

RP.ORG	KB1963_05_mei_Nr.09	_____	2
RP.ORG	KB1963_06_juni_Nr.10	_____	26
RP.ORG	KB1963_07_juli_Nr.11	_____	52
RP.ORG	KB1963_08_aug_Nr.12	_____	77
RP.ORG	KB1963_09_sep_Nr.01	_____	101
RP.ORG	KB1963_10_okt_Nr.02	_____	115
RP.ORG	KB1963_11_nov_Nr.03	_____	128
RP.ORG	KB1963_12_dec_Nr.04	_____	143
RP.ORG	KB1963_01_jan_Nr.05	_____	162
RP.ORG	KB1963_02_feb_Nr.06	_____	187
RP.ORG	KB1963_03_mrt_Nr.07	_____	211
RP.ORG	KB1963_04_apr_Nr.08	_____	233

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

4e JAARGANG No. 9 - MEI 1963

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

Rijkspolitie droeg wacht in Noordoostpolder over Veel waardering voor verricht werk

Het Korps Rijkspolitie heeft - met een tikkeltje weemoed - een uniek gebied overgedragen, namelijk het stuk zeebodembodem dat een polder van internationale allure werd en nu als Noordoostpolder Nederlands jongste gemeente is met Nederlands jongste gemeentelijke politiekorps, dat wordt geleid door de korpschef B. van Toledo uit Rotterdam.

De installatie van een nieuw gemeentelijk politiekorps is een weinig voorkomende gebeurtenis, maar de inauguratie van het korps Noordoostpolder in „het Voorhuys” te Emmeloord had wel een zeer bijzonder karakter. Het was immers het Korps Rijkspolitie dat bij de groei van de polder uit een woest en ledig stuk zeebodembodem, een woest en ledig stuk zand en klei tot een wereldvermaard gebied nauw betrokken is geweest en er de eerste belangrijke hoofdstukken van de po-

litieële geschiedenis van het nieuwe land schreef totdat op 2 april het gemeentelijke politiekorps, dat een sterkte van 35 man zal krijgen, de wacht overnam.

Bij de installatie van het nieuwe korps zijn vele waarderende woorden gesproken over het werk van de rijkspolitie. De burgemeester van de Noordoostpolder, F. M. V. Panthaleon baron van Eck, was de eerste die dat deed. Hij zei in zijn installatierede verheugd te zijn over het tot stand komen van het korps gemeentepolitie waarin hij een stukje meerdere zelfstandigheid ziet, hetgeen evenwel niet inhoudt dat er geen waardering zou bestaan voor het korps rijkspolitie. Voor de prestaties van dit korps gedurende een reeks van jaren is de Noordoostpolder veel dank verschuldigd, aldus de burgemeester. Voor de politiedienst in de Noordoostpolder bleek grote belangstelling te bestaan, gezien het aantal sollicitaties, zo verklaarde spreker, die voorts gewag maakte van het weigeren van inlichtingen over solliciterende personeelsleden door politiechefs. De opbouw van een

★

Bij de foto:

De installatieplechtigheid in „het Voorhuys” te Emmeloord betekende het einde van de Rijkspolitiegeschiedenis in de NOP.

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

4e JAARGANG

No. 9 — mei 1963

VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie :

Majoor G. van Dijk te Heerenveen

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester
J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klas
A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester

P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-adjutant F. de Jager
te Roermond

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie te Roermond
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie :

Bas den Oudsten, journalist
Bonkeweg 29

Lekku bij Leeuwarden
Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer
Postbus 10 — Dokkum

Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementprijs f 3.50 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.50 per stuk

★

Advertenties :

J. Duyker - Groningen

Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag :

Voorjaar en zomer zijn de seizoenen van de vele begeleidingen; een belangrijke taak voor het Korps Rijkspolitie. Deze foto komt voor in de pas verschenen wervingsbrochure, waarover meer elders in dit nummer.

De adjudant K. van Leussen
... met geschenk naar Hattem ...

gemeentelijk politiekorps was ondanks de belangstelling niet een zaak die in een handomdraai verwezenlijkt kan worden. De inrichting van een bureau, de uniformering, de aanschaffing van auto- en bromfietsmateriaal, benoemingen, verhuizingen, leverden vele problemen op.

Ten aanzien van het korps rijkspolitie sprak de burgemeester dank uit voor de voortreffelijke wijze waarop het korps rijkspolitie het nieuwe land heeft gediend. Hij betuigde in het bijzonder dank aan de districtscommandant, de majoor A. W. de Vrieze en de groepscommandant van de Noordoostpolder, de adjudant K. van Leussen. „Zij hebben alles gedaan om de overgang zo vlot en geruisloos mogelijk te laten verlopen. Ik kan mij voorstellen dat van alle taken, die het korps rijkspolitie in de Noordoostpolder in de loop der jaren heeft vervuld, dit liquideren niet de prettigste was. Bij het afscheid dat wij nu van het korps rijkspolitie nemen is het logisch nog eens terug te zien op de weg die achter ons ligt. Er is iemand in ons midden die heel ver terug kan zien, namelijk de adjudant Van Leussen, die in mei 1944 kwam, twee jaar na het droogvallen van de polder. Hij heeft de hele ontginnings- en bouwperiode meegemaakt. Hij deed zich kennen als een voortreffelijk

politieman, die een van jaar tot jaar groeiende verantwoordelijkheid moest dragen in een uitzonderlijk groot bewakingsgebied, zulks samen met de andere leden van het korps in de polder, die de grote en toenemende verantwoordelijkheid met vanzelfsprekendheid op zich namen, aldus de burgemeester, die de adjudant een geschenk overhandigde en voorts zei te hopen op een voortbestaan van de goede betrekkingen met het korps rijkspolitie.

De procureur-generaal fungerend directeur van politie te Arnhem, mr. B. I. A. A. ter Veer wees erop dat de Noordoostpolder menige vaderlander dierbaar was als toevluchtoord in de oorlog, de leden van het korps rijkspolitie als uniek werkterrein. Wat voor de rijkspolitie verloren ging is in goede handen. De leden van het korps rijkspolitie hebben de basis gelegd waarop dit gemeentelijk korps nu gaat werken, aldus spreker.

De majoor A. W. de Vrieze sprak vervolgens namens de Algemeen Inspecteur. Zijn woorden waren tevens de zwanenzang van een districtscommandant in wiens gebied de rijkspolitie de groei van een nieuw gebied tot een gemeente van internationale allure heeft begeleid. Hij dankte in de vroegere groepscommandant, nu de luitenant F. Hijlkema die van 1945 tot 1958 groepscommandant was en in de adjudant Van Leussen, die vanaf het „prille begin” in de polder werkte en op grond van persoonlijke prestaties groepscommandant werd, allen die in de polder hebben gewerkt. „Zij kunnen met voldoening op hun werk terugzien”, aldus de majoor De Vrieze, die overigens wel gewag maakte van enige weemoed en de hoop uitsprak dat er een cordiale en doeltreffende samenwerking zal zijn. Woorden van waardering werden ook gesproken door mr. P. J. Stigter, officier van justitie, hoofd van het arrondissement te Zwolle, die de Noordoostpolder een gemeente van loyale burgers noemde, hetgeen overigens ten aanzien van de taak van de rijkspolitie weer werd gecompenseerd door de uitgestrektheid van het bewakingsgebied en de chronische onderbezetting waaraan de groep noordoostpolder laboreerde. Hij zei verheugd te zijn de ad-

judant Van Leussen, nu groepscommandant te Hattem, niet te zijn kwijtgeraakt.

Ook anderen voerden op deze bijeenkomst het woord, onder meer de hoofdcommissaris van politie te Rotterdam, de heer A. Wolters, die de heer Van Toledo als korpschef N.O.P. uit de Maasstad zag vertrekken, ir. A. P. Minderhoud, de vroegere landdrost, die uiteraard in de loop der jaren vele contacten met de rijkspolitie heeft gehad, de heer B. L. Anema, secretaris van de Vereniging voor hogere politieambtenaren, de heer W. de Lange, korpschef van de gemeentepolitie te Heerenveen, die de drie politieorganisaties - die in de centrale van politieorganisaties samenwerken - vertegenwoordigde.

Uiteraard spraken ook de korpschef Noordoostpolder, de heer B. van Toledo, die met vreugde zijn werk begon en de adjudant Van Leussen, die met weemoed in het hart de polder heeft verlaten, het stuk zeebodem dat in bijna 20 jaar een stuk van zijn leven werd.

B. den O.

IJverige hond

Honden kunnen de mens onschatbare diensten bewijzen. Helaas kan niemand deze nobele dieren de betekenis leren van het spreekwoord waarin gezegd wordt, dat zich in de beperking de meester toont. Dat heeft de Londense politie veel last bezorgd. getuige het verhaal over Butch de bulldog, die was afgericht op het bewaken van auto's. Op een nacht kwam een dierenarts thuis, die toen hij de deuren van zijn garage had geopend en weer in zijn auto wilde stappen, Butch op de kussens zag zitten. De dierenarts was een moedig man, maar probeerde hem alleen weg te krijgen door de hond minzaam toe te spreken. Als antwoord liet het dier slechts zijn tanden zien. Toen belde de dierenarts de politie. Nog maar net had de hond de politieszirene gehoord of hij sprong uit de wagen. De politiemannen spraken even met de dierenarts en wilden weer weggaan, maar op dat ogenblik bleek dat Butch in hun auto was gaan zitten. Ten einde raad werd een lus over de kop van het dier gegooid en gaf de dierenarts het dier een morfineinjectie. Die was trouwens al lang uitgewerkt toen men eindelijk de eigenaar van de hond had gevonden, die rustig zei: „Nou ja, tenslotte heb ik moeite genoeg gedaan om hem te leren op een auto te passen. Nu past hij op alle auto's” . . .

Brabant heeft een „opper-veeverloeskundige“

Vreemde oplossing van veediefstal

door de adjudant

Th. M. M. VAN BOVEN

te Deurne

Aan de reeks eisen waaraan een politie-ambtenaar moet voldoen kan er een worden toegevoegd, zo kan worden afgeleid uit de gebeurtenissen op een mooie zondagmorgen in het Brabantse. Al in de vroege kwam de telefonische melding van een landbouwer, die meedeelde dat uit zijn weiland een pasgeboren kalf was gestolen en „of de rijkspolitie maar direct wilde verschijnen” om het mysterie te onthullen. Met het verzoek alles te laten in de toestand zoals hij die in zijn weiland had aangetroffen, kreeg de landbouwer toezegging dat er zo gauw mogelijk iemand zou komen, want paraat is paraat.

Met het onderzoek werd de oudste opperwachtmeester belast die kort na de melding naar de plaats des misdrijs toog in het vooruitzicht van een „lekker misdrijfje”. Immers de oplossing van diefstal van vee uit de weide kan een aardig karwei zijn.

Op de plaats aangekomen liet hij zich door de landbouwer de wei wijzen waaruit het kalf gestolen was. Er liep wel een koe maar geen kalf. „Het kalf is dus gestolen”, zei de boer, die de plaats des misdrijs onberoerd had gelaten, zodat de

opper kon constateren dat in de weide nog niemand had gelopen, want er hing een morgennevel en de gehele weide was egaal met nevel bedekt. Niemand had er in gelopen, ook de boer niet.

In de directe omgeving van de weide was evenmin een spoor te vinden. Hoe was het kalf uit de weide gehaald? Hoe oud was het kalf? De boer vertelde dat de koe in de afgelopen nacht het kalf ter wereld had gebracht, zodat het hooguit een paar uren oud kon zijn. Hij had echter van de geboorte niets gezien en hij kon dus ook niet zeggen hoe het er uit zag.

De opper moest dus gaan zoeken naar een kalf waarvan niemand kon zeggen hoe het er uit moest zien.

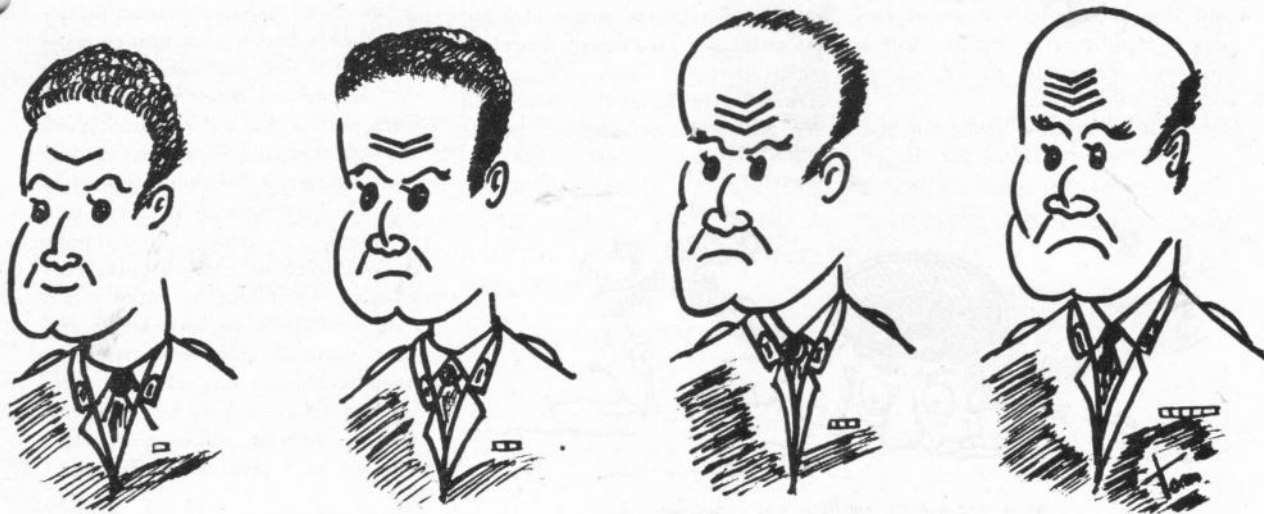
Hij stapte de kletsnatte weide in om te zien of hij in de buurt van de koe iets kon vinden. Toen hij de koe eens nader bekeek bleken er wel verschijnselen te zijn waaruit afgeleid kon worden dat er met het beest iets aan de hand was, maar er waren evenzoveel verschijnselen waaruit bleek dat het kalf nog niet geboren was! Hij deelde zijn bevindingen aan de boer mee, die echter kwaad werd en hem vroeg of hij het

soms beter wist dan een boer. Hij zei boos: „Ik zeg je dan dat het kalf gestolen is en je zorgt maar dat het terug komt. Ik ga naar de kerk. Ajuus.”

En daar stond de opper, alleen in een weiland bij een echte levensgrote koe. Koppig bleef hij aan de verklaring van de boer twifelen en hij besloot te wachten op de dingen die al of niet zouden gaan gebeuren. Zijn geduld werd beloond, want na enige tijd geschiedde het grote wonder der natuur: het kalf werd geboren. De opper was de koe bij dit gebeuren behulpzaam, zodat een en ander een vlot verloop had.

Inmiddels was het andere boeren niet ontgaan, dat de opper daar midden in dat weiland doende was en nieuwsgierig kwamen ze dichterbij. Toen zij de geschiedenis van het pas geboren kalf hoorden hadden zij nogal veel plezier. Toen de eigenaar van de dieren uit de kerk terugkwam kon de opper hem de voorspoedige geboorte van een kalf melden.

Wie zei toch, dat een politieambtenaar van alle markten thuis moet zijn? Brabant heeft nu in elk geval een opper-veeverloeskundige.

Gesloten visseizoen;

adempauze voor vis en hengelaar

Het gesloten seizoen is een van de peilers voor het behoud van een goede visstand. De vis, barstend van kuit, moet onbelaagd door zijn grootste vijand, de mens, rustig gelegenheid hebben zich voort te planten. Krijgt hij die gelegenheid niet, dan zou het binnen betrekkelijk weinige jaren de moeite niet meer waard zijn er nog een hengel op na te houden. België is een waarschuwend voorbeeld. Onbegrijpelijk derhalve, dat hier en daar — en bepaald niet steeds in de meest onbevoegde kringen — weleens gespeeld wordt met de gedachte, de gesloten tijd op te heffen, eventueel het vangen van bepaalde vissoorten (voorn, brasem, blei?) het hele jaar toe te staan. Het zou het domste zijn wat mogelijk is.

De hengelaars kunnen zich dus gelukkig prijzen, dat er een gesloten tijd is. Bovendien is dit een periode, die allerminst in ledigheid (althans wat het hengelen betreft) behoeft te worden doorgebracht. Het is een periode, die in het belang van de hengelsport bijzonder goed besteed kan worden.

Het gros van de sportvissers denkt dan in de eerste plaats aan het onderhoud van het hengelmateriaal. Een zeer verstandige gedachte, die echter door velen slecht in de praktijk wordt gebracht. De rommel waarmee tal van hengelaars op het water verschijnen, is vaak verbijsterend. En de gevolgen daarvan komen veelvuldig tot uiting in slechte vangsten, verspeelde vis en gebroken tuig of hengel.

Ook de hengelspullen hebben op tijd

onderhoud nodig. De gesloten tijd leent zich daarvoor uitstekend. Wie een goede stok heeft, werphengel of Japanner, moet hem goed onderhouden om er plezier van te hebben. Controleer de bussen of zij goed vast zitten, geen scheurtjes vertonen en schoon zijn. Kijk de wikkelingen zorgvuldig na op een gebroken draadje. Zijn de geleide-ogen niet geroest, goed schoon en niet ingesleten? Zitten zij recht tegenover elkaar en goed vast? Herstel de eventuele mankementen. Schuur de hengel met heel fijn schuurpapier wat bij en lak haar opnieuw. Laat haar niet op een droge en warme plaats liggen, want dan verliest zij haar taaie buigzaamheid en wordt bros en breekbaar.

Werpomolens moeten goed schoongemaakt en gesmeerd worden met dunne olie en de nylonlijn gecontroleerd op zwakke plekken.

Controleer zeer zorgvuldig al uw snoeren. Wikkel ze van het rekje en zoek naar zwakke plaatsen en ingeslopen knopen. Zwakke plaatsen ontstaan vaak waar het lood en de haak zijn bevestigd. Is de haak niet verroest? Het verstandigste is het nieuwe visseizoen met nieuwe haken te beginnen. Dobbers die lak hebben verloren moeten een nieuw kwastje plasticlak hebben om in wateren tegen te gaan.

Controleer ten slotte uw hele voorraad aan haken, peilloodjes, loodhagel, onderlijntjes, dreggen, kunst-aas enzovoort en vergeet vooral het schep- en leefnet niet. Noteer wat vernieuwd of aangevuld moet worden. Nu hebben de hengelsportwinke-

liers nog tijd om een en ander met u te bepraten, over enkele weken hebben zij het daarvoor te druk. In die weken moeten deze mensen leven van de omzet en niet van praatjes met vragende hengelaars.

Van niet minder belang echter dan onderhoud en controle van het materiaal, is het werken in de gesloten tijd aan de hengeltechniek en -taktiek. Twee elementen, die door zeer vele hengelaars grondig worden verwaarloosd. Heel erg jammer, want een goede techniek en taktiek is een absolute voorwaarde om het volle profijt aan sportief genoeg uit de hengelsport te halen. Goed vissen is heel iets anders dan met een hengelstok geduldig een snoer in het water houden.

Onder mijn vrienden heb ik heel wat uitmuntende hengelaars; daaronder zijn er, die alle fijne kneepjes van de hengelhogeschool hebben leren beheersen. Zij vangen meer en grotere vis dan alle anderen. Hoe komt dat?

Dat komt in de eerste plaats, omdat zij een natuurlijke aanleg hebben voor de kunst van het vissen. Zij hebben n.l. van de hengelsport inderdaad een kunst gemaakt. Maar in de tweede plaats hebben zij het zo ver gebracht, omdat zij bereid zijn van iedereen wat te leren en steeds geneigd zijn hun eigen mening voor een betere te geven. Zij lezen bijvoorbeeld altijd grondig het hengelsportblad en halen daaruit, niettegenstaande hun eigen kennis en ervaring, altijd weer wat nieuws dat hun aan het denken houdt over een verdere perfectionering van hun sport. De gesloten tijd benutten zij ook door het lezen van hengelsportboeken. De laatste jaren is er een grote plank vol goede Nederlandse boeken over de hengelsport verschenen. Goedkope en dure, maar over het algemeen uitstekende lectuur, waaraan ieder sportvisser een hoop technische en taktische kennis kan ontlene. Volg het voorbeeld van de azen in de hengelsport, u kunt er na 1 juni van profiteren!

K. J. Vrijling.

... hij is weg overste, me haak was doorgeroest ...

Het oog der wet kritisch bekeken

Mochten wij reeds eerder in dit blad betogen dat de omvang van de Nederlandse politiebibliotheek maar zeer schrieltjes is, dit keer kunnen wij verheugd zijn dat een oriënterend boek over de historie, organisatie en werkwijze van de politie in vele delen van de wereld, in ons land werd uitgegeven, namelijk „Het oog der wet”, van Frank Arnau, uitgegeven bij W. Gaade te Den Haag. Weliswaar werd het boek in het Nederlands vertaald, maar het feit dat ook — in meer dan dertig pagina's — het wezen van de Nederlandse politie wordt behandeld en besproken, doet onze teleurstelling dat het geen echt Nederlands werk is aanmerkelijk minder zijn.

De inhoud is er niet minder boeiend door!

VAN PERS TOT BOEKENPLANK

Aan de hand van talloze beroemde gevallen: de baby Lindbergh, de zaak Giessen-Nieuwkerk, de Mafia e.a. wordt op eerlijke en geenszins sensationele wijze het werkelijke politiewerk, eerder met alle moeilijkheden dan met de vermeende romantiek die het zou omgeven, behandeld.

Jammer is het dat zo weinig illustraties van de vele politiekorpsen die de wereld telt, zijn opgenomen. Het was een goede gelegenheid geweest dat in dit boek te doen.

Wij menen dat elke politieambtenaar er zijn uiteindelijk voordeel mee kan doen dit boek aan te schaffen en te lezen. De tamelijk hoge prijs — f 12,90 — mag geen beletsel zijn. Niettemin kunnen wij slechts hopen dat een aanmerkelijk goedkopere pocketeditie t.z.t. een weg in de gederen van de Nederlandse politieambtenaren zal vinden.

W. Frackers.

Ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. de Koningin zijn benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau:

Officier

- 1 Kolonel T. J. Canter Visscher, Chef Staf Alg. Insp.
- 2 Overste P. C. Silver, commandant van het district Vlaardingen van de Rijkspolitie te Water.

Voorts werden de volgende Eremedailles, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau verleend.

Goud

aan de adjudanten:

- 3 A. R. van der Mooren (bij bevordering) te Raamsdonkveer.
- 4 P. Wannet te Elst.
- 5 G. van der Zanden te 's-Gravenhage.
- 6 J. W. Rabelink te Goor
- 7 J. Hoekstra te Buitenpost.
- 8 D. F. A. van den Berg te Apeldoorn.
- 9 W. J. de Boer te Maastricht.
- 10 H. M. S. Simons te Tilburg.
- 11 H. van Daltsen te Heerenveen.
- 12 J. L. Breetveld te Aalsmeer.
- 13 T. van Zijtveld te De Meern-U.
- 14 R. F. E. van Dommelen te Sas van Gent.
- 15 J. A. Leus te Hoogerheide.
- 16 T. J. Janssens te Roosteren.
- 17 J. J. Bierma te Leeuwarden.
- 18 A. G. K. Schouten, adm. ambt. A 1e kl., Opleidingsschool van het Korps Rijkspolitie.
- 19 J. Peters, chef herstelwerkplaats Politie Technische Dienst te Groningen.

Zilver

aan de opperwachtmeesters:

- 20 A. Boonstra te Dronrijp.
- 21 A. Salomons te Eerbeek.
- 22 J. Zeelenberg te Losser.
- 23 F. Numan te Gendt.
- 24 W. J. Koenes te Nijmegen.
- 25 H. Vierstra te Oterleek.

Brons

aan de wachtmeesters 1e klas:

- 26 J. D. M. Maters te Wichmond.
- 27 W. Veen te Rhenen.
- 28 M. Jansen te Lemelerveld.
- 29 B. Groeneveld te 's-Gravenhage.
- 30 G. W. Stolker te Amsterdam.
- 31 M. C. Kerpel te Vlaardingen.

Direct nadat de districtscommandant — de overste Jhr. W. A. Gevers Deynoot — hem de Koninklijke Onderscheiding heeft opgespeld, wordt de tamboer-maitre en secretaris van de Rijkspolitiekapel, de wachtmeester 1e klasse B. Groeneveld, gelukgewenst door de voorzitter, de majoor F. M. C. Offermans.

Koninklijke onderscheidingen

voor personeel Korps Rijkspolitie

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

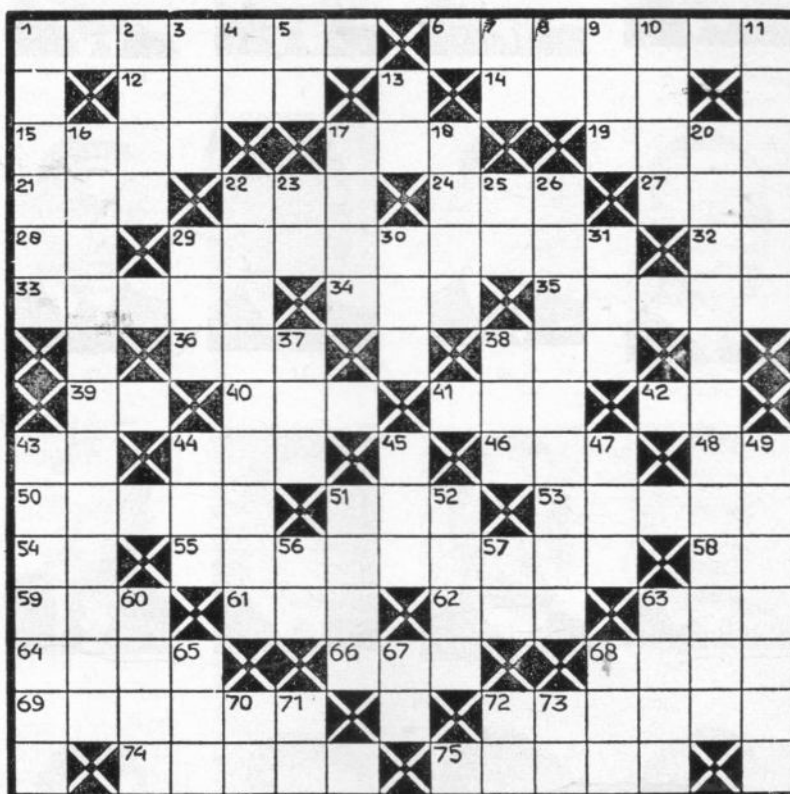
WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

7

Pinksterpuzzel

Oplossingen dienen vóór 15 juni te worden ingezonden aan het redactielid, de wachtmeester
P. H. BEUZENBERG, Dorpsstraat 199, VELDHOVEN (N.B.).

HORIZONTAAL:

1. zwenking van de aarde
6. draagt iedere vrouw buitenshuis
12. vette vloeistof
14. staaf (edel metaal)
15. schullplaats
17. kledingstuk
19. meisjesnaam
21. uitholling in een muur
22. meisjesnaam
24. zeehond
27. Pan American Airways
28. inhoudsmaat (afk.)
29. niets te doen hebben
32. nummer
33. voormalig Duits gebied
34. riviertje in provincie Utrecht
35. gezwel
36. bloedverwante
38. rivier in Nederland
39. lengtemaat (afk.)
40. ieder

41. op grote afstand
42. muzieknoot
43. element (afk.)
44. woonboot
46. bijnaam president Eisenhower
48. gewicht (afk.)
50. valse haardos
51. reinigende vloeistof
53. elk
54. aangehaald werk
55. overgebleven
58. windrichting (afk.)
59. bedovertrek
61. nieuw- (voorvoegsel)
62. - en: wier
63. meisjesnaam
64. lastdier
66. kroes
68. wenk
69. catechisatie
72. zode
74. met elkaar
75. strijdperk

VERTICAAL:

1. schakering
2. bovenlijf
3. meisjesnaam
4. element (afk.)
5. dit is (Lat. afk.)
7. als boven
8. achter
9. insect (mannelijk)
10. uitstapje
11. lichaamsdeel van vele dieren
13. muzieknoot
16. de rechtvaardigheid in aanmerking genomen
17. bevlieging
18. gebogen
20. waarschijnlijkheidsrekening
22. kentekenen
23. riviertje bij Dokkum
25. uitgeput
26. het kleiner (minder) maken

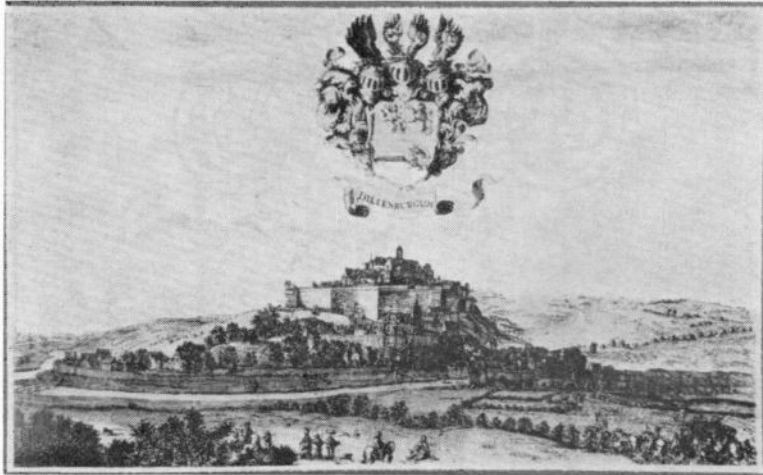
29. jongensnaam
30. rivier in Nederland
31. gril
37. zeevogel
38. soort steen, delfstof
43. strijkmesen
44. verbeelding
45. gesloten
47. gelofte
49. afscheid nemer
51. sprakeloos
52. kliekje
56. element (afk.)
57. lengtemaat
60. vrucht
63. stad in Letland
65. meisjesnaam
67. in orde (afk.)
68. jongensnaam
70. maanstand (afk.)
71. gij
72. paar
73. „de” in 't Frans!

Speurtocht in de historie van de Nassau's

In het stamland alleen herinneringen in steen

door de overste Jhr. W. A. GEVERS DEYNOOT te 's-Gravenhage
Foto's: Technische Recherche 's-Gravenhage

Het Kasteel Dillenburg naar een gravure van 1617.

In zijn artikelen over het geslacht Van Polanen, die de overste Jhr. W. A. Gevers Deynoot schreef in het kader van zijn serie „Heraldische verkenningen“, beloofde hij nog nader aandacht te zullen besteden aan het Huis Nassau. In enige nieuwe artikelen zal de overste nu een indruk geven van de boeiende geschiedenis van dit geslacht, dat tot het belangrijkste in ons land werd. Het eerste artikel van deze serie vindt u hierbij. Het vormt het begin van een zeer interessante speurtocht in de historie van de Nassau's.

Wanneer wij thans in de Nassaulanden komen, vinden we niets meer van het oude geslacht Nassau terug. De beide takken zijn naar Nederland en Luxemburg getrokken en zelfs daar wordt de traditie slechts in de vrouwelijke lijn voortgezet. In het stamland zelf vinden wij alleen stenen herinneringen, maar de

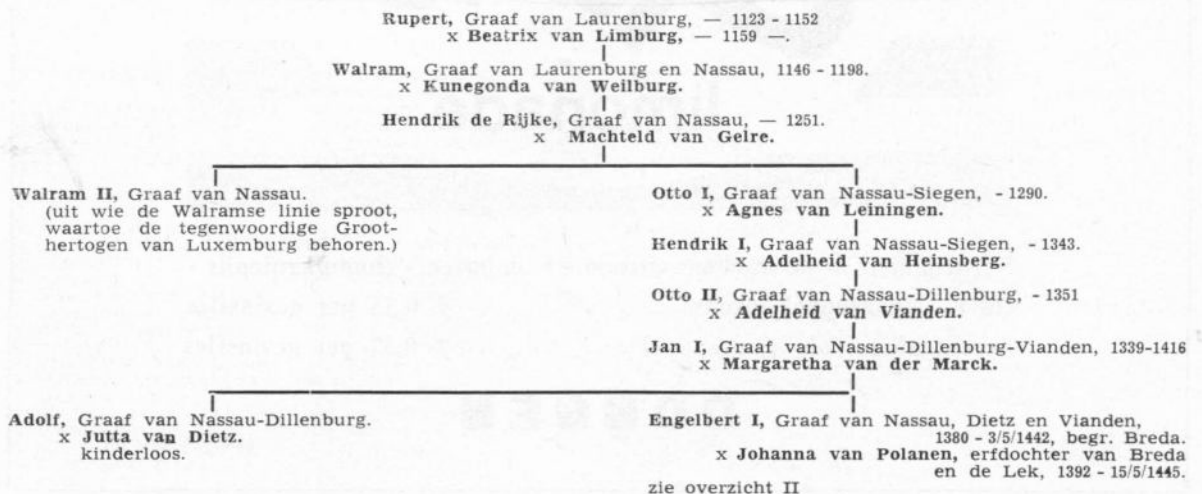
oude woonplaatsen, Nassau en Laurenburg, beiden hoog op een berg gelegen, zijn vervallen tot ruïnes; de Dillenburg werd in de oorlog van 1760 grondig vernield en afgebroken, er zijn nog slechts fundamenten en wat kelders van over en een in de 19e eeuw opgerichte monumentale uitkijktoren geeft nu de

plaats aan, waar eens het kasteel stond.

Al kunnen we dat nu uit de overblijfselen niet goed meer zien, dat het een machtig kasteel is geweest staat wel vast en dat toont U de hierbijgaande reproductie van een gravure uit 1617 ook wel.

In Siegen vinden we nog een „Unteres“- en een „Oberes-Schloz“; maar beide zijn door de tijd en door oorlogsgeweld in de loop der jaren erg gehavend en vervallen, ook is er heel veel aan verbouwd en het Obere-Schloz, dat in oude stijl is gerestaureerd en nu als museum wordt gebruikt, is nauwelijks meer origineel te noemen.

Zijn dus misschien de tastbare overblijfselen van het Huis Nassau in de Nassaulanden niet zo groot, de her-

innering die de bevolking er aan bewaart en de banden, die men daardoor met Nederland voelt, zijn opvallend sterk en ook in kleinere zaken, zoals monumenten, gebeitelde stenen en in de musea, bewaart men er vele „Nassau-reliquien”.

Een overzicht van de genealogie van de oudste generaties van het geslacht, brengt ons bij Rupert, die vanuit zijn woonplaats, de burcht Laurenburg aan de Lahn in Duitsland, de burcht Nassau bouwde, waaraan het geslacht zijn naam heeft ontleend. Ook van hem zijn nog wel voorouders bekend, maar omdat zij noch de naam, noch het wapen Nassau voerden, laat ik hen achterwege. Ik wil Uw aandacht vestigen op de eerste helft van de 13e eeuw, en voer U naar het hof van Hendrik de Rijke van Nassau, die heerste in de landen langs de Lahn. Zijn bijnaam had hij vooral gekregen door de bezittingen, die ten dele ook zijn Nederlandse echtgenote, Machteld van Gelle, had ingebracht. Hij was de eerste, die het thans nog in gebruik zijnde Nassau-wapen voerde: een gouden leeuw op een met gouden blokjes bezaaid blauw veld. Zijn rijkdom kwam dus ook in zijn wapen tot uitdrukking, want die blokjes geven wel een indruk van rijkdom en overvloed. Hij was het ook, die omstreeks 1240 het Kasteel Dillenburg stichtte.

Na zijn dood regeerden zijn zoons, Walram en Otto, aanvankelijk tezamen over het vaderlijk erfdeel, maar op 16 december 1255 maakten zij een verdeling, waarbij het gebied aan de linkeroever van de Lahn, het zuidelijke deel dus, aan Walram, het gebied in het noorden, aan de rechteroever van de Lahn, aan Otto toeviel.

Sedertdien bestaat er in het geslacht Nassau een Walramse tak, die voor ons niet van zoveel belang is en waartoe de Groothertogen van Luxemburg behoren; en een Ottomische linie, waaruit ons Vorstenhuis is voortgekomen.

Hendrik de rijke had behalve Walram en Otto nog meer kinderen, maar doordat de andere zoons tot de geestelijke stand waren toegetreden, deelden zij in de erfenis van het landbezit niet mede. Bij hen was o.a. Jan van Nassau, die als

De ruïne van het Kasteel Vianden.

elect van Utrecht, omstreeks 1254, de Domkerk aldaar heeft gesticht en Gerhard van Nassau, die Proost van Oldenzaal was.

De twee stamhuizen van het geslacht, Nassau en Laurenburg, bleven buiten de verdeling en schijnen gezamenlijk bezit te zijn geweest, maar er waren nog vele andere kastelen. Zo bezat Otto bijvoorbeeld de Dillenburg en Siegen.

Van de leden van het geslacht noem ik er U slechts enkele.

Voor ons, Nederlanders, was belangrijk het huwelijk van Otto II van Nassau, een kleinzoon van de stamvader van de familietak, met Adelheid van Vianden, want daardoor kwam dit graafschap, dat een groot deel van de

Nederlanden omvatte, in 1420 aan de familie van Nassau. Verscheidene onder U zullen Vianden in het Luxemburgse land, met zijn sterke kasteel, dat in de vorige eeuw moedwillig van alle waardevolle zaken werd beroofd en tot ruïne verviel, doch sindsdien met veel moeite en kosten weer een beetje is gerestaureerd, wel kennen; toch geef ik ook daarvan hierbij een afbeelding.

Otto II had twee kleinzons, van wie Adolf, door zijn kinderloos gebleven huwelijk met Jutta van Dietz het kasteel Dietz in de familie bracht, waar men, naast de Dillenburg, een vaste woonplaats had.

In Dietz is het oude slot nog vrij gaaf bewaard gebleven, hoog torent

Het oude Kasteel Dietz.

Adjutant Straatman van Valkenburg nam afscheid

Burgemeester F. A. A. H. Breekpot was één der velen die woorden van waardering sprak bij het afscheid van Valkenburg's adjutant, die met zijn echtgenote alles gelaten over zich liet komen op de laatste dag van zijn loopbaan.

(Foto: Technische Recherche Roermond)

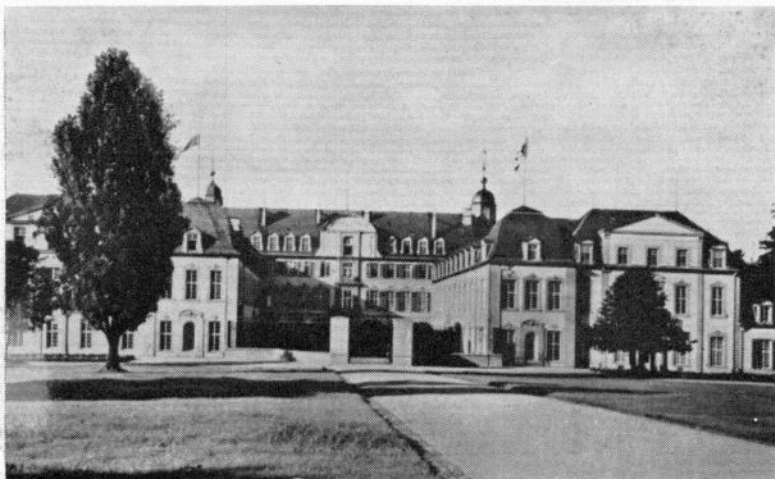
het uit boven het oude stadje en mag het van binnen wat bouwvallig en verwaarloosd schijnen (het bevat o.a. een jeugdherberg en een streek-museum), de indruk die het op ons maakt is er niet minder om. Maar dat het een gezellig woonhuis zal zijn geweest, zal niemand beweren; daarvoor ligt het te hoog op een heuvel en is het een te statige massieve steenmassa.

Het is dan ook te begrijpen, dat in de 17e eeuw de daar verblijvende Nassau's een gerieflijker en liefelijker paleisje: „Oraniënstein” in de

omgeving lieten bouwen, waarvoor ze de fundamenten van een in onbruik geraakt klooster gebruikten. Maar de naam van dit paleisje zegt het reeds: het waren Oranje-Nassau's die het lieten bouwen en aan hen zijn wij nog niet toe.

De andere kleinzoon van Otto II, die veel belangrijker voor ons was dan Adolf, was Engelbert I, die met Jenne van Polanen was gehuwd en over wie ik U reeds bij de van Polanen's iets heb verteld.

Over hem echter een volgende maal.

Oraniënstein nabij Dietz.

„Ik heb nooit geweten, dat ik zo'n goeie kerel ben.” Aldus sprak heel laconiek en op een voor hem typerende wijze de adjutant J. J. Straatman, nadat bij zijn afscheid als groepscommandant te Valkenburg vele sprekers vele woorden van lof en waardering hadden gesproken.

De adjutant Straatman komt voort uit het wapen der Koninklijke Marchaussee. Hij diende te Stadskanaal, Roermond, Gennep en Eysden, met een periode in Echt, waar hij het drama van Putbroek meemaakte en werd in 1950 — eigenlijk tegen zijn zin — aangewezen tot groepscommandant te Valkenburg. In dit toeristencentrum dat vele 10.000-den bezoekers per jaar trekt met in verband daarmee in ieder zomerseizoen een uitbreiding van de groep met een aantal gedetacheerde korpsleden van elders, mét beredenen, die de adjutant aan zijn diensttijd bij de Gele Rijders bleven herinneren, heeft de groepscommandant een aparte taak. Door de detacheringen is de adjutant Straatman bij velen in het land een bekende.

Dat de adjutant de juiste man op de juiste plaats was, zoals ook de districtscommandant de overste H. W. Weerts verklaarde, bleek uit alle toespraken en ook uit de vele geschenken. Burgemeester F. A. A. H. Breekpot bijvoorbeeld bood een gouden horloge aan, de overste Weerts een scheerapparaat. Ook de adjutant W. J. de Boer, die namens de collega's sprak, de gemeentesecretaris Sluysmans, de opperwachtmeester Mol, die namens de groep sprak, de reservist W. Kwakkernaat en zelfs een delegatie van de Oranje-Nassau Mijnpolitie getuigden van waardering. De adjutant, die als tactvol, rustig, ervaren en sympathiek was geschetst raakte er ietwat van ondersteboven. Ook hij betrok mevrouw Straatman in de waardering. Zij is immers 32 van de ruim 38 jaar van de loopbaan van haar echtgenoot ook „bij de politie” geweest.

Voor elck wat wils in de groep Dalfsen

★
door de opperwachtmeester
R. ZELLE te Dalfsen
Foto's: Wachtmeester te kl.
M. S. van Lenteren

Kasteel Rechteren

★ De kreet dat de groep Dalfsen „elck wat wils” biedt, houdt niet in, dat de leden van de groep geregeld bazars organiseren met een maximum aan geneugten. Het betekent simpelweg dat 't bewakingsgebied van de groep een rijk gevarieerd werkterrein is waarin de politiemans van elke groep interesse vindt wat de uitoefening van zijn ambt de moeite waard maakt. Dalfsen heeft alles: van toerisme tot hengelsport, van verkeer tot stroprij en speciaal met betrekking tot ontoelaatbare activiteiten van derden in het jachtveld zijn er in de afgelopen maanden goede resultaten geboekt.

De politiemans op wien het verkeer aantrekkingskracht uitoefent, kan zijn hart ophalen op de rijks- en provinciale wegen, terwijl de liefelijke Overijsselse Vecht — stroom van rust en geborgenheid —, die de Dalfser akkers in de loop der eeuwen heeft verrijkt met een flinke laag vruchtbare rivierklei, alsmede de kanalen en tochten gelegenheid bieden voor het houden van visserij-controle. Van heinde en verre komen de hengelaars naar de om-

geving van Dalfsen om hun sport te beoefenen. Jammer dat het water van de Vecht, die zeer visrijk is, de laatste jaren door het afvalwater van diverse fabrieken in Oost Overijssel en Duitsland danig is vervuild.

Doordat zich op het grondgebied van de gemeente Dalfsen onder meer drie grote landgoederen uitstreken, namelijk het landgoed „Rechteren”, „Den Berg” en „De Aalshorst”, die samen een groot deel van de oppervlakte der gemeente Dalfsen beslaan en bestaan uit uitgestrekte bossen, heidevelden, weide- en akkerbouwgronden, over het algemeen zeer wildrijk, is er ook voor de liefhebbers van jachttoezicht genoeg werk aan de winkel. Het toenemend toerisme in de omgeving van Dalfsen, pittoresk gelegen aan de Vecht, dicht bij de hoofdstad van de provincie Overijssel en bereikbaar door prima trein- en busverbindingen, maakt dat ook de werkzaamheden van de politie sterk toenemen.

Hoewel andere plaatsen in de provincie Overijssel naam hebben op het gebied van natuurschoon, mag

gerust gezegd worden, dat mensen, die eenmaal de omgeving van Dalfsen hebben bezocht, vol lof zijn over de ongerepte bossen, de woeste onontgonnen glooiende terreinen en heidevelden, waardoor de Vecht zich slingert als een zilveren lint. Een wandeling of fietstocht over de rustige landelijke zand- of grindpaadjes tussen al dat natuurschoon geeft de vacatieganger een wonderlijke rust en doet hem later terugverlangen naar dit oord van puur natuur en schoonheid. Zeer lang is de omgeving van Dalfsen door de zoekers van rust en natuurschoon verwaarloosd, waarschijnlijk door onbekendheid met de plaats en de ligging. Bovendien is de Sallandse bevolking gemoedelijk en gastvrij. Het dorp Dalfsen is het bezichtigen ook ten volle waard. Vanaf het dorp heeft men over de Vecht een schitterend uitzicht op het fraaie nog onlangs gerestaureerde kasteel „Rechteren”. Heel wat kunstschilders hebben dit uitzicht op het doek vastgelegd. Het nieuwe raadhuis is een juweeltje van architectuur. De nog lang niet vergeten Burgemeester van Dalfsen, de heer H. R. van Bruggen, die zijn ambt op 1 september 1962 heeft neergelegd, heeft van het oude uit de 13 eeuw daterende dorp in een korte spanne tijds een zeer goed geoutilleerd, leefbaar en bewoonbaar wooncentrum ge-

Het raadhuis van Dalfsen

maakt. Deze „politievriend”, die nog steeds actief is en ook nog examinerator aan de Opleidingsschool voor Hoger Politiepersoneel te Hilversum, heeft het zijne er toe bijgedragen, dat Dalfsen een aantrekkelijke gemeente is geworden. Als man van de praktijk wist hij met welke moeilijkheden een politieambtenaar dikwijls wordt geconfronteerd.

Uit de aard der zaak is het logisch, dat de rijkspolitiemannen van de groep Dalfsen in hun bewakingsgebied te maken krijgen met allerlei soorten wildstropen. Een vette bout uit de wildrijke jachtgebieden

in de gemeente Dalfsen is voor de heren wildstropers niet te versmaden.

Het personeel van de groep is in 1962 zeer actief geweest bij het teggangaan van wildstropen, zulks in samenwerking met de jachttopziener J. Harthoorn, werkzaam op 't landgoed Rechteren, die tevens lid is van het reserve-personeel van de groep. Op een zondag werden drie personen aangehouden, die wild hadden gestroopt. Hierbij werden 1 zwaar kaliber luchtbuik en 1 fazant „buitgemaakt”. Enkele maanden later werden in de vroege ochtend weer drie personen aangehouden, die bezig waren geweest de wildstand uit te dunnen. Daarbij werden een auto, een karabijn, een jachtgeweer en een aantal karabijnpatronen in beslag genomen. Een bijzonderheid bij het eerste geval was dat de heren stropers eerst een kerkdienst hadden bijgewoond, daarna waren gaan stropen, opnieuw ter kerke gingen en tenslotte maar weer waren overgegaan tot stropen, teneinde te proberen de „vleespot” van moeder te vullen. Tijdens een zeer vroege ochtendpatrouille werden twee personen aangehouden wegens het stropen van fazanten en hazen, zij hadden trouwens ook het reewild niet ontzien. Een auto, 1 vuurbuik, een doos buikpatronen en 1 fazant kwamen in dit geval in handen van vrouwe Justitia. Kort daarna werden tijdens een langdurige nachtelijke patrouille twee stropers op heterdaad betrapt

Een deel van de door het personeel van de groep in de afgelopen maanden inbeslaggenomen attributen.

Vlieland weet van Prins geen kwaad

Wmr. 1 kl. Th. J. Prins : enige politieman-redder in ons land

De wachtmeester 1e kl. Th. J. Prins in „het andere“ uniform.

„Bij windkracht 7 strandde een Duits jacht op de Noordpunt van de Richel tijdens laag water. Jannes Toxopeus voer met de Carlot uit van West-Terschelling en wij vertrokken met de Oudendijk uit de haven van Vlieland. De Carlot probeerde het jacht uit volle zee te benaderen, maar het scheepje werd door de opkomende vloed steeds hoger op de zandplaat geslagen. Toen de vloed doorzette liep er een zware branding op de Richel en het jacht werd voor de Carlot onbereikbaar. Schipper Jannes Toxopeus probeerde nog om er door een geultje te komen en zat er tenslotte vijftig meter af. Er werd een draad over het jacht geschoten en verbinding gemaakt. De Carlot begon te trekken, maar het lukte niet. De branding beukte het jacht. De vier opvarenden, een Duits echtpaar met twee kinderen hingen met touwen aan de mast buitenboord. Ook wij konden er met de Oudendijk niet bij, maar we lagen klaar om de opvarenden op te vangen. Toen er water genoeg was gingen wij volle kracht vooruit. We sloegen eerst op de bank en werden toen met de kop op het jacht geslagen door een golf die de reddingboot optilde en op het jacht smeed. Wij zaten knap vast en bleven draaien om op het jacht te blijven zitten. We plukten de mensen eraf en zetten koers naar Vlieland. Maar op de terugweg kwam er nog een benauwd ogenblik. We voeren voor de wind door de Vliesloot en plotseling zagen we achter ons een grondzee opzetten tot wel vier, vijf meter boven ons. De Duitsers gilden. Ik drukte de gasregelaar in, schipper Cor Boon draaide snel bij en tot ieders grote opluchting liep de zee gewoon onder ons door . . .”

Dalfsen

(vervolg van pag. 15)

bij het vervoer van wild in het veld. Ook nu was de buit niet gering: een jachtgeweer, 2 schijnwerpers (lichtbakken), 2 hazen en 3 konijnen werden op het groepsbureau ge-deponeerd in afwachting van een beslissing van de Justitie.

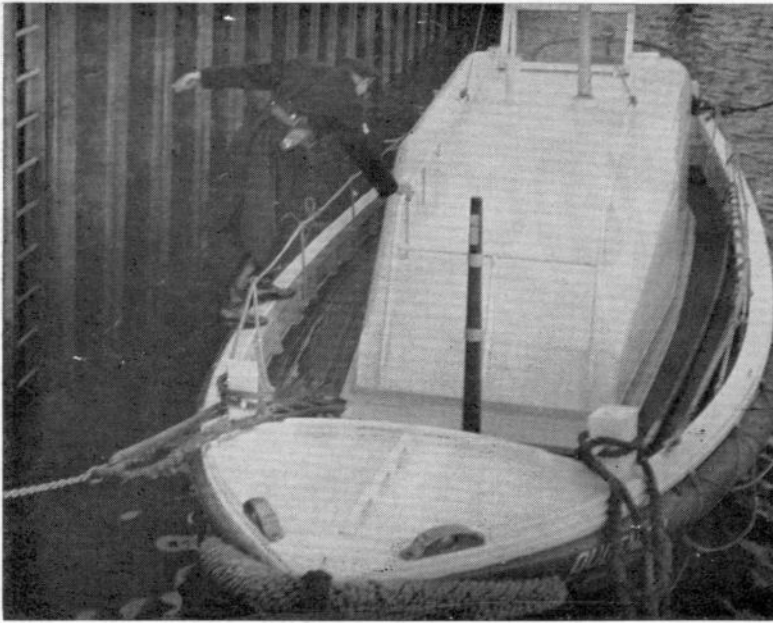
Insiders weten dat het niet altijd gemakkelijk is om wildstropen tegen te gaan. Om hieraan een eind te maken of althans het hoofd te bieden aan diverse vormen van stropen, moet regelmatig en dikwijls langdurig, overdag zowel als 's nachts, surveillance worden verricht in het veld met het daaraan verbonden „posten” op bepaalde plaatsen. Er werd dan ook veel moeite en tijd „gespendeerd” om het genoemde resultaat te bereiken. Het werkterrein van de groep is het waard!

De wachtmeester 1e kl. R. v. d. Werf met de jacht-opzichter J. Harthoorn in het jachtveld.

De wachtmeester 1e kl. Th. J. Prins van het Korps Rijkspolitie vertelt het verhaal van zijn reddingstochten met de reddingboot Oudendijk van Vlieland in simpele woorden en met de vermelding, dat het eigenlijk allemaal niets bijzonders is omdat er wel spannender en gevaarlijker reddingstochten dan die met de Oudendijk worden gemaakt door andere reddingboten van de Koninklijke Noord- en Zuid-Hollandse Redding Maatschappij. Hij vindt het allemaal heel gewoon, maar hij vergeet erbij te vermelden, dat hij de enige politieman langs de kust is, die niet alleen te maken heeft met verkeer of toerisme (op Vlieland zo'n 30.000 vreemdelingen per jaar), die niet alleen te land voldoet aan de opdracht aan de politie, het hulp verlenen aan ieder die hulp behoeft, doch die opdracht uitsmeert tot in storm en ontij, tot op de kokende zee, tot buitengaats. Deze reddende rijkspolitieaanman is sinds enkele jaren motordrijver op de Vlielandse reddingboot, een onmisbare figuur in het team van schipper Cor Boon, in het dagelijks bestaan beurtvaarder, reserve-schipper K. van Randen, een oud-visser, van J. Pruis en C. Koning, het team

... inspectie op de Oudendijk in de Vlielandse haven . . .

van een handvol mannen dat altijd bereid en altijd paraat is.

De wachtmeester Prins zorgt dat de 6 cylinder dieselmotor van de Oudendijk, deze zelflozende boot stuurt naar mensen in nood. „We kunnen als het moet in de motorkamer een man of twaalf bergen en we kunnen als dat nodig is een snelheid van 14 km ontwikkelen”, zegt hij, „maar zoveel geredden hebben we nog nooit aan boord gehad en zo snel varen we ook nooit. Bij zo'n snelheid met een kleine boot is het niet leuk meer. Je vaart tegen een golf omhoog en boven is niets en je klapt met een slag van zowat een huis hoog naar beneden. Soms denk je dat de boot zal barsten.”

Wanneer de Oudendijk uitvaart is er geregeld mobilfooncontact met de vuurtoren Brandaris van Terschelling en met die van Cocksdorp. De Oudendijk zelf is - laag op het water - verloren in de wijde wereld van wild water. De wachtmeester Prins zit dan opgesloten in de motorkamer, zonder iets te zien werkt hij in hitte en olielucht, en wordt hij heen en weer geslingerd. „Ik kan me natuurlijk vasthaken, maar meestal lig ik er bij”, vertelt hij. Liggend naast zijn brandschone en glimmend gepoetste motor en naast de ruimte waarin de rum en de blikjes soep-met-ingebouwde-verhitting („Je hoeft alleen maar aan een draadje te trekken en het spul is warm”), voer hij naar het Duitse

jacht op de Richel op naar het jacht dat door het Franse gaatje naar Griend wilde varen maar vastliep op een mosselbank. „De vuurtoren had het gezien. Het was rustig weer en het scheepje werd in de gaten gehouden. De volgende morgen zat het er nog. De wind kwam opzetten en toen voeren wij er heen. We raakten zelf nog vast en hebben uren liggen moorden om het schip weer los te krijgen”, vertelt de wachtmeester, die trouwens ook gemakkelijker karweitjes meemaakte. Op een zondag voeren bijvoorbeeld een paar Vlielandse jongens

met een motorvlet naar Terschelling. Op de terugweg sloeg de motor af en door een zware ebstroom dreven ze af naar zee. Toevallig werden ze door de loodsboot opgepikt en de Oudendijk had dus niets anders te doen dan de knapen van de loodsboot over te nemen.

De wachtmeester Prins is een man van het eiland en van de zee geworden. Hij kijkt uit het raam van zijn huiskamer uit op de Vlielandse vuurtoren, die als een ineengedrongen wachter van het Vuurboetsduin uitkijkt over eiland, wad en Noordzee en voor de reddingbootbemanningen dikwijls een baken, een waarnemingspost en een vertrouwd stukje thuis is, wanneer zij buiten rondzwerven. De wachtmeester Prins, de prins waarvan Vlieland geen kwaad weet, vind het allemaal heel gewoon. „Ik ben vroeger ook opgeleid tot monteur en daarom ben ik motordrijver geworden. Ze hadden niemand en ze zeiden: jij weet hoe een motor werkt en hoe je hem moet onderhouden, dat zodoende. Overigens werd de wachtmeester Prins ook toen nog niet zonder meer motordrijver, want al heeft de politie opdracht hulp te verlenen waar nodig, was er toch toestemming van de minister nodig in dit uitzonderlijke geval van de reddende rijkspolitieambtenaar. Als hij nu uitvaart wordt dat gewoon als dienst beschouwd en terecht, want dat is het: dienst aan de mensheid in de ruimste zin! B.d.O.

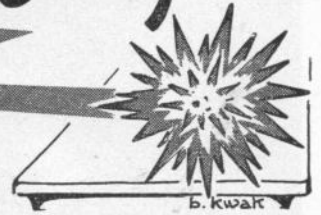

„Dit is mijn 6-cylinder, meestal lig ik erbij,” zegt de wachtmeester Prins.

Van de z(e)d)actietafel

De jeugd van nu „minder goed” dan die van vroeger ?

Wie, o wie ?

Aldus vraagt de redactie van het korpsblad rijkspolitie in no. 8 (april 1963) naar aanleiding van het door de wachtmeester H. J. M. Boomkamp geschreven artikel: „De jeugd, vroeger en nu”.

Wie, aldus de redactie, laat zijn licht schijnen over de „hope des vaderlands”?

Nu, ondergetekende wil gaarne trachten als een van de „wie's”, zóal niet geheel zijn licht, toch wel iets te vermelden wat meer bevoegden dan hij over de jeugd (de hope des vaderlands), hebben geschreven en gezegd.

Ik geloof dat de vraagstelling: is de jeugd van „tegenwoordig” vergeleken met die van b.v. vóór de tweede wereldoorlog beter of slechter, moeilijk „positief” is te beantwoorden.

Men komt er zo spoedig toe om bij het beantwoorden van deze vraag het „zwart-wit” schema te gaan stellen.

Met de wachtmeester Boomkamp meen ik ook te moeten stellen dat de jeugd van deze tijd „anders” is. Een andere vraag is echter of dat „anders” zijn ook beter is.

Persoonlijk ben ik van mening, dat zulks niet steeds het geval is.

Ik mag mij tot de meer ouderen rekenen en wanneer ik dan terugzie op een tijdvak van ongeveer 50 jaar, dan meen ik dat de mentaliteit van

de jeugd van onze tijd er niet op is vooruitgegaan.

Nu moeten we natuurlijk daarbij voorzichtig zijn. We moeten oppassen om niet te generaliseren.

Wanneer we — zonder meer — spreken over „de jeugd”, dan is dat fout, want niet bij de jeugd als geheel kunnen en mogen we spreken van een te laken mentaliteit. Wanneer we genoopt worden tot het geven van een antwoord op de vraag: beter of slechter, zouden we naar mij dunkt moeten zeggen: Principieel is er geen verschil tussen de jeugd van vroeger en thans, maar „gradueel” wel. We zijn allen kinderen van Adam en ook vroeger was er het kwade, waren er uitpattingen, maar naar mijn mening niet van de aard en omvang als thans vaak het geval is.

Ook vroeger waren er seksuele uitpattingen, maar het „schaamtegevoel” was groter dan thans.

De zonde, het kwaad, werd meer bedekt. De „zede” had meer zeggingskracht. Natuurlijk is de „zede” niet onveranderlijk, maar thans zijn er velen die alles wat met „zede” in verband staat aan hun laars lappen.

Meer zeggingskracht hadden ook de ouders, de onderwijzers enz.

Er was meer eerbied voor de „traditie”, voor het gezag en de gezagsdragers.

Nu kan men dat als een soort „camouflage” bestempelen, maar dat is toch in zijn algemeenheid onjuist.

Mijn ervaring is dat door een en ander de jeugd van toen minder „bandeloos” was dan nu vaak het geval is.

Boomkamp geeft in het door hem geschreven artikel enkele feiten weer die volgens hem oorzaak zijn dat de jeugd van thans is zoals we haar zien.

Ik wil niet ontkennen dat verschillende door hem genoemde feiten meer of minder hebben meegewerkt tot het „anders” worden (zijn) van de jeugd, maar de oorzaak is naar mijn gevoelen het gebrek aan eerbied voor het gezag.

Dat geldt intussen niet alleen voor de jeugd, maar helaas ook van heel wat ouders (ouderen)!

We leven in een tijd van de „gezags-crisis” en in het bijzonder worden de politieambtenaren met deze crisis dagelijks geconfronteerd.

Voorbeelden daarvan behoef ik niet te noemen. Het zou zijn „water dragen naar de zee”. We weten er allen over mee te praten.

Trouwens, Boomkamp noemt er zelf voldoende.

En deze „gezagscrisis” is nu volgens mij de oorzaak dat we reden hebben tot „klagen” over de jeugd. Het is ook het grootste gevaar van onze tijd.

Het is een van de voornaamste oorzaken dat een groot deel van onze jeugd „bandeloos” is of op den duur zal worden.

In de maand november van het jaar 1960 werd er te Arnhem een congres gehouden door de „Nationale Commissie voor gezinsbelangen”, waarop door drie deskundigen

gesproken werd over het onderwerp: „Welke betekenis heeft de vader voor het gezin van vandaag.” Als voornaamste probleem werd op deze conferentie het teloorgaan van het vaderlijk gezag aangesneden, een probleem, waarvan de schuld zowel bij de vader (moeder) als bij de kinderen werd gezocht. Het zou mij te ver voeren over deze conferentie meer te schrijven, maar het feit alleen dat een dergelijk probleem aan de orde werd gesteld, is tekenend.

Er is in onze tijd ook gaande een „devaluatie” van bepaalde geestelijke vermogens en waarderungen. We worden „massamensen”, maar nog nooit is er een tijd geweest waarin de mens - dus ook de jeugd! - zich meer „eenzaam” voelt dan thans het geval is.

Dat heeft natuurlijk gevolgen. Wanneer men „eenzaam” is kent men ook op den duur geen „bindingen” meer. Men wil zelf heer en meester zijn.

Enkele jaren geleden verscheen er een boek van H. R. Müller—Schwebach, getiteld: „De wereld heeft geen vader”. Het is een pracht boek dat ik in verband met het „jeugd-vraagstuk” van deze tijd gaarne ter lezing aanbeveel.

Wanneer men dat boek gelezen heeft, dan is men geneigd te zeggen: „Een groot deel van onze jeugd is niet beter, maar minder goed dan vroeger”.

Tenslotte zou ik nog deze „onderstelling” willen maken, n.l.: Is de gezags-crisis van onze tijd niet een van de oorzaken dat we zo moeilijk jonge mensen kunnen aantrekken voor de politielooftaan?

Velen „negeren” het gezag, bewust en onbewust en dus wenszen ze ook niet als „dragers” en „handhavers” van het gezag te fungeren . . .

Zeergeachte redactie: ik ben niet van mening dat ik door het door mij geschrevene een „licht” hebben laten schijnen dat zó helder was dat daardoor de gehele jeugd-kwestie volkomen helder is geworden.

Maar misschien was het een lichtpuntje!

De reserve-adjutant
der rijkspolitie,
Staf District Almelo,
S. Slot.

Nogmaals „De Overval”

Met grote belangstelling lees ik steeds het „Korpsblad Rijkspolitie”, voor welke inhoud en opmaak ik gaarne u mijn compliment maak.

In het nummer van april l.l. komt echter een reactie voor van collega Spoelstra uit Harlingen op de „Overval”, welke m.i. een kleine rectificatie wel wettigt. Daarin staat vermeld, dat onder de medewerkers zich o.a. bevond: Johannes Kolff, bijgenaamd Jodocus, die tot de Militaire Politie behoorde. Dit laatste is niet geheel juist. Kolff behoorde tot de Gemeentepolitie Utrecht. In de hal van het hoofdbureau van politie te Utrecht hangt een bronzen reliëf, die ook zijn beeltenis weergeeft. Voor de eer van het Utrechtse korps lijkt mij een rectificatie wel gewenst.

Intussen met gevoelens van ware hoogachting,

Jos. P. H. Körner,
Inspecteur-Korpschef
van Gemeentepolitie
te Valkenswaard.

Naschrift redactie:

Johannes Kolff is op 6 november 1915 geboren te Westmaas. Toen de 2e wereldoorlog uitbrak was hij ingedeeld bij het Korps Politietroepen en na de capitulatie en de opheffing van de weermacht, trad hij op 12 augustus 1940 in dienst bij de gemeentepolitie Utrecht. Hier nam hij al spoedig deel aan het verzet en stond gauw bekend om zijn anti-nationaal-socialistische gedragingen. Kennelijk voelde hij uit dien hoofde aan dat hij moeilijkheden zou krijgen, want hij heeft zelf ontslag gevraagd, wat hem met ingang van 29 mei 1942 eervol werd verleend.

Nieuwe R.P.-brochure is „schot in de roos”

„Schot in de roos”, zo luidt de titel van de nieuwe wervingsfilm van het Korps Rijkspolitie.

Een schot in de roos lijkt ons ook de door het bureau Werving van het Korps uitgegeven wervingsbrochure. De brochure is verzorgd door de journalist Bas den Oudsten te Lekkum en kwam tot stand in nauwe samenwerking met het bureau Werving. Het boekje wil, zoals de samenstellers in een kort voorwoord zeggen, een indruk geven van de afwisselende en waardevolle activiteiten van alle onderdelen van 't Korps Rijkspolitie. Men is daar, naar onze opvatting, volkomen in geslaagd.

Een uitgebreide serie uitstekende foto's en tekst maakt, dat men de brochure tot het einde uitleest.

Een gelukkige gedachte bij de samenstelling lijkt ons tevens, dat men heeft gebroken met het „goede toekomst idee”, dat in het verleden al

te dikwijls wervingsbrochures accentueerde. Het accent is ditmaal gelegd op de aantrekkelijkheid, verantwoordelijkheid en veelzijdigheid van het beroep.

Een bijzonder winstpunt daarbij is het feit, dat men niet heeft vergeten de lezer duidelijk te maken, dat niet ieder voor het politieberoep in de wieg is gelegd, doch dat zeer beslist bepaalde capaciteiten en eigenschappen bij de sollicitant aanwezig moeten zijn, om in het beroep te slagen.

De foto's zijn uitgevoerd in zwart-wit, terwijl de omslag in kleuren is verrat.

De brochure, die werd gedrukt bij Schaafsma & Brouwer te Dokkum, vormt ongetwijfeld een waardevolle bijdrage in de werving van Rijkspolitiepersoneel.

J. J. v. A.

Strijd tegen ontucht in Antwerpen

In Antwerpen is de strijd van de politie tegen de ontucht opnieuw opgeblaaid. Na een offensief van twee jaar geleden scheen het dat de ontucht zo goed als verdwenen was. Er waren razzia's gehouden, bepaalde straten werden soms plotseling afgezet en uitgekamd. Prostituees en souteneurs werden veroordeeld tot stevige straffen, waarbij de souteneurs — dikwijls afkomstig uit Noord-Afrika of Frankrijk — aanzegging kregen dat zij voorgoed het land moesten verlaten. Bovendien vielen enige beruchte straten onder de slopershamer in het kader van het stadsaneringsplan. Diverse dubieuze gelegenheden heropenden evenwel buiten Antwerpen aan de rijkswegen en in de stad zelf werden door nieuwe exploitanten uit Noord-Afrika, Frankrijk, Duitsland, Italië en zelfs uit Nederland, het braakliggende terrein overgenomen, zij het dan dat zij hun „vermaakgelegenheden” verspreid in de stad vestigen, hetgeen de controle aanzienlijk moeilijker maakt. Nochtans duurt voor vele exploitanten en hun cliënten de vreugde niet lang. Kort geleden werden twee Hamburgers, die met hun bedrijfskapitaal (twee meisjes van 22 en 29) naar Antwerpen waren getrokken, aangehouden toen een 19-jarige jongeman, die f 1300,— van zijn ouders had gestolen, vertelde waar hij in een paar uur tijd dat geld er doorgebracht had. Een van de Duitsers werd in de Bondsrepubliek gezocht wegens moord. Een ander geval werd bekend omdat een bankdirecteur vertelde waar hij een gestolen bedrag van f 12.000,— gelaten had. Al met al: ook in Antwerpen gaat de strijd tegen de ontucht met vele problemen gepaard.

STRAF . . .

Een 16-jarig West-Berlijns meisje werd onlangs wegens diefstal van twee jurken tot een merkwaaardige straf veroordeeld: „Tien weken lang elke week een poppejurkje naaien en aan een invalide kind geven. De bewijzen overleggen en anders de jeugdgevangenis in,” aldus sprak de rechter . . .

Polaroidfotografie in dienst van de politie

In de afgelopen weken is in versterkte mate de aandacht gevallen op het Polaroid-procédé voor de fotografie omdat de Polaroid Corporation in Massachusetts een film op de markt heeft gebracht, die in 60 seconden een complete kleurenfoto kant en klaar oplevert. Dit feit betekent een waardevolle completie van het Polaroidsysteem, in 1947 door dr. Edwin H. Land uitgevonden, en sindsdien voor de politie in vele landen van groot belang gebleken. De camera die sindsdien op de markt kwam, leverde in enkele tientallen seconden een zwartwit foto. De eerste plaats waar dit systeem de politie goede diensten ging bewijzen was Morristown. Daar begon men bij misdrijven en verkeersongevallen een serie foto's te maken volgens het Polaroid-systeem. De foto's die vrijwel direct ter beschikking stonden, konden noemenswaardig worden vergeleken met de werkelijke situatie en ter plaatse konden er aantekeningen op worden gemaakt. De betekenis van het procédé kwam overduidelijk naar voren toen een vliegtuig neerstortte en politiemannen, die met de Polaroid-camera's

waren uitgerust ter plaatse onmiddellijk foto's maakten, die al gereed waren toen de politiefotograaf nog moest komen.

In vele andere gevallen werden voet- en andere sporen, die door weersomstandigheden snel konden verdwijnen à la minute vastgelegd. Ook voor de zeer snelle verspreiding van foto's per televisie bewees deze camera al belangrijke diensten en met name op kleinere posten waar de politie niet over een eigen fotoafdeling beschikte, werd een effectieve werkwijze bevorderd. Juist voordat met de invoering van de Polaroidkleurenfilm een nieuw hoofdstuk van dit soort fotografie werd ingeluid, werd in Japan de politie van grote steden met Polaroidcamera's uitgerust. In Tokio bijvoorbeeld maakt de politie onder meer ook opnamen van verkeersovertredingen, begaan door voetgangers, die ter plaatse worden geconfronteerd met de manier waarop zij het verkeer in gevaar brachten, zodat deze camera ook uit een oogpunt van preventie zijn betekenis bewijst. De snelheid is uiteraard ook van belang bij het reproducteren van archiefphoto's.

Victoria

CHO KWI

Een ware traktatie

Victoria biscuits
zijn knapperbros
van versheid.

62-29

Victoria

110 ct per rol

DE WERELD

VAN MAAND TOT MAAND

De gedelegeerden van de uit acht leden bestaande Zoavo, de Zuid-oost-aziatische verdragsorganisatie (N. Amerika, Engeland, Frankrijk, Australië, Nieuw-Zeeland, Pakistan, Thailand en de Filipijnen) hebben zich tijdens de te Parijs gehouden jaarlijkse conferentie beziggehouden met de ontwikkelingen in Laos die volgens het gemeenschappelijk inzicht een ernstige bedreiging vormen van de stabiliteit in Zuidoost-Azië. De verdragsorganisatie heeft niet veel concreets kunnen doen. Er is aandrang uitgeoefend op de Sowjet-Unie haar invloed te gebruiken om een einde te maken aan de gevechten tussen de troepen van de Pathet Lao, die een groot deel van Laos beheersen en de neutralisten, eens trouwe bondgenoten in de strijd tegen de regeringstroepen.

Ondanks het akkoord dat vorig jaar juli te Geneve werd gesloten, zijn de drie partijen in het land niet tot een werkelijke verzoening en samenwerking gekomen. Een ander belangrijk punt is dat de buitenlandse inmenging in Laos in feite nimmer werd beëindigd.

Het akkoord inzake Laos is — alle garanties ten spijt — door de communistische Pathet Lao en zijn Chinese bondgenoot nimmer nageleefd. Peking blijft zijn activiteiten in noordelijk Laos voortzetten. Vanuit Joennan en Mengla bouwen de Chinezen een weg naar Phong Saly (Laos) en zij willen die verbindinglijn tot diep in Laos doortrekken.

Washington, hopend op een evenwicht tussen pro-communistische, pro-Amerikaanse en neutralistische groeperingen, is teleurgesteld. Het neutralistische centrum is aan het uiteenvallen, terwijl de extremisten zich gereed maken voor een nieuwe krachtmeting. Een hervatting van de nauwelijks een jaar beëindigde burgerkrijg ligt in het verschiet.

En ondanks zijn moeilijkheden met Rusland blijft China penetreren, met medewerking van Noord-Vietnam.

De toestand te Laos is van directe invloed op de al jaren durende guerrilla in Zuid-Vietnam. Hier stellen communistische opstandelingen alles in het werk om, met de Chinese steun in de rug, het Westers gezinde regiem in Zuid-Vietnam ten val te brengen.

In Amerikaanse regeringskringen ziet men het nu als een dwaasheid tegemoet te komen aan het verlangen der communisten (zowel in Noord-Vietnam als in China) Noord- en Zuid-Vietnam te neutraliseren. Zolang de situatie in Laos nog zo dreigend is, voornamelijk omdat de communisten zich niet houden aan de naleving van de bestandakkoorden, wordt de neutralisering van

geheel Vietnam als een blunder van de eerste rangorde gezien.

Laos is voor Zuid-Vietnam wat Zuidslavië was voor Griekenland tijdens de Griekse burgeroorlog in de jaren na de Tweede Wereldoorlog. Toen Tito geneutraliseerd was door zijn conflict met Stalin en ophield de Griekse rebellen te steunen, stortte de opstand in Griekenland ineen. Slaagt men erin Laos werkelijk neutraal te maken, dan zal ook de revolte in Zuid-Vietnam afnemen in kracht. De Zuidoost-aziatische verdragsorganisatie (Zoavo) moet met alle middelen trachten — ook door het uitoefenen van diplomatieke druk op Moskou — de neutralisering van Laos, waartoe in 1962 te Geneve werd besloten, te verwezenlijken. Een andere keus is er eenvoudig niet. De neutralisering van Laos zal tevens een bepaalde garantie zijn voor een blijvende vrede in dit gebied. Oorlogsvuur in dit deel van Azië kan snel overslaan naar andere delen van dit continent.

Het opmerkelijke van de bijeenkomst te Parijs van de Zuidoost-aziatische verdragsorganisatie is, dat Frankrijk zich ten aanzien van de toestand in Zuidoost-Azië bereid heeft verklaard de verplichtingen, die het ingevolge het verdrag op zich heeft genomen, na te komen.

Aanvankelijk heeft het er op geleken dat Frankrijk zich na de nederlagen in Indo-China uit dit deel van de wereld had teruggetrokken, zowel militair als politiek. In die jaren is de Amerikaanse vuist de enige militaire realiteit van de Zoavo geweest. Amerika heeft de rol van Frankrijk in Zuid-Vietnam overgenomen en onderhoudt in dat land een strijdmacht van ruim 11.000 man en heeft tevens militaire voorposten — beter waakposten — in Thailand gevestigd.

Voor de neutralisering van Laos bevonden zich ook Amerikaanse verkenners in dat land. De bereidheid der Fransen desnoods ook de militaire verplichtingen van het verdrag op zich te nemen, moet in een wijder verband worden gezien dan alleen maar in Zuidoost-aziatische verhoudingen. De wens van President De Gaulle consultatie tot stand te brengen tussen de drie grote westelijke mogendheden ten aanzien van alle wereldproblemen, is zeker een factor van belang. Het verlangen van de Franse President gekend te worden in alle aspecten van de grote politiek is niet nieuw. Wel nieuw is echter, dat de Fransen de zaak min of meer omgedraaid hebben om hetzelfde resultaat te bereiken. Zij verklaren zich bereid verantwoordelijkheid buiten hun directe invloedssfeer te aanvaarden. Daarmede is de door hen gewenste westerse consultatie t.a.v. alle politieke problemen van mondiale aard nog maar een kwestie van tijd.

LEER ZWEMMEN

8.000.000 Nederlanders kunnen niet zwemmen

Het is verbazingwekkend dat in een waterrijk gebied als Nederland ruim acht miljoen mensen niet kunnen zwemmen. Elk jaar verdrinken er in Nederland 250 tot 300 kinderen, vooral in de leeftijden tussen twee en vier en tussen zes en negen jaar. Dit zijn ontstellende cijfers, die voortkomen uit een te geringe belangstelling voor zwemonderricht en uit te geringe mogelijkheden. Niet alle water is namelijk geschikt om erin te zwemmen en zwemlessen dienen bij voorkeur in een zwembad te worden gegeven. Juist aan zwembaden is in ons land een schreeuwende behoefte. Er zouden in ons land 250.000 kinderen zwemles moeten hebben, maar de capaciteit in zwembaden ontbreekt. Er is reeds gedacht aan verplaatsbare instructiebaden, maar voorlopig is daarvan nog niet veel terechtgekomen.

Ook op de scholen wordt in het algemeen te weinig aan zwemonderricht gedaan en de zwemlessen zijn bovendien te weinig afgestemd op het verdrinkingsgevaar. Eigenlijk zou elk kind al in de eerste klas van de lagere school zwemles moeten hebben. En het is voor ons land, beschamend dat zelfs 65% van de Nederlandse militairen niet kan zwemmen.

Daarom doe particulier wat u eraan kunt doen om het verdrinkingsgevaar voor u en de uwen te beperken en doe als het kan nog meer; leer zwemmend redden!

Praatje onder ons . . .

Dit praatje kan misschien beter onder ons blijven, want het gaat om onze reputatie, om onze nationale naam als schoonste, als zindelijkste natie ter wereld, waar wij al vele eeuwen voor werden versleten, maar waar ik na rijp beraad een paar vraagtekens bij wil zetten. Ik geloof namelijk dat wij bij lange na niet zo schoon zijn als waarvoor wij worden gehouden, bij lange na niet zo schoon als onze grootmoeders, die elk voorjaar met een vreemde gloed in de ogen al aan de schoonmaak begonnen als het ijs nog bezig was weg te dooien, die bij het eerste bleke voorjaarszonnetje alle bedden en dekens naar buiten sleepten, alle matten klopten, al zouden ze er in de venijnige kou ook een longontsteking aan overhouden of na de schoonmaak met een zenuwinzinking het pas geluchte, gereinigde, geklopte bed moeten houden. Er zijn nog vrouwen van dit uitstervende ras, die een stofdraad aan het plafond als een aantasting van hun eer zien. Ik heb nooit begrepen waarom.

Met vreugde zie ik langzamerhand het leger groeien van vrouwen die op een mooie voorjaarsdag kunnen kiezen en niet de zolder schoonmaken maar gaan winkelen. Die zolder wacht immers wel tot morgen! En, wanneer dan de volgende dag mijn goede voornemens aan uitvoering toe zijn en een vriendin belt dat de koffie bruin is, dan kies ik voor de koffie.

Tenslotte kun je altijd beter over de schoonmaak praten dan hem uitvoeren. Niemand is er bovendien dankbaar voor. Wie zou dat ook moeten zijn. Je man valt over bezems, opgerolde kleden, moet helpen de piano te verschuiven of die zware kast. De kinderen worden gedwongen hun speelgoedkast uit te pakken en zien veel — in onze ogen onnutte — zaken als schroeven, spijkers, oude fietsdynamo's of wat dies meer zij, ondanks hun luide protesten in het asvat verdwijnen. En dan: is het zo leuk om als je thuis komt uit school of van je werk en de deur nog niet open hebt, je te horen toeschreeuwen: „Je schoenen uit, de vloer is pas gedaan.” Of: „Mooi dat je er bent, dan

kun je mij even helpen met het kloppen van het kleed.”

En, wanneer ik begin de kasten uit te pakken, of om maar weer over de zolder te spreken, de trap opga met de bedoeling daar enige pioniersarbeid te verrichten, dan ben ik op slag verslagen wanneer ik alleen maar de rommel zie, de rommel waarvan ik elk jaar denk dat er wel driekwart van weg kan, wat niet mag van man en kinderen. De kinderen kunnen er immers heerlijk in spelen en aangezien zij nooit opruimen — ondanks al dan niet vriendelijk en veelvuldig herhaald verzoek — wordt het steeds fijner en pa zegt: „Ach, laat die jongens, als ze maar plezier hebben. Bovendien kun je nooit weten of sommige dingen nog niet eens

Voor Moeder

te pas komen.” 't Is trouwens een raadsel waar al die rommel vandaan komt. En dan te bedenken dat je alleen met het hoogst noodzakelijke begonnen bent.

Ik ken vrouwen, die voor opruimen en voor de schoonmaak een werkplan opstellen. Die zijn nu doodmoe, maar klaar. Ik ben heel kalmaan nog maar net goed op weg, maar ik heb in de zon gezeten. Enfin, dat er meer zijn zoals ik, troost mij bovenmatig en versterkt mij in de mening, dat wij bij lange na niet meer zo zindelijk zijn als vroeger. Wij maken nog wel schoon, maar niet uit een ondefinieerbare drang, meer uit een min of meer geduldig gedragen lot. En, we passen een beetje meer op onszelf — hetgeen een goed ding is — en op ons gezin, wat nog beter besteed is. Soms vraag ik mij af of dat dan meer gewaardeerd wordt en als ik dan ook nog naar die ijverigen van de oude stempel kijk en bedenk, dat het bijna Pinksteren is, dan vraag ik mij af wat beter is. Dat is een reden temeer om dit praatje maar onder ons te houden.

Marianne.

Kees de luie mier gaat de wijde wereld in (I)

Onder een geweldig dikke boom in een beukenbos, lag een grote mierenhoop. Altijd kroelden daar honderden mieren door elkaar. Zij versjouwden miereëieren en sleepten dode vliegjes, mugjes en torretjes aan. Soms kwamen er wel vijftig van die beestjes aan te pas, wanneer een dode vlinder gevonden was en naar het mierenest gesleept moest worden. Alle mieren uit het nest werkten verschrikkelijk hard, behalve Kees. Hij was niet zo groot als de andere mieren, maar minstens even sterk. Hij voelde niet veel voor werken en alle andere mieren noemden hem „Kees, het luie miertje.” Daar had Kees soms verdriet van, maar dan wist hij zich weer wat op te vrolijken, door peinzend te zeggen: „Ach, jong, wat geeft het ook, binnenkort ga je toch de wijde wereld in.” Ja, Kees wilde graag wat meer van de wereld zien. Dikke boeken had hij er over gelezen. Toch kon hij er maar niet toe komen om weg te gaan, want het leven in het mierenest was toch wel prettig. Er

en Kind

was bijna nooit ruzie. Altijd was er eten genoeg en het was haast niet mogelijk, dat er mooier avonden bestonden, dan de zomeravonden hier bij de mierenhoop in het beukenbos. Dan waren alle mieren op het mosplein voor de hoop, en speelde het mierenmuziekkorps. Dan werd er gedanst en gezongen.

Op een avond zei Kees' vader, die al heel oud was, een lange baard had en met een stokje liep: „Kees, hoor eens even. Je begrijpt zeker wel, dat het zo niet langer gaat. Ik, die de verstandigste mier uit het nest ben, moet steeds horen, dat mijn zoon een luiaard is. Die schande kan ik niet langer dragen. Wanneer je morgen niet heel hard gaat werken, krijg je geen eten meer, want wie wil eten, moet ook werken, dat is nu eenmaal zo in de wereld. Je weet nu, wat je te wachten staat en ik hoop, dat je je leven zult beteren.”

Kees zei niets, hij liet zijn vader praten, en toen deze was weggestrompeld, siste hij tussen z'n tanden: „Nou ga ik weg.”

De volgende morgen heel vroeg, het was nog schemerig en alles was nat van dauw, ging Kees op weg. De mier, die altijd de uitgang van het nest bewaakte, lag op een stukje mos te slapen en heel voorzichtig, om hem niet wakker te maken, kwam Kees het nest uit. Toen zette hij het op een hollen. Bij de beukeboom, die een eindje verder stond, lag een dorre tak en daar klom Kees in om

nog eens naar het mierenest te kijken. Dan ging hij verder en floot een vrolijk liedje. Voor hij op het bospad kwam, had hij al een hele tijd gelopen. Plotseling stond hij voor een vette slak. Deze stak zijn horentjes omhoog en bekeek Kees aandachtig.

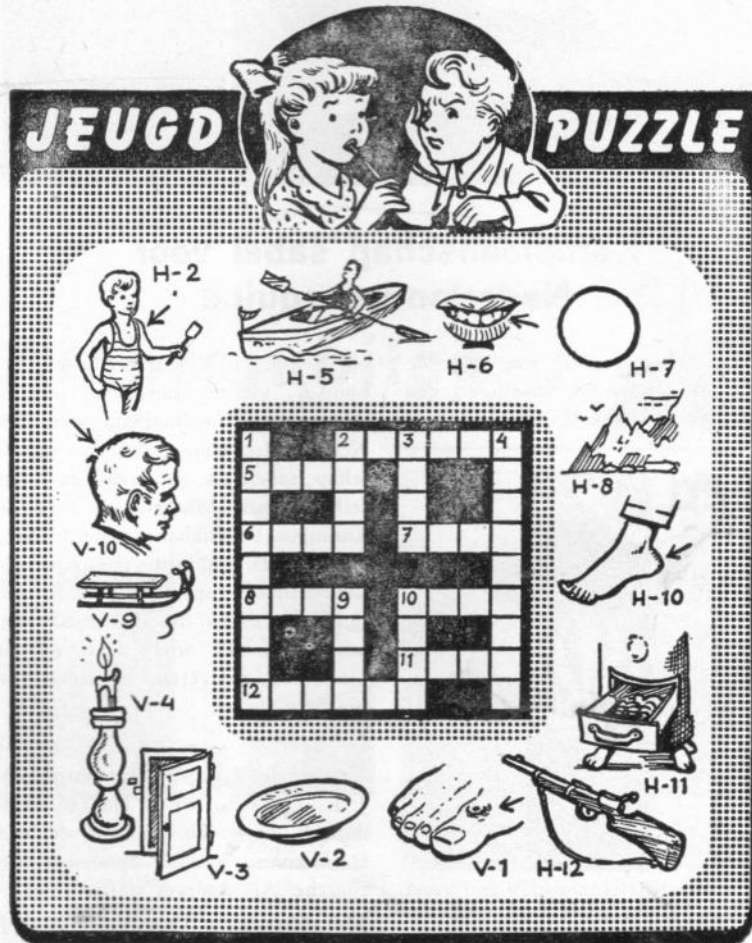
„Goeciemorgen”, zei Kees, „waar ga je heen?”

„O,” bromde de slak, „ik ga naar waar het bos ophoudt, daar is een sloot, als je wilt mag je wel op m'n rug zitten.”

Kees klom op de rug van de slak en

zo gingen ze verder. De zon was al opgekomen en aan de bladeren van de bomen en de grassprietjes langs het bospad, glinsterden duizenden dauwdruppeltjes als diamantjes. Het schoot niet zo hard op, vond Kees, want de slak kroop echt als een slak, maar ja, hij kwam toch vooruit en straks kon hij nog genoeg lopen. Op eens hield de slak stil en ging naar een andere slak, die langs de kant van het pad een koffiehuis had. Kees kon daar niets kopen, want hij had geen geld.

(Wordt vervolgd)

Hierbij is een jeugdpuzzel afgedrukt voor jeugdige lezers tot 14 jaar, die hun oplossingen vóór 15 juni a.s. moeten inzenden aan het

**Redactiesecretariaat
Korpsblad Rijkspolitie, Velperweg 142, Arnhem.**

Iedere goede inzender dingt mee naar een van de drie jeugd-pocketboeken, die hiervoor beschikbaar zijn.

En het is allemaal nog erg gemakkelijk ook: de vragen zijn uitgebeeld in tekeningen. Moeten wij er nog meer van zeggen?

Europese politiemannen streden met sabel en degen

Personalia

Kampioenschap sabel voor Nederlandse equippe

Vrijdag 10 mei 1963 was voor de Nederlandse Politie Sportbond een bijzondere succesvolle dag! Bij de

op die dag te 's-Hertogenbosch gehouden vierde Europese politie-schermkampioenschappen, won het Nederlandse equippe het kampioenschap sabel. In de Isabellakazerne reikte prinses Margriet de door de Koningin beschikbaar gestelde prijs uit aan de capitaine d'equippe, de Leidse hoofdinspecteur van politie, D. J. Verzijden. Bij de wedstrijden sabel-personeel wist deze de 6e plaats te veroveren, eveneens een prachtig succes.

De overige leden van het equippe waren: de Haagse hoofdinspecteur J. R. Tjepkema en de Haagse adjudant L. Dijkman, alsmede de heer D. Veenhuis van de Spoorweg Recherche. Als reserves waren beschikbaar de heren W. den Bleker van Rotterdams Hermandad en E. de Vos van de Leidse Politie Sportvereniging.

Na de uitreiking van de kampioensprijs speelde het Fanfarekorps van de Genie te 's-Hertogenbosch het Wilhelmus.

De prijs voor het Europese schermkampioenschap degen ging naar het Duitse equippe.

De rijkspolitietentoonstelling „raad & daad” trekt allerwege veel belangstelling van honderden geïnteresseerde bezoekers, die op deze wijze van voorlichting over de taak en de activiteiten van het korps rijkspolitie veel prijs blijken te stellen.

Op 21, 22 en 24 mei was de tentoonstelling te zien te Berkel en Rodenrijs, op 28 tot en met 30 mei in Tholen en vervolgens gaat de expositie van Kruiningen (5 tot en met 7 juni), naar Leidschendam (18 tot en met 20 juni) en Axel (25 tot en met 27 juni).

Wij herdenken

Wmr. 1e kl.
F. A. Derks
De Rips
ress. 's-Hertf.bosch
† 30-3-1963

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 15-3-'63: L. J. v. d. Aar, wmr. 1e kl. van Alkmaar naar Groningen.
Per 26-3-1963: D. Nagel, wmr. 1e kl., van Stoutenburg naar Woudenberg.
Per 1-4-'63: W. C. Wijnstok, wmr. 1e kl., van Purmerend naar Oisterwijk;
G. W. Puts, owmr., van Enkhuzen naar Grootebroek; W. Hanekamp, owmr., van Westzaan naar Enkhuzen; T. de Gelder, wmr. 1e kl., van Utrecht naar Bilthoven.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-4-'63: I. Benedick, adjudant, van Oude Tonge naar Putten.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 15-2-'63: F. W. v. Heumen, wmr. 1e kl., van Mook naar Gennepe.
Per 4-3-'63: E. P. M. v. Dooren, wmr. 1e kl., van Uden naar Eindhoven.
Per 14-3-'63: D. C. v. d. Kaaij, wmr. 1e kl., van Wessem naar Beesel; F. Weide, wmr. 1e kl., van Dongen naar Overloon.
Per 15-3-'63: P. Goërtz, wmr. 1e kl., van Swalmen naar Horn; A. v. Meer, wmr. 1e kl., van Moerdijk naar Zevenbergen.
Per 19-3-'63: J. H. Verstappen., wmr. 1e kl., van 's-Bosch naar Schin op Geul.
Per 1-4-'63: K. de Leeuw, wmr., van Rijen naar Sprang-Capelle; J. Nauta, wmr., van Sprang-Capelle naar Dordrecht; C. v. Dolderen, owmr., van Tudderden naar Arnhem.
Per 3-4-'63: J. C. ten Have, wmr. 1e kl., van Eersel naar Veldhoven.
Per 4-4-'63: H. J. Lieberwirth, wmr. 1e kl., van Middelbeers naar Eersel.

RESSORT ARNHEM

Per 1-4-'63: Th. H. Everts, wmr., van Schalkhaar naar Diepenveen.
Per 2-4-'63: J. Schoonderbeek, wmr. 1e kl., van Bathmen naar Vroomshoop.

Aanwijzing voor functie

RESSORT ARNHEM

Per 1-4-'63: Adjudant I. Benedick tot groepscommandant te Putten.

Bevorderingen

RESSORT AMSTERDAM

tot adjudant:

Per 1-1-'63: J. G. P. Westenbroek, Amsterdam.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot adjudant:

Per 15-4-'63: P. v. Wijk, Halsteren.

tot opperwachtmeester:

Per 1-4-'63: B. M. de Wijs, Zundert.
Per 15-4-'63: J. G. Bron, Amstenrade.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-1-'62: L. W. M. v. d. Linden, Berkel-Enschot.
Per 1-2-'63: Th. Molhuizen, Schijndel;
L. W. A. Heemskerk, Vlijmen.

tot wachtmeester:

Per 28-2-'63: H. Smink, Uden.

tot adm. ambt. C 2e kl.:

Per 1-7-'62: J. Schalks, Breda.

RESSORT ARNHEM

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-1-'63: P. Baas, Groesbeek.

tot adm. ambt. C 2e kl.:

Per 1-5-'62: M. P. C. Smits, Nijmegen.

RESSORT GRONINGEN

tot adjudant:

Per 1-1-'63: L. Muller, Groningen.

In dienst getreden

RESSORT AMSTERDAM

Per 18-3-'63: A. Rozema, schrijver i.t.d. te Bergen-N.H.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 15-3-'63: D. L. Bravenboer, wmr. 1e kl. te Rozenburg; K. J. J. Doove, adm. kracht op a.c. te Pijnacker.
Per 1-4-'63: K. Oost, adm. kracht op a.c. te Leiden; J. C. v. Coevorden, adm. kracht i.t.d. te Leiderdorp en E. F. Dengerling, adm. kracht i.t.d. te Bodegraven.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 12-12-'62: F. C. J. v. d. Braak, schrijver i.v.d. te 's-Hertogenbosch.
Per 1-3-'63: J. Heemskerk, wmr. 1e kl. te Liempde.
Per 1-4-'63: P. J. Janssen, wmr. 1e kl. te Susteren; A. L. v. Alphen te Dongen, F. C. L. Berends te Gilze en Rijen en J. E. Franz te Loon op Zand allen als schrijver in vaste dienst.

RESSORT ARNHEM

Per 1-4-'63: C. H. W. Isaak te Raalte en H. A. Dikmans te Wijhe als schrijver.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-4-'63: P. Speulman, wmr. 1e kl. te Schoonebeek en L. Jonkers, schrijver te Diever.

De dienst verlaten

STAF ALGEMEEN INSPECTEUR

Per 1-4-'63: Mevr. P. M. v. Reek-Slats typiste op a.c. te 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-4-'63: P. Visscher, wmr. 1e kl. te Bilthoven.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-4-'63: A. C. Zijdeveld, wmr. 1e kl. te Schelluinen en Th. Wagenaar, wmr. 1e kl. te Leidschendam.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-4-'63: J. J. Straatman, adjudant te Valkenburg en H. J. v. Kempen, owmr. te Breda.

RESSORT ARNHEM

Per 1-4-'63: J. Wind, adjudant te Berculo; J. Teunissen, wmr. 1e kl. te Nijmegen en mevr. J. S. M. van Rossum-de Wolff, typiste A te Arnhem.

RESSORT GRONINGEN

Per 15-3-'63: J. Onrust, wmr. 1e kl. te Appelscha.

Per 1-4-'63: J. v. d. Kool, wmr. 1e kl. te Heerenveen.

Ambtsjubilea

Owmr.
A. v. d. Ham
Duivendrecht
ressort Amsterdam
25 jaar op 22-3-1963

Owmr.
J. Schot
Bilthoven
ressort Amsterdam
25 jaar op 25-3-1963

Owmr.
B. Roomer
Krommenie
ressort Amsterdam
25 jaar op 5-4-1963

Owmr.
D. Alta
Andijk
ressort Amsterdam
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
E. J. v. Schooten
Oostzaan
ressort Amsterdam
25 jaar op 6-4-1963

Wmr. 1e kl.
C. G. Mooij
Zwaagdijk-Oost
ressort Amsterdam
25 jaar op 20-4-1963

Owmr.
G. H. v. Bruchem
Ipendam
ressort Amsterdam
25 jaar op 26-4-1963

Owmr.
G. F. v. d. Berg
Bunnik
ressort Amsterdam
25 jaar op 2-5-1963

Owmr.
C. Stekelenburg
de Bilt
ressort Amsterdam
25 jaar op 2-5-1963

Owmr. H. J. Th. M.
Pennenkamp
Leusden
ressort Amsterdam
25 jaar op 20-5-1963

Owmr.
J. F. Düster
Bergen-Binnen
ressort Amsterdam
25 jaar op 8-6-1963

Wmr. 1e kl.
C. Boon
Dordrecht
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 29-5-1963

Owmr.
J. de Ridder
Lisse
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 31-5-1963

Owmr.
W. F. Boxma
Haastrecht
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 1-6-1963

Owmr.
C. A. Kluit
Barendrecht
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 6-6-1963

Owmr.
J. de Waard
Dirksland
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 6-6-1963

Wmr. 1e kl.
F. van Erkel
Nw. Lekkerland
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 7-6-1963

Wmr. 1e kl.
A. Lotens
Hazerswoorde
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 8-6-1963

Owmr.
J. G. Poortman
Haamstede
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 14-6-1963

Adjutant
J. v. Rooij
Nederweert
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 15-6-1963

Adjutant
H. J. A. Awater
Eindhoven
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 8-6-1963

Owmr.
H. J. A. Verrijse
Den Dungen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 6-6-1963

Adjutant
A. J. Versteegen
Heer
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 31-5-1963

Wmr. 1e kl.
P. L. v. Hout
Oostrum
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 31-5-1963

Adjutant
C. H. v. Eck
Gulpen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 31-5-1963

Wmr. 1e kl.
J. H. Schrooten
Venraij
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 25-5-1963

Adjutant
A. J. Eikenaar
Zevenbergen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
J. H. Fijnenberg
Breda
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 6-4-1963

Wmr. 1e kl.
J. Hoogvliet
Grave
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
H. J. Kollee
Zundert
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 3-4-1963

Owmr.
F. A. Obbens
's-Hertogenbosch
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 20-3-1963

Owmr.
L. Groffen
Middelbeers
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 10-4-1963

Owmr.
J. H. Keizer
Giesbeek
ressort Arnhem
25 jaar op 1-12-1962

Adjutant
J. Stoelhorst
Apeldoorn
ressort Arnhem
25 jaar op 25-4-1963

Owmr.
W. Mensink
Voorst
ressort Arnhem
25 jaar op 17-5-1963

Owmr.
J. Tekstra
Dedemsvaart
ressort Arnhem
25 jaar op 19-5-1963

Wmr. 1e kl.
J. Kuiper
Losser
ressort Arnhem
25 jaar op 20-5-1963

Owmr.
F. Los
Almelo
ressort Arnhem
25 jaar op 24-5-1963

Owmr.
A. Beun
Tubbergen
ressort Arnhem
25 jaar op 31-5-1963

Owmr.
E. Bos
Winschoten
ressort Groningen
25 jaar op 17-4-1963

Owmr.
J. Schoonbeek
Wildervank
ressort Groningen
25 jaar op 7-5-1963

Owmr.
J. M. Post
Groningen
ressort Groningen
25 jaar op 29-5-1963

Owmr.
H. M. Haverhoek
Zwolle
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 3-6-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

4e JAARGANG No. 10 - JUNI 1963

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

De opperwachtmeester Bel en de adspirant Bel.

Zo vader, zo zoon . . .

Bij het eerste contingent 17-jarige adspiranten dat naar de opleidings-school in Arnhem kwam, is een flink aantal zonen van rijks- en gemeentepolitie-ambtenaren. Dat is een verheugende zaak, die behoorlijk de aandacht heeft getrokken. De N.C.R.V. heeft er zelfs een radioreportage aan gewijd en dat ligt eigenlijk voor de hand, want vaders — in welk beroep danook — plegen nogal eens moeite te doen om hun zonen een andere loopbaan te laten kiezen dan zij deden.

Toen in januari van dit jaar 81 enthousiaste jonge mannen met Mulo-diploma hun eerste schuchtere stappen in de richting van een loopbaan bij ons korps zetten, zagen 10 vaders — leden van datzelfde korps

of van de gemeentepolitie — hun zoon, met trots vervuld, de poorten van het grote witte gebouw aan de Velperweg te Arnhem binnengaan.

Een belangrijk ogenblik, niet alleen voor de vaders en hun zonen, maar ook voor ons korps. Wij zouden willen zeggen juist voor ons korps. Want een verjonging en aanvulling kan op geen betere wijze plaats vinden dan door jonge mensen aan te trekken die op een of andere wijze al kennis dragen van de politiedienst en in ons geval in het bijzonder van de rijkspolitiedienst. En dan zijn het niet alleen de zonen van onze wachtmeesters, opperwachtmeesters en adjudanten die op de hoogte waren van de zelfstandigheid die elke rijkspolitie-ambtenaar siert en van de veelzijdigheid die zijn beroep hem biedt.

Ook een 9-tal adspiranten, die gedurende langere of kortere tijd op een groepsbureau als administratieve kracht werkzaam waren wisten meer dan alleen maar van het bestaan van het korps rijkspolitie. Dit nu lijkt ons een stap in de goede richting! Op geen betere manier kan de interesse voor een beroep als het onze gewekt worden. De Werving moge haar voorlichting aan sollicitanten nog zo reëel geven — en wij weten dat zulks ongetwijfeld geschiedt — het proeven van de sfeer is alleen mogelijk door te leven of zo mogelijk enige tijd te werken in de naaste omgeving van hen die in de volle praktijk staan.

De wvr. 1e kl. Th. Walhout tijdens de exercitiëes. Links de radioverslaggever van de NCRV.

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

4e JAARGANG

No. 10 — juni 1963

VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie :

Majoor G. van Dijk te Heerenveen

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester
J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klas
A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester
P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-adjutant F. de Jager
te Roermond

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijks-
politie te Roermond
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie :

Bas den Oudsten, journalist
Bonkeweg 29

Lekku bij Leeuwarden
Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum

Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 3.50 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.50 per stuk

★

Advertenties :

J. Duyker - Groningen

Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag :

Zo vader, zo zoon . . .

De adspirant C. J. A. M. van de
Leijgraaf en de adjudant Van de
Leijgraaf, groepscommandant te
Wouw. (Foto: Wmr. 1e kl. T. Plompe,
Arnhem).

(De omslagfoto van het aprilno.
werd gemaakt door P. Grotendorst)

De aspirant J. G. A. van de Woning . . . ook in de voetsporen van pa.

De jongeman die dat doet en dan dienst neemt bij het korps kan mogelijk zijn beslissing rijkspolitieambtenaar te worden beter waar maken dan wie ook. Bovendien is het een gegronde reden om een compliment te maken aan hen die de omgeving van de jeugdige sollicitant vormden en bij wie de sfeer toch zodanig was dat een jonge kerel ambitie kreeg voor het vak dat niet ten onrechte wordt aangeduid als een vak voor kerels.

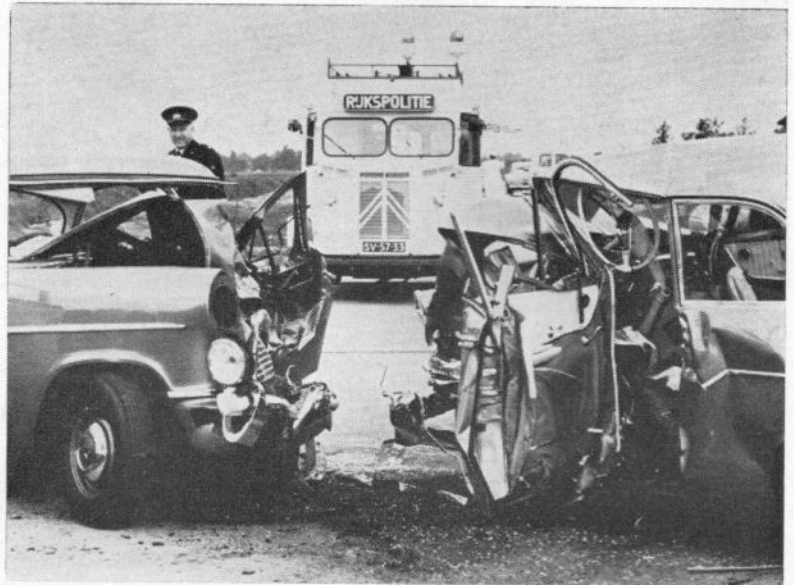
Voor de werving zijn al deze rijkspolitieambtenaren een juist en bijzonder goed werkend verlengstuk geweest. De ambtenaren van ons korps kennende zullen zij met open oog voor de minder prettige kant van ons beroep, maar ook met trots de veelzijdige en menselijke taak, van de gezagsdrager „ten platte lande” beïcht hebben. Niets verzwijgend ook.

De aspirant M. A. J. M. Jansen, zoon van de wachmeester 1e kl. M. Jansen te Lemelerveld.

(Foto's: Wmr. 1e kl. J. B. Plompen, Arnhem)

Maximum snelheid bevorderde verkeersveiligheid

. . . groeiende taak . . .

Wij kunnen slechts wensen dat allen dit voorbeeld zullen volgen en op welke wijze dan ook de werving zullen stimuleren. Zijn wij allen niet (of moeten wij ons allen niet beschouwen als) de meest potentiële wervers van wie het toch in grote mate afhangt of de verjonging van het korps werkelijkheid wordt.

De opleidingsschool — drempel naar de praktijk — ondergaat die verjonging reeds!

Wij kunnen slechts hopen dat het een begin zal zijn van nieuwe mogelijkheden én voor het Korps Rijkspolitie én voor de individuele rijkspolitieambtenaar.

W. Frackers.

De invoering van de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom heeft inderdaad een gunstige invloed op de verkeersveiligheid gehad. De cijfers wijzen uit, dat sedert oktober 1957, toen deze bepalingen van kracht werden, het aantal verkeersdoden in de steden en dorpen relatief is gedaald. In Den Haag bijvoorbeeld vielen vóór die datum gemiddeld 70 verkeersdoden per jaar, thans bedraagt het aantal gemiddeld 50. Op de rijksweg welke door de gemeente Wassenaar loopt, kwamen in de eerste tien maanden van 1957 11 personen in het verkeer om, in de overeenkomstige periode van 1958 slechts 6; ook voor het gewondental kon een procentuele daling worden geconstateerd.

Doordat de gemiddelde snelheid van het verkeer binnen de bebouwde kom als gevolg van de maximumsnelheidsbepalingen is gedaald, worden veel ongevallen voorkomen, en zijn, omdat de kracht van de botsing door de lagere snelheid geringer is, de gevolgen van botsingen minder ernstig.

Ook enkele typen van ongevallen komen thans minder voor dan vroeger: auto's slaan bij kruisingen minder over de kop, er rijden minder auto's tegen trams enzovoort. En

omdat de snelheid binnen de bebouwde kommen genivelleerd is, zijn er minder (riskante) inhaalmanoeuvres, waardoor tal van ongelukken voorkomen worden. Elders is men overigens tot dezelfde conclusies gekomen.

In een Westduitse studie zijn enkele interessante cijfers gepubliceerd over ongevallen, waarbij te hoge snelheid een van de factoren was. Hieruit blijkt, dat een niet-aangepaste snelheid in combinatie met een te scherpe of onoverzichtelijke bocht in 36 % van deze gevallen oorzaak van een ongeluk was, gladheid van de weg in 24 %, en regen, sneeuw, nevel of rook in 13 %.

Het belangrijkste cijfer is dat van de onoverzichtelijke kruisingen. Straathoeken bijvoorbeeld, waarvan er in elke stad verscheidene honderden zijn. Want juist in een stad zijn de kruisingen vaak zo onoverzichtelijk, niet alleen als gevolg van de bebouwing, maar ook bijvoorbeeld - voor automobilisten - door de vele fietsers en ook wel door de voetgangers.

In tegenstelling tot wat velen indertijd meenden, heeft de invoering van de maximum-snelheid de vlotheid van de verkeersafwikkeling niet nadelig beïnvloed. Het optreden van stagnaties bij verkeerslichten - waarvan er steeds meer komen - wordt voorkomen, doordat het verkeer homogener geworden is. Ook hebben de maximum-snelheidsbepalingen de invoering van de ruim anderhalf jaar geleden van kracht geworden voetgangersregeling gemakkelijker, beter passend in het algemene verkeersbeeld gemaakt. Al deze vraagstukken zijn overigens niet nieuw. Men had er in Rome al mee te doen in het begin van onze jaartelling. Alleen toen lagen de zaken precies andersom. Wie zich in die tijd per reiskoets wilde verplaatsen, moest dat 's avonds of 's nachts doen. Voetgangers waren toen de alleenheersers van de weg. En ook toen waren er mensen die er niet over uitgesproken raakten. Men vond het eenvoudig een schande, de koetsbezitters tenminste, dat het niet overdacht mocht, zoals nu sommige automobilisten mopperen op de zebra's.

De eerste Parijse automobilistbezitters hadden het trouwens moeilij-

ker. Als die uit rijden wilden, moesten zij onder meer een wegreglement, documenten waarin de eigenschappen van de auto vermeld stonden, een compleet wetboek, een boek met tweehonderdtien vragen, een controleboekje voor de wagen dat van week tot week moest worden afgestempeld, een wetboek van de prefectuur van Parijs over het verkeer, een boek dat de man achter het stuur machtigde aan het Parijse verkeer deel te nemen, en een dito boekwerk voor buiten Parijs en een carnet voor het laden van brandstoffen, met zich meeslepen.

En als zij niet alles bij zich hadden, dan konden ze rekenen op een proces-verbaal. Waarmee derhalve iedereen met de nieuwe regelingen voor een veiliger verkeer ongetwijfeld vrede kan hebben.

Koude Oorlog Politie - Tram

Uit Gent zijn berichten gekomen over een koude oorlog tussen politie en tram. De politie mocht geen onbepakt gebruik meer maken van de tram en ging dit vervoermiddel toen zeer kritisch gadeslaan. Kleine overtredingen gaven de trambestuurders veel last. Trams werden herhaaldelijk aangehouden en de politie telde de passagiers. Waren er meer in de wagons dan de voorschriften toelieten, dan moest het „teveel” uitstappen. Dat gaf langdurig oponthoud omdat de passagiers uitgemaakt wensten te zien wie dan wel het laatst waren ingestapt. Derhalve werd al spoedig overwogen om de politie toch maar weer het oude recht van „onbepakt trammen” terug te geven.

Kortstondige Promotie

In New York zijn vier brigadiers van politie gedegradeerd. Kort geleden waren zij bevorderd omdat op

hun ponskaarten, geproduceerd door een elektronisch brein het grootste aantal waarderingspunten voorkwam. Enige tijd later bleek echter dat de man die de machine bediende extra punten ponste in kaarten van, bevriende relaties. Het elektronisch brein werkte verder feilloos en droeg derhalve de aldus gewaardeerden voor promotie voor . . .

Bescherm u zelf

Waarschijnlijk heeft de zogenaamde zelfbescherming nooit meer aandacht gehad dan in het afgelopen jaar, misschien is daar ook nooit meer aanleiding toe geweest. Tegelijkertijd is een soms nogal vage voorlichting over de zelfbescherming van start gegaan, die wel iets ophelderde, maar toch nog te weinig. Mede daarom is het toe te juichen dat de Uitgeversmaatschappij G. A. J. van Dishoeck te Bussum het boekje „Bescherm u zelf”, een handleiding voor individuele-, gezins- en groepsbescherming van F. J. W. Boddens Hosang - Van Dishoeck, het licht deed zien. In dit werkje —

VAN PERS TOT BOEKENPLANK

geïllustreerd met een groot aantal praktische tekeningen van Jan Bouman — wordt overigens niet slechts gesproken over zelfbescherming in geval van atoomaanvallen en dergelijke. Aparte hoofdstukken zijn gewijd aan de verkeersveiligheid voor kinderen, veiligheid in huis, eerste hulp thuis, het bestrijden van brand en dergelijke, een en ander met cijfers toegelicht, bijvoorbeeld omtrent het jaarlijks aantal branden in ons land.

Het mag zo zijn, dat het boekje hier en daar, speciaal waar het gaat om de zelfbescherming bij atoomaanvallen, een nogal optimistisch beeld geeft, het is niettemin een goede leidraad en als zodanig zal het bedoeld zijn, waarmee het voor f 3,90 ook niet te duur is.

B. den O.

Marsmuziek, geweren en laarzen bij poort in ijzeren gordijn

Achter de stille Duitse grenspost Waidhaus, temidden van uitgestorven bossen, doemde plotseling het ijzeren gordijn op uit de nevel van regen: de Tsjechische grenspost Rozvadov, ongenaakbare doorgang in de onafzienbare stekelige lintwurm van prikkeldraad, die de scheiding vormt tussen ons bestaan en dat in de andere wereld. Soldaten met automatische pistolen keken bij twee solide ijzeren slagbomen toe hoe ik parkeerde en naar buiten kwam. In de regen keken wij elkaar aan, maar er was geen blik van verstandhouding, eerder van wantrouwen, iets van: „Wat zoekt die kapitalist met zijn duur stuk auto in onze Tsjechoslowaakse socialistische republiek.” Geen woord of gebaar verbrak de ijzige situatie. Uit een luidspreker van een nabijgelegen gebouw klonk marsmuziek met een volume, dat mij onder dergelijke omstandigheden kippevel bezorgt waarbij het mij onwillekeurig even ver-

baasde dat ik geen geluid van bespijkerde laarzen vernam. De wachtposten bleven mij bekijken toen ik het gebouw binnenging. Ik kon hen toch niet vertellen wat ik kwam zoeken: de waarheid over de CSSR, de goede en de slechte kanten van een ander regiem dat dit jaar precies 15 jaar wordt toegepast en de omstandigheden waaronder dertien miljoen mensen leven in een land dat eens zo dicht bij het westen stond. Ze zouden het evenmin begrepen hebben als aanvankelijk de vertegenwoordiger van de Tsjechische legatie in Den Haag, die mij alsmaar als toerist wilde laten reizen in een gezelschap van buitenlanders en onder leiding van een gids. Dan kon ik alles toch evengoed zien vond hij. Mijn aanvraagformulieren voor een visum als journalist raakten zoek, evenals brieven naar Buitenlandse Zaken in Praag en naar diezelfde legatie in Den Haag waar men maar niet wilde begrijpen

Leven in de andere wereld

Te weinig realiseren wij ons hoe men achter het ijzeren gordijn leeft en denkt en vooral: wat daar eigenlijk omgaat en welke dreiging hier voor het vrije westen groeit. De redactie van het Korpsblad Rijkspolitie prijst zich daarom gelukkig een serie artikelen te kunnen publiceren, waarin de lezer de weerslag vindt van een reis die de eindredacteur van het Korpsblad kort geleden maakte door Tsjechoslowakije, een van de trouwe, volgzame satellieten van Moskou. Deze artikelen geven een doorsnee van het leven in de landen achter het ijzeren gordijn.

waarom ik als journalist en met eigen auto wilde reizen in het land waarvan men zei dat ik er net als iedereen zo vrij zou zijn als een vogel in de lucht en vrijelijk zou kunnen fotograferen. Bijna drie maanden later, na een hernieuwde aanvraag om een visum voor heel Tsjechoslowakije kreeg ik toch het begeerde stempel in mijn pas, wellicht omdat men misschien ergens toch nog enig respect had voor mijn betoog dat het niet eerlijk zou zijn (en weleens veel last kon geven) als toerist te reizen en als journalist te opereren. „’t Is eigenlijk jammer dat u geen uitnodiging heeft uit Praag,” had men in Den Haag gezegd. „Dan gaat alles veel vlotter en dan zijn bovendien alle kosten in Tsjechoslowakije zelf voor onze rekening. Waarom heeft u die uitnodiging eigenlijk niet,” zo informeerde men. Ik verklaarde dat de reden daarvan waarschijnlijk school in het feit dat men mij in Praag niet kende en vroeg hoe de westerse sterveling dan wel aan een uitnodiging komt. „Nou ja, kijk ’es” zo sprak men, „wanneer u nu eens in ons land geweest bent en er blijk van hebt gegeven met ons te willen meewerken, dan is er kans, dat u het volgend jaar wordt uitgenodigd.” Er zijn ogenblikken in het leven waarop een mens welbewust dergelijke goede kansen vergooit.

Ik begon er waarschijnlijk aan toen ik het douanekantoor bij Rozvadov binnenstapte, ook al wist ik reeds dat in de CSSR met goede woorden wel iets te bereiken valt. Met geld ook trouwens! In het douanekantoor wordt van iedere grensganger ge-

Karlsbad:

Lege straten en verwaarloosde gebouwen, waar eens de upper-ten bronwater dronk.

Van harte?

De kinderen in Tsjechoslowakije zijn even lief als overal, maar ze worden anders opgevoed: in staats-kinderdagverblijven, want de moeders werken in fabrieken.

noteerd wat hij aan valuta en goederen bij zich heeft en iedere grensganger moet de lijst zelf ondertekenen als gold het een bekentenis.

Wassen neus . . .

Aangezien aan deze zijde van het gordijn geen Tsjechische kronen te krijgen zijn — omdat dit geld er noch in- noch uitgevoerd mag worden — bewijst het wisselkantoor goede diensten. Daar blijkt ook direct dat de kroon geen keiharde valuta is, want hoewel de officiële koers 53 cent per kroon belooft en vijftig Amerikaanse dollars 358 kronen en 50 heller zouden moeten opleveren, ontvangt men bij inwisseling van vreemd geld het dubbele van de officiële koers, dus voor 50 dollar 717 kronen. Daarmee is de kroon gehalveerd tot 26½ cent hetgeen ongeveer een juiste maatstaf is bij vergelijking met lonen en prijzen. De officiële koers is een van de vele wassen neuzen die men in dit land ontmoet.

Rijen maar . . .

„Heeft u misschien een wegenkaart”, vroeg ik de douanier in het kantoor. Hij rommelde in een la en bracht een reclamekaart tevoorschijn. In het kantoor stond nog een Duitse grensganger. Ik vroeg wat de kaart kostte. De man keek naar de Duitser en zei: „Na, niets” en liep een aangrenzend vertrek binnen. De Duitser ging naar buiten, de regen in en op hetzelfde ogenblik kwam de douanier weer terug. „Dat is te zeggen,” zei hij, „eigenlijk kost die kaart 5 kronen.” Ik legde een groezelig papiertje van 5 kronen op de balie. Buiten klonken voetstappen en nooit tevoren heb ik iemand zo snel een bankbiljet zien oppakken en wegfrommelen in een binnenzak.

Toen liep de man mee naar buiten voor controle van de auto. Hij keek wat onverschillig naar binnen, vouwde in de kofferbak een kartonnen doos dicht zonder erin te kijken en zei: „Rijen maar en goeie reis” Niet alleen voor goede woorden, maar ook voor geld is men hier gevoelig, dacht ik, terwijl een soldaat het ijzeren gordijn voor mij opende door de twee ijzeren slagbomen omhoog te draaien.

Dat nu de rode heilstaat in alle maagdelijke argeloosheid op de bezoeker zou liggen wachten is een illusie. Juist als de naald van de snelheidsmeter naar de tachtig geklommen is, duikt in de bomen een wachttoren op bij een omstreeks drie meter brede en zeker twee meter hoge haag prikkeldraad en met een slagboom van een spoorrail over de weg. Bij de douanepost staat een groot bord waarop de vreemdeling in vijf talen wordt verteld dat hij welkom is in de CSSR. Dat mag zo zijn, maar de trage manier waarop een soldaat met automatisch pistool van de wachttoren met verrekijker en mitrailleur naar beneden klimt en dan traag, met ondoordringelijke blik en zonder boe of bah de slagboom opendraait, zou je haast denken dat het toch niet van harte is. Pas dan ligt de andere wereld open. Een vrij goede weg door beboste heuvels, een weg zonder ander verkeer, zonder een menselijk wezen, langs doodstille meren, hier en daar wat haveloze huizen of een naar het uitgebreide machinepark te oordelen kennelijk collectieve boerderijen, leidt naar het oosten. Af en toe ging traag een troep ganzen uiteen en bleef aan de kant vijandig blazen naar het vreemde monster dat de rust verstoorde. Een oude vrouw bleef staan en stak de hand op. De dag was kort, het land zonk weg in het donker. Langs de weg naar Marianske Lazne oftewel Mariënbad

Tussen de middag wisselen de bewoners van Karlsbad aan een promenade voorzichtig van gedachten.

stond een lifter die ik meenam in de hoop direct al een mogelijkheid tot gesprek te krijgen. Het zat er niet helemaal in: de man was dronken. Hij sprak alleen Tsjechisch en een paar woorden Russisch. Het enige wat ik duidelijk van hem verstond was het woord „sigaret”, dat ik vragend uitgesproken op deze reis nog tientallen malen heb gehoord. Met sigaretten doet men wonderen in dit land. De man in haveloze kleding zonk als een vorst achterover in de kussens, de rook diep inhalerend. Hij vroeg nog een sigaret, begreep niet waar Holland ligt en wist gelukkig te lange leste nog waar hij eruit moest.

Mariënbad was donker en slecht verlicht. Men flaneerde er in de hoofdstraat langs de winkels, net als bij ons, alleen de etalages in Mariënbad zijn wat minder vol en de prijzen hoger.

Krap aan vijftig kilometer verder in de uiterste noordwesthoek van Tsjechoslowakije ligt Karlovy Vary, ook een badplaats, die als Karlsbad beroemd werd, door zijn badwater, z'n twaalf meter hoog spuitende geysir, door z'n porselein en z'n glas. Dat was de reden waarom ik die avond de honderd risico's van verdwalen op de kronkelende, heuve'achtige wegen tussen Mariënbad en Karlsbad liep. In deze stad waar eens Karel IV een hert in de bron joeg, waar Jan van Luxemburg een geregelde gast was, huurde ik een kamer in het eerste het beste hotel, waar men natuurlijk zoals overal alleen nog maar tweepersoons kamers had. Toen ik even later met mijn bagage voor de balie van de recep-

tie stond en mijn pas ter inzage verstrekte, maakte de chef de reception prompt een afwerend gebaar en sprak met nadruk: „O nee, geen Hollanders hier. Ik dacht dat u een Oost-Duitser was. Nee, geen Hollanders, daarvoor is ons hotel onvoldoende ingericht. Hier logeren alleen gasten uit Oost-Europese staten. Probeer u het eens in hotel Otava.”

Handel

Dat heb ik toen maar gedaan, met alle problemen van éénrichtingverkeer in vele straten waar, merkwaardig genoeg vrijwel geen verkeer is. Voor Otava kwam meteen een ober naar buiten rennen om te vertellen dat hij mijn Fiat zo mooi vond en bereid was om vier kronen voor een Nederlandse gulden te betalen.

De bronnen van Karlsbad stromen nog als in vroegere glorierijker tijden. Tussen de middag komt iedere een opdraven met zijn speciale kanten met een tuitje uit de bodem, waaruit men dan het gloeiend hete zwavelachtige water opzuigt, alsmaar heen en weer lopend door de wandelhall van de verwaarloosde badgebouwen, waarin luidspreekers marsmuziek en nieuwsberichten laten horen. Men loopt heen en weer om de spijsvertering te bevorderen, men drinkt om z'n maagzweer kwijt te raken of met het oogmerk er geen te krijgen. Dat mag niet verbazen, want op dit punt zijn er vele kwade kansen in deze socialistische republiek, waar alles volgens plan geschiedt, althans moet geschieden behalve het ontstaan van maagzweeren waarin de plannen toch weer langs een omweg voorzien, omdat of de plannen niet deugen, of de mensen die ze moeten uitvoeren of de machines waarmee ze uitgevoerd moeten worden. Men leeft er op en voor en van het plan. In de bedrijven hangen spandoeken met de kreet „Op voor het plan” of „Wij hebben het plan vervuld” of „Wij staan in wedkamp”, hetgeen betekent dat het plan overschreden is en dat het personeel met dat van andere bedrijven strijdt om de hoogste eer. Mijn komst bij de glasfabrieken van Moser, gevestigd in uitgeleefde fabrieksgebouwen even buiten Karlsbad, was kennelijk niet volgens het plan van dit bedrijf. Het kreeg in 1959 de „Orde van de arbeid” van de CSSR, zulks waarschijnlijk niet in de eerste plaats omdat het Moser kristal de tafels van koningen, maharadjahs, presidenten en regeringen is gaan sieren, aldus de folders waarin overigens regeringen en presidenten eerst genoemd worden en dan pas koningen en maharadjahs. Ik kon er de expositie- en dure verkoopprijsen bezoeken, samen met een groep Oost-Duitse toe-

risten en liet daarna de bedrijfsdirecteur Pavel Ruzicka weten dat ik gaarne het bedrijf wilde zien en fotograferen, hetgeen — zo zei ik — wellicht tot meerdere roem van het kristal zou kunnen bijdragen. Een onbestemde figuur in stofjas deelde een en ander per telefoon mee en slofte vervolgens gebukt onder des directeurs antwoord weer naderbij.

Niet thuis

„U moet eerst een schriftelijke vergunning hebben van het ministerie in Praag,” zei hij. De man slofte willoos andermaal naar de telefoon om te vertellen dat de vreemde bezoeker de directeur wilde zien, waarop de directeur liet weten dat hij tot zijn spijt juist een gewichtige bespreking had. Ik wendde vervolgens de steven naar de even befaamde porceleinfabrieken Epiag, aan de andere kant van Karlsbad.

Daar kreeg ik de bedrijfsdirecteur evenmin te zien maar tenminste te horen omdat ik tenslotte na veel gezeur de verbaasde portier de hoorn uit de hand nam, waarop de directeur benepen meedeelde dat het hem bar speet, maar dat bezoekers een speciale schriftelijke toestemming moesten hebben. „Dat geldt ook voor bezoekers uit Oost Europese landen,” voegde hij er vergoelijkend aan toe.

Terug in Karlsbad heb ik een glas gloeiend zwavelhoudend mineraalwater gedronken om af te koelen en daarna in hotel Otava aan de boulevard langs de Oder een glas Tsjechische wijn om weer bij te komen. In de hotelkamer met aangrenzende badkamer van in totaal zeker vijftig vierkante meter, met op het verwaarloosd parket lits jumaux als een tennisbaan (met dekbedden) 2 enorme gepolitoerde linnenkasten en wat dies meer zij (al'es voor 38½ kroon of ruim tien gulden), heb ik nog staan uitkijken, naar de geysir van Karlsbad, met daarachter de barokke dom, naar een vrouw die de straat veegde. En later naar het rosse licht van de reusachtige sovjetster, die vurig gloeit boven een van de hoogste gebouwen van de stad, over de colonnade van de Tsjechisch-Russische vriendschap, over de hier nog prille Oder en de expositie van beeldende kunst in een stadspark, kortom over de stad waar eens koningen en keizers mineraalwater dronken en kristal kochten. In het reuzenbed waarin eens in beter tijden misschien Peter de Grote, Goethe, Brahms of Beethoven hebben geslapen bedacht ik dat die wel werden toegelaten in de porceleinfabriek, maar dat ze de sovjetster niet hebben zien gloeien en dat ook Karlsbad voor iedere bezoeker zo z'n attracties schijnt te hebben . . .

Bas den Oudsten.

Het bronwater helpt nog altijd tegen maagzweeren, zegt men.

Boeiend verslag geeft inzicht in kinderbescherming

door mej. L. J. M. KLEYN, hoofdofficier voor jeugdzaken bij de territoriale inspectie in het ressort 's-Gravenhage

Het verslag van het Ministerie van Justitie, directie Kinderbescherming over de jaren 1955 tot en met 1960 is bijzonder lezenswaardig.

Het is in boekvorm uitgegeven en telt 208 bladzijden, waaronder vele grafieken, die een goede illustratie zijn van de kinderbescherming in ons land.

Het is voor de politie als leverancier van een groot deel van de behandelde zaken van belang om op de hoogte worden gebracht van enkele gegevens. Wij doen hier een greep.

Het aantal minderjarigen, dat onder de justitiële kinderbescherming ressorteert is de laatste jaren weinig toegenomen. Weliswaar zijn door de kinderrechtster de onder toezicht gestelde minderjarigen in aantal gestegen evenals het aantal kinderen dat voorlopig aan de raden voor de kinderbescherming werd toevertrouwd. Het aantal voogdij- en regeringspupillen is daarentegen verminderd. Tengevolge van gewijzigde inzichten op pedagogisch en psychologisch gebied heeft een verschui-

ving naar de lichtere niet justitiële maatregelen plaats gevonden.

Om een voorbeeld te geven:

burgerrechtelijke ondertoezichtstellingen per 31 december 1958 18.988, in 1959 19.439.

strafrechtelijke ondertoezichtstellingen per 31 december 1958 1.341, in 1959 1.518.

Totaal aantal gezinsvoogdijpupillen in 1958 20.329, in 1959 20.957. Ongeveer 1/4 van de ondertoezichtgestelde kinderen werd voor kortere of langere tijd elders verzorgd of opgevoed.

In 1960 waren 9800 vrijwillige toezichthouders aangesloten bij verschillende gezinsvoogdijverenigingen voor de kinderrechtster beschikbaar om tot gezinsvoogd(es) te worden benoemd.

Waar het de bedoeling is om door middel van de ondertoezichtstelling de minderjarige in zijn gezin te laten en de ouders hulp bij de opvoeding te verlenen werden op 31 december 1960 in tehuizen voor vakopleiding, observatiehuizen, rijksin-

stellingen 361 regeringspupillen verpleegd.

In pleeggezinnen waren op 31 december 1960 ondergebracht 9.172 minderjarigen, die onder voogdij van een vereniging waren. Van dit aantal waren 5.241 pupillen van 14 jaar en ouder; 65% werkte in een passende betrekking.

Het aantal aan de raad voor de kinderbescherming toevertrouwde pupillen — hangende een ontzettingprocedure — bewoog zich in stijgende lijn. In 1958 bedroeg dit 857 jongens en 765 meisjes (totaal 1622) in 1959 waren dit 868 jongens en 791 meisjes (totaal 1659). Ongeveer 1/3 van deze aantallen werden in inrichtingen verzorgd, de anderen verbleven in pleeggezinnen.

Merkwaardig in het verslag is de opgave van het verschil in aantal regeringspupillen waarop de maatregel van de terbeschikkingstelling na een strafbaar feit door de kinderrechtster van de 3 grote steden werd toegepast. Op 31 december 1960 bedroeg dit aantal uit het arrondissement Amsterdam 76; uit het arrondissement 's-Gravenhage 49; uit het arrondissement Rotterdam 10. Verschil in beleid van de kinderrechtster is wellicht een van de oorzaken. De raden voor de kinderbescherming werkzaam in ieder arrondissement houden zich niet alleen bezig met de voorbereiding van requests tot ondertoezichtstelling, ontheffing of ontzetting, maar kregen sinds 1956 de uitvoering van de adoptiewet te behandelen. Tot en met 31 december 1960, werden 2.314 verzoekschriften voor adoptie ingediend! Deze golf neemt echter af. In verreweg de meeste gevallen werd de adoptie (1228 minderjarigen) na de Centrale Adoptieraad om advies te zijn gepasseerd door de rechtbank uitgesproken. In materieel opzicht heeft de raad

1962: ruim 205.000 ongevallen

Op een na onveiligste jaar zegt Verbond voor Veilig Verkeer

voor de kinderbescherming een belangrijke taak te vervullen door te zorgen voor de nakoming van de onderhoudsplicht.

Wist u dat het aantal lopende zaken betreffende vonnissen tot betaling van ouderbijdragen op 31 december van de laatste 3 jaren 22.500 à 23.500 bedroeg?

Het ontvangen geldsbedrag was in 1951 4,5 miljoen gulden en in 1960 steeg dit tot 10,7 miljoen gulden. Tenslotte wordt in het verslag nog de aandacht gevestigd op de in behandeling zijnde wijziging van het kinderstrafrecht waarin onder andere de leeftijdsgrens waarop een minderjarige strafrechtelijk kan worden vervolgd — dus proces-verbaal kan worden opgemaakt — zal worden vastgesteld. Gedacht is aan een leeftijdsgrens van 12 of 14 jaar. Geruststellend zijn de gegevens van het Centraal Bureau voor Statistiek wat betreft jeugdcriminaliteit. Het aantal wegens misdrijven schuldig verklaarde of niet-vervolgde strafrechtelijke minderjarige is met 10 per 10.000 minderjarigen toegenomen tot 40 per 10.000 in de leeftijdsgroep van 10 t.m. 17 jaar.

Een verder stijgende beweging in jeugdcriminaliteit sinds 1946 tot en met 1958 is echter niet waar te nemen. Het verschil met de vooroorlogse toestand is gelegen in een toeneming van de misdrijven tegen de verkeerswet (joyriding), diefstal en vernieling.

Het lijkt er dan ook op dat het gestegen welvaartspeil, de behoefte aan luxe, de toeneming van de jeugdcriminaliteit verklaart. Het verslag van de directie kinderbescherming van het ministerie van justitie eindigt met een slotbeschouwing, waarin de hartekreet wordt geuit, dat de huidige ontwikkeling in de kinderbescherming in feite niet zo eenvoudig en klaar is. Op tal van punten zal men nog moeten blijven experimenteren en riskeren omdat de maatschappij aan grote en snelle veranderingen onderhevig is.

Ook de politie is bezig de bakens te verzetten, zich te oriënteren, zich te herzien en te vernieuwen opdat zij haar taak op een aangepaste en verantwoorde wijze in de samenleving kan vervullen.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft in zijn „Statistisch Bulletin” de voorlopige cijfers van het aantal verkeersongevallen, -doden en -gewonden gepubliceerd.

Volgens deze gegevens gebeurden in 1962 205.022 verkeersongelukken; dat is 14.742 (7,8% meer dan in 1961, toen er 190.280 ongevallen plaatsvonden. Het aantal verkeersdoden steeg vorig jaar tot 2.073, hetgeen 76 of 3,8% meer is dan het jaar daarvoor. Ook het aantal ernstig gewonden is gestegen: dit bedroeg volgens de voorlopige cijfers in 1962 32.141 (1961: 30.628). Het aantal licht gewonden daalde echter van 19.543 in '61 tot 18.401 in '62.

Uitgaande van deze gegevens concludeert het Verbond voor Veilig Verkeer, dat 1962 in ieder geval in absolute zin het onveiligste jaar is geweest. Met uitzondering van het aantal licht gewonden, zijn alle aantallen — vergeleken bij alle bekende voorgaande jaren — sterk gestegen: zowel het aantal ongevallen, als dat der slachtoffers. Ten aanzien van de cijfers over het aantal lichtgewonden moet overigens worden bedacht dat op dit punt tientallen gevallen (sommigen stellen het aantal zelfs op 50%) nieteens bekend worden. Maar ook in relatieve zin behoort 1962 tot een der onveiligste na-

oorlogse jaren. „Noemden wij 1960 reeds een zwart jaar, 1962 is zwarter dan zwart,” aldus een woordvoerder van het Verbond voor Veilig Verkeer. De door het Verbond ontwikkelde „verkeersveiligheidscomponent” — waarin de verhouding tussen het aantal verkeersongevallen en de verkeersintensiteit wordt uitgedrukt — geeft aan dat de verkeers-onveiligheid in de naoorlogse jaren slechts wordt overtroffen door 1956. Van 1953 t.m. 1962 bedroeg deze namelijk: 95,0, 100,0, 100,0, 101,9 (1956), 96,7, 92,3 93,5, 100,6 (het „zwarte” jaar 1960), 100,0, en voor 1962, op basis van de voorlopige gegevens, 101,7.

Het Verbond is er zich overigens van bewust, dat de berekening van de relatieve verkeersonveiligheid min of meer speculatief is, omdat in ons land met name onvoldoende inzicht bestaat in de werkelijke verkeersintensiteit.

De feiten zijn overigens bepaald adembenemend, als men bedenkt dat het jaarlijks aantal doden gelijk staat aan de totale bevolking van een flink dorp en een bestrijding van de verkeersonveiligheid wettigt derhalve niet slechts een forse aanpak van (rijks)politiewege, maar legt een groeiende verantwoordelijkheid op iedere politie-ambtenaar.

Hierbij nog enkele cijfers:

jaar	ongevallen		doden		gewonden	
	aantal	stijging t.o.v. vorig jaar absol. in %	aantal	stijging t.o.v. vorig jaar absol. in %	aantal	stijging t.o.v. vorig jaar absol. in %
1953	86778	7434 9,3	1390	293 26,7	26945	2807 11,6
1954	101259	14481 16,7	1520	130 9,4	30441	3496 13,0
1955	115041	13782 13,6	1552	32 2,1	34097	3656 12,0
1956	128814	13773 12,0	1628	76 4,9	36635	2538 7,4
1957	133671	4857 3,8	1701	73 4,5	39514	2879 7,8
1958	137812	4141 3,1	1604	97 5,7	39782	268 0,7
1959	150770	12958 9,4	1718	114 7,1	43526	3744 9,4
1960	177469	26699 17,7	1926	208 12,1	48358	4832 11,1
1961	190280	12811 7,2	1997	71 3,7	50171	1813 3,7
1962	205022	14742 7,8	2073	76 3,8	50542	371 0,7

De molen te Heyen (L.) is een van de fraaie voorbeelden van molenrestauratie.

Wachters van de lage landen:

Vrienden die wij op patrouille dagelijks ontmoeten

★

door de opperwachtmeester Tj. VISSER te Gennep
(Foto's: Techn. Recherche Roermond)

★

Molens maalden eeuwenlang ons koren. Ze wendelden onze polders droog, ze kleedden het landschap aan. En, wie op patrouille is door het landschap ziet soms plotseling in de verte iemand wenken: een typisch Nederlandse vriend, de molen. En wat doen we er mee?

In de twintiger jaren waren er in ons land nog omstreeks 8000 molens, nu zijn er nog geen 1000. In de afgelopen oorlog heeft de windbemaling de polders in Zuid-Holland drooggehouden, korenmolens hernamen hun oude betekenis en zelfs nu nog zou het mogelijk zijn om met 700 korenmolens de voedselvoorziening op gang te houden. Maar nu heeft de korenmolenaar geen bestaan meer. Hij trekt 85 % van zijn inkomen uit de handel. Bovendien worden molenaars schaars, zo ondervinden vooral ook de polderbesturen die voor het bedienen van de watermolens steeds moeilijker mensen vinden die genoeg willen nemen met onregelmatige werktijden, geïsoleerd wonen in kleine huizen en lage beloningen. Het aantal molens loopt nog verder terug, want de motorbemaling is goedkoper. De Vereniging De Hollandsche Molen doet wat mogelijk is en de overheid verleent ruime steun voor de instandhouding, niet slechts uit een oogpunt van landschapsschoon, maar ook omdat in tijden van nood vele molens andermaal een belangrijke rol kunnen spelen. De molenmakers, vaklieden van de oude stempel kunnen het werk dikwijls nauwelijks aan, maar nochtans takelen er molens af door onverschilligheid van polderbesturen of andere eigenaars, die niet beseffen dat de molens de vrienden van de Nederlanders zijn gebleven, ook van u en van mij, alleen al om dat stoere wenken als van een oude bekende, wanneer wij op patrouille zijn. De molens zijn vanouds de wachters, de wakers over de veiligheid van de lage landen, zoals wij ook wakers zijn maar in andere zin. En wat weten wij van onze wenkende vrienden? De opperwachtmeester Tj. Visser te Gennep vertelt er meer van in nevenstaand artikel.

Bij het spreken over Nederland wordt in den vreemde vooral gedacht aan het land van de tulpen, een bevolking op klompen en talloze vaarten en sloten met . . . . molens, diezelfde molens, die wij langzaam aan dreigen te vergeten. Als wij door het vlakke land gaan met de zuidwesterstorm bolderend in de rug en daar hoog op een dijk iemand zien staan wenken, dan denken wij daar nauwelijks bij. De molen wenkt en zwaait zó met zijn lange armen dat wij het eigenlijk wel moeten zien. Nederland, land van klompen en molens, zegt de vreemdeling. Maar heeft hij u ooit gevraagd, wat die molens in ons land toch malen? We kunnen hem zeggen, dat ze koren malen, en hij zal het geloven. Met name de Limburgers en de Brabanders onder ons spreekt dat aan. Misschien zijn we beter ingelicht en kunnen we uitleggen, dat ze niets dan water malen. De Friezen, Groningers, Hollanders en Zeeuwen onder ons zullen dat graag beamen. De vreemdeling keert zich waarschijnlijk geërgerd van je af, en hij kiekt een boer met houten klompen aan de voeten . . . .

Eigenlijk moesten wij zo'n vreemdeling eens mee nemen naar de Schermerpolder, naar de Noorderring onder Schermerhorn of naar „ De vijf

wielen" onder Alkmaar, waar groepen van forse bovenkruiers het water uit de binnenboezem soms vijf meter hoog trapsgewijs opmalen en uitslaan op de ringvaart! Machtig waken die reuzen daar over het lage natte land, vangen de wind in hun wijde armen en malen, malen . . . . Veler leven hangt er van af, wie denkt eraan? Het was een genie, die de windmolens langs de vaarten zette om de plassen droog te malen: Leeghwater, een typische Nederlander, praktisch, secuur en met een vaste wil om zijn Holland groot te maken, letterlijk groot, want hoeveel vierkante kilometers water maakte hij niet tot vette akkers? De windmolens hebben ons land mede tot de Gouden Eeuw gevoerd; zij brachten toen mede de harde daalder binnen. De Zaanstreek was ons Alaska, de wind onze Clondike.

Het was tegen 1600 dat de eerste houtzaagmolen in de Zaanstreek gebouwd werd: een wonder van vernuft. Hij zaagde immers met acht zagen tegelijk de zware boomstammen tot balken en planken. Welk een besparing aan tijd en arbeidskrachten in die eeuw. Reeds gauw liet ieder die zich in Amsterdam houtkoper, timmerman of bootbouwer noemde zijn stammen in de Zaan zagen. De grote zuster aan het IJ ging dit wat al te voorspoedig. Het stadsbestuur van Amsterdam verbood dan ook gezaagd hout binnen de stad te brengen of ongezaagde boomstammen uit te voeren. Geen nood, de Zaanlanders trokken er op uit en haalden zelf hun stammen uit Rusland, Finland en Zweden. Natuurlijk vond het gezaagde hout zijn kopers; de jonge industrie nam zulk een vlucht, dat een eeuw later een kroniekschrijver opmerkte: „ . . . dat men hier door de menigte der molens en de scheepvaart een groot Bos schijnt te bewonen”.

Geen wonder, dat men in het buitenland afgunstig naar deze welvaart keek. Geen wonder, dat Tsaar Peter begin 1700 de Zaanlanders de kunst ging afkijken; geen wonder dat Engeland aan het eind van de achttiende eeuw een zó hoge belasting op de invoer van gezaagd hout stelde, dat het gelijk stond met een invoerverbod. Na deze dodelijke slag vond de houtzaagmolen allengs zijn roemloos einde . . . .

(vervolg op pag. 18)

De beltmolen te Horn.

Nederlandse molens spreken eigen taal

De molen, die het Nederlandse polderlandschap op zo charmante wijze stoffeert en op de buitenlanders zelfs zo'n sterke indruk heeft gemaakt, dat hij door hen als het ware met de lage landen vereenzelvigd wordt, heeft lange tijd een grote plaats ingenomen in het leven der Nederlanders. De molenaar was reeds in de late Middeleeuwen een man van aanzien in de omgeving waarin hij woonde en hij is dat eeuwen achtereen gebleven. Hoe groot de invloed van de molen is geweest blijkt wel uit de vele, ook nu nog regelmatig gebruikte uitdrukkingen, waarin het woord „molen" voorkomt. Wij denken slechts, om enkele voorbeelden te noemen, aan: „hij heeft een tik van de molen gehad", „dat is koren op zijn molen", „wie het eerst komt, het eerst maalt", enzovoort.

Ook het grote aantal namen als Molenaar, Mulder, Miller en variaties daarop, wijst op de plaats die de molen in vroeger jaren in de harten van de Nederlanders heeft ingenomen, om nog maar niet te spreken van de invloed van de molen op de nationale literatuur. Er is zelfs een speciale molentaal, die ook nu hier en daar nog wel gebruikt wordt, waarmee de molenaar bepaalde indicaties geeft. Hij kan bijvoorbeeld door een bepaalde stand van de wieken vreugde of rouw uiten, of aangeven dat hij werk aan kan nemen, of dat hij met het een of ander niet akkoord gaat. Wanneer een paar wieken b.v. verticaal staan en het andere dus horizontaal, dan betekent dat, dat de molen klaar is om op ieder gewenst ogenblik aan het werk te gaan. Als de wieken in een horizontale of verticale hoek van 45 graden staan, be-

duidt dat, dat de molen voor geruime tijd is stilgezet. Als de wieken van een watermolen deze stand hebben aangenomen wil dat zeggen, dat de molenaar protesteert: de molen is gereed voor zijn taak, maar kan niet gaan malen, omdat de plantengroei in het water te zeer het werk belemmert. Wieken die bijna horizontaal en verticaal staan, boodschappen voor wie dat interesseert, dat er feest is in het gezin van de molenaar, dat er bijvoorbeeld een baby geboren is, terwijl een wiekenstand, waarbij de wieken even meer dan horizontaal of verticaal in de lucht wijzen op rouw duidt. Deze stand wordt lange tijd gehandhaafd. Dat wil zeggen, dat het werk wel doorgaat, maar na afloop de rouwstand dan weer wordt aangenomen. Het is dan ook een oud molenaarsgebruik om de molen stil en de wieken in de rouwstand te zetten in het geval, dat er een begrafenisstoet voorbijgaat. De molenaar laat de kap van de molen dan langzaamdraaiend de droeve stoet naar de begraafplaats volgen.

Dit zijn wel de voornaamste uitdrukkingen in de molentaal. Er zijn er nog veel meer, maar het zou het bestek van dit artikelje ver te buiten gaan, wanneer wij alle zouden vermelden. Er is echter nog één feit, dat in dit verband zeker vermelding verdient: dat is de molentaal die werd gebruikt in de donkere oorlogsjaren, die achter ons liggen, en waarmee de molenaars elkander op de hoogte stelden van de laatste goede berichten, waarmee zij verder ook voor de illegaliteit regelmatig indicaties gaven evenals voor de piloten van de geallieerde vliegtuigen.

Dienstverlening op de weg is omvangrijk bedrijf

Overheids en particuliere organisaties werken samen

De intensiteit van het wegverkeer groeit in snel tempo en daarmee het gevaar dat alle weggebruikers bedreigt, mitsgaders de moeilijkheden die diezelfde weggebruikers kunnen ondervinden. De verkoopcijfers van het aantal nieuwe auto's in ons land schommelen rond 140.000 stuks per jaar. Steden worden te nauw, wegen te smal en wie enkele jaren geleden zo z'n eigen rustige routes koos of altijd nog wel een plaatsje wist waar parkeer ruimte was, kan dat nu doorgaans wel vergeten. In de zomermaanden of bij evenementen van wat meer dan nationale allure is het hek helemaal van de dam, hetgeen alleen al geïllustreerd wordt uit het feit dat de opbrengst van het vreemdverkeer in ons land verleden jaar is gegroeid tot 682 miljoen gulden. Het zou een krankzinnige chaos zijn, wanneer zowel de overheid als particuliere organisaties zich niet voortdurend daadwerkelijk met dit vraagstuk bezighielden.

Iedere Nederlander en iedere buitenlandse bezoeker komt de resultaten van die activiteiten tegen op praktisch elke kilometer van de vaderlandse wegen, maar bijna niemand realiseert zich wat er eigenlijk allemaal kosteloos voor hem is klaargezet en rondrijdt, hoeveel mensen er in touw zijn om hem met raad en daad terzijde te staan. Zelfs de insider ziet weleens het een en ander van wat ten pleziere en ten dienste van de weggebruiker tot stand is gebracht, over het hoofd. Het maken van een foto als afgedrukt op de pagina's 16 en 17, waarop zo ongeveer alles is samengebracht, is danook een zeer goede gedachte.

Rijkswaterstaat, ANWB, persdienst ANWB, de verkeersgroep van de rijkspolitie in het district, de Surveillancegroep Autosnelwegen te 's-Gravenhage, de groep Leidschendam hebben met de kapitein mr. A.

J. Dek als bemiddelaar eendrachtig samengewerkt om de fotograaf Frits J. Rotgans gelegenheid te geven te laten zien en fotograferen wat er zo allemaal op en aan de weg is om de weggebruiker te dienen. Rijkswaterstaat stelde de terreinen bij het verkeersknooppunt Leidschendam, waar de rijkswegen Den Haag - Utrecht en Rotterdam - Amsterdam elkaar ontmoeten af als plaats van handeling waar Frits Rotgans de regie ter hand nam van het uitgebreide schouwspel. Het was er allemaal: de lappen van richtingborden, waar zelfs de tertiair reagerende weggebruiker niet voorbij kan komen zonder ze te zien, mitsgaders alle andere borden die de ANWB met een zo grote voortvarendheid plant en in stand houdt. De krachtsinspanning voor meer veiligheid en soepelheid van het verkeer zou alleen met borden niets betekenen. Daarom stond er bij Leidschendam een keur van rollend materieel. Van de rijkspolitie waren er de Technische Patrouillewagens, die zoals bekend, bij het verrichten van het technisch onderzoek van voertuigen en ongevallen een belangrijke rol is gaan spelen en waarvan er 72 in gebruik zijn, de Groepssurveillance-auto, waarvan er nu ongeveer 140 rijden (380 in 1966), de Porsches die preventief een belangrijke functie bleken te hebben, evenals trouwens al het materieel dat buiten de autosnelwegen opereert en alleen al door zijn verschijning de weggebruiker zorgvuldiger doet rijden. Dat was overigens niet alles: De ANWB laat het er reeds lang niet meer bij de weggebruiker te vertellen waar de dichtstbijzijnde telefoon is, waar hij kamperen kan, een hartige beet kan krijgen of hoe hij precies moet rijden om al het schoons van de meren of de Hondsrug te zien. Borden van de Hondsrug of Merenroute wijzen de weg. Wanneer het gevaar voor bosbrand extra groot is, ver-

telt de ANWB dat ook. De wegenwacht assisteert door panne achtervolgden en ontlast daarmee dikwijls leden van het korps rijkspolitie, die vroeger als extra dienstverlening bij het verwisselen van menige band hebben geassisteerd en dat nog wel doen, want de wegenwacht kan nu eenmaal maar één pechvogel tegelijk helpen. Het technomobiel van de ANWB vertelt de weggebruiker al vroegtijdig wat er aan zijn voertuig mankeert, waarmee veel verdriet voor de eigenaar van de auto of andere weggebruikers kan worden voorkomen, waarmee ook kan worden voorkomen dat de bemanning van de TPW uit de wagen klimt om een wagen die weleens een gevaar kon zijn, deugdelijk aan de tand(wielen) te voelen. Kortom: de dienstverlening én van de ANWB én van de rijkspolitie is een groot bedrijf geworden. Voor wat de rijkspolitie betreft wisten we dat, maar het is goed om het allemaal toch nog eens te zien. Dat kunt u dan op de volgende pagina's.

Het staat ongeveer allemaal op deze door Frits J. Rotgans vervaardigde foto, alles wat de weggebruiker ten dienste staat, alles wat in gebruik of in actie is om de verkeersveiligheid te vergroten, overigens voor het merendeel zaken die wij wel kennen, zodat de hierbijgaande verklaring van deze foto slechts als ten overvloede kan dienen.

V.l.n.r.: technomobiel en technometer van de ANWB voor het keuren van auto's, de witte Porsches van de Surveillancegroep Autosnelwegen, propagandawagen van de ANWB, technische patrouillewagen van de rijkspolitie voor toezicht op de kwaliteit van de voertuigen, technische onderzoeken, speciaal ook bij ongevallen en uiteraard ter voorkoming daarvan. Vervolgens is er de inspectiewagen van de Wegenwacht, waarmee het toezicht wordt beoefend op het legertje van gele rijders, maar die ook is uitgerust voor hulpverlening. Ten bewijze van het feit dat de dienstverlening zich zelfs tot het

buitenland uitstrekt (oproep en opsporing van mensen op vakantie in het buitenland bij sterfgevallen van familie e.d. via de rijkspolitie), een wagen van de repatriëringsdienst van de ANWB voor het terughalen

van defecte auto's of wagens waarvan de bestuurder ziek is geworden. Ook voor de bewegwijzering zijn er speciale wagens. De gele motor van de wegenwacht mag uiteraard op een dergelijke prent niet ontbreken,

evenmin als een ambulancewagen van het Rode Kruis of de groeps-surveillancewagens die een belangrijke vooruitgang betekent voor de snelheid van opereren van de groepen der rijkspolitie. Voorts is er het

mobiel kantoor van de ANWB voor service aan de leden, een wagen van de cartografische dienst, bijvoorbeeld in gebruik bij het ontwerpen van toeristische routes, een terreinwagen van de afdeling bewegwijze-

ring en nog een mobilfoonwagen van de wegenwacht. En dan staan de normale patrouillewagens van de rijkspolitie nog nieteens op deze foto. Bovendien had eigenlijk ook nog een R.P.-vliegtuig boven dit hele

„toneel” moeten vliegen, want ook de Dienst Luchtvaart speelt immers op hoogtijdagen een rol bij de goede regeling van de verkeersstroom.

Vrienden die wij op patrouille dagelijks ontmoeten

(vervolg van pag. 13)

Maar zee- en scheepvaart hielden nog altijd evenveel andere molens bezig. De beroemde Zaanse scheepsbeschuit voor de Oost en de West hield tientallen korenmolens schier dag en nacht malende. De molens werkten voor de zeil- en touwindustrie (Krommenie), de molens maalden het mosterdzaad, ze pelden de gerst, ze verpulverden de verfstoffen, ze klopten de hennep, ze persten de olie uit het lijnzaad, ja, ze maalden ook de tabak voor de wonderlijke mode uit die tijd, door mannen en vrouwen even hartstochtelijk bedreven: het snuiven.

En weer een andere stad keek in die jaren afgunstig naar Zaandam: Genua, de stad van het beroemde papier. Want nu begon „Holland” met zijn altijd waaiende wind en zijn wikkende molens het papier voor binnen- en buitenland te malen. Met buitenlandse wapens bedrukt verliet het in onze schepen de Zaanstreek, op weg naar Londen, Parijs en Venetië, centra der toenmalige diplomatie. „Op Hollands papier” gedrukt was tot ver in de 19e eeuw een eerste klas aanbeveling. Trouwens, geldt ook nu het „oud-Hollands geschept papier” niet voor het neusje van de zalm?

Even snel als zij verzezen raakten al deze industriemolens echter weer in verval door buitenlandse concurrentie en de opkomst der moderne techniek; de oude fabriek, de molen, werd afgebroken; de nieuwe, de glas-, beton- en staalconstructie verscheen. Hier en daar mocht er een enkele industriemolen als curiosum bewaard blijven, maar over het algemeen hield het bedrijfsleven zich niet met dergelijke „sentimentaliteiten” op en bleef deze taak beschoren voor minder kapitaalcrachtige verenigingen, die ook bijvoorbeeld het „Molennuseum” in Koog aan de Zaan tot stand brachten.

Toch staan er nu nog molens te draaien boven polders en akkers, het zijn de „levende” molens, die koren of water malen. Ze verdienen onze belangstelling. Let eens op de „Huisman” te Zaandam, de molen te Formerum op Terschelling, de stan-

daardmolen te Waarde op Zuid-Beveland of op de Doesburgerheide bij Ede of bij Alphen aan de Maas, de oliemolen te Zwolle, de pittoreske molens in de Albasserwaard, de „Eendracht” bij Wijnaldum, de wonderlijke molen bij Zeddam, de „Gooijer” te Amsterdam, de hoge ranke molens in Schiedam, de wipwatermolen bij Hazerswoude, de Beltmolens te Horn en Heythuijzen, de bekende molen bij Weesp, de „Vijf Wielen” bij Alkmaar, de jasker bij Hardegarijp en (gelukkig) nog menig andere.

Ze zijn nog fotogeniek ook. Het Friese watermolentje, de Jasker, mag niet in uw molenzameling ontbreken, evenmin als de Amerikaanse windmolen, die u op vele plaatsen in het Heitelân kunt aantreffen. Ook in andere landen staan molens, primitieve exemplaren met zes en acht wicken: Sicilië, Roemenië, Portugal. Het type Amerikaanse windmolen heeft een rond schoepen wiewiel en een lange platte staart, bestaande uit twee of meer bladen, het geheel is gebouwd op een ranke doorzichtige romp. Deze geheel metalen constructie is van veel jongere datum en weinig karakteristiek.

In Noord- en Zuid-Holland staat vooral de „bovenkruier”. Deze naam duidt de vorm van de molen aan: de molen „kruit” met zijn bovengedeelte, dat wil zeggen dat de bovenste kleine kap, waaraan de wicken bevestigd zijn, bij het op de wind „kruien” alleen draait, en niet het gehele molenhuis. Het kruien, dus het op de wind draaien, doet de molenaar aan de lange staart, de stelling van balken, die altijd achter de molen uitsteekt. Het „kruirad” is door de „staart” met de kap verbonden. Dit „op de wind kruien” is een Hollandse uitvinding, zeer noodzakelijk in ons landje met zelden constante windrichting. Naar de wijze van het omkruien van de molen, dat is dus het draaien van de romp of de kap, wordt deels het type van de windmolen onderscheiden. Zes- of achtkantig staan de bovenkruiers aan de ringvaarten van onze lage polders, met of zonder „stelling”, ofwel een rondom doorlopend balkon, waarvan de molenaars uw „mögge” begroette met een tik aan de pet. In andere provincies staan meestal ook bovenkruiers te draaien boven de dorpen. Maar daar vinden we ook een standaardmolen of een wipmolen, die dadelijk aan zijn slanke wespetaille te herkennen is en een veel ouder type vertegenwoordigt. Het molenhuis staat hierbij namelijk op een stenen of houten voet, de standaard, die naar boven spits toeloopt. Bij het op de wind kruien draait het hele molenhuis op de standaard rond, een veel omslachtiger methode, waardoor de hele molen nooit de afmetingen kan aannemen van de zogenaamde Hollandse molen: De staart draagt een lange trap, waarlangs de molenaar binnenwipt. De wipmolen is volgens een zelfde principe gebouwd als de standaardmolen: het molenhuis is echter veel kleiner.

Dit zijn de drie voornaamste molentypen die wij ontmoeten in ons land. Als we ze eenmaal hebben leren kennen, blijven ze onze vrienden, vrienden die we nog dagelijks ontmoeten als we op patrouille zijn, doch die voor overheid en vele liefhebbers tegelijk miskende zorgenkinderen zijn, omdat velen vergaten dat de molen ons begeleidde door de eeuwen en in meer dan een opzicht verdient te blijven voortbestaan.

Van Nassau tot Oranje Nassau

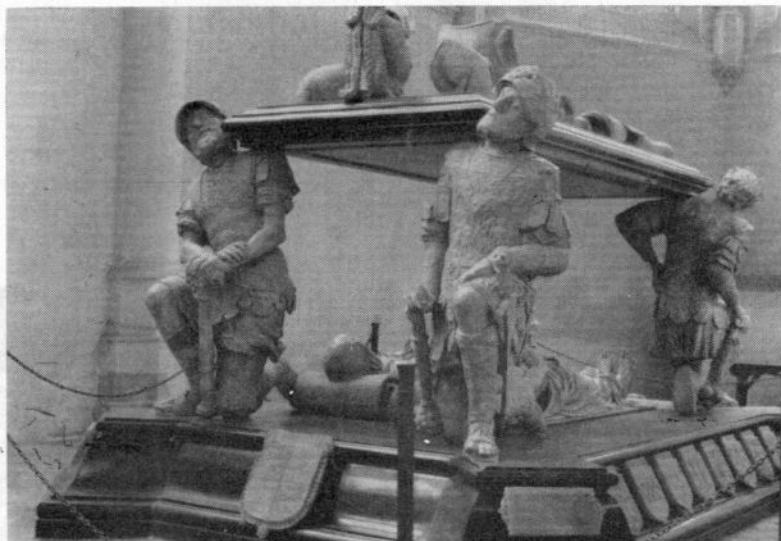
door de overste Jhr. W. A. GEVERS DEYNOOT te 's-Gravenhage

Engelbert I van Nassau, gehuwd met Jenne van Polanen, verwierf het grote bezit der Nassau's in de Nederlanden. Hij was in zijn jeugd tot de geestelijke stand toegetreden en had het daarin al tot Domproost van Munster gebracht, maar in 1403 moest hij, toen zijn broer Adolf kinderloos was ge-

Grafmonument met knielende figuren van Engelbrecht van Nassau en Johanna van Polanen, Jan IV van Nassau en Maria van Loon-Heinsberg, met hun beschermheiligen in de O.L. Vrouwekerk in Breda.

(Foto: Techn. Rech. 's-Hertogenbosch)

Albasten en marmeren grafmonument van Engelbrecht II van Nassau en Cimburga van Baden. De liggende figuren van de overledenen zijn omgeven door Julius Ceasar, Attilus Regulus, Hannibal en Philips van Macedonië, die de deugden uitbeelden. Het voetstuk versierd met de kwartierwapens van het echtpaar. Alles in de O.L. Vrouwekerk te Breda.

(Foto: schrijver dezes)

bleven, zijn geestelijke waardigheid opgeven, om het voortbestaan van zijn geslacht te verzekeren. Daarna werd hij opperbevelhebber van Hertog Philips van Bourgondië, die Heer over de Nederlanden was. Zie voor zijn afstammelingen overzicht II.

Als men zo de geschiedenis van die oude ridders nagaat, ziet men wel

dat toen met persoonlijke gevoelens weinig rekening werd gehouden; men trouwde niet uit liefde, het was om het geld of om politieke invloed; factoren waarmee trouwens ook in onze dagen in de vorstelijke geslachten nog steeds in meerdere of mindere mate rekening wordt gehouden.

Engelbert I resideerde in het kasteel van Breda en heeft in de Grote Kerk aldaar zijn praalgraf, waarin ook zijn zoon, Jan IV, is begraven. Dit monument, dat in de beeldenstorm en in de franse tijd zeer gehavend is, is omstreeks 1860 op last van Koning Willem III, door dr. P. J. H. Cuypers gerestaureerd.

Jan IV van Nassau, die vrouwensman was van Karel de Stoute, had bij Maria van Loon-Heinsberg twee zoons: Engelbert II en Jan V.

Engelbert II van Nassau, die kinderloos bleef, werd Gouverneur-Generaal over alle Nederlanden en plaatsvervangend Souverein voor Philips de Schoone, die in Spanje woonde. Hij leefde vooral in Brussel, maar is in Breda begraven, waar, wederom in de Grote Kerk, een praalgraf van hem is te zien. Zijn broer, Jan V van Nassau, huwde Elisabeth van Hessen, erfdochter van Katzenelnbogen.

OVERZICHT II

Engelbert I, Graaf van Nassau, Dietz en Vianden, 1380-3-5-1442, begr. Breda.

x **Johanna van Polanen**, erfdochter van Breda en de Lek, 1392-13-3-1430. o. | a.

Jan IV, Graaf van Nassau, Dietz en Vianden, Heer van Breda en de Lek, 1410-3-2-1475, overl. Dillenburg begr. Breda.

x **Maria van Loon-Heinsberg**, Vrouwe van Millen, Vught en Gangelt, 1424-22-4-1502. o. | a.

Jan V, Graaf van Nassau en Dietz, 1455-1516.

x **Elisabeth van Hessen**, erfdochter van Katzenelnbogen, 1466-1523.

Willem de Rijke de Oude, Graaf van Nassau Katzenelnbogen, Vianden en Dietz, 1487-1559.

x 1e **Walburg van Egmond**, —1529.
x 2e **Juliana van Stolberg**, 1506-1580.

zie overzicht III

Engelbert II, Graaf van Nassau en Vianden, Heer van Breda en de Lek, 1451-1504.

x **Cimburga van Baden**, 1450-1501 kinderloos

Hendrik III, Graaf van Nassau, Heer van Breda en de Lek, 1483-1538.

x 1e **Francisca van Savoye**, —1511
x 2e **Claudia v. Châlons-Oranje** -1521
x 3e **Mencia van Mendoza**, 1508-1554.

René van Châlons, Prins van Oranje, Graaf van Nassau, Heer van Breda en de Lek, 1519-1544.

x **Anna van Lotharingen**, 1522-1568. kinderloos

gen, waardoor ook het recht op het Graafschap Katzenelnbogen in 1557 aan de Nassau's kwam. Ik zou u dit niet noemen, ware het niet dat het wapen van dit Graafschap in het familiewapen der Nassau's is opgenomen, doch hierover later meer. Ook hij had twee zoons: Hendrik III en Willem.

Hendrik III van Nassau heeft mogen helpen bij de opvoeding van de latere Keizer Karel V en is Stadhouder van Holland, Zeeland en Friesland geworden. Hij woonde tot zijn dood op het kasteel van Breda, dat sterk voor hem werd verbouwd.

Bij zijn echtgenote, **Claudia van Châlons**, dochter van een Prins van Oranje, had hij slechts één zoon: René.

Deze René erfde van een broer van zijn moeder, onder voorwaarde dat hij de geslachtsnaam Châlons zou aannemen, het Prinsdom Oranje.

René van Châlons, Prins van Oranje, Graaf van Nassau, stierf in 1544 zonder kinderen na te laten en daarom ging van hem de titel „Prins van Oranje” over op de oudste zoon van de broer van zijn vader, die evenals zijn vader Willem was genaamd.

Hendrik III en René van Châlons werden eveneens te Breda begraven, een moderne steen dekt hun grafkelder.

Willem van Nassau, de tweede zoon van Jan V, kennen wij wel uit onze Vaderlandse Geschiedenis, hij was Willem de Rijke de Oude, die met Juliana van Stolberg was gehuwd en een groot gezin vormde. Zijn oudste zoon Willem, die Prins van Oranje werd, was dus de Vader des Vaderlands.

Wij hebben thans gezien, hoe het geslacht van Nassau steeds in belangrijkheid groeide en steeds meer met de Nederlanden verbonden raakte, om tenslotte in de figuur van Prins Willem I van Oranje Nassau geheel met Nederland te vergroeien.

Standbeeld van Juliana van Stolberg dat in de oorlog 1940-1945 bij de vernietiging van het Bezuidenhout gespaard is gebleven. Ontwerp van B. A. M. Ingen Housz, 1930. (Foto: Techn. Rech. 's-Gravenhage)

Hoe sterk deze vergroeiing feitelijk is, kunnen wij maar nauwelijks beseffen, want niet alleen is Prins Willem I ons grote voorbeeld geweest in de onafhankelijkheidsstrijd tegen Philips II en Spanje, maar zeker zouden de Nederlanden niet van het Spaanse juk zijn bevrijd, indien de Graven van Nassau, tezamen met de boeren uit de Nassaulanden, ons niet in onze oorlogen tegen de Spaanse horden hadden geholpen.

Graaf Lodewijk, Graaf Adolf en Graaf Hendrik en vele, vele anderen zijn heus niet voor niets gesneveld.

Maar omgekeerd zou het geslacht Nassau weinig in de wereldpolitiek van die dagen hebben betekend en

een eenvoudig Grafelijk of Vorstelijk geslacht zijn gebleven, indien het niet met de rijke Nederlanden verbonden was geraakt.

Bij dit artikel geef ik u als Overzicht III nog een overzicht van de kinderen van Willem de Rijke de Oude, maar van de daarop voorkomende personen zal ik u niets vertellen; u kent ze wel uit de Vaderlandse Geschiedenis.

Hierbij nog slechts een afbeelding van het monument van Juliana van Stolberg en haar zoons, dat in de laatste oorlog de vlammen van het brandende Bezuidenhoutkwartier in Den Haag heeft doorstaan.

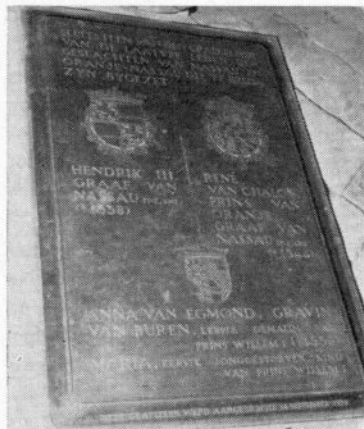
Ik acht nu het moment gekomen om tot de heraldiek terug te keren en daaraan hoop ik een volgend artikel te wijden.

Standbeeld van Juliana van Stolberg omringd door haar vijf zoons: Lodewijk, Hendrik, Johan en Adolf; aan haar rechterhand, hier onzichtbaar bevindt zich Willem.

(Foto: Techn. Rech. 's-Gravenhage)

OVERZICHT III

Grafsteen in de Grote Kerk te Breda. (Foto: Techn. Rech. 's-Hertogenbosch)

Willem de Rijke de Oude
x 1e Walburg van Egmond
x 2e Juliana van Stolberg

- Magdalena, 1522—1567.
- x Herman Graaf van Nieuwenaar en Meurs. (hieruit Walburg, Gravin van Nieuwenaar en Meurs).
- Willem I, de Zwijger, 1533—1584 zie overzicht IV.
- Jan I, de Oude, 1536—1606 zie overzicht V.
- Lodewijk, 1538—1574 sneuvelt Mookerheide.
- Maria, 1539—1599 x Willem Graaf van den Bergh
- Adolf, 1540—1568. sneuvelt Heiligerlee
- Anna, 1541—1616. x Albert Graaf van Nassau-Weilburg. (Walramse linie).
- Elisabeth, 1542—1603. x Conrad Graaf van Solms-Braunfels.
- Catharina, 1543—1624 x Gunther Graaf van Schwarzburg-Arnstadt.
- Juliana, 1546—1588. x Albert Graaf van Schwarzburg-Rudolstadt.
- Magdalena, 1547—1633. x Wolfgang Graaf van Hohenlohe.
- Hendrik, 1550—1574. sneuvelt Mookerheide.

Ressort Arnhem korpsvoetbalkampioen 1963

door opperwachtmeester J. J. H. VAN AERSEN te Nijmegen

Het Korpskampioenschap voetballen is dit jaar terecht gekomen bij de ploeg van het ressort Arnhem. De Arnhemmers demonstreerden op de velden van de voetbalclub B.V.C. te Bilthoven op 23 mei de meest constante vorm en konden daarom met recht beslag op de titel leggen.

Na de eerste twee wedstrijden tussen Groningen-Den Bosch en Den Haag-Arnhem, zou men het anders nog niet direct hebben durven voorspellen. De Groningers bleken over een doortastende en wilskrachtige ploeg te beschikken, die de Bosschenaren handen vol werk gaf. Zó vol, dat de zuiderlingen met 1-2 het loodje legden. Arnhem daarentegen was tegen Den Haag zeker nog niet in kampioensvorm. Men trof het echter, dat Den Haag zijn schutters had thuisgelaten, hetgeen ook bij de daarop volgende wedstrijden tegen Den Bosch en Groningen (beide 0-0) tot uiting kwam.

Alle ploegen, met Arnhem in iets mindere mate, bleken trouwens over een opmerkelijk tekort aan stootkracht te beschikken. Spanning heeft er intussen volop overheerst. Na drie ronden, bij het ingaan van de vierde en laatste ronde, was de situatie zo, dat nog drie ploegen voor de titel in aanmerking kwamen. Amsterdam met 1 punt en het uitgespeelde Groningen (dat in de aanvankelijke verwachtingen had teleurgesteld) met 3 punten, waren op dat moment reeds uitgeschakeld. Den Haag en Den Bosch, beide drie punten en Arnhem met vijf punten, waren de kanshebbers. Met Arnhem als de grote favoriet. Niet alleen behoefde het slechts tegen Den Bosch gelijk te spelen, maar zelfs bij een eigen nederlaag en een overwinning van Den Haag op Amsterdam, in welk geval de drie ploegen met 5 punten gelijk zouden eindigen, zou de titel zeer waarschijnlijk toch voor Arnhem zijn. In dat geval zou namelijk het doelgemiddelde doorslaggevend zijn en dat was voor Arnhem. Het is echter zover niet gekomen. Arnhem speelde gelijk en ook Den Haag bracht het niet verder.

Daarmede was Arnhem dus kampioen. Den Bosch, Groningen en Den Haag eindigden met een gelijk aantal (4) punten. Het doelgemiddelde wees uit, dat Den Bosch en Groningen elkaar ook daarin niets toegaven. Den Bosch bleek het meest bedreven in de nu noodzakelijk geworden strafschoppen, zodat de einduitslag er als volgt kwam uit te zien:

1 en kampioen 1963: Arnhem,	6 pt.
2. Den Bosch	4 punten
3. Groningen	4 punten
4. Den Haag	4 punten
5. Amsterdam	2 punten

PRIJSUITREIKING

Amsterdam had het met de prijsuitreiking uitstekend voor elkaar. In een tegenover het sportpark gelegen lokaliteit had men een televisietoestel laten plaatsen, zodat autoriteiten, spelers en belangstellenden gezamenlijk naar Benfica-Milaan konden kijken. Een groot deel van de aanwezigen was kennelijk pro-Italiaans, want toen de Azuri hun ach-

terstand inliepen en ook nog het winnende doelpunt scoorden, werden deze heldenfeiten met een donderend gejuich ontvangen. Of waren er misschien Rotterdammers bij? Wij hebben het niet kunnen vaststellen.

Op hoge prijs werd gesteld, dat de waarnemend algemeen inspecteur van het Korps, kolonel A. S. Fogteloo, vergezeld van zijn echtgenote en de officieren, kolonel H. A. van Steenis, majoor J. W. Buitendijk en de kapiteins B. v. d. Meer en mr. A. Dek, temidden van spelers en belangstellenden, de gehele wedstrijd meebeleefden.

Kapitein Dek speelde ook ditmaal weer mee in het elftal van Den Haag en was daar als één der ijverigsten een voorbeeld voor zijn medespelers.

Met een toepasselijk woord reikte kolonel Fogteloo na afloop van de televisiewedstrijd de prijzen uit, nadat adjudant J. Hoekstra in een kort inleidend woord alle medewerkers, speciaal de scheidsrechters, dank had gebracht.

Mejuffrouw mr. M. A. Dijkma: Jeugdzaken in Friesland

Met ingang van 1 juli 1963 zal als Officier, toegevoegd voor Jeugdzaken aan de Staf van de Territoriaal

Inspecteur in het ressort Groningen, doch met standplaats Leeuwarden, mejuffrouw mr. M. A. Dijkma haar taak als Officier voor Jeugdzaken in de districten Leeuwarden en Heerenveen aanvaarden.

Sinds haar aanstelling per 1 maart j.l. is zij gedetacheerd geweest bij de Kinderpolitie te Gouda en Groningen en bij de Officier voor Jeugdzaken te Zwolle, teneinde zich op haar taak voor te bereiden.

Op het gebied van de kinderscherming is zij geen onbekende. Na diverse administratieve functies op sociaal-medisch terrein te hebben vervuld, is zij de laatste 6 jaren als maatschappelijk ambtenaar verbonden geweest aan de Raden voor de Kinderbescherming resp. te Breda en 's-Gravenhage.

Kan sport een rol spelen in de verhouding „burger-politie?”

door opperwachtmeester J. J. H. VAN AERSEN te Nijmegen

Onmiskenbaar vallen er de laatste jaren symptomen waar te nemen, die wijzen in de richting van een streven, om de politie dichter bij de „burger” te brengen. De tijden, dat verondersteld werd, dat de politieambtenaar tot een aparte, liefst uitzonderlijke, gemeenschap behoorde lijken (gelukkig) voorbij. Dit wil echter ook weer niet zeggen, dat de politieambtenaar nu algemeen als een normaal „burger” wordt aanvaard, terwijl anderzijds er helaas ook nog politieambtenaren zijn, van hoog tot laag, die zichzelf nog altijd als een buitenbeentje beschouwen. Als iemand, die betaald wordt van de belastingpenningen van zijn medeburgers en deze dus feitelijk naar de ogen zou moeten zien. Zo van, wiens brood men eet, wiens lied men zingt. Wij vinden dit een absurd standpunt. De politieambtenaar mag dan niet „produceren”, hij verricht arbeid ten behoeve van de gemeenschap. En iemand, die arbeid verricht, heeft recht op beloning. Bovendien vergeet men gemakshalve dat ook de politie haar aandeel in de belastingpot stort.

In eerste instantie wilden we het daar echter niet over hebben. Waar het in het kader van dit artikel op aankomt, is de verhouding politie-burgerij, beter gezegd nog, de plaats van de politie in de maatschappij. Natuurlijk zijn er bepaalde dingen (en deze zullen er altijd blijven), die een politieambtenaar zich niet kan veroorloven. Evenzeer als er zich omstandigheden kunnen voordoen, dat een politieambtenaar nee zal moeten zeggen, als een „ambtelos burger” zonder zichzelf te compromitteren zijn gang kan gaan. Maar dit geldt voor diverse andere beroepen evenzeer.

Waar precies de grens ligt van wat men zich wel of niet kan veroorloven, is o.i. een kwestie van feeling. Wij willen daar hier ook niet verder op ingaan, maar wel duidelijk stelling nemen tegen het o.i. verouderde standpunt, dat als men de politieambtenaar maar zover mogelijk van de gewone „burger” vandaan houdt, de kans op compromittering of deraïllering het geringste is. De tijden, dat de kracht in het isolement lag (zo zij ooit werkelijk hebben bestaan), zijn lang voorbij. Persoonlijk zijn we daar blij om, evenals we blij zijn om het feit, dat klaarblijkelijk bij de overheid meer en meer de mening post vat, dat de politie (natuurlijk met behoud van haar eigen specifieke karakter) dicht

ter bij de burgerij moet worden gebracht.

Deze lijn volgende komen we dan tot de vraag, met welke middelen dit zou kunnen gebeuren.

In de eerste plaats is daar natuurlijk de eigen houding. Wanneer men zich doelbewust buiten een gemeenschap sluit, moet men er zich niet over verbazen door deze gemeenschap niet te worden verstaan of erger, er door gewantrouwd te worden. Anderzijds zal men zich in een dergelijk geval over deze gemeenschap geen gefundeerd oordeel kunnen vormen. Kortweg, over en weer vervreemd men van elkaar, met alle kwade gevolgen van dien.

Naast deze persoonlijke houding zijn er diverse mogelijkheden, die in de verhouding burgerij-politie verhelderend kunnen werken. Men denke b.v. aan onze onvolprezen Rijks-politiekapel en het dit jaar in Nijmegen zo zeer geslaagde politiemuziekfestival heeft aangetoond, dat een dergelijk evenement veel verder gaat dan het brengen van wat ontspanning. Door dergelijke evenementen gaat de burgerij de politieambtenaar door geheel andere ogen zien. Zij bewerkstelligen, dat de „burger” de politieambtenaar gaat zien als een normaal medeburger, hetgeen hij toch in feite ook is.

En zo komen we dan tot de sport. De sport, die toch wel als een bijzonder medium kan worden beschouwd in het streven naar goede verhoudingen tussen politie en burgerij. Wij menen, dat de sport in dit streven nog veel te weinig wordt aangewend. Natuurlijk, wij ontveinzen ons niet, dat er daarbij vooral intern wel enkele moeilijkheden moeten worden overwonnen. Het personeelstekort, het verspreid wonen (bij de rijks-politie), de onregelmatigheid van het beroep, om maar enkele omstandigheden op te sommen, zijn evenzovele factoren die het deelnemen aan het „burger-sportleven” bemoeilijken.

Maar toch menen wij, dat wanneer de ernstige wil er toe aanwezig is, er wegen te vinden zijn om de politieambtenaar meer dan tot nu toe in het burger-sportleven in te schakelen.

Evenmin als Keulen en Aken op één dag zijn gebouwd, moet men daarbij verwachten, dat met het inschakelen van de politieambtenaar in het burger-sportleven met één klap de moeilijkheden in de verhouding burger-politie uit de wereld zijn geholpen.

Maar het overwegen van de mogelijkheden, die binnen het bereik liggen, zijn o.i. de moeite ruimschoots waard.

Het zou wel eens kunnen gebeuren, dat bij het inslaan van deze (nieuwe) koers ook de werving vruchten zou kunnen plukken.

Wij behoren geenszins tot de lieden, die de sport als de alleenzigmakende gedachte zien en houden ons verre van sportverheerlijking en sportverdwazing. Wij geloven, dat in een goed geordende maatschappij andere levenswaarden een (hoofd-)rol spelen, maar het getuigt o.i. van weinig werkelijkheidszin als men de sport in de moderne samenleving als een te verwaarlozen factor, of erger nog als een kwade uitwas, zou bestempelen.

In de moderne samenleving valt de sport niet meer weg te cijferen. Het bedrijfsleven weet er, al of niet daartoe gedwongen, gebruik van te maken.

Waarom, zo vragen wij ons af, zou de overheid i.c. de politie, hierbij ten achter moeten blijven?

HONDS . . .

In de afgelopen maanden zijn op enkele plaatsen loslopende honden doodgeschoten. Sommigen hebben er schande van gesproken, waarbij zij meer hun gevoel dan de belangen van de volksgezondheid lieten spreken. Overigens zouden deze ach-en-wee-roepers meer geklaagd hebben, wanneer zij eerder hadden geleefd. In een verordening uit 1803, toen ook hondsdolheid voorkwam, waaruit grote „onheilen” ontstonden, lezen wij: „dat het nodig werd geoordeeld daartegen zoo veel mogelijk te waaken en alle Ingezetenen te gelasten hunne Honden vast te houden, op poene dat de Honden die op Straaten of Weegen worden gevonden, zullen worden doodgeslagen en de Eigenaars daarvan zullen verbeuren een boete van ses Caroli Guldens, voor ieder Hond die losgeloopen heeft, al is het, dat dezelve niet is doodgeslagen, welke boete geheel zal zijn ten voordele van de aanbrenger.”

Dat was natuurlijk wel erg honds . . .

Vakantie: geeft genot en gevaar

Vroeger gebed voor reiziger, nu voorzorg voor reis

door de reserve-wachtmeester J. VAN ARENDONCK te Kessel (L).

De zomer komt in zicht. Hopelijk beleven we weer eens zo'n echte ouderwetse, die wolken aan de kant schuift en de zon buiten hangt, die het ons mogelijk maakt ons jasje aan de kapstok te hangen en luchtige zomerkledij aan te trekken. Met het stijgen van de zon, zichtbaar of niet begint de mens te dokteren aan de vakantieplannen.

Vakantie houden is noodzakelijk geworden in de 20ste eeuw. Onze voorvaders leefden en werkten in een andere tijd met een ander tempo en hadden geen behoefte aan dit soort ontspanning. Bovendien gold reizen vroeger als een gevaarvolle onderneming! Omstreeks het jaar 1890 gebeurde het nog in Noord-Brabant, dat er in de kerk van het dorp gebeden werd voor een man, die op reis ging naar Amsterdam. In die dagen kwamen de mensen, en zeker de dorpsmensen niet verder dan de naaste omgeving en dan nog alleen te voet, bijvoorbeeld bij gelegenheid van bedevaarten. Aan plezierreizen werd helemaal niet gedacht, laat staan aan toeristenindustrie.

Helaas zijn er thans nog categorieën van mensen, die moeilijk huis en haard kunnen verlaten zoals de grote gezinnen met kleine kinderen en de boeren en tuinders, die gebonden zijn aan land en vee.

Het merendeel der vakantiegangers blijft in eigen land. Ondanks de enorme huizenbouw is er nog genoeg vrije natuur over om vakantie te houden voor ons en vele buitenlandse gasten. Er zijn zelfs nog dorpen, waar praktisch geen vakantieganger komt en waar het toch de moeite waard is om er rustig te vertoeven en zodoende ontspanning te zoeken na de beslommingen van het jachtige leven en de gezondheid wel te doen.

Het andere deel van de vakantiegangers zoekt zijn weg naar het buitenland. De Ardennen, de Rivièra,

Zwitserland, Oostenrijk en Italië zijn gebieden, die druk bezocht worden. Zelfs Joegoslavië en Griekenland zijn al ontdekt als vakantieoord, vooral sinds de luchtvaart ook toeristenreizen organiseert.

De bergstreken zoals Zwitserland, Tirol en de Dolomieten hebben een grote aantrekkingskracht op heel veel landgenoten, door het geheel andere aspect van het landschap dan ons eigen vaderland toont.

Bijzonder Tirol is een druk bezocht toeristenland. In de maanden juli en augustus is er bijna geen dorp zonder Nederlanders en in iedere autobus kan men de landgenoten „horen”.

De reis naar Tirol is goedkoper dan die naar Zwitserland en Duitsland. Helaas gaat er geen jaar voorbij of er zijn Nederlanders, die in de bergen de dood vinden. Waaghalzerij, onervarenheid en eigenwijsheid hebben menige landgenoot doen verongelukken. Zolang u in het dal blijft kan u weinig gebeuren. Maar als u wilt genieten van het berglandschap en het bergleven, dan moet u de bergen op. Doch juist bij het bestijgen en bewandelen van de bergen, kunnen de gevaren opduiken. Begin met te zorgen voor deugdelijke schoenen met minstens geribbelde rubberzolen en liefst nog hoge schoenen. En natuurlijk wollen sokken! Neem verder een dikke trui mee, want boven in de bergen is het altijd fris, dikwijls zelfs koud vanwege de wind, die van de besneeuwde bergen komt. De meeste bergpaden zijn aangegeven door pijlen en verfstrepen. Laat u niet verleiden omwille van een mooie bloem een rots te beklimmen. Er op gaat dikwijls wel, maar er af! Bovendien is een groot gedeelte der bloemen beschermd. Bij eventuele ongevallen, tengevolge van het plukken van bloemen, opjagen van wild, het verontrusten van nesten of andere overtredingen van de „Naturschutz”, kunt u niet rekenen op de steun van

de Alpenvereniging. Laat de Edelweiss dus staan. Tracht hoogstens er een foto van te maken. Dat kan meer plezier geven en is ongevaarlijker! Begeef u zonder gids in geen geval ver buiten de aangegeven paden om zo op eigen houtje de top te bereiken en waag u zeker niet op de gletsjers. Informeer bij de plaatselijke bevolking — voor u „op toer” gaat — naar de weersverwachtingen; al kunt u hier het weer voorspellen, daarom kunt u er in Tirol lelijk naast raden. Tirol heeft regenrijke zomers en plotseling opkomende mist is geen zeldzaamheid in het hooggebergte. Menige klimpartij eindigt op een bergtop zonder enig zicht. Ga 's morgens tijdig op stap, zodat u een eind klimmen achter de rug hebt alvorens de zon begint te branden, want in de ijle berglucht brandt de zon feller. Ook zij die anders geen last van zonnebrand hebben, doen er toch goed aan zonnebrandolie mee te nemen. Hol nooit tegen de berg op maar zie naar de bergbewoners, die in een sjokkende gang berg op en af gaan. Sta op tijd stil en beschouw de bergen en dalen. Vergeet niet onderweg te eten, want klimmen vereist veel energie. Om 300 m te klimmen, verbruikt het lichaam 280 gr. vet. Gebruik tijdens het klimmen suikerklontjes, die nemen bovendien weinig plaats in de rugzak. Het water uit de bergbeekjes is over het algemeen zuiver en drinkbaar, maar zeer koud. En als u tijd heeft, blijf dan eens een nacht over in een hut op de bergen, om 's morgens vroeg verder te gaan. Dit alleen is een onvergetelijke belevenis. Waardeer de stilte boven op de bergen; verstoor die niet onnodig maar geniet van de wonderbaarlijke schepping.

Mocht u ondanks de goede voorzorgen toch in nood komen te verkeren, gebruik dan het Alpen-noodsignaal: zes maal per minuut een gil, schreeuw, fluitsignaal of bij nacht een lichtsignaal. Hierna een minuut pauze alvorens het noodsignaal te herhalen. Het antwoord van de reddingsmannschappen bestaat uit drie maal een teken per minuut.

Wilt U goed verzekerd zijn en toch billijke premiën betalen?

Wendt U dan VOOR ALLE VERZEKERINGEN tot de

Verzekering Maatschappijen „ONS BELANG” te Amersfoort

Bokma

Oude genever

Bessenrood

Citroen jenever

het allerbeste!

DE WERELD

VAN MAAND TOT MAAND

Begin juli zullen te Moskou besprekingen plaats vinden tussen afgevaardigden van de communistische partijen van China en de Sowjet-Unie over de tussen de twee landen gerezen geschillen. Vooral nog lijkt het erg onwaarschijnlijk dat beide partijen zich in een geest van verzoening voorbereiden op deze topconferentie. Het ziet er meer naar uit, dat wederzijds gepoogd zal worden elkaar de „juiste” standpunten op te dringen.

De Chinezen hopen hun eigen geluid, versterkt door luidkeels geuite aanmoedigingen van een talrijke supporterschare, tijdens de conferentie te laten overheersen.

Onlangs heeft Peking een belangrijke politieke overwinning behaald die aan dit verlangen een eind tegemoet komt. Noord-Vietnam — tot voor kort neutraal in het conflict tussen China en de Sowjet-Unie — heeft zich aan de zijde der Chinezen geschaard. Deze Noord-Vietnamese steun is uitermate belangrijk voor Peking. Temeer omdat de belangen van Noord-Vietnam en China soms anders gericht zijn.

De Vietnamese communisten zijn op eigen bodem opgegroeid en hebben zelf de macht veroverd. In Ho Tsjj Minh hebben zij een leider van formaat. De materiele hulp, die van China werd verkregen in de tijd van de slag om Dien Bien Phoe ten spijt, hebben de Noordvietnamezen hun onafhankelijkheid kunnen bewaren.

Zij hebben hun best gedaan neutraal te blijven in het Chinees-Russische conflict. Daar hadden zij tot dusver goede redenen voor. Hun economie heeft in de afgelopen drie jaren dezelfde tegenslagen gekend als de Chinese en zij hebben niet zoveel hulpbronnen om op terug te vallen. Zij geven toe, dat zij hun 17.000.000 inwoners nog niet kunnen voeden. Economische hulp van de Sowjet-Unie is dus van vitaal belang. De band met Moskou heeft altijd gediend als een borg tegen een al te grote Chinese bevoogdingspolitiek jegens Vietnam.

Anderzijds zijn de Russen vreemdelingen en spreken de Chinezen dezelfde cultuurtaal. Er bestaat van nature een sterke band met China. Voor dat dilemma geplaatst, cultiveren de Vietnamezen een politiek van goede nabuurschap, waarbij zij op beide partijen in het communistische kamp een beroep deden om hun geschillen op te lossen.

Oordelend naar de belangrijke missies, die Moskou en Peking herhaaldelijk naar Noord-Vietnam hebben gestuurd, kan men zeggen dat het handhaven van de neutraliteit de Noordvietnamezen goed is afgegaan tot de komst van Lioe Tsjao-Tsjj, het staatshoofd van communistisch China. Bij zijn bezoek aan Noord-Vietnam heeft het Chinese staatshoofd onverbloemd de Russen aangevallen. Op een bijeenkomst riep hij ook de

Noordvietnamezen op, met vereende krachten de moderne revisionisten ter zijde te schuiven, wier enige doel het is, het groeiende marxisme-leninisme zijn revolutionaire bezieling te ontnemen.

Het feit dat de Chinees het waagde in het neutrale Noord-Vietnam een dergelijke provocerende rede uit te spreken deed direct vermoeden dat de politieke verhoudingen in Noord-Vietnam ten aanzien van het Chinees-Russische geschil gewijzigd zijn. Het bezoek van Lioe Tsjao-Tsjj aan Noord-Vietnam werd bekroond met een communiqué waaruit nu inderdaad blijkt dat Noord-Vietnam de zijde van communistisch China heeft gekozen.

Een verklaring als deze — vlak voordat de besprekingen tussen China en de Sowjet-Unie zullen beginnen — zal aan alle optimistische verwachtingen over het resultaat van de conferentie de bodem inslaan. Trouwens, er zijn nog andere tekenen die erop wijzen dat de overbrugging der geschillen niet in de lijn der verwachtingen ligt.

Een Chinese handelsmissie, die in mei een bezoek aan ons land bracht — na bezoeken aan Engeland en Zwitserland — voor het voeren van handelsbesprekingen, toonde belangstelling voor vrijwel alle produkten van de moderne Europese industrie.

Bij een vorig bezoek van een Chinese handelsmissie aan ons land ging de belangstelling voornamelijk uit naar chemische produkten. De hernieuwde Chinese belangstelling voor Europese industriële produkten — andere Chinese delegaties bezochten staalproducenten in Duitsland en Frankrijk — lijkt goeddeels terug te voeren tot de politieke verhouding zoals die in de laatste tijd tussen de Sowjet-Unie en China is gegroeid. Tot voor kort was de ontwikkeling van de Chinese industrie voor een belangrijk deel afgestemd op de levering van Russische industriële produkten. Een uitzondering vormde de chemische industrie, aangezien de Sowjets op dit gebied zelf nog worstelden met tekorten en kinderziekten. Vandaar zwierven Chinese handelsmissies uit om deze chemische tekorten, waarin de Russen niet konden voorzien, elders te dekken.

Daarom was de vorige Chinese handelsdelegatie aan ons land gespecialiseerd op het terrein van de chemische produkten. Na de breuk met de Sowjet-Unie schijnt nu in China belangstelling of de noodzaak te bestaan ook andere industriële produkten van elders te betrekken. De vraag is nu gerechtvaardigd of China zijn buitenlandse handel gaat heroriënteren op het Westen.

Men kan niet aannemen dat de Chinezen zulks voor een korte termijn zouden willen doen. De meningsverschillen tussen de Sowjet-Unie „drei-gen” tot een blijvend conflict uit te groeien.

Zindelijkheid . . . .

De naam van ons volk aangaande de zindelijkheid op ons onroerend goed, als volk dat poetst en boent, heb ik in het vorige nummer aangesneden in een „praatje onder ons”. Het ligt wel voor de hand, dat daar nog een vervolg op is, namelijk met betrekking tot de zindelijkheid op onszelf en onze kleding en dat is een heel ander hoofdstuk. De vorige keer kwam ik tot de conclusie dat wij eigenlijk niet zo zindelijk meer zijn als waar wij voor worden gehouden en dat sloeg op het poetsen en boenen. Als het over de zindelijkheid op onszelf en onze kleding gaat dan ligt de kaart nog heel anders. Vader Cats schreef vroeger:

*„Wast uw handen, wast uw tanden
Dikwel, want het is u goed.*

Maar wast seldom uwen voet.

Doch wat immer u geschiet,

Wast uw hoofd zijn leven niet.”

Wanneer we dan in aanmerking nemen dat de werken van Vader Cats bijna even veelvuldig werden gelezen als de Bijbel, dan is het begrijpelijk dat er niet zo bar veel water op de huid van het Nederlandse volk werd verspild. Buitenlanders die door onze lage landen rondreisden, vertelden enthousiaste verhalen over onze zindelijkheid, zij schreven over kraakheldere huizen met wit zand, gestrooid op de paden en blinkend witte gevels alsmede zelfs over witgekalkte bomen en gladgeschuurde klompen. Zij waren daar waarschijnlijk zo van onder de indruk dat zij vergaten naar de mensen te kijken. Een enkeling deed dat trouwens wel en daaruit resulteren de volgende regels: „De Hollanders houden hunne huizen schoner dan zij doen hunne lichamen.” Dat klopte, want het mag zijn dat in vele Nederlandse huizen een „waschbuffet” stond, men ging doorgaans niet verder dan het betten van de ogen na het opstaan en de Hollanders waren daarin niet de enigen. Waar waren de oude tijden gebleven, de door de Romeinen geïntroduceerde badhuizen? Zelfs Lo-

dewijk XIV bette 's morgens alleen zijn ogen met behulp van een kommetje rozewater, hem aangereikt door een kamerheer. En, dames uit goede kringen waren zo ongeveer de enigen die het onprettig vonden dat er vuil op hun huid te zien was en dat zij een onaangename reuk met zich droegen. Zowel het een als het ander werd verdreven door het aanbrengen van een laag poeder en het gebruiken van veel parfum. De artsen waren in het gemeen geen grote voorvechters van meer hygiëne. Zij achtten het baden wel nuttig, maar legden zich erbij neer dat er vrijwel niet aan gedaan werd. En om nog een voorbeeld te noemen waaruit mag blijken dat wij niet de enigen waren in onze lichamelijke onzindelijkheid: in Leipzig was in 1780 een theologisch kandidaat, die van onrechtzinnigheid verdacht werd omdat hij regelmatig een bad nam. Wel was er het standpunt van sommige heelmeesters dat wie zich niet geregeld waste dan toch wat vaker schoon ondergoed moest aantrekken, maar enkele dichtregels tonen aan dat menigeen zich ook daarover niet druk maakte, want die regels zeg-

Een paer maenden droegh

se een hemd,

daar se nochtans linde had

te kust en te keur,

als se het dan uittroock,

was 't onder d'oxelen

verrot en op de schoeren deur.

Nee, dan zijn we nu toch anders. Het is trouwens wel langzaam gegaan. Al in de vorige eeuw brak het besef door, dat het toch allemaal een beetje onsmakelijk was, maar oude gewoonten buigt men niet zomaar om en hoewel Rotterdam in het midden van de vorige eeuw al een badhuis bezat, kon toen een Middelburgse arts nog geen vergunning krijgen voor het openen van een badhuis. En, hoewel we nu heel anders zijn, is de toestand nog niet ideaal.

Er zijn buitenlanders met een scher-

pe blik, die thuis vertellen dat de Nederlanders hun huizen schoner houden dan hun lichamen en het bestuderen van de cijfers omtrent het gebruik van zeep en dergelijke in ons land, zou in eenzelfde richting wijzen.

Enkele jaren geleden sprak ik nog een bejaarde vrouw die beweerde,

Voor Moeder

dat wassen van het lichaam bepaald ongezond is omdat daarmee de vetlaag van de huid verwijderd wordt, die de mens tegen ziekten beschermt. Douches en badkamers worden langzamerhand gemeengoed, althans in nieuwbouwhuizen. Maar een feit is, dat deze zo nuttige vertrekken bij velen dienen als opslagplaats voor aardappelen, opbergruimte voor stofzuiger, strijklank en wat dies meer zij, zodat wie douchen wil eerst de rommel moet verwijderen en in vele gevallen al zijn bekomst heeft op het moment dat hij de rommel ziet. Verschonen doen wij ons natuurlijk geregeld, maar toch zijn wij op onze kleren dikwijls ook niet zo bar helder. Stomen en chemisch reinigen wordt nog dikwijls gezien als nutteloze geldklopperij waar een mens zich alleen mee inlaat wanneer een bepaald kledingstuk zo niet meer gedragen kan worden maar eigenlijk nog te goed is om weg te gooien. Wie denkt eraan dat kostuums, jassen en wat dies meer zij, die in geen jaren gereinigd werden een eldorado vormen voor gedierte dat de mens veel last bezorgt? U en ik zijn natuurlijk niet zo, maar het is toch wel boeiend om ook op deze facetten van onze nationale zindelijkheid eens wat dieper in te gaan. Dat een en ander een nogal onfris verhaal is geworden, zij gaarne toegegeven door uw

Marianne.

Kees de luie mier keert terug

Nadat Kees van huis was wegge- lopen, trof hij een slak die hem een eind meenam het bos in. Zo waren ze bij een koffiehuis gekomen, waar de slak stil hield. Kees kon daar niets kopen, want hij had geen geld. De slak bromde: „Ik ga vanavond pas verder, want nu wordt de zon me te warm. We zijn trouwens vlak bij de sloot, als je rechtuit loopt, kom je er vanzelf.”

„Nou, hartelijk bedankt dan maar,” zei Kees en ging alleen verder.

„Tot je dienst,” zei de slak nog en

en Kind

ging het koffiehuis binnen.

Een half uur later was Kees bij de sloot. Daar zat een kikvors in het zonnetje op een vlieg te kauwen. „Goeiedag meneer,” zei Kees een beetje angstig.

„Zo, wat mot jij hier,” vroeg de kikker.

„Ik woon aan de overkant van de sloot, enne . . . daar moet ik weer heen, ik ben een boodschap wezen doen,” loog Kees.

De kikker vroeg niet verder. „Wel, klim maar op m'n rug, dan zal ik je wel naar de overkant brengen,” kwaakte hij.

Maar o, wat was die kikker glad. Terwijl hij naar de overkant zwom, viel Kees wel vijf keer bijna van zijn rug en het was vreselijk benauid onder water. Aan de overkant bedankte hij de kikker en liep verder. Het was wel wat vreemd, vond hij. Hier stond allemaal gras, dat was heel anders dan in het beukenbos. Opeens stond hij weer op een pad. Hij was steeds langzamer gaan lopen, want o, wat werd hij moe, hij kon bijna niet meer en hij had een vreselijke honger.

Plotseling dreunde de grond naast hem. Haastig dook hij in een groot hol, maar o, wat schrok hij. Daar zat een dikke mol, en Kees wist wel, dat die gevaarlijk konden zijn voor mieren.

„Goe . . . goe . . . eh goeie,” sta-

melde Kees, „je doet toch zeker niks, wel?”

„Welnee,” antwoordde de mol, „wees maar niet bang, ik heb net gegeten. Je bent zeker hierheen gekomen, omdat je bang was voor de mensen, niet?”

„Mensen?,” vroeg Kees.

„Ja,” vertelde de mol, „ze probeerden denk ik, om jou dood te trappen, en ik weet zeker dat het mensen waren, luister maar dan kun je ze wel horen praten.”

Kees luisterde. Hij hoorde een stem, die vast van een oude man was, want daar had hij wel eens over gelezen, over een oude man met wit haar.

„Luister eens Fransje,” zei de oude man. „Ja Opa, wat is er,” vroeg een helder stemmetje. Toen vertelde de oude man van het leven der mieren, over hun ijver, hun samenleving en nog veel meer. Hij noemde dat een wonder, en zei: „Er zijn mensen, die een kat een steen na gooien, die een hond slaan, die een paard in de winter zonder deken buiten laten staan, en die proberen, ieder beestje dat zij zien lopen, dood te trappen en dat deed jij zoëven ook, maar dat is heel lelijk.”

Toen de oude man vertelde van de ijver van de mieren, schaamde Kees zich diep en hij werd vuurrood. Gelukkig dacht hij, dat de mol dit niet zien kan. Hij kreeg opeens verschrikkelijk spijt van wat hij had gedaan en hij voelde wel, dat hij heel erg zijn best zou moeten doen, om alles weer goed te maken. Hij nam zich voor om het te proberen. Toen de oude man en het kind al lang waren doorgelopen zat Kees nog steeds te piekeren. Na een poosje schrok hij op. De mol was verder zijn hol ingekropen en daarom ging Kees naar buiten. Het begon al donker te worden. De lucht was nog rood gekleurd van de ondergaande zon. Kees werd bang, doodsbang, want nu werd het nacht en hij durfde eigenlijk niet alleen buiten, als het donker was. Nu voelde hij pas goed hoe vreselijk dom het was geweest om weg te gaan. Stil, daar hoorde hij iets zoemen. Het kwam steeds nader. Even later streek een bij naast hem in het gras.

„Sjonge, sjonge,” zoemde de bij verbaasd, „nog zo laat bij de weg. 't Is al koud ook, ik ben tenminste maar even gedaald om wat bij te komen. Maarre, hoe kom jij hier?” Kees vertelde wat er was gebeurd. Hoe hij weggegaan was en gejoek had tegen de kikvors, en hij vertelde ook, dat hij nu van plan was om terug te gaan en alles weer goed te maken.

„Zo, zo,” zoemde de bij, „zozo, ja de kwestie is, dat ik je niet terug kan brengen, want zó ver kan ik je niet dragen, maarre ik zal je naar de herberg „De Rode Klaproos” brengen, dan kun je daar overnachten en dan zal ik er voor zorgen, dat mijn vriend de vlinder je morgenochtend heel vroeg af komt halen. Die zal je wel terug brengen.” Zo overnachtte Kees in een vuurrode klaproos. Daar waren nog meer mieren en de hele nacht zaten ze bij elkaar en vertelden van dingen, die zij hadden beleefd.

De volgende morgen heel vroeg, de zon was nog maar nauwelijks opgegaan, streek een prachtig gekleurde vlinder op de klaproos neer.

„Ik zoek Kees van Huize „Mierenhoop” in het beukenbos,” riep hij, terwijl hij in de klaproos keek.

„Ja, hier ben ik al,” schreeuwde Kees en niet lang daarna vloog hij op de rug van de vlinder in de richting van het beukenbos. Dat ging heel wat vlugger dan op de rug van de slak en wat kon 'ie alles goed zien. Heel in de verte zag hij roken- de schoorstenen en kerktorens.

„Daar is de stad,” vertelde de vlinder, „maar daar kun je beter niet komen, want daar wonen veel mensen, die je kwaad willen doen.”

„Ik zal daar ook wel nooit komen,” antwoordde Kees, „want als ik weer terug ben in de mierenhoop, dan ga ik nooit meer weg.”

En zo was het. Toen Kees terug kwam in het beukenbos, kwamen alle mieren toelopen. Het mierenmuziekkorps speelde en alle mieren waren blij. Na die tijd werkte Kees net zo hard als de andere mieren. Iedereen begon van hem te houden en hij vond, dat het leven goed was.

Onno Bastiaans.

Samenspel Rijkspolitie en chauffeurs in Elfde Toerwagen-rally KNVTO

Bij „ . . . . . put anno 1844” links afslaan. Zo stond het in de routebeschrijving van de ochtendrit van de elfde toerwagen-rally, die dezer dagen onder auspiciën van de Kon. Ver. van Transport Ondernemingen (KNVTO) op de Veluwe verreden werd. Het was de bekende echoput die daar ergens midden in het landschap verscholen ligt en opgenomen was als een der „voetangels en klemmen” die het rally-comité rijkelijk had uitgestrooid voor de deelnemers aan dit spel van rijdend verkennen. Die puntjes voor de put gaven aanleiding tot een kleine misvatting waarmee de kranige bemanning van de fraaie toerwagenbus van de N.A.O. uit Roermond, 22 strafpunten opliep. Die strafpunten waren er, later op de dag, de oorzaak van dat de NAO-equipe niet de tweede, maar de zevende prijs in ontvangst mocht nemen.

Voor dit jaarlijks terugkerend avontuur van de toerwagen-rally was de N.A.O.-toerwagen uitgereden met de heren Stokkermans (toerwagenrijder) en Piepers (lijnrijder) aan het stuur. Als chef d'equipe fungeerde directeur Jongkind. De bezetting van de bus bestond uit een opgewekte groep mannen van de rijkspolitie uit het district Roermond, die (in burger) een dag uit waren. Van het kaart- en programmalezen hadden de heren wel kaas gegeten. Voornamelijk werd dit ge-

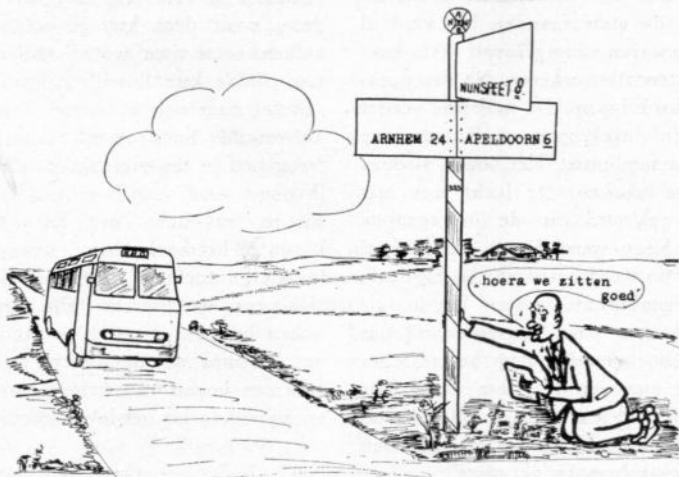
daan door de opperwachtmeesters Noyen en Konings en de wachtmeester 1e kl. J. J. Delissen, allen van de verkeersgroep Roermond. Het werd een voortreffelijk samenspel, een twee-eenheid tussen rijders en lezers, daarbij met veel toewijding geassisteerd door hun collega's, die zich ontpopten als een jolige, roerige, zingende groep, die de kunst verstond om zich met volle overgave te wijden aan dit dagje uit, na eerst met kennis van zaken van advies te hebben gediend.

Na een rit onder een bewolkte hemel met nu en dan een buitje, belandden wij om een uur of tien in het fraaie „Kristalbad” te Apeldoorn, dat als startplaats voor de deelnemers was gekozen. De ochtendrit voerde de deelnemers door de kroon-domeinen en de Hoge Veluwe, met haar bossen, grote heidevlakten en stille verdroomde plekjes. Bij een der ingangspoorten stond een machtig everzwijn, elders waren enkele laveiende herten langs de afrastering. Hier en daar stond op trillende vleugels een biddende sperwer in de lucht . . . en ook lag daar ergens de echoput die ons de das omdeed.

De lunchpauze bracht het gezelschap naar het onvolprezen Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem, voor vele deelnemers aan de tocht een openbaring, en een langer bezoek waard.

De middagrit werd door de N.A.O.-equipe en de E.M.A. uit Valkenswaard als enigen foutloos gereden: het was een zogenaamde Verkeerslaan. Deze laan bevond zich in het Nationale Park „De Hoge Veluwe”. Bij kruisingen of splitsingen van wegen moest een der verstrekte vragen worden beantwoord. Met behulp van de juiste beantwoording van deze vragen vond men dan tevens de goede route naar de uitgang. Dit was een kolfje naar de hand van de kaartlezers en het gezelschap. Immers de vragen hadden betrekking op de wegenverkeerswet. Van het totaal van 42 strafpunten had de N.A.O. er dus twee en twintig niet behoeven te incasieren, de equipe zou dan met 20 strafpunten nog voor de EBAD uit Beek-L. (31 strafp.), en met 10 punten verschil op de winnaar stevig op de tweede plaats hebben gestaan. Dit alles realiseerden we ons toen in Arnhem in Musis Sacrum, burgemeester Matser de prijzen uitreikte. De rit naar „de Hamert”, waar getafeld werd, werd het vrolijkste deel van de dag. Daar verscheen ook de Territoriaal Inspecteur in het resort 's-Bosch, de kolonel Oor met zijn echtgenote (beiden Roermondenaars par naissance). De directeur Jongkind had woorden van lof voor zijn chauffeurs en voor de bijdrage van de rijkspolitie. Immers beide groeperingen hebben te maken met de zorg voor veilig verkeer, ieder op haar terrein, zoals ook de kolonel Oor naar voren had gebracht. Dat zulks gebeurt in goede verstandhouding kan alleen maar bevorderlijk zijn voor het gestelde doel.

Tijdens de rally bleek dat niet alleen de rijkspolitie uit het district Roermond vertegenwoordigd was, doch ook zagen we enkele leden van de verkeersgroep Middelburg, uiteraard met de toerwagen uit Zeeland en de postcommandant uit Beek-L. die als gast van de EBAD deze rally meereed.

Personalia

Wij herdenken

Owmr.
J. Plantinga
Arnhem
ressort Arnhem
* 26-4-1917
† 15-4-1963

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 16-4-'63: J. M. de Vries, wmr. 1e kl., van Koog a.d. Zaan naar Wormerveer.
Per 25-4-'63: D. v. d. Kamp, owmr., van Venhuizen naar IJsselstein.
Per 1-5-'63: W. J. Rasch, wmr. 1e kl., van Wervershoof naar Egmond aan Zee; J. A. v. Ringelstein, wmr. 1e kl., van Middelle en Kwadijk naar IJpendam.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-5-'63: P. L. Aerts, wmr. 1e kl., van Hoedekenskerke naar Arnhem; A. Zeldenrust, owmr., van Clinge naar Aardenburg.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 11-4-'63: A. Piersma, wmr. 1e kl., van Ulvenhout naar Eenrum.

Per 15-4-'63: J. G. Bron, wmr. 1e kl., van Waubach naar Amstenrade; P. van Wijk, owmr., van Wouw naar Halsteren.
Per 18-4-'63: J. R. Cosse, wmr. 1e kl., van Breda naar Ulvenhout.
Per 29-4-'63: C. T. Dhaene, wmr., van Helenaveen naar Neerkant.
Per 1-5-'63: Th. Molhuizen, wmr. 1e kl., van Schijndel naar Veghel; P. J. van Melick, wmr. 1e kl., van St. Michielsgestel naar Schijndel.

RESSORT ARNHEM

Per 3-12-'62: H. J. van Loo, wmr. 1e kl., van Buurse naar Haaksbergen.
Per 10-4-'63: J. H. Morssink, wmr. 1e kl., van Goor naar Bathmen.
Per 15-4-'63: F. J. de Laaf, wmr. 1e kl., van Zwolle naar Tilburg.
Per 22-4-'63: J. de Groot, wmr. 1e kl., van Vollenhove naar St. Jansklooster.
Per 23-4-'63: G. J. Hersevoort, wmr., van IJsselmuiden naar Dedemsvaart.
Per 1-5-'63: H. Gerhardus, wmr., van Groesbeek naar Druten; K. J. Lassche, wmr. 1e kl., van Teuge naar De Wijk; Ph. A. van Mildert, wmr. 1e kl., van Oldemarkt naar Tuk; G. Strating, techn. controleur, van Apeldoorn naar Groningen.

RESSORT GRONINGEN

Per 19-4-'63: J. Schooljan, wmr. 1e kl., van Ruinen naar Veenhuizen.
Per 22-4-'63: A. Bruinsma, owmr., van Hallum naar Stiens.
Per 1-5-'63: A. Hiemstra, owmr., van Stiens naar Ternaard.

Aanwijzing voor functie

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 15-4-'63: Adjudant P. van Wijk tot groepscommandant te Halsteren.

Bevorderingen

RESSORT AMSTERDAM

tot opperwachtmeester:

Per 16-4-'63: J. M. de Vries, Wormerveer.

RESSORT GRONINGEN

tot opperwachtmeester:

Per 1-5-'63: K. J. Lassche, De Wijk.

In dienst getreden

STAF ALGEMENE INSPECTIE

Per 1-5-'63: Mej. J. B. Kroes, typiste op a.c. te 's-Gravenhage.

ALGEMENE INSPECTIE (Sectie Bijzondere Verkeerstaken)

Per 22-4-'63: E. E. Alexander, rijksambtenaar E i.t.d., te 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-5-'63: H. van Dijk, transportgeleider te Haarlem.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 9-4-'63: W. Paul, adm. kracht op a.c. te Boskoop.
Per 16-4-'63: A. W. v. Oijen, schrijver i.t.d. te Roelofarendsveen;
J. H. Wasch, schrijver i.t.d. te Wadinxveen.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 25-3-'63: J. Boonman, wmr. 1e kl. te Venraij.
Per 1-4-'63: H. J. van Kempen, telefonist A.C. te Breda.
Per 15-4-'63: W. N. Horstmanshoff, schrijver A i.t.d. te Breda.
Per 16-4-'63: R. Oppatja, schrijver i.t.d. te Etten; R. A. Wachtels, schrijver i.t.d. te Oudenbosch.
Per 1-5-'63: C. A. de Bruijn, schrijver i.t.d. te Steenbergen; A. J. de Gouw, schrijver i.t.d. te Zundert.

RESSORT ARNHEM

Per 1-5-'63: H. de Bats, adm. ambtenaar C 3e kl. te Apeldoorn;
H. A. Voermans, schrijver te Apeldoorn.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-5-'63: W. A. Takens, schrijver te Beilen; A. Mulder, A.C. te Assen; T. Beuving, schrijver te Assen.

De dienst verlaten

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-5-'63: W. Veen, wmr. 1e kl. te Elst; A. Schippers, ambt. F te Wormerveer.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-5-'63: J. J. Wisse, wmr. 1e kl. te Leerbroek.

RESSORT ARNHEM

Per 1-5-'63: G. J. Gerrits, wmr. te Berkum; B. v. d. Hoek, wmr. te Zevenaar.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 16-4-'63: J. Kolkman, wmr. te Zwolle.
Per 1-5-'63: A. Bruin, wmr. 1e kl. te Amsterdam; L. C. J. Maasbach, halfvakman op a.c. te Amsterdam.

**MENGMESTSTOF-NPK
IN KORRELVORM**

**deltakorrel
granumix**

Inlichtingen:
LAND- EN TUINBOUWKUNDIGE AFDELING
DELTA-CHEMIE
VLAARDINGEN

de efteling

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

Ambts- jubilea

Owmr.
J. Stein
Bericum
ressort Amsterdam
25 jaar op 4-7-1963

Owmr.
P. A. Heikens
Breukelen
ressort Amsterdam
25 jaar op 5-7-1963

Owmr.
J. Heijndijk
Heemskerk
ressort Amsterdam
25 jaar op 5-7-1963

Wmr. 1e kl.
J. Groenenboom
Limmen
ressort Amsterdam
25 jaar op 9-7-1963

Owmr.
L. J. Malherbe
Nieuwkoop
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 30-6-1963

Wmr. 1e kl.
D. Pater
Lisse
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 1-7-1963

Owmr.
B. A. v. Dijk
Boven-Hardinxveld
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 3-7-1963

Wmr. 1e kl.
J. P. Gorissen
Bodegraven
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 4-7-1963

Adjudant
A. J. van Amstel
Berlicum
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 4-7-1963

Adjudant
A. Kok
's-Hertogenbosch
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 4-7-1963

Owmr.
G. J. Seuren
Bunde
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 4-7-1963

Wmr. 1e kl.
P. J. Laemers
Hulsberg
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 25-6-1963

Adjudant
E. L. Bruggeman
Made en Drimmelen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 10-5-1963

Owmr.
C. van Drent
Veen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 6-5-1963

Owmr.
G. Schrier
Rijen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 4-5-1963

Owmr.
J. B. v. d. Linden
Made en Drimmelen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 26-4-1963

Owmr.
L. Bouman
Rucphen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 19-4-1963

Owmr.
J. Kaptein
Kaatsheuvel
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 17-4-1963

Owmr.
F. B. v. d. Aa
Schaijk
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 16-4-1963

Wmr. 1e kl.
W. M. Steerneman
Nieuwdijk
ressort Arnhem
25 jaar op 21-5-1963

Wmr. 1e kl.
J. H. Hermse
Zeddam
ressort Arnhem
25 jaar op 8-6-1963

Wmr. 1e kl.
J. Derksen
Heumen
ressort Arnhem
25 jaar op 16-6-1963

Owmr.
J. v. d. Wetering
Arnhem
ressort Arnhem
25 jaar op 29-6-1963

Transportgeleider
S. Middendorp
Leeuwarden
ressort Groningen
25 jaar op 9-7-1963

Owmr.
W. Kollen
Tolbert
ressort Groningen
25 jaar op 24-5-1963

Owmr.
H. Oosting
Ten Boer
ressort Groningen
25 jaar op 27-6-1963

Owmr.
A. Warntjes
Assen
ressort Groningen
25 jaar op 28-6-1963

Wmr. 1e kl.
R. Spiekstra
Leeuwarden
ressort Groningen
25 jaar op 30-6-1963

Adm. ambt. C 3
K. Luijendijk
Groningen
ressort Groningen
40 jaar op 1-12-1962

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

4e JAARGANG N°. 11 - JULI 1963 WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

Enige deelnemers aan het congres te Graz, die elkaar en Oostenrijk beter leerden kennen.

CONFERENTIE IN GRAZ LEIDDE TOT HERNIEUWDE CONCLUSIE:

Oostenrijkse collega doet dienst op grens van andere wereld

door de wachmeester te kl. Th. A. LEENDERS,
Alg. Insp. Sectie Bijz. Verkeerstaken/SAS

Brandend was de slivovitch-jenever (40%), brandend was de zon, maar nog brandender waren de problemen van Oostenrijk in verband met de neutraliteitspolitiek.

Landtagspräsident Brunner — in Oostenrijkse dracht — zei in een zeer bewogen referaat: „militair willen we neutraal zijn, dat kan men verwachten, maar geestelijk horen we bij Europa . . .!“ Deze tendens was de achtergrond van de meeste referaten die in het — niet ver van Graz gelegen — Schosz St. Martin, werden gehouden. Hiermee werden echter beslist niet de problemen terzijde geschoven. De Oostenrijker, ook de Oostenrijkse collega, wil de gast echter niet na een conferentiedag vermoeden met dit probleem en doet het af met: „Nimm' noch einen . . .“. Maar hij komt toch de volgende ochtend prompt met zijn zorgen op de proppen, een bewijs, dat het toch ook de gewone man lang niet lekker zit.

Velen van ons kennen Oostenrijk. Een prachtig land met een grote, nationale industrie: toerisme. Een land volgens de Oostenrijker door de Goden bijzonder bevoordeeld en

In het kader van het IPA-ontwikkelingsprogramma in samenwerking met EEG-Europa-Huis Otzenhausen, werd in Graz, Oostenrijk een conferentieweek gehouden, met het doel de bestudering van de problemen ten aanzien van Oostenrijks neutraliteit en de verhouding met de EEG. Ook werd in het programma een grote plaats ingeruimd ten aanzien van de organisatie van de Oostenrijkse politie. Politie mensen uit 8 Europese landen (31 in het totaal) namen aan deze week deel.

bewoond door een volk, dat ook een ander wil laten meegenieten van het mooie en goede.

Toch zag de groep politiemensen ook nog een ander Oostenrijk. 's Ochtends al vroeg gestart vanaf St. Martin, begonnen we aan een tocht naar en langs het „Ijzeren Gordijn“, de grens-barrière tussen Oostenrijk en Hongarije. De tocht

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

4e JAARGANG

No. 11 — juli 1963

VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie :

Majoor G. van Dijk te Heerenveen

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachmeester

J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klas

A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester

P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-adjutant F. de Jager
te Roermond

★

Redactiesecretariaat :

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie te Roermond
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie :

Bas den Oudsten, journalist
Bonkeweg 29

Lekku bij Leeuwarden

Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaaisma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum

Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 3.50 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.50 per stuk

★

Advertenties :

J. Duyker - Groningen

Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag :

De RP 4 ging met padvindsters naar een onbewoond eiland en zo kreeg het Korps Rijkspolitie er weer jonge vrienden bij.

Schlosz St. Martin nabij Graz. Prachtig gelegen en een ideaal conferentieoord in een ogenschijnlijk zorgeloos land.

vanuit Graz toont u onmiddellijk een heel ander land. „Burgenland” heet dit gedeelte van Oostenrijk: vlak, arm, geen toerisme. Een zeer gladde betonnen weg, door de Russen aangelegd, voert in de richting van de Hongaarse grens. Op het land werken overal de vrouwen. Hoofddoeken, zwarte rokken en zeer bruin. We zien ze zelfs met twee of drie voor een ploeg lopen en op deze manier het veld bouwrijp maken. De grond lijkt niet slecht, toch staan er weinig gewassen op. Het geheel maakt een dode, trieste indruk. Oberstleutnant Fallada, hoofd van de Gendarmerierecherche dienst en voormalig districtscommandant van dit gebied, schetst de moeilijkheden van de Oostenrijkse regering ten aanzien van dit gebied. „Alle wegen en spoorlijnen lopen dood tegen het „ijzeren gordijn”. Er is maar één doorlaatpost. De mensen voelen er niets voor om hier te gaan wonen. De oude blijven nog, maar de jonge mensen gaan weg. Ook zij zoeken een gemakkelijker leven en willen niet graag geconfronteerd worden met de moeilijkheden aan de andere kant van de grens.” Het „ijzeren gordijn” zelf is een verschrikking. Twee enorme, ongeveer 3½ meter hoge, prikkeldraadversperringen achter elkaar. Degelijk opgetrokken. Tussen de versperringen een mijneveld. Vers geëgd, want bij de inspectie die elk uur plaats vindt vanuit de wachttorens, moet men onmiddellijk kunnen vaststellen of men getracht heeft het land te ontvluchten. Op elke 50 meter staat een wachttoren. De bezetting bestaat meestal uit 4 soldaten,

bewapend met machinepistolen, terwijl op elke wachttoren een zwaar kaliber machinegeweer staat. In de onmiddellijke nabijheid van de versperring staat geen enkel huis, geen boom; niets. Als er gewassen verbouwd worden dan mogen dit uitsluitend lage zijn, zodat niemand zich in een korenveld zou kunnen verschuilen. Bijzonder triest is het te zien hoe de spoorlijn aan de Oostenrijkse kant keurig onderhouden is, dwars door het mijneveld er ook nog goed uitzag, maar daarna een echt „dood spoor” werd. Idem de verbindingsweg: vrij goed onderhouden in Oostenrijk, totaal vernield op Hongaars gebied, om te verhinderen dat de weg a’s vluchtweg zou worden gebruikt. Hetzelfde beeld kilometer na kilometer, wachttorens, prikkeldraad, mijnen. Steeds weer meldde de ene toren onze komst aan de andere, wellicht blij, iets bijzonders te kunnen melden, aangezien dit gedeelte van het „ijzeren gor-

dijn” niet veel bezoekers trekt ten opzichte van „muur” en „gordijn” in en om Berlijn. Persoonlijk, na ook de „muur” in Berlijn gezien te hebben, is de afscheiding tussen Hongarije en Oostenrijk ook niet zo triest als Berlijn, voornamelijk omdat men hier totaal geen contact heeft met de bevolking, terwijl men in Berlijn gedurende de gehele tocht langs de „muur” aan de andere zijde zwaaiende en huilende mensen ziet.

Beter dan welk referaat ook, zagen we hier het Oostenrijkse probleem ten voeten uit en konden we ook de bewogenheid van het referaat van de heer Brunner begrijpen. Het is nog maar kort geleden, dat Oostenrijk door de Russen bezet was!

Het was een verademing toen het „gordijn” naar links — de grens nu vormend tussen Hongarije en Joegoslavië — afboog en we met het land van „het vrije communisme” te doen kregen. De grens tussen Oostenrijk en Joegoslavië is vrij. Men moet nauwelijks van de weinige normale grensovergangen gebruik maken en dit steeds met een visum, maar prikkeldraad, wachttorens en soldaten zijn er niet. Het geeft meteen een andere indruk, hoewel men weet, dat ook Tito het woord „vrij” met kleine lettertjes schrijft.

Voor het harde Westerse geld doet Joegoslavië echter veel en uit een gesprek met de politieambtenaren aan de grensovergang Spielfeld, bleek wel, dat men ook van Joegoslavische zijde toenadering zoekt. Het was echter onmogelijk, noch aan de overgang Spielfeldstrasse, noch aan de afgelegen grenspost Weinstrasse — een post speciaal ingesteld om de wijnboeren gelegenheid

Mureck, grensplaats tussen Oostenrijk en Joegoslavië. Geen versperringen, een normale slagboom. Zonder visum is een doortocht echter onmogelijk.

te geven hun druiven aan de Joegoslavische kant van de bergen te plukken — een gesprek met een Joegoslavische wachtpost te beginnen. Dat de zogenaamde „vrije arm” verreikt, bleek mij enkele dagen na de terugkeer en weer op dienst langs de autoweg. Een Joegoslavische vrachtwagen brak een achteras. Met behulp van een Nederlandse collega-vrachtrijder werd de boel aan de kant geslept. Wij boden de Joegoslavische bestuurder aan om via de mobilfoon een bedrijf te laten waarschuwen voor reparatie. Dit was er echter niet bij. Alleen de ambassade kon beslissen waar en door wie de wagen gerepareerd mocht worden. De bestuurder had hiervoor zeer strenge voorschriften!

Een gedeelte van de Joegoslavisch-Oostenrijkse grens wordt gevormd door de „Weinstrasse”. Dan weer loopt de grens midden op de weg dan weer dwars door een wijnberg. Er zijn wel Joegoslavische soldaten, maar die laten de mensen in die streek rustig hun werk doen. Moeilijkheden doen zich — volgens de plaatselijke Oostenrijkse Gendarmerie — niet voor. De wijn is er bovendien prima en bijzonder geschikt om de slechte smaak van prikkeldraad en wachttorens weg te spoelen. Hoewel in diverse vaktijdschriften al wel over de organisatie van de Oostenrijkse politie geschreven is, wil ik toch ook in dit artikel graag enkele zinnen aan haar organisatie wijden. Ook Oostenrijk heeft twee politiekorpsen, namelijk de gemeentelijke politiekorpsen en het korps Gendarmerie. De Gendarmerie is in organisatie — met uitzondering van de groepscommandant, deze komt in de Gendarmerie niet voor — te vergelijken met het korps Rijkspolitie. De gemeentepolitie is alleen in de bij de wet aangewezen gemeenten (uitsluitend de grotere steden) werkzaam.

Het uniform van de gemeentepolitie bestaat uit een lange zwarte pantalon en een groene jas, overhemd en zwarte das. Ook de pet is groen. De kleurencombinatie doet voor ons enigszins vreemd aan. De verkeerspolitie draagt een geheel witte pet. De rangonderscheidingstekens zijn naar russisch model. Er wordt met sterren op een kraagspiegel (diverse kleuren voor politie, justitie en

grensbewaking) gewerkt. De laagste rang is „Wachmann” en er zijn verder drie lagere kaderrangen. Die dragen de naam „Inspektor” bijvoorbeeld Revierinspektor. De hogere kaderrangen zijn legerrangen. De discipline is erg militaristisch. De beloning van de Oostenrijkse politie is slecht en staat onderaan in de betaling in Europa. Een voor enkele maanden terug gehouden staking heeft niet veel opgeleverd. Om u een beeld te geven: een collega met de rang van Revierinspektor. 20 dienstjaren, drie kinderen, ontvangt per maand netto 2700 Shilling (1 sh. = 14 cent dus f 378 —).

als Utrecht (280.000 inwoners) totale personeelssterkte: 535 man. Waar geen gemeentelijk politiekorps is daar werkt de Gendarmerie. Het uniform heeft ongeveer de kleur van de jas van de Nederlandse gemeentepolitie. De Postcommandant is bij dit korps de grote steunpilaar. Elke Landprovincie heeft een eigen Gendarmeriecommandant, eigen verkeersafdeling, rechercheapparaat en technische afdeling. Ook deze verdeling — Oostenrijk is in de landen Ober- en Nederoostenrijk, Stiermarken, Tirol, Burgenland, Kärnten, Salzburgerland en Vorarlberg verdeeld — geeft bij de uitvoering

Grensovergang Spielfeld, een normale overgang zonder versperringen.

Hij woont echter vrij, namelijk in een dienstwoning aan het bureau. De diensttijden zijn bijzonder interessant: 24 uur dienst, 24 uur ter beschikking thuis, 24 uur vrij enzo voort. Dr. Springer, Polizeidirektor van Graz, wirklich Hofrat, zei hiervan: „We hebben al diverse andere dienstschema's ingevoerd gekregen door bezettende machten maar zijn toch steeds weer op ons vertrouwd, zeer goede 3 x 24 uur-systeem teruggekomen.” Elke man brengt op de dienstdag zijn warme hap mee naar het bureau en zorgt daar voor zich zelf!

De personeelsbezetting is vrij groot. Graz bijvoorbeeld heeft met 234.000 inwoners 946 man geüniformeerd politiepersoneel; 156 man recherche en 196 man justitie-politiepersoneel (in elke stad heeft de justitie een eigen apparaat ter beschikking). U moge dit vergelijken met een stad

van de politiedienst dikwijls moeilijkheden. Dit bleek nog onlangs bij de surveillance op de (enige) autosnelweg Wenen-Salzburg. Hiervoor waren Porsches aangeschaft, naar Duits en Nederlands voorbeeld. Ook de surveillance zou centraal gebeuren. Elk land wilde echter meepraten, de Porsches werden verdeeld en worden nu alleen ingezet voor begeleiding van „Very Important Persons” (VIP's). „Wel poetsen, niet rijden,” zei me een Oostenrijkse collega!

Het Korps Gendarmerie (in 1849 opgericht) telt nu 27 Officieren; 485 Dienstföherenden en 1334 Eingeteilten. Dit komt neer op ongeveer 405 inwoners per man. Het te bewaken gebied is 16.149 km² groot.

Een bijzondere plaats in dit korps neemt de „Gendarmerie Alpinistenafdeling” in. Vol trots vertelde de Overste Bahr over dit unieke onder-

deel. Voor de commandant van deze afdeling en tevens commandant van de „Gendarmerie-Kletterschule” is er dan ook wel reden om trots te zijn, gezien de vele reddingen die per jaar door zijn mannen worden verricht.

De basisopleiding van de Gendarmerie geschiedt centraal. Examens voor bevordering kent men niet. Wel wordt de man steeds — en vrij dikwijls — op zijn parate kennis getest. Het resultaat hiervan en de dienstuitvoering zijn maatgevend voor een eventuele bevordering.

Ook Oostenrijk kent — nu de industrie op toeren begint te komen — „Nachwuchs”-zorgen. Het aantal sollicitanten neemt snel af en aanvulling voor normale afvloeiing blijft achterwege. Vergeleken bij Nederland zit Oostenrijk op rozen. Het land Salzburg heeft ongeveer 50 km autoweg. Dit gedeelte wordt besurveillanceerd met 10 à 12 motorvoertuigen waarbij ongeveer 30 man personeel per dag wordt ingezet!

De motorisering is overigens nog niet zo erg groot. Men gebruikt veel motorrijwielen zeer geschikt in de bergen, en VW-busjes. Opvallend is het blauwe zwaailicht, zowel aan de linker- als rechterkant van de wagens. Omdat men in de bergen niet altijd kan keren heeft men dit op deze manier ondervangen.

Zo verdiepten in het oude Schloz Martin acht nationaliteiten politiemensen, waaronder 2 Nederlandse deelnemers, zich in de problemen van Europa en van Oostenrijk. De aangedragen bouwstenen door de deelnemers zijn niet zo groot als de rotsblokken die naar beneden storten nadat men een berggedeelte heeft laten springen om weer een paar meter autoweg te winnen. Bij deze wegaanleg en bij de constructie van een verenigd Europa komt men langzaam vooruit, maar beide winnen terrein.

„The unification of Europe is not only the task of governments, not only a theme for conferences, treaties and institutions, but primarily the concern of the citizens of Europe who will have to complete this work with firm determination, far-sightedness and understanding.”¹⁾

In dit opzicht zijn conferenties als die te Graz van grote waarde. De deelnemers leerden er niet slechts

Abonnement Korpsblad nu 5 gulden per jaar

Aan onze abonnees.

In overleg met de redactie is besloten de buitengewoon lage abonnementsprijs van f 3,50 met ingang van de vijfde jaargang, dit is per september a.s. te herzien en vast te stellen op f 5,— per jaar. Een en ander is noodzakelijk gebleken om het peil van de uitvoering van ons Korpsblad te handhaven en te verbeteren. Wij zijn ervan overtuigd dat u als abonnee, indien u om u heen ziet en vergelijkt, deze noodzakelijke herziening zult begrijpen.

De Uitgevers.

De inning van het abonnementsgeld voor het beroepspersoneel geschiedt op de normale wijze, dus door inhouding via de comptabele, of door betaling per eigen giro of postwissel indien men dit wenst.

Het reserve-personeel ontvangt in de loop van augustus een kaartje met het verzoek het abonnementsgeld over te maken vóór 10 september.

de problemen van Europa en van Oostenrijk, maar ook elkaar beter kennen. Het werd ook andermaal op unieke wijze duidelijk dat onze Oostenrijkse collega's dienst doen in een land dat voor de toerist alleen maar een feest is, maar voor hen een gewoon dagelijks bestaan aan de grens van de andere wereld is.

1) „De eenwording van Europa is niet slechts een regeringszaak, niet slechts een gesprekstema voor conferenties, verdragsafspraken en bestuderinginstituten, maar op de eerste plaats een opgave voor alle inwoners van Europa, die met een vaste wil, een ruime blik en met kennis van zaken, eendrachtig dit begonnen werk zullen moeten afmaken.”

Victoria

CHO KWI

Een ware traktatie

Victoria biscuits
zijn knapperbros
van versheid.

110 ct per rol

Goudkoorts bij R.P. te Water te Amsterdam

Interpoltelegram bracht gouddelvers op de Zaanstroom

door de wachmeester 1e kl. A. A. S A A N E N te Amsterdam

Aan het bureau der Rijkspolitie te Water te Amsterdam werd op zondag 9 juni een telexbericht ontvangen met de dienstaanduiding „zeer dringend”, afkomstig van Interpol Londen. In het betreffende telexbericht maakte Londen bekend, dat het Nederlandse zeeschip „Zaanstroom”, behorende tot de Hollandse Stoomboot Maatschappij te Amsterdam, uit de Engelse havenplaats Portsmouth was vertrokken met bestemming Amsterdam. Blijkens ingekomen mededelingen bij de Londense politie — na het vertrek van de Zaanstroom — zou met dit schip een partij goud vervoerd worden, afkomstig van een te Londen gepleegde goudroof. In het telegram werd gesproken van 40 staven goud met een totale waarde van 200.000 Pond Sterling en dat bericht bracht heel wat teweeg.

Door de Wachcommandant werd direct telefonisch contact opgenomen met de vervangend Groepscommandant van de Recherchegroep Zeehaven Amsterdam, de opperwachmeester C. van Gelder. Op dat tijdstip bevond de Zaanstroom zich in het Noordzeekanaal en was de Hembrug reeds gepasseerd. Door de vervangend groepscommandant werden direct de volgende maatregelen genomen: de bootcommandant van het Rijkspolitievaartuig R.P. 32 kreeg opdracht om de Zaanstroom tegemoet te varen en te begeleiden naar de emplacementen van de H.S.M., de districtscommandant, de overste H. Waakop Reijers werd telefonisch in kennis gesteld. Voorts werd de Havenbrigade van de Koninklijke Marechaussee en de Dienst Invoerrechten en Accijnzen verzocht assistentie te verlenen bij aankomst van de Zaanstroom. Ook werden de rechercheurs van de Recherchegroep — voorzover die te bereiken waren — telefonisch opgeroepen. Zij kregen opdracht om in afwachting van nadere bijzonderheden naar de emplacementen van de H. S. M. te gaan.

Reeds een half uur na de eerste melding waren 3 rechercheurs, 3 leden van de havenbrigade van de Koninklijke Marechaussee en 2 functionarissen van de Douane Recherche al bij de H.S.M. Ter plaatse werden de aanwezigen door de opperwachmeester Van Gelder met de

inhoud van het telegram in kennis gesteld en werd na overleg besloten om de Zaanstroom na het afmeren direct onder strenge bewaking te stellen.

Door een ambtenaar van de Havendienst Amsterdam werd medegedeeld, dat de Zaanstroom ligplaats in zou nemen aan de kop van de Oostelijke Handelskade, voor de zogenaamde „Koploods”. In het belang van de H.S.M. werd de waarnemend chef van de bewaking van de H.S.M. verzocht met spoed ter plaatse te komen, mede in verband met het regelen van de bewaking.

Om twaalf uur meerde de Zaanstroom af, onder het waakzaam oog van de bemanning van de R.P. 32. Direct daarna begaf de opperwachmeester Van Gelder zich aan boord en stelde de gezagvoerder van een ander in kennis. Tevens werd aan de kapitein opdracht gegeven om de gehele bemanning, in afwachting van nadere beslissingen aan boord te houden.

Door twee mensen van de R.P. 32 werd post gevat bij de valreep van de Zaanstroom, terwijl de overige bemanningsleden met het Rijkspolitievaartuig „varend toezicht” hielden in de directe omgeving van het schip.

Teneinde de bemanning niet langer op te houden dan strikt noodzakelijk was, werd besloten om hen, na onderzoek in de bagage en visitatie door de Rijkspolitie te Water, te laten vertrekken. Alleen de gezagvoerder bleef aan boord.

Inmiddels was de Districtscommandant verschenen, die de leiding van het onderzoek op zich nam.

De bewaking werd geheel overgelaten aan personeel van de Rijkspolitie te Water, aanvankelijk geassisteerd door de Koninklijke Marechaussee.

Er ging een telegram naar Interpol

Alwéér niks !!!!.....

Londen met het verzoek om zo mogelijk, verdere bijzonderheden te willen melden.

Tijdens een bespreking werd besloten, dat de Zaanstroom gelost zou worden door een ploeg bootwerkers, bestaande uit personeel in vaste dienst van de H.S.M.

De lossingswerkzaamheden zouden geschieden onder toezicht van personeel van de Recherchegroep.

De uitgeloste goederen zouden door personeel van de douane-recherche gecontroleerd worden op de inhoud.

Bij de gehouden bespreking werd van de veronderstelling uitgegaan dat, indien het goud aan boord was, dit zeer waarschijnlijk in de lading van het schip verborgen zou zijn. Gezien de grote hoeveelheid leek het niet waarschijnlijk dat het goud op andere wijze vervoerd zou zijn. Door personeel van de douane-recherche, algemeen bekend als „de zwarte bende”, zou een nauwgezet onderzoek worden ingesteld in de verblijven en de bergplaatsen aan boord van de Zaanstroom.

Aan alle, bij het tot dusver ingestelde onderzoek betrokken personen, werd een strenge zwijgplicht opgelegd, speciaal ten aanzien van de pers.

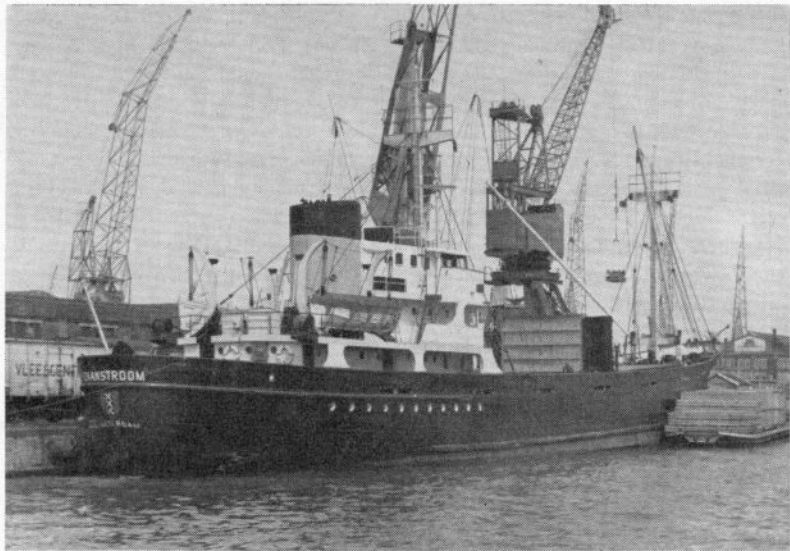
In antwoord op het telegram werd diezelfde avond bericht ontvangen van Interpol Londen, dat ten aanzien van de „Zaanstroom” geen verdere bijzonderheden bekend waren.

De volgende dag kwam het personeel van de Recherchegroep in dienst bij de H.S.M.

Ten kantore van de chef bewaking hoorden zij, dat ondanks de strenge geheimhouding de gehele affaire Zaanstroom al tijdens de radio-nieuwsuitzending was bekendgemaakt, een feit dat niet bepaald door de Recherchegroep werd toegejuicht.

Niettemin werd gestart met de lossing van de Zaanstroom. Het personeel van de Rijkspolitievaartuigen bleef belast met de controle aan de valreep en de surveillance rondom het schip. Bepaald werd, dat de ploeg bootwerkers die aan boord werkten, het schip niet eerder zouden verlaten, dan na de volledige lossing.

Bij eventueel verlaten van het schip werd iedereen gevisiteerd.

De rechercheurs werden belast met algemeen toezicht op het schip en in de loods.

Dat van de zijde van de bootwerkers alle medewerking werd verleend en dat zich bij de noodzakelijke controle van deze mensen geen moeilijkheden voordeden was een prettige ervaring.

In de loop van de ochtend verschenen ook de Officier van Justitie, Mr. R. L. H. en Mr. S., die zich door de overste uitvoerig lieten inlichten.

Zoals aanvankelijk overeengekomen was, zou de controle van de lading geschieden door de douane-recherche. Een en ander stuitte echter op moeilijkheden, waarna besloten werd dat de lading door personeel van de Recherchegroep, in samenwerking met de loodsbazen gecontroleerd zou worden. De uitgeloste lading werd gesorteerd in binnenlandse lading en transito-goederen. Er werd begonnen met de controle van de transito-goederen. Een der rechercheurs bleek een aangeboren aanleg voor ladingcontroleur te bezitten, door welke gave hij tot het einde van het onderzoek belast bleef met de ladingcontrole. In de namiddag was het schip door de douane-recherche totaal „uitgekamd”, maar er waren geen bijzonderheden aan het licht gekomen. Diezelfde avond werd de vervangend groepscommandant verzocht, om zich om dringende redenen, in verband met de Zaanstroom, in verbinding te stellen met de steward

van genoemd schip. Indien de recherche een onderhoud met deze steward wilde hebben, konden zij zich vervoegen aan een adres te Amsterdam. In verband met de geheimhouding werd verzocht om bij aankomst op het opgegeven adres te willen zeggen „wij komen van meneer De V.”. Dit bericht was telefonisch bij de Wachtcommandant binnengekomen.

De vervangend groepscommandant vertrok in gezelschap van een rechercheur naar het opgegeven adres.

Daar werden zij ontvangen door een man van minimale afmetingen. Na het uitspreken van het wachtwoord „wij komen van meneer De V.”, konden zij binnenkomen.

In de huiskamer stond alles klaar voor een onderhoud „op hoog niveau”, zoals sigaren, sigaretten en schrijfmateriaal. De echtgenote van de gastheer werd tijdelijk naar andere vertrekken verwezen en de zaak kwam aan het rollen. De man verklaarde dat er in de Engelse haven Portsmouth vijf mannen aan boord geweest waren, waarvan hij twee van naam kende. De overige personen waren hem niet bekend, maar het was hem opgevallen dat deze groep tegenover hem een vreemde houding aannam. De opperwachtmeester stelde diverse vragen, onder andere met betrekking tot het signalement van de hem onbekende mannen. Voor de gastheer antwoordde wilde hij eerst een proef van betrouwbaarheid afleg-

gen tegenover de rechercheurs. Zijn echtgenote kreeg opdracht om „de map” te halen, waarna hij een respectabel aantal onderscheidingen liet zien. Het verband tussen de onderscheidingen en de Zaanstroom werd de rechercheurs daarbij echter niet duidelijk. De man beloofde om de gehele gang van zaken te Portsmouth voor de politie op papier te zetten, waarna de recherche, uiteraard onder dankzegging voor de bewezen diensten, vertrok.

Later bleek, dat de man onder psychiatrische behandeling was geweest in verband met „overgangsmoeilijkheden”.

De volgende dag werden de werkzaamheden bij de H.S.M. hervat en werd de lading verder onderzocht, 117 ton, voor een groot deel bestaande uit balen meel. Aanvankelijk was men voornemens om deze balen stuk voor stuk over te storten in andere zakken. Met dit werk zou echter ontzettend veel tijd gemoeid zijn en de districtscommandant riep de medewerking in van de Koninklijke Marine, afdeling mijnopruijing. Met behulp van mijn-detectors werden de balen meel en een partij verband en zeep onderzocht.

Een van de bootwerkers schreeuwde opeens „goud”, maar de man doelde op de hoeveelheid goud, aanwezig op de ondermouwen van de marine-officieren. Het door de Ma-

rine ingestelde onderzoek had echter ook geen resultaat, behoudens de zogenaamde „uitslag” op een doos verband. Bij nadere aftasting bleek echter, dat een der bootwerkers een moerbout onder de betrokken doos had gelegd, zodat ook dit sprankje hoop in rook opging.

In de namiddag was er een bespreking met de directie van de H.S.M. Door het onderzoek was de uitvoering van de noodzakelijke werkzaamheden in de betrokken loods praktisch onmogelijk geworden. Gezien de resultaten verzocht de directie toestemming om de voor doorvoer bestemde goederen te mogen verzenden.

De bewaking van de lading goederen werd opgeheven, maar een bulldozer, afkomstig uit de lading van de Italiaanse plaats Bolzano, zou in afwachting van een deskundig onderzoek, ter beschikking blijven.

Een van de rechercheurs kreeg opdracht, om in samenwerking met een monteur van het Rijkspolitievaartuig R.P. 32, bedoelde bulldozer aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen. Dit onderzoek gebeurde, maar ook dit laatste onderzoek bracht het begeerde goud echter niet aan het licht.

Na afloop van dit intensief ingestelde onderzoek restte alleen nog een telegram aan Interpol Londen met de mededeling „No Gold”.

De overste Van Ballegoyen de Jong verliet het korps

Bij Koninklijk Besluit van 20 juni 1963 werd de overste W. H. van Ballegoyen de Jong benoemd tot Commissaris van Gemeentepolitie te Wassenaar.

De overste Van Ballegoyen de Jong werd op 19 juni 1914 te Schoonhoven geboren. In Goos, alwaar zijn vader gemeentesecretaris was, bezocht hij de H.B.S. en na 2 jaar Model Politie Vakschool

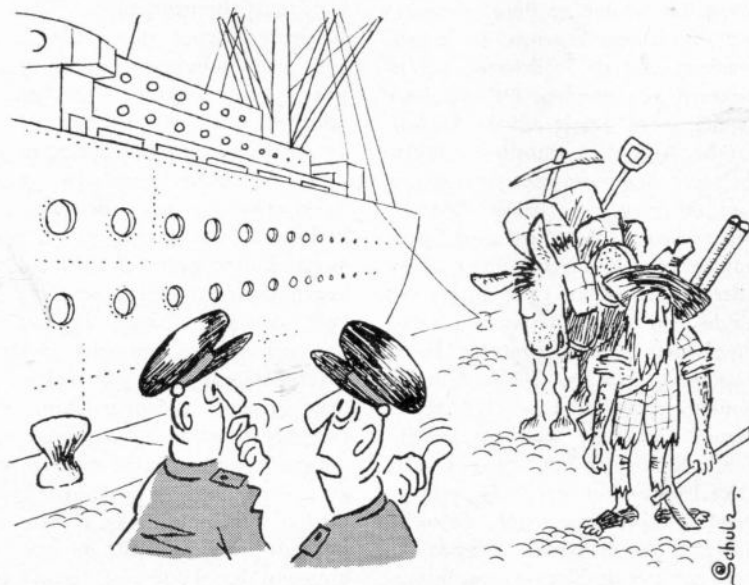
te Hilversum trad hij in 1937 in dienst bij de gemeentepolitie Soest, maar wordt al spoedig, d.w.z. in 1938 inspecteur van gemeentepolitie te Vlissingen. Op 1 januari 1946 is hij toegevoegd Officier bij de Commandant van het Gewest 's-Gravenhage der Rijkspolitie in de rang van Officier der Rijkspolitie 2 klasse, in welke functie hij op 1 september 1946 wordt bevorderd tot Officier der Rijkspolitie 1e klasse. Zijn volgende bevordering maakt hij op 1 januari 1951: Dirigerend Officier der Rijkspolitie 3e klasse, waarna hij op 1 juni van datzelfde jaar aangesteld wordt tot Districtscommandant te Middelburg.

Op 1 maart 1958 krijgt hij de leiding van het Bureau Verkeerszaken van de Algemene Inspectie van het Korps Rijkspolitie, de functie waarin hij tot 1 juli 1963 heeft gewerkt. De taak van het Bureau Verkeerszaken was op dat moment reeds omvangrijk (alle verkeersaangelegenheden en het beheer van het Wagenpark der Rijkspolitie), maar uitvoering gevende aan reeds begonnen ontwikkelingen, heeft hij grote uitbreiding gegeven aan de centrale aanpak van de verkeerszaak van de rijkspolitie, waardoor hij zowel in als buiten het Korps een zeer bekende figuur werd.

Gedurende de tijd dat hij leiding gaf aan het Bureau Verkeerszaken kwam ook de Sectie voor Bijzondere Verkeerszaken tot stand, bestaande uit de Surveillance Groep Autosnelwegen en de Groep voor bijzondere diensten.

Voor de Rijkspolitie had hij zitting in de Centrale Politie Verkeers-Commissie en in vele andere commissies. Hij maakt deel uit van de redactie van het Tijdschrift voor de Politie.

We wensen de overste Van Ballegoyen de Jong veel succes in deze nieuwe fase van zijn politie carrière.

Vraag eens wat ie hier komt doen .....

*Met een
woordenboek
op reis*

*

3 kilo nederlands: resultaat van noeste arbeid in het Zeeuwse Sluis

Wie twijfelt of een bepaald woord wel een echt woord of zuiver Nederlands is, die gaat te biecht bij Van Dale: 3 kilo Nederlands op 2632 dichtbedrukte pagina's in zware linnen band, met goud opdruk en dan ook goud waard. Van Dale beslecht huiselijke, ambtelijke en redactionele geschillen waarbij de taal in het geding is en helpt uit de taal te halen wat erin zit. Van ongeveer aai-poes — de afkortingen niet meegetrekkend — tot zwoerd, via botuil en botmuil, rozebout en rozemond of scheuvellopen; alles staat erin.

Degene die nog twijfelt of een kluns een typisch Nederlandse figuur is, vindt bij Van Dale zelfs het zeer jonge Nederlandse werkwoord klunzen, klunsde, geklunsd. Het raadplegen van het Van Dale's Groot Nederlands Woordenboek betekent niet slechts een reis door de Nederlandse taaltuin, maar ontardt in een echte reis zodra nieuwsgierigheid ontstaat voor de man wiens naam het woordenboek al bijna een eeuw draagt, een reis naar het

Zeeuwse Sluis dat twee grote Jannen in zijn historie kent: het legendarische Jantje van Sluis: favoriet op folders van de V.V.V., favoriet bij de drommen vreemdelingen en Jan (of officieel Johan) Hendrik van Dale, onbekend bij de vreemdelingen maar favoriet bij serieuze taalbeoefenaars en voor hen die uit zijn levenswerk de kans peuren om wat meer te worden of te schijnen, want behalve een „gebruiksaanwijzing” voor het Nederlands of de beginnenden van de Nederlandse spelling, bevat het woordenboek ook lijsten van gangbare gevleugelde woorden en zegswijzen uit oude en moderne talen en een lijst van Bijbelse namen. Het is allemaal meer dan waar Jantje van Sluis ooit van heeft gehoord en toch is die vermaard in alle kringen om de eenmalige grote dienst die hij zijn stad eeuwen geleden bewees en waarschijnlijk omdat in deze tijd de legende meer kleur geeft aan het leven in een harde maatschappij, waaruit de mens bewust of onbewust wegvlucht om een vleugje romantiek

te zoeken. En dat laatste is precies weer een van de redenen voor de populariteit van Sluis inzake het vreemdelingenverkeer, plus dan natuurlijk de goedkope Nederlandse boter.

In de late middeleeuwen was de stad Sluis aan het internationale vaarwater Het Zwin een plaats van grote betekenis, die deelde in de bloei van Brugge. Het Zwin verzandde en met de bloei was het voor lange tijd gedaan, totdat de stad ging meeprofiteren van de populariteit van de badplaatsen aan de 80 kilometer lange Belgische kust, van de trek naar de fraaie oude Vlaamse steden als Brugge of Gent. Knokke, Blankenberghe en Oostende liggen op minder dan 40 kilometer afstand. De grote drukte aan de Belgische stranden en ook de gunstige prijzen in het Nederlandse doen velen op tour gaan naar Sluis, dat met krap aan drieduizend zielen een weldadige rust moet herbergen maar dat op hoogtijdagen en in het hoogseizoen niet doet, aangezien het vreemdelin-

genverkeer dan zorgt voor een vertreef of drievoudiging van het aantal dagelijkse bewoners. De Sluizenaren juichen dat alleen maar toe en hebben zich aangepast bij die trek, die ook in de weekenden aanzienlijk is en het vreemdelingenverkeer tot een belangrijk middel van bestaan maakte.

Hotels en restaurants hebben over gebrek aan belangstelling net te klagen wanneer de parkeerterreinen met 1000 of 1300 auto's en reeksen bussen nog te klein zijn. Iedereen komt aan zijn trekken in dit Mon-schau van Zeeuws Vlaanderen, waar zich in de loop der eeuwen zo het een en ander afspeelde, waarom in de 80-jarige oorlog verwoed werd gevochten totdat na de vrede van Munster de stad bij de Noordelijke Nederlanden ging behoren. Uit die tijd stamt het verhaal van een van de twee beroemde Jannen van Sluis. Vanuit een van de boogvensters van de stadhuisstoren, gebouwd in de geest van een Vlaams Belfort, met vier uitstekende hoektorentjes en met een nieuw carillon van 36 klokken, kijkt Jantje van Sluis, een houten beeldje, over zijn stad, de stad die hij eens redde. Hij heeft een hamer in zijn hand om op de klokken te slaan. Niemand weet precies wat er waar is van het verhaal over Jantje van Sluis, waar de waarheid eindigt en de fantasie van generaties begint, maar een mooi verhaal blijft het, een verhaal uit de strijd om de stad in de tachtigjarige oorlog. In de voorzomer van 1604 zat Prins Maurits — zij het niet op rozen — maar toch voldaan in de door hem veroverde stad. De Spanjaarden wilden het er niet bij laten zitten en de aanvoerder Louis de Comboursier, Seigneur du Terrail, een man die van wanten wist moest het karwei opknappen. Hij trok met enige keurtroepen van in totaal omstreeks 3600 Walen naar de stad. Het slaan van de klok in de stadhuisstoren was het afgesproken sein voor de aanval, maar de klok sloeg niet. Sluis vierde kermis. De klokkensteller was te vrolijk om aan klokken te denken, zijn zoon was dronken en een neef zou de klok opwinden, hetgeen evenwel enig inzicht en ervaring vereiste, die deze neef miste waardoor hij de klok overwond.

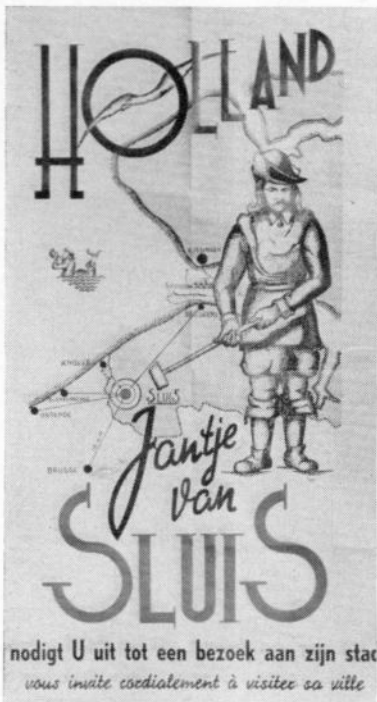
De troepen van Comboursier wisten niet wat zij eraan hadden en de aanval smoorde in eigen verwarring, zodat de kloksteller Jantje van Sluis de stad redde door dronken te zijn en niet voor de klok te zorgen. Nou ja, eigenlijk zijn er meer verhalen. Sommigen zeggen dat die houten Jantje van Sluis op de stadhuisstoren een tamboer is, die het trommelen zeer beheerste. Bij de aanval van de Walen heeft hij — volgens deze overlevering — alsmaar Franse, Engelse en Hollandse marsen van de toren getrommeld, waardoor de aanvallers dachten dat er vele troe-

pen van verschillende nationaliteiten klaar lagen om de stad te verdedigen. Hoe dat ook zij, of Jantje nou kloksteller was of tamboer, de stad heeft hij gered! Tenminste, wanneer we dan even een stadsrekening uit 1424 vergeten waarin staat: „Jacoppe van Huusse over hem zelve ende in de name van Anthonisse de Beildeschrifer van haren lone; te weten den voorsz. Jacoppe, dat hi heeft ghesneden, den houtene man ende 't hout daertoe ghelevert, de welke staat boven an 't Beelfroit van soepenhuse ende den voorsz. Anthonisse van dat hi denzelven man ghestoffeert en ghevervet heeft.” Met andere woorden, die houten Jantje van Sluis moet er al veel eerder geweest zijn. Maar wat weten de vreemdelingen daarvan, wat kan het hen eigenlijk schelen? Jantje staat er, boven in de toren van het stadhuis dat een van de waardevolle monumenten van de stad is, een overoud, maar tegelijk nieuw gebouw. Oorspronkelijk werd het in 1375 gebouwd, maar bij de bevrijding van de stad in 1944 werd dit enige Belfort in Nederland bij een beschieting, die de stad zwaar beschadigde, tot een puinhoop gemaakt. Pas in 1960 kwam de herbouw in oorspronkelijke vorm gereed. Het was het sluitstuk van de herbouw van Sluis. Jantje staat weer in de toren, de raadzaal heeft weer het smeedijzeren hek uit 1744, dat uit het gerechtshof te Middelburg komt en eigenlijk is vervaardigd

voor de vierschaar in het Middelburgse stadhuis. In de zware balken staan de wapens van graven van Vlaanderen, hertogen van Bourgondië en van Prins Maurits, goudleer-behang uit de achttiende eeuw siert de burgemeesterskamer, schilderijen uit de zestiende en zeventiende eeuw en een meer dan 200 jaar oud tapijt waarop Sint Joris alsmaar de draak bevecht bepalen de sfeer in dit stadhuis, waar zo'n 100 jaar geleden de naam van de andere beroemde Sluizenaar: Johan Hendrik van Dale, vele malen is genoemd. Want, toen was de taalkundige, de historicus, en onderwijsman Jan Hendrik van Dale, archivaris van Sluis aan het toppunt van zijn werkkracht, hoewel toen nog niemand in hem de figuur zag die de geestelijke vader zou zijn van een woordenboek, dat een eeuw later nog het laatste woord zou spreken bij verschillen van inzicht aangaande bepaalde woorden, dat het toonaangevend zou zijn, zou worden gebruikt door duizenden, die in het boek wel de naam van Van Dale zouden vinden, hem onbewust ergens dankbaar zijn, maar niet zouden weten wie Jan Hendrik van Dale eigenlijk was omdat in zijn geboortestad een houten beeldje beroemder zou zijn. Dat laatste zou hem overigens niets hebben gedaan. Het zwakke knaapje dat op 15 februari 1828 werd geboren en door zijn ouders, Abraham van Dale en Pieterella Johanna du Bois als Johan Hendrik werd aangegeven, haakte niet naar roem. Hij had wel wat anders om zich mee bezig te houden. Al in zijn jeugd werd hij geplaagd door voortdurende hoofdpijn en ziekte. Weken aaneen zat hij thuis en hij zocht troost en afleiding bij de boeken. Al op zestienjarige leeftijd haalde hij in Middelburg de „vierde onderwijzersrang”, zoals dat toen heette

Twee jaar later werd hij „ondermeester” in Sluis, in 1848 waarnemend hoofd te Hoofdplaat. Via Oostburg kwam hij in 1851 weer terug naar Sluis, nadat hij in 1850 was gehuwd met Maria Jacoba Moens en in 1854 werd hij hoofd van de school in Sluis waar hij eens als leerling in de banken had gezeten en nog nietsens zolang daarvoor want Van Dale was toen 26 jaar. Van dat ogenblik had hij zich de rust kunnen gunnen die zijn lichaam nodig had, maar hij werkte met een onuitblusbare drift in het stadsarchief om de historie van Sluis en Zeeuws Vlaanderen te bestuderen, wat hem tenslotte de benoeming tot stadsarchivaris opleverde en hij haalde ook nog de ene acte na de andere, Frans al in 1848, in 1859 de acte wiskunde, 1860 Engels, 1861 Duits, 1862 natuurkunde en in 1863 Landbouwkunde.

Hij schreef in dezelfde tijd legio bijdragen onder meer in „De Navorscher”, „De Taalgids” en de „Taal- en Letterbode”. Hij was lid van een

Jantje van Sluis is de beroemdste Sluizenaar. De Rijkspolitie heeft in zijn stad druk werk omdat duizenden op Jantje's uitnodiging zeggen: „Ja Jan wij komen.”

reeks historische en taalkundige ge-
nootschappen. Herhaalde malen werd
hij gewaarschuwd het wat kalmer
aan te leggen, maar Van Dale
werkte door met onverminderde
drift en schreef taalboekjes voor de
scholen. Ook een taalkundig hand-
boekje of alfabetische lijst van alle
Nederlandse woorden droeg bij tot
zijn bekendheid als taalkenner.
Tweemaal werd hij aangezocht me-
dewerker te worden aan het Woor-
denboek der Nederlandse taal, met
alle garanties van jaarwedde, pen-
sioen en weduwenpensioen. Twee-
maal weigerde Johan Hendrik van
Dale omdat hij teveel gehecht was
aan zijn geboortestad. Bovendien
werkte hij zelf aan een Nieuw
Woordenboek der Nederlandse taal,
waarvoor het in 1864 verschenen
woordenboek van I. M. en N. S.
Calisch als basis diende. Uitgangs-
punt voor dat woordenboek was
weer een door S. J. M. van Mook
bewerkte nieuwe druk van het Ne-
derlands Frans woordenboek van
F. Halma. Ook dat had weer als alle
andere woordenboeken uit die tijd
het beroemde „Etymologicon Teu-
tenoae Linguae” van Cornelis van
Kiel of Killeaen als grondslag en
Van Dale's woordenboek bergt dus
een studie van enkele eeuwen in zich.
Van Dale werkte zo ongeveer dag
en nacht. In Sluis zei men dat hij
zich dood zou werken, deze in feite
zwakke man, die van het stadsbe-
stuur ook nog een baantje in de
plichtbrandweer op de jas geplakt
had gekregen. Johan Hendrik van
Dale kreeg zijn woordenboek klaar,
maar hij heeft het maar voor de
helft zien verschijnen, want in 1872
bezeek hij aan waterpokken. Het
grote woordenboek dat in 1898 in
zijn definitieve vorm verscheen, het
boek waarvan Van Dale toen hij het
gereed had gezegd heeft, dat hij alles
wel wilde maar zich nooit meer
zou lenen voor een woordenboek,
was zijn voornaamste erfenis.

Een taal is levend en evolueert, een
woordenboek moet daarom voortdu-
rend aangepast worden. Daarom zijn
anderen voortdurend bezig geweest
met het Groot Woordenboek der
Nederlandse Taal, dat steeds groter
moest worden. De oorspronkelijke
uitgave omvatte 1397 pagina's . . .
Bij de laatste uitgave is zelfs door
een kleiner lettertype de inhoud met
30 % toegenomen en de N.V. Mar-
tinus Nijhoff's Boekhandel en Uit-
geversmaatschappij te Den Haag
staat steeds weer voor problemen,
want het Groot Woordenboek weegt
nu drie kilo, het moet alles geven
wat de gebruiker ervan vraagt maar
die gebruiker moet het ook nog baas
kunnen.

De grondlegger van het Groot
Woordenboek is in feite vergeten,
tenminste als mens. Op de begraaf-
plaats is een eenvoudig gedenksteen
en op de stadswallen van Sluis werd
in 1924 een borstbeeld onthuld.
Jantje van Sluis is beroemder, Jo-

Rijkspolitie druk met toeristen die wel Jantje van Sluis maar niet Johan Hendrik van Dale kennen

Aan de voet van de Belfortoren en
langs de stadswallen van J. H. van
Dale doet de Rijkspolitieman zijn
dienst. De oude romantiek is nog
merkbaar, er is sfeer, maar in we-
zen heeft die plaats gemaakt voor
het moderne verkeer. Een verkeer
dat de politie zorgen baart, in het
bijzonder omdat deze verkeersstroom,
die zich steeds naar Sluis richt, ont-
telbare toeristen met zich voert. De
gehele Belgische kust is het achter-

land van Sluis, benevens de belang-
rijke cultuurcentra Brugge, Gent,
Veurne enzovoort. Is het aan het
Belgische Noordzeestrand zo druk
dat velen even weg vluchten naar
het rustige Sluis, dan kan het ge-
beuren, dat 6 à 8 duizend anderen
er ook zo over hebben gedacht. Dat
dit iets betekent voor een bevolking
van nog geen 3 duizend zielen is be-
grijpelijk. En niet alleen in het bad-
seizoen is het druk, ook tijdens de
wintermaanden zijn de week-ends
druk in Sluis.

Dat verschillende verkeersmaatregelen
dienen te worden genomen en
verbeteringen worden overwogen
spreekt voor zichzelf, maar een zorg
is het wel. Behalve dit verkeer is er
de vreemdeling zelf die de tijd van
de politieman in beslag neemt. Hij
vraagt en verwacht ook een ant-
woord. Niet alleen Fransen, Belgen,
Engelsen en Duitsers bezoeken Sluis.
Het is geen zeldzaamheid dat door
een Italiaan, Portugees, Pool en
noem maar op, in zijn landstaal met
een enkel woord Engels of Frans
vermengd, vragen op de politieman
worden afgevuurd. Zoekt hij een
goed hotel of pension, een garage,
de weg, of informeert hij naar de
bezienswaardigheden van het stadje,
de betekenis van het „mannelijke”
op de toren van het Belfort, een bus-
verbinding . . . ? De vraag die dik-
wijls gesteld wordt is, wat die men-
sen allemaal in Sluis komen doen.
De wedervraag is dan meestal: wat
komt u doen? De meeste antwoor-
den luiden dan: omdat het zo ge-
zellig is, omdat het hier druk is,
mensen zoeken mensen, de goeie
Hollandse sigaar en een goeie drup-
pel.

Door de grote drukte is het ook een
veelvuldig voorkomend verschijnsel,
dat mensen de tel kwijt raken en na
het winkelen of zo maar wandelen
plots een van hun telgen missen.
Wanhopig wenden zij zich dan tot
de politie. Doordat het centrum be-
trekkelijk klein is, is het kind dik-
wijls al door een andere politieman
gevonden en drentelt al aan de hand
van die „meneer agent”, die stiekum
hoopt dat het niet al te lang zal
duren.

Als tegen de avond de grote massa
de terugreis aanvaardt en de Bel-
gische douane nauwgezet naar boter
speurt kan het gebeuren dat zich
een paar kilometer lange file vormt,
waarvan het eind in het centrum
van Sluis de zijstraten blokkeert.
Ook dan heeft de politie weer zor-
gen en tracht met kunst en vlieg-
werk de zaak rollende te houden.

han Hendrik van Dale, de man die
in het Sluise archief werkte, omge-
ven door charters en folianten, die
thuis tot diep in de nacht schreef
omdat hij het niet kon laten zou
eigenlijk een bedevaart naar Sluis
verdienen, maar de serieuze gebrui-
kers zijn doorgaans een beetje in-
getogener dan mensen die vooral om
goedkope boter komen. Zij prijzen
Johan Hendrik binnenskamers met
het woordenboek in de hand, de an-
deren bewonderen vooral Jantje op
de toren onder het motto: een pak
goedkope boter in de hand is beter
dan een woordenboek in de kast . . .

B. den O.

Van Dale kreeg een borstbeeld maar op
de zuil staat wel wie hij was maar niet
wat hij deed.

Wie kijkt er naar het simpele grafmonument van Van Dale?

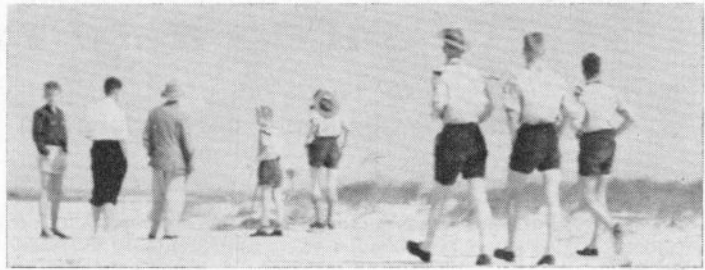
In Van Dale's leesboek over Zeeland voor de Volksschool staat:

*Van al mijn oude pracht
mocht ik haast niets behouen,
mijn haven is verzand,
de keur der praalgebouwen.
Mijn trotsch en sterk kasteel,
ligt in het stof vergruisd;
mijn scheepvaart is gesloopt,
mijn handel is verhuisd.
Nog roost mijn ingewand
der Bruggelingen-blaken;
nog voel ik Parma's vuist
mij tot een puinhoop maken.
Nog kwijn ik aan de wond,
die mij de Fransman sloeg;
voor zulk een kleine stad,
lofs, liefs en leed genoeg.*

Sfeer is er in Sluis gebleven, vreemdelingen brachten nieuw leven en zorgen voor afwisseling in het Rijkspolitiebestaan in de stad, waar Johan Hendrik van Dale schreef omdat hij het niet kon laten en waar de rijkspolitie liever niet schrijft als het anders kan, al was het alleen maar om de sfeer van een bezoek aan Sluis niet te bederven. Goed beschouwd is dat in de geest van Jan Hendrik van Dale, die, als het om Sluis ging ook alles „mooi” wilde houden . . .

Owmr. G. J. M. Ultee te Sluis.

Padvindders met R.P. te water naar onbewoond eiland

Goede verhoudingen met de jeugd van vandaag betekent een goede verstandhouding politie-publiek in de toekomst, zo redeneert men ook bij de rijkspolitie te water. Uit die gedachte is de reis voortgekomen die de R.P. 4 van Harlingen dezer dagen maakte naar het vogeleiland Griend, een tocht die tot de normale patrouillevaarten behoorde, maar waarop de bemanning niet onder ons was.

Opperwachtmeester J. Postma en zijn mannen kregen een groep padvindders aan boord, die overigens ook niet zomaar een dagje uit waren, maar zich op het vogeleiland op de hoogte gingen stellen van de verschillende soorten vogels, die daar elk jaar broeden, middenin de Waddenzee, ergens tussen Harlingen en Terschelling. Daarmee was de belangstelling van de verkenner niet uitgeput, want aan boord stelden ze vele vragen over de motoren, de radar, de radioverbinding en alles wat met een schip van de rijkspolitie te water annex is. De bemanningsleden legden de knapen uit hoe het allemaal reilt en zeilt. Zo leerden rijkspolitie en padvindders, die in hun devies „Plichtsgetrouw en steeds paraat” en „Weest paraat” zoveel gemeen hebben, elkaar beter kennen. Voor Griend ging de R.P. 4 voor anker en met de motorvlet werden de knapen in ondiep water gezet. Opperwachtmeester Postma liep kilometers met de verkenner en met een van de vogelwachters over het overigens onbewoonde eiland, waar iedereen zich een Robinson Crusoe waant. Alleen Robinson bleef jaren op zijn eiland, de padvindders maar enkele uren, voordat de terugreis begon. „Zo'n schip, zulke kerels,” zeiden ze met de duim omhoog, toen ze weer in Harlingen op de kade stonden . . .

B. den O.

Een volk vecht voor zijn vrijheid maar werd niet vrij

Lidice: monument dat herinnering en haat levend houdt

Tussen de gore mijnbouwstad Kladno en Praag ligt Lidice; een handvol nieuwe huizen aan een paar stille straten op een langgerekte heuvel van Bohemen. Het is een dorp waar de vreemdeling naar moet zoeken, wil hij het niet missen, zoals hij soms letterlijk, maar vooral figuurlijk naar zoveel moet zoeken in deze Tsjechoslowaakse democratische volksrepubliek.

Lidice, het Tsjechische Putten is een merkwaardige schakel tussen verleden en heden, een dorp met een boodschap, waar behalve een brok menselijke tragedie en een stuk geschiedenis ook een reeks van vragen op de bezoeker afkomen, al was het alleen maar omdat het Lidice van vandaag, naar buiten een (van staatswege gecultiveerd) brok piëteit, in feite vooral een van de vele in-consequenties is van het communistische regiem in dit land.

Wie Lidice bezoekt, wordt genoodzaakt de klok bijna een kwart eeuw

terug te zetten, tot de bange dagen van 1938 en 1939 en tenslotte tot de negende juni van 1942 toen Lidice door de Duitsers werd verwoest om tot een symbool te worden van een heilloze vooroorlogse politiek van het westen enerzijds en van een vergeefse Tsjechoslowaakse vrijheidsstrijd anderzijds. Het stille Lidice omvat eigenlijk de tragiek van de dertien miljoen Tsjechen en Slowaken.

Maar het is niet alleen dit dorp dat de klok terugdringt en vervolgens door laat slaan naar deze en zelfs naar de komende tijd. Het zijn ook de Tsjechen en Slowaken zelf die bij een ontmoeting met een bezoeker uit het Westen steeds weer komen met oud zeer aangaande de westerse vooroorlogse politiek die dit land op het offerblok legde voor een twijfelachtige kans op behoud van een even twijfelachtige vrede en de westerse na-oorlogse politiek die — zo zeggen zij — West Duitsland ander-

maal wapens in handen gaf en het met West Berlijn tot een potentieel gevaar voor de vrede maakte. Communisten en anderen, zij hebben het mij van Rozvadov tot ver in Slowakije vele malen verweten als toevallig voorhanden zijnde representant van het Westen, dat datzelfde Westen Tsjechoslowakije tweemaal verkocht en verraden heeft. De eerste maal was dat bij de Münchener conferentie tussen Hitler, Chamberlain, Mussolini en Daladier, waarop voorzien werd in de bezetting van de Tsjechische grensgebieden tot ruim een derde van land en volk en 40% van de industrie. Het westen zag toe bij de provocaties en conflicten die kunstmatig werden verwekt en een voorwendsel moesten zijn voor de totale occupatie. Chamberlain wist heel goed dat die volgen zou. Dat is achteraf ook nog eens duidelijk geworden uit de autobiografie van Chaim Weizmann, de eerste president van Israël, die beschreef hoe Jan Masaryk Chamberlain van verraad had beschuldigd, waarop Chamberlain onbewogen antwoordde: „Meneer Masaryk, u gelooft in dr. Benesj (toen president van Tsjechoslowakije), ik vertrouw op Herr Hitler” en hoe Chamberlain op de bezetting van Praag door de Duitsers antwoordde: „Waarom zou Engeland een oorlog riskeren terwille van een ver land waarvan wij heel weinig weten en welks taal wij niet verstaan.” Tot dat moment was de Tsjechische republiek een bolwerk van vrijheid en democratie geweest, dat gedurende de bezetting vocht voor die vrijheid totdat de bevrijding van het land in 1945 aan de Russen werd overgelaten, hetgeen mij meerdere malen als het tweede verraad van het Westen voor de voeten werd gegooid.

„Het is de schuld van het Westen, dat de zaken er hier zo voor staan,” zei een bejaard man in Karlovy Vary mij. „Toen in 1938 Hitler steeds harder over de belangen van de Sudetenduitsers begon te schreeuwen en de terreur van Konrad Henlein, de leider van de partij van Sudetenduitsers feller werd, wisten wij al dat voor ons land de klok op vijf voor twaalf stond. Wij wisten ook dat het niet om de Sudetenduitsers ging maar om onze industrie.”

De na de oorlog weer blootgelegde fundamenten van de boerderij van de Horaks, die in het drama een belangrijke rol speelde. Op de achtergrond enige huizen van het nieuwe Lidice.

Ik was min of meer toevallig met hem aan de praat geraakt op een bank in een plantsoen met een expositie van beeldhouwwerk. Wanneer hij de enige was geweest, die zo tegen mij had gepraat, zou ik het misschien zijn vergeten. Nu vergat ik het niet, wellicht temeer omdat ik de volgende dag Lidice bezocht. Er is een nuance in de verwijten jegens het westen. Communistisch georiënteerden zien de bevrijding van het land door de Russen niet als een ramp. Zij verhalen nog opgetogen over de eerste Russische tank, die 24 uur na de capitulatie van Duitsland, na een non stop tocht vanuit Berlijn voor de poorten van Praag verscheen. Daar was de bevolking al dagenlang in bloedige strijd gewikkeld met de troepen van veldmaarschalk Schörner, die maar niet van ophouden wisten en met Praag als bolwerk tot het bittere einde wilden doorvechten.

Zij verhalen hoe na de herovering van Stalingrad en de opmars van de Russen de bevrijding naderbij kwam tot vreugde van alle Tsjechen en Slowaken. De anderen verwijten het westen niet geluisterd te hebben naar Churchill, die een invasie over de Balkan wilde waarmee voorkomen zou zijn dat het ijzeren gordijn zo ver in westelijke richting opgetrokken werd dat wij Nederlanders in een dag naar de grens van onze westerse wereld kunnen rijden en dat Tsjechoslowakije tot de andere wereld is gaan behoren. Communisten en anderen in Tsjechoslowakije zijn het er over eens, dat de Sovjet Unie het enige land was dat het hunne in kritieke ogenblikken niet in de steek liet. Zij hebben nog iets anders gemeen: de algemene vrees in dit land voor een nieuwe oorlog, waarbij zij West Duitsland zonder uitzondering als een onbetrouwbare, onzekere factor zien. „Duitsland is al meer dan een eeuw een bron van conflicten geweest en is dat nog”, verklaarde de man in Karlovy Vary. „Dat is het nog.” zei hij nogeens en hij schetste in een paar ruwe krasen het wantrouwen dat alle Tsjechen en Slowaken koesteren jegens West Duitsland, dat op dit punt door de communisten op een hoop wordt gesmeten met de NATO-landen en uiteraard met de Verenigde Staten als kwade genius in de hele affaire. De man in Karlovy Vary was gematigd in zijn oordeel en geen communist. Hij was niet de enige, die mij voorhield, hoe achter de democratische façade van West Duitsland lieden van het type van Oberländer, Schröder of Globke, notoire ex-handlangers van Hitler aan de top van het staatsapparaat zitten, zoals honderden nazi-rechters, ambtenaren, onderwijzers en anderen in functie zijn, dat zij — zodra zij door de openbare mening in het nauw worden gedreven en naar buiten niet meer te handhaven zijn — met pensioen gestuurd worden en dat

Het volk van Tsjechoslowakije werd bevrijd maar niet vrij. In de stadjes — als hier in Zilina — lopen de mannen 's zondagsmorgens op het plein rondjes. Ze blijven af en toe in groepjes bijeen staan en praten, in de hoop zoveel mogelijk te horen met zo min mogelijk te zeggen, want men weet nooit precies wie wie is

zelfs zowaar in 1961 pensioenaanspraken van S.S.'ers bij wet zijn erkend. Men neemt het 't Westen uitermate kwalijk dat de West Duitse Bundeswehr — die men de sterkste weermacht in West Europa noemt — onder commando staat van ex-Hitlergeneraals die tegen Hitler maar een bezwaar hadden, namelijk dat hij de oorlog niet heeft gevoerd naar hun aanwijzingen, omdat hij anders gewonnen zou hebben. Dat mannen als Heusinger, Speidel, Foertsch, Müller Hillebrandt en een dozijn andere generaals en admiraals mitsgaders 1100 lagere officieren hoge en lage posten in NATO-verband innemen, voedt het wantrouwen tegen het Westen en de NATO in hoge mate. De propaganda vanuit Praag sluit daar handig op aan en vindt op dit punt een goede voedingsbodem voor beïnvloeding van niet-communisten. In propaganda-geschriften wordt steeds duidelijk man en paard genoemd als het om Duitse oud-nazi's en revanchisten in belangrijke functies gaat. Ergens spreken deze geluiden wel aan, aan gene, maar zelfs aan deze zijde van het ijzeren gordijn. Dit soort propaganda is evenwel ondanks dat gevaarlijk ondermijnend en op vele punten al te doorzichtig, temeer omdat steeds weer gezegd wordt dat Amerika en de NATO-landen op deze wijze van West Duitsland welbewust een werktuig voor agressie tegen de Sovjet Unie maakt. Daarbij wordt een passage aangehaald uit „War or Peace” van John Foster Dulles waarin hij zegt dat een sterk West Duitsland een belangrijke strategi-

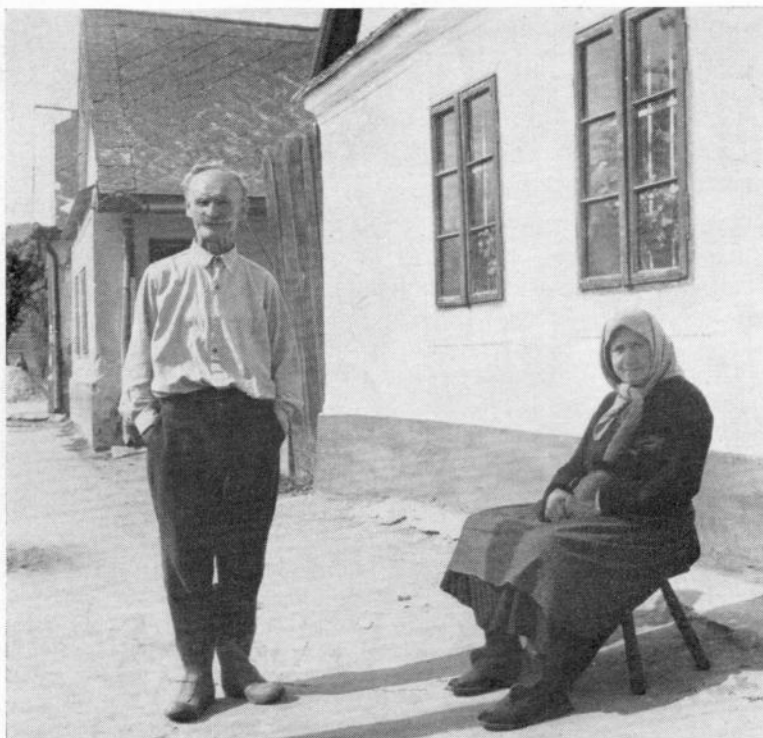
sche positie in Europa inneemt en de Russische militaire en politieke posities in Polen, Tsjechoslowakije, Hongarije en aangrenzende landen zal ondermijnen, zodat een herleefd nationalistisch Duitsland het Westen veel te bieden heeft.

Voor zover in die propaganda sprake is van agressie tegen de Sovjet Unie, blijkt daaruit ook zonneklaar hoezeer het regiem in dit land aan dat in Rusland verbonden is en hoe vermeende bezweerders achter het gordijn, met zo te horen zuivere tonen uit hun voor velen magische toverfluit de massa pogen te vangen, terwijl zij tegelijkertijd giftige slangen doen oprijzen uit hun mysterieuze bagage, slangen die ongezien wegkruipen tussen de massa en die langzaam besmetten.

Ondanks vele waarheden is evenwel deze propaganda zo geraffineerd en zo onwaarachtig, dat het ons aan deze zijde van het gordijn per slot niets doet en alleen maar leert dat propaganda aan gene zijde van het gordijn een vlijmscherp wapen is, dat voortdurend tegen het westen wordt gebruikt en dat die propaganda daar communisten en niet-communisten dikwijls aanspreekt, vooral omdat listig gebruik wordt gemaakt van de vrees voor oorlog, van de haat tegen de Duitsers en ook van de 300.000 Tsjechen en Slowaken die in de afgelopen oorlog zijn omgekomen.

In dit licht bezien heeft dat stille dorp Lidice in deze tijd tweërlei functie, die ik ruimschoots heb overwogen toen ik, met het gesprek in het stadspark van Karlovy Vary nog vers in het geheugen op een namid-

De ouderen weten van andere tijden, de jongeren hebben geen kans te vergelijken omdat prikkeldraad hen van de andere wereld scheidt.

dag rondwaalde over de heuvels bij het oude Lidice, het dorp dat slachtoffer werd van de Duitsers in een tragedie die los van al het andere wat de oorlog over dit land bracht, begrijpelijk maakt dat men de Duitsers haat en vreest. De oorlog is achttien jaar afgelopen, de niet met Tsjechen gehuwde, met de nazi's samenwerkende en profiterende Sudetenduitsers zijn uit het land gezet, de 700.000 overige hebben geen eigen scholen meer, wel een eigen krant „Aufbau und Frieden”, die meedoet in de koude oorlog tegen West Duitsland, dat de kapstok is waaraan een groot deel van de anti-Westerse propaganda wordt opgehangen. Het oude Lidice helpt die haat levendig te houden. Het was tot de verschrikkelijke nacht van de negende juni 1942 een dorp zoals tientallen andere in dit land. Men had er zoals overal elders met vreugde en met respect en zoals overal in Bohemen en Moravië gehoord hoe de plaatsvervangende Duitse Reichsprotector en chef van de geheime „Staatspolizei”, de S.S.-Obergruppenführer Reinhard Heydrich was omgebracht. Partisanen hadden een handgranaat in zijn open auto gegooid in een scherpe bocht op de heuvels van Praag, waar de auto langzaam moest rijden. Heydrich oefende een afschuwelijke terreur uit om het Tsjechische verzet te breken en vanuit Londen was de aanslag op zijn leven voorbereid. De Duitsers namen om-

vangrijke vergeldingsmaatregelen. Er werden vele duizenden mensen opgepakt en elke dag werden er meer dan 100 doodgeschoten of opgehangen. Ook al werd alles op alles gezet, het lukte niet de mannen te vinden die Heydrich hadden omgebracht. Toen leidde een spoor naar Lidice, waar zij in elk geval verborgen zouden zijn of zijn geweest. Op de avond van de negende juni drong de woeste horde van wraakbeluste bezetters het dorp binnen. De 173 mannen werden de volgende dag zonder meer doodgeschoten, samen met 19 jonge mijnwerkers die uit de nachtploegen in Kladne terugkeerden, waarmee het aantal slachtoffers in eerste instantie 192 bedroeg. De vrouwen en kinderen werden afgevoerd naar Kladno. Daar werden moeders en kinderen gescheiden. Jongens boven 15 jaar werden doodgeschoten, meisjes van die leeftijd en ouder met de vrouwen naar concentratiekampen gesleept. Zeven babies jonger dan een jaar werden naar Duitse kinderverblijven gebracht, de andere kinderen werden naar Lodz in Polen gedeporteerd. Negen kinderen werden op grond van bijzondere raskenmerken gespaard en geadopteerd door Duitse families, de overige 81 werden gedood in de gaskamer van Chelmno. Van de vrouwen keerden er na de oorlog slechts enkele terug, die toen pas vernamen wat er precies met hun mannen en kinderen was gebeurd en met hun

dorp. De huizen waren geplunderd, in brand gestoken en vervolgens met de grond gelijkgemaakt en met een laag aarde overdekt. Van het oude Lidice bleef niets anders over dan een braakliggend stuk grond, omzoomd door prikkeldraad. Het moest een waarschuwing zijn voor iedereen die erover mocht denken zich te scharen in de gelederen van hen die voor de vrijheid vochten. De strijders die Heydrich ombrachten zouden daar trouwens ook niet meer bij zijn. Zij waren ondergedoken in de Grieks orthodoxe kerk te Praag maar werden verraden. Toen de Duitsers naderden beroofden zij zichzelf van het leven.

De puinhopen van het oude Lidice zijn na de oorlog weer opgegraven; de fundamenteën van een boerderij, van de school waarin eens Zdenek Petrik voor de klas stond en van de kerk waarvan pastoor Josef Stenberka zich liet doodschieten met de woorden: „Ik heb mijn schapen 35 jaar geleid, ik wil ze in de dood niet verlaten.” Hoger tegen de helling van de heuvel zijn rozentuinen aangelegd en is een omvangrijk monument gesticht, waarin ook het Lidice-museum wordt ondergebracht en op de heuvel ligt het nieuwe Lidice, het best verzorgde dorp met de best verzorgde wegen dat ik in dit land zag. In de rozentuinen schoffelde een bejaarde vrouw met doorgroefd gelaat en in zwarte kleding. Rozen bloeien in het tranendal van het oude Lidice, dat aan de orde kwam bij de processen in Neurenberg, dat bekend werd in een groot deel van de wereld, dat zocht naar de verdwenen kinderen, door in Duitsland zelf plakaten op te hangen „Wo sind die Kinder von Lidice” en dat nogeens aan de orde kwam bij het proces tegen Eichmann omdat die destijds het lot van de kinderen van Lidice bepaalde. Ik ben door de rozentuinen naar het grote monument gelopen dat de regering van Tsjechoslowakije heeft laten stichten. Ik zag de foto's van alle slachtoffers en stond bij het simpele kruis op het massagraf van de mannen. Die foto's en dat kruis hebben mij iets gezegd over het lijden van een volk, dat ons na stond door zijn vrijheidsstrijd tegen dezelfde overheerser. Het omvangrijke monument op de heuvel werd voor mij in die late namiddag slechts een inconsequente van een communistische regering die hiermee waarschuwt tegen oorlog en geweld, die hiermee de vrijheidsstrijd van een volk levend houdt, maar anderzijds door het in stand houden van haat, door het zaaien van wantrouwen en misverstand het wanbegrip tussen volken of beter: tussen oost en west hanteert als een gevaarlijk wapen en dat datzelfde volk dat voor zijn vrijheid vocht door een gordijn van prikkeldraad van de vrije wereld gescheiden houdt . . .

Bas den Oudsten

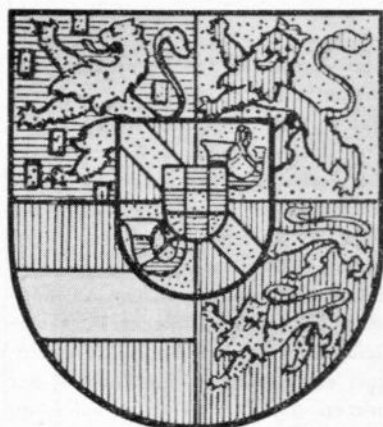

De oude wapens Nassau en Oranje Nassau

door de overste Jhr. W. A. GEVERS DEYNOOT te 's-Gravenhage

Zoals ik u reeds toezegde, zullen wij in dit artikel terugkeren tot de heraldiek. Ik zou nu feitelijk moeten beginnen met de beschrijving van het oude wapen Nassau, zoals Rupert, Wa'ram en Hendrik de Rijke het voerden, om u daarna te vertellen welke toevoegingen daar later zijn bijgekomen.

Ditmaal wil ik echter niet de historische volgorde volgen, maar beginnen met u een tekening te geven van het wapenschild van Prins Willem I van Oranje-Nassau, om daarna te zien wat zijn voorouders en zijn ooms voor wapen hebben gevoerd.

Tekening van het wapenschild van Prins Willem I.

De omschrijving van het wapen van Prins Willem I luidt:

„Gevierendeeld met een middenschild en een hartschild.

Hoofdschild: gevierendeeld: I. In blauw, een rood getongde en genagelde gouden leeuw, het veld bezaaid met rechtopstaande gouden blokjes (Nassau); II. In goud, een aanzierende, blauw getongde, genagelde en gekroonde rode leeuw (Katzenelnbogen); III. In rood een zilveren dwarsbalk (Vianden); IV. In rood twee gouden gaande- en aanzierende leeuwen boven elkaar (Dietz). Middenschild: gevierendeeld: I en IV. In rood een gouden schuinbalk (Châlons); II en III. In goud, een

blauwe, zilver beslagen en rood gesnoerde jachthoorn (Oranje).

Hartschild: Goud-b'auw geblokt van drie maal drie stukken (Genève).” De oorsprong van dit wapen kan u, waar ik de genealogie van Prins Willem I vrij uitvoerig heb besproken, wel duidelijk zijn: Het hoofdschild bevat dus in het eerste kwartier het stamwapen van het geslacht Nassau, in de verdere kwartieren de wapens waarop dit geslacht recht had gekregen. Hoe Katzenelnbogen, Vianden en Dietz in de familie kwamen, heb ik u verteld.

Het middenschild met hartschild is het wapen, dat Prins Willem I verwierf toen hij prins van Oranje werd. Omdat dit prinsdom via het geslacht Châlons kwam en Châlons dus nader familie was dan Oranje, vinden we dat in het eerste (en vierde) kwartier en Oranje in het tweede (en derde) kwartier. De herkomst van het hartschild Genève kunt u nog niet begrijpen, omdat ik van de genealogie van de Châlons niets vertelde. Het recht op Genève was al in het bezit van de Châlons voordat het het recht op Oranje verwierf. Naar mijn mening is het wapen van Prins Willem I, hoewel het heel ingewikkeld is, toch mooi en evenwichtig samengesteld. Genealogisch en heraldisch is het hoofdschild met het voorouderlijke Nassau-wapen het belangrijkste; maar in politiek opzicht is het wapen Châlons-Oranje belangrijker. Als Prins van Oranje stonden de Nassau's niet meer onder — maar naast de koning of keizer, en zeker heeft dit voor Prins Willem I mede als reden gegolden, dat hij zich tegen Philips II van Spanje durfde verzetten en hem niet gehoorzaam meer was.

Het is daarom een goede gedachte geweest het wapen Châlons-Oranje met hartschild niet in het tweede kwartier, dus duidelijk op het tweede plan te plaatsen, maar het op een meer in het oog springende plaats, in een middenschild onder te brengen.

Bovendien lenen ingewikkelde wapens zoals Châlons-Oranje zich niet zo goed om in een kwartier te worden geplaatst en daarom is de gevonden oplossing ook esthetisch de beste.

Zegel van Philips Willem, de zoon van Prins Willem I. Zijn wapen is gelijk aan dat van zijn vader.

Ik geef u hierbij nog een afbeelding van het zegel van Philips Willem, Prins van Oranje-Nassau, de oudste zoon van Prins Willem I, die in Spanje werd opgevoed.

Eigenlijk is dat zegel hier niet op zijn plaats, maar omdat ik niet een zo mooi zegel van Prins Willem I heb kunnen vinden en op dit zegel het wapen precies hetzelfde is als

Zegel van René van Châlons.

dat van Prins Willem I, meende ik het hier te moeten laten afdrucken. Misschien is het aardig u hierbij ook nog het zegel te vertonen van René van Châlons, welk wapen ook op zijn grafsteen in de kerk van Breda, afgebeeld bij het vorige artikel, voorkomt, maar op de foto is het niet erg te herkennen.

René was, zoals u weet, van origine een Graaf van Nassau, maar hij erfde van zijn oom de prinselijke titel, onder voorwaarde dat hij in plaats van zijn eigen naam, de naam van Châlons zou aannemen; hij moest dus als het ware zijn afkomst veranderen.

Zijn wapen geeft daarvan dan ook het beeld: In het gevierendeelde wapen, waarvan de kwartieren wederom gevierendeeld zijn, staat op de plaats van het voorouderlijk wapen, het eerste kwartier, het wapen zoals de Châlons het voerden en ook in het tweede en derde kwartier treffen wij wapens aan, die René van zijn oom erfde. Het voorouderlijk wapen heeft pas een plaats kunnen vinden in het heraldisch minder belangrijke middenschild.

Maar laat ik het wapen wat uitvoeriger omschrijven:

Gevierendeeld met een middenschild: I en IV wederom gevierendeeld met een hartschild: 1 en 4 in rood een gouden schuinbalk (Châlons), 2 en 3 in goud een blauwe, zilver beslagen en rood gesnoerde jachthoorn (Oranje), hartschild: goud-blauw geblokt van drie maal drie stukken (Genève); II en III wederom gevierendeeld: 1 en 4 geheel hermelij (Bretagne), 2 en 3 in zilver een goud getongde, genagelde en gekroonde, dubbelstaartige rode leeuw (Luxemburg); Middenschild: gevierendeeld: 1 en 4 in blauw een rood getongde en genagelde gouden leeuw, het veld bezaaid met rechtopstaande gouden blokjes (Nassau); 2 en 3 in rood een zilveren dwarsbalk (Vianden).

De wapens Bretagne en Luxemburg duiden op oude rechten die het geslacht Châlons bezat.

Wanneer u de wapens van Prins Willem I en René van Châlons vergelijkt, zult u begrijpen wat ik bedoelde, toen ik opmerkte dat Willem's wapen esthetisch goed was. In zijn wapen komen evenveel componenten voor als in dat van René

(Bretagne en Luxemburg ontbreken, maar Katzenelnbogen en Dietz kwamen er bij) — toch is Willem's wapen veel duidelijker en rustiger dan dat van René.

Willem de Rijke de Oude, de vader van Prins Willem I, bezat het prinsdom Oranje niet, hij moet dus een heel ander wapen hebben gehad.

Voordat ik u dit ga omschrijven, wil ik nog opmerken, dat in het geslacht Nassau, wanneer er een verdeling van een erfenis plaats had, de oudste zoon altijd de Nederlandse goederen (Vianden en Breda) erfde, de jongere zoon de Duitse goederen (Dietz).

Willem de Rijke, als jongere broer van Hendrik III bezat dan ook niet de Nederlandse goederen en het is daarom te begrijpen, dat hij in zijn gevierendeelde wapen voerde: I en IV Nassau II en III Dietz. Hij liet dit wapen in 1519 in de poorten van de stad Siegen metselen en een dezer stenen is bewaard gebleven en is nu in de muur van het Slot Siegen ingemetseld.

Hendrik III voerde, zoals nu begrijpelijk, gevierendeeld: I en IV Nassau, II en III Vianden; u hebt dat op de steen van zijn grafkelder kunnen zien. Hun vader, Jan V, voerde als wapen: gevierendeeld: van Nassau en Dietz, maar na de dood van zijn oudere broer, Engelbert II, p'aatste hij er nog een hartschild met het wapen Vianden bij.

Engelbert II voerde, wat we helaas op de reproductie van de foto van zijn grafmonument in Breda (juni no.) niet konden zien, een gevierendeeld

Wapenstein uit een poort van de stad Siegen, nu in kasteel-museum aldaar. Het jaartal 1519 en het wapen van Willem de Rijke zijn duidelijk te herkennen.

Grafsteen in de kerk te Dillenburg, waaronder het hart en de hersens van Jan IV begraven zijn. Hijzelf ligt in de Grote Kerk te Breda.

(Reproducties: Techn. Rech. Den Haag)

wapen van Nassau en Vianden. Het wapen van Jan IV op zijn grafmonument in Breda is door het hekwerk dat er voor staat niet te fotograferen, daarom neem ik u mede naar de kerk in Dillenburg, in welke plaats hij is overleden en waar zijn hart en hersenen begraven liggen onder een steen, waarop behalve twee engelen die een hart vasthouden een wapen is afgebeeld, gevierendeeld van Nassau en Vianden, met een hartschild Dietz. Dit is het wapen dat Jan IV kort voor zijn dood gebruikte, op jongere leeftijd vertonen zijn zegels alleen het Nassau-wapen.

Ook het wapen van Engelbert I was alleen de leeuw van Nassau, zoals uit het wapen boven zijn grafmonument, dat een combinatie is van eigen wapen met dat van zijn vrouw (de drie wassenaars) ook blijkt, maar op de reproductie niet zichtbaar was. Zijn voorouders hebben allen uitsluitend het Nassau-wapen gevoerd, alleen Adolph van Nassau, die met Jutta van Dietz was gehuwd, vierendeelde zijn wapen met Dietz. Hij was de eerste die dat deed.

Met de uitwendige versierselen van de wapens wil ik u in principe niet te veel vermoeien, maar omdat ik die in de zegels van René van Châlons

(vervolg op pag. 26)

Reserve-adjutant F. de Jager wordt 70 en gewoon „meneer“ . . .

Actief redactielid nam afscheid

Op 4 augustus wordt de reserve-adjutant F. de Jager te Roermond, nestor van de reserve-adjutanten, 70 jaar. Hij zal op dezelfde kalme manier die dag vieren als hij door de jaren heen een voorbeeld voor zijn medewerkers, een stuwende kracht voor de reserve-rijkspolitie en — vrijwel sinds het eerste uur — een actief lid was van de redactie van het Korpsblad Rijkspolitie, dat in hem ook nog een ijverig propagandist had (en ook wel zal houden). Wie de reserve-adjutant De Jager kent, zal het niet verbazen dat hij het bereiken van de zeventigjarige leeftijd alleen maar een feit vindt dat tot dankbaarheid stemt, maar verder niets bijzonders omdat de tijd z'n gang wel gaat en sneller dan hem lief is. Hij vindt het hoogstens jammer, omdat hiermee een eind komt aan zijn vele activiteiten voor het Korps Rijkspolitie, voor de res-rijkspolitie en voor het korpsblad. Hij is niet de enige, die er zo over denkt. Allen die hem kennen en speciaal ook de redactie van het Korpsblad Rijkspolitie, verheugen zich in het feit dat de adjutant De Jager de leeftijd der zeer sterken heeft bereikt en wensen hem van harte nog vele jaren van werkelijk verdiende rust toe, wetend overigens dat het rusten de adjutant niet helemaal ligt. Het is simpel een zakelijk overzicht te geven van de langdurige politieloopbaan van de adjutant De Jager: na de militaire diensttijd van 1914 tot en met 1918 drie jaar g detachéerd op Curaçao, daarna

dienst bij de politietroepen, in de bezetting terechtgekomen bij de marechaussee en na de bevrijding naar het Korps Rijkspolitie. In 1948, toen de adjutant groepscommandant te Gennep was, werd gestart met de werving voor de reserve-rijkspolitie waarvan de adjutant een warm voorstander en promotor was, wat nog duidelijker tot uiting kwam toen hij districtsadjudant in het district Roermond werd. Toen hij na zijn pensionering in 1954 reserve-adjutant werd heeft hij zich met inzet van alle krachten, overtuiging en aanstekelijk enthousiasme aan de reserve-rijkspolitie gewijd. Ook in de redactie van het Korpsblad Rijkspolitie attendeerde hij waar mogelijk op gebeurtenissen die voor de res-rijkspolitie van betekenis waren.

Hij animeerde ook anderen over de reserve-rijkspolitie te schrijven, overigens van mening dat het Korpsblad voor het gehele Korps, dus ook voor de reservisten is, die door het Korpsblad op de hoogte blijven van wat er allemaal omgaat.

Het is, zoals gezegd, gemakkelijk de loopbaan van de adjutant te schetsen; te vermelden dat zijn activiteiten (ook die tijdens de bezetting) werden gehonoreerd met het Mobilisatiekruis 1914-1918, het Oorlogsherinneringskruis met de gesp; het Bronzen Kruis (6-2-1947) en de Eremedaille in goud verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

Maar het is uitermate moeilijk in woorden uit te drukken hoezeer men een man waarmee een jarenlange plezierige samenwerking heeft bestaan waardeert, als werker en vooral ook als mens, zelfs al beperkt hij zich dikwijls tot aandachtig luisteren en het maken van een paar rake opmerkingen, daarbij altijd nastrevend wat oprecht en redelijk is. In de redactievergadering van 27 juni heeft de voorzitter, de majoor G. van Dijk uiting gegeven aan de gevoelens die de radactieleden hem toedragen, door een fraai wandbord van Workumer aardewerk aan te bieden. In dat gebaar lag alle waardering besloten voor de man die na zijn pensionering nog tien jaar actief bleef, voor de mens De Jager die straks tot zijn én onze spijt alleen maar „de heer De Jager“ zal zijn, hopelijk nog bar lang!

B. den O.

De adjutant M. Attema naar Franeker

De adjutant M. Attema — die vanaf 16 februari 1959 was aangewezen als groepscommandant te Medemblik — is met ingang van 15 juni 1963 belast met het commando over de groep Franeker.

Hij werd op 13 april 1911 geboren te Makkum. Van 8 oktober 1935 tot 23 juli 1940 maakte hij deel uit van het Korps Politietroepen, waarna hij in dienst trad bij de Rijksveldwacht en op 1 maart 1943 ging hij over naar de Staatspolitie (marechaussee). Op 1 januari 1946 werd hij in de rang van opperwachtmeester der Rijkspolitie aangesteld als postcommandant te Woudsend; vervolgens werd hij op 27 oktober 1955 aangewezen als postcommandant te Joure. Op 1 januari 1960 werd hij bevorderd tot adjutant der Rijkspolitie.

De adjutant G. J. Overbeek naar Borculo

Met ingang van 1 juni 1963 is de adjutant G. J. Overbeek aangewezen als groepscommandant te Borculo. Op 1 september 1907 is hij geboren te Rolde en op 3 februari 1930 trad hij in dienst bij de gemeente-

politie te Groningen. Vervolgens ging hij op 2 juli 1934 over naar de Rijksveldwacht waar hij achtereenvolgens Jaarsveld en Dalen tot standplaats kreeg. Op 15 november 1940 werd hij gemeenteveldwachter te Dalen waarna hij op 1 maart 1943 werd overgenomen bij de Staatspolitie (Marechaussee). Door de bezetter werd hij op 1 mei 1943 ontslagen; hem werd rechtsherstel verleend en op 1 januari 1944 kon hij weer in dienst treden. Op 1 januari 1946 volgde zijn aanstelling als opperwachtmeester der Rijkspolitie, tevens postcommandant te Dalen. Op 21 april 1954 werd hij groepscommandant Leens te Wehe, waarna hij op 1 juni 1955 werd bevorderd tot adjutant der rijkspolitie.

Dienst Luchtvaart nam afscheid van PH-POL

Na 23 dienstjaren „de laan uit...“

De Dienst Luchtvaart van het Korps Rijkspolitie heeft — zij het niet officieel, maar wel met weemoed — afscheid genomen van de PH-POL, de Auster, die acht jaar geleden het eerste toestel van de Dienst werd en heeft bewezen dat de Dienst Luchtvaart van grote betekenis is. Het vliegtuig is nu na vele succesvolle tochten bij openbare inschrijving verkocht. De waardering die ongeveer 15 inschrijvers voor de PH-POL hadden liep nogal wat uiteen. De autosloper De Waal uit Landsmeer, die eigenaar werd bood driehonderd gulden. De laagste inschrijver was de PH-POL niet meer dan honderdachtig gulden waard. Voor die som hadden de leden van de Dienst Luchtvaart de in 1940 gebouwde Auster, liever zelf gehouden. Dit 23 jaar oude toestel dat nog slechts 500 vlieguren voor de motor en 30 vlieguren voor de romp had aan te bieden, heeft immers het bestaansrecht van de dienst bewezen.

... vaarwel, ouwe, trouwe PH-POL ...

De adjudant P. van Wijk naar Halsteren

De adjudant P. van Wijk, sinds 1958 plaatsvervangend groeps- tevens rayoncommandant te Wouw, is thans aangewezen als groepscommandant te Halsteren. De reeds meer dan 30-jarige politieloopbaan van de adjudant Van Wijk begon op 8 oktober 1932 toen hij in dienst trad van de Koninklijke Marechaussee. In 1940 werd hij gemeenteveldwachter te Wamel, maar reeds enkele maanden later keerde hij terug naar de marechaussee. Op 1 januari 1946 werd hij aangesteld als wachtmeester 1e kl. bij het Korps Rijkspolitie, vijf jaar later werd hij postcommandant te Wouw, waar hij ook werd bevorderd tot opperwachtmeester (1-1-'54) en op 1 mei 1958 werd aangewezen als plaatsvervangend groepscommandant, tevens rayoncommandant.

„We hebben er heel wat avonturen mee beleefd”, zeggen de mannen van de dienst en dat klopt. Met de PH-POL kreeg Nederland pas echt vliegende politie, die vanuit een unieke waarnemingspost boven een vol land, assistentie ging verlenen aan collega's op de grond. De PH-POL vloog boven de rijkswegen en meldde verkeersopstoppingen. De PH-POL ontdekte verkeersongevallen en seinde die naar de grond of deed waarnemingen over de richting van verkeersstromen op hoogtijdagen. Er werd boven de bosgebieden gevlogen in tijden van bosbrandgevaar. Ook op ander terrein deed de PH-POL dienst. Boven de Waddenzee werden robbenstropers ontdekt, boven Zeeland werden foto's gemaakt van de plaats waar een moord werd gepleegd. Bij een vlucht boven de Biesbosch werd een beruchte inbreker ontdekt die zich daar had verscholen. Soms werd bij wijze van toeval een ramp ontdekt en gemeld, zoals enkele maanden geleden een aanvaring op de Schelde.

De PH-POL werd ouder naarmate zijn reeks goede diensten langer werd. Drieëntwintig jaar is zelfs

voor een Auster een hoge ouderdom en langzamerhand kreeg de nieuwe Cessna een steeds belangrijker functie. Niettemin is het begrijpelijk dat de Dienst Luchtvaart met weemoed afscheid heeft genomen van de PH-POL. Met de verkoop van dit toestel werd een tijdperk afgesloten, de periode van het eerste uur, de periode van romantiek waarover nog dikwijls gepraat zal worden. De nieuwe eigenaar wilde het toestel eerst in zijn tuin zetten, later had hij het plan zelf vliegen te gaan leren in een stuk weiland bij zijn huis.

Kortom, de laatste dagen van de PH-POL zijn onzeker. De heer De Waal heeft zijn nieuwe bezit van de vleugels ontdaan en achter zijn auto naar Landsmeer gesleept, hetgeen een droef einde scheen van een roemvol bestaan. Er is overigens meer dat de mannen van de Dienst Luchtvaart spijt bij het verdwijnen van dit toestel. „We hebben nu alleen nog maar de Cessna en dat is eigenlijk te weinig. Als het op meerdere plaatsen knijpt, moeten we een toestel huren. De PH-POL was wel oud, maar eigenlijk konden we hem niet missen...“

DE WERELD VAN MAAND TOT MAAND

De Federatie van Maleisie zal, als alles goed gaat, op 31 augustus van dit jaar een feit zijn. Zij zal dan bestaan uit de Federatie van Malakka, Noordborneo, Serawak, Singapore, Broenei en ongeveer 10 miljoen mensen omvatten. Reeds geruime tijd wordt er van communistische zijde heftig tegen de Maleise conceptie geageerd. Het is vooral de Partai Kommunist Indonesia (PKI), die daarbij de trom roert. Het begin van deze campagne dateert al van eind 1961. In de ogen van de PKI gaat het hierbij om niets anders dan een kolonialistische machtsconcentratie aan de grenzen van Indonesië. De melodie der Indonesische communisten werd overgenomen door andere communistische organisaties in het Zuidoost-Aziatisch gebied, nu en dan gesteund door Moskou en Peking.

Ondanks alle communistische agitatie is de meerderheid van de betrokken bevolkingen de nieuwe federatie gunstig gezind. Bij in maart gehouden plaatselijke verkiezingen op Noordborneo behaalden de partijen, die zich voor Maleisie hebben uitgesproken een grote meerderheid. De communisten van hun kant gaan door de nieuwe federatie te brandmerken als een streek van de imperialisten. Het rood-Chinese persbureau, New-China News Agency, beschuldigde onlangs ook de Amerikaner er van in dit spel te zijn betrokken met geen andere bedoeling dan Indonesië te willen isoleren. Ook radio Moskou liet weer dergelijke geluiden horen.

Men mag verwachten, dat de komende maanden de spanningen in Zuidoost-Azië zullen toenemen. Hoever de communisten zullen durven gaan om de totstandkoming van de nieuwe federatie te verhinderen, is niet duidelijk.

Men mag er echter wel op rekenen, dat zij zich niet bij de situatie zullen neerleggen.

Het probleem een nieuwe gemeenschappelijke politiek ten aanzien van de Gemeenschappelijke Markt te aanvaarden is voor de communistische partijen van Westeuropa bij voortdurend een moeilijk vraagstuk. Na jarenlang de Europese economische integratie te hebben veroordeeld, toont de Franse communistische partij nu tekenen een meer „verzoeningsgezinde” houding te willen aannemen tegenover de E.E.G., overeenkomend met die van de Italiaanse communisten. Tijdens een bijeenkomst van de onder communistische invloed staande Wereldfederatie van Vakbewegingen (World Federation of Trade Unions) te Leipzig, in december van het vorig jaar, heeft de Fransman, Louis Saillant, secretaris-

generaal van de WFTU, de Gemeenschappelijke Markt scherp aan de kaak gesteld. Tevens kritiseerde hij de opvattingen der Italiaanse communisten die de economische integratie van Europa als een objectieve werkelijkheid zien. Wat echter meer zegt, Saillant kreeg bij zijn aanvallen op de Italianen de steun van praktisch alle aanwezige delegaties.

Inmiddels is de totale ommekeer gekomen. Volgens het Italiaanse socialistische blad Avanti heeft de Franse communistische federatie van vakbewegingen, de C.G.T., half januari het lidmaatschap aangevraagd voor een vertegenwoordiging in het Economisch en Sociaal Comité van de Europese Economische Gemeenschap. Het communistische Franse vakverbond bevestigde later deze Italiaanse berichten. Deze totale ommekeer betekent, dat de Fransen zich hebben onderworpen aan een opvatting die slechts enige maanden daarvoor als een minderheidsopvatting van één partij werd beschouwd. Een minderheidsopvatting, die in het blad der Italiaanse communisten Rinascita (Rome, dec. 1962) werd samengevat als een poging om niet alleen de belangen van de vakbeweging te dienen (loonsverhogingen, kortere werktijden, verandering van arbeidsovereenkomsten) maar tevens om structurele veranderingen te bewerkstelligen en te bereiken dat er meer invloed toegekend wordt aan de werkende klasse in alle centra van economische macht.

Van de Belgische communistische partij is uit het partijblad Drapeau Rouge bekend, dat de Belgische communisten nu overhellen naar het Italiaanse standpunt.

Het standpunt van „onze eigen Nederlandse communistische partij” is nog niet duidelijk onder woorden gebracht. Men moet aannemen dat deze stalinistische partij zich nog steeds vasthoudt aan de traditionele extreme afwijzing van de Gemeenschappelijke Markt. Of is zich ook hier iets aan het wijzigen nu zelfs de Franse communisten — zij het met heel weinig feestvertoon — overstag zijn gegaan.

Temidden van al deze verwarring en onenigheid tussen de communistische partijen staat een ding vast: de leiders der Westeuropese communistische partijen zien steun aan de E.E.G. alleen maar als een tactische mogelijkheid de macht in een zich verenigend Europa te veroveren.

Welke methoden zij daarbij willen en zullen gebruiken is sterk afhankelijk van de situatie waarin het integratieproces zich bevindt.

Wenken voor de vakantie

Laat ik nou altijd gedacht hebben, dat vakantie een (te) korte zorgeloze periode in het roezemoezige leven van alledag behoort te zijn! Altijd heb ik gemeend dat een man in de vakantie zijn belangrijke werk moet vergeten door in een geheel andere omgeving heel andere dingen te doen, vergezeld natuurlijk

van zijn vrouw die dan niet behoort te koken of stof behoort af te nemen in een zomerhuisje. Al ga je maar op de fiets kamperen, als het maar anders en vooral gemakkelijk is, als je maar zo ongeveer leeft als een Batavier, alleen een tikkeltje netter natuurlijk, maar zorgeloos moet het blijven, heb ik altijd gedacht. Het leven geeft niet altijd wat een mens ervan verwacht, een mens is niet ideaal, hoe zou volmaakt zijn wat hij doet, ook wat hij doet met zijn vakantie? Ook dat heb ik altijd vergoelijkend overwogen, als ik toch weer dingen deed, die tot de sleur van alledag behoren. Inmiddels berust ik evenwel geheel, want ik heb de indruk, dat iedereen, ook in zijn vakantie stikt van de zorgen. Die indruk komt uit een krantebericht, waar ik heel lang, ironisch bespiegelend mee in de hand heb gezeten. „Overweeg alles goed vóór de vakantie”, stond er in een van de kolommen van zo'n wekelijkse vrouwenpagina, waarvan er dertien in een dozijn gaan. En daarop volgde een aantal wenken voor de vakantie: Het heeft weinig zin met een ingewikkeld kapsel op vakantie te gaan, want dan ziet u er binnen een dag slordig en warm uit. Het beste is — als u dat staat — het haar zo kort mogelijk te laten knippen of anders zo lang te dragen dat u het kunt opsteken, las ik. En ik dacht: „Gus, nou was ik net van plan om het eens lekker ingewikkeld te doen!”

Koop vooral geen kleine modieuze badtas, want het resultaat daarvan is alleen maar dat u ook nog armen vol natte zwempakken en handdoeken moet dragen. Koop liever een enorme, waterdichte. Ik dacht: „Zoveel plaats neemt mijn bikini toch niet . . .”

Draag op het strand geen vette lippenstift, want als die in de zon in de badtas zit, houdt u een vettig rood plasje over. Ik dacht: „Ik laat hem in de badtas staan.

En verder: Wat voor huid u ook heeft, denk niet, dat u niet bruin kunt

worden. Zelfs als u rood haar heeft en de fijne, witte huid in de zon knalrood wordt, kunt u bruin wor-

Voor Moeder

den, als u het maar langzaam doet en voortdurend de zonnebrandolie vernieuwt. Smeer u met olie in als u in de zon gaat, vet u met crème in vóór het naar bed gaan en op den duur wordt ook uw huid een prachtige lichtbruine. Nou ja, goed dan, daar nemen we een half jaar en een mannetje voor, nietwaar!

Draag aan het strand geen make-up, die gaat niet alleen koken, maar is ook schadelijk, tenzij zeer vet en de zeer vette loopt uit. Ja, hoor 'es, wel of geen make-up en vet of niet vet. Koop ieder jaar een paar goedkope sandalen, die u aan het eind van het seizoen kunt weggooiden. Dan kunt u er zonder spijt teervlekken op krijgen en het is ook niet zo sneu als het leer door de zon indroogt. Eerlijk gezegd, ik zou het erg prettig vinden als het leer van mijn sandalen door de zon indroogde.

Neem in elk geval een goed insectendodend middel mee op reis en iets in die trant om uzelf mee in te smeren. Muggebeten en muggen in de slaapkamer kunnen uw hele vakantie vergallen. Laten muggen lastig zijn, dacht ik, maar eerder zijn het alle kleine en grote zorgen die we altijd weer op onze rug krijgen. Ik las de lijst nogeens over, de lijst raadgevingen onder de kop: „Overweeg alles goed vóór de vakantie.” Tenminste één advies heb ik er bij nadere beschouwing in gemist, namelijk overweeg vóór de vakantie goed of u zoveel zorgen kunt achterlaten dat het zin heeft met vakantie te gaan . . .!

Marianne.

Veiligheid voor alles

Het is ook uw belang, dat uw man bij zijn hobby passend gereedschap gebruikt. Gereedschap dat niet past, dus te groot is, of te klein, dat niet bestemd is voor het gebruik dat er van wordt gemaakt, betekent kans op onveiligheid, kans op ongevallen door eigen schuld. De veiligheid moet ook ons en ook thuis tot een goede gewoonte worden!

Een lach en een traan in het leven van Kees en Koos

„Je moet maar zo denken, het hele leven is een lach en een traan,” zei Kees troostend tegen Koos, terwijl hij broederlijk zijn hand op diens schouder legde en terwijl

en Kind

hij zelf op zijn tanden moest bijten. „Kan best wezen, maar ik vind het zielig,” snotterde Koos, die zich losrukte, het huis binnenging en regelrecht naar zijn bed liep.

Kees keek nogeens naar de vers omgewoelde aarde onder de struiken achterin de tuin, waar vader de avond tevoren Boef had begraven, hun trouwe kameraad, die hen altijd kwispelstaartend tegemoet was gekomen als ze uit school kwamen. Jarenlang had Boef zo zijn vaste programma gehad voor elke dag. 's Morgens vroeg ging hij op de hekpaal zitten voor het huis en hij tuurde de straat af. Wanneer de melkboer in de verte in zicht kwam, haalde hij die op en dan ging hij weer naar het verkeer zitten kijken dat voorbij kwam en naar de mensen die het allemaal zo druk hadden. Datzelfde verkeer was nu de avond tevoren zijn dood geworden, of eigenlijk de kat van de bureu. Boef was altijd vriendelijk, altijd ging zijn staart heen en weer. Hij had maar een vijand en dat was de kat van de bureu. Wanneer hij die zag, gingen zijn haren recht overeind staan en dan schoot hij er in een wilde ren achteraan. Die avond deed hij dat ook. Hij was zo kwaad, dat hij niet de auto zag, die snel dichterbij kwam toen hij de straat overstak. De jongens waren ontroostbaar geweest die ochtend en vader had toegegeven dat hij zelf met een brok in de keel Boef had begraven. Moeder zei: „We zullen eens kijken naar een nieuwe hond.”

Koos beweerde dat ze nooit weer zo'n lieve hond zouden vinden als Boef. „Daar was er maar één van,”

zei hij bedroefd. Hij lag die middag verslagen op bed. Steeds weer zag hij Boef voor zich, zoals die jarenlang om hen heen had gedarteld. „Het was zomaar gebeurd, hij heeft geen pijn gehad”, had vader gezegd, maar wat schoot hij daarmee op? En, Piet van de melkboer had die ochtend troostend gezegd dat Boef nu misschien wel in de hondehemel was, als die tenminste bestond. Nou, daar had je ook wat aan. Er moest zo gauw mogelijk een nieuwe hond komen, dan was het tenminste niet meer zo akelig leeg in huis, dacht Koos. Hij kwam overeind en ging weer naar beneden, waar Kees in de kamer bedrukt over zijn boek zat heen te kijken en waar moeder ernstig haar werk deed. Koos wenkte Kees mee naar buiten te gaan, toen ze bij de schuur stonden, zei hij: „We gaan erop uit om een nieuwe hond, kom mee.”

„Jonkie, die kun je niet zomaar op straat vangen, zoals we laatst eens gedaan hebben, weet je nog wel, toen hadden we 26 honden.”

„In het dierenasiel hebben ze er nog veel meer,” antwoordde Koos kort en zijn broer vond dat wel een goed idee, want hij zei niets meer en samen liepen ze de straat uit.

Bij het asiel zei Kees: „Misschien hebben ze wel een hond, die er net zo uit ziet als Boef.”

„Bestaat niet,” zei Koos kort, „ik heb altijd al gezegd dat er maar één Boef was.” Hij kreeg gelijk. Er waren tientallen honden in het asiel. Met de baas liepen ze langs de hokken, maar er was geen Boef bij. Er waren veel oude honden en Koos vond ze zielig, want niemand wilde ze meer hebben. Ze wennen niet meer, maar ze hebben het hier ook goed, wist hij. Tweemaal gingen ze de hokken langs, tweemaal schudden ze tenslotte het hoofd. Kees zei: „Nee, meneer, wij zoeken eigenlijk een jonge hond.”

De man dacht na en zei toen: „Ga dan nogeens bij de voorzitter van de Dierenbescherming kijken, die heeft nog wel eens een paar jonge

honden thuis, die hem daar gebracht worden.”

Dat deden ze. Met nieuwe hoop en op een drafje liepen ze bij de voorzitter binnen, die een tassenwinkel had maar eigenlijk meer om dieren dan om tassen gaf. Glimlachend hoorde hij hun droeve verhaal aan. Toen zei hij: „Dan heb ik precies wat jullie zoeken, kom maar eens mee.” En, in de kamer liet hij hen een klein zwart hondje zien, dat hoog op zijn poten stond, aan elke poot, aan het puntje van zijn lange staart en op zijn borst een witte vlek had. „Het is geen rashond,” zei hij. „De mensen noemen dit vuilnisbakkenras, maar zulke honden zijn vaak liever dan echte rashonden.”

„Wij zoeken geen rashond, wij zoeken een kameraad,” zei Kees wijs en stoer. „Neem hem dan,” raadde de voorzitter. „Hij is hier vanmorgen in een schoendoos bezorgd, ik ken

(vervolg op pag. 26)

Uitslag Pinksterpuzzel voor de jeugd

Stapels oplossingen zijn er binnengekomen van de jeugdpuzzel die in het meinummer van het Korpsblad Rijkspolitie was opgenomen. De meeste oplossingen waren nog goed ook en dat maakte het toekennen van de prijzen niet zo gemakkelijk. Het lot moest beslissen en de drie jeugdpoets worden toegezonden aan:

Ineke Nijmeijer, Prins Bernhardlaan 12, Coevorden;

Liesbeth van Bentem, Kerkplein 7, Sint Pancras, en

Eddy van Dijk, Havikstraat 35, Haarlem.

*Veel plezier
er mee!*

★
Hiernaast de oplossing van de puzzel.

hem dus nog niet zolang, maar je zult plezier aan hem beleven."

Zo kwamen de jongens met een hond thuis. „Als we hem nou maar mogen houden," mompelde Koos nog bij de keukendeur, maar dat viel mee. Moeder was meteen vertederd en riep: „Och, wat een schatje, maar wat heeft 'ie een lange staart. Zie je dat die steeds maar heen en weer zwiebert? Weet je wat, laten we hem Zwiebertje noemen."

En later lachte vader ook: „'s Jonge sjonge," grinnikte hij, „wat een monster. En kijk eens wat een hoge poten. Daar zul je wat van beleven, die wordt wel zo hoog als de tafel." Koos kwam meteen in de verdediging: „Da's juist leuk als het een grote wordt, dan kan 'ie op het huis passen en dan gaan we met hem op jacht," riep hij, „op de berenjacht in het bos en . . ." Wat hij verder zei ging verloren omdat Zwiebertje de tanden in het vloerkleed had gezet en luid werd vermaand, waarom ze allemaal lachten.

„Zie je wel," zei Kees, „het leven is een lach en een traan of vandaag een traan en een lach . . ."

Onno Bastiaans.

lons en van Philips Willem, Prins van Oranje, zo duidelijk heb laten afbeelden, moet ik er nu toch wel iets van vertellen.

Boven beide wapens ziet u drie helmen. Heraldisch rechts, de belangrijkste plaats, vindt u bij Philips Willem een gekroonde helm, waarboven uit een „tuin" een vlucht komt. Op iedere vleugel daarvan is een schuinbalk met lindeblaadjes afgebeeld. Dit is de helm met het helmteken van het geslacht Nassau. U vindt hem in het zegel van René op de tweede plaats, in het midden. Op de heraldisch rechter plaats op het zegel van René ziet u een hertegewei opkomend uit een gekroonde helm. Dit is de helm van Oranje.

Bij Philips Willem staat deze helm in het midden.

De heraldisch linker helm is op beide zegels de helm van Katzenelnbogen, een vlucht opkomend uit een gekroonde helm, waarvan elke vleugel beladen is met een cirkelvormig schild met een leeuw.

Op het zegel van Philips Willem zien we verder nog de keten van het Gulden Vlies, waarin Prins Willem I in 1556 was benoemd en die hij sindsdien in zijn zegels liet afbeelden. De schakels van deze ketting worden gevormd door gestyleerde vuurslagen, een vuursteen in metaal gevat, met als handvat twee krullen. Onder aan de ketting bengelt een lam.

Vele inzendingen Pinksterpuzzel

Vele tientallen nijvere puzzelaars hebben zich op de pinksterkruiswoordpuzzel geworpen, die zo eenvoudig leek, maar toch nog diverse addertjes-onder-het-gras bleek te bergen. Het begon al bij 1 horizontaal waar de zwenking van de aarde niet rotatie maar nutatie behoort te zijn, waar velen niet „op"

kwamen, waardoor zij uiteraard ook in verdere moeilijkheden raakten. Dat benam menigeen een kans op een van de twee prijzen van f 10,— elk, die nu — vanwege vele goede inzendingen — na loting zijn gewonnen door:

de wachtm. 1e kl. J. Vleeshouwers
Hoofdstraat 99 te Schimmert,
en door
B. Muilwijk, Vlielandsestraat 33 te 's-Gravenhage.

Zij krijgen hun prijs per cheque thuisgestuurd. En hierbij de oplossing van de puzzel:

Piccolo
DE ideale AANHANGWAGEN

- Gebouwd op lichtgewicht onderstel
- Het eigen gewicht bedraagt slechts 95 kg, daardoor is deze wagen geschikt voor elke personenwagen - ook de kleinste.

Leverbaar in stroomlijn- en vierkant model.
Afsluitbaar deksel.
Tallose mogelijkheden voor elk bedrijf.
Ideaal voor U vakantie.

Vraag prospectus bij
VAN WEEGHEL N.V.
ZWOLLE TEL. 05200-10799 GRAVE TEL. 08860-2142

N	U	T	A	T	I	E	X	H	A	N	D	T	A	S
U	X	O	L	I	E	D	X	B	A	A	R	T		
A	B	R	I	X	R	O	K	X	R	I	K	A		
N	I	S	X	K	E	A	X	R	O	B	P	A	A	
C	L	X	L	E	E	G	L	O	P	E	N	X	N	R
E	L	T	E	N	X	E	E	M	X	P	U	I	S	T
U	X	O	M	A	X	K	L	E	K	X	R			
K	M	X	E	L	K	X	V	E	R	X	R	E		
S	E	X	A	R	K	X	T	I	K	E	X	K	G	
P	R	U	I	K	X	S	O	P	X	I	E	D	E	R
A	W	X	R	E	S	T	E	R	E	N	D	X	N	O
T	U	K	X	N	E	O	X	A	L	G	X	R	I	E
E	Z	E	L	X	M	O	K	X	H	I	N	T		
L	E	R	I	N	G	X	K	X	P	L	A	G	G	E
S	X	S	A	M	E	N	X	A	R	E	N	A	N	

Wilt U goed verzekerd zijn en toch billijke premieën betalen?
Wendt U dan VOOR ALLE VERZEKERINGEN tot de
Verzekering Maatschappijen „ONS BELANG" te Amersfoort

Personalia

Verplaatsingen

STAF ALGEMEEN INSPECTEUR

Per 15-5-'63: A. W. Veenliet, wmr. 1e kl., van 's-Gravenhage naar Utrecht; J. Kuijn, wmr., van 's-Gravenhage naar Eindhoven.

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-5-'63: S. Borger, owmr., van Schalkwijk en Tull en 't Waal naar Houten.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 20-5-'63: F. J. Degoedt, wmr. 1e kl., van Oostvoorne naar Nieuw-Lekkerland.

Per 27-5-'63: D. Hamerslag, wmr. 1e kl., van Westmaas naar Oostvoorne.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 14-5-'63: B. de Wilde, owmr., van Budel naar Grave.

Per 15-5-'63: J. F. Evers, owmr., van Maarheeze naar Budel.

Per 27-5-'63: J. v. Bruggen, wmr. 1e kl., van Nieuwendijk naar Rijswijk.

Per 28-5-'63: J. W. v. Ampting, wmr. 1e kl., van Vlodrop naar Venray.

Per 1-6-'63: M. J. Schmitz, wmr. 1e kl., van Heeze naar Maarheeze.

Per 4-6-'63: C. G. van Os, adjudant, van Eindhoven naar 's-Hertogenbosch.

RESSORT ARNHEM

Per 7-5-'63: H. Kolk, wmr. 1e kl., van Zwartsluis naar IJsselmuiden.

Per 15-5-'63: B. v. Twillert, officier 2e kl., van Nijmegen naar Arnhem.

Per 21-5-'63: L. Schoenmaker, wmr. 1e kl., van Kloosterdijk naar Olde-markt.

RESSORT GRONINGEN

Per 3-5-'63: L. Kollen, wmr., van Exloo naar Ruinen.

Per 13-5-'63: A. Alberda, wmr. 1e kl., van Augustinusga naar Buitenpost; A. Kosters, wmr. 1e kl., van Norg naar Exloo.

Per 15-5-'63: F. Zijlstra, wmr. 1e kl., van Assen naar Vlieland.

Per 21-5-'63: B. Reitsma, owmr., van Vlieland naar Menaldum.

Per 1-6-'63: G. J. Overbeek, adjudant, van Wehe naar Borculo.

Aanwijzing voor functie

RESSORT ARNHEM

Per 1-5-'63: Adjudant G. J. Overbeek tot groepscommandant te Borculo.

Bevorderingen

RESSORT AMSTERDAM

tot opperwachtmeester:

Per 1-8-'62: J. H. Colegem, Stoutenburg.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot opperwachtmeester:

Per 20-5-'63: F. J. Degoedt, Nieuw-Lekkerland.

Per 1-6-'63: L. M. Berkelaar, Hekelingen.

tot adm. ambt. C 2 in v.d.:

Per 1-12-'62: C. B. de Ridder, Dor-drecht.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot opperwachtmeester:

Per 1-6-'63: M. J. Schmitz, Maarheeze.

RESSORT ARNHEM

tot dirigerend officier 3e kl.:

Per 1-1-'63: J. Zijp, Almelo.

tot opperwachtmeester:

Per 1-1-'63: Th. Lourens, Nijmegen.

RESSORT GRONINGEN

tot opperwachtmeester:

Per 15-5-'63: F. Zijlstra, Vlieland.

In dienst getreden

ALGEM. INSPECTIE

Per 1-5-'63: L. Buitendijk, rijksambte-naar E te 's-Gravenhage (Wagenpark Alg. Insp.).

Per 1-6-'63: Mej. S. de Graaf, typiste op a.c. te 's-Gravenhage (Sectie Bijz. Verkeerstaken).

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-6-'63: P. J. Thorat, schrijver op a.c. te Weesp.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-6-'63: R. Paul, schrijver i.t.d. te 's-Gravenhage.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Schrijver i.t.d.:

Per 15-5-'63: M. C. Vermeulen te St. Oedenrode; H. Gallas te Veldhoven; D. M. Oeghoede te Waalre; L. M. G. Gallas te Best; H. Beckers te Deurne.

Per 1-6-'63: D. Stofberg te Beek en Donk.

Per 10-6-'63: C. B. v.d. Kroft te Uden; G. J. Absen te Oisterwijk.

RESSORT ARNHEM

Per 15-5-'63: J. Wardenaar, schrijver te Borne.

RESSORT GRONINGEN

Per 15-5-'63: S. Glazenborg, schrijver te Finsterwolde; H. Alberts, schrijver te Exloo.

De dienst verlaten

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-6-'63: J. J. de Muijnck, owmr. te Rotterdam; J. W. Romijn, adm. kr. op a.c. te Alblasserdam.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-6-'63: J. F. M. A. Baijens, wmr. 1e kl. en A. H. P. J. Bodaan, wmr. te Zundert; J. F. Zwarthoed, wmr. 1e kl. te Nuenen.

RESSORT ARNHEM

Per 1-6-'63: G. A. M. Wolthuis, adju-dant te Borne; A. Rens, wmr. 1e kl. te Hattem; P. C. Smedema, wmr. 1e kl. te Urk.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-6-'63: A. Boonstra, owmr. te Dronrijp; H. de Groot, wmr. 1e kl. te Spannum.

OPLEIDINGSSCHOOL ARNHEM

Per 15-4-'63: P. M. J. C. F. van Din-ther, adspirant te Arnhem.

Ambtsjubilea

Wmr. 1e kl.
J. Smit
Oudorp
ressort Amsterdam
25 jaar op 25-7-1963

Owmr.
J. L. v. d. Pauw
Muiderberg
ressort Amsterdam
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
P. van der Stoep
Loosdrecht
ressort Amsterdam
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
W. Hanekamp
Enkhuizen
ressort Amsterdam
25 jaar op 8-8-1963

Adjudant
J. Schoonoord
Alkmaar
ressort Amsterdam
25 jaar op 8-8-1963

Wmr. 1e kl.
C. A. Jongste
Wassenaar
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 21-7-1963

Owmr.
A. Swart
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 27-7-1963

Wmr. 1e kl.
C. H. v. d. Meer
Oostvoorne
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 3-8-1963

Wmr. 1e kl.
A. Louwes
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 8-8-1963

Adjudant
C. P. A. Kanters
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 20-4-1963

Owmr.
J. J. de Graaf
Linne
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
A. C. v. d. Heuvel
Someren
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 3-8-1963

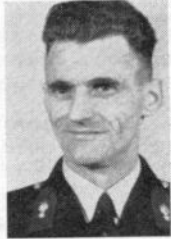
Owmr.
M. W. de Kunder
Boxtel
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 7-6-1963

Owmr.
N. D. Smits
Breda
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 20-5-1963

Owmr.
P. J. M. de Klerk
Drunen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 18-5-1963

Wmr. 1e kl.
S. G. M. de Kok
Bosschenhoofd
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 16-5-1963

Owmr.
C. Bijl
Kruisland
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 16-5-1963

Wmr. 1e kl.
J. G. v. d. Vijver
Breda
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 12-5-1963

Owmr.
H. Boeve
Lienden
ressort Arnhem
25 jaar op 28-6-1963

Wmr. 1e kl.
G. H. te Pas
Giesbeek
ressort Arnhem
25 jaar op 1-7-1963

Owmr.
G. J. Jansen
Varsseveld
ressort Arnhem
25 jaar op 4-7-1963

Owmr.
T. Platenkamp
Twello
ressort Arnhem
25 jaar op 22-7-1963

Owmr.
D. van Ludolphy
De Krim
ressort Arnhem
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
W. van 't Sant
Nijmegen
ressort Arnhem
25 jaar op 3-8-1963

Wmr. 1e kl.
J. J. de Vos
Borne
ressort Arnhem
25 jaar op 4-8-1963

Owmr.
A. Goedhart
Wezep
ressort Arnhem
25 jaar op 8-8-1963

Owmr.
J. Kammeijer
Epe
ressort Arnhem
25 jaar op 8-8-1963

Owmr.
H. J. v. Halteren
Wehl
ressort Arnhem
25 jaar op 9-8-1963

Owmr.
J. Zeelenberg
Losser
ressort Arnhem
25 jaar op 10-8-1963

Adjudant
J. R. Piening
Finsterwolde
ressort Groningen
25 jaar op 22-6-1963

Owmr.
J. H. Heuver
Havelte
ressort Groningen
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
H. G. Straver
Marum
ressort Groningen
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
J. Wesseling
Vries
ressort Groningen
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
G. Wiersma
Winsum-Gr.
ressort Groningen
25 jaar op 6-8-1963

Owmr.
E. Vedder
Exloo
ressort Groningen
25 jaar op 8-8-1963

Wmr. 1e kl.
K. Koning
Appingedam
ressort Groningen
25 jaar op 16-8-1963

Owmr.
C. L. de Langen
Venlo
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 23-6-1963

Adjudant
H. Euwema
Arnhem, Opl.schoot
Algemene Inspectie
25 jaar op 11-7-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

4e JAARGANG No. 12 - AUGUSTUS 1963

WWW.RJKSPOLITIE.ORG

De bisschop van Roermond, mgr. P. Moors, legt aan voor het openingsschot. Het zal een voltreffer worden. De „gouverneur“, mr dr F. Houben (rechts) kijkt kritisch toe.

In Leveroy: 6000 schutters op feest van mensen die van het leven houden

District Roermond rooide het met eigen krachten . .

Tekst en foto's: owmr. J. J. H. VAN AERSEN te Nijmegen

„Daar komen de schutters, daar komen ze aan; de mannetjesputters van Rotterdam.” Zo bezong Koos Speenhof de Rotterdamse schutters uit het verre verleden, maar wie heden ten dage de schutters nog werkelijk voorbij wil zien trekken, zal er toch voor naar het Limburgse land moeten. En wie het op waarlijk grootse wijze zou willen zien gebeuren, kan niet beter doen dan eens het jaarlijkse internationale Oud Limburgse Schuttersfeest te gaan meemaken, zoals wij dat deden op zondag 7 juli, met nog zo'n slordige veertigduizend andere toeschouwers en vele wereldlijke en kerkelijke autoriteiten, in het Zuid-Limburgse plaatsje Leveroy.

Leveroy kunt ge op de landkaart vinden ten westen van Roermond, onder Weert. Het behoort bestuurlijk tot de gemeenten Nederweert, Heythuizen en Baexem. Het plaatsje telt ongeveer 1000 inwoners, waarvan er 665 in Nederweert, 255 in Heythuizen en 80 in Baexem wonen.

Maar Leveroy mag dan klein zijn, het heeft in de schutterswereld een grote faam. Sedert tien jaar mag de plaatselijke schutterij St. Barbara zich het beste schutterskorps van de beide Limburgen (Belgisch en Nederlands) noemen, na in 1960 te Limbricht en in 1962 in het Belgische Kaulille het Oud Limburgs Schuttersfeest gewonnen te hebben. Zo'n overwinning geeft de overwinnaar het recht het daaropvolgend jaar het schuttersfeest te organiseren, zonder er nochtans zelf aan te mogen deelnemen.

Dat de organisatie van dit schuttersfeest naast de grote eer voorwaar geen sinecure is, zal duidelijk zijn als men weet, dat in Leveroy niet minder dan 120 korpsen, gezamenlijk ongeveer 6000 schutters tellende, deelnamen aan dit gebeuren, dat men waarlijk niet anders dan een feest zou kunnen noemen. De trots die in de welkomstwoorden van de heer P. Spiertz, burgemeester van Nederweert, bij de begroeting van

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

4e JAARGANG

No. 12 — augustus 1963

VERSCHIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie :

Majoor G. van Dijk te Heerenveen

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester

J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klas

A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester 1e klas

P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-adjutant F. de Jager
te Roermond

★

Redactiesecretariaat :

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie te Roermond
Gironummer 8970 17

★

Eindredactie :

Bas den Oudsten, journalist
Bonkeweg 29

Lekku bij Leeuwarden
Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum

Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 5.00 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.50 per stuk

★

Advertenties :

J. Duyker - Groningen

Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag :

De R.P.-Kapel beleeft weer een druk seizoen. Dit is een beeld van een bijzonder concert, namelijk voor het personeel en ongeveer 400 kinderen van de Martha-Stichting te Alphen a.d. Rijn, die prompt vrienden werden van het Korps Rijkspolitie.

(Foto: Laros, Alphen a.d. Rijn)

de vele hoge gasten doorklonk, was dan ook alleszins begrijpelijk en gerechtvaardigd.

Men moet het feitelijk hebben meegemaakt, om iets van deze feestelijkheid werkelijk te kunnen proeven. Men speurt het aan de manier waarop de gehele dorpsgemeenschap zich heeft opgemaakt, om de bezoekers waardig te ontvangen. Men proeft de Limburgse gemoedelijkheid aan de wijze waarop „vader” bisschop, Z. E. mgr. P. Moors en de Commissaris van de Koningin (die men hier „mijnheer de gouverneur” noemt), Z. E. mr. dr. F. Houben, zich met de feestvierenden verenigen. En ook aan de wijze waarop de excellenties, de edelachtbare en de eerwaarde heren de openingschoten lossen, nadat pastoor P. A. J. Geurts in zijn openingsgebed naar oud-Limburgs gebruik, onder andere heeft gesproken van dit „Schone Limburgse feest van mensen, die van het leven houden”.

Optocht

Maar bovenal feestelijk is de optocht van de 120 deelnemende korpse in hun fleurige en kleurige kledij. De Belgen uit St. Huibrecht-

De autoriteiten begeven zich naar de schietboom voor de officiële opening. Op de voorgrond de bisschop van Roermond Z. E. mgr. P. Moors, midden Z. E. mr. dr. F. Houben, Comm. der Koningin in de provincie Limburg, rechts de Belgische voorzitter van de Provincieraad de heer Smeets, die gouverneur dr. L. Roppe verving. Achter de bisschop de federatievoorzitter, mr. Fr. Haffmans. Op de achtergrond de overste P. J. van Boon, die als jurylid optrad.

Lille, Oppitter, Opoeteren, Kinrooi, Kessenich, Kaulille en hoe de plaatsjes verder allemaal mogen heten, in hun meestal middeleeuwse kledij, vormen een lust voor het oog. Maar ook onze eigen Nederlandse Limburgers, in kledij van wat recenter datum, al vlamt de folklore er ook

hier nog volop af, bieden de gul applaudiserende toeschouwers een prachtig schouwspel.

In het volle besef van hun waardigheid schrijden de Koningen en Koninginnen, de Keizers en de Keizerinnen, soms vergezeld van een complete hofhouding, aan het hoofd van hun schutters.

Vermaard zijn de „bielemenkes”, die hun naam ontleen aan de geweldige „biel” (bijl), die zij over de schouder dragen. Hun kinnen zijn versierd met geweldige baarden en over hun kleding dragen zij tot bijna aan de grond reikende voorschotten. Ontelbaar zijn de generaals, de kolonels, kapiteins en officieren van lagere rangorde in de eindeloos voorbijtrekkende stoet, die ieder zo geboeid houdt, dat niemand er aan denkt zijn plaats te verlaten vooraleer de laatste schutter voorbij is gedefileerd.

Om eer en plezier

Na het defilé trekken de duizenden naar het enorme feestterrein, waar inmiddels aan een lange rij schietbomen (28) het prijsschieten is begonnen. Terwijl de schutters in een verwoed gevecht zijn gewikkeld om de hoogste eer, laten elders op het feestterrein de tamboers hun roffels klinken, zwaaien de vendeliers hun vaandels en marcheren de drumbands onder het kritisch oog van de jury en de bewonderende bijval van de omstanders.

Een korte „krijgsraad” voor de optocht begint. De adjudant J. van Rooij, belast met de leiding van de optocht, laat zich nog vlug even inlichten. De wachtmeester te klas rechts op de foto heeft er kennelijk een zwaar hoofd in.

Middelerwijl trekken de kasteleins in grote feesttenten de bierkranen open, want zongen niet de oude gildebroeders „hoog het g'as, hoog het hart, hoog het lied?” Ook dat hoort bij een schuttersfeest.

Ook politie

Het middernachtelijk uur is ver geseerd als de rayoncommandant, wachtmeester 1e kl. H. W. H. Jansen weer „alleen” is in zijn domein. Een klein legertje collega's heeft hem, onder aanvoering van districts-adjudant J. J. Naus en het wakend oog van de districtscommandant, majoor W. A. Hulsmans, bijgestaan om alles ordelijk te laten verlopen. Ook dat betekende geen sinecure. Het district Roermond heeft het geheel met eigen krachten voor elkaar gekregen, zij het, dat de steun van het bureau Verkeerszaken, met „Travia's” en autofoons, zeer welkom was. De verplaatsbare en radiografisch te bedienen verkeerslichten had men opgesteld op Rijksweg E 9 (Roermond-Weert), onder Kelpen. Daar verwachtte men namelijk de grootste drukte, die achteraf nog groter bleek dan men aanvankelijk had verondersteld. De beschikbare parkeerterruimte bleek, ondanks respectabele afmetingen, zelfs te klein. Maar ook daar werd een oplossing voor gevonden, door in allerijl nood-parkeerplaatsen in te richten. Bij dit knelpunt zwaaide opperwachtmeester W. Verbeten, vervangend groepscommandant van de verkeersgroep Roermond de scepter. De al-

gehele verkeersleiding was in handen van de commandant verkeersgroep Roermond, adjudant H. den Broeder.

Door middel van de autofoons werd het verkeer op een smal landweggetje, waarover de autobussen hun standplaats moesten bereiken, geregeld. Op het „hoofdkwartier”, gevestigd in een school in het centrum van het dorp, recht tegenover de ere-tribune, kwamen de draden samen. Opperwachtmeester H. van der

Waa, bureauchef te Roermond, verzamelde er de gegevens, nodig voor een perfecte organisatie.

Daar was ook de groepscommandant Nederweert, de adjudant J. van Rooy, in wiens terroir het gebeuren zich afspeelde, die trouwens ook elders vertoefde, want hij fungeerde als „commandant feestterrein” en had het oppertoezicht bij de optocht in handen.

Vier motorrijders waren beschikbaar om op het uitgestrekte, hermetisch afgesloten parcours, te assisteren waar dit nodig mocht blijken. Zij vormden ook het ere-escorte voor de bisschop en de gouverneur.

De manschappen waren ingedeeld in ploegen, zodat niemand werd overbelast en ieder niet langer dan zijn normale diensttijd in actie behoefde te zijn. Uitgezonderd de bedienaren van de Travia's en de verkeersspecialisten, die praktisch van het begin tot aan het einde in touw zijn geweest.

Zo zorgde het Korps Rijkspolitie, in uitstekend verband samenwerkend, ervoor dat het Oud Limburgs Schuttersfeest 1963 ook voor wat de orde en het verkeer betreft, als een geslaagd festijn de historie, van dit reeds zo rijk aan geschiedenis zijnde feest, kan ingaan.

Abonnement Korpsblad nu 5 gulden per jaar

Aan onze abonnees,

In overleg met de redactie is besloten de buitengewoon lage abonnementsprijs van f 3,50 met ingang van de vijfde jaargang, dit is per september a.s. te herzien en vast te stellen op f 5,— per jaar. Een en ander is noodzakelijk gebleken om het peil van de uitvoering van ons Korpsblad te handhaven en te verbeteren. Wij zijn ervan overtuigd dat u als abonnee, indien u om u heen ziet en vergelijkt, deze noodzakelijke herziening zult begrijpen.

De Uitgevers.

De inning van het abonnementsgeld voor het beroepspersoneel geschiedt op de normale wijze, dus door inhouding via de comptabele, of door betaling per eigen giro of postwissel indien men dit wenst.

Het reserve-personeel ontvangt in de loop van augustus een kaartje met het verzoek het abonnementsgeld over te maken vóór 10 september.

Autobewaking : extra service van Praagse politie

Praag, blijkens een spreuk in het stadswapen de moeder der steden, herbergt 1.300.000 inwoners. Omstreeks tien procent van de totale Tsjechische bevolking leeft en werkt er aan beide oevers van de Moldau, die de stad doorkruist en waarin — hoe kan het anders — Smetana een museum kreeg. Een grote stad biedt doorgaans vele mogelijkheden tot menselijk contact en een openhartig gesprek, maar wie daar in Praag op uit is, beleeft er enerverende ogenblikken en stuit op een grote mate van voorzichtigheid en terughoudendheid, op mensen die — hoe vriendelijk voor het overige ook — op wat dieper gravende vragen naar Tsjechische maatschappelijke en politieke verhoudingen, even onaandoenlijk blijven zwijgen als de 30 fraaie beelden op de 520 meter lange Karelsbrug, die het centrum van Praag en het oude stadsdeel Mala Strana al sinds vijf eeuwen verbindt. Want, over die brug, met de oude Sint Vitus boven smalle straatjes en pleintjes van Mala Strana dat uit het water van de Moldau oprijst tegen de heuvels, staat Hradcany.

De in de negende eeuw uit hout gebouwde burcht, later in steen herbouwd en door Karel IV tot een echt paleis gemaakt is nu de residentie van de president Antenin Nevetny, die u overal in het land in openbare gelegenheden aankijkt uit een portretlijst. Hij was eens arbeider, nu de grote man die in Hradcany woont in een van de gebouwencomplexen boven de oude stad, waar het papieren hart klopt van de heilstaat in wording. Daar wordt georganiseerd en gecontroleerd („Van beide tevel”, zeggen vele Tsjechen) en vooral gecentraliseerd omdat Lenin, wiens portret nu ook overal te zien is, de grote man werd en nu eenmaal heeft gezegd dat vertrouwen goed, maar controleren veel beter is. Dat weet de man in de Praagse straat ook en daarom is hij voorzichtig, want het is mysterieus en onmogelijk na te gaan hoe grillig de draden door het land lopen waarlangs de informaties binnenkomen in de vele kamers van Hradcany en de andere regeringsgebouwen. Het is bepaald niet zo, dat in Praag de mensheid in lopen gehuld, met tranen in de ogen en honger in de hals over de trottoirs schuifelt, dat er overvalwagens door

Het Venceslasplein in het hart van Praag.

de straten rijden, dat er dagelijks mensen uit hun huizen gesleurd en achter de grote deuren gesmeten worden. Wie met dergelijke visioenen naar Tsjechoslowakije reist en verder alleen maar tegen de façaden aankijkt, wat in een „normaal” bestuurd land voldoende is, komt om te beginnen tot de overtuiging dat het allemaal honderd procent meevalt en loopt gevaar als een bekeerling terug te komen. Want, ogenschijnlijk gaat alles rustig en vrij gewoon toe: allicht als iedereen weet dat voorzichtigheid de moeder is van de Tsjechische porceleinkast, waarin iedereen inkijs kan hebben, in de porceleinkast van het maatschappelijk en privébestaan, waarin elke onvoorzichtige opmerking later kan terugkeren als een baksteen met vertraagde boemerangwerking om het fijne gekoesterde porcelein dat men met moeite heeft bewaard, te versplinteren. Uitingen van niet loyaal zijn van verzet, van kritiek op het regiem sorteren geen effect, behalve dan later wanneer degene die zich onvoorzichtig uitliet een groter huis wil, solliciteert naar een goede betrekking of kinderen op de universiteit wil hebben. De straf volgt meestentijds niet direct op de zonde, die echter wel wordt onthouden.

Dat maakt mede een reis door dit land, een bezoek aan deze stad tot een merkwaardige belevenis, want het geeft die merkwaardige sfeer,

dat onbestemde gevoel dat de bezoeker blijft beheersen omdat de analyse ervan aanvankelijk onbegrijpbaar is.

Op een regenachtige middag reed ik de moeder der steden binnen, die overigens meer heeft van een tot een zorgelijk bestaan vervallen adellijke dame in verwaarloosde kleding maar met onuitwisbare tekenen van oude glorie en distinctie. Autorijden in Amsterdam, dat toch het inwonertal van een flinke stad kleiner is dan Praag, geeft aanzienlijk meer zorgen dan het verkeer in de Tsjechische hoofdstad, dat naar schatting op hooguit een vijfde van het Amsterdamse ligt. Want Praag is de hoofdstad van het land waar weliswaar de Skoda en de Tatra gemaakt worden, maar de Skoda (hier f 5250,—) kost in zijn bakermat krapaan tweemaal zoveel en de sierlijke, snelle en veel grotere Tatra is helemaal niet te betalen. Bovendien is er een wachtlijst voor aspirant-kopers, die ook moeten aantonen dat zij een auto nodig hebben en dan nog ongeveer drie jaar moeten wachten. Met een benzineprijs van ruim een gulden per liter super met zo weinig octaan dat een auto die er hier niet aan denkt, tijdens de hele reis door Tsjechoslowakije onheilspellend pingelt, verklaart dat veel. Het maakt allemaal duidelijk waarom de rode trams met rode sterren in de Tsjechische steden de vervoermiddelen

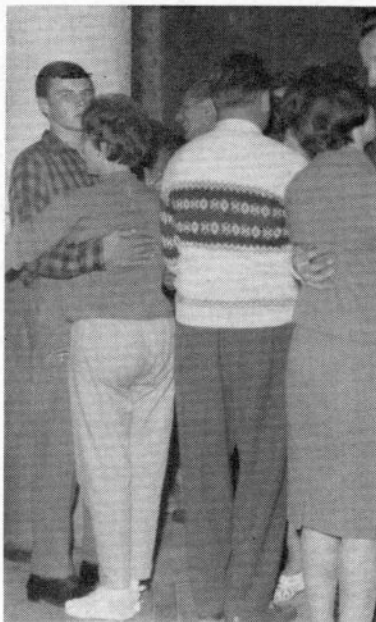
bij uitstek zijn, want tenslotte kun je daar voor 60 Heller of pak-weg 15 cent desgewenst 30 kilometer in blijven zitten, althans buiten de spitsuren, want daarbinnen is het gegarandeerd staan of hangend aan treeplank en leuning het beste ervan hopen. Het is niet verwonderlijk, dat velen die vroeger scholden op de levensstaat en de grote auto's van fabrikanten en grootgrondbezitters, die dat immers slechts konden doen ten koste van het volk, niet bepaald juichend constateren dat nu die twee bevolkingsgroepen zijn opgelost in de massa, hun bezit dienstbaar gemaakt aan het volk zoals dat heet, met name de hogere regeringsambtenaren in de glanzende, zovende Tatra's rijden. „Nou ja”, zei mij iemand, „er is tenslotte ook nog zoiets als representatie.”

Ik stopte op het brede Venceslasplein in het hart van Praag, eigenlijk met een tikje bange twijfel in het hart, twijfel aangaande de voor mij onleesbare tekst van een bord langs het trottoir dat op parkeren scheen te slaan en twijfel over de vraag of ik een hotelkamer zou kunnen krijgen. Want, had niet de gerenommeerde fabrikant van reisgidsen, wiens eerste produkt van een land achter het ijzeren gordijn zich in mijn bagage bevond, geschreven dat men alle hotelkosten in Nederland dient te voldoen, er veuchers voor in de plaats krijgt, waarmee de hotels betaald moeten worden. Ik had niets betaald, bezat derhalve geen veuchers en had ook geen contact gehad met het

Tsjechische staats-v.v.v. en -reisbureau Cedek, maar vond zonder moeite een kamer in het eerste het beste hotel op mijn pad aan het Venceslasplein, in het Zlata Husa oftewel de „Gouden Gans”. Zodat men de Tsjechische staat niet — zoals hij doet — kan betichten van het devies „binnen is binnen”.

Winkelen is in een vreemd land altijd een boeiende bezigheid, in een land achter het gordijn is het zelfs noodzakelijk wil men enige vergelijkingen maken. Daarom daalde ik de vele trappen van het hotel af. Buiten zag ik dat er een politieman op wacht stond bij mijn auto, die ik derhalve vlot verwaarloosde omdat ik nooit een goedkoper, betrouwbaarder en naar zou blijken ook hardnekkiger bewaker zou kunnen krijgen. Niet dat er in dit land veel wordt gestolen, want diefstal wordt streng gestraft, vooral wanneer gezegd kan worden dat de dader zich verrijkt heeft ten nadele van het volk en dat kan al gauw, maar zeker is tenslotte zeker. Overigens kan bijna niemand in dit land van een „westerse” auto afblijven. Ongeveer iedereen blijft staan — vooral in de stadjes en dorpen op het platteland — om het model te bewonderen, op het blik te kloppen en de vering te proberen van het in dit land onbekende en niet te krijgen produkt van de westerse kapitalistische industrie.

Ik ging langs de etalages en krantenstalletjes op het Venceslasplein en noteerde (alles berekend naar de toeristenkoers, die dus de helft van de officiële is en waarbij 1 Kroon

Er wordt dikwijls in trui en spijkerbroek gedanst op Amerikaanse jazzmuziek.

geldt voor 27 cent): een nylon onderjurk f 75,—, een damesmantel van twijfelachtige kwaliteit en overal te zien in hetzelfde model en dezelfde kleur f 216,—, schoenen kwaliteit als bij ons in de oorlog f 13,50, van goede kwaliteit f 54,— en tot mijn verbazing slechts in enkele maten en kleuren verkrijgbaar omdat blijkbaar het plan op dat moment niet voorzag in groter of kleiner voeten of in andere dan gelijkgeschakelde smaak, een herenkostuum ongeveer f 378,— (kwaliteit gelijk aan een kostuum van omstreeks f 100,— in ons land), een damesjapon (ook weinig keus en goedkope confectiekwaliteit) f 50,— tot f 125,—, radiotoestellen, naar formaat en prestatie gelijk aan een apparaatje hier van f 75,—, omstreeks f 160,—, maar daar dragen die Tsjechische toestellen dan ook de naam Sputnik voor, televisietoestellen (grootste beeldbuis 43 centimeter, meest gangbare 36 centimeter) ruim f 700,—.

Vooraf bij kleding geldt dat alle waar heel sterk naar z'n geld is en dat wie iets goeds wil aantrekken ervoor moet bloeden. Betere stoffen zijn schreeuwend duur, beter schoei- sel bijvoorbeeld ook. Vele produkten maken een achtergebleven indruk, als bijvoorbeeld wasmachines met een houten of verzinkte kuip. Het werd mij duidelijk waarom iedereen mij in dit land prompt als buitenlander herkende: simpelweg aan mijn kleding, want men gaat daar gekleed in kleren zoals wij die in de eerste na-oorlogse jaren droegen.

In het gerenommeerde Jaltahotel aan datzelfde plein schenkt men goede café Turka, bestaande uit kokend water op tot poeder gemalen

Aangezien auto's duur zijn, rijden er vele oude brikjes, hier „rustend” op een plein in het Praagse Mala Strana. Boven de „leeftijd” van 10 jaar mogen ze trouwens niet meer verhandeld worden, wel uitgeleend.

koffiebonen, geserveerd in speciale kannetjes. Het is een verkwikkende drank met slechts één gevaar, namelijk dat de argeloze vreemdeling iets te veel uit zijn kopje drinkt en als laatste genieting een mond vol drab overhoudt. Minder overzichtelijk dan de bereidingswijze van deze koffie is wat er eigenlijk omgaat in dit speciaal voor buitenlanders bestemde Jaltahotel, waar Tsjechen, maar vooral Russen, Chinezen, Hongaren en soms ook bezoekers uit Westerse landen, al dan niet in gezelschap van poesmoioie Tsjechische dames, elkaar vinden in gesprekken aan tafels met dosiers.

Het Jaltahotel is in elk geval niet de plaats om vergelijkingsmateriaal op te doen aangaande lonen en prijzen.

Opnieuw ging ik langs de winkels, langs de Russische boekhandel, die in elke plaats van betekenis in dit land te vinden is, langs zaken met grammofoonplaten (grote langspeelplaten met vermaarde Russische solisten en orkesten, maar in foeilelijke, dikwijls gelijke hoezen f 5,40), langs een viswinkel die mij duidelijk maakte dat haring hier Russische sardien heet. Dat is eigenlijk even geestig als een bezoek aan een krantenstalletje, waar ik in een Tsjechische krant iets zag staan over de Nederlandse defensiebegroting, die natuurlijk werd gewraakt, waarbij de redactie aantekende: „Zelfs de Nederlandse pers schrijft hierover. Het dagblad De Waarheid meldt...”

Ik dacht: „Nou ja, als men van een haring een sardien maakt, waarom zou dan een sardien niet tot een haring worden?” Iemand die naast mij stond was een gesprek begonnen en had mij ook uitgelegd wat die Praagse krant schreef. Hij zei: „Ziet u wel, dat het allemaal wel meevalt, dat er hier ook gewone buitenlandse kranten te krijgen zijn?” Ik ontdekte alleen l'Humanité, Neues Deutschland en de Wochenpost, communistische kranten en zei: „Nou ja, wel buitenlandse, maar gewone...” De Tsjechische kranten worden uitgereikt in de bedrijven of op straat gekocht, de man kocht een krant en vervolgde zijn weg door de regen. Had hij het ironisch bedoeld?

In het restaurant van Zlata Husa bracht de ober mij de Jidelni Listek, een flodderig stencil in het Tsjechisch waarin in het gehele land in restaurants van dezelfde klasse, dezelfde gerechten tegen dezelfde prijzen zijn aangegeven, maar uitsluitend in het Tsjechisch, zodat iedere maaltijd een avontuur wordt. Wanneer iets niet meer voorradig is, wordt het simpelweg doorgestreept. Voor de gerechten staat een cijfer dat de wettelijk vastgestelde hoeveelheid vlees bij het bewuste maal aangeeft, er achter staan de prijzen, die in een

tweede klasse restaurant niet boven de ruim tien Kronen uitkomen.

Ik koos voor Restena na restu, spekany bramber, tatarska evêcka eblez voor 9.40 Kronen, waarvan ik tenminste al wist wat het inhield, namelijk rostbief met gebakken aardappelen en tartaarsaus. En andermaal ondervond ik dat alle waar wel heel erg naar z'n geld is. Op een extra bord werd een ovale plak zuur breed geserveerd, die prompt toen ik klaar was openlijk naar een ander tafeltje werd gebracht. Diensters met enorme bladen vol bier-

zellig is, maar 'k heb niets gevonden”, zei de Zweed. En, dat was overdreven, want boven het restaurant is een zaal, waarin een orkest speelde en waar werd gedanst. Het was moeilijk om daar een gesprek te voeren. Er werd Amerikaanse jazzmuziek gespeeld en Tsjechische-op-westerse-leest-geschoeid en meest al met even onbenullige teksten, zoals die van de Tsjechische topsong „Ham zett maly stan” oftewel „Mijn kleine tent”, waarin het heet dat de eigenaar van die tent er helemaal niets van begrijpt, maar dat

Klassiek gezicht over de Moldau en de Karelsbrug naar Mala Strana met de St. Vitus waarachter Hradcany ligt, nu de residentie van de president.

pullen voorzien iedereen zonder te vragen en iedereen komt — ook zonder vragen — aan je tafeltje zitten omdat de restaurants vol zijn en dat zo gewoonte is. Een groot percentage van de bevolking eet buitenshuis. In de grotere bedrijven worden maaltijden verstrekt tegen zeer lage prijs en de werknemers en -sters uit de bedrijven die geen keuken hebben, eten in een restaurant. In het restaurant zat al enige tijd een blonde man naar mij te kijken en zodra er een stoel vrijkwam, verscheen hij aan mijn tafeltje. Hij bestelde nog een pul bier (ongeveer een Kroon per liter) en vertelde een Zweed te zijn, op doorreis van Wenen naar Stockholm. Hij was kennelijk een Zweed, die een klankbord nodig had, die zich niet erg thuis voelde en alsmaar zei: „Curious country, curious town”, hetgeen wel wat curieus uitgedrukt was. „k Heb twee uur gelopen om een plaats te zoeken waar het ge-

zijn voeten er altijd uitsteken en dat het voortdurend tocht. „Mag dat zomaar, deze Amerikaanse muziek”, vraag ik mijn buurman. „O ja, antwoordde hij voorzichtig, na mij gemonsterd te hebben, muziek uit het westen mag. Je mag ook luisteren naar de nieuwsberichten van westerse stations, maar die worden gestoord, maar 't mag”, en hij lachte ironisch. Ik vernam nog dat het gemiddelde loon van de Tsjechische arbeider ongeveer 1600 kronen bedraagt. Dat is dus volgens de koers van 27 cent, die de meest reële vergelijkingsmaatstaf is, zo om en nabij de f 435,—. Het maakt wel duidelijk — gezien het prijspeil — waarom in dit land zoveel vrouwen werken. Er is geen arbeidsplicht voor vrouwen, maar wel een noodzaak. Tegen half twaalf begon het orkest in te pakken en gingen de obers afrekenen, want al voor twaalfven lopen de openbare gele-

(vervolg op pag. 20)

Bureau Verkeersfotodienst officieel geopend

door de kapitein mr. A. J. DEK te 's-Gravenhage
Foto's: Technische Recherche 's-Gravenhage

Het was een officiële gebeurtenis „en petit comité” in het gebouw Burgemeester Patijnlaan 63: de Algemeen Inspecteur opende te midden van een klein gezelschap genodigden officieel de nieuw ingerichte bedrijfsruimte van de Verkeersfotodienst der Rijkspolitie, behorende bij Bureau Verkeerszaken van de Algemene Inspectie.

Nadat het Hoofd Bureau Verkeers-

zaken, de majoor F. M. C. Offermans een inleidend woord had gesproken, gaf generaal J. Gerritsen een terugblik waaraan wij het volgende ontleenen:

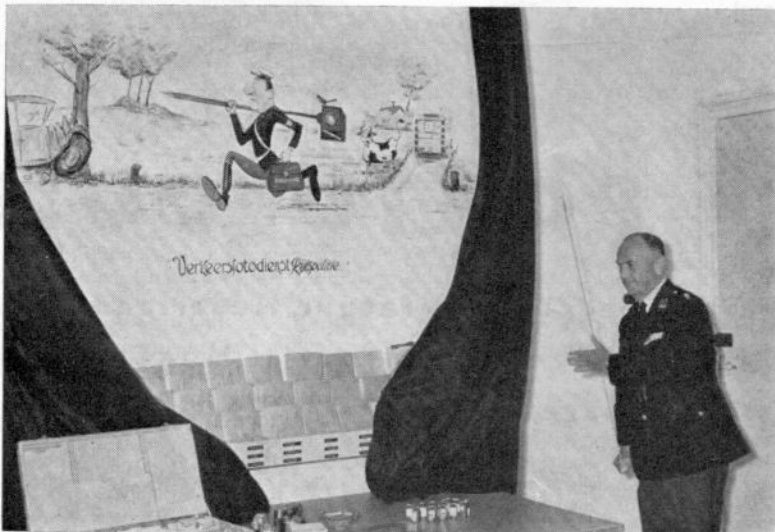
„In het begin werd al het laboratoriumwerk ten behoeve van de verkeersfotografie verricht door de toenmalige gewest deskundige, thans technische recherche geheten. Langzaam maar zeker raakte deze instan-

tie tengevolge van de stormachtige ontwikkeling van het verkeer overbelast en zo ontstond in 1959 het plan tot oprichting van een aparte verkeersfotodienst. Op 15 maart 1960 werd de opperwachtmeester T. den Ouden geplaatst bij de technische recherche 's-Gravenhage om voor de verkeersfotodienst te worden opgeleid. Het ressort 's-Gravenhage startte toen met deze dienst die inwoonde bij de technische recherche en daarvan ook hulp en bijstand ondervond. In het begin van dit jaar verhuisde de technische recherche naar elders, waarmee een nijpend geval van inwoning was opgelost. Organisatorisch werd de verkeersfotodienst toen ook ondergebracht bij het bureau verkeerszaken. De Rijksgebouwendienst trof een aantal voorzieningen in de werkvertrekken, maar daarnaast werd op ingenieuze en zeer verzorgde wijze veel in eigen beheer verricht. Er is thans vier man personeel. Behalve opperwachtmeester T. den Ouden, doen dienst wachtmeester 1e klasse A. W. de Graaf en de burgerambtenaren de heren A. R. J. Hofschreuder en H. Zoer. Tien verkeersgroepen werken nu met de verkeersfotodienst; dit aantal zal spoedig worden uitgebreid.”

Na dit historisch overzicht werd de generaal verzocht een gordijn open te trekken, waardoor een zeer geestig geschilderd paneel zichtbaar werd. Opper Den Ouden leidde de genodigden rond en gaf een nauwkeurige uiteenzetting, waarbij de generaal grote belangstelling toonde en zich uitvoerig liet voorlichten. Dit ondervond de zoon van districtsrechercheur Adjudant Zoer, fotograaf Harry Zoer (18), toen hij de generaal antwoordde dat hij f 210,- verdiende.

Met de allure van „good horsemanship” heeft de verkeersfotodienst — verzoeken om spoedbehandeling hebben geen zin, alles gaat zo snel mogelijk — het zichzelf niet gemakkelijk gemaakt. We feliciteren haar met deze keurige outillage en wensen haar veel succes. En wat u in de politie-almanak (nog) niet vindt, tot slot hier:

Verkeersfotodienst der Rijkspolitie, Burg. Patijnlaan 63, 's-Gravenhage, Postbus 1835, telefoon 070-63 65 75.

Snellere atletiek banen?

Dezer dagen is ir. J. Th. Moormans, verbonden aan de afdeling Sport-accommodaties van de Nederlandse Sport-Federatie teruggekeerd van een studiereis, die hij naar de Verenigde Staten heeft gemaakt in verband met de nieuw ontwikkelde rubber/asfalt toplagen.

De ontwikkeling en aanleg van atletiekbanen met een andere toplaag dan sintels zijn in Amerika een gevolg van verschillende factoren. Op de eerste plaats zijn er geen goede, alsmede onvoldoende sintels meer te krijgen doordat de energievoorzieningen geheel of elektriciteit, olie, enz. zijn overgegaan. Voorts vraagt een sintelbaan een zeer intensief onderhoud. Dit herhaaldelijk terugkerend onderhoud is vrij kostbaar. Bovendien ontbreekt in Amerika de mankracht hiervoor.

Als nevenfactor, die beslist niet is te verwaarlozen, wil men een baan construeren die sneller is dan de traditionele sintelbaan. Deze ontwikkeling liep via betonnen-, asfalt-naar rubber/asfalt toplagen. Deze laatste toplagen hadden de volle aandacht gedurende de studiereis van ir. Moormans.

Het is voldoende bekend dat de Internationale Atletiek Federatie (I.A. A. F.) op een bijeenkomst, onlangs te Sao Paulo gehouden, dit soort banen aan een uitvoerige bespreking heeft onderworpen. Besloten is om één van de oefenbanen bij de Olympische Spelen te Tokyo met Rubkor te beleggen om meer ervaring op te doen.

Ir. Moormans heeft de volgende toplagen van atletiekbanen van verschillende lengten (maximum 400 yards, minimum 360 yards) op zijn reis bestudeerd.

1. Rubber/asfalt baan te St. Louis;
2. Grasstex van de St. John's University in de staat New York;
3. Perma Track in het Triborostadion op Randall's Island, New York;
4. Rubkor op een aantal atletiekbanen in de stad Boston;
5. Rubber/asfalt zonder vulstof te St. Louis en Boston;
6. Tartan, het allernieuwste produkt in Amerika, dat op het ogenblik gebruikt wordt bij de aanleg van

de toplaag op de renbaan The Meadows in West-Pennsylvania.

Ir. Moormans heeft voorts de Amerikaanse atletiekkampioenschappen te St. Louis bijgewoond die op een „rubberized” baan zijn gehouden. Naar bekend zijn er toen snelle tijden gemaakt, o.a. door Hayes op de sprint. De baanmarkeringen en afstandsmarkeringen waren met rubberverf in verschillende kleuren aangebracht. De baan was enigszins hellend gelegd naar de binnenzijde, waardoor het regenwater snel zijdelings wordt opgevangen in een drainagesysteem. De zwarte baan was onder de heersende temperatuur (30 tot 35 graden Celsius) bijzonder veerkrachtig.

Gedurende de twee wedstrijddagen vond er geen onderhoud plaats behalve het af en toe nat spuiten van de aanloop voor het polsstokhoogspringen. De deelnemers liepen op de baan met hun gewone sintelbaan-spikes, welke geheel in de toplaag verdwenen. Blessures kunnen zich in het geheel niet voordoen omdat men betrekkelijk „zacht” valt op de veerkrachtige toplaag.

De door ir. Moormans bestudeerde zes verschillende materialen hebben allen de volgende voordelen boven een sintelbaan:

1. Eenvoudige tot betrekkelijk eenvoudige aanleg;
2. Weinig of geen onderhoud;
3. Geen last van water. Door iets hellende aanleg wordt het oppervlaktewater afgevoerd (ondoorlatende toplaag). Wedstrijden kunnen dus altijd doorgaan;
4. Stofvrij (een enkele keer stofvrij spuiten);
5. Aanlegkosten vallen in Amerika mee. Even duur of slechts iets duurder dan een goede sintelbaan;
6. De banen zijn over het algemeen vrij snel, hetgeen ook veroorzaakt wordt door de onder alle omstandigheden homogene toplaag;
7. De banen zouden geen hinder ondervinden van vorst, dus ook 's winters is de baan prima;
8. De banen hebben een prettige veerkracht;
9. Opvallend is de geluidloosheid bij al deze materialen, iets waarmee

de atleten in de loopnummers wel degelijk rekening hebben te houden;

Verder lijkt het raadzaam om de nodige aandacht te schenken aan de kleur van de toplaag; de zwartgekleurde baan wordt zeer heet wanneer het warm weer is.

In Amerika is men er van overtuigd dat er nog veel ervaring zal moeten worden opgedaan met de rubber/asfalt/vulstof mengsels. Vooral de duurzaamheid en het gebruik van de toplaag zijn daarbij belangrijke punten.

De rijkspolitietentoonstelling „raad & daad” — die voorlichting geeft over de taak en de activiteiten van het korps rijkspolitie — is te zien in de volgende plaatsen:

Middelharnis	van 27 t.m. 30 aug.
Rijnsburg	van 3 t.m. 6 sept.
Waddinxveen	van 11 t.m. 13 sept.
Oudewater	van 17 t.m. 18 sept.
Hillegom	van 24 t.m. 26 sept.

De genealogie Nassau en de Stadhouders van Holland

door de overste Jhr. W. A. GEVERS DEYNOOT te 's-Gravenhage

Met de Nassau-genealogie waren wij in voorgaande artikelen gekomen tot Prins Willem I en zijn broers, maar daarbij liet ik na te spreken over Jan I de Oude. Toch is hij voor ons land heel belangrijk, want niet alleen stammen uit hem de Friese Stadhouders, doch ook ons Koningshuis behoort tot zijn nazaten.

Jan de Oude dan, leefde in de Nassaulanden, die hij in naam van zijn broer bestuurde, maar daarnaast speelde hij ook in de Nederlanden een rol: als Stadhouder van Gelderland bracht hij b.v. in 1579 de Unie van Utrecht tot stand en zijn standbeeld vinden we dan ook op het Domplein in die stad.

Hij voerde als wapen, het wapen dat U op de gravure van de Dillenburg van 1617 zag, maar helaas op de reproductie niet erg duidelijk is weergegeven: gevierendeeld: I Nassau; II Katzenelnbogen; III Vianden; IV Dietz.

Na zijn dood werd zijn Graafschap, Nassau-Dillenburg, onder zijn zoons verdeeld, waardoor er verscheidene kleine deelstaatjes ontstonden, maar daarover later meer, want voordat wij de afstammelingen van Jan I de Oude gaan behandelen, moeten wij de afstammelingen van Prins Willem I bezien.

Ik geef U daartoe allereerst weer een overzicht. Van de daarop volgende personen behoeft ik U niet

veel te vertellen, want het voor-naamste is U van hen wel bekend. Ik wil alleen nog Uw aandacht vestigen op de eerste vrouw van Prins Willem I: Anna van Egmond, Gravin van Buren, omdat zij het Graafschap Buren in de familie bracht. U herinnert zich misschien nog dat Koningin Wilhelmina, wanneer zij incognito was, zich wel „Gravin van Buren” noemde. Ook zult U het wapen van Buren straks in het Oranje-Nassau-wapen aantreffen. Het wapen van het geslacht Egmond heb ik U indertijd al eens genoemd bij de afbeelding van het eind van het beleg van Utrecht, waarbij de sleutels van de stad aan de overwinnaars werden overhandigd: „In goud zes rode kepers”.

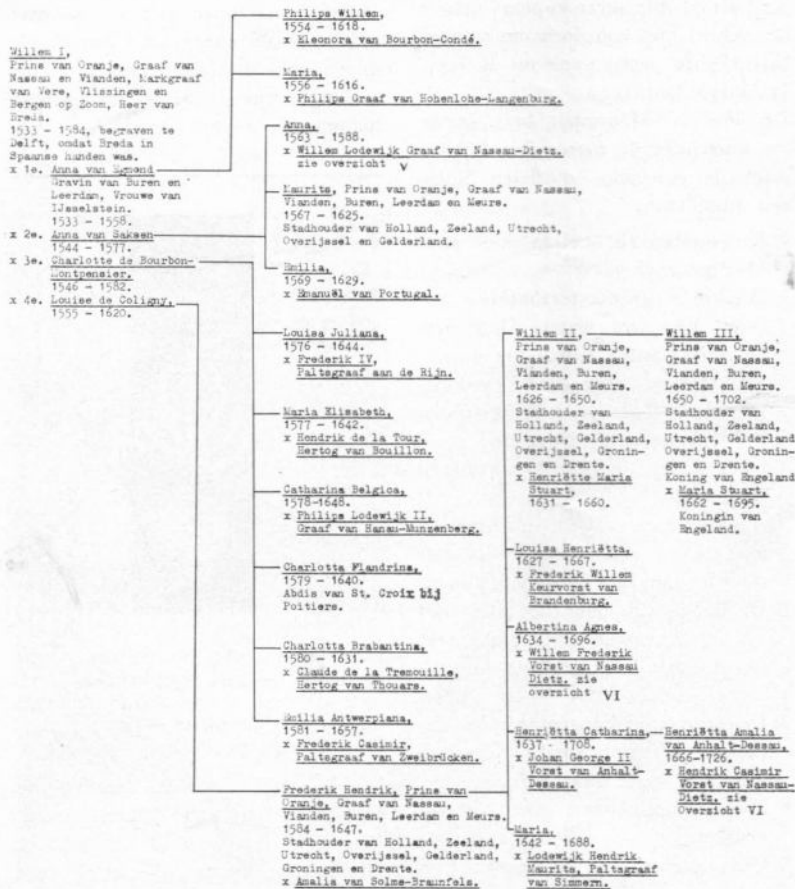
Het Graafschap Buren kwam ook reeds ter sprake als bezitting van de Heren van Arkel, van welk geslacht het dan ook zijn wapen: „In rood een zilveren gekanteelde en tegengekanteelde dwarsbalk” heeft gekregen.

Anna van Egmond heeft als wapen „gevierendeeld van Egmond en Buren met een hartschild” gevoerd, op de reproductie van de foto van haar grafsteen in de kerk in Breda is dit helaas niet te zien.

Haar dochter, Maria, die met Philips, Graaf van Hohenlohe-Langenburg was gehuwd, stichtte in 1613 in het stadje Buren in de Betuwe een weeshuis, dat door Adriaen van Oudendijk werd gebouwd en er thans nog een bezienswaardigheid vormt. Boven de ingangspoort daarvan treffen we het wapen van Maria aan, maar daarvan is wel het een en ander te vertellen.

Zoals U ziet gebruikte men voor dit wapen de ruitvorm — dit als uitzondering op de regel dat men voor gehuwde vrouwen en weduwen gewoonlijk een ovaal schild gebruikt. Maar hoe ongeschikt de ruitvorm voor de afbeelding van een wapen is, zien we ook hier wel weer.

OVERZICHT IV

Het raadhuis van Naaldwijk In de inzet het wapen in de topgevel.
(Foto: Techn. Rech. 's-Gravenhage)

Oranje-Nassau-wapen van vóór 1630, boven de deur het latere Oranje-Nassau-wapen. Bij het oudste wapen ziet U wederom de U nu bekende helmen.

Let U ook eens op de wapenspreuken bij beide wapens! Het komt mij overbodig voor, het wapen van Prins Willem III als Koning van Engeland hier te be-

Wapen boven de voordeur van het Raadhuis te Naaldwijk.
(Foto: Techn. Rech. 's-Gravenhage)

spreken en weer te geven; dit wapen toch is niet Nederlands en past daarom niet erg in mijn betoog. Hiermede zijn wij dus gekomen aan het einde van de Prinsen van Oranje van de stam van Prins Wil-

lem I; de latere Prinsen van Oranje Nassau zijn afstammelingen van Jan I de Oude.

Van de vrouwelijke afstammelingen van Prins Willem I wil ik er U echter nog enkele noemen, en daarvan in de eerste plaats Albertine Agnes Prinses van Oranje Nassau, dochter van prins Frederik Hendrik, die gehuwd was met Willem Frederik, Vorst van Nassau-Dietz, kleinzoon van Jan I de Oude, die ik later hoop te behandelen.

Albertine Agnes dan bouwde het paleis „Oraniënstein” in Dietz, waarover ik in een vorig artikel sprak en waarvan ik toen een afbeelding heb gegeven.

Behalve Oraniënstein liet Albertine Agnes omstreeks 1665 ook het, in de Napoleontische tijd verdwenen paleisje „Oranjewoud” bij Heerenveen bouwen, waarvan de naam en de park- en bosaanleg nog altijd bestaan.

Er waren nog veel meer van die paleizen met een naam die met Oranje begon, zo liet Louise Henriëtte, een zuster van Albertine Agnes, gehuwd met Frederik Willem, Keurvorst van Brandenburg, aan de Havel ten noorden van Berlijn, het mooie paleis „Oraniënburg” bouwen. Weer een andere zuster, Henriëtte Catharina, gehuwd met Johann George II Vorst van Anhalt-Dessau, bouwde bij Dessau „Oraniënbau” en hun jongste zuster, Maria, gehuwd met Lodewijk Hendrik Maurits Paltsgraaf van Simmern, bouwde bij Kreutznach het „Oraniënhof”.

Deze bouwwoede hadden de zusters waarschijnlijk van hun moeder, want Amalia van Solms had in het Haagse Bos in 1645 door Pieter Post al de „Oranjezaal” laten bouwen, die van 1734 tot 1737 door Prins Willem IV, naar ontwerpen van Daniël Marot, tot het huidige paleis Huis ten Bosch werd uitgebreid.

Maar die bouwwoede was ook een teken van de tijd: de noodzaak om versterkte kastelen te bewonen was in het midden van de 17e eeuw vervallen, het dagelijkse leven was minder ruig en primitief doch verfijnder, luxueuser geworden, en de strijdmiddelen doelmatiger. Een versterkt kasteel bood toch niet voldoende weerstand meer en daarom

Majoor Offermans Hoofd van Bureau Verkeerszaken

De majoor F. M. C. Offermans werd op 28 mei 1912 geboren en volgde gymnasium onderwijs.

Na enige administratieve functies bij justitie en politie behaalt hij in 1936 het inspecteursdiploma, wordt adjunct-inspecteur-titulair in Hoensbroek en in 1938 inspecteur-titulair te Roermond. Hij wordt 1 januari 1940 inspecteur-korpschef te Vught. De bezetter ontslaat hem in 1943 en verplaatst hem naar Amsterdam. Bij de bevrijding van het zuiden is hij inmiddels in Eindhoven werkzaam en via het Militair Gezag wordt hij commandant van de politie-reserve en trekt als zodanig naar de bevrijde gebieden in het westen. Op 1 mei 1948 is hij als officier der rijkspolitie 2e klasse ingedeeld bij de staf van het district Amsterdam en op 1 januari 1949 wordt hij officier 1e klasse. Als in 1951 als onderdeel van de Algemene Inspectie het bureau Reserve-Rijkspolitie wordt opgericht, is kapitein Offermans daarvan spoedig hoofd. In 1957 komt zijn bevordering tot dirigerend officier 3e klasse en wordt hij toegevoegd aan de gewestcommandant, later territoriaal inspecteur in Arnhem. In 1956 is hij reeds voorzitter van de rijkspolitiekapel geworden, in 1958 wordt hij tevens hoofdofficier belast met het toezicht op de mobiele eenheden en voorzitter werkgroep administratie korps rijkspolitie.

Zijn benoeming tot hoofd bureau verkeerszaken van de algemene inspectie kwam op 1 juli 1963 tot stand.

wilde men geen kasteel maar een paleis bewonen. Een soortgelijk verschijnsel doet zich ook thans voor: de paleizen in en bij de steden worden steeds minder woonverblijf van de vorsten, omdat de vervoersmogelijkheden de noodzaak om bij de regeringszetel te wonen heeft doen vervallen en dus verkiest men als woonverblijf een buitenpaleis, waar men de nieuwsgierige ogen van het publiek beter kan ontvluchten.

Auf der Reeperbahn

Tussen Hamburgs Millerntor en de Grosse Freiheit ligt de Reeperbahn, het wereldvermaarde hart van Sankt Pauli, dat onregelmatig en onstuimig begint te kloppen zodra de duisternis invalt. Vraag de zeeman uit Barcelona, Singapore of Buenos Aires, vraag de toerist uit gans Europa of de ogenschijnlijk onkreukbare en zedige ome van het Duitse platteland naar de Reeperbahn: zij zullen terugdenken aan de poel van verderf, de slechte imitatie van Parijs vol schitterlicht en klatergoud langs de oevers van de Elbe, het Hamburgse stadsdeel waar de politie sinds tientallen jaren dag en nacht druk werk heeft in het vermaakcentrum waar diezelfde zeelui, toeristen en provinciale omes zonder onderscheid des persoons fiks aan de koorden van de geldbuidel worden getrokken. Het is met Sankt Pauli een merkwaardige zaak: in dit stadsdeel leven rond 13.000 mensen op nog geen vierkante kilometer grond, die iedere avond wordt overstromd door enige duizenden vermaakzoekers. Vrijdagsavonds loopt het aantal bezoekers ver boven het normale, want dan is het „loonzakjesbal” dat voor menigeen pas eindigt bij het eerste ochtendgrauen van de maandag. Alleen al van vrijdags tot en met zondags trekt dit deel van Sankt Pauli omstreeks 20.000 bezoekers, die achter de met duizenden gloeilampen en schreeuwende lichtreclames versierde façaden van de Reeperbahn vreugde en romantiek zoeken. Dan rollen schrikbarende bedragen geld van velerlei valuta door niet minder dan 285 vermaakslokalen en tientallen bordelen. En dan draait het politieapparaat van de hoofdcommissaris Friedrich Ott op volle toeren.

om half twee

Hij zwaait de scepter in de Davids-wache, een van de meest vermaarde politieposten ter wereld, van waaruit men nu al meer dan een eeuw probeert het bonte leven van Sankt Pauli in min of meer geleide banen te houden. Dat spant er meermalen om, zoals blijkt uit het feit dat in 1960 bij een aantal van rond 5000 arrestaties en een niet geteld aantal vechtpartijen 19 politiemannen werden gewond, van wie er een zeer vroegtijdig met pensioen moest worden gestuurd. Op de Davidswache beschikken een hoofdcommissaris en twee commissarissen over 85 manlijke en vrouwelijke beambten, een radiowagen, zeven cellen en een noodarts om de bezoekers van Hamburgs straat der verleiding enigmatische een gevaarloos verblijf te garanderen. Er zijn trouwens meer an-

Nachts um halb eins . . .

, half vier en nog later: Druk werk voor hoofdcommissaris Ott en zijn mannen

dere dan criminele risico's, die de bezoeker van de Reeperbahn bedreigen wanneer hij langs de met veelkleurige lichten versierde gevels gaat, waarop in gloeiende volzinnen „Wein, Weib und Gesang” als koopwaar worden aangeprezen. Alleen al een greep uit deze reclames geeft een duidelijk beeld van wat er aan sfeer hangt rond de vermaarde schlager „Auf der Reeperbahn nachts um halb eins”.

Vermaaks- en eetlokalen rijen zich aaneen, de alcohol vloeit rijkelijk en desgewenst krijgt de bezoeker behalve strip-tease en „Schönheitstänze” ook Madame Kokette te zien in „vierzig variationen”. „Lebende Frau wird geköpft” zo lezen wij elders. Of: „Ladykiller schießt nur auf schöne Frauen”. En weer aan een andere gevel prijkt de reclame: „Illusion: Zauberschau”. Inderdaad; een nogal ongezonde illusie hangt voor duizenden samen met een bezoek aan Sankt Pauli, waar de lokalen elkaar de klanten pogen af te vangen. Portiers en onbestemde figuren — al dan niet met uitsmijterspostuur — reiken reclamebiljetten uit, waarop wij lezen: „Geben Sie sich nicht mit zweitklassigen Imitationen zufrieden. Besuchen Sie den Erotic Night-Club. Unser Programm taugt zwar nichts, aber dafür haben wir hohe Preise! Strip-Tease und Schönheitstänze, Extreme Pikanterien. Mehrere Darbietungen gleichzeitig. Sie wissen nicht wohin Sie zuerst sehen sollen.” En verder de bordjes voor de ramen met de kreet waaruit men een zeker personeelsgebrek zou kunnen afleiden: „Damen gesucht für Laufsteg und Unterhaltung.” En nóg verder: „Das hat die Welt noch nicht gesehen . . . Sex-Nackt-Revue in 8 Bildern. Scharf gemixt und einstudiert von Jonny Alexander.

En dat allemaal voor klinkende munt, want zonder geld geen vermaak in dit merkwaardige stukje wereld, dat voornamelijk in stand wordt gehouden door lieden die in korte tijd rijk willen worden of door met name vrouwen die geen keus meer hebben of zelfs niet naar een ander bestaan verlangen en doorgaan met zichzelf geheel of gedeeltelijk te verkopen. De bezoeker telt zijn geld neer voor entrees, voor dure consumpties en voor hol vermaak dat vuns maakt wat schoon behoort te zijn. Onder het genot van een flesje doodgewone Rijn- of Moezelwijn van 18 harde Duitse Marken of een halve fles champagne, hem al dan niet opgedrongen door animeerjuffers voor 50 Mark, bij een glas Whisky Soda voor 6,60 D.M. of voor de nuchteren bij een kop koffie van omgerekend ongeveer een rijksdaalder, aanschouwt hij waardeloze programma's waartegen ieder esthetisch gevoel, iedere zin voor moraal tenslotte in opspraak moeten komen.

In een smalle zijstraat, uitgerust met de naam Grosse Freiheit zitten in een schemerig verlichte zaal vrijwel uitsluitend mannen aan tafeltjes, die stuk voor stuk zijn uitgerust met een telefoon. Voorin staat een tafel waaraan mannen gehuld in een soort grijze capes het dichtst bij het vuur verkeren waarmee twee vrijwel ongekledede vrouwen elkaar bevechten in een grote bak modder, waarbij de spatten rondvliegen. De heren, die hier alleen binnengaan blijven niet lang eenzaam toekijken naar het weerzinwekkende geworstel of de slechte balletten van miniscuul als matrozen geklede joffers, doch worden prompt opgebeld en krijgen een der schoonheden, wie men zelfs bij gedempt licht het rosse leven en het

De Davidswache aan de Reeperbahn is een van de bekendste politiestations ter wereld.

raffinement van het gelaat kan lezen, aan de tafeltjes. Op het podium is intussen een nieuw nummer aangekondigd, een strip-tease-vertoning van een soort oosterse prinses, die tenslotte een naar uiterlijk normale jongeling oplevert, een nummer dat nog verdergaand wordt overgedaan door een meisje dat als Eva het podium verlaat, toegejuicht door een geestdriftig publiek. Het bedrijf duurt voort tot diep in de nacht of beter, tot vroeg in de ochtend, als medewerkers aan de programma's, al dan niet vergezeld van toeschouwers zich een onzekere weg zoeken door de vochtige, nevelige ochtend van een grauw stadsdeel, als in een wonderlijke symboliek. Er zijn vele meningen over dit deel van Sankt Pauli, dat zijn bestaan zo vredig begonnen is en waar het naar Nederlandse maatstaven zo twijfelachtige ver-

maakcentrum historisch is gegroeid. Het gebied westelijk van Hamburg tot de Elbe was niet veel meer dan een heuvelachtig terrein, waar Cisterciënser monniken de eerste bewoners waren. Zij stichtten een klooster „Herrvardeshude” (nu is Harvestehude nog de naam van een stadsdeel) en bedreven er de landbouw. Aangezien de streek te onrustig was, trokken zij zich terug aan de Alster. Intussen behoorde het gebied van de Hamburger Berg nog steeds niet bij de stad. Er is een sage bekend omtrent de manier waarop dat veranderde. Daaruit blijkt dat het allemaal kwam omdat graaf Otto von Schauenburg eens bij een bezoek aan de Hamburgse Ratskeller te diep in het glas keek. Hij was zo vol zoeten wijns en zo vrolijk, dat hij helemaal de sluitingstijd van de stadspoort vergat en in de stad moest blijven. Hij werd gastvrij opgenomen ten huize van de burgemeester, die een zeer schone echtgenote bezat. Haar aanwezigheid maakte de graaf nog opgewekter, waarbij nog meer wijn en een goede maaltijd overigens ook nog bijdroegen. Middenin de vreugde wees de burgemeestersvrouw op een rode wijnvlek in het tafelkleed en zei pruilend dat die nooit verwijderd zou kunnen worden omdat zij niet de beschikking had over een bleekveld. Nu wist zij nog wel een stukje buiten de Millerntor, maar dat was niet het hare. De graaf zou het haar moeten schenken, meende zij. En de graaf kon niet weigeren. Zo kwam het gebied rond de Reeperbahn bij Hamburg, als een geschenk aan een schone vrouw, tijdens een drinkgelag.

Misschien is dit feit als een symbool voor de verdere ontwikkeling van Sankt Pauli te beschouwen. Het moet trouwens gezegd, dat het er allemaal niet op slag lichtzinnig werd, want er stonden nog maar wat verspreide woningen, waarin omstreeks 1625 de „Reepschläger”, de zeilmakers kwamen wonen. Het leven was er overigens wel wat ruimer van opvatting. Het werd er zelfs zo prettig, dat menigeen de sluitingstijd van de Millerntor vergat. Er mocht niet alleen onbekommerd worden gerookt, maar al spoedig was er een reeks herbergen en vermaakgelegenheden die vooral op zondagen duizenden bezoekers trokken. Jonge meisjes verkochten kalenders en „Droomboek-

Leden van de Davidswache tijdens de opsporing van een zeeman, die barpersoneel had aangevallen.

jes” en oude vrouwen verdienden de kost door het publiek in optische kijkdozen te laten blikken, waarin de liefste te zien was, die de hemel de kijkers had toegedacht. Zelfs toen was er al een wassenbeeldenkabinet. Het was allemaal niets vergeleken bij dit stukje Hamburg van vandaag. Maar dat is danook zo oud nog niet want Napoleon liet de huizen slopen opdat eventuele belegeraars geen kans zouden hebben zich te verschansen. Pas toen de Fransen afgetrokken waren begon de wederopbouw en de techniek speelde mee in de ontwikkeling op de oude geslechte Hamburger Berg. De stoomschepen golden namelijk als vuurgevaarlijk en zo was bepaald dat deze vaartuigen aan de Jonas in Sankt Pauli moesten aanleggen. De zeelui kwamen weer, het vermaak groeide. In dezelfde tijd werd ook de Sankt Pauli-Kerk gebouwd, waaraan het stadsdeel zijn naam dankt, dat door andere zaken dan kerken wereldbekend werd.

Het waren de zeelieden, die niet weinig tot de levendigheid en de naam van Sankt Pauli bijdroegen, mitsgaders tot het ontstaan van een groot aantal bordelen. Tientallen jaren geleden „praktizeerden” daar de juffers, die al uit de lusthuizen in de stad verwijderd waren en in Sankt Pauli het uitschot van de stadsbevolking en de matrozen uit de hele wereld in hun netten ving. Hier moesten vroeger onvoorstelbare orgiën

gevierd zijn en dikwijls kwam het voor dat een zeeman inplaats van terug op zijn schip, in het ziekenhuis terecht kwam. Men heeft getracht de terreinen te zuiveren maar het is de vraag of men daarin ooit zal slagen zolang de haven een groot deel van de bezoekers blijft leveren, zolang de zeelui zich willen amuseren en grootmoedig betalen. Feit is in elk geval, dat het nu allemaal wat meer geordend toegaat dan een eeuw geleden toen zelfs het achtste bataljon van de Hamburger burgerwacht ingezet werd ter bescherming van de bevolking. De politie was toen niet al te streng en de wetten en verordeningen werden dienovereenkomstig gehandhaafd en in acht genomen. Bovendien reikte de arm van de politie in Sankt Pauli ook niet zo heel ver. Zo zou bijvoorbeeld de Grosse Freiheit zijn naam danken aan het feit, dat hier de broeders met een kwaad geweten de politie konden ontlopen. Iedere keer als zij weer iets uitgehaald hadden verdwenen zij — al naar behoefte — op de Grosse Freiheit of op Pruisisch gebied naar Altona.

Vandaag is dat allemaal wel wat anders omdat de politie wel lange armen heeft. Hoe het is, daarom heeft de hoofdcommissaris Friedrich Ott van de Davidswache aan de Reeperbahn ons uitvoerig ingelicht, uitvoerig omdat hij de Reeperbahn in al zijn aspecten kent.

Hoofdcommissaris Ott is Hamburger, oud-bokser en tegelijk een soort octopus, die zijn armen uitstrekt naar 285 vermaakslokalen in zijn gebied, van Allotria en Zillertal tot Atlantis, Lausen of Erotic en de allerslechtste dievenkroeg. „Hier is alles te vinden, hier is alles voorhanden,” zegt hij. „Louter vreugde en jolijt heersen bijvoorbeeld in Zillertal. Dat lokaal geniet werkelijk een wereldfaam. De Scandinavische reisbureaus nemen ook steeds een Zillertalbezoek in de reisschema's op. Als u daar komt moet u er eens op letten hoeveel van die enorme kroezen zo'n kelnerin draagt. Bespaart u mij alle andere lokalen van Sankt Pauli te karakteriseren, maar laat mij u zeggen dat de fantasie van de ondernemers bijna onbegrensd is.”

Zo was er eens een lokaal met de naam „Badkuip”. De eigenaar verzond voor de opening huisdeursleutels aan draagkrachtige Hamburgers. Alleen met die sleutels kon men het lokaal betreden. Aangezien echter aan de muren van dit etablissement ondubbelzinnige pornografische platen prijkten, werd het gesloten. In een van de andere kneipjes waren soortgelijke schilderijen, die de waard moest laten verwijderen en zo is er een rij van gelegenheden, waarvan de eigenaars snel rijk willen worden en waar om zo te zeggen de dames de attractie zijn. Het geldverdienen is in Sankt Pauli hoofddoel geworden, daar zijn talloze voorbeelden van. Hoofdcommissaris Ott haalt een rekening aan van de Arabia-Bar. Hij zegt: „Daar stonden op negen flessen Sekt voor 234 Mark, 1 fles voor 62 Mark, 22 flesjes Export Bier voor 88 Mark en 4 Gin voor 24 Mark. De rekening beliep ongeveer 400 Mark en de gast, die overigens over voldoende middelen beschikte, ging in staking. Hij liet zich met vreugde aanklagen. U moet in sommige lokalen voor een Cola met rum 6 Mark betalen, of voor twee koppen koffie en vier Doornkaat 24 Mark. In een van de gelegenheden dronk de waard zes glazen bier. Toen direct daarna een gast binnenkwam bracht de waard hem ook die zes glazen in rekening. Toen de gast weigerde te betalen sloeg de waardin hem bij wijze van spreken het geld uit de zak. Van een der exploitanten zegt men dat hij drie jaar geleden zijn jas niet

uit kon trekken omdat hij geen kostuum aan had. Vandaag heeft deze man drie lokalen en hij draagt geen overjas meer omdat hij in zo'n straatkruiser rijdt.”

Hoofdcommissaris Ott doet het verhaal over Sankt Pauli in ongekuiste versie. Hij vertelt over de „Laufstegvorführungen” waarbij onder meer miss voorjaar en miss zomer getoond worden mitsgaders miss herfst en tenslotte miss winter, slechts gekleed in bontlaarsjes, bontmuts en bonthandschoenen. „Beroemd zijn ook de modeshows, die niet anders zijn dan een vertoning van ondergoed,” zegt hij. „Nou ja en dan zijn er nog het schuimbad en het hengelen naar kledingstukken, maar da's allemaal oud. Nieuw waren een paar jaar geleden de dansgirls. Voor 50 Pfennig kon men zich een dans kopen maar het moet gezegd dat er degelijk op de goede zeden werd gelet. Geen meisje durfde er met haar danseur tussenuit gaan. Een exploitant ging zelfs zo ver, dat hij zijn balletmeisjes zelf in bed legde, zulks in alle eer en deugd. Het vrouwelijk personeel mocht met het manlijke niet meer dan het noodzakelijkste bepraten. Een balletmeisje, dat het verbod duidelijk had overtreden kwam in haar nood bij ons. Zij had zich met een musicus ingelaten hetgeen prompt gevolgen had en zij kwam hier om de muzikant via ons zijn geluk te kunnen meedelen.” „Jaja,” zegt de hoofdcommissaris, „de „damen” van Sankt Pauli zijn

wel een zeer bijzonder hoofdstuk en dan speciaal „die Damen des horizontalen Gewerbes”. Zij zijn het die de roep van Sankt Pauli in stand houden en zij zijn overal, de ene op de straathoek, de andere ondergebracht in de gesloten straat, waarmee Hamburg een uitzondering is.

In de Herbertstrasse wonen ongeveer 300 juffers, die geregeld onder dokters- en politiecontrole staan. In die straat is bepaald een boeiende studie op te zetten. De jongeren zitten met de speciaal bij hen opvallende arrogantie voor het raam en laten hun „schoonheid inwerken”. Dat is hun kapitaal. Alleen wanneer zij onder de passanten in de straat een „dikke vrijer” vermoeden, dan verwaardigen zij zich het raam te openen en te roepen: „Hallo, liefje, kom toch boven”. De anderen hebben meer moeite en tikken met de sleutel tegen het raam. Enfin, ieder kledingstuk kost geld en ieder kledingstuk is duurder. Wordt er niet genoeg betaald dan wordt de gast kort en bondig weggezonden en niet zelden ook nog uitgescholden. Overigens geeft deze straat weinig meer problemen dan de financiële geschillen,” aldus de hoofdcommissaris. „Daarbij grijpen wij natuurlijk wel in. Overigens kunnen civielrechtelijke aanspraken niet aan bod komen, want de afspraken gelden als onzedelijk. Deze straat is voor mensen een punt van magische aantrekkingskracht. Kort geleden hadden we hier een Zweed, die door een bordeelmeisje bestolen was. De man woonde met zijn echtgenote in een hotel. 's Morgens had hij afscheid genomen met de mededeling dat hij even naar het postkantoor ging. 's Middags kwam hij zwaar beschonken uit de Herbertstrasse. Hij was helemaal de post vergeten . . .

Over de meisjes van de straathoeken hoef ik niets te zeggen. Bijna al deze dochters hebben min of meer lange vingers. Zeer gemeen zijn de lokvogels, die met hun „vriend” naar het park gaan ofzo, waar dan plotseeling haar handlangers verschijnen, die het slachtoffer half bewusteloos slaan omdat hij hun vriendin wilde afkopen en hem en passant uitschudden omdat zulks in een moeite door kan gaan. Als u vraagt waarom vele dingen nog toegelaten zijn, waarom er een Herbertstrasse is, waarom een naaktshow mag worden gegeven —

Hoofdcommissaris Friedrich Ott
. . . octopus . . .

Soms worden de cellen door de logees van de Davidswache vakkundig gesloopt.

op voorwaarde dat de ongeklede zich niet beweegt — dan kan ik alleen maar zeggen dat de prostituées een soort ventiel zijn en dat zonder dit alles wellicht de kriminaliteit uit seksuele motieven zou toenemen. Wij houden een scherp toezicht opdat alles binnen de grenzen blijft,” zo verklaart deze hoofdcommissaris, die vervolgens nog het een en ander vertelt over de maatregelen, die er zo al genomen zijn.

Jeugdigen beneden de leeftijd van zestien jaar mogen niet in de lokalen worden toegelaten, zestien tot achttienjarigen tot tien uur. Meisjes beneden 21 jaar mogen niet optreden. De hoofdcommissaris en zijn mannen kennen alles en iedereen, weten wat er omgaat en controleren steekproefsgewijs. De exploitanten zijn voorzichtig omdat zij weten dat zij zwaar gestraft worden bij overtredingen. Maar nochtans voert het personeel van de Davidswache een zware strijd.

Vooral in de afgelopen maanden zijn bij tijd en wijle de discussies over het hele amusementsbedrijf van Sankt Pauli hoog opgekluisd. Zelfs de „goedwillende” exploitanten meenden dat er toch wel iets gedaan moest worden en sloten zich aaneen in een „Interessenverband der Nachtclubbesitzer von Sankt Pauli” met de bedoeling om op het punt van de prij-

zen tot een zekere ordening te komen en het zover te krijgen dat de obers de klanten correcte rekeningen aanbieden overeenkomstig geconsolideerde prijzen.

Maar daar is het hele vraagstuk niet mee opgelost, zeker niet voor de politie. Het blijft in dit deel van Hamburg — waar overigens de bevolking in alle eer en deugd zijn eigen weg gaat die doorgaans niet naar de vermaakcentra leidt — een komen en gaan van allerlei elementen, variërend van gewone, domme vermaakzoekers via lieden die iets op hun kerfstok hebben en de buit van misdrijf er door komen jagen tot jongeren, gekomen in de overtuiging dat in Sankt Pauli het avontuur van de zeven zeeën voor het grijpen ligt. Van de vermaakzoekers is nauwelijks iets te zeggen, maar met de lieden die met gestolen waar naar Sankt Pauli trekken ligt het wel heel anders. Niet voor niets zijn er in Sankt Pauli 18 pandhuizen, die niet zelden gestolen waar aangeboden krijgen. „Wij werken met de bazen van deze pandhuizen samen. Bovendien worden sommigen met koffers of pakken uitgeruste lieden al gegrepen voor zij het pandhuis hebben bereikt. Vanmorgen bijvoorbeeld zijn we al om zes uur begonnen met het aanhouden van zo'n man,” aldus de hoofdcommissaris, die vervolgens uit de doeken doet hoe niet zelden lieden worden aangehouden omdat ze domweg dronken over straat gaan, doch die bij fouillering een stapel leenbriefjes bij zich blijken te hebben. Die briefjes vertellen de politie soms boekdelen en maken het de moeite waard de klant gedacht aan de tand te voelen.

En, dronkenschap komt nogal eens voor; bij de Davidswache komen per jaar ruim 12.000 gevallen in behandeling, inclusief 4000 gevallen van dronkenschap. Ruim 5100 personen moeten worden vastgehouden, dat is 14 per nacht en deze aantallen stijgen nog.

De aandacht van de politie is niet slechts gericht op beschonkenen, op vrouwen en meisjes, die zich „huisvrouw” noemen, doch op de Reeperbahn leven. Zij worden geregeld de Davidswache binnengebracht en door vrouwelijke beamtten onderzocht op gestolen goed. Nee, ten aanzien van de jongeren probeert de politie preventief te werken, al is dat

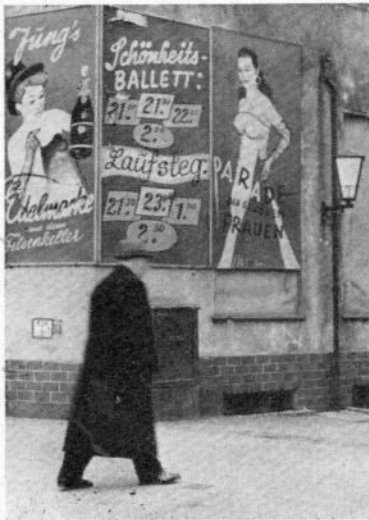
moeilijk zolang de duizenden lokkende lichten blijven branden, zolang er nog zoveel morele degeneratie mogelijk is in vele van de 285 van concessies voorziene lokalen, zolang er meer dan 1000 geregistreerde meisjes zijn voor wie een nachtelijk honorarium van 300 à 400 Mark geen uitzondering is en zolang bijvoorbeeld een jongeling als „strip-tease danseuses” nog 1500 Mark per maand verdient, ook al kan hij dan helemaal niet dansen. De gasten blijven komen, de toeristen uit nieuwsgierigheid, oom uit de provincie uit verlangen de sleur van alledag te doorbreken, de zeelui uit behoefte.

Helaas blijven ook de jongeren komen. Van heinde en verre trekken jongens en vooral meisjes naar Sankt Pauli, aangetrokken door valse reclame, door het bedrieglijke vlies van (valse) romantiek, dat dit deel van Hamburg omgeeft. Zij menen, dat in Hamburg niet alleen de romantiek voor het grijpen ligt, maar dat zij daar een nieuw leven met sfeer kunnen beginnen met de sfeer die zij tot dusver misten. In Hamburg, zo denken zij, gaat de wereld open. Het moet er eenvoudig zijn een baantje op een schip te beginnen en het bestaan inhoud te geven. Met vrachtauto's liften zij mee naar Sankt Pauli

Een van de (vele) bekenden van de Davidswache werd enige jaren geleden door wurging omgebracht.

Reclame op de Reeperbahn . . .

en ontdekken alras, dat het allemaal niet zo eenvoudig is, dat de kapiteins niet op hen staan te wachten bij de loopplank om hen mee te nemen „auf die Reise in die weite Welt hinaus“. En dan als het geld op is — en dat is het meestal heel snel — dan komen ze op de Reeperbahn terecht, in de Grosse Freiheit of zelfs in de Herberstrasse.

Hoofdcommissaris Ott weet er alles van. Hij en zijn mensen proberen te doen wat mogelijk is en dat is heel wat. Hij ziet trouwens de hele affaire als een soort noodzakelijk kwaad en zei ons: „Schrijf er niet te slecht over, probeer het te begrijpen.“ Jawel, maar met begrip is men er niet, met medelijden al evenmin en dat krijgt men overigens al gauw bij een vluchtig bezoek aan dit vermaakcentrum, dat in feite een perverse imitatie is van Parijs. In de Davidswache kan het begrip dan nog wat narijpen, wanneer daar 's nachts tegen vier uur de activiteiten een hoogtepunt bereiken, nadat om elf uur het dagelijkse gamma van bezigheden al op gang is gekomen met het arriveren van Alois, een alcoholiefhebber en vaste klant. Een beambte met een bloeddoorlopen blauw oog en een kapotgeslagen polshorloge komt hem ditmaal inleveren. Alois heeft in Klein Mexico een kelner lastiggevalen en is gaan vechten toen gasten tussenbeide kwamen. Hij scheldt de hele Davidswache bijelkaar: „Politiezwijnen, landlopers, zwervers.“ En, ter-

wijl hij de trap opgesleept wordt schreeuwt hij rauw: „Niet in cel zeven, want die tocht zo.“

De gastenstroom in de Davidswache zwelt aan met het verlopen van de tijd. Er komt een bedroefde man binnen. Hij vertelt dat hij zijn vriendin in een van de lokalen — ook al kende hij haar nog geen uur — zijn portemonnee meegaf toen zij hem om geld voor het toilet vroeg. Hij zag de juffer noch zijn beurs terug en twee beambten reizen af om een speld in een hooiberg te zoeken. Er komen mensen binnen om inlichtingen of om te schelden, mensen die door vrouwen bedrogen zijn. Een Deen komt klagen omdat hij werd gedwongen een fles champagne te betalen, die een „vriendin“ zonder zijn voorkennis had besteld.

De telefoon rinkelt herhaaldelijk en er worden vechtpartijen gemeld, een provinciaal reclameert omdat hij voor een paar flessen champagne 300 Mark moest betalen. Bedrogen, genepte, geslagen en bestolen lieden wisselen elkaar af in de Davidswache. Om vier uur steekt hoofdcommissaris Ott nog eens een verse sigaar aan. Om zes uur, als de eerste beroepsamusementsverschaffers en -sters huiverig de straten van Sankt Pauli langs gaan, huilt in de verte de stoomfluit van een schip, dat in het eerste ochtendgrauwen een lange reis begint. Een witte meeuw begeleidt het langs de Elbe . . . .

Ook zonder dit straatnaambord zouden duizenden Hamburgs „vermaak“-centrum zonder meer weten te vinden.

De adjudant C. Broekhuizen naar Borne

Met ingang van 1 augustus 1963 is de adjudant C. Broekhuizen aangewezen als groepscommandant te Borne. Vanaf 1 februari 1958 was hij groepscommandant te IJsselstein. Hij werd op 27 april 1908 geboren te Rotterdam en trad op 4 april 1929 in dienst bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee. Op 24 januari 1934 werd hij aangesteld als gemeenteveldwachter te Barneveld met omstreeks juli 1936 Voorthuizen als standplaats. Op 15 februari 1941 trad hij in dienst bij de Marechaussee, waarbij hij op 1 maart 1943 werd aangesteld tot opperwachtmeester der Staatspolitie (Marechaussee). Van 10 december 1944 tot 30 maart 1945 werd zijn werkelijke diensttijd onderbroken door ontslag door de bezetter; voor deze tijd werd hem rechtsherstel verleend en op 1 januari 1946 werd hij aangesteld tot wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl. met als standplaats Dinxperlo. Achtereenvolgens werd hij op 1 mei 1946 postcommandant te Zelhem; op 1 mei 1948 te Angerlo en op 1 september 1953 te Raalte. Inmiddels was hij op 1 februari 1952 bevorderd tot opperwachtmeester. Na zijn aanwijzing als groepscommandant IJsselstein werd hij op 1 februari 1959 bevorderd tot adjudant.

Tsjechoslowakije

(vervolg van pag. 5)

genheden leeg en valt de nacht over Praag. De ober boog als een knipmes voor een fooi, hoewel alle prijzen inclusief zijn en er officieel geen fooien worden aangenomen. Buiten stond er nog steeds een agent bij mijn auto, een andere nu, „Ongekende service van de Praagse politie“, dacht ik en ik ging ongemerkt het hotel Zlata Husa binnen. De nachtportier liep mee naar de lift, maar bleef voor de deur staan, maakte een gebaar naar boven en sprak „Nur für Zigaret“. Een paar uur later schrok ik wakker van dreunende slagen, die het hotel op zijn grondvesten deden trillen. Het was of er nog altijd als in de laatste oorlogsdagen om de vrijheid van Praag gevochten werd. Buiten droop de regen langs de grauwe gevel. Dreunend hobbelden lege biervaten het trottoir op . . .

Bas den Oudsten.

DE WERELD

VAN MAAND TOT MAAND

Dat het huidige politieke wereldbeeld wordt overheerst door de Russisch-Chinese tegenstellingen, kan geen mens ontgaan. Hoe belangrijk deze ontwikkelingen ook zijn, voor het geven van een oordeel over de consequenties van dit conflict is het nog erg vroeg. Temeer, omdat het rommelt in het gehele communistische kamp. De verhoudingen zijn zich aan het wijzigen. Niet alleen de verhouding China - Sowjet-Unie is belangrijk. Er zijn in de wereld meer dan 80 communistische partijen. Het standpunt dat deze partijen in het conflict innemen ten aanzien van de tegenstellingen tussen de twee machtigste communistische staten, zal mede beslissen over de uitkomst van de strijd. En er zijn wel wat moeilijkheden op dit punt. Bijvoorbeeld in Italië.

De Italiaanse communistische partij is, na die van de Sowjet-Unie, China en Indonesië, de grootste ter wereld. Het belangrijkste probleem van de Italiaanse communistische partij op dit ogenblik is de verdeeldheid in het communistische kamp. Hoewel de P.C.I. de politiek van Chroestsjow steunt, hebben enkele partijleden zich de laatste tijd openlijk ten gunste van de Chinezen uitgesproken. In Milaan zijn zelfs pro-Chinese leuzen op de muren gekalkt. Het zal duidelijk zijn, dat de stootkracht van een partij als die van communisten, in ernstige mate aangetast wordt door het optreden van dergelijke felle interne partijt tegenstellingen. Uiteraard geldt dit niet alleen voor de Italiaanse communisten. Vandaar ook dat het conflict tussen Chinezen en Russen voor de communistische partijen over de gehele wereld van overheersend belang is.

Als het ware in de schaduw van de communistische moeilijkheden heeft zich op een ander gebied inmiddels een ontwikkeling voorgedaan die, hoewel minder spectaculair, niet minder belangwekkend kan zijn.

De Ministerraad van de Europese Economische Gemeenschap is er op 11 juli door concessies van alle partijen in geslaagd, overeenstemming te bereiken over een vorm van regelmatig contact met Engeland. Voorheen was zulks door de afwijzingen van de Franse regering onmogelijk. Nu zal

aan de Britten worden voorgesteld een driemaandelijks contact-bijeenkomst in het kader van de Westeuropese Unie, waarbij de zeven leden-staten (Frankrijk, Duitsland, Nederland, Italië, Engeland, België en Luxemburg) een balans opmaken van de politieke en economische toestand in Europa. De ministers van de zeven Europese landen hebben voorgesteld, behalve de politieke vragen, elke drie maanden op de agenda van de besprekingen der ministers een agenda-punt te plaatsen dat is omschreven als: gedachtenwisseling over de economische toestand van Europa.

Mede door het aandringen van Nederland is het zover gekomen, dat de doeleinden van het overleg der ministers zullen zijn: zoveel mogelijk elke maatregel te vermijden, zowel van de zijde van de zes landen die deel uitmaken van de Europese Economische Gemeenschap als vanwege het Verenigd Koninkrijk (Engeland), die ongunstige gevolgen zou kunnen hebben voor de betrekkingen tussen de zes landen van de gemeenschap en Engeland. Verder is, eveneens op Nederlands verzoek, in de notulen opgenomen, dat elke regering elk punt bij de genoemde „gedachtenwisseling over de economische toestand” aan de orde kan stellen. Hierop is van Nederlandse zijde aange drongen om een eventueel veto (bijvoorbeeld van Franse zijde) van een der leden tegen behandeling van EEG-zaken te voorkomen.

De grote betekenis van deze overeenstemming tussen de zes landen die deel uitmaken van de Europese Economische Gemeenschap en Engeland is voornamelijk gelegen in het feit, dat de deur naar een toelating van Engeland tot lidmaatschap van de Europese Economische Gemeenschap nu weer op een kier staat. Weliswaar is de opening klein, maar gezien de felle tegenstellingen van enige tijd geleden in de regionen van de EEG, is dit een belangrijke vooruitgang. Bovendien is nu de weg naar een verdergaande positieve ontwikkeling op het punt van de Europese economische en politieke eenwording geopend.

Jubileum

Alle sombere geluiden ten spijt geloof ik, dat wij toch wel tot een bijzondere taai, volhardend, voorbeeldig, humaan, plichts- en dus huwelijksgetrouw, liefdevol volk behoren. Die conclusie heb ik niet ontleend aan een of andere publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek, maar simpelweg waarneming en een heel kort staaltje van deduceren en combineren, kortom uit eigen ervaring en een heel oppervlakkig stukje denkwerk. De conclusie aangaande onze kwaliteiten heb ik namelijk getrokken uit het aantal jubilea en recepties dat in de afgelopen weken in mijn naaste omgeving voorkwam.

Om te beginnen was er een receptie van de bureaus van een paar huizen verder, die vijftienvintig jaar getrouwd waren. Ik wil niet beweren dat het een uitgesproken slecht huwelijk was, maar uitgesproken best

Rechercheurs (in rokken) grepen aanrander

Even over de grens bij Venlo is een 21-jarige aanrander aangehouden door als vrouwen verklede rechercheurs. Op de weg bij de Keulse barrière werden diverse malen vrouwen overvallen door een man. In vier gevallen was er sprake van aanranding. Drie rechercheurs kregen opdracht om als vrouw verkleed op de bewuste weg te patrouilleren. Zij waren nog maar een paar uur op pad toen een van hen werd overvallen. De aanvaller smeedt hem tegen de grond, ontdekte de val en sloeg op de vlucht. De twee andere rechercheurs, die in de buurt waren, hielden hem aan. Het bleek een korporaal van het Duitse leger te zijn, die toegaf een reeks zedendelicten te hebben gepleegd.

is ook wat anders. Nochtans hadden ze de kwart eeuw volgekregen en gingen ze de toekomst in, gehard, maar welgemoed, hoewel zo te zien niet met al te grote verwachtingen, hetgeen eigenlijk wel verstandig is, want dan kan het ook niet tegenvallen. Dan was er een collega van mijn man, die de 25 dienstjaren had volgemaakt en die bescheiden sprak: „Nou ja, wat is het nog, de tijd gaat z'n gang wel”, terwijl hij over zijn kale schedel streek. En, om in ambtelijke kring te blijven: er was ook nog een 40-jarig jubileum met een snelle pensionering als voornaamste verwachting en buiten de ambtelijke sector nog een kennis die de 40 dienstjaren bij hetzelfde bedrijf had volgemaakt, rustig gezeten achter een bureau. „Moet je je voorstellen, 40 jaar bij een broodheer, dat gaat nog, dat kan de beste overkomen, maar 40 jaar achter een stom bureau”, zei mijn man, die alleen al doodmoe wordt bij de gedachte aan al die recepties en die overigens jubilea onbelangrijk vindt. Zelfs een verjaardag acht hij niet, hoogstens als een uiting van blijdschap om het feit, dat je het weer gehaald hebt, zegt hij. Nu moet ik toegeven, dat niets zo afschuwelijk slopend is als het afsjouden van verjaardagsfeestjes, die maar zelden een feest zijn en in het algemeen ontaarden in gesprekken over de kinderen, die zo bar knap zijn, intelligent, muzikaal, kunstzinnig of artistiek zelfs, die zo vlug tanden krijgen, lachen, zitten, zoveel geest hebben, kortom, stuk voor stuk als wonderen worden voorgesteld ook al zijn het nog zulke onhandelbare loeders. (met excuses).

Recepties zijn dikwijls even erg. Bijna nooit heb ik huichelachtiger pluimstrijkerij, doorzichtiger complimenten en onoprechter gevlei gehoord als daarbij. De jubilaris is geheid de meest tactvolle, kameradschappelijke, joviale, hulpvaardige en belangstellende figuur, die elke spreker ooit onder ogen had. Hij schroomt nimmer iedereen te helpen waar hij kan — als een volmaakt padvinder — en te strijden tegen onrecht. Hij is altijd de spitse, vindingrijke, energieke figuur, ook al heeft hij geen enkel gevoel voor humor en is 'ie eigenlijk bij het luie om af. En, de complimenten stijgen hogerop naarmate de jubilaris dat deed. Het ergste is dat je én bij verjaardagen en bij recepties op je paasbest en poesmooi moet zijn, en

Voor Moeder

dat óf je dag, óf je halve nacht kapot is voor je weer binnen de eigen beslotenheid terug bent en in een stoel valt of je schoenen onder het ledikant schopt. Nou ja, het is misschien wel goed dat er gelegenheden zijn waarop wij alleen maar vriendelijk tegen elkaar zijn, want dat zijn we toch eigenlijk te weinig. En soms is het warempel toch wel leuk. Een bezwaar van al dit soort gebeutenissen blijft niettemin: overal moet toch minstens een bloemetje naar toe.

De bloemist lacht zich scheef, alleen al bij de gedachte, dat de jubilaris of het jubilerende echtpaar 's avonds niet weet waar het met de bloemen heen moet en ze maar weggeeft. De hoogte van de nota over de gezellige bijeenkomsten in dit soort is werkelijk exorbitant, dat wil zeggen per uur werkelijke gezelligheid dan. Meestal rekenen ze er daarom maar andere jubilea bij, jubilea die geen geld kosten en die wel plezierig zijn, bijvoorbeeld het veertigjarig bestaan van de stofzuiger of het feit dat het closetpapier driekwart eeuw dienst bewijst aan de mensheid of het jubileum van de lucifer waar je alle uitnodigingen voor jubileumrecepties enzo tenslotte mee aansteekt opdat er — geheel in overeenstemming met de werkelijkheid — niets anders overblijft dan as....

Marianne.

en Joop van der Hoek

Hij is in de allereerste plaats, wat radio en T.V. zo nodig hebben, een vakman. Daarom hoeft hij nooit te zoeken naar feit en commentaar. Hij is van alles wat er op het groene laken onder de schijnwerper gebeurt, doorgetrokken.

Hij is ook een gemakkelijk prater. Joop van der Hoek heeft geen behoefte aan het ezelsbruggetje van een gesproken tekst, zoals de meesten van zijn collega's. Hij pakt de microfoon, hij neemt zijn horloge, hij legt zijn boekje met de correct bijgehouden uitslagen en ranglijsten (van alle toernooien sedert vele jaren!) vóór zich en Hilversum heeft maar te zeggen wat het hebben wil: anderhalve minuut, drie minuten, zeven, acht . . . Joop van der Hoek levert het op maat. En zijn Nederlands is het waard dat men naar hem luistert; óók, meenden wij, een compliment van waarde, dat men aan aethersprekers-voor-de-vuist niet altijd mag toekennen.

Dát is Joop van der Hoek. Hij gaat rustig zijn gang, schuwt publiciteit, maar is altijd weer volkomen „happy”, wanneer we elkaar bij een Nederlands biljartkampioenschap opnieuw mogen begroeten. Dat gevoel is overigens wederzijds.

En dit ter attentie van de argwanende lezer: wij hebben niet afgesproken dat we van deze gelegenheid gebruik zouden maken om elkaar eens flink in het zonnetje te zetten. Trouwens, de techniek van onze inzending naar de redactie van het Korpsblad geeft hém het laatste woord. Hij kan gerust minder hoffelijk zijn tegenover mij dan ik het eerlijkheidshalve moest zijn tegenover hem, omdat ik mij immers na zijn van mij gemaakt portret niet meer kan wreken.

Het zij zo!

Over mijn collega Jan Cottaar

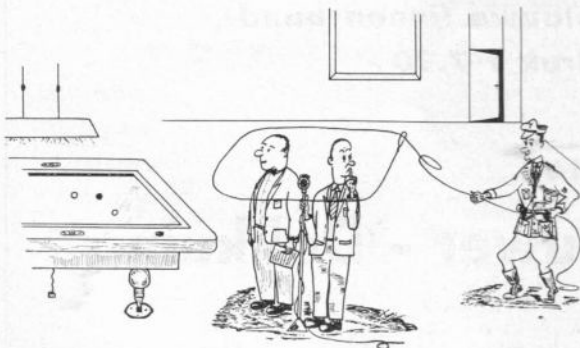
door JOOP VAN DER HOEK

Wachtmeester Beuzenberg is een handige jongen, maar hij wordt nog overtroffen door Jan Cottaar. Want door met mij af te spreken, dat ik onze beide „stukkies” zal inzenden, heeft hij mij genoodzaakt kennis te nemen van zijn pennevrucht en het me daardoor moeilijk gemaakt. Immers: zónder zijn vleiende regels zou het voor mij heel eenvoudig zijn geweest, om over Jan Cottaar een aantal prettige dingen te schrijven, maar nú loop ik de kans, dat men mij van opzet verdenkt.

Aan de andere kant: Jan Cottaar heeft van mij geen waarderende woorden nodig. Ook zonder dat weet iedereen, wie en wat Jan Cottaar is. Als ik op zijn vele kwaliteiten als (eerst) radio- en (tegenwoordig) T.V.-man wijs, trap ik slechts een aantal open deuren in. Laat ik daarom liever iets zeggen van de méns Cottaar. Vaak moet ik horen, dat u — lezers — Jan Cottaar zo'n gezellige en sympathieke vent vindt. En, vraagt u dan, is dat nu ook zo?

Ja, van ganser harte: ja! Ik ken geen collega, die zóveel populariteit met zóveel gemak draagt. Jan Cottaar behoort tot de weinigen, die geen last ondervinden van hun bekendheid in die zin, dat hij nog steeds dezelfde eenvoudige, rondborstige en hartelijke Jan is gebleven. Overigens heeft hij van die bekendheid last genoeg: hij kan zich nergens vertonen zonder herkend te worden. En hoe zoudt u zich voelen, als (we hebben het gezien!) een dame op u afdrentelt, zich voor u opstelt, niets zegt, u vervolgens van en aan alle kanten bekijkt, om na enkele minuten „Dank u” te mompelen en weg te lopen? Of om, als u maandenlang steeds maar is aangestaard en nagewezen, u te verheugen op een internationaal perscongres in Madrid omdat u dan enkele dagen geheel u zelf kunt zijn, en dan in de hall van het Spaanse hotel te worden begroet met „Dag, meneer Cottaar!”, omdat de receptionist een Nederlander blijkt te zijn?

Maar ook dát accepteert Jan Cottaar. Hij is immers ook maar een mens en daarom — wie van ons wél?! — niet gespend van wat ijdelheid en hij vindt die (alleen vaak sterk overdreven) belangstelling voor zijn persoon toch wel prettig. En ik vind het prettig, dat hij veel méér dan „ambtelijke” belangstelling heeft voor de biljartsport. Want dat betekent, dat ik Jan Cottaar een aantal malen per jaar ontmoet — en ik geef u mijn woord, dat alleen dát het bijwonen van biljartkampioenschappen reeds tot een bijzonder „gezellige” bezigheid maakt!

geen uitzending, toch „in beeld”.

Groningen won beker bij M.E.-schietwedstrijden

Op de schietbaan de Zinkenberg bij Arnhem heeft het ressort Groningen met 233.49 punten de wisselbeker gewonnen bij de schietwedstrijden Mobiele Eenheden.

Het Noorden werd overigens op de voet gevolgd door Amsterdam, dat met 221.26 punten uit de bus kwam. De deelnemers aan de M.E. schietwedstrijden vonden het allemaal nogal warm en de schietbaan nogal ver, maar dat deed geen afbraak aan deze wedstrijden, waarvoor de majoor Offermans de deelnemers verwelkomde namens de algemeen inspecteur, die overigens zelf ook van zijn belangstelling blijkwam geven en later ook de prijzen uitreikte. Daarbij wees de generaal Gerritsen op het nut en de noodzaak van deze wedstrijden. Hij verklaarde tevens dat weleens ongunstig is geoordeeld over de Mobiele Eenheden, maar dat de resultaten van het optreden van deze eenheden tot tevredenheid stemmen, hetgeen zelfs uit de mening van de pers kan worden afgeleid. Bij de wedstrijden werden de wapens geïnspecteerd door de meesters-geweermaker Kranenburg en Rutgers. De heer Jansen zorgde dat de vluchtende wielrijder steeds weer vluchtte. De kapitein Bergsma was de mentor, wiens stem kilometers ver te horen was. De wachtmeester 1e klas Ketel zorgde dat er steeds koffie in de ketel was; Van Ditshuizen verleende assistentie bij de prijsuitreiking. En op deze schietdag waren behalve de generaal Gerritsen, onder meer ook de kolonel P. Oom, territoriaal inspecteur in het ressort Arnhem, de intendant der rijkspolitie J. G. Eckhardt en de luitenant E. E. Gerritsen aanwezig.

De uitslag was:

Korps Karabijn	
1. Amsterdam	113.43
2. Groningen	104.24
3. 's-Gravenhage	91.72
4. 's-Hertogenbosch	84.21
5. Arnhem	75.82
Korps Pistool	
1. Groningen	129.25
2. 's-Hertogenbosch	119.89
3. Amsterdam	107.83
4. Arnhem	73.63
5. 's-Gravenhage	62.36

Personalia

Wij herdenken

Wmr. 1e kl.
J. A. Olde Daalhuis
Bornerbroek
ressort Arnhem
☆ 20-4-1915
† 16-6-1963

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 5-6-'63: G. Appelman, wmr. 1e kl., van Berkhout naar Hoogkarspel.
Per 1-7-'63: W. Vermeulen, wmr. 1e kl., van Krommenie naar Middelle en Kwadijk; M. Attema, adjudant, van Medemblik naar Franeker; G. Toren, wmr., van Bilthoven naar Heerenveen.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 10-6-'63: J. J. Deij, wmr. 1e kl., van Biervliet naar Domburg.
Per 1-7-'63: G. Gelderloos, wmr. 1e kl., van Bo.-Hardinxveld naar Stiens; J. A. ten Haken, wmr. 1e kl., van Boskoop naar Rijsaterwoude.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 7-6-'63: J. Scharn, owmr., van Veldhoven naar Veghel.
Per 18-6-'63: A. v. d. Giessen, wmr. 1e kl., van Dinteloord van Zundert.
Per 24-6-'63: J. H. Fincken, owmr., van Venray naar Horst.
Per 1-7-'63: G. J. M. Kusters, wmr., van Mierlo Hout naar Nuenen; H. A. Eestermans, wmr. 1e kl., van St. Oedenrode naar Mierlo Hout; E. J. Huisman, wmr., van Kaatsheuvel naar Berkel-Enschot; J. Schouten, officier 1e kl., van 's-Hertogenbosch naar Leeuwarden; D. N. Oppedijk, wmr., van Oisterwijk naar Moergestel; J. A. A. Somers, wmr., van Hank naar Rijen; J. A. Wolter, owmr., van Roggel naar Helden-Panningen; H. C. v. d. Pluijm, wmr. 1e kl., van Schoot naar Schelluinen.

RESSORT ARNHEM

Per 20-6-'63: F. I. Bruggeman, wmr. 1e kl., van Losser naar Vriezenveen.
Per 24-6-'63: J. H. S. Olde Juninek, owmr., van Zwolle naar Borgharen.
Per 1-7-'63: R. R. van Rees, adsp., van Huissen naar Leeuwen; J. M. Kruitbos, owmr., van Wilp naar Westerbork; A. Broekhuizen, wmr. 1e kl., van Aalten naar Alphen; H. J. Nijhuis, wmr. 1e kl., van Wesepe naar Venhuizen; F. M. C. Offermans, dir. off. 3e kl., van Arnhem naar 's-Gravenhage.
Per 4-7-'63: N. Drijfhout, wmr. 1e kl., van Dinxperlo naar Vinkeveen en Waverveen.

RESSORT GRONINGEN

Per 5-6-'63: H. A. Gijsen, wmr. 1e kl., van Buitenpost naar Dronrijp.
Per 1-7-'63: A. C. van Dijk, officier 1e kl., van Leeuwarden naar Arnhem; R. Heldema, wmr. 1e kl., van Veenwouden naar Marssum.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-7-'63: G. P. Anderiesen, wmr. 1e kl., van Zaandam naar Koog aan de

Zaan (landgroep); M. Dekker, wmr., van Amsterdam I naar Zaandam.

OPLEIDINGSSCHOOL ARNHEM

Onderstaande aspiranten per 1-7-'63 van Opl.school Arnhem naar het:

ressort Amsterdam:

I. M. Quist naar Midden-Beemster; H. Scherpenhuizen naar Monnikendam-Katwoude.

ressort 's-Gravenhage:

H. J. Brandse naar Hellevoetsluis; L. v. d. Have naar 's-Gravendeel; J. Olree naar Boven-Hardinxveld; H. J. A. Evenboer naar Zoetermeer.

ressort 's-Hertogenbosch:

J. J. Bijkerk naar Nederweert; H. v. d. Horst naar Dinteloord; F. P. Janssens naar Oisterwijk; H. R. Jogems naar Budel-Schoot; W. C. de Leeuw naar Raamsdonksveer; P. C. v. d. Linden naar Megen; B. Poolman naar Dussen; T. M. van Rosmalen naar Kaatsheuvel; G. J. Timmermans naar Rijen.

ressort Arnhem:

S. van der Kooi naar Urk.

ressort Groningen:

T. de Boer naar Uithuizen; A. P. Laan naar Grouw; P. de Jong naar Oude Pekela; G. Stevens naar Nw. Schoonebeek.

Rijkspolitie te Water:

A. van den Berg naar Vlaardingen (Europoort); A. N. van den Berg naar Delfzijl; M. A. de Bie naar Vreeswijk; K. Brands naar Zaandam; J. de Jong naar Amsterdam I.

Aanwijzing voor functie

RESSORT GRONINGEN

Per 1-7-'63: Adjudant M. Attema tot groepscommandant te Franeker.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-7-'63: Owmr. A. C. L. Boers tot Materieelbeheerder bij de Staf der Rijkspolitie te Water te Amsterdam.

Bevorderingen

RESSORT AMSTERDAM

tot Officier der Rijkspolitie 1e kl.:

Per 15-6-'63: F. Hylkema, Alkmaar.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-7-'63: C. P. v. d. Velde, Brielle; W. P. v. Zijl, Leiden.
Per 6-7-'63: A. v. Ginkel, Ben. Hardinxveld/Glissendam.
Per 7-7-'63: W. Vlot, Bodegraven.
Per 10-7-'63: M. H. Botbijl, 's-Gravenzande.
Per 14-7-'63: N. E. Bloemendal, Terneuzen.
Per 17-7-'63: P. A. Schoonhoven, Boskoop.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-7-'63: A. G. W. van Dijk, Valkenburg; P. C. A. Versijp, Posterholt; P. J. M. Brans-Brabant, Well.
Per 2-7-'63: A. Kleine, Voerendaal.
Per 4-7-'63: N. M. Mimpin, Grave.
Per 5-7-'63: B. S. Bruijn, Ravenstein; H. J. Theunissen, St. Willebrord.
Per 6-7-'63: P. W. Blankendaal, Heeze.
Per 7-7-'63: H. J. J. Evers, Rijen.
Per 9-7-'63: J. H. A. Lucassen, Kaatsheuvel; F. J. G. Samson, Linne.
Per 11-7-'63: J. G. M. Loohuis, 's-Hertogenbosch.
Per 17-7-'63: G. J. Harmsen, Cuijk; C. van der Wal, Dongen.

RESSORT ARNHEM

tot opperwachtmeester:

Per 1-7-'63: A. Broekhuizen, Alphen.

RESSORT GRONINGEN

tot Dir. Officier der Rijkspolitie 3e kl.:

Per 1-1-'63: Mej. mr. M. A. Boom, Groningen.

tot opperwachtmeester:

Per 1-7-'63: R. Heidema, Marssum.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-6-'63: W. Kuilder, Dwingeloo.
Per 1-7-'63: P. J. Veldman, Balk.

In dienst getreden

RESSORT AMSTERDAM

Per 17-6-'63: J. Beer, rijksambtenaar F te Wormerveer.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-7-'63: F. F. F. Maandag, adm. ambt. C 3 te 's-Hertogenbosch; A. E. Juta te Veghel; D. J. Tahitu te Heeze; J. F. Knufman te Gemert; G. C. de Lima te Born en M. P. de Pauw te Drunen, allen als schrijver i.t.d.

RESSORT ARNHEM

Per 1-7-'63: J. G. Alberts, wachtmeester te Nunspeet.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-6-'63: H. A. Bergsma, schrijver te Koudum.
Per 1-7-'63: T. Teitsma, schrijver te Dokkum; H. A. Kors, A/C te Groningen; V. Smith, schrijver te Borger.

OPLEIDINGSSCHOOL ARNHEM

Per 1-7-'63: Onderstaande adspiranten:

J. Albers, F. H. M. Albersen, Sj. Alkema, P. H. van Bergen, P. Bladergroen, Th. W. E. Boerboom, W. Bohle, J. H. Th. M. Bossman, T. J. M. Bruin, H. G. Christiaans, P. H. M. Claessen, E. Dekker, H. Dekker, R. H. Dikkeboer, B. W. S. J. F. Dolmans, J. G. van Dorsten, L. Douwsma, S. Drent, W. Drijver, B. H. Dijks, D. Eekhof, F. Engelage, C. J. Groenesteijn, J. de Groot, H. Gruppen, J. B. Th. Hendriksen, W. Hessel, B. Th. Hooghiemstra, B. L. van der Horst, H. Hulshof, D. J. M. Jansen, G. P. J. Janssen, J. W. M. de Jong, W. Kats, G. P. M. Kerstens, G. Klaver, H. Koopmans, J. Kossen, Sj. P. Kuipers, Ch. J. M. Kuster, C. van de Kuijt, H. Labordus, L. J. Lagendijk, C. B. Langendoen, T. Langerak, A. A. van Leeuwen, P. Marreevee, R. Meijer, J. H. A. G. Middelhuis, W. F. Moors, P. Muilenburg, L. Muller, L. J. Noordergraaf, J. J. van Noortwijk, A. G. E. L. van Ooijen, J. J. Otten, N. B. Overpelt, J. L. J. Peters, W. J. G. Rikken, G. A. H. Rutten, J. A. Sannes, C. J. Schenau, J. Schuur, Th. A. M. Smale, F. Snier, N. Spiekman, C. M. P. Stam, J. H. W. Stemerding, G. R. van Veen, G. W. M. Verbong, F. A. Vervelde, G. W. Visser, P. H. de Wit, W. Wolters, J. Wubs, E. Zweep en S. Zijlstra.

Per 8-7-'63: H. van Assenderp.

De dienst verlaten

STAF ALGEMEEN INSPECTEUR

Per 1-7-'63: W. H. van Ballegoyen de Jong, dir. off. der rijkspolitie 2e kl. te 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-7-'63: B. Gerritse, adjudant te Diemen; K. Sweers, wmr. 1e kl. te Krelleroord.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-7-'63: G. v. d. Zanden, adjudant te 's-Gravenhage.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-7-'63: J. A. Adriaansen, wmr. 1e kl. te Huijbergen.

RESSORT ARNHEM

Per 1-7-'63: Th. Wink, owmr. te Zwartsluis.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-7-'63: L. A. Bos, A/C te Zuidhorn.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-7-'63: P. Honing, hoofd van de administratie te Amsterdam.

OPLEIDINGSSCHOOL ARNHEM

Per 1-7-'63: C. K. A. v. d. Lugt, aspirant te Arnhem.

Ambtsjubilea

Owmr. J. Smids Driebergen
ressort Amsterdam
25 jaar op 1-7-1963

Adjudant A. v. Walsem
Amsterdam
ressort Amsterdam
25 jaar op 4-7-1963

Owmr. W. Vochteloo
Hoofddorp
ressort Amsterdam
25 jaar op 12-7-1963

Owmr. J. U. Stelwagen
Benschop
ressort Amsterdam
25 jaar op 12-9-1963

Adjudant G. Overbeeke
Kapelle-Z.
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 4-7-1963

Owmr. J. H. v. Belois
Oud-Beijerland
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 2-9-1963

Adjudant J. J. Lavrijsen
Breda
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 2-7-1963

Owmr. H. L. Meesters
Zevenbergen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 30-6-1963

Wmr. 1e kl. Th. M. Bouts
Roermond
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 1-9-1963

Wmr. 1e kl. J. Lemson
Herwijnen
ressort Arnhem
25 jaar op 16-7-1963

Owmr. F. v. Yugt
Arnhem
ressort Arnhem
25 jaar op 18-7-1963

Adjudant J. v. d. Starre
Apeldoorn
ressort Arnhem
25 jaar op 8-8-1963

Owmr. W. van Dijk
Wommels
ressort Groningen
25 jaar op 3-8-1963

Owmr. W. Leeuwenstein
Dordrecht
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 20-7-1963

Adjudant M. Boom
Dordrecht
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 4-7-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

5e JAARGANG www.rijkspolitie.nl **SEPTEMBER 1963**

De generaal bij aflossing van de wacht in Korpsbladredactie

De majoor G. van Dijk opgevolgd als voorzitter door de kolonel P. Oom

Tijdens de jongste redactievergadering van het Korpsblad Rijkspolitie, die in Utrecht werd gehouden, heeft de majoor G. van Dijk afscheid genomen als voorzitter. In dezelfde bijeenkomst is de kolonel P. Oom, territoriaal inspecteur in het ressort

Arnhem, hem opgevolgd. Deze aflossing van de wacht viel samen met het verschijnen van het laatste nummer van de vierde jaargang van het Korpsblad dat derhalve met een nieuwe voorzitter aan het roer aan

generaal J. Gerritsen belangrijk genoeg gevonden om deze redactievergadering bij te wonen. Alleen al daaruit, maar tevens uit de beharzenswaardige woorden die hij bij dit afscheid sprak, werd andermaal dui-

★

Bijschrift foto: In een warme handdruk lag de waardering van de Algemeen Inspecteur besloten voor het werk dat de scheidende redactievoorzitter, de majoor G. van Dijk vier jaar lang, of — de tijd van voorbereiding meegerekend vijf jaar — heeft gedaan in het belang van het Korpsblad. Een periode die lang genoeg is geweest om de majoor Van Dijk met een tikkeltje weemoed te doen vertrekken. Op deze foto van het afscheid voorts van links naar rechts zittend, de reserve-adjutant F. de Jager, de adjutant J. Ranselaar, de wachtmeester 1e kl. A. J. Willems, de luitenant W. F. K. J. F. Frackers, de kolonel P. Oom, de heer J. W. Brouwer, uitgever van het Korpsblad en de opperwachtmeester J. J. H. van Aerssen. De reserve-adjutant De Jager heeft inmiddels ook afscheid genomen, de kapitein mr A. J. Dek en de wachtmeester 1e kl. P. H. Beuzenberg waren verhinderd.

„Beschamend dat nog niet elk Korpslid abonnee op het Korpsblad is”, aldus de generaal

de vijfde jaargang is begonnen. Een en ander betekent, dat de majoor Van Dijk zich vijf jaar lang verdienstelijk heeft gemaakt voor het Korpsblad, want aan het verschijnen van het allereerste nummer was immers een jaar voorbereiding voorafgegaan. Het afscheid van de majoor Van Dijk en tegelijkertijd de intrede van de kolonel Oom werd door de Algemeen Inspecteur, de

delijk dat de generaal aan het Korpsblad Rijkspolitie een grote betekenis toekent. De samenkomst in Utrecht viel uiteen in drie aspecten, in een terugblik, een aflossing van de wacht aan het hoofd van de redactietafel, en een bezinning aan het begin van de vijfde jaargang. De generaal zei onder meer: „Ik herinner mij nog dat ik vier jaar

1

geleden een voorwoord moest schrijven voor het eerste nummer van het Korpsblad, waarvan het eerste exemplaar mij door de voorbereidende commissie onder leiding van de overste Silver werd aangeboden. Nu heb ik de gebonden jaargangen nog eens nageslagen om opnieuw te kunnen concluderen dat het Korpsblad sindsdien tot grote bloei is gekomen, al kon het aantal abonnees nog wel groter zijn. Het is beschamend," aldus de generaal, „dat er nog altijd beroepsrijkspolitiemannen zijn, die geen abonnee zijn. Het is beschamend en ik begrijp het niet, dat men bij een behoorlijke salariering en daartegenover een gering abonnementsgeld, dit niet voor het korps over heeft. Het is pijnlijk en ik hoop, dat anderen hun collega's op dit punt blijven opvoeden.

Er zijn in de afgelopen vier jaar heel wat artikelen verschenen. Niet alleen bij de abonnees zelf, maar ook in hun gezinnen leeft het Korpsblad. Dat hadden we verwacht en dat is bewaarheid.

Dit is de laatste vergadering van de redactie onder voorzitterschap van de majoor Van Dijk. Een woord van erkentelijkheid, van warme waardering aan zijn adres is hier op z'n plaats. Het is niet gering om naast de taak van districtscommandant dit te doen. Vier lange jaren heeft hij met alle enthousiasme al het mogelijke gedaan voor het korpsblad. De kolonel Oom zal de plaats van de majoor Van Dijk innemen. Ik geloof dat de keuze goed is. Het is net als bij de keuze van commandanten: daar komt altijd een soort feeling bij te pas. Zo'n keuze is niet alleen een zaak van verstand of uiterlijk maar ook van feeling," aldus de generaal, die zei ervan overtuigd te zijn dat het korpsblad onder leiding van de kolonel Oom een nieuwe bloeiperiode tegemoet zal gaan.

De uitgever van het Korpsblad, de heer J. W. Brouwer, gewaagde van de zeer goede samenwerking die de jaren door is geweest en de medewerking die hij steeds van de redactie onder voorzitterschap van de majoor Van Dijk heeft gehad. Hij zegde daarvoor hartelijk dank.

Namens de redactie sprak de luitenant W. F. K. J. F. Frackers woorden van waardering voor de wijze

waarop de redactie vier jaar lang onder leiding van de majoor Van Dijk heeft gewerkt. Hij typeerde de goede samenwerking met enkele woorden: „Het heeft wel eens gekraakt, maar zonder dat de goede verhoudingen daardoor werden aangetast." Namens de redactie bood hij de majoor een fel begeerd attribuut aan voor diens hobby: een zeewerpmolen.

De (verraste) majoor Van Dijk gewaagde van een sterke band tussen het korpsblad en het personeel, maar ook van de zorgen aan het korpsblad voorzitterschap verbonden, de zorgen om buiten beleidszaken van de algemene inspectie te blijven en om de eenheid in het korps te bevorderen, om bovendien een blad te maken waar de lezer mee ingenomen is. Hij noemde de redactie het geweten van het Korpsblad, wees op de betekenis van de zelfstandigheid van dit blad en deed een losse greep uit vijf jaar Korpsbladervaringen, constaterend dat er zo het een en ander is gebeurd, dat er vele zorgen zijn geweest, maar dat waardering zoals die werd betuigd door de algemene inspecteur, streelt. De majoor Van Dijk zei er van overtuigd te zijn, dat door de benoeming van de kolonel Oom als voorzitter de band tussen het Korpsblad en de Algemene Inspectie versterkt zal worden.

De kolonel Oom zei tenslotte tot dusver steeds een trouw en welwillend lezer te zijn geweest met bewondering voor wat werd gepresteerd, hoewel slechts oppervlakkig op de hoogte van de zorg die nodig is om een blad fris en boeiend te houden. Het voorzitterschap is door de majoor Van Dijk erg vrolijk voorgesteld. Hij zei: „'t Is alleen maar een beetje sturen, maar er zit meer aan, zo heb ik uit de notulen wel begrepen," aldus de kolonel, die voorts verklaarde: „Er zijn nu eenmaal gevallen dat je een beroep dat op je wordt gedaan, niet zomaar naast je kunt neerleggen. Ik heb de benoeming tot voorzitter graag en met enthousiasme aanvaard, niet verhelend, dat deze functie zorg en tijd zal vragen." Aldus is het Korpsblad Rijkspolitie met een nieuwe voorzitter een nieuwe jaargang ingegaan. B. den O.

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

5e JAARGANG

Nr. 1 — september 1963

VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie:

Kolonel P. Oom te Arnhem

Kapitein mr. A. J. Dek te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester

J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klasse

A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester 1e klasse

P. H. Beuzenberg te Veldhoven

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie te Roermond
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie:

Bas den Oudsten, journalist

Lekku post Leeuwarden

Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum

Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 5.00 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.60 per stuk

★

Advertenties:

J. Duyker - Groningen

Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag:

Bij het bloemencorso te Zundert waren onder de 380 leden van het Korps Rijkspolitie ook 90 adspiranten van de Opleidingsschool te Arnhem ingezet. Op de foto twee van hen tijdens het passeren van de stoet.

(zie ook pag. 14, 15 en 16)

De adjudant S. van der Wulp naar Terheyden

De adjudant S. van der Wulp is met ingang van 15 juli 1963 aangewezen als groepscommandant te Terheyden. Hij werd op 15 februari 1914 te 's-Gravendeel geboren en kwam op 1 augustus 1940 bij de Rijksveldwacht. Daarvoor was hij op 28 mei 1938 reeds in overheidsdienst als wachtmeester-capitulant bij het 2e Regiment Huzaren. Op 1 maart 1941 trad hij in dienst bij de toenmalige Marechaussee. Nadat hij op 1 januari 1946 werd aangesteld tot wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl. te Streefkerk, volgde op 1 jan. 1954 zijn bevordering tot opperwachtmeester. Vervolgens werd hij op 1 februari 1956 postcommandant te Hardinxveld-Giessendam, waar hij op 1 juni 1962 werd aangewezen als plaatsvervangend - groepscommandant, tevens rayoncommandant.

De adjudant B. J. Wisse naar Oude-Tonge

De adjudant B. J. Wisse is met ingang van 1 augustus 1963 aangewezen als groepscommandant te Oude Tonge. Hij werd op 21 oktober 1914 geboren te Kattendijke en trad op 22 januari 1940 in dienst bij de Rijksveldwacht, waar hij tot 30 november 1941 Graauw tot standplaats kreeg. Op 1 maart 1943 ingedeeld bij de Staatspolitie (Marechaussee), volgde op gelijke datum zijn verplaatsing naar Kruiningen. Op 1 januari 1946 werd hij aangesteld als wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl., waarna hij op 1 februari 1947 speurhondgeleider werd met Goes als standplaats. Van deze functie werd hij op 1 november 1949 ontheven en geplaatst te Kloetinge. Als standplaatsen kreeg hij nog St. Maartensdijk en Sleen. In laatstgenoemde plaats werd hij postcommandant en bevorderd tot opperwachtmeester op 1 januari 1954. Op 18 mei 1955 werd hij postcommandant te Aardenburg en op 1 augustus 1960 aangewezen als plaatsvervangend groepscommandant te Zierikzee.

De adjudant J. Vervloet groepscommandant Steenbergen

Met ingang van 1 augustus 1963 is de adjudant J. Vervloet benoemd tot groepscommandant te Steenbergen. Geboren te Oude-Tonge op 20 juli 1916, trad hij op 1 augustus 1940 in dienst bij de toenmalige Marechaussee. Hij werd op 1 januari

Korps Rijkspolitie weer bij sluiting Staten Generaal

Andermaal heeft het Korps Rijkspolitie meegewerkt aan de p'echtige sluiting van het zittingsjaar van de Staten-Generaal. Toen mr. E. H. Toxopeus, minister van Binnenlandse Zaken op het Haagse Binnenhof arriveerde musiceerde daar de Rijkspolitiekapel. Voorts waren er twee detachementen van elk dertig manschappen bereyden onder commando van de kapitein J. J. de Kat Angelino en een eredetachment bestaande uit twee pelotons, in totaal zestig man van de Opleidingschool te Arnhem, onder bevel van de luitenant P. Leers. Een en ander heeft andermaal extra cachet verleend aan de sluiting van het zittingsjaar van de Staten-Generaal, kort na aankomst door minister Toxopeus vericht in naam der Koningin.

Jeugdcriminaliteit weer gestegen

Aan de hand van de strafzaken tegen strafrechtelijk minderjarigen door de justitie afgedaan in 1961, kan worden geconcludeerd dat de jeugdcriminaliteit opnieuw is toegenomen.

Deze gevolgtrekking wordt gesteund door gegevens van het Centraal Bureau voor de statistiek, betreffende de toepassing van de kindwetten in 1961.

Het aantal van 47 schuldigverklarden per tienduizend kinderen van 10 tot en met 17 jaar in 1960, steeg in 1961 tot 50 per tienduizend. De toename had vooral betrekking op vernieling, gekwalificeerde diefstal en heling. Het verhoudingscijfer voor meisjes steeg van 7,3 tot 8,1, dat voor jongens van 85,1 tot 90,5.

... „Ik deed het echt niet met opzet, overste!“ ...

Van de Re(d)actietafel

Tijdens de besprekingen van de redactieleden met de correspondenten is in het bijzonder onder de aandacht gebracht dat laatstgenoemen in feite de ogen en oren van de redactie zyn. Immers zij kunnen de redactie tijdig inlichten over op handen zijnde gebeurtenissen in hun gebied die voor publicatie in het Korpsblad in aanmerking komen.

Ook kunnen zij contacten leggen met Korpsleden door wie een bijdrage, hetzij in de vorm van een artikel, hetzij in de vorm van een tekening of cartoon, geleverd kan worden. Zij kunnen meedenken met de redactie en voorstellen doen — mede aan de hand van de kritiek die zij van de lezers horen — de inhoud van het Korpsblad aantrekkelijker te maken. Deze mogelijkheden van het correspondentenschap zijn uitvoerig besproken. Ook van de zijde van de correspondenten is gelukkig het nodige naar voren gebracht, zodat de redactie overtuigd is van bereidheid tot medewerking van alle correspondenten en dan ook de nieuwe jaargang met vertrouwen tegemoet ziet. Ten behoeve van de lezers die een bijdrage willen leveren, drukken wij hierbij de namen en adressen af van de correspondenten tot wie zij zich hiervoor kunnen wenden.

— ★ —

En dit zijn de nieuwe correspondenten:

Owmr.
J. Bom
Staf District
's-Gravenhage

Owmr.
L. Hoedemaker
Staf District
Breda

Owmr.
H. v. d. Woude
Staf District
Heerenveen

Owmr.
J. Kleppers
Staf District
Winschoten

Correspondenten Korpsblad Rijkspolitie

ALGEMENE INSPECTIE:

Adj. H. Schimmel, Koningskade 8, 's-Gravenhage, tel. 070-18 23 25.

RESSORT AMSTERDAM:

Territoriale Inspectie: Adj. H. Kuik, De Lairessestraat 39, Amsterdam, tel. 020-79 89 10.
District Alkmaar: Owmr. P. de Wild, Kennemerstraatweg 128, Alkmaar, tel. 02200-1 64 44.
District Amsterdam: Owmr. W. J. Petiet, Paulus Potterstraat 32, Amsterdam, tel. 020-73 24 22.
District Utrecht: Wmr. 1e kl. D. Johannes, Utrechtseweg 139, De Bilt, tel. 030-6 16 43.

RESSORT 's-GRAVENHAGE:

Territoriale Inspectie: Adj. W. A. J. van den Wijngaard, Koninginnegracht 46, 's-Gravenhage, tel. 070-18 34 30.
District Dordrecht: Adj. W. J. van Essen, Buiten Walevest 9, Dordrecht, tel. 01850-71 41.
District 's-Gravenhage: Owmr. J. Bom, Koninginnegracht 46, 's-Gravenhage, tel. 070-18 34 30.
District Leiden: Adj. D. van Buren, Herengracht 20, Leiden, tel. 01710-3 22 45.
District Middelburg: Adj. C. den Otter, Groenmarkt 14, Middelburg, tel. 01180-27 88.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH:

Territoriale Inspectie: Wmr. 1e kl. B. J. Bruinsma, Julianaplein 8, 's-Hertogenbosch, tel. 04100-3 34 41.
District Breda: Owmr. L. Hoedemaker, Catharinastraat 20, Breda, tel. 01600-2 40 61.
District Eindhoven: Adj. J. M. Tijssen, Hoogstraat 226, Eindhoven, tel. 04900-2 37 85.
District 's-Hertogenbosch: Adj. G. Th. Volk, St. Jorisstraat 76, 's-Hertogenbosch, tel. 04100-3 68 81.
District Maastricht: Adj. J. H. Huskens, Wilhelminasingel 97, Maastricht, tel. 04400-1 31 45.
District Roermond: Owmr. H. M. van Ark, Andersonweg 46, Roermond, tel. 04750-52 52.
District Tilburg: Adj. F. S. Weterings, St. Josephstraat 104, Tilburg, tel. 04250-2 54 70.

RESSORT ARNHEM:

Territoriale Inspectie: Owmr. J. van de Wetering, Velperweg 150, Arnhem, tel. 08300-2 28 41.
District Almelo: Adj. F. van Vliet, Sluiskade N.Z. 90, Almelo, tel. 05490-58 66.
District Apeldoorn: Adj. D. F. A. van den Berg, Emmalaan 1, Apeldoorn, tel. 06760-1 33 44.
District Doetinchem: Adj. G. A. Tönies, Mr. Lovinklaan 16, Doetinchem, tel. 08340-33 18.
District Nijmegen: Adj. J. Liebers, v. Schaek Mathonsingel 6, Nijmegen, tel. 08800-2 59 27.
District Zwolle: Adj. B. C. Blom, Geert Grotestraat 4, Zwolle, tel. 05200-1 34 98.

RESSORT GRONINGEN:

Territoriale Inspectie: Owmr. J. M. Post, Verl. Hereweg 163, Groningen, tel. 05900-2 86 45.
District Assen: Owmr. G. Schoemaker, Bellerstraat 155, Assen, tel. 05920-48 45.
District Groningen: Owmr. F. de Vries, Heresingel 5, Groningen, tel. 05900-3 75 41.
District Heerenveen: Owmr. H. van der Woude, Burg. Falkenaweg 98, Heerenveen, tel. 05130-32 44.
District Leeuwarden: Adj. Tj. Bleeker, Arumerstraat 29, Leeuwarden, tel. 05100-2 34 60.
District Winschoten: Owmr. J. Kleppers, Burg. Schönfeldsingel 33, Winschoten, tel. 05970-20 02.

RIJKSPOLITIE TE WATER:

Staf Commandant: Adj. A. G. C. M. Eichhorn, Westerdoksdijk 2, Amsterdam, tel. 020-6 33 11.
District Amsterdam: Wmr. 1e kl. L. Gorter, Westerdoksdijk 2, Amsterdam, tel. 020-6 33 11.
District Leeuwarden: Owmr. F. Oosterhof, Emmakade N.Z. 3, Leeuwarden, tel. 05100-2 30 44.
District Nijmegen: Adj. J. C. de Leeuw, Newtonstraat 99, Nijmegen, tel. 08800-5 30 26.
District Vlaardingen: Adj. J. C. van der Hilst, Oosthavenkade 85, Vlaardingen, tel. 010-6 74 00.

DIENST LUCHTVAART KORPS RIJKSPOLITIE:

Wmr. 1e kl. W. H. Hoffmeister, Luchthaven Schiphol, tel. 020-72 99 99.

OPLEIDINGSSCHOOL KORPS RIJKSPOLITIE:

Owmr. J. F. de Kock, Velperweg 142, Arnhem, tel. 08300-3 28 44.

De generaal J. Gerritsen met zijn echtgenote op het ere-podium.

Wachtmeester 1e kl. Top (Wychen) hebben de hitte en regen niet gedeerd, zoals aan zijn opgewekt gezicht wel te zien is.

Het zit er op. De laatste hand wordt aan het toilet gelegd voor het defilé.

Generaal zag 38 „r.p.'ers" (van de slechts 41) over eindstreep van zware vierdaagse gaan

door opperwachtmeester J. J. H. VAN AERSSSEN te Nijmegen

Eén en veertig rijkspolitieambtenaren namen deel aan de 47ste Nijmeegse vierdaagse. Dit aantal noopt zeker niet tot het uitstoten van enthousiaste vreugdekreten. Het ressort Den Haag telde zelfs maar vier deelnemers en werd daarom samengevoegd met het ressort Amsterdam, waardoor een groepje van 14 man kon worden geformeerd. Ook Groningen en Arnhem moesten noodgedwongen worden samengetrokken en kwamen daarmede op 13 man. Slechts het ressort Den Bosch bleek in staat een eigen detachement van 14 man, onder leiding van opperwachtmeester Zuidam, op de been te brengen. Amsterdam-Den Haag stond onder commando van opperwachtmeester Stoop, terwijl Groningen-Arnhem werd aangevoerd door de luitenant Th. v. Dolderen. Het is een bijzonder zware vier-

daagse geweest. Drukkende hitte en stromende regen stelden de in totaal ruim tienduizend deelnemers voor zware problemen en zij, die niet voldoende voorbereid aan de start waren verschenen, verdwenen dan ook, de een na de ander, in de bezemwagen.

Drie rijkspolitieambtenaren hebben de eindstreep niet gehaald, zodat aan het einde van de laatste dag de luitenant Van Dolderen aan het hoofd van 38 man de laatste kilometers, die steeds door een met honderdduizenden omzoomde St. Annastraat gaan, kon afleggen.

Deze 38 dapperen konden met gerechtvaardigde trots „hun" generaal, die (met zijn echtgenote) op het erepodium het defilé gadesloeg, in de ogen zien. Zij werden, traditiegetrouw, voorafgegaan door de Rijkspolitiekapel, die allerwege respect afdwong.

Met bloemen langs de volgepropte tribunes naar de finish.

geten dat er voor de oorlog dikwijls geen werk was of dat ze slechts 1 Kroon per uur konden verdienen. In hun huizen mopperen zij er ook over dat er bij plaatsen met mijnbouw of zware industrie veel gemakkelijker huizen te krijgen zijn omdat er daar meer gebouwd worden. En, in die huizen wordt gediscussieerd over de vraag of het nu echt allemaal wel zoveel beter is en of het misschien materieel niet net zo zou zijn geweest als nu onder een ander regiem. De vraag hoe het geld wordt besteed brengt tijdens moeizame gesprekken in de huizen van Tsjechische families naar voren, dat de dagelijkse eerste levensbehoeften niet duur zijn, maar dat voor alles wat maar even als luxe wordt gezien, stevige prijzen betaald moeten worden, en vele voor ons normale zaken worden hier al gauw als luxe beschouwd.

Brood kost 2.60 Kronen per kilo, melk 1.80 Kr. per liter, aardappelen belopen omstreeks 80 Heller per kilo, rundvlees 24, varkensvlees omstreeks 30 Kronen per kilo. Eieren daarentegen kosten 1.30 tot 1.60 Kr. per stuk (dus volgens f 0,27 per Kroon, de gehalveerde koers, toch nog ongeveer 40 cent per stuk). Een kilo boter kost omgerekend bijna 10 gulden, een kilo koffie bijna 38 gulden, een kilo cacao ruim 35 gulden. En, dan is ook nog niet altijd alles te krijgen omdat altijd wel ergens het plan niet klopt. Bijna dagelijks staan er in het gehele land mensen in de rij, bij de slagerswinkels om varkensvlees, bij de levensmiddelenzaken om eieren. „Het produktieplan klopt dan wel, maar de varkens en kippen hebben het niet begrepen”, zei mij een ironisch man in Praag....

B. den O.

Zelfs de vioolbouwer is gebonden aan zijn erkenning als kunstenaar door de staat.

De adjudant J. Willemsen (R.P. te water) naar Kampen

Met ingang van 1 september 1963 is de adjudant

J. Willemsen aangewezen als commandant van de groep Kampen van de Rijkspolitie te Water. Hij werd op 23 juni 1917 geboren te Amsterdam en trad op 2 maart 1934 in dienst bij de Koninklijke Marine. Na de capitulatie kwam hij op 19 augustus 1940 bij de Marechaussee en deed van november 1941 tot oktober 1945 als bootsman dienst bij de toenmalige politie te water. Na de bevrijding werd hij opgeroepen in werkelijke dienst bij de Koninklijke Marine tot 17 april 1947, toen hij werd aangesteld tot wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl. district Noord van de Rijkspolitie te Water. Hij werd achtereenvolgens geplaatst te Leeuwarden, Lemer, Dordrecht en Arnhem. In laatstgenoemde standplaats werd hij op 12 september 1956 postcommandant en op 23 januari 1958 plaatsvervangend groepscommandant. Op 1 januari 1956 werd hij bevorderd tot opperwachtmeester.

De adjudant R. Damen groepscommandant te Diemen

De adjudant R. Damen is met ingang van 1 september 1963 aangewezen als groepscommandant te Diemen. Hij is op 11 mei 1916 geboren te Zutphen en trad op 7 april 1937 in dienst bij het

Wapen der Koninklijke Marechaussee. In de oorlogsjaren verbleef hij in Engeland (Kon. Marechaussee) en werd op 16 oktober 1944 wachtmeester-titulaire. Op 20 augustus 1946 werd hij als wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl. aangesteld en kreeg als standplaats Herfsen. Van 15 maart 1951 tot 1 februari 1958 was hij postcommandant te Epse en vanaf laatstgenoemde datum was hij plaatsvervangend groepscommandant te Gorssel, tevens rayoncommandant te Epse. Hij werd op 1 januari 1954 bevorderd tot opperwachtmeester.

De adjudant Th. Hubbers naar Berghem

Met ingang van 15 augustus 1963 is de adjudant Th. Hubbers aangewezen als groepscommandant te Berghem. Hij werd op 22 februari 1917 geboren te Groesbeek en begon zijn politieloopbaan bij het

Wapen der Koninklijke Marechaussee op 9 februari 1938. Op 1 maart 1943 ging hij over naar de Staatspolitie (Marechaussee) en werd op 1 januari 1946 aangesteld tot wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl., ter standplaats Slenaken. Hier werd hij postcommandant, terwijl hij voorts nog op de volgende standplaatsen de functie van postcommandant heeft vervuld: 1 augustus 1950 te Mechelen; 1 januari 1952 te Amby; 1 juli 1956 te Urmond en vanaf 1 april 1958 te Stein. Op 29 december 1959 werd hij geplaatst op de groep Schaesberg. Hij werd op 1 januari 1954 bevorderd tot opperwachtmeester.

De adjudant A. van den Heuvel groepscommandant Ouder-Amstel

De adjudant A. van den Heuvel is met ingang van 1 september 1963 aangewezen als groepscommandant te Ouder-Amstel.

Geboren op 14 juli 1912 te Numansdorp, verbond hij zich op 19 oktober 1932 bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee. Hij ging op 15 november 1939 over naar de gemeente-veldwacht met als standplaats Oude-Water. Bij de reorganisatie van de Nederlandse Politie kwam hij op 1 maart 1943 bij de Staatspolitie (Marechaussee), terwijl hij op 1 januari 1946 werd aangesteld als wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl. Hij hield Oudewater als standplaats waar hij postcommandant werd en met ingang van 11 april 1958 plaatsvervangend groepscommandant. Op 1 januari 1954 werd hij bevorderd tot opperwachtmeester.

Dode maagd van Astolat veilig door Zundert met assistentie van 380 man rijkspolitie

Bijna vierhonderd mannen van het Korps Rijkspolitie hebben in het Zuid-Brabantse Zundert — dichterbij de Belgische grens dan bij Breda — de jaarlijkse slag weer gewonnen, de slag om de handhaving van de orde, de slag tegen meer dan honderdduizend bezoekers — de waarheid ligt ergens tussen 110 en 120.000 —, tegen 7300 personenauto's, 385 autobussen, reeksen motoren en bromfietsen, de slag rond honderdduizenden kleurige bloemen, door nijvere handen samengebracht op 25 fraaie wagens die met 14 muziekkorpsen het ongemeen schone kilometerslange rijdende sprookje van het tweeëntwintigste bloemencorso vormden.

Met behulp van Portofoons hadden de beredenen voor het eerst in de geschiedenis radiografisch contact met elkaar en met de centraalpost.

Het mag zijn dat Zundert z'n boomkwekerijen heeft gelijk Deventer z'n koekfabriek, maar het is slechts de eendaagse symphonie van bloemen, die Zundert een zo grote bekendheid geeft dat burgemeester G. J. A. Manders de gemeentelijke bevolking van rond 11.000 zielen een dag per jaar vertienvoudigd ziet. En aangezien dat verre uitgaat boven de stoutste verwachtingen van de planologen, die bij Zundert's kern- en uitbreidingsplannen betrokken zijn geweest, ver uitsteekt boven de capaciteit van het dorp en ook van de

**Leger van meer dan
bij fraai zui**

wegen die Zundert bereikbaar maken, zijn daar elk jaar uitgebreide voorzieningen voor nodig, die een aan de mankracht van het district Breda van de rijkspolitie omgekeerd evenredige berg zorgen oplegt. Maanden tevoren beginnen in het districts-bureau van de majoor W. H. L. van Nijnanten de voorbereidingen voor de organisatie van alle regelingen die de orde en daarmee het slagen van het corso moeten bepalen, voorbereidingen in een voortdurende samenspraak tussen het district Breda en de gemeente Zundert. Dat gaat al jaren zo en de ervaringen hierbij opgedaan, hebben ook dit jaar weer tot een waterdichte regeling bijgedragen. Er was 380 man rijkspolitie in en om Zundert in de weer: 116 van het district Breda, 31 tot 33 man per district Tilburg, 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Roermond en Maastricht, voorts 90 smeteloze aspiranten van de Opleidingsschool te Arnhem en 8 beredenen.

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

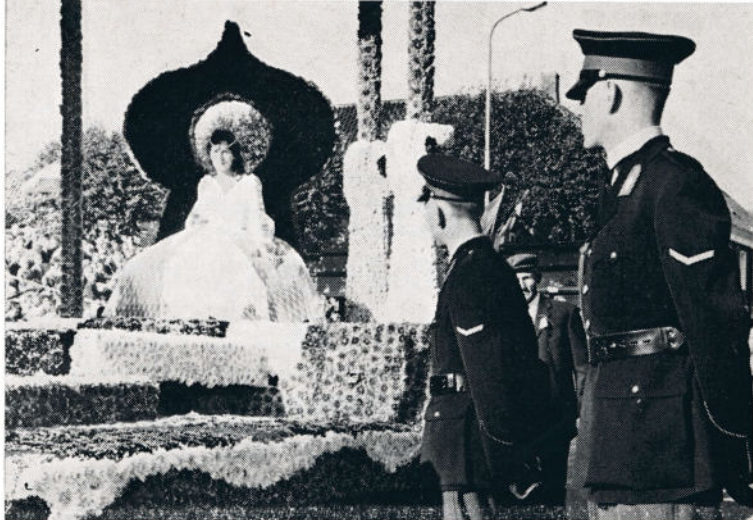

Al deze mannen hadden tot taak er voor te zorgen dat de stroom der tienduizenden geen chaos werd, dat de kilometers lange guirlande van vijftiwintig praalwagens een vrije route vond door de stampvolle straten, dat de op deze wagens uitgebeelde bruidsvaart van Doornroosje, de sluimerende schoonheid, de dode maagd van Astolat, het schuttersfeest bij de molen, geen strobreed in de weg werd gelegd of dat de droom van een bedelmeisje niet werd verstoord dan wel het Saksisch porcelein — op de winnende wagen gestalte gegeven — niet gekraakt.

Het is derhalve duidelijk, dat het korps rijkspolitie een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot het slagen van een uniek gebeuren. Uniek, want het corso van Zundert is geen festijn op grond van hard zakelijke motieven, maar een stukje volkscultuur. Het is evenmin een traditie die op min of meer losse gronden is gebaseerd of uitsluitend op de begeerte Lisse of Aalsmeer na te doen. Het corso van Zundert is voor de

10.000 bezoekers
elijk corso

oorlog al ontstaan uit de koninginestoet, die elk jaar op 31 augustus door de straten ging. Zelfs tijdens de bezetting was er een corso in Zundert. En, nu het elk jaar op 1 september wordt gehouden, wordt het nog altijd georganiseerd door het Oranjecomité, waarvan burgemeester Manders voorzitter is. Het zijn de vijftien wijken en buurten van de gemeente, die elk jaar voor de praalwagens zorgen, die zich het hoofd breken over de ontwerpen waarmee zij elkaar naar de kroon zullen steken. In elk buurtschap wordt koortsachtig aan die wagens gewerkt. Er worden speciale tenten voor gebouwd, waarin het geraamte wordt getimmerd en waarin de bloemen worden bevestigd: 50.000 tot 70.000 bloemen per wagen, in elke bloem een spijkertje om haar vast te houden. Dat kost allemaal geld, een slordige drieduizend gulden per wagen. Het moet opgebracht worden uit de verhuur van tribuneplaatsen, de entreegelden en een

De aspiranten van de opleidingsschool waren in Zundert niet alleen in actieve dienst, maar kwamen geheel los van de sfeer van de school.

deel van de parkeergelden, een totaal dat men eendrachtig zo hoog mogelijk poogt te krijgen, reden waarom de kaartjesverkopers bij de afgesloten invalswegen zeer begerig zijn de omzet zo hoog mogelijk te brengen, hetgeen dan weer ten aanzien van de aangebrachte slagbomen enzo, een juridisch hachelijke zaak is, waarmee de rijkspolitie dan ook geen bemoeienis heeft. De controleurs dienen de zaak van afzettingen en kaartjesverkoop zelf te regelen, hetgeen zij doen met evenveel een-

dracht als de bewoners van de buurtschappen tot in de nacht voor het corso begint vrachten bloemen verwerken en onderling ruilen, ten einde tot zo goed mogelijke kleurencombinaties te komen, bloemen overigens die in elk buurtschap speciaal worden gekweekt. Tot vroeg in de morgen is er dit jaar heen en weer gereden met bloemen van het ene buurtschap naar het andere, omdat men in het ene rode bloemen over had en in het andere te weinig, terwijl men teveel gele bezat. Het was

Een blik in de centrale post waar de majoor Van Nijnanten, de opperwachtmeester Hoedemaker en de wachtmeester 1e kl. Siemerdink het mobilifoonnet, de ruggegraat van de verbindingen „bespeelden“.

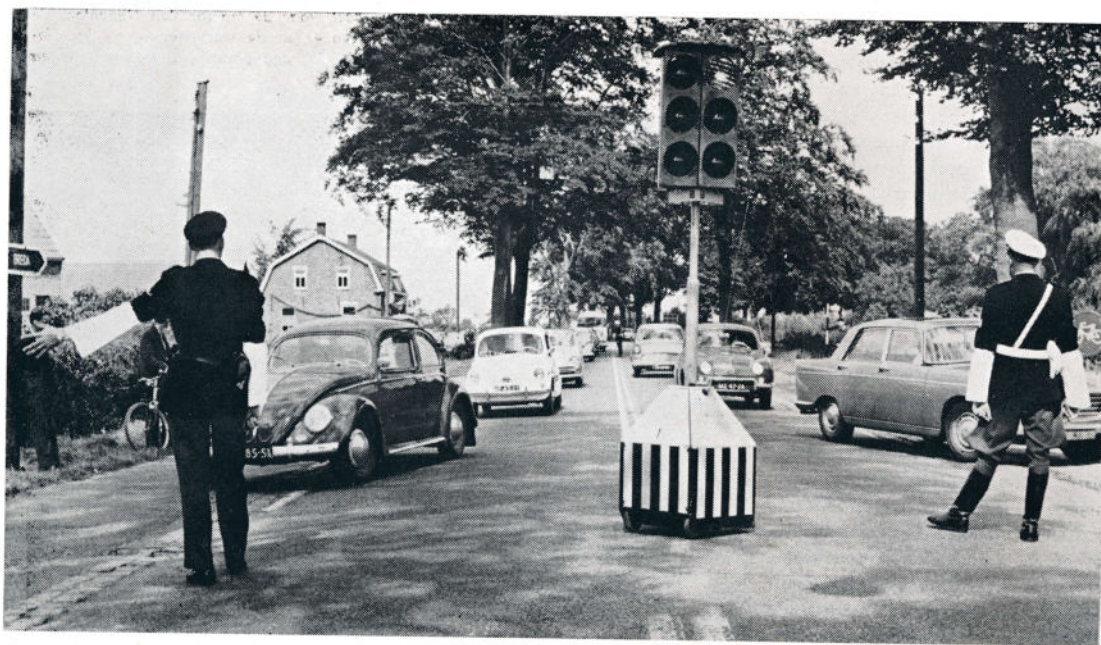
ook al vroeg in de morgen toen de eerste auto's en bussen met bezoekers Zundert binnenreden. Sommige praalwagens waren nog niet eens klaar, de organisatie van de rijks-politie was wel klaar, alle man-schappen uit alle windrichtingen arriveerden met bussen en surveil-lancewagens of uit de directe om-geving op ulm's. In de brandweer-kazerne kwamen de draden bijeen van een speciaal mobilfoonnet, waarop een reeks vaste posten, auto's en motoren direct contact onderhield met natuurlijk ook de R.P. 200 die al vroeg in de lucht was. Ten aanzien van de radioverbindingen werd overigens bij dit corso nog een interessante proef gedaan, die prompt slaagde. De stoet van het corso werd geopend en gesloten door twee beredenen. Een beredene voor en achter waren voorzien van een portofoon, waarmee zij onder-ling contact konden onderhouden en afzonderlijk met de centrale post. Zundert liep voller naarmate de uren verstreken. „We hebben dit natuurlijk vaker gedaan, maar het is toch elk jaar weer anders. Neem de parkeerterreinen, die wisselen elk jaar en ook de route verandert,” aldus de majoor Van Nijnanten, die aan de hand van een plattegrond

om en nabij veertig parkeerterreinen liet zien. „Het heeft er de schijn van dat bijvoorbeeld vier grote terreinen eerder ideaal zouden zijn, maar dat zou de aanvoer remmen. Met al deze terreinen kunnen we hier vlot alles kwijt maar het kan stokken bij de rotonde Breda en een van de be-zwarsen is ook dat er nu personeel bij veertig terreinen moet zijn. Die ben je kwijt, maar de praktijk leert dat zonder de inzet van rijkspolitie-personeel bij het parkeren op elk terrein de zaak in de soep draait. Het parkeerterrein voor bussen bin-nen het parcours is nog een probleem apart.”

Het grootste vraagstuk is uiteraard dat nooit precies bekend is hoeveel bezoekers er zullen komen. In 1962 werden het er 160.000, dit jaar 110 tot 120.000 met in totaal zo'n tien-duizendmotorvoertuigen. Hoeveel auto's er precies bij zo'n corso naar Zundert rijden is trouwens niet precies te zeggen, want er wordt geen telling gehouden van wagens die al een dag tevoren overal worden neergezet tot in tuintjes toe. In de centraalpost in de brandweer-kazerne beheersen de mobilfoon-meldingen de hele sfeer. De RP 200 meldde: „Wij zitten boven Etten. We gaan even zien hoe de aanvoer

bij de Moerdijk is.” Even later kwam de melding van een auto die over de kop ging en van een corsowagen, die al voor het corso begon door een as zakte omdat de scheppers van de buurtschap Laer - Akkermoen hun bloemen Boeddha te zwaar hadden gemaakt. In dezelfde brand-weerkazerne heerste trouwens meer bedrijvigheid dan die rond de mobi-lofoonmeldingen en de direct daar-op volgende maatregelen. De opper-wachtmeester B. de Wijs van het jachtdetachment verzorgde de voe-ding. Dat doet hij al 18 jaar, het-geen een voldoende garantie is voor de voorziening van dagelijks nat en droog voor al die 380 mannen, van wie sommigen al voor dag en dauw vertrokken, zoals de mannen uit het district Maastricht die 's morgens om vier uur al uit Valkenburg wa-ren vertrokken. „Vannacht heb ik met mijn vrouw en een paar andere dames 400 voedselpakketten klaargemaakt. Ze eten vandaag met z'n allen 1500 worstebroodjes en 1000 kadetjes op. En ze drinken er tachtig liter koffie bij.”

Het corso trok, de praalwagens on-zichtbaar voortbewogen door „door-douwers” onder de wagens, die een krat bier meeduwden, gadegeslagen (vervolg op pag. 26)

Een verplaatsbaar verkeerslicht maakte het op dit drukke punt bijzonder gemakkelijk om de verkeersstroom afwisselend door te laten of om te buigen, zodat de vele honderden voertuigen overal stootsgewijze binnenkwamen en snel konden worden „verwerkt”.

Rijkspolitie Mannenkoor te Roermond opgericht

door de wachtmeester 1e kl. A. J. WILLEMS te Roermond

In het district Roermond gonst het van activiteit. Had men reeds een Ontspanningsvereniging, Carnavalsvereniging compleet met Raad van Elf en een klinkende naam „De doorgeschote Ui”, nu werd een Rijkspolitie Mannenkoor opgericht. Op initiatief van de districts-adjutant J. J. Naus en de opperwachtmeester H. v. d. Waa (bureauchef te Roermond) ontstond dit koor uit de leden van de Rijkspolitie in het district Roermond. Het lag eigenlijk in de bedoeling om te trachten een dubbelmannenkwartet samen te stellen. De animo bleek echter zo groot, dat men ineens een mannenkoor had. Het koor had bij de oprichting al 30 leden. Het was voor de insiders begrijpelijk waarom de adjudant Naus bij de stemming van het bestuur een functie daarin moest afwijzen. Wel blijft de adjudant als zanger zijn medewerking aan het koor verlenen. Een van de initiatiefnemers, de opperwachtmeester Van der Waa, werd als voorzitter gekozen, terwijl de wachtmeester 1e kl. A. J. Jorna als secretaris en de

wachtmeester 1e kl. A. J. Willems (beiden van de verkeersgroep Roermond) als penningmeester werden aangezocht. Zij zegden toe hun beste krachten aan de vereniging te willen wijden.

Het koor staat onder leiding van de eminente dirigent, de heer Math. Seevens uit Roermond. De heer Seevens heeft zijn sporen op het gebied van de koordirectie reeds lang verdiend en men mag zich gelukkig prijzen dat de leiding in handen is van deze musicus.

Het ligt in de bedoeling dat het koor, bij ambtsjubilea en dergelijke interne feesten, indien gewenst, een passende vocale bijdrage zal leveren om zo'n feest meer luister bij te zetten. Om aan dit doel te kunnen beantwoorden heeft men voorlopig in studie genomen Missa Tertia van M. Haller en het lied Vertrouwen van Franz Abt.

Moge het koor een succesvolle toekomst tegemoet gaan en een aanwinst blijken voor het Korps Rijkspolitie.

Een woord van lof is op zijn plaats

voor degenen die deze tijd de moed hebben een dergelijk koor op te richten. Ook is te prijzen het besluit van de zangers, die tonen voor de ontspanning op de bres te staan. Immers zij verklaarden zich bereid om in vrije tijd te komen musiceren. Hierdoor ontstaat een prettige onderlinge sfeer en worden oude banden verstevigd en nieuwe banden van vriendschap gelegd. Tevens dragen zij allen een steentje bij in de verhouding politie - publiek.

Moge het een aansporing zijn voor de andere districten om ook hun activiteit in het belang van de leden en het Korps Rijkspolitie te tonen.

Om het onderling contact tussen de diverse verenigingen in het Korps Rijkspolitie tot stand te brengen of te verstevigen, hierbij het correspondentie-adres van de secretaris:

A. J. Jorna, p.a. Districtsbureau der Rijkspolitie, Andersonweg 46 te Roermond

N.V. BAGGERMAATSCHAPPIJ
BOS & KALIS
SLIEDRECHT

• BAGGERWERKEN • HAVENWERKEN ENZ. • OPHOGINGSWERKEN

N.V. v.h. Fa. WILLEM VANTWIST

's-Gravendeelsedijk 57

DORDRECHT

Telefoon (01850) 32 41 (4 lijnen)

Meubeltransporten

Moderne bergplaatsen voor inboedels

Emigratieverpakkingen

Tarieven voor dienstverhuizingen volgens Rijksregeling

Wilt U goed verzekerd zijn en toch billijke premiën betalen?

Wendt U dan VOOR ALLE VERZEKERINGEN tot de

Verzekering Maatschappijen „ONS BELANG” te Amersfoort

Bloemencorso Zundert

(vervolg van pag. 16)

zeeman was verdwaald. Mistflarden dreven voort op de oostenwind en de zeeman geloofde, net als in die tijd alle mensen langs de kust, dat in de mistflarden de kwade geesten ronddoelden, die de mensen kwaad wilden doen, die de zeelui wilden misleiden. Die zeeman was bang. Hij zag niet anders dan mist en hij meende in de nevelflarden allerlei wanstaltige figuren te herkennen, gestalten met vele grillig bewegende koppen, of met zes benen die in het vage licht van zijn scheepslantaarns voor de wind wegzweefden. Het enige geluid dat hij hoorde was het zachte zingen van de wind in de touwen en het klotsen van het water tegen de boeg van zijn boot.

Plotseling klonk het geraas van golven die op de rotsen te pletter liepen. De zeeman werd bang, doodsbang, dat hij met zijn boot ook op de rotsen zou slaan. Hij liet het roer los en viel op zijn knieën. De boot dreef ogenschijnlijk stuurloos rond en die ene, eenzame man bad om redding. Hij beloofde in zijn gebed een kerk te zullen bouwen op de plaats waar hij veilig aan land zou komen als het zo mocht zijn."

De oude visserman zweeg en gooide een blok hout in het vuur.

"En toen, Hjalmar," vroegen de jongens, die ademloos luisterden. Buiten, waar het nu helemaal donker geworden was, klonk nog geregeld het angstaanjagend loeien van de misthoorn bij de vuurtoren. Hjalmar keek in het vuur. De vlammen weerkaatsten als grillige dwaallichtjes in zijn ogen.

"En toen," zei hij langzaam, "is de boot gestrand in de duizenden keien aan de voet van de krijtrotten van de Klint. En daarboven, op een ten dele overhangend stuk van de rotsen bouwde de zeeman de witte kerk, die je van verre uit de Oostzee zien kunt."

"Maar eigenlijk is de kerk niet af," zei Einar. "Er staat alleen maar een toren met een stuk van de kerk."

"Dat klopt," antwoordde Hjalmar, "dat klopt. De zeeman heeft de kerk wel afgebouwd, maar toen hij klaar was, is hij opnieuw uitgevaren. Nog maar net was hij op zee, toen plotseling een storm opstak. Een paar mensen, die hem nakeken, zagen het gebeuren: het schip werd teruggestuwd naar de rotskust

van een eretribune waarop vele autoriteiten zaten, onder wie ook minister E. H. Toxopeus en de kolonel T. J. Canter Visscher, alsmede door vele tienduizenden, uit wier reacties al duidelijk werd dat Zunderts corso nimmer zo mooi was.

De leden van het korps rijkspolitie

en sloeg te pletter bij een grot in de krijtrots."

"En de zeeman dan," vroeg Harald. "De zeeman heeft men nooit weergezien," zei Hjalmar en de klank van zijn stem werd zwaar en geheimzinnig. "Dat wil zeggen," ging hij verder, "als zeeman heeft men hem nooit weergezien. Maar men zegt dat zijn geest nog altijd rondwaart en dat hij mensen bedreigt. Er zijn bij de grot in de rots al mensen in zee omgekomen. En, de geest van de zeeman bedreigt ook de kerk. Want, sinds die tijd brokkelden de krijtrotten onder het koor van de kerk sneller af dan op andere plaatsen bij de Klint. In 1928 is het koor van de kerk in zee gestort. De mensen die waren gaan geloven dat de geest van de zeeman over hun wel en wee beschikte en daarom de grot in de rotsen de naam Klintkoningshol hadden gegeven, de mensen zeiden dat Klintkoning een deel terug had gehaald van wat hij eens voor de redding van zijn leven had gebouwd."

"En nu, Hjalmar," informeerden de jongens.

"Nu," zei Hjalmar, "nu waart met mistige avonden en vooral bij storm nog altijd de geest rond van de zeeman, die voor de mensen Klintkoning werd."

"Morgen," zei Harald peinzend, "morgen wil ik bij de Klintkoningsgrot gaan kijken, want van die geest geloof ik niets."

Oude Hjalmar keek hem ernstig aan en zei: "Dat zou ik maar niet doen als ik jou was Harald. Het zou je net als anderen die daar voor jou kwamen, slecht kunnen vergaan. Trouwens die grot is ingestort."

Het was of Harald even iets dreigends zag in de ogen van de oude visser . . .

hadden — dank zij ook de gedegen voorbereidingen — geen moeite met de ordehandhaving. Van meet af aan liep alles rond het corso op rolletjes. Dat bleek ons al tijdens een rondrit langs de posten, die wij maakten met de transportgeleider J. Beerden van de parketgroep Breda. Ieder wist wat er gedaan moest worden. Technische hulpmiddelen speelden overigens een belangrijke rol, zoals bijvoorbeeld het verplaatsbaar verkeerslicht op de invalsweg van Breda die de daar dienst doende mannen — ook voorzien van een mobilfoontafel — de gelegenheid gaf om de verkeersstroom wisselend recht door, rechtsaf, dan wel linksaf te doen afbuigen opdat bij elk parkeerterrein geregeld „een stoot” kwam die gemakkelijk kon worden verwerkt. En, in onvoorziene omstandigheden verschaften meldingen en orders via het mobilfoonnet uitkomst. Ook de aspiranten van de school werkten met de nodige zelfverzekerdheid. Zelfs de portofoons van de beredenen deden het en de stemmen van de door de straten rijdende opperwachtmeesters De Kunder en Krijer mengden zich af en toe in de stroom van meldingen die in de centraalpost werden verwerkt in de brandweerkazerne, waar de majoor Van Nijnanten, de opperwachtmeester Hoedemaker en de wachtmeester Ie kl. Siemerink het vraag en antwoordspel leiden, afgewisseld door in en uit lopende toegevoegde officieren die overal langs de route gingen om hier en daar een onvoorziene plooi te glad te strijken.

Het ging allemaal door tot het 's avonds stil werd in Zundert. Maar toen waren er behalve de normale zaken van verkeersregeling ook nog andere aan de orde geweest, zoals het probleem van een bus uit Tilburg die klaarstond om weg te rijden, maar twee passagiers miste, of de bus uit Luik, die klaar stond met alle passagiers, maar de chauffeur kwijt was. „De chauffeur, die ziekelijk is, kan vermoedelijk ergens ziek liggen,” aldus deze melding. En dat was dan het enige ziekelijke aan het corso in Zundert . . .

B. den O.

Personalia

Wij herdenken

Owvr.
W. F. Schifferstein
Wanroij
ress. 's-Hertbosch
☆ 16-6-1904
† 12-7-1963

Adjutant
J. Mouthaan
Nijmegen
ressort Arnhem
☆ 24-2-1905
† 10-7-1963

Transp.geleider
S. Middendorp
Leeuwarden
ressort Groningen
☆ 1-11-1920
† 18-7-1963

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-7-'63: P. van Laatum, wmr. 1e kl., van Utrecht naar Arnhem.
Per 2-7-'63: G. H. Simmelink, wmr., van Vinkeveen en W.veen naar Dinxperloo.
Per 1-8-'63: D. de Vries, owvr., van Utrecht naar 's-Hertogenbosch; St. v. d. Pal, wmr. 1e kl., van Heiloo naar Haps; R. H. Brouwer, wmr., van Halfweg naar Krommenie.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 8-7-'63: G. J. de Koning, owvr., van Nieuw-Namen naar Clinge.
Per 15-7-'63: S. v. d. Wulp, owvr., van Ben. Hardinxveld-Giessendam naar Terheijden.
Per 1-8-'63: B. J. Wisse, owvr., van Zierikzee naar Oude Tonge; J. Vervloet, owvr., van Warmond naar Steenbergen; J. C. Verzijl, wmr. 1e kl., van Hellevoetsluis naar Bithoven; G. v. Rinsum, wmr. 1e kl., van Dordrecht naar Nijmegen; A. v. Belsen, wmr. 1e kl., van Nieuwvliet naar St. Maartensdijk; J. v.d. Brink, wmr. 1e kl., van Goudswaard naar Mook.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-7-'63: G. L. M. Groot, wmr. 1e kl., van Roermond naar Arnhem.
Per 4-7-'63: A. van Leusen, wmr., van Raamsdonksveer naar Zevenbergen; M. J. J. M. den Boer, wmr. 1e kl., van Deurne naar Liessel.
Per 15-7-'63: G. Schrier, owvr., van Rijen naar Wouw.
Per 18-7-'63: H. L. A. Loenhout, owvr., van Berghem naar Best.
Per 1-8-'63: J. Pothof, owvr., van Tudderen naar Margraten; W. Dral, owvr., van Havert naar Geulle; F. J. J. v. d. Heuvel, wmr. 1e kl., van Höngen Heilder naar Beek-L.; G. J. Maljeur, wmr. 1e kl., van Swalmen naar Herkenbosch; W. Lazaroms, wmr. 1e kl., van Schinnen naar Binglelade; H. A. L. Stroecken, wmr. 1e kl., van Margraten naar Schinnen; J. H. Scheepers, wmr. 1e kl., van Susterseel naar Heer; W. H. Engels, wmr. 1e kl., van Susterseel naar Schaesberg; J. A. Schuurmans, wmr. 1e kl., van Tudderen naar Valkenburg; H. Vincclair, wmr. 1e kl., van Binglelade naar Schinveld.

RESSORT ARNHEM

Per 1-7-'63: H. Bouwman, wmr. 1e kl. van Zwartsluis; P. Hendriks, wmr. 1e kl., van Gendringen en G. P. Sundahl, wmr. 1e kl., van Aalten naar Arnhem Staf (Opl.school).

Per 10-7-'63: J. Wolters, wmr. 1e kl., van Twello naar Teuge.
Per 15-7-'63: G. J. Sonnenberg, wmr. 1e kl., van Vasse naar Losser.
Per 26-7-'63: W. Visser, adj., van Elten naar Doetinchem; C. A. Koopman, wmr. 1e kl., van Elten naar Zevenaar.
Per 27-7-'63: H. W. ter Horst, wmr. 1e kl., van Elten naar Eibergen.
Per 1-8-'63: J. Volkers, wmr. 1e kl., van Stad Delden naar Soestdijk.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-7-'63: G. M. Koning, wmr. 1e kl., van Stiens naar Arnhem; S. Procee, wmr. 1e kl., van St. Nicolaasgra naar Arnhem; J. Postma, wmr. 1e kl., van Oude Pekela naar Arnhem.
Per 15-7-'63: B. Pegels, adjutant, van Ruinen naar Wehe.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 24-7-'63: J. Kuipers, wmr. 1e kl., van Gorinchem naar Hoevelaken.

Aanwijzing voor functie

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-8-'63: Adjutant B. J. Wisse tot groepscommandant te Oude Tonge.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 15-7-'63: Adjutant S. v. d. Wulp tot groepscommandant te Terheijden.
Per 1-8-'63: Adjutant J. Vervloet tot groepscommandant te Steenbergen.

RESSORT ARNHEM

Per 26-7-'63: Adjutant W. Visser tot districtsadjutant te Doetinchem.

RESSORT GRONINGEN

Per 15-7-'63: Adjutant B. Pegels tot groepscommandant te Wehe.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-7-'63: Owvr. R. Homan tot Comptabele bij de Dienst der R.P. te Water te Amsterdam.

Bevorderingen

RESSORT AMSTERDAM

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-3-'63: J. Knopjes, Krommenie; H. Reinders, Bergen-N.H.; J. L. Zwaferink, Dirckshorn; W. Meijer, Aalsmeer-dorp; M. A. v. d. Kuil, Maartensdijk; S. Tellegen, Alkmaar; J. G. v. d. Veer, Maarssen en J. v. d. Velden, Groenekan.
Per 8-7-'63: G. J. v. Limbeek, Aker-sloot.
Per 16-7-'63: E. Heethuis, Purmerend; N. de Kroon, Uitgeest; J. F. Talens, Bovenkarspel.

tot wachtmeester:

Per 1-6-'63: I. M. Quist, Beemster.
Per 7-6-'63: H. Scherpenhuizen, Monnikendam.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot adjutant:

Per 1-8-'63: B. J. Wisse, Oude Tonge.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-3-'63: A. J. Amse, 's-Gravenhage; J. de Beule, Stoppeldijk; J. J. Boddrij, Hoek; L. G. Bogaert, Spijkenisse; J. J. Bos, Bergambacht; B. Erwich, Rotterdam; A. P. Haeser, De Zilk; D. A. Josiassen, Graauw en Langedam; M. Kamperman, Rotterdam; J. v. Maastricht, Rotterdam; J. de Rechter, Breskens; W. Redert, Willemsdorp; G. Roos, Oudekerk a. d. IJssel; J. J. Strobbe, Westdorpe; J. H. de Vries, 's-Gravenhage; H. L. Warrens, Eede; M. v. d. Wekken, Rotterdam; L. Witteveen, 's-Gravenhage.

tot wachtmeester:

Per 1-6-'63: H. J. Brandse, Hellevoetsluis.
Per 2-6-'63: J. Olree, Boven Hardinxveld.
Per 3-6-'63: L. v. d. Have, 's-Graven-deel.
Per 6-6-'63: H. J. A. Evenboer, Zoetermeer.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot adjutant:

Per 15-7-'63: S. v.d. Wulp, Terheijden.
Per 1-8-'63: J. Vervloet, Steenbergen.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-3-'63: H. W. van Zijl de Jong, Beek; J. H. Dohmen, Schin op Geul; J. H. H. Tonnaer, Susteren; H. L. Thomassen, Roggel; J. H. Scheepers, Susterseel; H. A. L. Stroecken, Margraten; M. L. Janssen, Beek; F. W. Tummers, Vaals; J. Lavrijsen, Wanroij; A. J. van der Stam, Schaesberg; J. A. van Ewijk, Nieuwenhagen; C. H. J. Roumans, Houthem; L. Brok, Heeswijk; M. J. van Grinsven, Zeeland; A. H. Claessens, Eindhoven; J. Mouchart, Schinnen; J. Versteeg, Eethen; W. J. H. Heijnen, America; J. W. P. Heijen, Slenaken; P. H. Leers, Oirsbeek; A. L. van den Akker, Looon op Zand; A. N. de Visser, Veldhoven; J. H. Demandt, Valkenburg; J. de Jong, Ulicoten; A. J. Muskens, St. Michielsgestel; N. A. Bakker, Mierlo; C. T. Dhaene, Neerkant; P. Persoon, Limbricht en P. C. C. Rommens, Wouw.
Per 1-6-'63: C. D. Dijkhuizen, Maastricht; G. Kruijs, Klimmen.

tot wachtmeester:

Per 1-6-'63: T. M. van Rosmalen, Kaatsheuvel.
Per 3-6-'63: H. R. Jøgems, Schoot; F. P. Janssens, Oisterwijk.
Per 4-6-'63: G. J. Timmermans, Rijen; H. van der Horst, Dinteloord.
Per 9-6-'63: B. Poolman, Dussen; J. J. Bijkerk, Nederweert.
Per 10-6-'63: P. C. van der Linden, Megen.

RESSORT ARNHEM

tot opperwachtmeester:

Per 1-8-'63: H. D. v.d. Kamp, Almelo.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-3-'63: A. Dieperink, Doesburg; W. de Ruiter, Vollenhove; C. IJsendoorn, Almelo; J. K. Scheers, Dui-ven; G. Naafs, Lobith Tolkamer; J. J. G. Becker, 's-Heerenberg; R. Nijdeken, Roggebotsluis; W. van Batenburg, Bommel; G. J. Hersevoort, Dedemsvaart en K. L. v. Eke-lenburg, Groesbeek.
Per 6-7-'63: J. C. van Doorn, Wehl.
Per 11-7-'63: G. S. Schoots, Apeldoorn.
Per 15-7-'63: M. Bouwman, Terwolde.

tot wachmeester:

Per 5-6-'63: S. v. d. Kooi, Urk.
Per 19-6-'63: R. R. v. Rees, Leeuwen.

RESSORT GRONINGEN

tot wachmeester 1e kl.:

Per 1-3-'63: J. Bijlsma, Dronrijp; J. H. Berduszek, Surhuisterveen; A. v. d. Meer, Giekerk; G. W. Mekel, Groningen en F. W. Schedeler, Murmerwoude.

Per 3-7-'63: M. F. Berendsen, Arum.
Per 9-7-'63: K. v.d. Veen, Grijpskerk.
Per 13-7-'63: J. W. Gehasse, Lemmer.

tot wachmeester:

Per 5-6-'63: A. P. Laan, Franeker.
Per 7-6-'63: G. Stevens, Nw. Schoonebeek.
Per 8-6-'63: P. de Jong, Grouw.
Per 10-6-'63: T. de Boer, Uithuizen.

RIJKSPOLITIE TE WATER

tot wachmeester 1e kl.:

Per 1-3-'63: H. J. Hellendoorn, Amsterdam.

Per 10-7-'63: A. Huizing, Vlaardingen.
Per 13-7-'63: P. Hartog, Vreeswijk.
Per 1-8-'63: H. J. Slokker, Amsterdam; C. Plug, Warmond.

tot wachmeester:

Per 1-6-'63: A. v. d. Berg, Europoort; A. N. v. d. Berg, Delfzijl en M. A. de Bie, Vreeswijk.
Per 5-6-'63: K. Brands, Zaandam; J. de Jong, Amsterdam.
Per 19-6-'63: C. T. Visser, Amsterdam.

tot adm. ambt. C 3e kl.:

Per 1-5-'63: J. J. Keizers, Amsterdam.

In dienst getreden

STAF ALGEMENE INSPECTIE

Per 15-7-'63: C. Pronk, rijksambtenaar F i.t.d. te 's-Gravenhage (Sectie Bijz. Verkeerstaken).

RESSORT AMSTERDAM

Per 15-7-'63: J. W. v. d. Elst, Blokker; R. M. Frijn, Wormerveer en W. F. Hunneman, Schoorl, allen als schrijver i.t.d.

Per 1-8-'63: L. W. Falkenberg, Driebergen; V. H. A. Breuer, Alkmaar en A. J. v. d. Bijl, Maarssen, allen als schrijver i.t.d.; R. Toorop, adm. kr. te Doorn.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 16-7-'63: W. A. M. Hoogendijk, transportgeleider i.t.d. te Rotterdam.

Per 1-8-'63: J. D. Buijs, rijksambtenaar F i.t.d. te 's-Gravenhage.
Per 5-8-'63: J. F. Satoer, schrijver i.t.d. te Hardinxveld-Giessendam.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 15-7-'63: J. A. Hagenbeek, Udenhout en A. E. Jansen, Budel, als schrijver i.t.d.; J. J. Jorritsma, Roermond en W. A. de Kraker, 's-Hertogenbosch, als officier 2e kl.

Per 1-8-'63: M. J. van Boven, Asten en F. O. V. Brinkman, Oud Gastel, als schrijver i.t.d.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-8-'63: J. H. Runtuwene, Ruinen;

L. Steinfort, Coevorden; J. Moorrees, Ruinerwold en G. E. Simon, Vries, allen als schrijver.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-8-'63: M. W. van der Sluijs, rijksambtenaar D op arbeidsovereenkomst te Amsterdam (Mat.Beh.)

OPLEIDINGSSCHOOL ARNHEM

Per 8-7-'63: H. van Assendorp, adspirant te Arnhem.

De dienst verlaten

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-8-'63: H. L. Wind, adjudant te Ouderkerk a.d. Amstel; P. de Jong, omwr. te Soestdijk; G. P. Anderiesen, wmr. 1e kl. te Koog a.d. Zaan; G. Straks, rijksambtenaar E te Bilt-hoven.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-8-'63: D. M. Kuivenhoven, magazijnknecht A te 's-Gravenhage; H. J. Duivenvoorden, onderhoudsmonteur te Leiden; J. Baas, omwr. te Vierpolders.

RESSORT ARNHEM

Per 1-8-'63: H. J. A. Spit, wmr. 1e kl. te Niftrik en B. W. Bloemberg, wmr. 1e kl. te Pannerden.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-8-'63: H. Meinema, wmr. te Uithuizermeeden.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-8-'63: P. Hartog, wmr. 1e kl. te Vreeswijk.

Ambtsjubilea

Wmr. 1e kl.
W. Mellema
Opperdoos
ressort Amsterdam
25 jaar op 22-7-1963

Owmr.
Chr. H. v. Musscher
Akersloot
ressort Amsterdam
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
Chr. Noortman
Assendelft
ressort Amsterdam
25 jaar op 10-10-1963

Wmr. 1e kl.
K. Efde
Mijdrecht a.d. Amst.
ressort Amsterdam
25 jaar op 11-10-1963

Wmr. 1e kl.
M. Barendse
's-Gravenpolder
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 10-8-1963

Adjudant
J. v. Bloois
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 10-8-1963

Owmr.
F. J. Degoedt
Nw. Lekkerland
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 9-10-1963

Owmr.
P. Fredrikze
Ter Aar
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 11-10-1963

Owmr.
B. J. M. v. Dieren
St. Oedenrode
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 9-10-1963

Wmr. 1e kl.
P. J. v. Hegelsom
Echt
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 1-10-1963

Wmr. 1e kl.
J. H. J. Schuïte
Breda
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 6-8-1963

Owmr.
Th. A. Oud
Mill
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 3-8-1963

Owmr.
J. Alberts
Spoelde
ressort Arnhem
25 jaar op 9-10-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

5e JAARGANG No. 2 - OKTOBER 1963

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

Mevrouw D. C. Gerritsen-Remmerde: erkentelijkheid voor hen die kapelleden capes verschafften . . .

Mevrouw Gerritsen vergezelt de Generaal bij vele officiële gebeurtenissen.

„Het idee om geld bijeen te brengen voor capes voor de rijkspolitiekapel is ontstaan nadat in het laatst van 1962 mevrouw Bijlsma-v. d. Broek in het Kurhaus te Scheveningen de trompetvaantjes uitgereikt had. Mijn man vroeg toen of er nog meer wen-

De Rijkspolitiekapel heeft nu de onmisbare en lange tijd fel begeerde capes. Dat is te danken aan mevrouw D. C. Gerritsen-Remmerde, echtgenote van de Algemeen Inspecteur, die het initiatief nam tot een actie voor het bijeenbrengen van de nodige gelden. Daarmee heeft zij het korps andermaal aan zich verplicht, hetgeen aanleiding is geworden tot een vraaggesprek dat een van de redactieleden, de kapitein mr. A. J. Dek, met mevrouw Gerritsen heeft gehad. De neerslag van dit gesprek vindt de lezer in bijgaand geschreven portret van mevrouw Gerritsen en eigenlijk tegelijkertijd ook van de generaal. Het bleek overigens dat mevrouw Gerritsen dermate is geïnteresseerd in het wel en wee van het korps en de korpsleden dat zij liever daarover spreekt dan over zichzelf. Ten aanzien van de actie voor de capes, waarvoor beroepspersoneel en reservisten in totaal f 3.717,03 bijeenbrachten, acht zij alleen dat resultaat belangrijk en aanleiding tot betuiging van dank aan allen die de actie deden slagen.

sen waren en toen bleek dat de kapel dringend behoefte had aan capes.”

Dit vertelde mevrouw D. C. Gerritsen-Remmerde, echtgenote van de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie, toen zij ons in haar woning te Scheveningen (heerlijk veel ramen op de zonkant) ontving.

„Op de brief die ik heb geschreven in februari van dit jaar en die aan de leden van het Korps Rijkspolitie is gezonden, is buitengewoon gereageerd. Ik heb geen bezwaar tegen een algemeen vraaggesprek, maar voor mij is de hoofdzaak dat ik de gelegenheid krijg mijn grote dank over te brengen aan al diegenen die uit alle onderdelen van het Korps en uit het gehele land hun giften gedaan hebben waardoor het royaal

„Neen, ik had geen enkele ervaring in dit opzicht, maar ik heb geen spijt van het leven dat ik als echtgenote van een officier heb gehad. Ik vond de vele functies die mijn man bekleedde leuk en in het vele verhuizen zat veel afwisseling. Ook was de situatie met de huizen voor de oorlog veel eenvoudiger; er waren huizen te kust en te keur te huur en te koop!”

„Ik meen dat uw man ook nog districtscommandant der Marechaussee in Assen is geweest?”

„Ja, dat was nadat we in Amersfoort hadden gewoond waar mijn man een opleiding aan de rijkschool volgde; Assen kwam wel vaak op ons pad. Na het districtscommando te Assen kreeg mijn man dezelfde

Vraaggesprek met echtgenote van de generaal naar aanleiding van actie voor capes R.P.-kapel

door de kapitein mr. A. J. DEK te 's-Gravenhage

mogelijk was de capes te bestellen. Ik zelf heb in feite niets bijzonders gedaan, maar ben juist erkentelijkheid verschuldigd aan allen die het mogelijk maakten dat het plan doorging. Wilt u hierop de nadruk leggen?”

Wij wisten reeds dat onze gastvrouw een spontaan en charmant vertelster was en zo had uw verslaggever een prettige taak.

„Waar woonde u als meisje en welke rang had uw man toen u in het huwelijk trad, mevrouw?”

„Ik ben afkomstig uit Oosterbeek en ik trouwde toen mijn man luitenant der infanterie was.”

„Bent u vaak verhuisd?”

„Ja, heel vaak. We woonden eerst in Assen, daarna gingen we naar Breda waar mijn man leraar was aan de school voor reserve officieren. Toen mijn man een rechtskundige cursus volgde aan de universiteit te Amsterdam woonden we in Bussum, daarna kwamen we weer in Assen. In Den Haag woonden we voor het eerst toen mijn man een functie had aan het departement. In die tijd ging hij over naar de Koninklijke Marechaussee.”

„Had u in uw jeugd ervaring met het militaire leven, doordat u militairen kende in uw familie of naaste omgeving?”

functie te Amersfoort. Het bureau stond in Leusden. In die periode brak de oorlog uit en hoe het toen gegaan is weet u.”

„Het is alweer twintig jaar geleden en de jongeren weten van de oorlog niet veel.”

„Ja, dat is zo. In het kort verteld is het zo, dat mijn man in 1942 in krijgsgevangenschap moest. In maart 1943 mocht hij naar huis omdat hij ziek was. Toen hij hersteld was, moest hij terug, maar is toen in de buurt van Oldenzaal, tezamen o.a. met de huidige Generaal Pahud de Mortanges en de gepensioneerde Kolonel der Artillerie Greter, uit de trein gesprongen en vervolgens ondergedoken in Vroomshoop. In september 1944 was mijn man clandestien even thuis toen we dolle dinsdag beleefden. Hij is toen verder de hongerwinter thuis gebleven.”

„Was dit voor u niet een moeilijke tijd, want in vele opzichten stond u er toch alleen voor?”

„Ja, ik moest voor vier kinderen en voor mezelf zorgen, maar ik kan gelukkig zeggen dat ik goed geholpen werd door de Marechaussee uit Leusden en ook door de Marechaussee uit Zeeland. Een heel benauwde dag hebben we in Amersfoort nog meegemaakt toen er een luchtaanval werd gedaan op het beruchte con-

centratiekamp waar we vlak bij woonden. Uit pure vreugde hadden we op straat staan juichen, wat niet erg naar de zin van de Nederlandse SS bleek, want al spoedig kwam er een overvalwagen voor de deur en werden we naar het kamp gebracht. Onder geen beding wilde ik mijn baby uit handen geven en zo werd ik samen met ons jongste kind opgesloten in één van de dodencellen. Commandant van het kamp was de beruchte Kothalla, die altijd een grote hond bij zich had. Ik heb in die dodencel een paar gezangen gezongen. Dat werd ook gehoord door iemand die in de dodencel er naast zat. Met hem heb ik toen nog gesproken. Later bleek deze man het gepresteerd te hebben over alle prikkelraad en door mijnenvelden heen te ontsnappen. Ik meen gehoord te hebben dat hij later ook politiemans is geworden, maar waar weet ik niet precies. 's Avonds zijn we weer losgelaten. Bij het verhoor heb ik gezegd dat we onze armen omhoog staken en schreeuwden van angst."

„En hoe ging het toen de bevrijding kwam?"

„Toen werd mijn man spoedig, via divisiecommandant van de Koninklijke Marechaussee, gewestcommandant der rijkspolitie te Amsterdam."

„Ja, en voorwat de laatste tijd betreft kennen we de Generaal als gewestcommandant 's-Gravenhage en als Algemeen Inspecteur. Vond u het prettig weer naar Den Haag te komen?"

„Ja, ik vind het een plezierige stad, maar voor de zee heb ik geen belangstelling."

„In Assen hebt u enige malen gewoond. Beviel het u daar?"

„Assen was mij onbekend, maar het beviel mij al spoedig uitstekend en wij vonden het dan ook jammer om daar weg te gaan. Toen waren de toestanden nog wel heel anders dan nu. Er ging driemaal per dag een

trein naar Holland. Dit laatste dan met een hoofdletter voor hen die niet van origine Assenaar waren; zo heette deze trein de Verlosser, ook met een grote V! Maar zo hebben wij het gelukkig nooit opgevat."

„Vindt u, dat u als vrouw van een rijkspolitie-officier een taak hebt met betrekking tot de rijkspolitie?"

„Ja, op indirecte wijze wel. Ik probeer de omstandigheden voor mijn man zo te maken dat hij zijn taak zo goed mogelijk kan uitoefenen."

„En wat het optreden naar buiten betreft?"

„Ik ga graag met mijn man mee naar daarvoor in aanmerking komende gebeurtenissen en natuurlijk is ook het ontvangen van allerlei mensen belangrijk. Zo komen eens per jaar de vrouwelijke officieren op bezoek."

„U vertelde zo juist dat u vier kinderen hebt."

„Ja, vier zoons. De oudste is als Majoor der Grenadiers werkzaam bij de Generale Staf. Hij heeft de Hogere Krijgsschool doorlopen. Onze tweede zoon heeft de Rijks Hogere School voor Tropische landbouw in Deventer gevolgd, is in Indonesië en zeven jaar in Nieuw Zeeland geweest en werkt nu bij de Rijkswaterstaat. En onze derde zoon kent u wel."

„Ja, natuurlijk dan bedoelt u de luitenant E. E. Gerritsen, toegevoegd officier in het district Amsterdam der rijkspolitie, in ambtelijke taal gesproken. En was dat uw jongste zoon die ik zo juist zag tuineren?"

„Ja, inderdaad. Hij is in afwachting van de uitslag van enkele tentamens. Hij is eerste jaars economisch student in Amsterdam. En om het geheel te completeren: we hebben drie schatten van schoondochters en vijf kleinkinderen."

„Hebt u nog tijd voor liefhebberijen?"

„Ik vind reizen heerlijk. Ik hoop nog eens naar Canada te gaan waar een broer van mijn man woont. Als meisje was ik trouwens al eens in Amerika."

„Dan reist u zeker ook in uw vakanties?"

„We zijn dit voorjaar dwars door Spanje geweest. Madrid met het Escorial - wat kil - en het Padro - prachtig - en Granada met het Alhambra."

„Dan hebt u veel kilometers afgelegd."

„Ja, we maakten een autotocht van 6600 km."

„Is dat geen vermoeiende manier van vakantie houden?"

„Wel wat, maar we houden ook van luieren en zonnen. Alleen, in de badplaatsen leer je Spanje niet kennen, je moet het land in trekken. Vooral Zuid-Spanje trof me, het maakte, mag ik het zo zeggen, met zijn fel witte huizen en zijn karakteristieke landschap een haast bijbelse indruk. We gaan zeker nog vaker naar Spanje."

„Hebt u daar nog typische dingen gezien?"

„Even denken, ja dat was bijvoorbeeld toen we die stoet zigeuners ontmoetten met een lijkstaf boven op een ezels bevestigd. We hoorden toen dat het stoffelijk overschot niet begraven zou worden, maar bijgezet in de rotsen."

„Hebt u nog hobbys die u thuis beoefent?"

„Daar komt niet veel van. Door de vele functies die mijn man bekleedt heeft, hebben we zeer veel relaties en kennissen die, als ze in Den Haag zijn, komen eten of blijven logeren. Maar ik lees wel graag en ook maak ik reisboeken van de reizen die we gemaakt hebben. Ja, en verder vermaken mijn kinderen zich er steeds over dat ik zo graag puzzel."

„Houdt u ook van de moderne Nederlandse literatuur, zoals bijvoorbeeld „Oer voor Psychologen" van Harry Mulisch?"

„Mijn zoons zeiden dat ik het lezen moest en dat heb ik dan ook gedaan. Ik vind wel dat er knappe dingen in staan maar toch houd ik er niet van."

„Houdt u van de schouwburg?"

„Zeker wel, maar ook dat komt er weinig van. Mijn man komt van zijn vele dienstreizen vaak pas in het begin van de avond terug en als je dan gelijk weer door moet naar een toneelvoorstelling, kom je eigenlijk van het begin van de dag tot 's avonds laat geen moment echt tot rust. Wel wandelen we graag en zeker de laatste tijd nu we een hond hebben."

„Wat waren mooie momenten in uw leven?"

Mevrouw Gerritsen na haar tot traditie geworden toespraak in de opleidingschool te Arnhem, waarbij zij haar waardering uit in een handdruk, aan menagemeester de wachtheester te kl. A. Klaver

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

„Dat is een moeilijke vraag om direct te beantwoorden, maar zeker het ogenblik toen ik opgebeld werd en ik hoorde dat mijn man na zijn sprong uit de trein in veiligheid was. En ook de momenten toen mijn zoons een jaar na elkaar gezond en wel uit Indië terug kwamen, nadat ze beide aan de politionele actie hadden deelgenomen.”

„Mag ik een foto van u voor het Korpsblad?”

„Moet dat nu echt? Veel mensen hebben mij toch wel eens gezien en ik vind het zo officieel.”

„Het liefst had ik een informele foto waarop u in actie bent.”

„Wacht u eens, dan heb ik er bijvoorbeeld een ter gelegenheid van het afscheid van de aspiranten van de opleidingsschool in Arnhem.”

„We hebben gehoord dat u daar altijd een toespraak houdt?”

„Dat komt zo. Bij het afscheidsdiner maakte ik eens de opmerking dat toch ook de kok en het personeel dat die maaltijd had voorbereid attentie diende te worden bewezen en zo heb ik daar toen een speech gehouden. En sindsdien is dat traditie.”

„We weten dat deze geste iedere keer zeer gewaardeerd wordt. Evenals wij het buitengewoon prettig vinden dat u ons dit gesprek hebt willen toestaan.”

„Ja, maar u weet dat voor mij het belangrijkste is de dank aan al de gevers van het geld voor de capes van de rijkspolitiekapel. Belooft u me dat u dat duidelijk zult laten uitkomen?”

„Dat beloven wij u heel graag, mevrouw Gerritsen!”

Generaal beëdigde 6 officieren te Arnhem

Op de fraaie terreinen van de Opleidingsschool Rijkspolitie te Arnhem heeft de Algemeen Inspecteur J. Gerritsen op 13 september zes nieuwe officieren 2e klasse der rijkspolitie beëdigd, te weten mej. mr. A. W. Dijkma en J. A. H. Stokreef, K. de Maat, E. Hubregtsen, J. J. Jorritsma en W. A. de Kraker. Deze plechtigheid, die werd opgeluisterd door de rijkspolitiekapel onder leiding van de kapitein H. Ch. Hoogervorst, werd bijgewoond door de directeur-generaal, Hoofd Directie Politie van het ministerie van justitie, mr. F. R. Groeninx van Zoelen, de waarnemend Directeur-generaal mr. A. M. van Liere, de procureurs-generaal, fungerend directeurs van politie te 's-Gravenhage en Arnhem, mr. D. J. van Gilse en mr. J. P. Hustinx, de territoriale inspecteurs van het Korps Rijkspolitie in de ressorts Amsterdam, 's-Gravenhage, Arnhem en 's-Hertogenbosch, de kolonels H. A. van Steenis, W. de Gast, P. Oom en J. F. M. M. Oor, de commandant van de rijkspolitie te water, de kolonel H. E. Overbeek. Ook de overste C. H. Koning, hoofd van het Stafbureau Politie Organisatorische vraagstukken, woonde de beëdiging bij. Het detachement bij de beëdiging werd geleverd door de Opleidingsschool van het Korps.

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

5e JAARGANG

No. 1 — september 1963

VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie:

Kolonel P. Oom te Arnhem

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester

J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klasse

A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester 1e klasse

P. H. Beuzenberg te Veldhoven

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie te Roermond

Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie:

Bas den Oudsten, journalist

Lekku post Leeuwarden

Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum

Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f.5.00 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f.0.60 per stuk

★

Advertenties:

J. Duyker - Groningen

Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag:

Ook in het barre, vlakke kleigebied van Noordwest Friesland bewijst de G.S.A. voortreffelijke diensten bij de surveillance, ook bij controles, zoals hier met de G.S.A. van de groep Het Bildt verricht door de wachtmeester H. Zijlstra (links) die met de wachtmeester 1e kl. K. de Vries de bromfiets van hun collega in burger de wachtmeester 1e kl. G. M. Koning aan de tand voelde. Zulks niet uit wantrouwen of om dwars te zitten maar meer vanwege de foto. . .

★
De veteraan T. van Opijnen (Luctor)
neemt zijn 3e prijs discuswerpen
veteranen in ontvangst.
★

Ressort Groningen toonde zich het sterkst bij Korps Atletiekkampioenschappen 1963

door de opperwachtmeester J. VAN DE WETERING te Arnhem

De Sportvereniging Rijkspolitie Gewest Arnhem (met deze naam vaart deze vereniging nog steeds onder de oude vlag) organiseerde dit jaar de Korps atletiekwedstrijden op de mooi gelegen gemeentelijke sportvelden „Cranevelt” te Arnhem, waar het ressort Groningen met 92 punten de kampioen van verleden jaar, het ressort Den Haag dat 70 punten veroverde, ver achter zich liet.

Behalve alle territoriaal inspecteurs, waarvan kolonel A. S. Fogteloo zijn mannen moedig de eerste plaats zag veroveren, waren ook aanwezig de districtcommandant te Doetinchem, overste W. C. Bijl de Vroe en de kapitein A. C. van Dijk, die de kolonel P. Oom vergezelde, terwijl ook — en hoe zou het anders kunnen — de ere-voorzitter van de S.R.G.A., oud-adjutant A. van Weert acte de présence gaf.

Bij deze wedstrijden, die een vlot verloop hadden, waren fraaie prestaties te zien, waaromtrent de gedetailleerde uitslagen geen twijfel laten.

De Algemeen Inspecteur J. Geritsen was verhinderd en de prijsuitreiking werd verricht door de kolonel A. S. Fogteloo, als waar nemend Inspecteur-Generaal. De kolo-

nel A. S. Fogteloo maakte de organisatoren en de juryleden zijn compliment voor het gladde verloop van deze wedstrijden waarin het ressort Groningen naar de top streefde. De kolonel verklaarde dat het de laatste keer was dat hij deze ceremonie mocht verrichten. Hij gaat namelijk over enige tijd met pensioen en daarom beschouwde hij dit als een s'obhjeenkoms, waarin hij de oude bekenden, die zo in de loop der jaren eigenlijk oude vrienden geworden waren, nog eens de hand kon drukken. „Probeer je als vrienden te gedragen, tegenover elkaar,” zei kolonel Fogteloo. „De Wereld heeft dit zo nodig. Vriendschap als mens en als Christen is ook in ons Korps noodzakelijk.”

In een dankbare stemming reikte hij daarna, onder een voortdurend opklaterend applaus de prijzen uit en dat hij zijn eigen mannen daarbij een extra schouderklopje gaf, valt te begrijpen.

De adjudant S. van der Sluis en zijn mannen hadden dat wel verdiend, want zij zijn met een behoorlijk aantal punten voorsprong over de eindstreep gegaan, daarmee de kampioenen van vorig jaar, Den Haag, voorbijstrevende.

De totaal uitslag is als volgt:

Discuswerpen veteranen:

1. G. Timmer	Gron.	32.15
2. Leidekker	Arnh.	30.26
3. van Opijnen	Haag	30.25
4. Römken	Bosch	29.26
5. Schrijvershof	Haag	28.86
6. Meyer	Haag	26.05

Kogelstoten heren:

1. Smit	Haag	12.98
2. Erkelens	Arnh.	12.56
3. v. Treuren	Haag	12.44
4. Albers	Gron.	12.26
5. Woppenkamp	Gron.	11.66
6. Leidekker	Arnh.	11.24

Verspringen heren:

1. Smit	Haag	5.74
2. Zijlstra	Gron.	5.73
3. Kuyn	Bosch	5.63
4. Vogelzang	Gron.	5.58
5. v. Uffelen	Bosch	5.57
6. Gorissen	A.dam	5.47

800 meter hardlopen heren:

1. van Zijl	Haag	2.09.2
2. v. d. Berg	Bosch	2.11.4
3. Engelaar	Bosch	2.17.3
4. Meima	Gron.	2.18.9
5. Olree	Haag	2.20.9
6. Laan	Gron.	2.27.5

Hoogspringen heren:

1. de Jong	Haag	1.55
2. v. d. Wal	Gron.	1.55
3. Quist	A.dam	1.50
4. Jans	A.dam	1.50
5. Boer	Arnh.	1.50
6. Posthuma	Bosch	1.45

Adjutant Souer neemt een der prijzen in ontvangst en wordt gefeliciteerd met zijn succes. Naast hem adjutant Van der Sluis Groningen. De rivalen voor de prijzentafel.

80 meter hardlopen veteranen:

1. Grothuisen	Bosch	10.2
2. Oudeman	Haag	10.3
3. Lutjes	Arnh.	10.4
4. Kolkman	A.dam	10.8
5. Dolman	Arnh.	11.1
6. Splinter	Haag	12.-

1500 meter hardlopen heren:

1. v. d. Berg	Bosch	4.29.6
2. de akker	A.dam	4.44.0
3. Smouter	Gron.	4.45.0
4. Meima	Gron.	4.55.1
5. Obbers	A.dam	5.11.3
6. van Atten	Haag	5.12.4

100 meter hardlopen finale:

1. Smit	Gron.	11.7
2. Bos	Gron.	11.8
3. Leurink	Arnhem	11.9
4. Hulsman	Bosch	12.4
5. Spelt	Haag	12.4
6. Vlot	Haag	12.5

400 meter hardlopen heren:

1. van Zijl	Haag	54.3
2. van Essen	Arnh.	56.6
3. Engelaar	Bosch	58.7
4. Luyks	Bosch	59.1
5. Slykhuis	Gron.	60.3
6. Zwemer	Haag	60.5

200 meter hardlopen heren:

1. Smit	Gron.	24.8
2. Bos	Gron.	24.8
3. v. d. Berk	Bosch	24.9
4. Leuring	Arnh.	25.7
5. Spelt	Haag	26.3
6. v. Essen	Arnh.	28.8

3000 meter hardlopen heren:

1. v. d. Berg	Bosch	9.16.2
2. de Vries	Gron.	10.15.6
3. Smouter	Gron.	11.02.-
4. de Bakker	A.dam	11.08.5
5. van Atten	Haag	11.24.-
6. Mulder	Arnh.	12.36.-

Verspringen veteranen:

1. Kolkman	A.dam	4.92
2. Lutjes	Arnh.	4.67
3. Grothausen	Bosch	4.65
4. Dolman	Arnh.	4.55
5. te Kolste	Arnh.	4.50
6. Splinter	Haag	4.16

4 x 100 meter estafette:

1. den Haag	48.-
2. Groningen	48.1
3. Amsterdam	50.-
4. den Bosch	50.4
5. Arnhem	51.8

Kogelstoten veteranen:

1. Opijnen	Haag	11.15
2. Timmer	Gron.	10.94
3. te Kolste	Arnh.	9.81
4. Schrijvershof	Haag	9.65
5. Kuiper	Arnh.	9.14
6. Frederiks	Gron.	9.08

Speerwerpen heren:

1. Veenvliet	A.dam	44.62
2. Kuyn	Bosch	42.48
3. Woppenkamp	Gron.	41.60
4. van Zijl	Haag	41.23
5. Alberts	Gron.	39.75
6. Bransbrabant	Bosch	39.25

Discuswerpen heren:

1. Smit	Haag	38.93
2. Thewissen	Bosch	36.83
3. Thissingh	Gron.	34.21
4. Appel	Arnh.	31.18
5. Bransbrabant	Bosch	30.49
6. v. Treuren	Haag	30.24

Hink-Stap-Sprong:

1. Zijlstra	Gron.	11.88
2. Kuyn	Bosch	11.58
3. Vogelzang	Gron.	11.55
4. de Jong	Haag	11.30
5. v. Uffelen	Bosch	11.19
6. v. d. Brink	A.dam	10.75

E i n d u i t s l a g :

1. Groningen	92 punten
2. den Haag	70 punten
3. den Bosch	68 punten
4. Amsterdam	33 punten
5. Arnhem	29 punten

De estafetteploeg die de 4 x 100 m in 48.- rond won.

Nieuwe mars voor R.P. kapel

Als blijk van erkentelijkheid van de aspiranten opleiding 1963-I voor de muzikale begeleiding en steun die de Rijkspolitiekapel gaf tijdens de Airbornemars, heeft de aspirant A. Folgers de voorzitter van de kapel, de majoor F. M. C. Offermans een bedrag in geld aangeboden voor de aankoop van een nieuwe mars.

★

HARTRIDGE
brengt weer iets nieuws!

Diesel Uitlaatgassen-meter

Wettelijk aanvaard voor het testen van uitlaatgassen van dieselmotoren*)

- * Direct alleesbare rookdichtheid van 0-100.
- * In draagbare en rijdbare uitvoering leverbaar.

*) Vonnis kantongerecht te Rotterdam van woensdag 11 oktober 1961.

THESO-WEESP N.V.
Nieuwstad 114 - Tel. 02940-2648

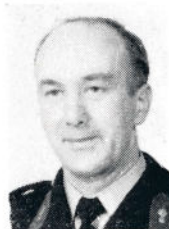
FOTOKOPIE
HET ENIG VOLMAAKTE KANTOOR-
+KANTOOR
KOPIEERSYSTEEM TER WERELD
=DALCOPY

NEDERLANDSCHE
FOTOGRAFISCHE
INDUSTRIE N.V.
VERKOOPKANTOOR:
MOLENSTRAAT 142
SOEST
TEL. (02955) 4048

De adjudant W. F. BOXMA naar Berkel en Rodenrijs

De adjudant W. F. Boxma is met ingang van 7 oktober 1963 aangewezen als groepscommandant te Berkel en Rodenrijs. Hij werd op 13 mei 1915 geboren te Assen en begon zijn politieloopbaan op 1 juni 1938 als gemeenteveldwachter te Lisse. Vanaf 1 juni 1957 was hij geplaatst te Haastrecht, waar hij later de functie van rayonscommandant tevens plaatsvervangend-groepscommandant heeft vervuld. Op 1 juni 1946 werd hij aangesteld tot wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl., terwijl hij op 1 januari 1954 bevorderd werd tot opperwachtmeester. Hij ontving op 14 juni 1939 een dankbetuiging van de Minister van Justitie.

De adjudant J. DE VRIES groepscommandant te Medemblik

De adjudant J. de Vries is met ingang van 7 oktober 1963 aangewezen als groepscommandant te Medemblik. Hij werd op 29 september 1914 geboren te Kommerzijl en trad op 3 januari 1939 in dienst bij de Rijksveldwacht. Op 1 maart 1941 ging hij over naar de toenmalige Marechaussee en werd op 1 maart 1943 opperwachtmeester der Staatspolitie (Marechaussee). Op 1 januari 1946 werd hij aangesteld tot wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl. waarna hij op 1 januari 1954 bevorderd werd tot opperwachtmeester. Hij was vanaf 1 februari 1958 plaatsvervangend groepscommandant te Dokkum.

De adjudant H. DE BOER van Schagen naar Ruinen

De adjudant H. de Boer is met ingang van 15 oktober 1963 aangewezen als groepscommandant te Ruinen. Vanaf 15 augustus 1956 was hij commandant van de groep Schagen. Hij werd op 16 maart 1908 geboren te Termunten en begon zijn politieloopbaan op 1 april 1930 bij het Depot van het Wapen der Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn. Op 19 januari 1935 trad hij als agent van politie in dienst bij de gemeente Haarlem. Vervolgens ging hij op 1 maart 1943 over naar het Directoraat-Generaal van Politie, met indeling bij de Opsporingsdienst van de Gemachtigde voor de Prijzen, aanvankelijk als standplaats Haarlem, later — vanaf 23 november 1945 — Den Helder. Na de ontheffing van zijn indeling bij genoemde opsporingsdienst werd hij achtereenvolgens ingedeeld bij de Gewesten Groningen en Arnhem der Rijkspolitie, totdat zijn aanwijzing tot groepscommandant te Schagen volgde. Op 1 december 1957 werd hij bevorderd tot adjudant der Rijkspolitie.

17-jarige adspiranten liepen Airborne-mars met veel succes

door de opperwachtmeester D. VISSER te Arnhem

megen en vóór de beide pelotons van de Politie-opleidingsschool Lochem. De zichtbare resultaten van de strijd in de vorm van een lauwerkrans voor ieder peloton, werden enkele dagen na de wandeltocht door de Commandant van de Opleidingsschool, de overste A. B. J. Proot, na een toepasselijk woord, voor het front van de glunderende troep, uitgereikt aan de commandanten van de pelotons, te weten: voor klas A, 2e prijs, de wachmeester 1e kl. S. Procee; voor klas C, 3e prijs, de wachmeester 1e kl. G. L. M. Groot; voor klas B, 4e prijs, de wachmeester 1e kl. G. P. Sundahl.

Onder ideale weersomstandigheden is door drie pelotons van de Opleiding 1963 I (Mulo), deelgenomen aan de 17e Airborne-wandeltocht te Oosterbeek. Resultaat: een tweede, een derde en een vierde plaats.

Vol trots rukten de pelotons op om, voorafgegaan door onze onvolprezen rijkspolitiekapel en drumband, in strakke formaties als eersten van de vele duizenden, te defileren voor de autoriteiten. Koersend in het kielzog van de Commandant van het geheel, de luitenant W. F. K. J. F. Frackers, trokken de pelotons stram in de houding en met naar rechts gewende hoofden voorbij, oog in oog met de generaal, die, staande op het „schavotje”, het defilé afnam.

Blaren en andere ongemakken niet achtend, vervolgden de pelotons onder leiding van hun pelotonscommandanten, ieder voor zich hun weg, om in edele wedijver de strijd aan te binden tegen een oude rivaal, de Reserve Gemeentepolitie van Nijmegen.

Het oude zeer dat de prestaties van de detachementen van de Opleidingsschool enkele malen lager werden gewaardeerd dan die van onze sympathieke tegenstanders, moest worden gewroken. Met dit ideaal in het achterhoofd werden de af te leggen 25 km af en toe opgeluisterd door een hartverheffend lied. Slechts eenmaal werd dit ideaal verdrongen, toen bij het passeren van het Airborne-kerkhof de gedachten werden bepaald bij hen, die, vechtend voor onze vrijheid, bij de Slag om Arnhem, hun leven lieten. In de houding marcherend werd aan deze strijders een stille hulde gebracht. Na nog enige tijd de weg te hebben vervolgd, was het tijd om te „bunkeren”. Onder leiding van de opperwachtmeester Vis kwam ieder weer

„op spanning”, terwijl enkele technische storingen, in de vorm van blaren en stijve spieren, door de opperwachtmeester Van der Gouw, op deskundige wijze werden opgeheven. Opgemonterd en verkwikt werd de laatste barricade genomen, waarna de verblijdende mededeling volgde dat de pelotons van de Opleidingsschool zich als 2e, 3e en 4e hadden weten te plaatsen vóór de oude „rivaal”, de Res. Gempo Nij-

★

Bij de foto's:

Boven: Klas A, 2e prijs

Midden: Klas B, 4e prijs

Onder: Klas C, 3e prijs

★

Wmr. 1e kl. A. de Jong sprong met Erik naar eerste plaats.

★

Concours hippique der beredenen

Prijzende woorden van Generaal voor snelle hulp van wachtmeesters bij incident op Prinsjesdag

Tijdens het tot een traditie geworden politie-concours-hippique te Wassenaar heeft de wachtmeester 1e kl. A. de Jong van de Bereden Groep Bilthoven op Erik de eerste prijs in het individueel springconcours veroverd. Nochtans werd daarmee de wisselbeker niet voor de derde maal gewonnen door het Korps Rijkspolitie, maar door de bereden brigade van de gemeentepolitie 's-Gravenhage.

Op de laatste dag van detachering Bereden Groepen Rijkspolitie te 's-Gravenhage in verband met sluiting en opening der Staten-Generaal 1963, waren ruiters en paarden al zéér vroeg in touw om op tijd, acht uur, aanwezig te zijn op de terreinen Voorlinden te Wassenaar van jhr. J. Loudon, alwaar voor de 13e maal equipes der 6 bereden groepen zouden strijden voor de 1e plaats springconcours.

Eveneens moest er goed „gecrost” worden in een wedstrijd tussen de Bereden Rijkspolitie en de Bereden Brigade Gemeentepolitie 's-Gravenhage, die voor het 3e achtereenvolgende jaar plaatsvond.

Er was een mooi springparcours gebouwd met fraaie, ± 1 m hoge, eerlijke hindernissen en er waren geen moeilijke wendingen. Het parcours was 500 m lang, waarover 100 sec.

gereden mocht worden. Totaal aantal hindernissen 12, incl. een zogenaamde „dubbel sprong”.

Er waren voor deze wedstrijden een groot aantal prachtige prijzen beschikbaar gesteld.

Om precies 9 uur werd door een trompetter van de bereden groep Wassenaar het signaal „Geeft Acht” geblazen, ten teken dat generaal Gerritsen op het springterrein was aangekomen en werd door overste jhr. B. W. F. de Beaufort, als zijnde belast met de algehele leiding, aan de generaal gemeld dat de wedstrijd kon beginnen.

Intussen was een talrijk publiek aanwezig waar wij onder meer opmerkten: generaal Gerritsen en mevrouw Gerritsen; mr. A. M. van Liere, plv. Hoofd van de Directie Politie; mr. A. E. M. A. Bakker, Hoofd Staf-bureau Juridische Zaken; overste F. Bischoff van Heemskerk, opperstalmeester van H.M. de Koningin; overste C. H. de Koning; de kolonels H. A. van Steenis, W. de Gast, J. F. M. M. Oor en P. Oom; de hoofdcommissaris van gemeentepolitie 's-Gravenhage J. H. A. K. Gualtherie van Weezel.

Zonder de andere springruiters te kort te doen alle hulde aan de 1e prijswinnaar, de wmr. 1e kl. A. de

Jong, die met Erik, een pracht parcours aflegde.

De drie best geplaatste combinaties kwamen in aanmerking voor de Wisselbeker, die — in 1961 en 1962 gewonnen is door het Korps Rijkspolitie en na een derde overwinning blijvend in het bezit van de Rijkspolitie zou komen — thans werd gewonnen door de bereden brigade Gemeentepolitie 's-Gravenhage.

Door de Generaal Gerritsen werden de prijzen uitgereikt. Vooraf dankte hij allen die aan het welslagen van dit ruitersfeest hun medewerking hadden verleend; ook noemde de generaal bij name de vele schenkers van de mooie prijzen; jhr. Loudon en diens pachters voor het beschikbaar stellen van de mooie terreinen; overste jhr. B. W. F. de Beaufort voor diens algehele leiding; luitenant De Maat en Gerritsen voor hun leiding bij resp. springconcours en cross-country en de juryleden.

De wmsrs. 1e kl. N. Scheer en P. J. Dielissen, resp. behorende tot de bereden groepen Bilthoven en Bostel, werden afzonderlijk door Generaal Gerritsen geprezen voor hun daadwerkelijke en snelle hulp, verleend tijdens het incident met de paarden van het rijtuig van de Prinsessen op Prinsjesdag.

dB.

De uitslagen waren:

Springen equipe:

1. Bereden groep Wassenaar
2. Bereden groep Apeldoorn
3. Bereden groep Boxtel

Cross country voor bereden groepen van het korps rijkspolitie en de bereden brigade van de gemeentepolitie 's-Gravenhage:

1. Gemeentepolitie
2. Rijkspolitie

Gecombineerde wedstrijd springen equipe en cross equipe:

1. Bereden groep Wassenaar

Springen individueel:

1. A. de Jong op Erik 0 f.
  2. G. van Kemenade op Ares 0 f.
  3. Owmr. L. Pakvis op Zampa 0 f.
  4. N. Scheer op Bennie 0 f.
  5. Owmr. T. Hagelaar op Freule 0 f.
  6. G. Blanken op Hans 0 f.
  7. D. de Jong op Marijke 3 f.
  8. J. v. d. Kamp op Artiest 3 f.
  9. H. Rodenburg op Rolda 3 f.
  10. J. Nijmeijer op Lexo 4 f.
  11. G. Schoots op Frits 4 f.
  12. H. Groothuis op Cyrus 9 f.
  13. Owmr. O. Klevringa
op Trigger 15 f.
  14. Owmr. N. de Kunder
op Czardas 15 1/4 f.
  15. Owmr. G. Kingma op Robert 17 f.
- De no.'s 1, 2, 4 en 6 t.m. 12 zijn wachtmeester 1e kl.

Uitslag cross rijkspolitie:

	tijd
1. H. Rodijk op Japie	5.14
2. J. Booker op Erica	5.17
3. G. Jaket op Oscar	5.18
4. J. L. Russchen op King	5.27
5. K. C. Visser op Kees	5.33
6. H. v. d. Burg op Oscar	5.35
7. Owmr. H. A. Krijger op Victor	5.43
8. A. Ballema op Rosa	5.46
9. W. de Kwaadsteniet op Cora	5.50
10. H. Tap op Roland	5.54
11. C. A. de Haan op Ogula	6.10
12. H. H. de Goeijen op Last Star	6.28
13. H. v. Leeuwen op Ascot	6.37
14. J. B. Leiten op Mentor	7.10
15. G. Moerkerken op Dirk	7.26
16. T. de Gelder op Guido	8.24
- De no. 1 t.m. 6 en 8 t.m. 16 zijn wachtmeester 1e kl.

Uitslag cross country gemeentepolitie 's-Gravenhage 1963:

1. C. de Jong op Liane	4.52
2. Brig. P. Doorenbos op Otto	* 5.12
3. R. Mulder op Olaf	5.13
4. L. C. van Beurden op Saturn	5.17
5. J. Bakker op Emma	5.42
6. Insp. A. J. van het Eind op Argo	* 6.03
7. A. Hoopers op Guus	6.04
8. E. Eckhardt op Claudia	6.04
9. Brig. P. Doorenbos op Gidran	6.06
10. M. Kruit op Alie	6.16
11. G. v. d. Hoeven op Pim	6.19
12. G. van Kooten op Juliana	6.27
13. H. Waterlander op Cita	7.04
14. G. A. Schepers op Jenny	7.35
- De no.'s 1, 3 t.m. 5, 7, 8 en 10 t.m. 14 zijn hoofdagent.

* = buiten mededinging.

In Vessem:

Moordenaar gegrepen, maagd gehuldigd

De Territoriaal Inspecteur van het Korps Rijkspolitie, gewest 's-Hertogenbosch, de kolonel J. F. M. M. Oor, heeft aan de 19-jarige Ans Over de Vest, dochter van de opperwachtmeester N. Over de Vest, een boekenbon ter waarde van vijftientig gulden overhandigd. De kolonel deed dit op verzoek van de Inspecteur-Generaal van het Korps Rijkspolitie in Den Haag uit erkentelijkheid voor wat hij noemde „het manmoedig gedrag van Ans”, die 11 juni j.l. de verdachte van een dubbele moord, in het Vessemse woonwagenkamp, te woord stond.

De verdachte, woonwagenbewoner V, had de avond tevoren zijn vrouw en zijn oom doodgeschoten en was de bossen ingevlucht. Toen V. de volgende morgen bij Ans' vader, opperwachtmeester, aan huis kwam met de vraag of de politie thuis was, antwoordde Ans, dat haar vader in het woonwagenkamp was maar dat hij ieder ogenblik thuis kon komen. De verdachte zei toen dat hij dan wilde wachten. Ans vroeg de burendepolitie bij het woonwagenkamp te waarschuwen, waarop enkele mannen van de rijkspolitie zich naar de

woning van opperwachtmeester Over de Vest spoedden, om de man die zich vrijwillig kwam melden, te arresteren.

Kolonel Oor vond dit bijzonder handig gespeeld van Ans en waardeerde dit kordate optreden. Tevens prees hij Ans om haar zorg voor de rijkspolitieambtenaren. Ans was n.l. de nacht van 11 juni j.l. voortdurend actief geweest, o.a. met het aannemen en doorgeven van telefoongesprekken. Voor die leden van het korps rijkspolitie die in de nacht van 11 juni onafgebroken in dienst waren, zorgde Ans voor koffie en ontbijt. In feite zou men deze huldiging van Ans kunnen beschouwen als een eerbetoon aan de vrouwen van alle leden van het Korps Rijkspolitie ten plattelande, die door hun houding, de kinderen het voorbeeld geven om gewoon, menslievend en nauwgezet hun plicht te doen.

Majoor M. de Ruiter, districtscommandant der rijkspolitie te Eindhoven overhandigde Ans een boeket bloemen. De heer A. J. M. Smulders, burgemeester der gemeente Vessem c.a., uitte eveneens waardering voor het gedrag van Ans Over de Vest.

dan beestenweer." Hij trok zijn jas aan en deed de deur open, waarmee tegelijk de regen naar binnen striede en de storm de lampen in de gelagkamer deed slingeren. Toen liep hij, vooroverhangend tegen de wind de duisternis in, zo te zien in de richting van het witte kerkje, waarvan de omtrekken vaag afstaken tegen de inktkleurige lucht.

De jongens keken hem even na tot zij niets anders meer zagen dan de duisternis en Einar de deur dichtduwde, worstelend tegen de kracht van de wind, die de deur liever open scheen te hebben. „Da's ook een sport, om met dit weer nog te gaan wandelen. Dat noemt hij een luchtje scheppen,” zei hij verbaasd. Op het tafeltje lag nog het hotelregister, dat de jongens snel inzagen. Zij lazen op hetzelfde ogenblik: Ditmar Jensen, journalist, Kopenhagen.

„Hé, nou breekt mij de klomp,” verklaarde Einar verbaasd. Hij is dus toch een Deen. Hij spreekt onze taal met zo'n vreemd accent, dat ik dacht dat hij een Zweed was, of misschien wel een Duitser.”

„En hij is journalist, da's een man die in de krant schrijft,” zei Harald. „Dat lijkt me nou mooi. Ik geloof dat ik dat later ook wordt.”

Einar antwoordde niet direct. Toen zei hij: „Journalisten zijn vreemde mensen, geloof ik. Wie gaat er nou met dit weer opuit in de inktzwarte nacht. Nou ja, je kunt misschien beter met dit weer als journalist rondwandelen en je kunt beter in de krant schrijven, dan de krant rondbrengen. Maar, vreemd is het.” Hoe vreemd het was merkte die avond, juist voordat de jongens naar bed gingen, Einar het eerst op. De nieuwe gast kwam de gelagkamer binnen en moest met zijn hele gewicht tegen de deur hangen om die weer dicht te worstelen tegen de kracht van de nog aangewakkerde storm, die nog altijd de regen tegen de ramen deed gushen.

„Hè hè,” zei hij. „da's een fikse storm buiten, beestenweer.”

„Welterusten,” zeiden de jongens onder aan de trap. „Welterusten jongens, slaap lekker,” zei de man vriendelijk. Halfweg de trap keek Einar nog eens om en hij bleef verbaasd staan. Hij zag dat de jas van de nieuwe gast vrijwel droog was...

Personalia

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-8-'63: K. J. Koopman, wmr. 1e kl., van Ouderkerk a.d. Amstel naar Bilthoven.
Per 10-8-'63: F. Foppes, wmr. 1e kl., van De Rijp naar Purmerend.
Per 29-8-'63: D. W. Nicolai, wmr. 1e kl., van Barsingerhorn naar Berkhout.
Per 1-9-'63: P. M. v. d. Grift, owmr., van IJsselstein naar Est op Opijnen; K. Efdé, owmr., van Mijdrecht a.d. Amstel naar Nieuwveen; W. H. v. Kerkwijk, owmr., van Rhenen naar Leerbroek; L. C. Forrer, owmr., van Bergen-Binnen naar Koedijk; A. Braaf, owmr., van Purmerend naar Wijde-wormer; J. Groenenboom, owmr. van Limmen naar St. Pancras; W. Vermeulen, owmr., van Krommenie naar Middellie; L. v. Wijk, wmr. 1e kl., van Schermerhorn naar Medemblik; D. de Fluiter, wmr. 1e kl., van Renswoude naar Rhenen; W. C. Sukkel, wmr. 1e kl., van Schoorl naar Driebergen; C. Broekhuizen, adjudant, van IJsselstein naar Borne; A. v. 't Woud, wmr. 1e kl., van Wijde-wormer naar Purmerend.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 12-8-'63: J. Smidt, owmr., van 's-Gravendeel naar Westmaas.
Per 1-9-'63: P. J. Brouwer, owmr., van 's-Gravendeel naar Oud-Alblas; H. L. Warrens, wmr. 1e kl., van Eede naar Hulst; G. Dorrestijn, wmr. 1e kl., van Valkenburg-Z.H. naar Rijnsburg; J. Schurink, wmr. 1e kl., van Koudekerk a.d. Rijn naar Leiderdorp; A. ter Wal, owmr., van Maasland naar Melissant; A. Brinkman, wmr. 1e kl., van Melissant naar Dirksland; G. Nagtegaal, owmr., van Maasland naar Heukelum; J. C. Doelman, wmr. 1e kl., van Hoornaar naar Heinoord; P. Antheunisse, owmr., van Valkenburg-Z.H. naar Hoedekenskerke; D. Draaijer, owmr., van Axel naar Varik; C. Karman, wmr. 1e kl., van Sassenheim naar Meerlo; A. v. d. Heuvel, owmr., van Oude-water naar Ouderkerk a.d. Amstel; L. L. Carper, wmr. 1e kl., van 's-Gravenhage naar Alkmaar; A. J. Soet-hout, wmr. 1e kl., van Zevenhoven naar Nuenen; B. Sloof, wmr. 1e kl., Dirksland naar Barendrecht.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 10-8-'63: J. H. Eeuwes, wmr. 1e kl., van Haps naar Cuijk.
Per 15-8-'63: C. Oosterom, wmr. 1e kl. van Cadier en Keer naar Schaesberg.
Per 16-8-'63: L. G. H. Peerboom, wmr. 1e kl., van Schaesberg naar Simpelveld; A. J. Stroobant, wmr. 1e kl., van Stramproij naar Swalmen.
Per 19-8-'63: J. P. Smeets, wmr. 1e kl. van Borgharen naar Stein; J. H. Straeten, wmr. van Stein naar Cadier en Keer; G. J. Thijssen, wmr. 1e kl., van Geulle naar Stein.
Per 1-9-'63: Th. Hubbers, owmr., van Schaesberg naar Berghem; H. Bulten, wmr. 1e kl., van Tilburg naar Al-melo; W. K. Bergman, wmr. 1e kl., van Wijnandsrade naar Voerendaal; J. M. Timmermans, owmr., van Fijnnaart naar Poortvliet; G. H. van Engen, wmr. 1e kl., van Bemelen naar Schin op Geul; T. Halma, wmr. 1e kl., van Veghel naar Lemmer; P. Kersten, owmr., van 's-Hertogenbosch naar Groningen; A. Nagtzaam, wmr. 1e kl. van Nieuw-Vossemeer naar Woens-drecht; W. F. Vermazen, wmr. 1e kl., van St. Geertruid naar Gronsveld; G. H. Vincent, wmr. 1e kl., van Wa-genberg naar Etten; G. R. Zoete-kouw, wmr. 1e kl., van Etten naar Raamsdonksveer; P. M. A. Valckx, owmr., van Lottum naar Broekhuizen; J. T. Naaktgeboren, owmr., van Woensdrecht naar Nieuw-Vossemeer; J. H. Vincken, owmr., van Schaes-

berg naar Wijnandsrade; F. A. Koopman, owmr., van Beek naar Greven-bicht; L. H. Claessen, owmr., van Gronsveld naar St. Geertruid; M. v. d. Wiel, owmr., van Nuenen naar Baexem; W. van Gills, owmr., van Zundert naar Bemelen; J. M. Bruijns, owmr., van Helvoirt naar Huijbergen.

RESSORT ARNHEM

Per 10-8-'63: J. Baars, wmr. 1e kl., van Geldermalsen naar De Rijp.
Per 19-8-'63: J. A. Vedder, owmr., van Spijk naar Pannerden.
Per 20-8-'63: A. H. Dikkers, wmr. 1e kl., van Rijssen naar Goor.
Per 1-9-'63: J. de Schiffart, wmr. 1e kl., van Rossum naar Geldermalsen; F. Westra, wmr. 1e kl., van 's-Hee-renberg naar Ruurlo; R. Heerdink, owmr., van Kerspel-Goor naar Rens-woude; H. A. Runhaar, owmr., van Borne naar Zevenhoven; J. Kingma, owmr., van Wijhe naar Hoornaar; S. Tameling, owmr., van Epse naar Valkenburg; C. W. v. d. Broek, owmr., van Zaltbommel naar Aspe-ren; H. O. Ippel, owmr., van Lienden naar Lexmond; H. ten Dam, owmr., van Rijssen naar 't Zandt; A. A. Ham, owmr., van Ruurlo naar Stedum; B. J. Gerrits, owmr., van Den Hulst naar Nijeveen; L. J. H. Vosmar, owmr., van Leeuwen naar Dreumel; H. Draaijer, owmr., van Geldermalsen naar Rossum; J. Stoel-horst, adjudant, van Apeldoorn naar Arnhem; A. Kranenburg, adjudant, van Arnhem naar 's-Gravenhage; R. Damen, owmr., van Epse naar Diemen; D. Woudstra, wmr. 1e kl., van Nijmegen naar Assen; S. de Borst, wmr. 1e kl., van Steenderen naar Groenlo; G. de Jonge, wmr. 1e kl., van Wanpeerveen naar Tuk; H. J. Menger, wmr. 1e kl., van Groenlo naar Steenderen; A. van Soest, wmr. 1e kl., van Varik naar Lienden; P. Sterk, wmr. 1e kl., van Est en Opijnen naar Zaltbommel; W. Sannes, owmr., van Westerhaar naar Hille-gom; H. F. J. Jansen, wmr. 1e kl., van Dreumel naar Leeuwen; Q. Flipphi, wmr. 1e kl., van Zevenaar naar 's-Heerenberg.

RESSORT GRONINGEN

Per 31-7-'63: A. Kloosterhuis, wmr. 1e kl., van Tjerkwerd naar Dokkum.
Per 1-8-'63: J. Zaagemans, wmr. 1e kl., van Berlikum naar Hallum.
Per 12-8-'63: L. Groendijk, wmr. 1e kl., van Ternaard naar Veenwouden.
Per 21-8-'63: J. Lubach, owmr., van Baflo naar Slochteren.
Per 26-8-'63: P. de Jong, wmr. 1e kl., van Hijken naar St. Johannesga; G. Venema, wmr. 1e kl., van St. Johan-nesga naar Bellen.
Per 1-9-'63: S. F. Havenga, owmr., van Wierum naar Wanneperveen; H. Freederiks, owmr., van Belling-wolde naar Barsingerhorn; S. Remer-rij, owmr., van Coevorden naar Geer-vliet; S. Tigchelaar, owmr., van Heeg naar IJlst; D. van Randen, wmr. 1e kl., van Staveren naar Workum; E. Bierling, wmr. 1e kl., van IJlst naar Heeg; R. Westra, owmr., van Dok-kum naar Staveren; W. Jagersma, typiste A, van Groningen naar Kol-lum.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-9-'63: J. Willemsen, adjudant, van Arnhem naar Kampen; J. J. An-tonisse, wmr., van Amsterdam I naar Nigtevecht.

Aanwijzing voor functie

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-9-'63: Adjudant A. v. d. Heuvel tot groepscommandant te Ouderkerk a.d. Amstel; adjudant R. Damen tot groepscommandant te Diemen.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-9-'63: Adjudant Th. Hubbers tot groepscommandant te Berghem.

RESSORT ARNHEM

Per 1-9-'63: Adjudant C. Broekhuizen tot groepscommandant te Borne.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-9-'63: Adjudant J. Willemsen tot groepscommandant te Kampen.

Bevorderingen**RESSORT AMSTERDAM**

tot adjudant:

Per 1-9-'63: A. v. d. Heuvel, Ouderkerk a.d. Amstel; R. Damen, Diemen.

tot opperwachtmeester:

Per 1-11-'62: P. M. v. d. Grift, IJsselstein; K. Efdé, Mijdrecht a. d. Amstel; W. H. v. Kerkwijk, Rheden; C. Forrer, Bergen-Binnen en A. Braaf, Purmerend.

Per 1-4-'63: M. A. Silder, Ankeveen; J. Groenenboom, Limmen en W. Vermeulen, Krommenie.

Per 1-9-'63: L. L. Carper, Alkmaar.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot Officier der Rijkspolitie te kl.:

Per 1-9-'63: Mej. M. A. v. Haselen, Dordrecht.

tot opperwachtmeester:

Per 1-11-'62: P. J. Brouwer, Oud-Alblas; A. ter Wal, Melissant; G. Nagtegaal, Heukelum; J. A. Huntman, Koudekerk-Z.H.; D. Draaijer, Varik; J. A. ten Haken, Rijsaterwoude; H. C. v. d. Pluijm, Schelluinen; J. Smid Westmaas en J. A. Huntman, Koudekerk a.d. Rijn.

Per 1-4-'63: I. C. Flipse, Oudelande; J. L. Casetta, Ovezande; J. J. Wijkhuijs, Grijskerke; P. M. Polderman, Borssele; M. Barendse, 's-Gravenpolder en N. Need, Schoonrewoerd.

Per 1-6-'63: P. Anthéunisse, Hoedekenskerke.

Per 1-9-'63: W. J. Lindhoud, Moerkapelle.

tot adm. ambt. C 2 in v.d.:

Per 1-3-'63: A. Baas, Middelburg.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot Officier der Rijkspolitie te kl.:

Per 1-8-'63: G. G. J. Peters, Eindhoven.

tot adjudant:

Per 1-9-'63: Th. Hubberts, Berghem.

tot opperwachtmeester:

Per 1-4-'63: J. M. Timmermans, Fijnaart.

Per 1-9-'63: J. H. van Hooff, Empel; C. Karman, Meerlo; P. M. A. Valckx, Broekhuizen; J. T. Naaktgeboren, Nieuw Vossemeer; J. H. Vincken, Wijnandsrade; J. W. G. Bechtold, Heeswijk; H. v. Burgel, Andel; J. H. Althuizen, Herten; P. J. Helmons,

Diessen; F. A. Koopman, Grevenbicht; W. Lazaroms, Bingelrade; L. H. Claessen, St. Geertruid; St. v. d. Pal, Haps; J. v. Bruggen, Rijswijk; M. v. d. Wiel, Baexem; W. van Gils, Bemelen en J. M. Bruijns, Huijbergen.

tot wachtmeester te kl.:

Per 1-4-'63: A. F. C. Brouwer, Gemert.

RESSORT ARNHEM

tot opperwachtmeester:

Per 1-11-'62: R. Heerdink, Kerspelgoor; J. Kingma, Wijhe; H. A. Runhaar, Borne; J. A. Vedder, Spijk en L. J. H. Vosmar, Leeuwen.

Per 1-4-'63: S. Tameling, Epse; C. W. v. d. Broek, Zaltbommel; H. O. Ippel, Lienden; H. ten Dam, Rijsen; A. A. Ham, Ruurlo; B. J. Gerrits, Den Hulst; R. Braad, Beusichem; L. van Dijk, Blokzijl en H. Draaijer, Geldermalsen.

Per 1-9-'63: B. J. Brummel, Scherpenzeel en H. Buitjer, Almelo.

RESSORT GRONINGEN

tot opperwachtmeester:

Per 1-11-'62: S. F. Havenga, Wierum; H. Frederiks, Bellingwolde en S. Tigchelaar, Heeg.

Per 1-4-'63: A. Alting, Sloten; S. Remerij, Coevorden; F. Douma, Harkema-Opeinde; J. Woltjer, Meeden; A. Steenge, Ezinge en R. Westra, Dokkum.

Per 1-8-'63: J. Zaagemans, Hallum.

Per 1-9-'63: D. Woudstra, Assen.

RIJKSPOLITIE TE WATER

tot adjudant:

Per 1-9-'63: J. Willemsen, Kampen.

OPLEIDINGSSCHOOL ARNHEM

tot opperwachtmeester:

Per 1-1-'63: H. J. J. van Mourik en J. M. Knoop, Arnhem.

Per 1-7-'63: J. A. A. Kurvers; T. Walhout; E. de Kruif en E. A. Boesaard, allen te Arnhem.

DIENST LUCHTVAART

tot Dir. Officier der Rijkspolitie 2e kl.:

Per 1-1-'63: Jhr. B. W. F. de Beaufort, 's-Gravenhage.

VERKEERSSCHOOL BILTHOVEN

tot Dir. Officier der Rijkspolitie 3e kl.:

Per 1-1-'63: B. van der Meer, 's-Gravenhage.

In dienst getreden**STAF ALGEMEEN INSPECTEUR**

Per 12-8-'63: Mevr. J. Bruijne-Romijn, typiste op a.c. te 's-Gravenhage; mej. W. C. van der Haar, adm. kracht op a.c. te 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

Per 5-8-'63: L. J. W. Reintjens, schrijver i.t.d. te Oterleek.

Per 12-8-'63: F. Gabriël, adm. kracht i.t.d. te Vinkeveen en Waverveen.

Per 15-8-'63: V. A. Coulet, schrijver i.t.d. te IJsselstein; J. S. Berhitoe, schrijver i.t.d. te Utrecht.

Per 1-9-'63: E. Toorop, schrijver i.t.d. te Heloo.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-9-'63: Mej. Chr. Sibenius Trip, adm. kracht op a.c. te 's-Gravenhage.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-8-'63: J. F. M. Bayens, wmr. 1e kl. te Zundert (v. det. veldpolitie).

Per 19-8-'63: L. E. Beemer, schrijver te Sprang-Capelle en H. Pietersen, schrijver te Goirle.

Per 1-9-'63: P. H. Reinders, schrijver te Herkenbosch en H. J. de Bruijn, schrijver te Rosmalen.

RESSORT ARNHEM

Per 1-9-'63: M. C. Wolff te Dalfsen, J. B. von Oerthel te Diepenveen en J. A. de Fretes te Ommen, allen als schrijver; P. F. M. Bernauer, wachtmeester te Aalten.

RESSORT GRONINGEN

Per 15-8-'63: A. Reitsma, adm. kracht te Wommels.

Per 1-9-'63: D. H. Komdeur, adm. kracht te Scheemda en G. J. van Wijhe, adm. kracht te Schoonebeek.

De dienst verlaten**STAF ALGEMEEN INSPECTEUR**

Per 1-9-'63: Mevr. J. Cammeraat-Heijerman, adm. kracht op a.c. te 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-9-'63: A. E. Lievens, wmr. 1e kl. te Blokker; J. H. de Jong, owmr. te Alkmaar; A. M. v. Osselen, rijksambtenaar E te Amsterdam.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 15-8-'63: D. J. de Klerck, wmr. te Breskens.

Per 1-9-'63: R. F. E. v. Dommelen, adjudant te Sas van Gent; F. J. v. d. Akker, adjudant te 's-Gravenhage; H. A. M. v. Uitert, adm. ambt. C 2 te Leiden.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-9-'63: C. Baartmans, owmr. te Hoogerheide; F. G. Marijnissen, wmr. 1e kl. te Breda.

RESSORT ARNHEM

Per 1-9-'63: H. J. v. d. Brink, adjudant te Wierden.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-9-'63: J. Postma, owmr. te Zuidwolde; J. Krol, techn. controleur te Leeuwarden.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-9-'63: P. van Dijk, owmr. te Amsterdam; N. Smeltekop, wmr. te Nigtevecht.

Wij herdenken

Wmr. te kl.
W. J. B. Berns
Maastricht
ress. 's-Hert.bosch
☆ 24-7-1911
† 5-9-1963

Owmr.
H. Heijman
Heino
ressort Arnhem
☆ 6-2-1917
† 25-8-1963

Wmr. te kl.
J. M. Siemerink
Dedemsvaart
ressort Arnhem
☆ 7-3-1915
† 24-8-1963

Wmr. te kl.
G. Zwart
Amsterdam
Dienst Luchtvaart
☆ 7-12-1921
† 26-8-1963

Ambtsjubilea

Wmr. 1e kl.
G. W. M. ten Holder
Amsterdam
ressort Amsterdam
25 jaar op 24-10-1963

Owmr.
A. P. Velders
Ouderk. a.d. Amstel
ressort Amsterdam
25 jaar op 24-10-1963

Owmr.
G. J. Struijs
Wognum
ressort Amsterdam
25 jaar op 25-10-1963

Owmr.
G. S. Eerkes
Leidschendam
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 6-11-1963

Owmr.
A. de Jager
Zaamslag
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 9-11-1963

Owmr.
G. Nagtegaal
Heukelum
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 13-11-1963

Wmr. 1e kl.
H. J. Schenk
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 13-11-1963

Owmr.
G. J. Sieben
Tilburg
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 9-11-1963

Wmr. 1e kl.
E. J. Rosenkamp
Meerssen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 2-11-1963

Owmr.
E. J. Eeckelaert
Dongen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 1-11-1963

Owmr.
A. Beekmans
Best
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 25-10-1963

Owmr.
C. van Gessele
St. Anthonis
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 24-10-1963

Owmr.
H. v. d. Bund
Groesbeek
ressort Arnhem
25 jaar op 25-10-1963

Wmr. 1e kl.
G. Weustenenk
Neede
ressort Arnhem
25 jaar op 3-11-1963

Owmr.
H. P. Reeders
Diepenheim
ressort Arnhem
25 jaar op 4-11-1963

Owmr.
J. Bergakker
Nijmegen
ressort Arnhem
25 jaar op 5-11-1963

Wmr. 1e kl.
G. v. Arragon
Eibergen
ressort Arnhem
25 jaar op 6-11-1963

Owmr.
C. J. Molhoek
Neede
ressort Arnhem
25 jaar op 9-11-1963

Owmr.
R. Dijkstra
Leeuwarden
ressort Groningen
25 jaar op 25-10-1963

Owmr.
G. Schoemaker
Assen
ressort Groningen
25 jaar op 2-11-1963

Owmr.
L. de Graaf
Opende
ressort Groningen
25 jaar op 3-11-1963

Wmr. 1e kl.
E. Donkervoort
Bozum
ressort Groningen
25 jaar op 6-11-1963

Owmr.
D. N. W. Tijs
Assen
ressort Groningen
25 jaar op 9-10-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

5e JAARGANG No. 3 - NOVEMBER 1963

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

Het Koninklijk gezin: bij 150 jaar Koninkrijk ook symbool van
vrede en vrijheid.

(Foto: J. Hamelberg)

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

mr. Y. SCHOLTEN, minister van Justitie

Door aan de herdenking „150 jaar Koninkrijk” een speciaal nummer te wijden draagt de redactie van het Korpsblad Rijkspolitie er het hare toe bij de grote betekenis in het licht te stellen, die de gebeurtenissen, welke in het Nederland van het einde van 1813 plaatsvonden, ook voor het Nederland van vandaag nog hebben. Gaarne voldoe ik daarom aan het verzoek van de redactie dit bijzondere nummer bij de lezers in te leiden.

Justitie omstreeks 1813

De dramatische maanden november en december van het jaar 1813, waarin de beëindiging van de Franse overheersing een feit werd, hebben een proces ingezet van restauratie en consolidatie en zijn tevens een begin geweest van een slechts door de afschuwelijke oorlogsjaren 1940—1945 onderbroken geleidelijke ontwikkeling tot de volks- en staatsgemeenschap, die wij thans kennen.

Van een restauratie was sprake, omdat ons land, na aanvankelijk in de Franse invloedssfeer te zijn geraakt en te zijn geworden tot wat wij tegenwoordig een satellietstaat zouden noemen en daarna in het Napoleontische Keizerrijk te zijn ingelijfd, zijn onafhankelijkheid herwon en de voor ons volk zo zegenrijke band met het Huis van Oranje hersteld zag. Met recht is dit, bv. door de 19e eeuwse hoogleraar Tellegen, gekenschetst als een wedergeboorte. De herrijzenis van de Nederlandse staat bracht echter niet mede, dat de ontwikkeling werd voortgezet, die door de omwenteling van 1795 was afgebroken. De nieuwe staat betekende veeleer een definitieve breuk met de oude Republiek. Die Republiek was, zoals ieder weet, geen eenheidsstaat. Integendeel, zij was een Unie van de Verenigde Nederlanden, eigenlijk zeven dwergstaatjes, die in die Unie in een vrij los verband waren samengevoegd. Van een sterk centraal bestuur was geen sprake, evenmin van een centrale rechtsvorming. Slechts een deel en voor het dagelijkse leven van de burger een gering deel van de overheidszorg was in de Unie ingebracht. De functionering van de Unie doet nog het meest denken aan die van een bondgenootschap. De inwoners gevoelden tweërlei loyaliteit: tegenover de Unie en tegenover hun gewest en niet zelden werd de laatste als sterker en reëler ervaren dan de eerste. De omwenteling van 1795 heeft aan dit bestel, dat zichzelf toen ook ruimschoots had overleefd, een einde gemaakt. De soevereiniteit van de gewesten verdween en een werkelijk centraal bestuur, dat zich in beginsel op alle verzorgingsgebieden mocht bewegen, deed zijn intrede. De herrijzenis van 1813 heeft op dit punt de klok niet teruggedraaid, doch integendeel de in 1795 ingezette ontwikkeling bevestigd. En daarom is hetgeen in 1813 en onmiddellijk daarna geschiedde een consolidatie en wel een consolidatie van de fundamentele staatshervorming, waartoe in 1795 de stoot werd gegeven.

Sinds 1813 vormt Nederland een eenheidsstaat met een centrale wetgever, een centrale regering en een voor het gehele land werkzame rechterlijke macht en dus eenheid van recht, eenheid van bestuur en eenheid van rechtsbedeling voor het gehele volk. Deze eenheidsstaat is de uitdrukking van het bestaan van een Nederlandse natie, een volksgemeenschap, waarin voortaan het nationale verband in de geest en het leven van de burger van beslissende betekenis zal zijn ten opzichte van het gewestelijke.

*I*k heb mij voor dit inleidend artikel tot doel gesteld na deze algemene opmerkingen enige aandacht te besteden aan de wijze, waarop in de centrale regering was voorzien in de behartiging der justitiële belangen. De politie laat ik daarbij buiten beschouwing, omdat deze elders in dit nummer een afzonderlijke behandeling zal vinden.

Voor een juist begrip van de historische ontwikkelingsgang moeten wij teruggaan tot 1798, toen voor het eerst een andere dan voorlopige centrale regering optrad. Tot de regering behoorde een Agent (wij zouden nu zeggen: Minister) van Justitie. De rol, die hem was toebedeeld, kan het beste worden omschreven als het waken voor de rechtsbescherming en de rechtszekerheid. In de instructie, die de volksvertegenwoordiging voor hem opstelde, wordt gezegd, dat hij in het oog moest houden, dat „de zwakheid der regterlijke magt op zich zelve, de bescherming der andere magten (de wetgevende en de uitvoerende) bestendig behoeft, en op alle mogelijke wijzen door den invloed en het gezag, voornamelijk van de uitvoerende magt, behoort bevestigd te worden”; de agent moest verder bedenken, „dat in de volstrekte onafhankelijkheid der regterlijke magt het voorname bolwerk der algemeene zekerheid en vrijheid gelegen is.” Uitdrukkelijk was verder bepaald, dat hij de ingezetenen moest beschermen tegen daden van het politieke gezag, die strijdig waren met de staatsregeling. In 1802 werd dit agentschap opgeheven en zijn taak opgedragen aan het Nationaal Gerechtshof. In 1806, bij de vorming van het Koninkrijk Holland van Lodewijk Napoleon, werd het beheer van de justitie, waarbij de politie werd gevoegd, weer volledig gelegd bij de uitvoerende macht, nl. bij een directeur-generaal, die de titel Minister van Justitie en Politie

verkreeg. Na de inlijving bij Frankrijk werd de Eerste President van het Keizerlijk Gerechtshof in Holland met de rechterlijke organisatie in Nederland belast; hij was daarbij uiteraard ondergeschikt aan de betrokken centrale Franse autoriteit.

Uit deze steeds weer verschillende oplossingen blijkt wel, dat bij de tijdgenoten nog geen klaarheid besond hoe het justitiële belang in het staats-apparaat moest worden ingepast. Ook in de nieuwe Nederlandse staat is tweemaal principieel van stelsel veranderd, alvorens de tot op heden bestaande figuur van een afzonderlijke Minister van Justitie werd bereikt.

*D*e zaken van de justitie werden aanvankelijk ingedeeld bij de Commissaris-Generaal van Binnenlandse Zaken, doch deze toestand heeft slechts een week geduurd (1-7 december 1813). Vervolgens werd nl. teruggegrepen op een van de figuren uit het toen recente verleden door die zaken te brengen bij de Eerste President van het Hoogerechtshof der Verenigde Nederlanden, die daarvoor rechtstreeks aan de Vorst verantwoordelijk was. De Eerste President maakte dan ook deel uit van de Kabineterraad.

Ten slotte vindt bij Koninklijk Besluit van 16 september 1815, no. 38, de benoeming plaats van een Minister van Justitie en sindsdien heeft steeds zulk een bewindsman deel uitgemaakt van de regering. Zijn ambtsgebied is, vooral tegen de achtergrond van de ingrijpende wijzigingen, welke de departementale indeling in 150 jaar heeft ondergaan, opvallend constant gebleven. Ik kan dan ook in het werkterrein van de eerste Minister van Justitie zeer goed het mijne herkennen. Dit betekent niet, dat achter het uiterlijk van de taakomschrijving ook de problematiek in die 150 jaar dezelfde is gebleven. Hoewel thans evenzeer als vroeger rechtsbedeling en rechtsbescherming de impulsen zijn voor het handelen van de Minister van Justitie, én de onherkenbaar veranderde samenleving én, daarmee samenhangend, het gewijzigde inzicht in de taak van de overheid hebben ertoe geleid, dat de dagelijkse arbeid van de minister van nu aanmerkelijk verschilt van die van zijn ambtsvoorganger van weleer. De belangrijkste taak, waarmee mijn eerste ambtsvoorganger zich belast heeft gezien en tevens een taak, die een rechtstreeks gevolg was van de vorming van het nieuwe Koninkrijk, was de zorg voor de voorbereiding van de grote codificatie van het burgerlijk recht, het strafrecht, de rechtsvordering, de strafvordering en de rechterlijke organisatie.

Zulk een codificatie was toentertijd van nog grotere betekenis dan thans, omdat zij het aangewezen middel was om de nationale rechtseenheid, een onmisbaar element van de eenheidsstaat, te verwezenlijken.

Hoewel, zoals bekend, de toen uitgevaardigde wetboeken in belangrijke mate op Franse voorbeelden zijn geïnspireerd, stemt de betrekkelijk korte tijd, waarin dit enorme werk zijn beslag heeft gekregen, tot bewondering voor het scheppend vermogen van de toenmalige generatie. Dit te meer, omdat in die tijd meer dan thans veel van de te codificeren materie een controversiële zaak was en het resultaat in menig opzicht tegen de voortgang van de tijd bestand is gebleken.

*M*ijn terugblik op het jaar 1813 zou niet volledig zijn, indien ik daarbij geen aandacht zou besteden aan de persoon van onze eerste minister van Justitie. Hij is een van de belangrijkste Nederlandse bestuurders van zijn tijd geweest en een van de betrekkelijk weinige Ministers van Justitie, wier naam in de Nederlandse geschiedenis, zoals de gemiddelde ontwikkelde Nederlander die kent, een vaste plaats heeft gekregen. Mr. Cornelis Felix van Maanen, die in 1769 te Den Haag werd geboren, had in 1815 reeds een schitterende carrière achter de rug. Hij was sinds 1795 (dus reeds op 26-jarige leeftijd!) procureur-generaal in Holland en Zeeland, behield deze functies onder de diverse wisselingen van het regiem en werd onder Lodewijk Napoleon aanvankelijk Staatsraad, later Minister van Justitie en Politie, totdat hij in 1809 uit die functie werd ontslagen en ambteloos burger werd. Na de inlijving in 1810 benoemde Napoleon hem tot lid van de Conseil pour les Affaires de la Hollande en daarna tot Eerste President van het Keizerlijk Gerechtshof voor de Hollandse departementen. Na het herstel van de onafhankelijkheid werd hij benoemd tot Eerste President van het Hoogerechtshof der Verenigde Nederlanden en ten slotte tot Minister van Justitie van het nieuwe Koninkrijk. Eerst in 1842, nadat hij de aansluiting aan de allengs opkomende nieuwe politieke denkbeelden geheel had verloren, nam hij als zodanig ontslag en werd hij benoemd tot Staatsraad. Hij overleed in 1849.

Hij is gedurende bijna een halve eeuw voor de opeenvolgende heersers een onmisbare vertrouwensman geweest. De gedachte zou kunnen opkomen, dat een man, die met zoveel succes onder zo verschillende soevereinen diende, eigenlijk een weinig zelfstandige figuur was. Doch zijn vele uitspraken doen hem juist kennen niet alleen als een uiterst bekwaam en met een

mr. C. F. VAN MAANEN, de eerste minister van Justitie.

enorme werkkraft begiftigd, doch ook als een man met een onafhankelijke mening, die hij voor niemand onder stoelen of banken stak.

De sleutel tot zijn karakter is de vaststelling, dat hij geen politicus was maar een bestuurder, wie „de goede administratie der justitie”, zoals het toen, ook door hem, bij voorkeur werd genoemd en wat wij nu zouden omschrijven met „de staat als rechtsstaat”, voor alles ter harte ging. Om hier de biografie te citeren van mej. dr. M. E. Kluit: „Deze (zijn politieke) gezindheid betekende niet zo heel veel in zijn leven. Kleur en richting gaf veeleer het Recht. Hij beschouwde en overwoog al hetgeen geschiedde als beoefenaar, als handhaver van het Recht. Hij wenste de onafhankelijkheid en de onschendbaarheid van het Recht hoog te houden, de achtergrond waartegen het Recht zich afspeelde was voor hem min of meer bijzaak”. En om een citaat te geven van prof. mr. J. Drion van dezelfde strekking: „Van Maanen was te zeer een voorstander van wat men tegenwoordig een rechtsstaat noemt, om met name de toenmalige Franse (Napoleontische) opvattingen over de verhouding der bevoegdheden van administratie en rechter te delen”.

Met deze karakteristiek van mijn eerste ambtsvoorganger moge ik deze uiteraard beknopte aantekeningen over Justitie omstreeks 1813 besluiten. Het is mij een bijzonder genoegen geweest deze herdenking te baat te kunnen nemen om mij te verdiepen in dat tijdvak, dat ons om vele redenen zo na staat en waarvan de invloed zich, niet in de laatste plaats op het gebied van de Justitie, nog in onze dagen in menig opzicht doet gevoelen.

De Minister van Justitie,

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'J. van Maanen', with a long horizontal line underneath it.

De Rijkspolitie bij de tussentijdse opening der Staten-Generaal 1963

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

. . . ook hier dient de Rijkspolitie . . .

van openbaarheid. Met name voor de voorbereiding der begrotingshoofdstukken is deze procedure geschikt: de te behandelen stof wordt in stukjes geknipt; slechts korte vragen en beschouwingen worden toegelaten en de Minister kan dadelijk antwoorden. Aldus kan een levendig gesprek tot stand komen en een menigte kleine kwesties snel worden afgedaan. Voor de openbare discussie door de gehele Kamer blijven dan slechts de principiële beschouwingen over. Ik meen, dat deze wijze van behandelen ook voor het publiek veel vruchtbaarder is dan het houden van uitgebreide beschouwingen, waarin alles een plaats moet vinden. Tenslotte wil ik wijzen op de betekenis van de politieke partijen als de instanties die zich het meest beijeren gebeurtenissen uit het Parlement alom bekend te maken en toe te lichten; die de kandidatenlijsten voor de verkiezingen opstellen; die de grondslag vormen voor de verdeling der Kamers in fracties; die

leiding geven aan de politieke meningsvorming van ons volk; zonder welke bestaan in een democratische samenleving van politiek bewustzijn welhaast geen sprake kan zijn. Op het laatste komt het toch eigenlijk aan. Zeker, een goede verhouding tot de Regering is onmisbaar; een behoorlijke interne samenwerking en een goede werkwijze zijn gewichtig; maar essentieel is een levende en voortdurende wisselwerking tussen volk en volksvertegenwoordiging. De ideale toestand ligt nog ver buiten ons bereik. Wel is in dit opzicht in 150 jaar veel verbeterd, maar er zijn tegenkrachten aan het werk: vele problemen zijn slechts voor geschoolde specialisten te begrijpen; talrijke kwesties zijn reeds op internationaal niveau geregeld; de verdeling der welvaart houdt sommigen zozeer bezig, dat zij voor andere belangen maar weinig oog hebben. Het zal inspanning kosten de vooruitgang te behouden, maar het is de moeite waard.

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

5e JAARGANG

No. 3 — november 1963

VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie:

Kolonel P. Oom te Arnhem

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester
J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klasse

A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester 1e klasse

P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-Adjutant J. G. Jansen
te Nijmegen

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie te Roermond
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie:

Bas den Oudsten, journalist

Lekku post Leeuwarden

Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum

Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 5.00 per jaar

bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.60 per stuk

★

Advertenties:

J. Duyker - Groningen

Van Ketwich Verschuurloaan 25

flat 205 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag:

De aankomst van Prins Willem I te Scheveningen op 30 november 1813. Deze oude gravure is op het omslag gereproduceerd omdat in dit nummer van het Korpsblad het 150-jarig bestaan van het Koninkrijk wordt herdacht.

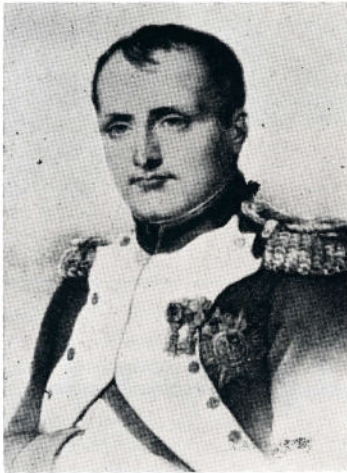

Niet genoeg kan echter worden herhaald, dat de gehele politieregeling voor 1813 een staatkundig doel had en dat de politie destijds eenig en alleen bestemd was om te waken voor het behoud van Napoleon's magt, meer althans dan voor de regtszekerheid der burgers; de grieven en klachten alzoo, waartoe deze politie heeft aanleiding gegeven, geven in geenendele regt, haar op rekening te schuiven van hare inrichting; hare fout lag in de roeping, die men van haar eischte en in het doel, hetwelk men met haar beoogde.

Jhr. Mr. P. J. van Beijma,
Off. van Justitie te Sneek,
1872.

150 jaar

een

NAPOLEON
... het ambacht van keizer ...

mr. PROVO KLUIT, directeur van politie en burgemeester van Amsterdam.

Met de inlijving van Nederland bij Frankrijk in 1810 verloor de gemeente en met haar ook de plaatselijke politie alle zelfstandigheid. Napoleon hield niet van halve maatregelen. Het ambacht van Keizer, zo was hij gewoon te zeggen, heeft, evengoed als andere ambachten, zijn gereedschappen nodig. Een sterk ge-centraliseerd staatsbestuur eiste de politie geheel en uitsluitend voor zich op. Van gemeentelijke zorg werd zij omgezet in staatswerktuig. Was voor die tijd een algemene of rijkspolitie onbekend geweest, men kreeg nu een aan één streng staatsgezag onderworpen gemeentelijk ingedeelde politie. Deze politie hield er een stelsel van „bespieding en verklikking” op na, het gezag „waardig”, dat zich daarmee trachtte staande te houden. De geheime dienaren volgden blindelings de bevelen van hun superieuren en vervulden onze voorouders dermate met ontzetting over de door hen begane willekeurige aanslagen op de rechten en eigendommen der burgers, om van de lijfstraffen nog maar niet te spreken, dat zelfs vele tientallen jaren later de herinnering er aan nog voldoende was om te pogen de tot standkoming van een burgerlijke staatspolitie de kop in te drukken. Zij was in haar vroegere vorm anti-nationaal en verderfelijk geweest! Toch dankt Nederland aan Napoleon's overheersing, onder de vele onder zijn bestuur tot stand gebrachte instellingen, ook die van een rijks-politie. Het beginsel dat een staat

heeft te zorgen voor zijn politie en die zelf heeft te organiseren werd nader bij decreet van 25 maart 1811 voor het gehele Keizerrijk onder één Minister van Politie geregeld. Deze regeling kenmerkte zich door een buitengewoon streng hiërarchische inrichting met plaatselijke indeling van het personeel, m.a.w. gemeentelijke politie met een streng en nauwkeurig toezicht van rijkswege.

Het optreden van deze politie is, door het grove misbruik, dat er van gemaakt werd, fataal geweest. Haar organisatie echter was eenvoudig. Na het herstel van de nederlandse onafhankelijkheid werd op 30 november 1813 als zelfstandig hoofd der politie aangesteld een Commissaris Generaal, welke functie na onophoudelijke wijzigingen uiteindelijk zodanig gesplitst werd, dat bij de invoering van de Rechterlijke Organisatie in 1838 de politie onder het beleid en toezicht van de procureurs-generaal bij de provinciale gerechtshoven onder de bevelen van de Minister van Justitie kwam te staan.

De gemeentelijke indeling werd ook na 1813 gehandhaafd, maar de inrichting verschilde naarmate de grootte van de gemeente. In kleine gemeenten was de burgemeester met alle werkzaamheden, aan de politie verbonden, belast, in de grotere steden stond naast hem een commissaris van politie; de gemeentelijke politie — mede belast met de rijks-politiezorg — was de enige politie in verreweg het grootste gedeelte

Rijkspolitie: heid uit verscheidenheid

door de luitenant W. F. K. J. F. FRACKERS te Arnhem

van het land. Van staatswege waren er de marechaussee (bij besluit van de souvereine vorst van 26 november 1814, no. 498, opgericht en bestemd om de orde te handhaven, de uitvoering der wetten te verzekeren en te waken voor de veiligheid der grenzen en der grote wegen) en de gerechtsdienaren bij de hoven en rechtbanken. Deze laatste, die ten dienste van de justitie stond, waren belast met het transporteren van gevangenen, het verrichten van bodediensten aan de parketten en het dienstdoen bij de terechtzittingen. Hoe primitief deze instelling geregeld was, blijkt wel uit het feit dat de instructie van 1814 hen niet eens een eed oplegde. Om hen althans enig karakter als zogenaamd rijkspolitie te geven liet de procureur-generaal in Overijssel hen de eed afleggen, vastgesteld voor conciërges, boden en boutes-feu of vuur-aanleggers! Bovendien gingen deze lieden zo zeer verschillend en bont gekleed, dat sommigen meer het uiterlijk van gevangenen dan van bewakers hadden.

De procureur-generaal had bovendien geen enkele macht om de plaatselijke besturen te dwingen voor een behoorlijke politie zorg te dragen en dus was zijn beleid en toezicht tot vruchteloosheid gedoemd. Immers de politie werd door die plaatselijke besturen *betaald* en verbetering van die politie bracht onherroepelijk extra lasten met zich mee. Daar wilde men niets van weten! Een burgerlijke rijkspolitiemacht ont-

Rijksveldwachters . . . 1905 . . .

Vuuraanlegger omstreeks 1840

brak dus zo goed als geheel en de plaatselijke politie, waaraan de zorg voor de rechtszekerheid geheel was overgelaten, was gebrekkig en onvoldoende. Daarnaast was van enige samenwerking — die toch zo noodzakelijk was — geen sprake en stond de politie in elke gemeente alleen. De klachten over de politie werden steeds luider verkondigd en gelukkig ook gehoord!

Na de — door een commissie onder leiding van neêrlands grootste staatsman Johan Rudolf Thorbecke voorbereide — grondwetswijzigingen in 1848 en de daaruit voortvloeiende vaststelling van de gemeentewet, begon in 1851 voor de nederlandse politie een nieuw, zij het dan door velen gewraakt, tijdperk.

Immers in artikel 190 van deze wet verkreeg de gemeentepolitie een *wettige* grondslag en taak en *werd het bestaan van een algemene of rijkspolitie erkend*. Maar tot een politiewet kwam het in die jaren niet!

Geen scherpe grens werd er dus getrokken tussen rijks- en gemeentepolitie. Het is vooral het lid van de Tweede Kamer mr. Provo Kluit geweest, die kritiek heeft uitgeoefend op de wijze, waarop de politie als onderdeel van de gemeentewet georganiseerd en behandeld werd. Als wij de gemeentewet van toen be-

schouwen dan kunnen ook wij in die wet niets anders zien dan een negatieve begrenzing der rijkspolitie. Mr. Provo Kluit — directeur van Politie te Amsterdam van 1840 tot 1851 en later zelfs burgemeester (!) van deze stad — keurde de regeling af, dat naast het rijkspolitietoezicht het „zo weinig heil belovende politiegezag van den burgemeester zou werkzaam zijn”. Andere leden keurden het af, dat door de Gemeentewet vooruit gelopen werd op de algemene organisatie, want ook zij twijfelden niet aan het tot stand komen van een politiewet. Volgens Thorbecke echter was tweërlei gezag heel goed mogelijk; botsing tussen beide machten was in het geheel niet noodzakelijk. De minister stelde zich veel voor van de zedelijke invloed van de burgemeester, maar gaf wel toe dat het verband tussen gemeente- en rijkspolitie nog nader geregeld zou moeten worden. Deze vage toespeeling op het tot stand komen van een politiewet was mede de oorzaak, zo niet de belangrijkste factor dat het standpunt van de regering door de grote meerderheid van de kamer uiteindelijk gedeeld werd.

Alhoewel de regering onmiddellijk hierop stappen deed om tot samenwerking tussen rijks- en gemeentepolitie te komen, moest de minister nogmaals in de Kamer betogen dat de rijkspolitie in Nederland wel degelijk bestond. Begrotingsposten voor de algemene- of rijkspolitie werden n.l. afgestemd, omdat de Kamer van oordeel was dat wanneer zij wél bestond, de rijkspolitie na de invoering van de gemeentewet in haar geheel bij *de wet* behoorde te worden geregeld.

Bijzonder sterk gekant tegen een rijkspolitie waren de kamerleden Godefroi en Wintgens, die „het despotisch gezag van zoodanige politie verwenschte naar . . . Frankrijk” en de hoop uitspraken „dat het vrije en vreedzame Nederland voor dergelijke instelling gespaard zou blijven”!

Dit alles bracht de minister er toe een middenweg te kiezen en de rijkspolitie niet bij wet, maar bij Kon. Besluit te regelen en zo werd uitgevaardigd het Koninklijk Besluit van 17 december 1851, Stbl. 166, houdende de instelling en regeling van een algemene of rijkspolitie. Dit besluit was gegrond op de over-

weging, „dat het belang van de Staat vorderde, dat het beheer en beleid der algemene of rijkspolitie op nieuwe grondslagen werden gevestigd, en dat de dienst van dezen tak van bestuur op een eenparigen voet werd geregeld en in overeenstemming gebracht met de beginselen voor de Gemeentepolitie vastgesteld bij de wet van 29 juni 1851 S. 85 (Gemeentewet).”

Aan het hoofd van de rijkspolitie werd gesteld de minister van Justitie. Het Rijk werd verdeeld in 5 districten, in elk waarvan zodra het belang van de dienst dat zou vorderen, een directeur van politie zou worden aangesteld. Onder diens bevelen stonden alle ambtenaren van rijkspolitie, terwijl ook het beheer en beleid van de rijkspolitie aan deze functionaris werd opgedragen. In twee van de 5 districten werden directeuren benoemd, terwijl in de overige de procureurs-generaal bij de provinciale gerechtshoven met deze functie werden belast. Aangezien echter de begrotingspost voor de beide aangestelde directeuren werd afgestemd, moesten deze na 1 jaar weer ontslagen worden en kwam ook in die districten de waarneming van die functie aan de procureur-generaal. Zo zijn dan de procureurs-generaal (sinds 1875 van de gerechtshoven) fungerend directeur van politie geworden.

In 1854 werd de minister van Justitie gemachtigd „van Koningswege commissiën van rijksveldwachter uit te reiken aan de daartoe geschikt

Koninklijke belangstelling voor het Korps Rijkspolitie.

geacht wordende beambten", die als onderscheidingsteken kregen „een ambtspenning met 's Konings naam-cijfer onder eene Koningskroon aan de eene en het woord Rijkspolitie met het volgnummer aan de andere zijde". Een eenvoudige penning dus, maar van bijzonder grote betekenis. Zij maakte immers een scheiding tussen beambten die wel en beambten die niet bevoegd zouden zijn als rijksveldwachter op te treden. Gerechtsdienaren en opzieners van de jacht en visserij werden als rijksveldwachter aangewezen. Behalve hun diensten voor de justitie werd aan eerstgenoemden bij instructie opgedragen als rijksveldwachter te waken — met de bevoegdheid dit overal te doen — voor de veiligheid van personen en goederen en het behoud der goede orde en rondes te doen, terwijl de opzieners werd opgedragen velden en bossen te beschermen, te waken tegen velddiefstallen enz. Om voor „billijke beloning groote diensten te vergelden" werden gratificaties ingesteld, terwijl bovendien eervolle vermeldingen in het sedert 1851 verschijnende

Algemene Politieblad in het vooruitzicht werden gesteld. Langzaam maar zeker ontwikkelt zich dan een stelsel van rijkspolitie en krijgt dit meer en meer vaste voet, zij het dan dat vele leden der Tweede Kamer „met klimmende ergernis den groei van het voor de ingezetenen *kwellende toezigt*, dat in vroegere jaren door zo felle afkeuring was getroffen" aanzien. Maar de toenmalige minister van Justitie J. J. L. van der Bruggen hield voet bij stuk en zo kwam het organiek Koninklijk Besluit van 11 november 1856 (Stbl. 114) tot stand waarin de dienst van de gerechtsdienaar, van rijksveldwachter en van bezoldigd opziener der jacht en visserij werd verenigd onder de naam Rijksveldwacht. Ook nu waren het weer de begrotingsposten over de tractementen der rijksveldwachters, die niet bij koninklijk besluit maar bij de wet werden geregeld, die vele moeilijkheden met zich mee brachten en met siechts de meerderheid van één stem werd deze wet door de Kamer in 1857 aangenomen. Zo kon dan op 1 januari 1858 de Rijksveldwacht als

A. van Zoelen, Inspecteur van het korps Rijksveldwacht.

rijkspolitiekorps gestalte krijgen. Ruim tachtig jaren — tot de tweede wereldoorlog — kende Nederland de situatie van rijksveldwacht, marechaussee, gemeentepolitie, gemeenteveldwachters en het in 1919 opgerichte korps politietroepen. Belangrijk om hier te vermelden is het Rijkspolitiebepsluit 1935, waarin de rijkspolitiezorg in eerste instantie werd opgedragen aan de rijkspolitie en dat aan de procureurs-generaal weliswaar de beheerstaak over de Rijksveldwacht ontnam, maar aan wie het toezicht op de rijkspolitiezorg in zijn ressort werd opgedragen. De rijkspolitiezorg omvatte toen alle politiezorg met uitzondering van die welke bij of krachtens de Gemeentewet aan de gemeente was opgedragen. De rijkspolitie bestond officieel uit de Koninklijke marechaussee, de Rijksveldwacht, de bijzondere ambtenaren van rijkspolitie en de burgerlijke- of militaire korpsen die tijdelijk of duurzaam als rijkspolitie konden worden aangewezen. De Minister van Justitie — die het gezag over de rijkspolitie had — kon op verzoek van de raad van een gemeente, waarvan het inwoneraantal beneden de 5000 lag, de beslissing nemen om de politiedienst in die gemeente door de rijkspolitie te laten uitoefenen. Hiervoor werd dan veelal de Rijksveldwacht aangewezen. Alsgevolg van dit besluit verscheen een organisatiebesluit Rijksveldwacht, dat een lang gekoesterde wens in vervulling deed gaan: de Rijksveldwacht werd als Korps geplaatst onder leiding van een in-

Rijksveldwachters . . . 1935 . . .

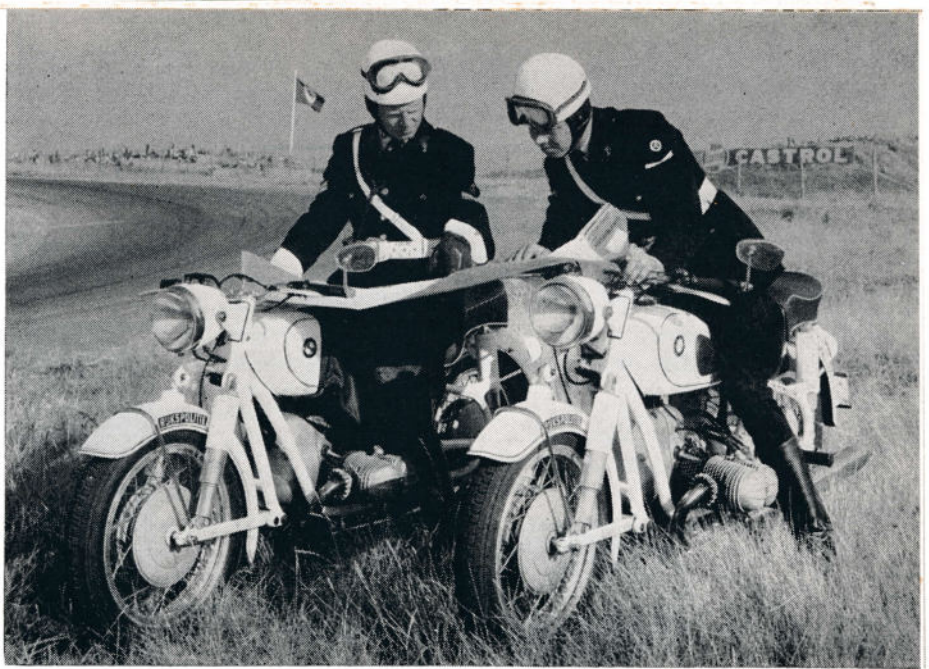
specteur. De eerste Inspecteur was de heer A. van Zoelen, de latere inspecteur van het politie-onderwijs. Gedurende de bezetting onderging de nederlandse politie een reorganisatie, waarvan hier alleen gezegd zij, dat zij op militaire leest geschoeid en centraal geleid werd. Los van de vele bestuursorganen, waaraan zij historisch gebonden was en nauwelijks meer geliëerd met de justitiële autoriteiten, werd zij door de bezetter onder hoge druk gezet en werd getracht de politiezorg evenals in Napoleons tijd tot staatswerktuig om te smeden.

Na de bevrijding waren twee dingen zeker: de duitse organisatie kon niet behouden worden, omdat zij in strijd was met onze historisch gegroeide verhoudingen en staatsrechtelijke opvattingen, terwijl anderzijds de onmogelijkheid werd ingezien om zonder meer terug te keren naar de vooroorlogse situatie. De wettelijke basis voor de nieuwe organisatie werd gelegd bij het politiebepalend besluit 1945 en vond haar uiteindelijke regeling in de politiewet, die in 1957 tot stand kwam en op 1 januari 1958 in werking trad. De belangrijkste grondgedachte, waarop men had voortgebouwd, was het feit, dat een politie-apparaat onder het gezag van één minister in ons land niet in overeenstemming zou zijn, noch met het karakter, noch met de geschiedenis van het Nederlandse volk.

Het Korps Rijkspolitie, meer gemeentelijk georiënteerd dan voorheen, verkreeg echter haar wettelijke basis en zo kreeg ruim honderd jaar, nadat Thorbecke aan de Tweede Kamer vage toezeggingen deed, een regeling der rijks (en gemeente-) politie bij wet haar beslag.

Voortbouwend op het vele goede van het verleden en op datgene wat verkregen en gecreëerd werd in de na-oorlogse jaren vóór 1958, ontplooit het Korps Rijkspolitie zich sindsdien over een breed front.

De ontwikkeling der verbanden, de uitbreiding van het wagenpark, de aanvulling van technische hulpmiddelen, de intensivering der opleidingen, de proeven met een verbeterd beoordelingssysteem, het oprichten der mobiele eenheden, de bouw van vele groeps- en andere bureaus, de voorlichting en selectie

van kandidaten, de ontplooiing in de behandeling van jeugdige delinquenten, de maatschappelijk verbeterde positie van de leden van het Korps, dit alles tezamen ontwikkelt zich in een richting, die men nog kort geleden voor niet mogelijk zou hebben gehouden.

Weliswaar zei in 1903 de toenmalige minister van justitie mr. J. A. Loeff: „Ik acht de politie zozeer een voorwerp van Regeringszorg, dat men er, naar mijn inzien, niet te veel zorg aan besteden kan”, maar het zou toch pas na de laatste bloedige krijg zijn, dat men inderdaad in ruime

mate de gewenste zorg aan de politie ging besteden.

Zo heeft het Korps Rijkspolitie zich uit de verscheidenheid van het verleden ontwikkeld tot een eenheid, waarvan gehoopt mag worden, dat zij zoveel veerkracht zal weten op te brengen, dat zij slechts als een vijand instrument en nimmer als een bot en dom staatswerktuig gehanteerd zal worden, en dat de roeping die men zeker óók bij haar veronderstelt een gezond evenwicht tussen het ideële en het reële van het politieambt mag bewerkstelligen.

Personalia

Wij herdenken

Adjutant
W. Kuipers
Noordbergum
ressort Groningen
☆ 1906
† 13-9-1963

Adjutant
P. Heijstra
Sneek
ressort Groningen
☆ 1909
† 24-9-1963

Toegekende onderscheidingen

Per 29-9-'63: Owmr. A. Zeldenrust te Aardenburg met het Croix l'officier de l'oeuvre Humanitaire.

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 14-9-'63: J. v. Bentem, wmr. 1e kl. van St. Pancras naar Heiloo.
Per 1-10-'63: J. A. H. Stokreef, officier 2e kl., van Amsterdam naar Nijmegen; H. Winter, adjudant van Monnikendam naar IJsselstein; D. Wiedijk, owmr., van St. Maarten naar Alkmaar; H. Th. Collignon, wmr. 1e kl., van Haarlem naar Schalkwijk (en Tull en 't Waal).
Per 9-10-'63: L. v. Wijk, wmr. 1e kl., van Schermerhorn naar Medemblik.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-9-'63: W. Nijssen, wmr. 1e kl., van Lexmond naar Vianen.
Per 16-9-'63: J. Meinema, wmr. 1e kl., van Brandwijk naar Tjerkwerd; J. Olree, wmr., van Boven-Hardinxveld naar 's-Gravenzande; A. Hoogesteger, wmr. 1e kl., van St. Maartensdijk naar Oostburg.
Per 1-10-'63: A. A. Bleik, owmr., van Moordrecht naar Zierikzee; I. C. Ardonne, owmr., van Nieuwerkerk naar Koudekerke; A. v. d. Bos, wmr. 1e kl., van Nisse naar Wolphaartsdijk; A. F. Versluis, wmr. 1e kl., van Vianen naar Rhooon; J. v. Weelden, wmr. 1e kl., van Oostburg naar Nieuwvliet; J. J. de Puyseleijr, wmr. 1e kl., van Hulst naar Biervliet.
Per 2-10-'63: M. Olree, wmr. 1e kl., van Maasland naar 's-Gravenzande.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 3-9-'63: J. Koenraadt, owmr., van Stampersgat naar St. Maartensdijk.
Per 10-9-'63: H. M. van de Mark, wmr. 1e kl., van Cuijk naar Veghel.
Per 12-9-'63: M. E. H. v. d. Bergh, wmr. 1e kl., van Veghel naar Cuijk.
Per 16-9-'63: J. A. J. Lichtevelde, owmr., van Gennep naar Stevensweert.
Per 1-10-'63: J. Meijer, owmr., van Raamsdonksveer naar Obdam; J. A. W. Verhoek, owmr., van Mill naar Oeffelt; J. Branderhorst, wmr. 1e kl.,

van Oeffelt naar Helvoirt; A. H. M. Evers, wmr., van Kaatsheuvel naar Lopik.

RESSORT ARNHEM

Per 9-9-'63: J. G. Alberts, wmr., van Nunspeet naar Ermelo.
Per 13-9-'63: R. Drost, wmr. 1e kl., van Gramsbergen naar Borne.
Per 25-9-'63: B. J. Bannink, wmr. 1e kl., van Bathmen naar Gramsbergen; J. V. Winters, owmr., van Didam naar Montfort.
Per 26-9-'63: G. J. Regelink, wmr., van Hattum naar Epe.
Per 1-10-'63: L. Bulthuis, owmr., van Lichtmis naar Zwartsluis; G. H. Ruiter, wmr. 1e kl., van Epe naar Luiksgestel; P. Bruinink, wmr. 1e kl., van Elburg naar Brandwijk.

RESSORT GRONINGEN

Per 6-9-'63: P. M. van IJzendoorn, owmr., van Koudum naar Westzaan.
Per 15-9-'63: M. Bolhuis, wmr. 1e kl., van Stedum naar Appingedam.
Per 21-9-'63: D. Smit, wmr. 1e kl., van Scharnegoutum naar Lemmer.
Per 23-9-'63: G. W. Verbeek, owmr., van Groningen naar De Wiip.
Per 1-10-'63: F. Mulder, wmr. 1e kl., van Smilde naar Buinermond.
Per 7-10-'63: J. de Vries, owmr., van Dokkum naar Medemblik.

Aanwijzing voor functie

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-10-'63: Adjudant H. Winter tot groepscommandant te IJsselstein.
Per 7-10-'63: Adjudant J. de Vries tot groepscommandant te Medemblik.

Bevorderingen

STAF ALGEMENE INSPECTIE

tot opperwachtmeester:

Per 1-1-'63: F. A. Marijnissen, 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

tot opperwachtmeester:

Per 1-4-'63: J. H. van Slooten, Amsterdam; N. M. van der Werf, Alkmaar.

Per 1-10-'63: H. Th. Collignon, Schalkwijk (en Tull en 't Waal).

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot opperwachtmeester:

Per 1-11-'62: N. Los, 's-Gravenhage.
Per 1-4-'63: J. de Vries, Bergen op Zoom; T. F. Zuidbroek, Leiden; J. P. v. d. Vrede, Zaamslag.
Per 1-10-'63: P. Bruinink, Brandwijk; J. J. de Puyseleijr, Biervliet; J. v. Weelden, Nieuwvliet.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-10-'63: J. Klaassen, Schoondijke.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot opperwachtmeester:

Per 1-11-'62: J. A. W. Verhoek, Mill.
Per 1-4-'63: J. Meijer, Raamsdonksveer.
Per 1-9-'63: J. Koenraadt, Stampersgat.
Per 15-9-'63: P. L. van Hout, Oostrum.
Per 1-10-'63: G. H. Ruiter, Luiksgestel.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-4-'63: J. H. Straeten, Cadier en Keer; C. Ouborg, Beek (L.).
Per 1-10-'63: W. Bekker, 's-Hertogenbosch; F. M. Nicolaes, Maastricht; A. H. Herberghs, Maastricht.

RESSORT ARNHEM

tot opperwachtmeester:

Per 1-11-'62: J. V. Winters, Didam; A. Gersie, Zwolle.
Per 1-4-'63: L. D. N. van Egmond, Zwolle.

RESSORT GRONINGEN

tot opperwachtmeester:

Per 1-11-'62: L. J. v. d. Aar, Groningen; H. Worst, Heerenveen.
Per 1-4-'63: F. v.d. Berg, Leeuwarden.

VERKEERSSCHOOL BILTHOVEN

tot opperwachtmeester:

Per 1-4-'63: C. A. P. Hermans, Bilt-hoven.

In dienst getreden

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-9-'63: C. Jonker, schrijver i.t.d. te Schagen.
Per 16-9-'63: Ch. F. M. Dagevos, schrijver i.t.d. te Medemblik.
Per 30-9-'63: D. Breeuwer, techn. controleur te Amsterdam.
Per 1-10-'63: S. H. Tan, schrijver i.t.d. te Diemen.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-10-'63: H. C. den Boer, adm. kr. op a.c. te Oud-Beijerland; Chr. Kranenburg, transportgeleider i.t.d. te Middelburg; W. v. Peet, adm. kr. op a.c. te Meerkerk.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-10-'63: E. Meulenaar, schrijver i.t.d. te Eethen.

RESSORT ARNHEM

Per 16-9-'63: Mej. L. A. Bouwman, typiste te Arnhem (staf T. I.)
Per 1-10-'63: J. F. Stevensz, schrijver te Tuk.

RESSORT GRONINGEN

Per 16-9-'63: J. Topper, adm. kracht te Muntendam.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 16-9-'63: G. Dijkers, halfvakman op a.o. te Amsterdam (Herst.-groep).

De dienst verlaten

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-9-'63: A. M. v. Osselen, ambt. E Amsterdam.
Per 16-9-'63: F. Gabriël, schrijver i.t.d. te Vinkeveen en Waverveen.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-10-'63: J. de Bakker, adjudant te Berkel en Rodenrijs.

Ambtsjubilea

Wmr. 1e kl.
G. A. Groot
Bilthoven
ressort Amsterdam
25 jaar op 10-10-1963

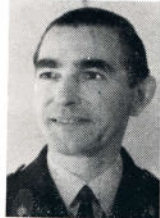
Owmr.
G. v. Dijk
Amsterdam
ressort Amsterdam
25 jaar op 25-10-1963

Owmr.
P. v. Teijlingen
Amsterdam
ressort Amsterdam
25 jaar op 25-10-1963

Owmr.
P. M. Stoop
Hoogwoud
ressort Amsterdam
25 jaar op 2-11-1963

Owmr.
W. de Boo
Volendam
ressort Amsterdam
25 jaar op 6-11-1963

Owmr.
L. Rameau
Dirkshorn
ressort Amsterdam
25 jaar op 13-11-1963

Owmr.
D. v. d. Kamp
Venhuizen
ressort Amsterdam
25 jaar op 13-12-1963

Wmr. 1e kl.
K. de Boer
v. Ewijksluis
ressort Amsterdam
25 jaar op 15-12-1963

Owmr.
J. A. ten Haken
Rijnsaterwoude
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 13-12-1963

Wmr. 1e kl.
B. C. O. Weijenberg
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 13-12-1963

Owmr.
K. Eldé
Nieuwveen
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 11-10-1963

Owmr.
C. J. Waals
Megen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 6-12-1963

Owmr.
N. J. Lubbers
Berkel-Enschot
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 19-11-1963

Owmr.
S. J. Vrienten
Oudenbosch
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 2-10-1963

Owmr.
W. Vermeer
Etten
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 10-10-1963

Owmr.
L. Wildschut
Zaltbommel
ressort Arnhem
25 jaar op 11-10-1963

Owmr.
H. J. Dol
Apeldoorn
ressort Arnhem
25 jaar op 1-11-1963

Wmr. 1e kl.
J. Lange
Oldebroek
ressort Arnhem
25 jaar op 15-11-1963

Wmr. 1e kl.
R. Drost
Borne
ressort Arnhem
25 jaar op 1-12-1963

Owmr.
G. J. H. Weideman
Rekken
ressort Arnhem
25 jaar op 1-12-1963

Owmr.
J. Kraak
Balkbrug
ressort Arnhem
25 jaar op 6-12-1963

Owmr.
J. P. Poll Jonker
Holten
ressort Arnhem
25 jaar op 13-12-1963

Owmr.
G. J. v. Hoof
Alverna
ressort Arnhem
25 jaar op 13-12-1963

Wmr. 1e kl.
D. A. v. d. Velde
Oostermeer
ressort Groningen
25 jaar op 13-12-1963

Owmr.
P. Wit
Nieuwe Pekela
ressort Groningen
25 jaar op 13-12-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

5e JAARGANG No. 4 - DECEMBER 1963

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

Op verzoek van de redactie wil ik nu reeds vóór de intrede van het nieuwe jaar een kort woord tot u richten.

Allereerst mijn grote waardering voor redactie en uitgevers voor de zeer goede verzorging van ons maandblad. Het is een bindend orgaan geworden, dat wij in feite niet meer kunnen missen.

Het afgelopen jaar verliep voor ons Korps niet onbevredigend. Ons personeelstekort is nog wel zeer groot, maar dank zij de uitstekende wervingsresultaten — vooral onder jonge muloleerlingen — zien wij de toekomst hoopvol tegemoet.

Een woord van bijzondere lof voor de organisator van de werving — de overste Van Boon — met al zijn medewerkers over Nederland verspreid, is hier op zijn plaats.

Het is voldoende bekend dat de opleiding te Arnhem aan hoge eisen voldoet. Moge de opvang der adspiranten door de groepscommandanten met hun assistenten zó zorgvuldig zijn, dat een goede voortbouw op het te Arnhem gelegde fundament verkregen wordt.

Moge alle leden van het Korps daartoe gesteund door hun dames steeds voor ogen houden dat á l l e n het aanzien van het Korps Rijkspolitie in handen hebben.

Ik wil eindigen met alle beroeps- en reserve-rijkspolitiemannen met hun gezinnen een gelukkig 1964 toe te wensen.

*De Algemeen Inspecteur van het Korps
de Inspecteur-Generaal,*

J. Gerritsen

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps
Rijkspolitie onder verantwoordelijk-
heid van de redactie, samengesteld
door de Algemeen Inspecteur van
het Korps Rijkspolitie

★

5e JAARGANG

No. 4 — december 1963
VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie:

Kolonel P. Oom te Arnhem
Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage
Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem
Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage
Opperwachtmeester
J. J. H. van Aerssen te Nijmegen
Wachtmeester Te klasse
A. J. Willems te Roermond
Wachtmeester Te klasse
P. H. Beuzenberg te Veldhoven
Res.-Adjutant J. G. Jansen
te Nijmegen

★

Redactiesecretariaat :

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie te Roermond
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie:

Bas den Oudsten, journalist
Lekkum post Leeuwarden
Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum
Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11
Abonnementsprijs f 5.00 per jaar
bij vooruitbetaling
Losse nummers: f 0.60 per stuk

★

Advertenties:

J. Duyker - Groningen
Van Ketwich Verschuurlaan 25
flat 205 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag:

... en het is plotseling stil en
een wonderlijk licht daalt over de
aarde ...

Poolnacht, zwaveldamp op IJsland waar de

... „We komen hem wel weer tegen”, zegt

Kerstmis en oudejaarsavond: klokken luiden in de Big Ben te Londen, in de Grote Kerk te Amsterdam, de Sacré Coeur te Parijs, in Nazaré, Christkindl of Rinsumageest. In Marseille staan de stalletjes met heiligenbeeldjes, waarlangs het publiek voortschuifelt, in Londen flitsen lichtreclames aan en uit en in New York schrijft een klein meisje een brief: „Santa Claus, Reykjavik, Iceland”. Want, de kinderen in Engeland en Amerika kennen geen Sinterklaas, zij kennen alleen Santa Claus, de Kerstman en die woont op IJsland, daar ergens hoog in het Noorden van de Atlantische Oceaan. Daar luiden de klokken van het Lutherse kerkje naast het parlamentsgebouw in Reykjavik, van de merkwaardige grote kerk van Akureyri, helemaal in het noorden, niet ver van de poolcirkel, waar het in deze dagen maar niet licht wil worden. En er luiden ook klokken in de

toren van de Krist Konungs Kirkja op de Landakothéuvel boven IJslands hoofdstad. Een Nederlandse pater-Montfortaan, missie-overste en pastoor in Reykjavik, IJslander geworden met de IJslanders, maar dan een met Limburgs accent gaat over het sneeuwtapijt op de heuvel, door de midwinter om de nachtmis op te dragen. De sneeuw buiten glanst in de Kerstnacht. In de verte is een wonderlijk licht te zien. Weerschijs van een vulkanische uitbarsting in zee voor de zuidkust, poollicht? In elk geval kerstlicht.

Het is of in IJsland zo rond Kerstmis alle zorgen en problemen van dit land even naar de achtergrond worden gedrongen. De politie maakt zich nog minder druk dan anders over een ontsnapping uit de niet geheel „dichte” gevangenis van Reykjavik. „We komen 'm wel weer tegen.” aldus het motto in dit ruim drieënhalve maal zo grote land als

110 adspiranten beëdigd te Arnhem

Foto's: Wachtmeester 1e kl. J. B. Plompen, Opleidingschool R.P., Arnhem

In het bijzijn van omstreeks 350 genodigden; autoriteiten, familieleden en aanstaande gades, zijn op 25 oktober 110 adspiranten van de Opleidingschool te Arnhem beëdigd door de generaal J. Gerritsen. Deze plechtigheid, in stijlvolle muzikale omlijsting van de rijkspolitiekapel, betekende een afsluiting en een nieuw begin voor 70 zogenaamde jongeren en 40 ouderen die hiermee definitief uitzwermden van de hun zo vertrouwd geworden opleidingschool. Voor de ouders en andere genodigden, die langs alle objecten van de opleiding werden rondgeleid, de demonstratie exercitie en zelfverdediging bijwoonden en ook deelnamen aan gezamenlijke lunch, diner en feestavond, was deze dag een boeiende nadere kennismaking met de rijkspolitie. Bij het diner waren der traditie getrouw ook de generaal en mevrouw Gerritsen, alsmede de geestelijke verzorgers van de school, aanwezig. Een cabaretavond met bal na vormde het luchtige sluitstuk van een plechtige en tegelijkertijd vreugdevolle dag.

Foto boven:

De generaal J. Gerritsen inspecteert de te beëdigende adspiranten.

★

Foto onder:

Het afleggen van de eed door de adspirant J. de Bruin.

VOORDEWIND TEGEN DE WIND IN

Alhoewel in deze rubriek over het algemeen een goed boek wordt besproken, is er voor de „oude” commissaris Voordewind, een uitzondering gemaakt. Zonder ook maar enige afbreuk te willen doen aan de kwaliteiten van de heer Voordewind, moet ons van het hart dat zijn laatste boekje „De Nieuwe Voordewind”, toch niet is, wat wij graag van een oud-commissaris zouden zien. Wie het boekje leest zal kunnen merken, dat de schrijver reeds lange tijd burger is.

Afgezien van het feit, dat hij zijn mond voorbij praat, is het erger, dat hij met de door hem geschreven verhaaltjes voedsel geeft aan een opvatting over de Nederlandse politieambtenaar, die men helaas nog maar al te vaak kan beluisteren. Jammer is ook dat 's heren Voordewind's beschouwingen indruisen, tegen het op de politiescholen gegeven onderwijs. Men denke bijvoorbeeld aan de objectiviteitsleer en in de leerboeken leze men, dat het doel van de straf

VAN PERS TOT BOEKENPLANK

is, de dader te verbeteren „of” onschadelijk te maken, terwijl de commissaris ze liever dood dan levend ziet. Overigens zou men zich kunnen verenigen met de commissaris, als hij doelt op de te korte straffen die tegenwoordig aan de recidivisten worden opgelegd.

Volgens zijn eigen beschrijving (blz. 40 t.m. 44) laat hij bij het opmaken van het proces-verbaal onjuiste en onvolledige verklaringen opnemen en fantaseert hij er bij behandeling van de zaak voor de rechtbank — in het belang van de goede zaak — maar even een leugen bij. Wij vragen ons intussen af wat de lezer — zowel burger als politieambtenaar — van een dergelijk optreden denkt en wij begrijpen niet hoe een oud-politieambtenaar met een zo hoge functie op een zo aanvechtbare wijze z'n hart lucht.

P. H. Beuzenberg.

300 bedden
300 matrassen
300 kisten

300 adspiranten op school te Arnhem

door de luitenant W. F. K. J. F. FRACKERS te Arnhem
Foto's: Wmr. te kl. J. B. Plompen te Arnhem

Na maanden van naarstig en gepland werken — opleiding van nieuwe instructeurs, uitbreiding en „herverkaveling” van de beschikbare ruimte, aanstelling nieuw burgerpersoneel, aanschaf meubilair en uitrustingsstukken — waren op 1 november op de opleidingsschool alle voorbereidingen voor de opvang van de nieuwe adspiranten achter de rug. De ervaringen opgedaan met de eerste opleiding van jeugdige adspiranten, die nog maar een week geleden de school verlieten, heeft

doen beseffen, dat een ten dele andere aanpak wederom noodzakelijk zal zijn; ook de leerstof zal meer aangepast gebracht worden. Bovendien is het niet alleen het verschil in leeftijd van oudere en jongere adspiranten, maar vooral de leeftijd zelf — 17 en 18 jaar — die om meer begrip, meer tact en meer opvoedende kwaliteiten van staf en instructeurs vraagt.

Een belangrijke factor daarbij is het contact met de ouders, die hun zonen voor het eerst het huis zien ver-

laten en dan nog wel om zo'n mannelijk en „gevaarlijk” beroep te kiezen. Het is gebleken dat een ouderdag aan het begin van de opleiding, regelmatig schriftelijke berichten over de vorderingen en wanneer noodzakelijk een persoonlijk onderhoud niet alleen meer begrip voor het toekomstig beroep van de zoon bij vader en moeder te weeg brengt, maar ook stimulerend werkt op de instelling van de aspirant. Ook hier blijkt uit de communicatie met en de informatie van de buitenwereld, belangstelling en waardering voor de politieambtenaar voort te komen.

Zo staan wij dan op deze toch echt wel gedenkwaardige dag in een nog zo goed als lege school: met de reeds aanwezige 80 adspiranten van de julploeg heette het dan vroeger een vol gebouw! Tussen 10.00 uur en 11.00 uur arriveren dan ongeveer 210 adspiranten, die onmiddellijk na aankomst in de eetzaal kennismaken met de commandant van hun klas en diens toegevoegde instructeur. Het gonst van het leven, er wordt

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

kennis gemaakt met de collega's, formaliteiten van administratieve aard worden vervuld, koffie gedronken, de kat uit de boom gekeken en oogluikend „gestaard" naar de bloemen op de lange tafels.

Dan vangen de eerste huishoudelijke werkzaamheden aan: het opmaken van de bedden, het inrichten van de kasten en het ontvangen van leerboeken en uitrustingsstukken.

En wanneer dan de maaltijd — nasi goreng! — achter de rug is en de klassen gevuld zijn, worden de aspiranten wegwijs gemaakt in de interne gang van zaken en in het doolhof van het gebouw.

Dan is het weer verwonderlijk stil in het voormalige sociëteitsgebouw en vragen wij ons af of er nu echt wel 300 aspiranten aanwezig zijn? Maar de werkelijkheid van ruim 300 bedden met 300 schuimrubbermatrassen en andere toebehoren, 300 kasten, 3 x 300 maaltijden per dag en zeker 300 zwembaden per week verdraagt de aanwezigheid van 300 aspiranten op meer dan overtuigende wijze.

En wanneer na een welkomstwoord en een introductie door de commandant de overste A. B. J. Proot — „wij zullen jullie behandelen als volwassenen in de hoop dat jullie de rechten en plichten op dezelfde wijze zult weten te hanteren als de oudere aspiranten" — de film van de opleidingsschool, vervaardigd door de wachtmeester 1e kl. J. B. Plompen, wordt gedraaid krijgen de aspiranten enigszins een kijk op wat hen te wachten staat: een veelzijdige theoretische en praktische opleiding, die in dat ene jaar veel, heel veel — zowel lichamelijk als geestelijk — van hen zal vergen.

Ja, inderdaad veel zal vergen van 300 aspiranten, die wanneer het op de vorming van hun persoonlijkheid aankomt ieder voor zich een andere aanpak nodig zullen hebben, maar die gezamenlijk tot wachtmeester der rijkspolitie gevormd zullen moeten worden. En daarbij zullen zij allen stuk voor stuk doordrongen moeten worden van het feit dat, ofschoon het personeel van de school hen in alle opzichten zal steunen en stimuleren — zijzelf het zijn op wie het in de eerste en de laatste plaats aankomt!

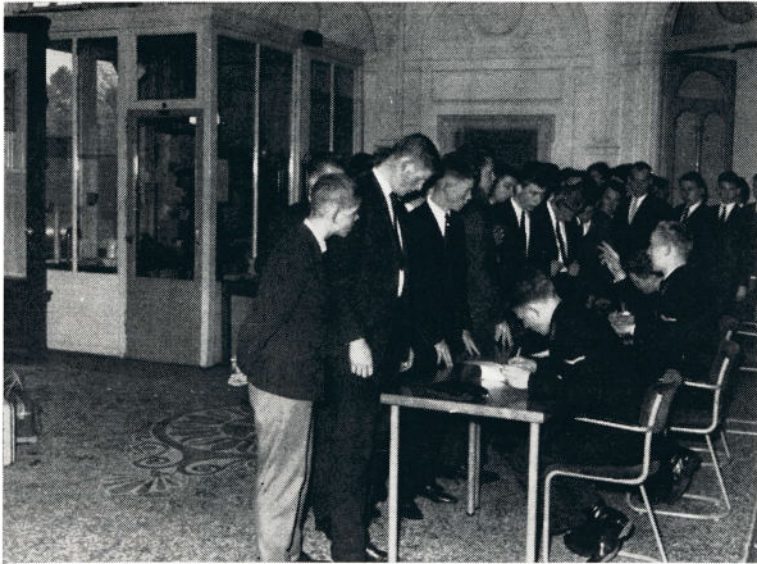

Foto boven: In de hal werd de indeling in klassen bekend gemaakt.

Foto links onder: Bepakt en bezakt gingen de aspiranten hun nieuwe wereld binnen.

Hoofd Bureau Werving:

„Zaak waarin men gelooft wordt nooit vergeefs aangepakt"

Het zal duidelijk zijn dat voordat deze 300 aspiranten de Opleidingsschool konden binnentreden er veel voorbereidend werk is verzet, waarbij heel het Korps Rijkspolitie betrokken is geweest.

Na de beslissing — gezamenlijk genomen door de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie — tot leeftijdsverlaging en invoering van de voorwaarde van het bezit van het U.L.O.-diploma of 3-jarige H.B.S. (met dispensatie hiervan voor kandidaten in de leeftijd van 21 tot en met 28 jaar), kon door deze nieuwe mogelijkheden de rijkspolitiegelederen alleen versterkt worden, indien de Korpsleden hiertoe hun bijdragen wilden leveren.

Per district moesten wervingsambtenaren worden aangewezen die op een wijze welke de U.L.O.-jeugd aansprak, op de scholen met behulp van films en brochures, verantwoorde voorlichting konden geven. Alleen reeds de besprekingen met de bevoegde instanties en het overleg met de betrokken schoolhoofden

bleek een organisatie op zich zelf. Het Bureau Werving kreeg een ongekende stroom van verzoeken om inlichtingen en sollicitaties te verwerken. De Korpsarts heeft in een hoog tempo op kundige wijze medische keuringen verricht en de selectie-commissie — waarvoor vele malen een beroep moest worden gedaan op de districtscommandanten en hun officieren-toegevoegd alsmede op de officieren van de Opleidingsschool — had de verantwoordelijke taak de jeugdige kandidaten — waarvoor in tegenstelling tot de oudere kandidaten niet over ervaring werd beschikt — op hun toekomstige geschiktheid voor het politieambt te testen.

Vele malen moest ook een beroep worden gedaan op de Rijks Psychologische Dienst om de kandidaten psychologisch te onderzoeken, hetgeen mede een groot belang was voor de sollicitanten zelf, immers zij gingen een keuze doen voor hun leven.

Tenslotte werd van elke kandidaat

een antecedenten-onderzoek ingesteld, hetgeen door de daarmede belaste rijkspolitieambtenaren minitiecus is geschied en waarbij de districtscommandanten of hun officieren-toegevoegd de sollicitanten persoonlijk bezochten. Hierna konden de vele dossiers worden overgedragen aan het Hoofd Personeel om de aanstellingen te verzorgen.

Dat dit alles kundig en vlot is geschied, is voor mij aanleiding allen die hieraan op enigerlei wijze hebben medegewerkt mijn waardering en welgemeende dank te betuigen. Opnieuw is bewezen dat een zaak waarin men gelooft nimmer vergeefs wordt aangepakt, maar goede vruchten voortbrengt!

*Het hoofd van het Bureau Werving,
de dir. off. der Rijkspolitie 2e kl.,*

P. J. van Boon

De adjudant J. DEELEN naar Sas van Gent

De adjudant J. Deelen is met ingang van 1 november 1963 aange-
wezen als groepscommandant te Sas
van Gent. Hij werd op 7 maart 1910
geboren te Tongelre en trad op 1
juli 1930 in dienst bij het Wapen
der Koninklijke Marechaussee. Bij de
reorganisatie van de Nederlandse
Politie ging hij op 1 maart 1943 over
naar de Staatspolitie met als stand-
plaats Maastricht; op 1 januari 1946 werd hij aange-
steld tot wachtmeester der rijkspolitie. Op 1 januari 1948
volgde zijn bevordering tot wachtmeester der rijkspolitie
1e kl. en op 1 mei 1958 tot opperwachtmeester. Met in-
gang van 1 mei 1958 werd hij plaatsvervangend-groeps-
commandant te Amsterrade; na zijn verplaatsing op 2
november 1959 naar de groep Schijndel werd hij daar
op 15 augustus 1961 plaatsvervangend-groepscommandant.

☆☆☆☆

De adjudant SPA commandant verkeersgroep Groningen

Met ingang van 1 november 1963
is de adjudant J. Spa benoemd tot
commandant van de Verkeersgroep
Groningen. Hij werd op 17 juli 1908
geboren te Musselkanaal en begon
zijn politieloopbaan bij de Rijksveld-
wacht op 1 juli 1933; hier deed hij
onder meer dienst bij de verkeers-
afdeling. Na de samenvoeging van
Rijksveldwacht en Marechaussee
werd hij op 1 maart 1943 ingedeeld bij de Staatspolitie
(Marechaussee). Op 1 januari 1946 werd hij aangesteld
tot opperwachtmeester der rijkspolitie. Tot 1 april 1950
was hij gedetacheerd bij het Directoraat-Generaal voor
de Prijsbeheersing in de functie van Afdelingscommandant
te Groningen. Met ingang van 1 april 1950 werd
hij ingedeeld bij de Verkeersgroep Groningen waar hij
op 1 februari 1958 werd belast met de functie van
plaatsvervangend-groepscommandant. In 1950 werd hij
onderscheiden met de ere-medaille in zilver verbonden
aan de Orde van Oranje-Nassau.

**Wilt U goed verzekerd zijn en toch billijke premieën betalen?
Wendt U dan VOOR ALLE VERZEKERINGEN tot de
Verzekering Maatschappijen „ONS BELANG” te Amersfoort**

(Foto: „De Gelderlander“)

Een van de jongste onderdelen van het Korps Rijkspolitie, de SAS is reeds van vele zijden kritisch bekeken. Dat is een goed ding, want uit de maalstroom van objectieve en subjectieve argumenten, uit het gesprek, uit de gedachtenwisseling komt de waarheid naar voren en wordt begrip gewekt en misverstand uit de weg geruimd. Kort geleden is er een interessante discussie ontstaan nadat de auteur A. den Doolaard weer eens het harnas had aangebond, ditmaal om ten strijde te trekken tegen de verkeersongevalligheid, zulks met een scherpe pen als wapen. Ten aanzien van de SAS prikte Den Doolaard mis. Het personeel van de SAS haalde om zo te zeggen de levenden bij de doden of beter: bracht de Porsche naar Den Doolaard met een snelle bekering als gevolg. Zowel het een als het ander vond zijn neerslag in de kolommen van „De Gelderlander“ en uiteraard willen wij niet voorbijgaan aan deze zaak, waarin op een zo slagvaardige manier door de SAS werd bijgedragen tot een beter begrip . . .

Schrijver Den Doolaard botste zachtjes op de S.A.S.

Resultaat: Gedachtenwisseling en bekering

Zonder scherpe en voortdurende controle zullen nieuwe voorschriften enkel leiden tot nog groter minachting voor de wetten. De oude Romeinen hadden een spreekwoord: „Beter geen wetten dan wetten die niet worden toegepast.“ „Dat slaat prachtig op onze verkeerswetgeving,“ aldus een van de kreten van de auteur A. den Doolaard die een reeks boeken, en voorts series verhalen van verre reizen en kritische artikelen over uiteenlopende onderwerpen op zijn naam heeft staan, in een van zijn beschouwingen over de verkeersonveiligheid in „De Gelderlander“. „Wij zijn niet klaar met vangrails“, aldus de man wiens artikelen over „De hertenbaron“ en „De atoombom“ zoveel stof hebben doen opwaaien en die in hetzelfde artikel pleit voor berechting van verkeersdelicten volgens het Amerikaanse systeem (rijbewijs twee jaar geldig en na zes op aangehechte strook geregistreerde overtredingen zonder pardon voor een half jaar ingetrokken), om voorts ook te zeggen „en laat ik dadelijk mogen zeggen dat we niets hebben aan een uitbreiding van het huidige kleine aantal showrijders in witte Porsches.“

Die artikelen en deze losse opmerking waarmee over het jongste onderdeel van het Korps werd „heengewaaid“, werden uiteraard ook gelezen door het personeel van de SAS zelf. Aanvankelijk verbaasde men zich erover dat „een leek“ zich

aan de beschouwing hierover gevaagde en in hetzelfde verhaal waarin hij voortdurend betoogt dat de overheid tekortschiet, stelt dat er aan „uitbreiding van het huidige kleine aantal showrijders in witte Porsches geen behoefte is,“ daarbij wijzend op de noodzaak van meer, scherpe en voortdurende controle. Er scheen sprake van een contradictio in terminis, hoewel voor het overige bleek dat de schrijver verrassend goed op de hoogte was, in het midden latend of de heer Den Doolaard het verkeersprobleem van de juiste kant benaderde. Hoe dan ook, de opmerking over de „witte showrijders“ werd gezien als het van stal halen van een inmiddels door de praktische resultaten achterhaald misverstand dat aanvankelijk bij sommigen was gerezen „na eerste oogopslag“, als een soort belediging aan het adres van de Porschebemanningen die weten dat er in de praktijk van het werk op de autosnelweg beslist geen tijd en gelegenheid is er een „show“ van te maken. Het was natuurlijk duidelijk dat de schrijver niet beledigend had willen zijn, maar men vond toch dat er iets gedaan moest worden. „Al zullen we alle zestien Porsches bij hem op de stoep zetten,“ zo werd gezegd. Besloten werd — na overleg met de betrokken commandanten — Den Doolaard een surveillance op de autosnelweg te laten meemaken. De schrijver werd telefonisch uitgenodigd en accepteerde onmiddellijk. Zo gespte de zwerfer-schrijver van Oriënt Express, Druivenplukkers, de Bruiloft van de zeven zigeuners of de Herberg met het hoefijzer, Wampie en nog een halve boekenplank vol, de riem van de Porschehelm vast en hij hulde zijn leden in een witte jas voor een nieuwe, beteke-

nisvolle tocht langs 's Heren auto-snelwegen. Drie uur later was hij volledig bekeerd en hij gaf dat sportief toe. In Motel Arnhem werd nog wat nagepraat en maandoverzichten van SAS-activiteiten illustreerden het verhaal van die tocht. Het resultaat was een nieuw artikel in De Gelderlander, waarbij Den Doolaard met witte helm, maar met kromme pijp — een ongekend beeld bij de SAS — werd afgebeeld (een foto die ons welwillend door de Gelderlander werd afgestaan), en waarin de dialoog tussen Den Doolaard en de SAS, werd weergegeven met als conclusie: „Er moeten meer Porsches komen. Miljoenen van vangrail besteden voor aankoop van surveillancewagens.” Nou was het niet zo, dat Den Doolaard zonder meer zijn standpunt wijzigde en andermaal zei hij: „Als ik op de snelweg rijd zie ik zo zelden een Porsche en die is zo snel voorbij dat ik de kriebel krijg en denk: er is zeker een bankroof gepleegd.” Waarop van SAS-zijde natuurlijk het effect van de inhalende surveillance die veel meer overtredingen doet opmerken werd uitgelegd. Overigens is van onze kant ook nog eens gezegd, dat de SAS geen groep is van superpolitie mensen. „In feite hebben wij dezelfde taak als de andere politieorganen, alleen onze middelen verschillen, zijn aangepast aan het verkeer van vandaag,” zo werd verklaard.

„Ik vind het optreden van de wachmeesters bijzonder instructief voor de zondigende weggebruiker. Maar toch zou ik in enkele gevallen een bon hebben uitgedeeld en geen terechtwijzing hebben gegeven,” aldus de schrijver die van mening is dat fikse straffen meer zouden helpen dan waarschuwingen, maar dat een verbaal nog geen fikse straf inhoudt omdat de strafmaatbepaling aan de rechter is.

Zo kreeg een schrijver de witte helm op en zo werd op een juist moment en in goede sfeer gebruik gemaakt van de gelegenheid om een beter begrip te kweken bij het publiek voor de activiteiten van de politie, die geen behoefte heeft aan show, maar slechts poogt op zo effectief mogelijke wijze te waken over de veiligheid van de burger in het verkeer.

Reservistenbelangen in Korpsblad nu behartigd door de reserve adjudant J. G. Jansen

In de vergadering van de redactie-commissie van het Korpsblad Rijkspolitie is sinds kort weer een nieuw gezicht verschenen, dat overigens voor zeer velen niet onbekend is. De reserve-adjudant J. G. Jansen uit Nijmegen heeft namelijk plaats genomen op de stoel die door de reserve-adjudant F. de Jager (node) was verlaten. De komende man is hartelijk ingehaald, maar dat hij weinig rust zal krijgen is wel duidelijk aangezien hij speciaal is belast met de berichtgeving aangaande alles wat des reservisten is. Bij deze gelegenheid is opnieuw duidelijk gesteld dat het Korpsblad Rijkspolitie ook de reservisten geeft wat hen toekomt, maar tevens dat alles wat het korpsblad behelst over de rijkspolitie ook voor de reservist van betekenis is, of beter: juist voor de reservist die immers niet dagelijks aan de korpsactiviteiten deelneemt, maar wel op de hoogte wil blijven van wat er omgaat. Dat geldt temeer nu de positie van de reservist is verstevigd door de beëdiging, een feit waaraan wij in het komende nummer aandacht zullen besteden. Overigens is het voor een juiste berichtgeving aangaande de reserve rijkspolitie noodzakelijk dat de redactie c.q. de reserve-adjudant Jansen ook op de hoogte wordt gebracht van belangrijke feiten.

Dat de belangen van de reservist voor wat het Korpsblad betreft bij de adjudant Jansen in vertrouwde handen zijn is genoegzaam bekend. De adjudant werd op 3 mei 1900 geboren in de gemeente Valburg. Op 30 november 1920 werd hij als sergeant geplaatst bij het Korps Politietroepen. Op 1 februari 1931 werd hij te 's-Gravenhage bevorderd tot sergeant-majoor-instructeur. Als zodanig werd hij op 15 juli 1940 op last van de bezetter op wachtgeld gesteld. Per 1 november van hetzelfde jaar werd hij als opperwachmeester ingedeeld bij de Marechaussee waarbij hij in verschillende functies diende tot hij op 15 maart 1945 werd aangewezen als groepscommandant te Groesbeek. Zijn bevordering tot adjudant der Rijkspolitie kwam op 1 juli 1949 en op 1 september 1956 werd hij aangewezen als districtsadjutant te Nijmegen. Daarnaast bleef hij het groepscommando te Groesbeek uitoefenen tot 1 maart 1957. Per 31 mei 1960 werd hij wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd eervol ontslagen en met ingang van 1 juni 1960 als reserve-adjudant toegevoegd aan het district Nijmegen.

B. den O.

Keuringseisen voor Rijkspolitie onder persmes

De geneeskundige keuringseisen voor het Korps Rijkspolitie, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 31 oktober in een omvang van in totaal negen hele kolommen, hebben vele reacties uitgelokt. Deze publikatie, die niet werd gedaan omdat er sprake is van nieuwe eisen, zoals algemeen is aangenomen, maar alleen naar aanleiding van vragen in de Kamer over de mogelijkheid van herkeuring van kandidaten, waarbij bleek dat de eisen nimmer waren gepubliceerd, heeft op de krantenredacties kennelijk even toegewijde lezers gevonden als een beste thriller. Ietwat ironische commentaren zijn er het gevolg van geweest en cartoonisten kwamen ervoor in het geweer. Een greep uit een en ander zetten wij onze lezers hierbij voor, zulks zonder commentaar.

In het dagblad Trouw schreef Flex in de rubriek Kleinbeeld onder meer: „Toch is de Nederlandse Staatscourant soms minder saai dan men denkt.” Hij wijst er onder meer op dat in de Staatscourant alle echtscheidingen staan, met naam en toenaam en zelfs alle scheidingen van tafel en bed en vervolgt: „Welk dagblad biedt dit? Wij zouden het niet durven. De sensationele Staatscourant geeft u meer dan drie kolommen vol. En dat voor slechts acht gulden per kwartaal. (Proefnummers een kwartje).” Maar ik heb u nog niet verteld waarmee de Staatscourant donderdag (31 oktober) „opende”. Het is een geweldig lang verhaal over de lichamelijke eisen die gesteld worden aan degenen die bij de Rijkspolitie willen werken. In mijn eenvoud dacht ik altijd dat men slechts lette op lengte en ogen, waarbij gemeentepolitiemensen iets korter mochten wezen dan rijkspolitiemannen, maar dat is een zware onderschatting geweest van de kieskeurigheid van de overheid. Men solliciteert voortaan niet lichtvaardig naar het beroep van rijkspolitieman, maar bestudere eerst grondig de Staatscourant om teleurstellingen te voorkomen. Enkele eisen zijn het vermelden waard. „Een goede, met de leeftijd overeenkomende lichaams-

bouw en -ontwikkeling, alsmede lichamelijke behendigheid moeten als eis worden gesteld.” Alvorens de pen op te vatten voor een sollicitatiebrief, mete men eigen borst.” De borstomvang moet met een centimeter dicht onder de onderkant van de schouderbladen en de tepels bij zijwaarts gestrekte armen worden gemeten en bij inspiratie een toename van tenminste 6 centimeter geven.” Berg de meetlat niet te snel op. „De kandidaat moet blootsvoets een lengte van tenminste 1.75 hebben, met dien verstande dat in zeer bijzondere gevallen met een lengte van 1.72 meter genoeg genomen kan worden.”

Ook het hoofd wordt bekeken. „Geringe vormveranderingen of weefselverlies aan de schedel vormen slechts redenen tot afkeuring indien zij het dragen van een uniformpet bemoeilijken of esthetisch storend werken.” Men lene dus van een bevriende diender een pet en van zijn echtgenote een handspiegel. Overigens vraag ik mij af wie de estheten zijn van het departement van Justitie, voor wie de kandidaten met pet moeten paraderen. Scheel zien mogen de rijkspolitiemannen ook niet, evenmin als stotteren of stamelen en het gebit „moet in zodanige staat verkeren”, dat noch spraak, noch het kauwvermogen ongunstig worden beïnvloed. Ook esthetische overwegingen dienen bij het gebit in aanmerking te worden genomen. De kauwvlakken van de kiezen moeten elkaar goed raken.” Justitie kijkt de kandidaten heel secuur in de mond. „Het ontbreken van een snijtand vormt een reden tot afkeuring, tenzij de opening door tandverhuizing of anderszins geheel of nagenoeg geheel is gesloten.”

En wie een kunstgebit heeft moet schriftelijk beloven het „in bruikbare toestand” te zullen houden. Niet verwonderlijk voor de aspirant-speurders is de volgende eis. „Aangezien een scherp reukvermogen voor een rijkspolitieman van groot belang is, verdient het aanbeveling een kandidaat aan een eenvoudige reukproef te onderwerpen.”

14

Bij aanneming van vrouwelijk personeel worden de estheten van Justitie bijzonder actief: „Bij de keuring van vrouwelijke kandidaten zal aan de algemene lichaamsontwikkeling bijzondere aandacht dienen te worden besteed, aangezien hier, meer nog dan bij mannelijk personeel, het esthetische moment een rol speelt. Een goed geproportioneerde lichaamsbouw is vereist.” U ziet het: zelfs miss-verkiezingen vindt u in de Staatscourant. „Miss Justitia”, zei iemand.

—o—

In een in vele bladen gepubliceerd bericht, dat wij knipten uit het Brabants Dagblad, wordt ook nog op het volgende gewezen, dat kennelijk is opgevallen: „De kandidaat mag

Kunstgebit geen bezwaar voor rijkspolitie

... 't Is zelfs wel handig ...

wel lichtelijk O- of X-benen hebben, maar in uniform mag dat niet zichtbaar zijn."

—o—

Het Algemeen Dagblad zei, onder de kop: „Zorg dat je er mooi bij komt.” „Uitgesproken lelijkerds maken geen kans meer” en merkt op: „Bijna terloops wordt nog gezegd dat bij het onderzoek geen grove storingen van het intellect aan de dag mogen treden”. Voorts wijdde dit blad een cartoon aan de voorgestelde reukproef, zoals Het Vrije Volk er een publiceerde aangaande het gebit.

—o—

In het Dagblad voor de Zaanstreek „De Typhoon” sprak niet alleen de schertsfiguur Kappie, maar wijdde bovendien een zekere Jan Hottentot een rijm aan de keuringseisen.

B. den O.

Rijkspolitie

*In de advertentie lees je:
„Kom d'r bij, het is zo fijn.
Interessante baan met toekomst
Die voor KERELS iets moet zijn.”
Maar dan lees je in het Staatsblad,
Wat de eisen zijn voor 't vak,
Eer je 't stoere lijf kunt persen
In het rijkspolitiepak.*

*Als je rondloopt met een knikkie,
Met een kippeborst of zo;
Als je benen als een X zijn,
Of gevormd zijn als een O,
Ga dan vast niet reflecteren,
Want je krijgt het pak niet aan;
Wie hier slaagt kan ook als filmheld
Naar Amerika toe gaan.*

*Je moet sterk zijn als een os en
Kunnen ruiken als een hond;
Je gebit moet parelblank zijn
In een filmisch-fraaie mond.
Smalle heupen is een noodzaak,
Brede borst is voordeel-punt,
Je moet tonen, dat je 'n rover
Zonder dollen mollen kunt.*

*Lichte krul in zwarte haren,
Leuke snor, als 't effe kan,
Dat kan leiden tot de prachtbaan
Van een rijkspolitieman.
Mooie schouders, fijne handen,
Arendsoog en ranke voet;
Over loon wordt niet gesproken,
Maar dat komt (misschien) wel goed.*

*Als je 't lijf hebt van Apollo
En de blikken als een haan,
Trek dan onverwijld het pakkie
Van de rijkspolitie aan.*

*Zie hem staan: de rijks-Adonis.
Ach, wat staat dat pak hem goed,
Maar ik heb hier in de Zaanstreek
Nooit zo'n exemplaar ontmoet.*

JAN HOTTENTOT

Inbreker gegrepen in taaie sprint

Tevredenheidsbetuiging voor reserve-wachtmeester H. de Voogd, te Arnhem

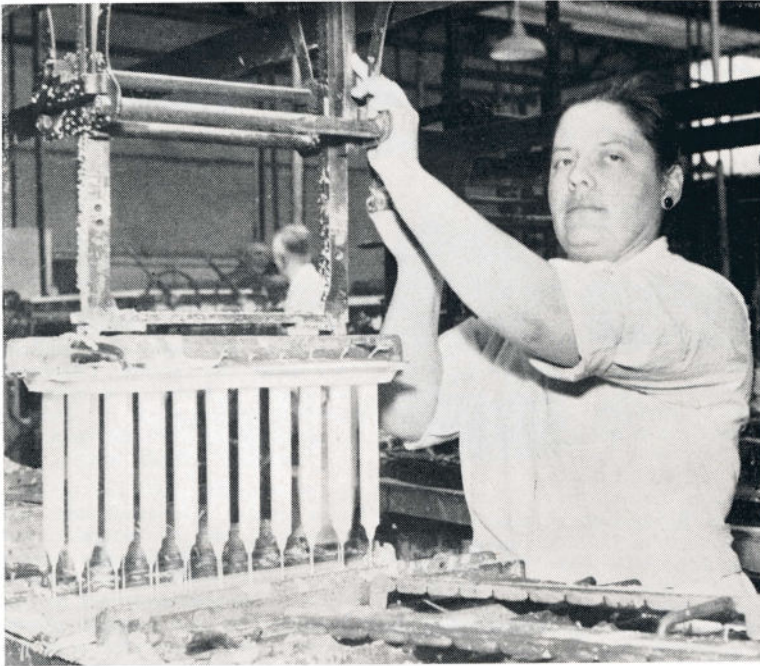
door de res.-adjutant J. G. JANSSEN te Nijmegen
Foto: Techn. Recherche Arnhem

In een samenkomst van reservisten te Arnhem, heeft de kapitein A. C. van Dijk, toegevoegd officier van de territoriaal inspecteur in het ressort Arnhem, namens de kolonel P. Oom een tevredenheidsbetuiging van de generaal uitgereikt aan de reserve-wachtmeester H. de Voogd, die een inbreker-recidivist greep en overleverde aan de gemeentepolitie. Bij de vreugdevolle uitreiking van de tevredenheidsbetuiging werd mevrouw De Voogd in de bloemen gezet. Het verhaal van de manier waarop de reservist de recidivist greep, is niet van humor ontbloot. De reserve-wachtmeester, die sportinstructeur is lag op een avond in de vroege herfst nog maar net in bed, toen hij op de bovenverdieping van 's buurmans huis geluid hoorde, terwijl — zo wist hij — de burens nog naar de televisie zaten te kijken. Hij aarzelde niet, sprong uit bed, trok snel een paar gymnastiekschoenen aan en rende naar beneden. Toen hij de voordeur opende hoorde hij juist de

buurman een vluchtende man iets naroeven als „smerige dief”. De Voogd zou geen sportman zijn geweest als hij niet onmiddellijk een sprint was begonnen en die ook had gewonnen. Hij greep de inbreker en liet hem geen keus zich te verweren of niet door hem aan zijn brede borst te drukken. De achterhaalde vluchteling verging alle lust tot verzet, want de reservewachtmeester is niet alleen groot van stuk maar werd in 1952 bovendien militair kampioen zwaargewicht boksen van Europa.

Deze samenkomst werd ook bijgewoond door de majoor F. M. C. Offermans, die in verband met zijn verplaatsing naar Den Haag afscheid kwam nemen van „zijn” reservisten en bij die gelegenheid de reservisten dankte voor de manier waarop zij hun taak opvatten, maar ook verklaarde dat zij, gezien de situatie en de verhoudingen in de wereld waarin wij leven, broodnodig zijn.

ergens ter wereld aan een kerstboom stralen, al een keer eerder gebrand, proefgebrand in Oss. In dit bedrijf branden daarom het hele jaar door kerstlichtjes, in Gouda worden ze alleen maar gemaakt. „Die branden altijd, tenslotte doen we het al honderd jaar en voor ons waren er al eeuwen kaarsen,” zegt men in Gouda, waar men echt niet bang is voor de toekomst van de kaars. Weliswaar zijn de tijden voorbij dat men geloofde in apotropische kracht van kaarsen. De mens gelooft niet meer in kwade geesten, waarom zou men ze dan afweren door kaarsen te branden? De vrouwen

springen niet meer tijdens kraamvisites over een stoof met een brandende kaars, zonder dat die mag doven, zoals vroeger in Groningen. Men weet dat het geen zin heeft om tijdens onweer kaarsen te ontsteken en drie druppels kaarsvet achter de oren van koeien en paarden te laten lekken. En toch worden er kaarsen gebrand omdat kerstlicht devoot is, omdat het een rustpunt is in een jachtige wereld en dat speciaal in deze dagen en in deze wereld waarin ook elektrische lichtjes stralen omdat voor sommigen kerstlichtjes zonder meer kerstlichtjes zijn . . .

Tekst en foto's: Bas den Oudsten

Reservist ontdekte overval op Boerenleenbank Malden

door de reserve-adjudant J. G. JANSSEN te Nijmegen

Op een donkere, druïlerige najaarsavond brandde op het groepsbureau te Groesbeek het rode lampje. Er waren alarmerende berichten binnengekomen van de postcommandant in de gemeente Heumen bij Nijmegen. Telefonisch was gemeld, dat er kort te voren was ingebroken in de Boerenleenbank ter plaatse en dat

de kantoorhouder daarbij ernstig was mishandeld. Nog dezelfde avond werden de daders gegrepen.

De eerste melding kwam van een toevallig passerende reservist die hulpgeroep had gehoord. Hij was even in het gebouw van de Boerenleenbank gaan kijken, had een en

ander geconstateerd en nam onmiddellijk maatregelen: de postcommandant en een dokter werden gewaarschuwd.

De postcommandant begreep dat snel handelen geboden was en belde zijn ondergeschikten op om assistentie. Hij verzocht de betreffende reservist om diens hulp bij het eerste noodzakelijke werk. Zijn vrouw verzocht hij de groepscommandant te bellen en de hulp van de technische dienst en speurhondgeleider in te roepen. (Even terzijde past hier een pluim op de hoed van de echtgenote van de postcommandant, die snel reageerde en deed wat haar verzocht was). In dergelijke gevallen kan een vrouw, vooral op het platteland, een grote steun voor haar man zijn. Ook in de gevallen waar het niet direct de gezinsbelangen betreft, doch de uitoefening van het beroep van haar man.

De postcommandant, die het aanvankelijk met de hulp van zijn twee collega's en een reservist moest stellen, begon met het „terrein veilig te stellen” en nam maatregelen, dat bij de eventuele hulpverlening door de dokter, geen sporen zouden worden vernield.

Na ruim een kwartier arriveerde de groepscommandant per auto met nog enige manschappen. De adjudant

. . . Kassier in tijdelijke rust . . .

(Foto: Techn. Recherche Arnhem)

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

De overste P. Laverman plotseling overleden

J. A. van Gorsel van de technische dienst kwam vrijwel gelijktijdig met de speurhondgeleider. Na even beaardslaagd te hebben en de situatie ter plaatse te hebben opgenomen, werd het verstandige en van goed inzicht getuigende besluit genomen om eerst een kans te geven aan de speurhond en diens baas, de opperwachtmeester H. v. d. Bund.

Intussen kon de dokter, onder toezicht van de groepscommandant en de adjudant Van Gorsel, hulp verlenen aan de schijnbaar ernstig beschadigde kantoorhouder. Het resultaat van het onderzoek van de dokter viel nog al mee. Hoewel de kantoorhouder ernstig bloedde aan hoofd en handen, bleken er ogenschijnlijk geen edele organen beschadigd te zijn.

De speurhond, die „lucht” was gegeven snuffelde even rond het gebouw en ging daarna, kennelijk een goed spoor volgend, een weiland in, in de richting van een bosperceel. Na ongeveer een half uur zoeken reageerde de speurder en bleef staan bij een geldkistje. Dit was prachtig. Een bewijs dat men op de goede weg was. Het kistje werd, om geen vingerafdrukken te beschadigen, voorzichtig ingepakt en de speurtocht werd voortgezet. De hond ging verder in de richting van het bos en in de hoop, dat de dader(s) zich misschien daarin verborgen had(den) werd, vooruitlopende op het speurwerk, op aanwijzing van de postcommandant het vrij dicht begroeide bosperceel zo snel en goed mogelijk omsingeld. De speurhondgeleider bleef intussen zijn trouwe helper aanmoedigen, ook toen hij in bijna ondoordringbaar struikgewas terecht kwam. Aan de struiken was, in het schaarse lichtje van zaklampen te zien dat kort tevoren mensen het bos moesten zijn binnengedrongen. De speurhond vervolgde als maar snuffelend zijn weg. Na meer dan een half uur zoeken appelleerde de hond bij twee mannen, die zich onder wat stro slapende hielden. Zij deden alsof zij wreed werden verstoord in hun „dolce far niente” en protesteerden daar nogal tegen. Dat hielp hen weinig. Zij werden aangehouden en voorgeleid bij de groepscommandant.

De adjudant Van Gorsel had intussen de nodige foto's gemaakt en

(vervolg op pag. 31)

Op zaterdag 16 november j.l. werd onder tragische omstandigheden de commandant van het district Amsterdam, de dirigerend officier der rijkspolitie 2e kl. P. Laverman, in de leeftijd van 53 jaar aan zijn gezin en aan het Korps Rijkspolitie ontnomen.

De genen die de overste Laverman van meer nabij gekend hebben, weten hoe groot het verlies is, dat door dit heengaan geleden wordt. Hij was een man, die zich niet altijd gemakkelijk uitte en veel alleen werkte. Met zijn personeel leefde hij veel intenser mee, dan menigen uit zijn woorden zou kunnen opmaken. De ambtelijke en persoonlijke moeilijkheden van zijn ondergeschikten waren ook die van de overste Laverman en hij leed er onder, wanneer de mogelijkheden niet binnen zijn bereik lagen om een in moeilijke omstandigheden verkerend rijkspolitiegezin de helpende hand te bieden. Van zijn ondergeschikten verwachtte hij het goede en hij schonk daarom graag vertrouwen. Typerend voor hem was dat, wanneer hij gedwongen werd corrigerend op te treden, hij daaronder zelf zeer leed.

De officieren van het Korps zu'len in hem een goed en betrouwbaar collega verliezen. Hij was een buitengewoon gastheer. De spontane hartelijkheid en gu'heid waarmee de overste Laverman en echtgenote collega's personeelsleden, vrienden en kennissen ontving deden een ieder weldadig aan.

Allen die hem meer dan oppervakig gekend hebben, zullen zijn verscheiden ervaren als een persoonlijk verlies en hem in hun herinnering bewaren als een rechtschapen man, met een sterk gevoel voor rechtvaardigheid, een man strevend naar het goede.

De wel buitengewone wijze waarop mevrouw Laverman haar echtgenoot bijstond had ieders respect. Moge de wetenschap dat velen met haar meeleven gedurende deze zware dagen haar en haar kinderen tot troost strekken.

De overste Laverman werd op 28 juni 1910 te Batavia geboren en ontving een opleiding tot officier der artillerie aan de Koninklijke Militaire Academie. In 1940 werd hij

benoemd tot 1e luitenant der Koninklijke Marechaussee. Op 1 mei 1946 ging hij over naar de rijkspolitie en werd districtscommandant Utrecht. Op 1 december 1961 kreeg hij de functie van districtscommandant Amsterdam. De overste Laverman was Ridder 1e klasse in de orde van Danebrog en drager van het oorlogsherinneringskruis met de gesp. Hij was kandidaat-Indisch recht.

Op 20 november 1963 had te Bilthoven onder overweldigende belangstelling, met aanwezigheid van de algemeen inspecteur, de procureur-generaal en vele andere justitie-, politie- en burgerautoriteiten de teraardebestelling met korpseer plaats. Het woord werd gevoerd door de generaal J. Gerritsen, jhr mr A. Reigersman, officier van justitie te Alkmaar en een jaargenoot van de K.M.A., de overste W. van Burgeleer, divisiecommandant der Koninklijke Marechaussee te Groningen. In de toespraken kwam de menselijke kant in het karakter van de overste Laverman en zijn grote mate van medeleven met het personeel sterk naar voren.

Naast het crepeloton onder commando van de luitenant E. E. Gerritsen, waren er deputaties van de officieren van het Korps en van de groepscommandanten in de districten Amsterdam en Utrecht. Als slippendragers fungeerden de oversten Cammaert, Van Thiel, mr Van der Steur en jhr Gevers Deynoot. Vele rijkspolitieambtenaren waren vergezeld van hun echtgenote. Wij allen zullen de naam van de overste Laverman in onze herinnering bewaren als die van een eerlijk mens.

21 t.e.m. 24 januari te Reeuwijk.
28 t.e.m. 31 januari te Zoeterwoude.

Ressort 's-Gravenhage (weer) eerste bij Korpszwemwedstrijden

Organisator 's-Hertogenbosch in Eindhoven op vierde plaats

door de wmr. 1e kl. P. H. BEUZENBERG te Veldhoven

Alhoewel bij de prognose reeds bleek, dat Den Haag hoge ogen zou gooien werd er voor de korpszwemwedstrijden een felle strijd verwacht. Aan spanning heeft het niet ontbroken, maar Den Haag bleek toch veruit de sterkste. Na de 50 m schoolslag en de 50 m borstcrawl had Groningen de leiding met 12 punten.

50 m schoolslag	tijd
1. J. Elzinga, Groningen	40.7 sec.
2. J. H. Ittman, Groningen	41.- sec.
3. J. H. Koedam, Den Bosch	41.2 sec.
4. H. A. Köhler, Amsterdam	41.2 sec.
5. A. Bos, Den Bosch	41.8 sec.
6. D. van Beek, Amsterdam	42.9 sec.
50 m borstcrawl	tijd
1. H. Gardenbroek, Arnhem	30,5 sec.
2. A. Spruijt, Den Haag	32.5 sec.
3. J. Rook, Amsterdam	33.4 sec.
4. S. Spruijt, Den Haag	33.6 sec.
5. P. J. v. Melick, Den Bosch	34.- sec.
6. S. v. d. Sluis, Groningen	34.7 sec.

Toen de strijd op 4 nummers was gestreden, bleek, dat Den Haag iets anders wilde. De totale stand werd al ras veranderd. Met totaal 26 punten en 5 punten voorsprong op Groningen werd de kop overgenomen.

50 m rugslag	tijd
1. J. D. v. d. Berg, Den Haag	39.- sec.
2. S. Spruijt, Den Haag	40.6 sec.
3. H. Bansema, Groningen	43.2 sec.
4. L. Verzijl, Den Bosch	43.4 sec.
5. J. Rook, Amsterdam	46.5 sec.
6. A.F.C. Brouwer, Den Bosch	46.6 sec.
100 m schoolslag	tijd
1. W. P. v. Zijl, Den Haag	1.22.8 sec.
2. H. A. Köhler, Amsterdam	1.31.9 sec.
3. D. v. Beek, Amsterdam	1.35.9 sec.

4. M. IJbema, Groningen	1.37.6 sec.
5. J. Elzinga, Groningen	1.38.- sec.
6. Q. P. Lakeman, Den Haag	1.41.8 sec.

De 100 m schoolslag bracht (weer) als van ouds de overwinning bij de Hagenaar Van Zijl, echter niet in de op zijn naam staand N.P.S.B.-record tijd van 1.20.1 sec., maar hij bleef daar ver boven, namelijk 1.22.8 sec. Ondanks de voorsprong van Den Haag, bleef er volop spanning en de niet-zwemmers gingen zich roeren. Aanmoedigingskreten verscheurden de stilte in een der oudste, doch prima onderhouden sportfondsenbaden in Nederland, na het door oud-internationaal Leo Verburgt gegeven startsein voor de wisselslag. Hoog spatte uit het bassin het water de kant op; handdoeken werden aan de toeschouwers uitgereikt; de 3 x 50 m wisselslag was begonnen en precies op de getimede tijd (11.40 uur), waaruit blijkt, dat de organisatie perfect was.

In de zeer redelijke tijd van 1.49.5 sec. werd Den Haag (weer) eerste, maar een spannende strijd ontbrandde om de volgende plaatsen. Tweede werd Groningen (2.2.3 sec.) en vlak daarachter Den Bosch (2.3.4 sec.), Arnhem (2.3.5 sec.) en Amsterdam (2.8.- sec.).

Op de 100 m borstcrawl waren er geen verrassingen. Den Haag toonde zijn superioriteit. Van Zijl werd (weer) eerste.

Onder de autoriteiten die bij de korpszwemwedstrijden van hun belangstelling deden blijken, merkten we onder meer op: De Generaal J. Gerritsen, kolonel W. de Gast, territoriaal-inspecteur Den Haag, kolonel J. F. M. M. Oor, territoriaal-inspecteur Den Bosch, kolonel H. A. van Steenis, territoriaal-inspecteur Amsterdam, majoor M. de Ruiter, districtscCommandant Eindhoven, majoor J. H. Ittman (als deelnemer), mej. Th. van Beelen, officier toegevoegd voor jeugdzaken te Eindhoven, kapitein Th. C. J. G. M. Urijhoef, officier toegevoegd Inspectie Den Bosch, kapitein J. H. G. C. Elzinga (als deelnemer), kapitein J. Peters, officier toegevoegd district Eindhoven, luitenant K. de Maat, officier toegevoegd district Breda, de heer Menger van de NPSB.

3 x 50 m wisselslag-estafette	tijd
1. Ressort 's-Gravenhage	1.49.5 sec.
2. Ressort Groningen	2.02.3 sec.
3. Ressort 's-Hertogenbosch	2.03.4 sec.
4. Ressort Arnhem	2.03.5 sec.
5. Ressort Amsterdam	2.08.- sec.
100 m borstcrawl	tijd
1. W. P. van Zijl, Den Haag	1.07.9 sec.
2. J. D. v. d. Berg, Den Haag	1.16.4 sec.
3. H. Gardenbroek, Arnhem	1.16.5 sec.
4. G. Klein Nulend, A.'dam	1.34.4 sec.
5. D. Obbens, Amsterdam	1.35.6 sec.

POPDUIKEN

Dan begon de strijd met de pop, die binnen luttele seconden door iedere duiker van de bodem werd gehaald, mét waarderend applaus van collega's en publiek.

Bij het gekleed zwemmen was de kleding jammergenoeg niet van alle deelnemers hetzelfde en enkele pseudo-drenkelingen probeerden zich min of meer zelf te redden met een arm- of beenslag, maar de strijd leed er niet onder. Groningen knabbelde iets van zijn achterstand weg, maar moest Amsterdam toch nog voor laten gaan op het laatste nummer en evenement, de 5 x 50 m vrije slag estafette; echter, het was weer Den Haag, dat de anderen de loef afstak.

Hoewel Leo Verburgt bij deze zwemwedstrijden duidelijk buiten de prijzen viel, werd hem toch door de generaal een attentie aangeboden vanwege zijn optreden als starter.

KSPOLITIE.ORG

Even glansde Den Bosch nog op door ook onder de 3.- min. te blijven en wist daardoor de eervolle tweede plaats te bezetten.

Popduiken	tijd
1. D. v. Beek, Amsterdam	23.8 sec.
2. M. Haringa, Groningen	23.8 sec.
3. L. Verhoef, Den Haag	24.9 sec.
4. D. Stout, Den Haag	25.- sec.
5. P. J. v. Melick, Den Bosch	25.- sec.
6. W. Tigges, Groningen	25.1 sec.

50 m gekleed zwemmen, laatste 15 m met drenkeling	tijd
1. M. Haringa, Groningen	54.- sec.
2. W. H. Botter, Amsterdam	54.3 sec.
3. H. A. Köhler, Amsterdam	59.6 sec.
4. P. J. v. Melick, Den Bosch	1.05.- sec.
5. J. H. Huntelman, Den Haag	1.05.- sec.
6. L. Verhoef, Den Haag	1.07.5 sec.

3 x 25 m wisselslag	pers. tijd
1. W. P. v. Zijl, Den Haag	56.- sec.
2. J. D. v.d. Berg, Den Haag	1.04.5 sec.
3. J. Rook, Amsterdam	1.09.9 sec.
4. H. Bansema, Groningen	1.10.1 sec.
5. J. Justus, Amsterdam	1.14.1 sec.
6. H. J. Peters, Den Bosch	1.16.2 sec.

5 x 50 m vrije slag estafette	tijd
1. Ressort Den Haag	2.44.5 sec.
2. Ressort Den Bosch	2.58.- sec.
3. Ressort Groningen	3.01.8 sec.
4. Ressort Amsterdam	3.16.- sec.
5. Ressort Arnhem	—.- sec.

VETERANEN DRIEKAMP

Bij de veteranen driekamp, welke gelijktijdig werd gehouden, bleken nog vele ouderen niet onder te willen doen voor hun jongere collega's.

Driekamp veteranen	school	rug	vrij	totaal
1. W. C. Wijnstok, Den Bosch	20.1 sec.	21.1 sec.	18.1 sec.	59.3 sec.
2. H. J. Hesselink, Groningen	22.2 sec.	24.- sec.	17.2 sec.	63.4 sec.
3. A. C. v. d. Veen, Groningen	22.4 sec.	22.1 sec.	17.1 sec.	63.6 sec.
4. H. J. v. d. Wal, Arnhem	21.5 sec.	22.9 sec.	20.1 sec.	64.5 sec.
5. J. O. v. Kempen, Arnhem	24.1 sec.	22.2 sec.	18.6 sec.	64.9 sec.
6. E. Harmelink, Arnhem	21.5 sec.	24.- sec.	22.- sec.	67.5 sec.
7. E. Tuin, Den Bosch	22.- sec.	29.- sec.	22.- sec.	73.- sec.

Groningen prolongeerde volleybaltitel en veroverde Kampioen-Generaalbeker

Tekst en foto's: Opperwachtmeester J. J. H. VAN AERSEN te Nijmegen

In de sportzalen van de Milva-kazernes in Den Haag liet het ressort Groningen er geen twijfel over bestaan, dat het nog altijd op volleybalgebied bij het korps aan de top staat, door ongeslagen het kampioenschap 1963 in de wacht te slepen. Het hechte Groningse team versloeg achtereenvolgens Amsterdam met 2-0, Arnhem 2-1, de Rijkspolitie te Water 2-0, Den Haag 2-0 en Den Bosch 2-0. Het ressort 's-Gravenhage verleden jaar tweede, werd verdrongen door het verrassend sterk uit de hoek komende Arnhem. De oostelijken eindigden met slechts één punt achterstand op de kampioen op de tweede plaats. Het was ook Arnhem, dat de Groningers de enige set-nederlaag wist toe te brengen. Voor adjudant Souer's volgelingen was er een dubbele teleurstelling, daar, door de derde plaats in de volleybalkampioenschappen, ook de in haar bezit zijnde kampioen-generaalbeker verloren ging. Een glunderende adjudant Van der Sluis kon nu bij de prijsuitreiking, die bij ontstentenis van de generaal plaats vond door kolonel W. de Gast, aan deze (wat ondeugend) verzoeken zijn Groningse collega in te lichten, dat de noordelijke prijzenkast al vast kon worden opengezet. De kampioen-generaalbeker, zoals bekend beschikbaar gesteld door de vrouwelijke officieren van het korps

★

Bij de foto: Een door de R.P. te Water uitstekend geblokkeerde smash van één der Groningse kampioen-volleyballers.

LEO VERBURGT

Dat het zwemmen van de veteranen ook de nationale kampioen Leo Verburt, die het startsein gaf, was opgevallen, bleek tijdens een vraaggesprek. Hij zei: „Deze wedstrijden vallen mij zeer mee, vooral de ouderen zwemmen redelijk goed, maar het is goed waar te nemen, dat er niet voldoende getraind wordt.

„Hoeveel uren trainde u per dag, toen u nog in wedstrijden uitkwam?”
8 à 9 uren per dag.

„Hoe vindt u de recordtijd op de 100 meter schoolslag 1.20.1 sec. van de Hagenaar Van Zijl?”

Is dat die blonde jongen, daar met dat rode broekje aan en is dat een N.P.S.B.-recordtijd? Nou, dat vind ik een zeer redelijke tijd, maar hij zou nog meer aan wedstrijden mee

moeten doen, want volgens mij zit er nog wel een betere tijd in voor die jongen.

„Welke records heeft u nu nog op uw naam staan?”

Op het ogenblik heb ik niet meer alleen een record op mijn naam staan, maar op de 200 m schoolslag deel ik met Gerrit Korteweg met een tijd van 2.7.- sec. nog steeds de eerste plaats.

„En hoe is het met de andere records van u?”

De andere records zijn allen verbeterd of geëgaliseerd.

„Door wie?”

Onder andere door Ronny Kroon.

„Vindt u records erg belangrijk?”

Nee, integendeel. Belangrijker vind (vervolg op pag. 26)

Groepscommandanten district Apeldoorn met echtgenotes bij politierechter

door de adjudant D. F. A. VAN DEN BERG te Apeldoorn

Winkeldievegges, vechtersbazen, weggebruikers die met teveel alcohol in het bloed en te weinig wijsheid op de weg waren aangetroffen en meer zondaars die als de onschuld in persoon voor de groene tafel van de Arnhemse politierechter verschenen om hem het beste van hen te doen geloven, verzorgden ongeweten en dus belangeloos een deel van het programma tijdens een excursie van groepscommandanten en hun echtgenotes uit het district Apeldoorn. De districtscommandant, de overste jhr. A. M. C. Mollerus had het nieuwe paleis van justitie uitgekozen als eerste reisdoel, waar het gezelschap werd verwelkomd door de heer J. H. J. Nicaise, hoofdamtenaar voor bijzondere diensten, toegevoegd aan de procureur-generaal, fungerend directeur van politie te Arnhem. Het ligt wel voor de hand dat de gelegenheid om een echte strafzitting bij te wonen door de echtgenotes van de groepscommandanten op hoge prijs werd gesteld. Tijdens deze excursie werd voorts een bezoek gebracht aan de papierfabriek van de N.V. Schut te Eerbeek en aan Vorden, waar burgemeester A. E. van Arkel zich met zijn echtgenote bij het gezelschap voegde om even de rijkspolitie van de andere kant te zien en te vernemen dat bij deze excursie zelfs de zieken niet waren vergeten, hetgeen bleek uit de mededeling van de overste Mollerus, die gewaagde van een fruitmand voor de adjudant De Vries en opperwachtmeester Reedijk. En, de burgervader raakte ook andermaal op de hoogte van de goede onderlinge dienstverhoudingen, waarop werd gewezen door de res.-adj. Doornbos.

voor de beste totaal-prestatie bij de gezamenlijke korpskampioenschappen, werd uitgereikt door mej. M. A. van Haselen, officier jeugd zaken in het district Dordrecht.

De uitslag van het volleybaltoernooi luidt:

1 en kampioen 1963,

Groningen	10 punten
2. Arnhem	9 punten
3. Den Haag	7 punten
4. Amsterdam	5 punten
5. Den Bosch	4 punten
6. Rijkspolitie te Water	0 punten

Eindstand in de competitie om de kampioen-generaalbeker:

1. Groningen	19 punten
2. Den Haag	18 punten
3. Arnhem	16 punten
4. Den Bosch	13 punten
5. Amsterdam	9 punten

ZWEMWEDSTRIJDEN

(vervolg van pag. 25)

ik het zwemmen en daarnaast het opvangen van verlies en zich mentaal voorbereiden op wedstrijden. Aldus Leo Verburgt, die in 1948 in Monaco z'n eerste interland zwom. Niet alleen Verburgt sprak over de betekenis van het zwemmen. De adjudant C. S. van Os, voorzitter van de Rijkspolitie Sportvereniging Zuid wees in zijn openingswoord ook op het belang van het zwemmen in korpsverband.

De Generaal J. Gerritsen reikte voor de 6e achtereenvolgende maal de prijzen uit. Hij zei te verwachten, dat ook in de toekomst deze wedstrijden gehouden zullen worden en verklaarde dat de organisatoren op de goede weg zijn. „Voor al deze door de Rijkspolitie Sportvereniging Zuid georganiseerde wedstrijd heb ik zeer veel genoegen beleefd,” aldus de Generaal, die voorts verklaarde het ten eerste op prijs te stellen, dat er ook officieren onder de deelnemers waren. Daarbij merkte hij overigens op, dat hij nog veel meer jonge officieren kent.

De einduitslag was als volgt:

1. Ressort Den Haag	82 pt.
2. Ressort Amsterdam	55 pt.
3. Ressort Groningen	54 1/2 pt.
4. Ressort Den Bosch	35 1/2 pt.
5. Ressort Arnhem	16 pt.

... en de T.P.W. is aangepast aan de behoeften van het Korps ...

Luitenant De Kraker te 's Hertogenbosch

De luitenant W. A. de Kraker, als zodanig aangesteld per 15 juli van dit jaar, is als toegevoegd officier ingedeeld bij de Staf van het District 's-Hertogenbosch. De officier der rijkspolitie 2e klasse, W. A. de Kraker, werd geboren op 11 juni 1931 te Poerworedjo (Indonesië). In 1947 kwam hij naar Nederland in verband met studie. Na in 1951 eindexamen te hebben gedaan aan de rijks H.B.S. te Middelburg, werd hij als dienstplichtige ingedeeld bij de Koninklijke Luchtmacht. Als Vaandrig verliet hij op 1 januari 1954 dit wapen. In de loop van 1954 vertrok hij als bestuursambtenaar naar Nederlands Nieuw Guinea. Na een bestuursopleiding te Hollandia was hij enige tijd werkzaam te Fakfak en daarna weer te Hollandia. In september 1956 keerde hij naar Nederland terug om de opleiding te volgen aan het rijksinstituut tot opleiding van hogere politieambtenaren te Hilversum. Na het behalen van het diploma vertrok hij in 1958 opnieuw naar Nederlands Nieuw Guinea. Hij werd aldaar in de rang van commissaris van politie 2e klasse tewerkgesteld bij het parket van de procureur-generaal te Hollandia, waarna in 1959 zijn overplaatsing volgde naar de afdeling politie bij de dienst van Binnenlandse Zaken eveneens te Hollandia. In september 1960 volgde een overplaatsing naar Biak, waar hij ter beschikking werd gesteld van de afdelingscommandant der Algemene politie in de afdeling Geelvinkbaai. Op 15 juni 1962 werd hij belast met het zelfstandig commando over deze afdeling.

Luitenant E. Hubregtsen voorlopig te Amsterdam

In afwachting van een definitieve indeling, is de luitenant E. Hubregtsen ingedeeld bij de Staf van de Territoriaal Inspecteur in het ressort Amsterdam. De officier der rijkspolitie 2e klasse E. Hubregtsen, werd geboren te Velsen op 12 oktober 1933. Hij doorliep de rijks H.B.S. te Brielle en slaagde vervolgens voor het getuigschrift Stuurmansleerling B.S. aan de kweekschool voor zeevaart te Amsterdam. In 1955 behaalde hij het diploma 3e stuurman G.H.V. Van september 1955 tot augustus 1957 deed hij dienst als reserve-officier bij de Koninklijke Marine. In 1959 behaalde hij het diploma van het rijksinstituut tot opleiding van hogere politieambtenaren te Hilversum en werd op 1 augustus 1959 benoemd tot adjunct-inspecteur van gemeentepolitie te Amsterdam, alwaar op 1 augustus 1961 zijn bevordering volgde tot inspecteur van gemeentepolitie ambtenaar 3e klasse. Op 1 augustus 1963 volgde zijn aanstelling tot officier der rijkspolitie 2e klasse.

Luitenant Stokreef nu in Nijmegen

De luitenant J. A. H. Stokreef, sinds begin december officier toegevoegd in het district Amsterdam, is overgeplaatst naar Nijmegen en aangevoerd als officier toegevoegd in dat district, zulks per 1 oktober. De officier der rijkspolitie 2e kl. Stokreef, geboren in 1931, is afkomstig uit Alkmaar alwaar hij ook de rijks H.B.S. doorliep. Na zijn dienstplicht vervuld te hebben (reserve luitenant der Kon. Landmacht) werd hij in 1954 toegelaten tot het rijksinstituut tot opleiding van hogere politieambtenaren te Hilversum. Op 1 augustus 1956 werd hij aangesteld als adjunct-inspecteur bij de gemeentepolitie Amsterdam, waar hij op 1 augustus 1958 werd bevorderd tot Inspecteur, ambtenaar 3e klasse. Hij heeft ongeveer 3 jaar de functie van wachtcommandant van verschillende afdelingsbureaus vervuld, waarna hij ruim 2½ jaar als inspecteur van dienst op de centrale meldkamer van het hoofdbureau zijn dienst verrichtte. Hierna volgde een korte periode als Inspecteur toegevoegd, waarna hij als leraar op de politie school te Amsterdam werd geplaatst. Op 1 oktober 1962 werd hij benoemd tot officier der rijkspolitie 2e klasse en ingedeeld bij de Staf van de Territoriaal Inspecteur in het ressort Amsterdam.

Luitenant Jorritsma bij Staf District Roermond

Bij de Staf van het District Roermond is de luitenant J. J. Jorritsma ingedeeld als officier toegevoegd. De officier der rijkspolitie 2e klasse J. J. Jorritsma werd geboren te Kwalasimpang (Atjeh) dd. 28 januari 1931. Gedurende de bezetting van Nederlands-Indië, van 1942 tot augustus 1945 verbleef hij in verscheidene concentratie-kampen op Sumatra. In 1947 kwam hij naar Nederland en voltooide te 's-Gravenhage de H.B.S. Na een deel van de dienstplicht te hebben vervuld, vertrok hij in 1954 als Bestuursambtenaar naar Nederlands Nieuw Guinea. I.v.m. zijn voorkeur voor de politie, keerde hij in 1956 naar Nederland terug om te Hilversum de studie te volgen aan het rijksinstituut tot opleiding van hogere politieambtenaren. Ging na het behalen van dit diploma in 1958 naar Nederlands Nieuw Guinea terug. Aldaar was hij tot 1960 als commissaris van politie 2e kl. toegevoegd aan de afdelingscommandant te Biak. Van 1960 tot 1962 voerde hij een zelfstandig commando over de Mobeile politie te Sorong-Doom. Voor de in het jaar 1962 veelvuldig verrichte militaire werkzaamheden, ontving hij het Nieuw Guinea herinneringskruis. Op 15 juli 1963 volgde zijn aanstelling tot officier der rijkspolitie 2e kl.

OVERVAL MALDEN

(vervolg van pag. 20)

kon na een vluchtig onderzoek de door hem gevonden vingerafdrukken vrijwel zeker identificeren met de genomen afdrukken van de opgespoorde en aangehouden verdachten. De aandachtige lezer zal wellicht al begrepen hebben, dat de overval was geënceneerd voor een oefening van de reserve-Rijkspolitie. Daaraan werd deelgenomen door de reservisten van de groep Groesbeek, klas Malden, van de Districtsstaf te Nijmegen en van de Verkeersgroep. De oefening werd met belangstelling gevolgd door de Chef van het Kabinet van de Commissaris van de Koningin in de provincie Gelderland, mr. J. M. de Graaf, de burgemeester van de gemeente Heumen, W. J. F. M. baron van Hugenpoth tot Aerdt en de districtscommandant.

Na afloop werd de oefening binnenskamers nog eens besproken, waarbij de gemaakte fouten het sterkst werden belicht. Tot slot werd aan enige reservisten op passende wijze de Vrijwilligersmedaille uitgereikt.

Hjalmar de visserman

(vervolg van pag. 29)

ning in de klas, want Einar zei: „Klintoning, meester”.

Meester schudde het hoofd en zei tenslotte. „Nou ja, ik kan het me wel voorstellen, jullie wonen pas hier en die legende van de Klintoning is ook wel een mooi verhaal. Maar hier in school zijn we toch echt in de eerste plaats om te leren en niet om te dromen. Als je plannen wilt maken, doe dat dan na schooltijd. Trouwens, als ik jullie een goede raad mag geven: ga niet naar dat zogenaamde Klintoningshol. Dat is ingestort en van de steile krijtwand vallen geregeld blokken kalk en stenen naar beneden. Het is echt gevaarlijk.”

De klas had aanvankelijk wat gelachen, maar werd toen stil en de les ging door. Maar nog altijd waren Einar en Harald er niet bij. Want, had Hjalmar de vissersman hen ook al niet gewaarschuwd om maar niet naar dat hol te gaan? . . .

Personalia

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 14-10-'63: E. v. d. Starre, ovmr., van Houten naar Herwijnen.

Per 15-10-'63: J. A. Broekhuizen, wmr. 1e kl., van Harmelen naar Hazerswoude; H. de Boer, adj., van Schagen naar Ruinen.

Per 23-10-'63: J. J. Duursema, ovmr., van N.W. Beemster naar St. Maarten. Per 1-11-'63: A. Smedes, wmr. 1e kl., van Bunschoten naar Ermelo; J. G. v. Koten, wmr., van Haarlemmerliede naar Landsmeer.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-10-'63: L. de Nooijer, wmr., van Wolphaartsdijk naar Nisse.

Per 3-10-'63: M. Pijl, ovmr., van Lisse naar Warmond.

Per 7-10-'63: W. F. Boxma, ovmr., van Haastrecht naar Berkel en Rodenrijs. Per 15-10-'63: S. v. d. Waardt, wmr. 1e kl., van Wassenaar naar Bilthoven. Per 1-11-'63: G. Versluis, wmr. 1e kl., van Hei en Boeicop naar Vianen.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 3-10-'63: G. Seuren, wmr. 1e kl., van Heijthuijzen naar Roggel.

Per 14-10-'63: B. Bras, ovmr., van Kaatsheuvel naar 's-Gravenmoer.

Per 15-10-'63: J. Boonman, wmr. 1e kl., van Venraij naar Lottum.

Per 18-10-'63: J. Beeke, wmr. 1e kl., van 's-Gravenmoer naar Sprang Capelle.

Per 29-10-'63: J. A. Tousain, wmr. 1e kl., van Waubach naar Oud Gastel; P. A. C. van Hoof, wmr. 1e kl., van Oud Gastel naar Waubach.

Per 1-11-'63: M. F. Schouren, ovmr., van 's-Herhogenbosch naar Schaesberg; B. Wielstra, ovmr., van Gilse naar Rijen; L. M. E. Hendriks, wmr., van Nuth naar Luijksgestel; J. A. v. d. Zalm, wmr. 1e kl., van Raamsdonksveer naar Brakel; J. Deelen, ovmr., van Schijndel naar Sas van Gent.

Per 11-11-'63: L. Grooffen, ovmr., van Middelbeers naar Hoogerheide.

RESSORT ARNHEM

Per 2-10-'63: J. Oosting, wmr. 1e kl., van Balkbrug naar Den Hulst.

Per 3-10-'63: J. Aanstoot, wmr. 1e kl., van Zuilichem naar Houten.

Per 9-10-'63: W. B. ter Steege, ovmr., van Overdinkel naar Bathmen.

Per 10-10-'63: G. J. W. Kevelham, ovmr., van Borne naar Schermerhorn.

Per 14-10-'63: J. Lemson, wmr. 1e kl., van Herwijnen naar Geldermalsen.

Per 23-10-'63: E. J. Klein Geltink, ovmr., van Ruurlo naar Hei en Boeicop.

Per 24-10-'63: G. J. Boers, wmr. 1e kl., van Diepenheim naar Borne.

Per 28-10-'63: H. J. Bosschers, wmr. 1e kl., van Raalte naar Berkum.

Per 31-10-'63: J. F. Leene, wmr., van Berkum naar Raalte.

Per 1-11-'63: E. A. v. d. Beek, ovmr., van Steenderen naar Epse.

RESSORT GRONINGEN

Per 15-10-'63: H. J. Veerman, wmr. 1e kl., van Niekerk naar Grootegast; H. Keijzer, ovmr., van Driesum naar Niekerk; J. P. A. Voorthuis, ovmr., van Winsum naar Usquert.

Per 22-10-'63: S. Kok, wmr. 1e kl., van Kerkenveld naar Zuidwolde.

Per 25-10-'63: A. Heinen, ovmr., van Tiffelte naar Smilde.

Per 1-11-'63: C. Blouw, adjudant, van Bedum naar Wierden; G. Klungel, wmr. 1e kl., van Usquert naar Winsum; H. J. Dontje, adjudant, van Groningen (Verk.gr.) naar Groningen (Staf T.I.).

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-10-'63: De wms. 1e kl. J. Visser, P. C. W. Prinse en P. C. Molenaar, van Harderwijk naar Lelystad.

Per 15-10-'63: H. M. Haverhoek, ovmr. van Zwolle naar Arnhem.

Wij herdenken

Adjutant
G. van Bruggen
Doetinchem
ressort Arnhem
☆ 25-4-1902
† 21-10-1963

Ovmr.
M. Mostenbroek
Leersum
ressort Amsterdam
☆ 25-10-1917
† 3-11-1963

Aanwijzing voor functie

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 7-10-'63: Adjudant W. F. Boxma tot groepscommandant te Berkel en Rodenrijs.

RESSORT ARNHEM

Per 1-11-'63: Adjudant C. Blouw tot groepscommandant te Wierden.

RESSORT GRONINGEN

Per 15-10-'63: Adjudant H. de Boer tot groepscommandant te Ruinen; Ovmr. J. M. Post tot chef de bureau te Groningen; Ovmr. J. Kleppers tot chef de bureau te Winschoten; ovmr. H. van der Woude tot chef de bureau te Heerenveen.

Per 1-11-'63: Adjudant J. Spa tot groepscommandant te Groningen.

Bevorderingen

RESSORT AMSTERDAM

tot opperwachmeester:

Per 1-11-'62: E. v. d. Starre, Houten.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-9-'63: D. Jonkers, Zwaag.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot adjudant:

Per 7-10-'63: W. F. Boxma, Berkel en Rodenrijs.

Per 1-11-'63: J. Deelen, Sas van Gent.

tot opperwachmeester:

Per 1-10-'63: L. de Nooijer, Nisse.

Per 15-10-'63: J. A. Broekhuizen, Hazerswoude.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot opperwachmeester:

Per 1-11-'62: B. Bras, Kaatsheuvel.

Per 3-10-'63: G. Seuren, Roggel.

tot wachtmeester:

Per 24-9-'63: W. C. de Leeuw, Raamsdonksveer.

RESSORT ARNHEM

tot opperwachmeester:

Per 1-4-'63: W. B. ter Steege, Overdinkel; G. J. W. Kevelham, Borne en E. J. Klein Geltink, Ruurlo.

Per 1-11-'63: B. J. Lammers, Kuinre en Blankenham.

RESSORT GRONINGEN
tot adjutant:

Per 1-11-'63: J. Spa, Groningen tot opperwachtmeester:

Per 1-4-'63: J. P. A. Voorthuis, Winsum; H. Keijzer, Driesum.

In dienst getreden

RESSORT AMSTERDAM

Per 16-10-'63: J. Izaac, schrijver i.t.d. te Krommenie.

Per 1-11-'63: R. F. v. Dijk, adm. kr. op a.c. te Leusden; H. J. Meijer, schrijver i.t.d. te Maartensdijk; C. L. Voebel, adm. kr. op a.c. te Texel; S. Jalhay, schr. op a.c. te Purmerend.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 15-10-'63: G. L. de Roode, schrij-

ver i.t.d. te Spijkenisse; F. Wouters, adm. ambt. C 3 i.t.d. te Leiden.

Per 1-11-'63: M. P. Jansen, adm. kr. op a.c. te Nieuwerkerk a.d. IJssel; J. v. Hardeveld, wmr. 1e kl. te Sasenheim.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 15-10-'63: H. W. Günthardt, schrijver te Made en Drimmelen.

Per 4-11-'63: Ch. Dohmen, wmr., te Stramproij.

Per 6-11-'63: H. W. G. M. van Engels-hoven, adm. kracht te Heer.

RESSORT ARNHEM

Per 15-10-'63: F. J. Hofman, schrijver te Vriezenveen.

Per 28-10-'63: P. J. Pietersz, schrijver te Brummen.

De dienst verlaten

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-11-'63: W. Boon, owmr. te Op-

meer; R. F. v. Dijk, owmr. te Leusden; J. H. Joor, owmr. te Kamerik.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-11-'63: F. van Dijk, adjudant te Voorschoten; A. Houwaert, adm. kr. op a.c. te Lisse.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 15-10-'63: J. Biemans, schrijver te Raamsdonk.

RESSORT ARNHEM

Per 1-11-'63: Th. L. Haze, adjudant te Nijmegen; G. B. Reuvers, owmr. te Arnhem; B. H. Wermer, wmr. 1e kl. te Vroomshoop; H. W. de Wijer, wmr. 1e kl. te Echeld; E. L. Eker, wmr. 1e kl. te Zwolle; J. v. d. Heuvel, schrijver te Geldermalsen.

RESSORT GRONINGEN

Per 15-10-'63: M. F. Zuiderveen, adm. kracht te Winschoten.

Ambtsjubilea

Wmr. 1e kl.
H. L. J. v. d. Burg
Bergen N.H.
ressort Amsterdam
25 jaar op 16-11-1963

Owmr.
J. Kloos
Bakum
ressort Amsterdam
25 jaar op 3-1-1964

Adjudant
J. de Vries
Medemblik
ressort Amsterdam
25 jaar op 3-1-1964

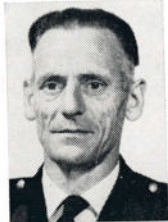
Adjudant
D. Zwagerman
Hoogwoud
ressort Amsterdam
25 jaar op 3-1-1964

Wmr. 1e kl.
P. Kop
Halfweg
ressort Amsterdam
25 jaar op 11-1-1964

Wmr. 1e kl.
J. de Vries
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 9-11-1963

Adjudant
M. Oudeman
Leiden
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 3-1-1964

Owmr.
I. J. Botman
Eijsden
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 27-12-1963

Adjudant
W. J. Stouthart
Grave
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 9-11-1963

Owmr.
F. de Vries
Lage Zwaluwe
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 25-10-1963

Owmr.
G. ten Bruggencate
Almelo
ressort Arnhem
25 jaar op 30-12-1963

Owmr.
D. de Leeuw
Borne
ressort Arnhem
25 jaar op 3-1-1964

Owmr.
J. N. A. Gerard
Ootmarsum
ressort Arnhem
25 jaar op 11-1-1964

Owmr.
J. A. H. v. Velzen
Gendingen
ressort Arnhem
25 jaar op 12-1-1964

Wmr. 1e kl.
L. R. v. Brakel
Uift
ressort Arnhem
25 jaar op 19-12-1963

Owmr.
G. J. Grave
Vledder
ressort Groningen
25 jaar op 16-1-1964

Owmr.
F. van Limbergen
Aduard
ressort Groningen
25 jaar op 17-1-1964

Owmr.
J. Maliepaard
Vlaardingen
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 16-10-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

WWW.BIJKSPOLITIE.ORG
4e JAARGANG No. 5 - JANUARI 1963

Het jaar 1963 is ingegaan onder — voor het korps rijkspolitie — betere omstandigheden.

In de eerste plaats is de salariering van het overgrote deel van het personeel aanzienlijk verbeterd, terwijl de aspecten van de werving van jeugdige aspiranten redelijk gunstig lijken.

Ik doe een beroep op allen die bij de werving van nieuwe leden van het korps een rol spelen een bijzondere activiteit aan de dag te willen leggen.

Wanneer binnen afzienbare tijd een veel groter aantal leerlingen de opleiding te Arnhem zou gaan volgen, zal de opleidingsschool over meerdere geschikte instructeurs moeten beschikken. Dan zal noodgedwongen hier en daar opnieuw de toch al geringe feitelijke sterkte aan personeel verminderd worden met hen die zich voor het instructiewerk te Arnhem vrijwillig hebben opgegeven en hiervoor zijn uitverkozen.

Aan de horizon daagt dan echter de stroom van vele jonge krachten die vanaf de opleidingsschool onze gelederen komen versterken.

Het is uiteraard van het grootste belang hoe deze uitstekend opgeleide jonge wachtmeesters bij de onderdelen worden opgevangen.

De keuze van eerste standplaatsen is daarom een zaak van uiterste zorg voor de diverse commandanten. We koesteren de hoop dat ons korps een goede toekomst tegemoet zal gaan en ik verwacht ook in het nieuwe jaar uw aller toewijding en bezieling.

Alle leden van het korps rijkspolitie met hun gezinnen wens ik een gelukkig Nieuwjaar toe.

*De Algemeen Inspecteur van het Korps
de Inspecteur-Generaal der Rijkspolitie*

J. Gerritsen

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

4e JAARGANG

No. 5 — Januari 1963

VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie :

Majoor G. van Dijk te Heerenveen

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester
J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klas
A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester
P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-adjutant F. de Jager
te Roermond

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie 's-Gravenhage
Gironummer 22 02 73

★

Eindredactie :

Bas den Oudsten, journalist
Bonkeweg 29

Lekum bij Leeuwarden
Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum
Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 3.50 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.50 per stuk

★

Advertenties :

J. Duyker - Groningen
Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

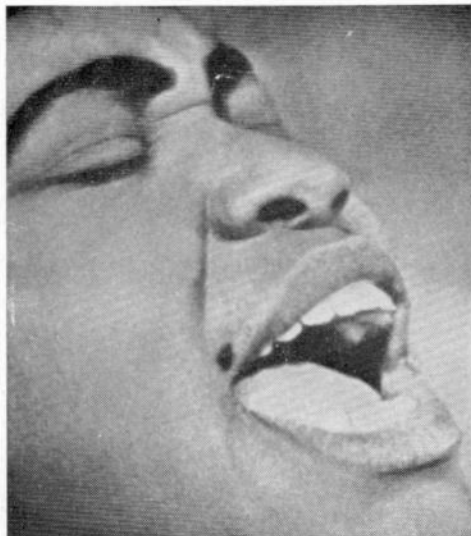
★

Foto omslag :

Eén van de twee pelotons bereden, die in de rouwstoet van de uitvaart van Koningin Wilhelmina, voor en achter de witte koets reden.

(Foto: Techn. Rech. Den Haag)

De boodschap van de gospelsingers . . .

„Who made the flowers, who made the trees, who made the rivers? Somebody who's bigger than you and me.” Jubelend stegen deze woorden op naar de gewelven van de Utrechtse Geertekerk, uit de kelen van zestien Amerikaanse vrouwelijke en mannelijke gospelsingers, daar voor een kort t.v.-optreden tijdens een wereldtoernee terechtgekomen. Daar stonden ze, in lange witte recht-toe-recht-aan kostuums en op sloffen met touwzolen, zestien negers en negerinnen, die het evangelie zongen, swingend, improviserend en in grote passie, met kinderlijkheid, grote muzikaliteit en met een benijdenswaardige blijdschap.

Tijdens de jaarwisseling kwam ons dit optreden nog eens in herinnering, het optreden van mensen die zingen, niet uit winstbejag maar zomaar, „because we are a little bit religious” en vooral om anderen te laten delen in hun bijna jaloers makende blijdschap, die in hun simpele liederen doorklonk en hen van het gezicht straalde, die de Geertekerk vervulde.

Bij de jaarwisseling tellen we de laatste minuten van een verlopen jaar, we heffen de glazen wanneer twaalf klokslagen een nieuw jaar hebben ingeluid, en wij wensen elkaar alle goeds, veel geluk, veel gezondheid, veel geld, een prijs in de voetbalpool, promotie, kortom alles wat wenselijk is. Maar ergens blijven we onzeker en met innerlijke aarzeling, wellicht ook met een paar meestal snel vergeten goede voornemens stappen we het nieuwe jaar binnen waarvan we niet weten wat het brengen zal. Misschien waren we zelfs liever in het oude jaar blijven staan. Eén ding, dat essentieel is voor het menselijk bestaan vergeten we elkaar toe te wensen: veel blijdschap. Het is ongetwijfeld niet eenvoudig in deze tijd echte blijdschap te vinden. Dat geldt voor ieder mens.

Daaraan dachten wij bij de jaarwisseling nog even aan de oprechte blijdschap van zestien negers, die aan iedereen in deze georganiseerde, verzakelijkte samenleving, gelovig of niet, een boodschap hebben.

Daarom laten wij hier nog enige foto's zien van een van de gospelsingers, namelijk Marion Williams uit Philadelphia, die heeft gezegd: „Ik wil alleen maar de mensen gelukkig maken.” Dat is een boodschap op zichzelf. En tenslotte: Daarom wensen wij u en de uwen voor 1963 veel blijdschap toe!

Foto's: gemaakt van T.V.-scherm tijdens uitzending (Panfilm 18/10 din, 1/25 sec., afstand 60 centimeter) majoor G. van Dijk te Heerenveen.

Tekst: Bas den Oudsten.

Uniek mobilfoonnet diende politie bij uitvaart Koningin Wilhelmina

Flitsend radiotelefonisch verkeer leverde vlekkeloze regeling en perspectieven voor de toekomst

Van lang voordat in de residentie de witte rouwstoet vertrok voor de uitvaart van koningin Wilhelmina, tot dat over Delft een diepe plechtige stilte viel, is op 8 december het grootste mobilfoonnet dat ooit in gebruik was, in werking geweest om activiteiten van omstreeks 1000 bij deze uitvaart betrokken politieambtenaren van rijks- en gemeentepolitie te bundelen en een effectieve, soepele regeling van verkeer en begeleidingen mogelijk te maken. Zo ooit, dan heeft de mobilfoon hierbij zijn onmisbaarheid bewezen. In de oude Alexanderkazerne te Den Haag was de centrale post voor het draadloze telefoonverkeer gevestigd. Daar was van minuut tot minuut de situatie langs de gehele route bekend. Daar werd een overzicht bijgehouden van de positie van de rouwstoet, de begeleidingen en al het ingezette materieel. Daar klonken voortdurend de mededelingen van de wagens-en-route, werden orders gegeven en inlichtingen verschaft. De oude Alex was het efficiënt werkend en boeiend hoofdkwartier van de mobilfoonverbindingen.

„Hier Alex, twintig, u moet snel doorrijden, want de stoet met koningen nadert. Verzoek dringend bericht over positie en snelheid.”

„Koning Boudewijn en koningin Fabiola zijn zojuist per trein in Rotterdam aangekomen en hebben zich nu per auto met escorte op weg begeven naar Delft.”

„De rouwstoet nadert nu de Urijenbansweg in Delft.”

De kolonel T. J. Canter Visscher beoefende ook de public relations door journalisten in te lichten over het mobilfoonnet.

Tientallen mededelingen, als deze, evenvele meldingen, vragen en antwoorden gingen met grote snelheid heen en weer. Voertuigen spraken onderling of met de centraalpost vanwaar posten werden ingesteld of opgeheven, orders gegeven, inlichtingen gevraagd of verschaft. Nooit tevoren is zo snel en doeltreffend een zo omvangrijk mobilfoonnet ingesteld en nimmer heeft de mobilfoon zijn onmisbaarheid op zo grote schaal bewezen als op de achtste december. Van ogenblik tot ogenblik wist men in de Alexanderkazerne precies waar elk voertuig zich bevond, waar rouwstoet en begeleidingsmaterieel voor het afzonderlijke vervoer langs andere wegen van vorstelijke personen en kamerheren, zich bevonden. De positie van de voertuigen werd op een (magnetische) plotkaart bijgehouden. Een televisietoestel in hetzelfde vertrek waar de mobilfoongesprekken in en uit gingen, gaf gelegenheid om ook door te geven wat berijders van rijkspolitievoertuigen zelf niet konden waarnemen. En elke mededeling die voor iedereen van belang was kon ook door ieder voertuig worden gehoord. Alle gesprekken liepen over een automatische relaiszender in de toren van Bergambacht, die op deze wijze als een soort Telstar fungeerde.

Belangrijke taak voor korps rijkspolitie

In de Alexanderkazerne heeft de kolonel T. J. Canter Visscher ons een indruk gegeven van de belangrijke taak die het korps rijkspolitie te vervullen kreeg bij de uitvaart van koningin Wilhelmina. Daar hoorden wij ook van de enorme moeilijkheden die door een zeer dichte mist, duisternis en gladheid werden veroorzaakt bij de overbrenging van het stoffelijk overschot van het Loo naar Den Haag. Tot het verkeersplein Ouderijn ging alles goed maar toen werd de mist zo

dicht, de gladheid zo gevaarlijk dat normaal doorrijden niet mogelijk was. Er was een ere-escorte van 9 motoren van de koninklijke marechaussee, 8 motoren van de rijkspolitie en 1 Porsche. De mist werd dermate dicht dat zelfs de bermplanken niet meer te zien waren. Diverse wrakken van verongelukte auto's moesten omzeild worden, sommige in de berm gestrande voertuigen waren niets te zien. Er moesten drie Porsches bij komen om de stoet te leiden. De stoet werd „opgesloten” tussen vier Porsches en per mobilfoon geleid. Er werden fakkels aangestoken en naast elke Porschebestuurder zat een man in de kap. Zonder de moderne verbindingsmogelijkheden van de mobilfoon zou de stoet zijn gestrand, nu ontstond er slechts drie kwartier vertraging.

Organisatie

De organisatie van de maatregelen bij de uitvaart is tot stand gekomen in een reeks vergaderingen die dag aan dag werden gehouden in het hoofdbureau van politie te Den Haag. Daar waren steeds alle korpsen, de spoorwegen, de Koninklijke Marechaussee, de garnizoenscommandant en de 1e stalmeester van het Koninklijk Huis vertegenwoordigd. In drie bijeenkomsten zijn de taakverdelingen gemaakt, de verkeersomleidingen, parkeermogelijkheden en vele andere zaken, als bijvoorbeeld het militair vervoer, de versterking van de gemeentelijke politiekorpsen door de rijkspolitie, besproken.

Van het korps rijkspolitie waren 700 man in touw. Er waren 100 motorrijders voor escortes en dergelijke, 180 man als bijstand in Den Haag — waar 520 man van de gemeentepolitie gereed stond —, 220 man voor bijstand aan de gemeentepolitie Rijswijk en 200 man in Delft.

Een en ander vergde een geweldige organisatie, temeer omdat de meeste korpsleden al een dag tevoren op de plaats van bestemming aankwamen en voor de nacht ondergebracht dienden te worden, hetgeen onder meer geschiedde in de jeugdherberg Okkenburg, in het jeugdcentrum Overvoorde te Rijswijk en het jeugdcentrum De Haven te Wassenaar,

V.l.n.r.: zittend de opperwachtmeester J. Verhagen en A. G. van de Poel, de wvms. 1e kl. H. A. de Ruiter en A. C. J. Kraakman, staande de kapitein A. C. Vogel en de overste Jhr. W. A. Gevers Deynoot in het mobilfoancentrum.

alsmede in het gebouw van de Technische Hogeschool te Delft. Daar waren 30 man ook 's nachts in touw om te assisteren bij de afzetting van de binnenstad, terwijl de reservedetachementen van de M.E.-pelotons uit Alkmaar, Amsterdam en Utrecht in Woerden overnachtten. De M.E.-'ers waren 's morgens op de vliegvelden Ypenburg en Zestienhoven en in Wateringen, vanwaar zij buiten de hoofdroute om snel een andere plaats zouden kunnen bereiken. De R.P.-200 stond op Zestienhoven gereed om luchtwaarnemingen te verrichten. Lang voor de uitvaart was derhalve niet slechts een sluitend plan gemaakt om zo nodig een enorme stroom van voertuigen en toeschouwers in goede banen te houden, maar ook werd reeds lang tevoren hard gewerkt aan de uitvoering van de plannen. Reeds donderdags waren de 2 pelotons van 32 bereyden, die onder commando van de kapitein P. J. Plattel voor en achter de witte lijkkooets zouden rijden, in Den Haag.

Het ging niet uitsluitend om maatregelen voor de uitvaart zelf, maar ook om vele begeleidingen van vorstelijke personen daarvoor. De mist leverde ook daarbij meermalen grote problemen op. Op het vliegveld Ypenburg bijvoorbeeld stond men op tijd klaar voor de begeleiding van het hertogelijk paar van Luxemburg dat daar zou aankomen. Het vliegtuig landde evenwel op Soesterberg. Andere gasten kwamen per boot aan in Hoek van Holland, zoals prinses Alice, gravin van Athlone, terwijl op Schiphol gerekend was of per trein zoals koning Frederik van Denemarken.

Alle vorstelijke gasten werden ook met begeleiding langs een aparte route naar Delft gebracht en het liep allemaal zonder moeilijkheden. De kapitein L. P. Bergsma die alle begeleidingen verzorgde, heeft wellicht slechts eenmaal zorgen gehad, namelijk toen het even scheen dat de stoet vorstelijke personen aan de rand van Delft zou stuiten op de stoet van kamerheren, die daar was

gestopt. Hij was niet de enige die daarover in de zorgen zat. Ook in het hoofdkwartier zag men dat aankomen en via het unieke mobilfoonnet werd een plooi vlot gladgestreken.

Daar in de Alexanderkazerne waren ook de kolonel T. J. Canter Vischer die uiteraard nauw bij het uitkijken van de bijstand betrokken was, de overste jhr. W. A. Gevers Deynoot die de centrale figuur was voor de organisatie van de rijkspolitie in Den Haag en omgeving, de overste W. H. van Ballegoyen de Jong, die als hoofd bureau verkeerszaken uiteraard ook een belangrijk aandeel had en de kapitein A. C. Vogel die de inzet van motormaterieel verzorgde.

Uniek mobilfoonnet

Tot het zeer vlotte verloop van alle activiteiten heeft het grote mobilfoonnet niet weinig bijgedragen. Door de automatische relaiszender op de toren van Bergambacht kon worden afgerekend met het normale systeem waarbij alles over „een man” loopt. Er was namelijk een centraal net waarin iedereen regelrecht met iedereen kon spreken en iedereen alles van iedereen kon horen, zodat het automatisch ook allerlei inlichtingen verschafte. De zender regelt dat zelf volgens het principe: wie het eerst komt heeft de lucht.

Terwijl normaal elk politiekorps op een eigen frequentie werkt, was er nu ook een koppelnets voor Den Haag, Rijswijk en Delft. Voorts waren er nog de normale eigen netten, voor de rijkspolitie met vaste posten op de Broekmolenweg in Rijswijk, in Pijnacker, Ypenburg en Zoetermeer. En tenslotte was er een reservestation op het gebouw van Pander te Den Haag, dat als reserve niet nodig was en daarom op een ander kanaal kon worden gebruikt voor de verbinding met en tussen de begeleidingen van kleinere stoeten. De opperwachmeesters J. Verhagen en A. G. van de Poel en de wachtmeesters 1e kl. H. A. de Ruiter en A. C. J. Kraakman zaten in het Alexanderhoofdkwartier om de apparatuur te bedienen, berichten te ontvangen en orders door te geven. Een en ander scheen soms voor de outsider een soort Babylonische geheimtaal.

Want, wat te zeggen van de mededeling: „Alex, 9, 2, 26, over?” Het hield simpelweg in dat de Alex 9 Porsche (dus van de Surveillance Groep Autosnelwegen) op het verkeersplein Ouderijn overging van rijksweg 2 op rijksweg 26. Het centrale net had de roepnaam „Alex”, het normale r.p.-net was „r.p. Alex”, de post waarover de begeleidingen liepen was „Peter”. Met een plotkaart en met het t.v.-beeld van de uitvaart onstond zo een voortdurend overzichtelijk geheel.

De stoet naderde het verkeersplein Ypenburg. Prompt klonk de mededeling: „103, die volkswagen moet er tussenuit”. En de volkswagen ging eruit.

De 20 stond stil bij Delft waar de kamerheren uitstapten, terwijl de stoet vorstelijke personen naderde. „20 snel doorrijden, de stoet koningen nadert,” zo klonk prompt een waarschuwing. En de 20 meldde dat zijn stoet alweer op gang was.

Voorlichting per t.v.

Op deze wijze had een stroom van honderdduizenden voertuigen en toeschouwers verwerkt kunnen worden. Bovendien had de overste jhr. Gevers Deynoot waardevol preventief werk gedaan door in een televisieuitzending een uitgebreid beeld te geven van de getroffen maatregelen, waarbij hij aan de hand van diverse kaarten bovendien vele nuttige wenken gaf.

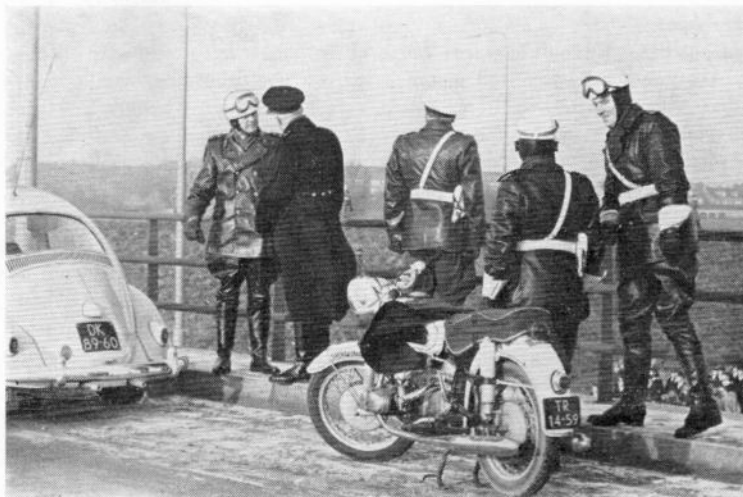

„'t Is zo rustig, u kunt de helft van de mensen wel wegsturen,” zei de kapitein mr. A. J. Dek tegen de adjudant R. Postma (met helm). Rechts de adjudant T. W. Geense.

Stiller . . .

Het bleef aanzienlijk stiller op de wegen naar Den Haag en Delft en ook langs de route, dan (terecht) was verwacht. Op het Rijswijkse plein was, zo werd per mobilfoon meegedeeld, meer politie dan publiek. De R.P. 200 rapporteerde een vrijwel normale zaterdagse verkeersdruk. Het Nederlandse volk bleef bij de televisie en de kachel, vanwege kou en gevreesde verkeersdruk.

De rijkspolitie was op alles voorbereid en de moderne apparatuur in de Alexanderkazerne, de witte mo-

Overleg op de brug bij de rotonde Ypenburg.

toren, de Porsches, dit alles vormde wel een merkwaardig contrast ten opzichte van de wel zeer oude gebouwen, waarin het organisatorisch en radiografisch hart van de rege-lingen op deze dag klopte. Een en ander was overigens niet bij toeval, want in de oude Alexanderkazerne is momenteel de Sectie Bijzondere Diensten gehuisvest, die bestemd is om eerlang naar het centrum van het land te verhuizen.

Flitsend . . .

Flitsend snel gingen de bondige meldingen in de oude Alex over en weer. Van de rijksweg 15 werd gemeld dat er nog steeds geen verkeer was en dat er schietoefeningen ge-houden konden worden. Op het te-leviescherm werd de escorte van de kapitein Bergsma zichtbaar, ter-wijl die de Markt in Delft over reed. De motorrijders stonden plotseling stil. Prompt ging uit de Alexander-kazerne de mededeling: „103, uw motorrijders staan stil.” Onmiddel-lijk klonk de stem van de kapitein, die aan de 12 achter de stoet vroeg: „12, staan de motorrijders stil?” En direct daarop meldde de 12: „103, hier 12. Nee, ze rijden weer.”

Nut voor toekomst

Zo bewees het grootste mobilfoon-net dat ooit functioneerde, grote diensten. Voor de eerste maal spraken op deze wijze meerdere korpsen voortdurend met elkaar en dit le-verde ook weer vele nieuwe erva-ringen, die voor de toekomst van grote waarde zullen blijken. „Het is onvoorstelbaar, dat de politie ooit zonder mobilfoon gewerkt heeft. Bij de watersnood in 1953 stond de zaak nog in de kinderschoenen, maar toen bleek de mobilfoon ook al van groot belang. Maar de ma-nier waarop nu gewerkt is vormt toch wel een zeer belangrijk resul-taat met grote mogelijkheden,” zei de kolonel Canter Visscher, toen de speciale posten opgeheven en de motor- en Porscherijders van de es-cortes ronkend het kazernplein op-reden en stommelend de trappen van de oude Alex op kwamen, op weg naar koffie . . .

1500 mobilfoons dragen bij tot efficiency

Rijkspolitie: ruim 400 toestellen en 29 stations

De R.P. 200 koerst als een donkere vogel tegen de blauwe lucht boven het groenige water van de Waddenzee en boven de geel-grijze zandbanken die bij eb droogkomen. De bemanning ziet bij een van de banken een schepje half op het droge en mannen op de zandplaat, die zich in de richting van een aantal zehonden bewegen. Prompt wordt per mobilfoon aan de bemanning van de R.P. 26(?) die ergens tussen Harlingen en Terschelling kruist, doorgegeven dat er vermoedelijk zehondenstoppers aan het werk zijn en het r.p.-vaartuig wendt de steven. Een surveillance-wagen stuit ergens op een ongeval en de melding wordt direct doorge-gewezen per mobilfoon, met een verzoek om versterking, medische en technische hulp. De R.P. 200 geeft verkeersbewegingen of op-stoppen op de rijkswegen door tijdens een bloemencorso. Er-gens wordt een auto gestolen en het signalement wordt snel ver-spreid per mobilfoon. Een verkeersmaniak ontsnapt een patrouil-lerende r.p.-wagen, maar dank zij de mobilfoon wordt hij wel gevonden. Een wagen van een verkeersgroep raakt vast in de sneeuw of begeleidt een konvooi auto's over een door sneeuw on-begaanbare weg. Bij de verkeersgroep weet men het allemaal pre-cies door geregelde mobilfoonmeldingen, zoals ook voortdurend bekend is waar alle wagens van een verkeersgroep zich bevinden aan de hand van mobilfoonmeldingen van de posities die, op een plotkaart worden bijgehouden. Het zijn allemaal simpele be-wijzen van het feit dat de mobilfoon een onmisbaar uitrustings-stuk van een modern politie-apparaat is, dat de politie-arm on-voorstelbaar lang maakt en een zeer efficiënte — manuren en ma-teriaal sparende — werkwijze mogelijk maakt.

Verbetering mobilfoonnet wordt noodzakelijk

Dat geldt voor simpele plaatselijke zaken, maar het geldt ook voor om-vangrijke gebeurtenissen waarbij het er om gaat een grote verkeersstroom niet in een chaos te laten ontaarden. Wat de mobilfoon als communica-tiemiddel waard is, kwam als nooit tevoren aan het licht in het kader van de politie-organisatie bij de uit-vaart van koningin Wilhelmina. Dat net, tot stand gebracht door de poli-tieverbindingsdienst, na slechts en-kele dagen voorbereiding en in nachtelijke uren botgeviert tech-nisch vernuft, was een respect af-dwingend resultaat van de hechte samenwerking tussen de algemene inspectie van het korps rijkspolitie en de politieverbindingsdienst.

Niemand heeft in 1946, toen de eerste mobilfoon in werking trad, kunnen voorzien dat dit apparaat technisch zo vervolmaakt en praktisch van zo on-schatbare waarde zou worden als de mobilfoon nu is. De Nederlandse poli-tie was ingesteld op de telefoon voor verbinding met centrale posten. En, aangezien er niet op elke gewenste plaats langs de straat een telefoon beschikbaar is, had dat niet slechts tijdverlies tot gevolg, maar was het ook aanzienlijk moeilijker een over-zicht te krijgen van de surveilleren-de auto's, waarvan de bemanningen zich van tijd tot tijd per telefoon meldden. De politieverbindings-dienst, die om het maar eens offici-eel te zeggen, belast is met de ver-zorging van een „politie verre-be-richtgeving ten behoeve van de op-sporing van strafbare feiten en de handhaving der openbare orde”, be-schikte over het politietelxnet met

achtentwintig telexposten verspreid over het land en ondergebracht in hoofdbureaus van gemeentepolitie, districts bureaus en bureaus van territoriale inspecties van de rijkspolitie, de rijkspolitie te water, de algemene inspectie, de directie politie, het ministerie van binnenlandse zaken en het parket van de procureur-generaal te Amsterdam, alsmede over vijf posten van de Koninklijke Marechaussee. Voorts heeft de politieverbindingsdienst een nationaal politieradiotelegrafienet en het berichtencentrum te Utrecht is uiteraard ook opgenomen in het internationale radiotelegrafienet ten behoeve van de politie.

Sinds jaar en dag zijn de activiteiten van de politieverbindingsdienst voor de aanleg en instandhouding van mobiele radiotelefonieverbindingen ten behoeve van politie en Bescherming Bevolking, hand over hand toegenomen.

Efficiency

De politieverbindingsdienst heeft 43 radiokanalen in licentie. De rijkspolitie beschikt over een deel daarvan en benut de mogelijkheden met veel succes. De betekenis van de mobilfoon schuilt niet alleen in tijdsparing en besparing van materieel of in de waardevolle mogelijkheid van snelle meldingen aan de centrale posten, maar de efficiency werkt ook omgekeerd. Door een voortdurend overzicht van de positie van surveillerend materieel kunnen vanuit de centrale posten ook meldingen die op andere wijze inkwamen, bijvoorbeeld van ongevallen, direct worden doorgegeven aan het voertuig dat het dichtst bij de opgegeven plaats is.

Het is geen wonder dat men zich afvraagt hoe de politie ooit doelmatig heeft kunnen werken zonder mobilfoon en dat in het korps rijkspolitie dat met zijn noodzakelijke verbindingen over het gehele land in staat is het meeste profijt van de mobilfoon te trekken, (te recht) de mening heerst, dat in deze tijd een wagen zonder mobilfoon waardeloos is voor de executieve dienst.

Het mag zo zijn dat de politieverbindingsdienst de licentie van 43 radiokanalen heeft en van die „koek” kanalen heeft toegewezen aan het korps rijkspolitie, maar het

korps rijkspolitie is op zijn kanalen „baas in eigen huis”. Het korps heeft 29 mobilfoonstations ingericht, die voor een hecht net van waardevolle verbindingen zorgen.

De efficiency kan evenwel nog aanzienlijk worden uitgebreid wanneer de bemanningen van de rijkspolitievoer- en vaartuigen ook direct onderling contact kunnen zoeken zonder de tussenschakel van de vaste mobilfoonposten. In dit verband hebben proeven met twee relaiszendes in Bergambacht en Bilthoven ten behoeve van dit directe contact, reeds belangrijke resultaten opgeleverd, met name ook bij de organisatie rond de uitvaart van koningin Wilhelmina op 8 december 1962. Het wordt hiermee dus mogelijk dat de bemanning van een surveillerende wagen bij Delft zonder meer kan spreken met een wagen die ergens bij Utrecht rijdt.

Speciaal ook bij grote verkeersconcentraties op spitsuren of hoogtijdagen is dit van groot belang. Intussen kan ook de R.P. 200 dienst doen als relaisstation en is er ook het rijdend mobilfoonstation dat weer mogelijkheden biedt om een apart mobilfoonnet op te bouwen bij

evenementen. Op bepaalde afstanden kunnen dan aparte eenvoudige mobilfooninstallaties worden neergezet zodat alle posten langs bijvoorbeeld een T.T.-circuit in constante verbinding kunnen staan met de centrale post.

De ontwikkeling gaat voort: ook de G.S.A.'s oftewel de groepssurveillanceauto's worden alle met een mobilfoonapparaat uitgerust. Langzamerhand gaat daarmee ook de situatie tot het verleden behoren dat men bij de groep de surveillerende manschappen urenlang „kwijt” is, dat zij zijn opgeslokt door hun gebied en dat men zelfs niet weet waar zij zich precies bevinden. Ook het feit dat de proeven met een mobilfoon op een motorrijwiel succesvol zijn verlopen duidt op een verdergaande ontwikkeling. Tijdens de uitvaart van koningin Wilhelmina was de motor van de spitsrijder voor de stoet met een mobilfoon uitgerust.

Een nadeel van de huidige toestand is wel, dat iedere bezitter van een radiotoestel met F.M.-band de in het gebied waar hij woont gevoerde politiemobilfoongesprekken kan ontvangen. Dat levert normaal ge-

De opperwachmeester J. Verhagen als mobilfonist.

sproken weinig hinder op, temeer omdat de doorsnee-radioluisteraar bij deze gesprekken nog minder belang heeft dan bij de gesprekken die op de visserijband worden gevoerd. Bij berichten tijdens een klopjacht, die ergens — ongemerkt door het publiek — gaande is of voor recherchededelingen kan de zaak anders liggen en daarbij wordt uiteraard de grootst mogelijke omzichtigheid betracht. Er is nog geen sprake van een vast code, wel wordt al steeds meer gestreefd naar een zekere uniformiteit en naar bondigheid in het mobilfoonverkeer van de rijkspolitie. De ongewenste omstandigheid, dat iedereen de gesprekken kan opvangen kan worden afgezwakt door te switchen op andere kanalen. Een feit blijft overigens dat bijvoorbeeld in Amsterdam kranten alle mobilfoonmeldingen ontvangen en soms nog vóór de politie uitrukken naar een daarin aangegeven plaats en dat zulks onaangename gevolgen voor een eventueel onderzoek zou kunnen hebben.

P.V.D.-zorgen

De ontwikkeling van het mobilfoonverkeer betekent een aanzienlijke belasting voor de politieverbindingsdienst. Het bij de rijkspolitie sterk manuren besparende apparaat (al merkt men van die besparing aan manuren niet zoveel door de steeds groeiende politietaak) heeft bij de politieverbindingsdienst een tekort aan manuren of beter: aan deskundig radio-technisch personeel doen ontstaan.

Voor de oorlog was er bij de gemeentepolitie te Amsterdam een mobilfoon in bedrijf, maar dat leek allemaal nog niet veel op de apparaten van nu.

In 1946 verschenen de eerste Engelse mobilfoons. Nu zijn er 1500 apparaten in gebruik bij de politiekorpsen in Nederland, waarvan reeds ver over de vierhonderd bij het korps rijkspolitie, zulks met een snelle toename. Tot voor enige jaren was er een jaarlijkse toename van 20 tot 30 apparaten, maar in 1961 waren het er 146, in 1962 werden ruim 100 voertuigen van een mobilfoon voorzien en dit jaar zal een uitbreiding met omstreeks 140 apparaten noodzakelijk blijken.

Dat betekent een belangrijke inves-

De kapitein A. C. Vogel bezig om op een (magnetische) platkaart de positie van de voertuigen bij te houden aan de hand van mobilfoonmeldingen op 8 december 1962.

tering, aangezien één apparaat omstreeks vierduizend gulden kost. Wie evenwel nagaat wat de betekenis is en de besparing die de mobilfoon oplevert nagaat, zal tot de conclusie komen dat deze wonderen van de moderne techniek zichzelf terugverdienen. Bovendien gaat een dergelijke apparatuur zo'n tien jaar mee en reist dus een en dezelfde installatie mee in vier of vijf auto's. Dat betekent overigens weer dat de centrale werkplaats van de politieverbindingsdienst in Bilthoven niet klaar is met een eenmalige montage of het verrichten van reparaties. Wanneer de auto's „eruit” gaan, komen ze terug in de p.v.d.-werkplaats waar de mobilfoon in het nieuwe voertuig wordt ingebouwd. Dat brengt een extra belasting mee voor deze werkplaats waar men met het beschikbare radio-technisch personeel de ontwikkeling niet kan bijhouden. Een voorbeeld daarvan is dat in diverse groepssurveillancewagens al maanden geleden een installatie werd ingebouwd maar dat voor andere G.S.A.'s de apparatuur al een half jaar klaar ligt zonder dat men aan het inbouwen kan toe-komen.

Meer perfectie

De mobilfoon is bij de politie belangrijker geworden dan de telefoon voor het publiek. Door de toename van het aantal apparaten is evenwel ook perfectionering van het net nodig geworden.

Doordat ook de landgroepen de beschikking krijgen over met mobilfoon uitgeruste auto's bestaat de behoefte ook de commandovoering per mobilfoon te doen. Nu belt het groepsbureau de verkeersgroep van het district, die dan de wagen oproept, het antwoord krijgt en weer doorgeeft. Als er nu één groep aan de lijn hangt gaat dat, maar wanneer er meer komen, wordt de mobilfonist een soort duizendpoot.

Men zoekt nu een oplossing voor deze problemen door een zodanige wijziging van het bestaande net te vinden dat in de toekomst meerdere mobilfoons kunnen worden opgenomen, terwijl tevens de groepscommandanten de mogelijkheid krijgen rechtstreeks contact te onderhouden met de bij hun groep ingedeelde voertuigen.

Zo zitten er aan die simpele „praat-kastjes”, die de politie onschatbare diensten bewijzen en die een efficiënt functioneren van een politiekorps in deze tijd mogelijk maken, toch nog problemen. Daarbij is het verheugend dat de politieverbindingsdienst nog beschikt over mensen die hun taak ook als een soort hobby zien en in staat zijn ook daarvoor een oplossing te vinden, zulks voor zover het 't korps rijkspolitie betreft in samenwerking met de algemene inspectie waar men voor de huidige ontwikkeling een open oog en een goede belangstelling koestert.

Technici werken op achtergrond aan vervolmaking mobilfoon

Achter het dagelijkse mobilfoonverkeer staan niet alleen de mobilofonist of degenen langs de weg, die de centrale figuren zijn in het spel van vragen en antwoorden, de politie een zeer lange, flitsend reagerende arm geeft, maar daar staan ook de technici van de politieverbindingsdienst in de centrale werkplaats te Bilthoven of in de werkplaatsen te Groningen en Den Haag en vooral de technici van de bedrijven die de apparatuur van jaar tot jaar vervolmaken. Daarbij heeft vooral de Storno te Kopenhagen, een van de grootste bedrijven van radiotelefonie-apparatuur in Europa met succes naar een vervolmaking van de mobilfoon gestreefd en het is niet verwonderlijk dat deze apparatuur ook bij het korps rijkspolitie in toenemende mate in gebruik

kwam. Bij het bepalen van een keuze speelt niet slechts het feilloos functioneren een rol, maar met name ook het stroomverbruik en omvang en gewicht van de installatie, de schokbestendigheid en de toegankelijkheid van de apparatuur voor het verrichten van reparaties. In de wedloop voor vervolmaking boekten de technici van Storno belangrijke successen, onder meer door de Stornophone V, die voor 67% werd getransistoriseerd hetgeen onder meer resulteerde in een stroomverbruik van slechts 20 Watt in de stand-bijstand. Het zendvermogen van deze apparatuur, die leverbaar is voor 1, 2, 4 of 8 kanalen, bedraagt 10 Watt. Het geringe stroomverbruik en de waterdichte constructie maakten het mogelijk deze apparatuur niet alleen in auto's maar ook op motoren

toe te passen. In dit apparaat is bovendien een squelch-relais ingebouwd, zodat claxonoproep mogelijk is. Er zijn diverse mogelijkheden voor toonoproep. Feiten als deze dwingen ook respect af voor de capaciteiten van de technici, die voortdurend bezig zijn met de vervolmaking van de mobilfoon: die simpele kastjes waarmee u en uw collega's dagelijks contact hebben.

OPTREDEN RESERVIST ZEER GEWAARDEERD

Het is al weer enige maanden geleden dat er in de buurt van Marssum openbare schennis der eerbaarheid werd gepleegd tegenover 2 jeugdige meisjes. Deze vlogen naar huis terug en vertelden aan hun vader wat er gebeurd was. Vlug optreden was hier geboden, dat begreep die vader ook wel. En aangezien de plaatselijke politie niet zo spoedig te bereiken was, ging hij naar zijn overbuurman, de reserve-wachtmeester der rijkspolitie H. van der Wal. Nadat vlug het een en ander verteld was, deed Van der Wal zijn tuniek aan, zette zijn uniformpet op en spoedde zich in een auto naar de aangegeven plaats. Daar trof hij een man aan, die door één der meisjes — die meegegaan waren — als de dader werd herkend. De man ontkende echter, maar toen hem werd voorgesteld om naar de woning van de rayon-commandant te gaan, stemde hij hierin toe. Na eerst ook toen nog ontkend te hebben, bekende hij tenslotte dit misdrijf gepleegd te hebben. Door het snel en doelbewust optreden van deze reserve-wachtmeester (waarop het in dergelijke zaken in de regel aankomt, wil men succes hebben) werd dus het misdrijf opgelost. De districtscommandant, de majoor J. Rodenhuis heeft op de contact- en vormingsbijeenkomst te Franeker, nadat de diploma's en medailles waren uitgereikt, de van niets wetende reserve-wachtmeester H. van der Wal een besluit uitgereikt, waarin hij zijn bijzondere waardering uitsprak voor het snelle en doelbewuste optreden van Van der Wal.

De mobilfoon heeft ook op de motoren zijn waarde al bewezen. Het spreken en luisteren onder het rijden geeft vooral spitsrijders bij begeleidingen veel gemak. Op de foto de wmr. 1e kl. G. van Osch van de verkeersgroep Dordrecht.

Via Van Wassenaar en Van Polanen naar de stamvaders van Nederlands en Belgisch Vorstenhuis

door de overste Jhr. W. A. GEVERS DEYNOOT te 's-Gravenhage
Foto's: Techn. Recherche 's-Hertogenbosch en Arnhem

Jan van Polanen I, gehuwd met Catharina van Brederode, respectievelijk in 1342 en 1372 in de kerk te Monster begraven, zagen wij reeds op het overzicht bij het vorige artikel vermeld. Zij hadden een talrijk nageslacht, waarvan ik voor een deel weer een overzicht heb opgesteld, het derde en laatste overzicht van de uitgebreide familie Van Wassenaar dat ik u denk te geven.

Zoals ik u reeds mededeelde, werden de zoons van Jan van Polanen en vooral de oudste zoon, Jan van Polanen II, ongelofelijk rijk, omdat zij niet alleen van hun vader maar ook van hun neef Willem van Duvenvoorde (Snikkerieme) erfden. Jan kon Almonde, Dubbelmonde, goederen te Mechelen, de tol te Ammers en Niemandsvriend, het schoutambacht Geertruidenberg, Batenbrugge, Oosterhout, Capelle en Nieuwkerk aan de IJssel, Ridderkerk, Zuidbroek, Brandwijk, Streveland, Gijbeland, Bleskensgraaf, Vreeswijk, Van der Niervaart, de Lier, Maasland, Westkerke, het ambacht Twintighoeven, Overwaspik, Stevensambacht, Monsterkerk, Strevelshoek, Raamsdonk en Breda het zijne noemen. Bovendien huwde hij eerst met Oda van Hoorne, die erfdochter was van het geslacht Van Putten en Strijen en daardoor ook grootgrondbezitster en zelf verwierf hij in 1342 door koop, de Heerlijkheid van der Lecke, die vrijwel de gehele Krimpenerwaard omvatte. Een koop als hier bedoeld moet

Een vrij oud hoekje van de Koninklijke Militaire Academie te Breda, dat eens het belangrijke Kasteel van Breda is geweest, waar eerst de Heren van Polanen en later de Graven van Naussau hun residentie hebben gehad.

in het licht van de tijd worden gezien, de Graaf van Holland verkocht een dergelijk erfelijk leen niet aan iedereen; dat Jan deze Heerlijkheid kon kopen, vond zijn oorzaak in het feit dat het eerder in de familie van zijn moeder, Van Brederode, was geweest en door gebrek aan mannelijke nakomelingen weer aan de graaf was vervallen. Wij zagen iets soortgelijks al bij Philips van Wassenaar, die het burggraafschap van Leiden kon kopen.

Jan van Polanen was een belangrijke figuur in de Hoekse partij en mede daardoor werd zijn stamslot Polanen in 1359 door de Kabeljauwen verwoest. Het werd spoedig

weer hersteld, maar niet omdat Jan woningzoekende was geworden, want reeds op 10 mei 1350 had hij de eerste steen gelegd van een ander kasteel, dat te Breda, waarin nu nog de officieren van ons leger aan de Koninklijke Militaire Academie hun opleiding krijgen.

Jan hertrouwde eerst met Machteld van Rootseleer en daarna met Margriet von Lippe en werd met zijn eerste twee vrouwen begraven in de grote kerk te Breda, waar zijn graftombe, hoewel deerlijk gehavend, nu nog een bezienwaardigheid vormt.

Uit zijn eerste huwelijk sproot Jan van Polanen III, Heer van der Lecke, die behalve de bezittingen die bij zijn vader reeds werden genoemd, Heer was van Groot en Klein Zundert, Nispen, Sprundel en de Hage. Hij huwde eerst met Maria, natuurlijke dochter van Jan III Hertog van Brabant, die kinderloos bleef, daarna met Odilia van Salm-Obersalm, bij wie hij slechts één dochter kreeg, te weten Johanna of Jenne van Polanen van der Lecke, geboren 10 januari 1392, die op 1

augustus 1405 huwde met Engelbrecht I, Graaf van Nassau, Dietz en Vianden, die als stamvader van ons vorstenhuis wordt beschouwd.

Feitelijk moet dit huwelijk als de oorzaak worden gezien, van de omstandigheid dat wij een Nassauvorstenhuis hebben, want doordat Engelbrecht met de goederen van zijn vrouw werd beleend, ontstond het grondbezit en daarmee de aanzienlijke positie der Nassau's in de Nederlanden en werden zij daaraan hecht verbonden. Ik hoop u van Engelbrecht, zijn voor- en nageslacht echter later nog iets te vertellen. Jan van Polanen III ligt ook begraven in de grote kerk te Breda, maar van zijn tombe is weinig over; van zijn eens zo mooie gepolychromeerde beeld dat op de grafzerk rustte, zijn ons nog slechts wat steenklompen gebleven en van de wapenschilden die het monument eens sierden, zien wij nog slechts de moeten.

Mij rest nu nog slechts u te noemen: Heer Otto van der Lecke, Heer van Hedel en Almsteen, zoon van Jan van Polanen II en zijn der-

de vrouw, Margaretha von Lippe. Hij is 20 oktober 1428 overleden en werd te 's-Heerenberg begraven. Hij huwde vóór 1395 met Sophia, erfdochter van Bergh en Bylandt, overleden 27 mei 1412 en eveneens te 's-Heerenberg begraven. Hun kinderen, bewoners van het machtige kasteel Bergh te 's-Heerenberg, gingen de naam en het wapen Bergh als de hunne gebruiken, maar in feite was dit nieuwe geslacht van de Heren en Graven van den Bergh toch een tak van ons oude geslacht Van Wassenaer. Ten bewijze daarvan voerden zij aanvankelijk dan ook in het eerste en vierde kwartier van hun gevierendeelde wapen het wapen Van der Lecke of Van Polanen en in het tweede en derde kwartier het wapen Van den Bergh, zijnde: „in zilver een goud genagelde, getongde en gekroonde leeuw, met een zwarte schildzoom beladen met elf gouden penningen”; maar na een paar generaties verloochenden zij — heraldisch gezien althans — hun afkomst en lieten zij het Van Polanenwapen weg. Zij werden voorouders van vele gekroonde hoofden,

o.a. ons vorstenhuis, de Hohenzollern's en het Belgische vorstenhuis.

Mag ik hiermede het geslacht Van Wassenaer, waarvan thans nog een tiental mannelijke nakomelingen over zijn, voor zover voor ons van belang, geheel hebben behandeld, mij rest nog u enige families te noemen, die, hoewel hun afstamming uit dat geslacht niet kan worden bewezen, toch wel zo dicht daar bij hebben geleefd, dat de sporen daarvan nog steeds zijn waar te nemen. In de eerste plaats wil ik u daarvan noemen, het boerengeslacht Wassenaar in Friesland in het Bildt, te Jelsum en in Harlingen; misschien herinnert u zich dat de Sjah van Perzië, toen hij indertijd een statiebezoek aan ons land bracht, bij die familie stamboekvee ging bekijken. Deze familie, bij de genealogen welbekend, voert als wapen: „in rood een zilveren dwarsbalk, vergezeld van drie zilveren wassenaars”. Het is gebleken dat dit geslacht uit Lisse en Sassenheim stamt en financieel iets te maken heeft gehad met het oude riddergeslacht Van Wassenaer. Of het daaruit, mogelijk uit een dochter of uit een bastaard, is voortgekomen, is niet aangetoond kunnen worden. Ik neem aan, dat dit in de familie-overlevering wel zal worden verteld, maar als men in dit opzicht aan zulke overleveringen geloof hecht, hebben onze oude ridders wel erg veel wettige nakomelingen gehad en zouden er erg veel archiefstukken moeten zijn verloren gegaan. Dikwijls kan men trouwens de fouten van zulke overleveringen aantonen. IJdelheid is nu eenmaal een zeer menselijke kwaal!

Dan is er nog een predikantenfamilie geweest, waarvan de leden zowel in Friesland als in Amsterdam hebben gestaan, die zich Van Wassenaer noemde en als wapen voerde: „gedeelde: I. doorsneden: a. in blauw een gouden balk; b. in rood drie zilveren wassenaars; II. in zwart een smalle gouden driehoek, linksschuin gesteld met de punt naar boven”. Vermoedelijk stamt deze familie uit een Van Wassenaer-bastaard, die in de 15e eeuw heeft geleefd, maar ook dit is niet bewezen.

Tot de huidige Nederlandse Adel heeft het in 1892 uitgestorven geslacht behoord van de Jonkeren

Graftombe van Jan II van Polanen en zijn eerste twee vrouwen: Oda van Hoorne en Machteld van Rootselaar, in de Grote Kerk te Breda. Helaas zijn de beelden in de beeldens Storm en nadien vrij ernstig beschadigd, maar ook wat overbleef is nog zeer het bekijken waard.

(nadruk verboden)

En dit was da

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

was dan 1962

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

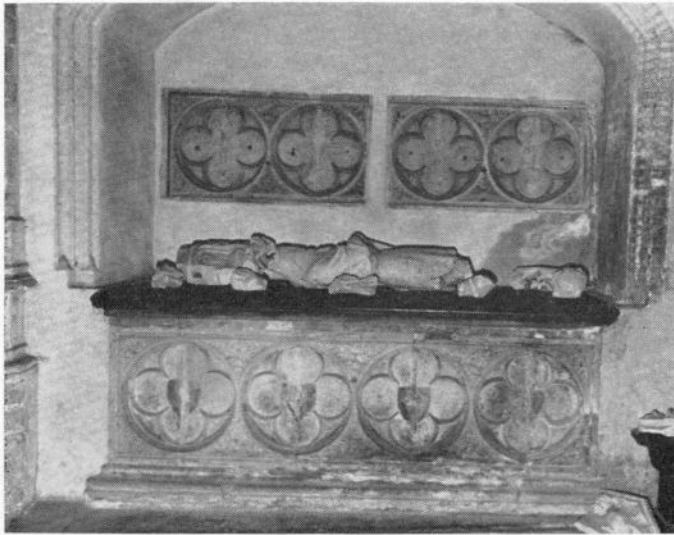

Foto links: Grafombe van Jan III van Polanen. Oorspronkelijk stond deze tombe midden in het koor van de Grote Kerk te Breda, doch later is hij naar deze nis verplaatst. Het in de achtermuur ingemetselde beeldhouwwerk is kennelijk de achterzijde van de tombe geweest. De beeldenstorm heeft ook van dit monument weinig overgelaten, maar de wapens zullen wel in de franse tijd zijn verdwenen.

Foto midden: Het machtige kasteel Berg te 's-Heerenberg zoals het er thans uitziet. Hoewel de gebouwen die wij zien niet zo heel erg oud zijn en vele malen zijn gerestaureerd en herbouwd, kunnen we aan de vorm daarvan toch wel zien welk een geweldige versterking dit kasteel in de middeleeuwen moet zijn geweest.

Foto onder: Nog een afbeelding van het kasteel Berg te 's-Heerenberg. Het wapen boven de ingangspoort is rechts boven iets groter nogmaals weergegeven, zodat u kunt zien dat dit het wapen is van de Graven Van den Bergh.

(nadruk verboden)

Half-Wassenaer, dat voor zover is na te gaan, stamde uit een in 1573 geboren landbouwer, Jan Janszoon Half-Wassenaer, in de „Mient” bij „Eikenduinen”, welke woonplaats volgens de familie-overlevering, halverwege Wassenaar zou hebben gelegen. Deze verklaring van de naam, waaraan natuurlijk de afstamming uit het riddergeslacht was verbonden, komt mij niet erg waarschijnlijk voor. Wel ligt de Mient bij Eik en Duinen, thans respectievelijk een straat en een begraafplaats in Den Haag, ongeveer halverwege tussen Wassenaar en Monster, de zetels van de voornaamste familietakken Van Wassenaar en Van Polanen, maar dat de naam hier op een geografische — en niet op een biologische helft zou slaan, wil er bij mij toch niet erg in!

Het wapen: „gedeeft: I. effen zilver; II. doorsneden: a. in rood een gouden dwarsbalk; b. in blauw drie zilveren wassenaars”, zou men kunnen beschouwen als een wapen, ontstaan uit die der beide ouders: het gedeelte waar het wapen van vaders wapen behoort te staan is blank gelaten, hij had dus geen wapen; het wapendeel van moeders familie is dat van het geslacht Van Wassenaar, zij het dat de helft daarvan is weggelaten en de kleuren zijn omgewisseld.

Hiermede heb ik voldoende gezegd over de personen die het wapen met de drie wassenaars droegen, in een volgend artikel zullen wij zien dat zij dat wapen op vele plaatsen hebben achtergelaten.

N. J. Bijlsma als districts- commandant Almelo

Het district Almelo heeft afscheid genomen van de overste N. J. Bijlsma, die inmiddels per 1 januari 1963 is opgevolgd door de kapitein J. Zipp. Enkele honderden mensen waren naar Almelo gekomen, waar zij de overste en mevrouw Bijlsma een afscheidsmiddag bereidden, die zich kenmerkte door een sfeer van vriendschappelijke hartelijkheid en dank, waardering en hoogachting. De receptie genoot de belangstelling van tal van autoriteiten: mr. B. I. A. A. ter Veer, procureur-generaal, fungerend directeur van politie te Arnhem en dr. C. F. Diesch als vertegenwoordiger van de Commissaris der Koningin in de provincie Overijssel, behoorden tot de aanwezigen. Bijna alle burgemeesters wier gemeenten in het district Almelo liggen, waren gekomen, evenals leden van de zittende en de staande magistratuur, alle korpschefs van gemeentepolitie uit de provincie Overijssel, de commandant van de vliegbasis Twente, officieren van de Koninklijke Marechaussee, vertegenwoordigers van de Rijkswaterstaat, van invoerrechten en accijnzen, jachttopzichters, en uiteraard, naast het voltallige personeel van de staf, vele personeelsleden uit het district Almelo. Nadat de kolonel P. Oom, territoriaal-inspecteur in het ressort Arnhem de middag met een woord van welkom aan de aanwezigen geopend had, voerde een lange rij sprekers het woord. Een groot aantal cadeaus onderstreepten de hartelijke en waar-

derende woorden die tot de overste werden gericht, waarbij ook mevrouw Bijlsma niet vergeten werd. Uiterlijk onbewogen liet de scheidende districtscommandant de stroom van vriendelijke woorden over zich heen gaan. Toen echter de officier-toegevoegd in het district Almelo, de luitenant Th. van Dolderen, als een der laatste sprekers het afscheidscadeau van het gehele district aanbood, en er onder het groene kleed dat al die tijd het geïmproviseerde spreekgestoelte had bedekt, een prachtig televisietoestel tevoorschijn kwam, werd het de overste zichtbaar te veel.

Inderdaad was dit cadeau, evenals alle andere, geen routinegeschenk dat men een scheidende chef, waarmee over enkele dagen de dienstbanden worden verbroken, aanbiedt. Het was een manifestatie van dank en waardering, van hoogachting, die men de overste Bijlsma als districtscommandant, maar ook als mens, altijd heeft toegedragen.

Na de aanbieding van dit cadeau voerde de kolonel Oom nog het woord tot de scheidende functionaris. Tot slot van de bijeenkomst sprak de overste Bijlsma woorden van dank. De overste besloot hiermee zijn politieke loopbaan die hij begon als adj.-inspecteur bij de gemeentepolitie te Deventer. Na enkele jaren vertrok hij naar Leeuwarden waar hij als inspecteur de rekerchedienst had. In 1946 werd de overste Bijlsma districtscommandant te Almelo.

De Rijkspolitiekalender 1963 verscheen in een nieuw gewaad, namelijk op breder, minder hoog formaat en met een modern titelblad in de vorm van een deel van een krantepagina. Helaas is het de vraag of deze nieuwe r.p.-kalender daarmee als geheel beter is dan wij gewend zijn. Het op het titelblad in de bestaande krantepagina ingevoegde bericht en de wijze waarop een foto met bijschrift daarin zijn opgenomen, zijn journalistiek en „opmaaktechnisch” ietwat vreemd, terwijl het afwijkende lettertype het niet doet. Het kalendarium verdient weer lof. Alleen vragen wij ons af waarom boven de ruimte die voor privé-aantekeningen beschikbaar is, „niet te vergeten” staat en waarom wij daar niet lezen „niet vergeten” ofzo. Over de keuze van de foto's kan men van mening verschillen, maar op een paar uitzonderingen na (bijvoorbeeld bezoek van H.M. de Koningin aan het korps rijkspolitie, korps-atletiekwedstrijden, wachtmeester in sneeuw) zijn wij er niet zo bar enthousiast over. Op het kalenderblad voor maart bijvoorbeeld is onder het bijschrift „als Papa „Opper” wordt” een „politievrouw” te zien, die de „vierde streep” op de uniformjas van haar man naait, terwijl zoonlief toekijkt. Waarom moet daar zo bar ernstig bij gekeken worden, is „opper” worden niet plezierig, dachten wij. Waarom ook is deze „pappa” een „papa”, waarom heeft moeder een schilderij en een schemerlampsnoer in het hoofd en waarom moesten dat rookstel erbij en die lege stoel? Het blad voor juli werpt weer andere vragen op. Wat moet nou die wachtmeester uitgerekend bij de lingerie-afdeling van de markt? En nog dringender is de vraag wat met dat bijschrift „zoveel hoofden, zoveel zinnen” precies bedoeld wordt. Voor het overige: hoeveel plezier het ons ook doet het Korpsblad Rijkspolitie, in gezelschap van Hofnar en het Algemeen Politieblad aan te treffen op de enige kleurenfoto bij november, zeggen wij toch: zonde van de kleurenplaat, die namelijk niets zegt.

Het is allemaal jammer en de vraag rijst of de commissie — voor wier activiteiten overigens alle respect — te weinig materiaal voorhanden had voor een betere, meer sprekende keuze. Het zou wanneer dat het geval is, aanbeveling verdienen nieuwe bronnen aan te boren, want de r.p.-kalender is zo langzamerhand een waardevolle traditie geworden, die wij — ondanks de kritiek van dit jaar — niet graag zouden willen missen.

B. den O.

De overste en mevrouw Bijlsma nemen afscheid van enkele korpschefs van gemeentepolitie, v.l.n.r. in uniform, de korpschefs van gemeentepolitie te Hengelo-O., Almelo en Kampen.

Puzzel was niet zonder verrassingen

De Sinterklaaspuzzel heeft heel wat abonnees aan het werk gezet en een groot aantal inzendingen werd ontvangen. Tot onze spijt bleken er enkele foutjes in de opgave te zitten, die overigens voor de inzenders geen moeilijkheden hebben opgeleverd. Het betrof 25 horizontaal en 7 verticaal, alsmede 138 horizontaal en 139 verticaal, waar respectievelijk bedoeld was: n.o. en osmium en ra en gom. Ook heeft de samensteller — wien wij niettemin voor zijn medewerking hartelijk danken — zich een dichterlijke vrijheid veroorloofd bij verticaal 53, door Eri in plaats van Erie te schrijven. Voor velen was een struikelblok horizontaal 26 in combinatie met verticaal 11 waar respectievelijk „of” en „sloven” moest worden ingevuld. In veel oplossingen was voor 11 verticaal voor zwoegen het woord „slaven” gekozen. Hiertegen is geen bezwaar, maar dan klopt 26 horizontaal niet omdat dan als voegwoord „af” ontstaat, hetgeen geen voegwoord is. Voor 14 verticaal hadden ook velen het woord „leus” ingevuld, hetgeen „meug” moest zijn. Wij danken alle inzenders, in het bijzonder hen die bij hun oplossingen enkele vriendelijke woorden tot de redactie richtten, soms in de vorm van een gedicht, soms als limerick.

Der gewoonte getrouw, is het aantal prijzen afgestemd op het aantal inzendingen. De gelukkige winnaars — aan wie de prijzen inmiddels zijn toegezonden — zijn:

- provincies GRONINGEN, FRIESLAND en DRENTE (140 inzendingen):
 1e prijs f 10,—: mevr. G. Duut-v. Lenning, C. G. Wiegsweg 33, Finsterwolde. L. Brouwer, Violentastraat 33, Assen.
 2e prijs f 7,50: A. Groothuis, Z.diep 163, Nieuw-Buinen. G. Lubberts, Mr. Hr. Smeengeweg 8, Koekange.
 3e prijs f 5,—: G. J. Overbeek, J. Riemerstraat 1, Wehe. J. ten Cate, Straatweg 39a, Lemmer.
 4e prijs f 2,50: H. Smit, Bûtsingel 13, Joure. C. Hospes, Prof. Vitringastraat 21, Franeker.

- provincies ZUID-HOLLAND en ZEELAND (53 inzendingen):
 1e prijs f 10,—: H. van der Graaf, Beatrixstraat 12, Groot-Ammer.
 2e prijs f 7,50: Kl. van der Meer, Zanddijk 11, 's-Gravenzande.
 3e prijs f 5,—: Mevrouw A. F. de Rook-Lamb, Beukelsdijk 159c, Rotterdam.
 4e prijs f 2,50: C. Karman, Hoekstraat 30, Sassenheim.

- provincies GELDERLAND en OVERIJSEL (50 inzendingen):
 1e prijs f 10,—: G. Trip, Kerkstraat 42, Putten.
 2e prijs f 7,50: Chr. Slot, Nieuw-Guincastraat 18, Urk.
 3e prijs f 5,—: J. Oosting, Meppelerweg 39, Balkbrug.
 4e prijs f 2,50: Th. W. van Schaik, Raadhuisstraat 36, Maurik.

- provincies NOORD-HOLLAND en UTRECHT (37 inzendingen):
 1e prijs f 10,—: C. J. Brunott, Frans Halsstraat 18, Zaandam.
 2e prijs f 7,50: A. IJtsma, Vuntuslaan 33, Loosdrecht.
 3e prijs f 5,—: J. W. Steen, G. van Stoutenborchstraat 6, Mijdrecht.

- provincies NOORD-BRABANT en LIMBURG (24 inzendingen):
 1e prijs f 10,—: J. H. van den Elshout, IJsselsingel 26, 's-Hertogenbosch.
 2e prijs f 7,50: A. van Harberden, Wilhelminaplein 33, Someren.
 3e prijs f 5,—: J. van den Berg, Kerkstraat 24, Berghem.

En dit is de oplossing:

HORizontaal:	31. estrik	59. Ee	85. en
1. mee	32. garve	60. ets	86. ala
4. kolos	35. largo	62. serie	87. tenen
9. biest	36. c.i.	65. ar	89. tele
13. d.m.	37. Ur	66. e.o.	91. opa
15. yes	38. enkel	67. gelijkstelling	93. non
16. interest	39. l.o.	69. baronie	96. dr. of:
19. uk	42. hé	71. nor	ir, mr, ds.
20. la	43. me	73. er	98. re
21. de	44. re	74. aker	99. teen
22. te	45. ne	76. baar	100. monding
24. Lena	46. er	79. long	102. N.S.
25. N.O. (m.o.)	47. stellage	81. schar	104. aroma
26. of	52. gez.	83. als, of: eer	106. er
28. adres	54. nagalm	dat, dus, dan	107. A.G.
	58. St.	84. ave	108. ene

110. N.L.	136. si of: do,
111. ober	re, mi, fa
113. Tegelen	137. n.t.
of Bemelen	138. ra (r.g.)
117. retort	140. ma of pa
120. Santiago	142. te
122. Nero	143. ego
123. tolerabel	145. mos
124. N.N.	147. al
125. rood	149. nee
127. fee	152. lt.
129. N.B.	154. emir
130. mi	155. ra
131. Erp	156. er
132. dom	157. ei
135. gat	

VERTICAAL:

1. Myra	70. arrangeren
2. Ee	72. Ob
3. estrade	75. kranig
4. kenschets	77. Ave
5. oratie	78. rentabiliteit
6. le	79. lettergrepen
7. osmium	80. oneer
(osmium)	82. haan
8. stokregel	87. trans
9. burgerzin	88. eerland
10. ik	90. le
11. sloven	91. om
12. tafelen	92. Po
13. d.d.	94. on
14. meug	95. Aneta
17. N.L.	97. R.M. of Sh.
18. T.E.E.	101. Dante
23. eer	103. snob
27. Allegro	105. mot
29. d.l.	109. ere
30. S.G.	112. e.a.
33. Ane	114. ge
34. R.K.	115. er
40. ora	116. lof
41. Essen	118. erbarmen
48. T.T.	119. t.l.
49. lee	121. N.N.
50. lel	121a. oor
51. gek	126. oproer
53. Eri (m/z Erie)	128. emotie
55. aar	130. mat
56. lei	133. om of op
57. moe	134. mal
61. sten	139. gom (aom)
62. sl.	141. var
63. egaal	144. ge
64. Abe	146. si
67. graan	148. la
68. ergdenkend	150. de
	151. or
	152. le
	153. T.I.

Aantal R.P.-Porsches wordt uitgebreid

Het aantal Porsches waarmee de Surveillancegroep Autosnelwegen (S.A.S.) van het korps rijkspolitie opereert op de dubbelbaans auto-wegen, zal worden uitgebreid van twaalf tot zestien. Het succes van het optreden met de Porsche, dat reeds bij de uitgebreide proeven met een wagen naar voren kwam, is in versterkte mate tot uiting gekomen. Reeksen aanwijzingen, wenken, waarschuwingen en ook adviezen dienen de veiligheid van het verkeer. Dikwijls ook blijken de Porsches op ongevallen te stuiten, waardoor een snelle melding aan T.P.W., verkeersgroep en plaatselijke commandanten, alsmede het vlot verlenen van eerste hulp mogelijk wordt.

J. M. A. Kasprowicz, hoofd bureau reserve-rijkspolitie

Met ingang van 1 januari 1963 is door de Algemeen Inspecteur — in overleg met het Hoofd van de Directie Politie van het Ministerie van Justitie — aangewezen tot Hoofd van het Bureau reserve Rijkspolitie van de Algemene Inspectie van het Korps Rijkspolitie, de ambtenaar voor bijzondere diensten bij de Algemene Inspectie, de heer J. M. A. Kasprowicz. De heer Kasprowicz — op 26 maart 1908 geboren — behaalde na zijn middelbare schoolopleiding, het diploma Zeevaartschool en het diploma stuurman (G.H.V.). Als koopvaardijofficier bij de Kon. Holl. Lloyd bevoer hij vele wereldzeeën. De crisisjaren — omstreeks 1930/1934 — welke ook hun stempel drukten op de zeevaart, waren mede oorzaak dat hij ging uitzien naar een andere carrière. Hij koos het politievak en behaalde in 1935 het inspecteursdiploma. Gezien de in die jaren zeer beperkte mogelijkheden om als inspecteur van politie te worden aangesteld, aanvaardde hij in 1936 een functie bij het toenmalige Korps Rijksveldwacht. Hij begon zijn loopbaan bij dat korps op het bureau van de toenmalige districtscommandant te 's-Gravenhage in een administratieve functie. Teneinde zich ook ervaring in de dienst bij de executieve onderdelen van dat Korps eigen te maken, werd hij toen achtereenvolgens geplaatst bij de waterpolitie, de plattelandspolitie, de verkeerspolitie en de parketdienst van dat korps. In een later stadium werd hij op het bureau van de Inspecteur van de Rijksveldwacht geplaatst teneinde deze bij te staan bij de opbouw van de Inspectie der Rijksveldwacht.

Mede als gevolg van de algehele mobilisatie in 1939 en de reorganisatie der nederlandse politie onder het bewind van de duitse bezetting in 1940 kon zijn verwachting niet worden verwelkijkt tot adjunct-districtscommandant der Rijksveldwacht te zullen worden benoemd. De heer Kasprowicz werd daarna ingedeeld bij de toenmalige Inspectie der Marechaussee. Bij de opheffing van die inspectie volgde zijn indeling bij het bureau van de „gevolmachtigde voor de reorganisatie van de nederlandse politie” en daar werd hij tewerkgesteld bij het bureau waterpolitie en toegevoegd aan het hoofd van dat bureau. Na ver-

trek van dat hoofd nam de heer Kasprowicz diens taak geheel over, waarbij hem de rang van kapitein der Staatspolitie werd verleend. In 1944 werd hij wegens hem ten laste gelede belediging van Hitler door de S.D. gearresteerd en kwam hij terecht in het concentratiekamp te Amersfoort. Vandaar werd hij in juni 1944 naar Duitsland getransporteerd waar hij op 1 april 1945 door de Amerikanen werd bevrijd. Bij de oprichting van het Korps Rijkspolitie in november 1945 werd hij tewerkgesteld bij de Algemene Inspectie van dat Korps en belast met werkzaamheden bij het bureau personeel. Met ingang van 1 januari 1948 werd hij (in verband met zijn benoeming op evengenoemde datum tot ambtenaar voor bijzondere diensten) eervol ontslagen als kapitein der voormalige Staatspolitie. Bij de oprichting van het Bureau Werving van het Korps Rijkspolitie — in maart 1954 — werd de heer Kasprowicz aangewezen als naaste medewerker en plaatsvervanger van het hoofd van dat bureau.

Kapitein W. H. L. van Nijnanten D.C. Breda

Bij gemeenschappelijke beschikking van de ministers van justitie en binnenlandse zaken is de kapitein W. H. L. van Nijnanten met ingang van 1 augustus 1962 aangewezen als commandant van het district Breda. Hij blijft derhalve in de plaats waar hij op 8 maart 1922 werd geboren. Breda heeft in het leven van de kapitein Van Nijnanten een belangrijke rol gespeeld. Hij aanschouwde er niet alleen het levenslicht, maar keerde er, na in Indonesië de lagere school te hebben bezocht, terug om er het lyceum te doorlopen. Na de bevrijding vertrok hij als oorlogsvrijwilliger naar Engeland. Hij demobiliseerde eind 1947 als res. 2e luitenant en ging naar de school voor politie-officieren te Hilversum. Nadien was hij toegevoegd officier in de districten Dordrecht en 's-Gravenhage en in 1960 keerde hij als officier toegevoegd in het district Breda weer terug naar zijn geboorteplaats.

Kapel kreeg trompetvaantjes

Door een lofwaardig initiatief en de grote activiteiten van mevrouw M. Bijlsma - v. d. Broek, echtgenote van de commandant van het district Almelo van het korps rijkspolitie, hebben echtgenotes van rijkspolitie-officieren een bedrag bijeengebracht waarmee de nog steeds ontbrekende 8 trompetvaantjes voor de Rijkspolitiekapel konden worden aangeschaft. Tijdens een repetitie van de kapel in het Kurhaus te Scheveningen, werden deze bijzonder fraai uitgevoerde vaantjes door mevrouw Bijlsma (in bijzijn van de ere-voor-

zitter, de inspecteur-generaal der rijkspolitie J. Gerritsen en diens echtgenote, die als representante van de dames van de rijkspolitie-officieren optrad) persoonlijk met een hartelijk en van oprecht meelevend getuigend woord uitgereikt.

De generaal Gerritsen heeft mevrouw Bijlsma daarop voor haar spontane en succesvolle bemoeiingen zijn erkentelijkheid en die van de kapel betuigd, hetgeen de kapel-leden onderstreepden met een stevig applaus en een pittige mars.

Noodzakelijke aandacht voor Latijns-Amerika

Onlangs heeft het internationale verbond van christelijke werkgevers (Uniapac) in Brussel een conferentie belegd ter bespreking van de problemen van Latijns-Amerika. Deze bijeenkomst werd niet alleen door vele werkgevers bijgewoond, maar ook door vertegenwoordigers van regeringen en internationale organisaties. Tot de aanwezigen behoorde eveneens Prins Bernhard. De aanwezigheid van Prins Bernhard, vertegenwoordigers van regeringen en internationale organisaties, bewijst dat de verhouding tussen Europa en Latijns-Amerika de geesten steeds meer bezig houdt.

Prins Bernhard zei in zijn rede, dat Europa alles wat in zijn vermogen ligt moet ondernemen om het sociaal-economische ontwikkelingsproces in Latijns-Amerika zo snel en zo goed mogelijk te bevorderen. Hij pleitte tevens voor de oprichting van een Europees instituut voor technische hulpverlening, dat als onafhankelijke instelling of in samenwerking met een Europees ontwikkelingsfonds voor Latijns-Amerika, zou kunnen functioneren.

Ook andere sprekers hebben tijdens deze conferentie met zeer veel nadruk aangedrongen op hulpverlening aan Latijns-Amerika. De tijd dringt. De armoede in die landen is zo onvoorstelbaar groot, dat men niet langer Afrikaanse en Aziatische ontwikkelingsgebieden als de noodgevallen dient te beschouwen die het eerst voor hulp in aanmerking komen. Vergeleken met de Aziatische en Afrikaanse ontwikkelingsgebieden kenmerkt Latijns-Amerika zich door een zeer duidelijk verschil. De afstand tussen rijk en arm is bijzonder groot. „Rijk” betekent hier in de regel zéér rijk en „arm” is een omschrijving voor een levensstaat die alle beschrijvingen tart.

Vandaar ook dat het communisme in Latijns-Amerika een gebied vindt waar — indien wij in het Westen niet snel tot massale hulpverlening komen — grootse successen geboekt kunnen worden.

Om in de grote noden van Latijns-Amerika te voorzien hebben de Verenigde Staten het Verbond van de Vooruitgang in het leven geroepen.

Dit verbond heeft ten doel in de Latijns-Amerikaanse staten de gemiddelde stijging van het inkomen per hoofd van de bevolking in tien jaar tijds op minstens 2.5 % per jaar te brengen.

De betrokken landen zullen hiertoe zelf 80 miljard dollar beschikbaar moeten stellen, terwijl het buitenland 20 miljard zal fourneren. De Verenigde Staten nemen van de buitenlandse hulp 10 miljard dollar voor hun rekening. Van de internationale financieringsinstellingen en van de niet-Amerikaanse landen (West-Europa, Canada, Japan) wordt een bijdrage van 6 miljard verwacht. Tevens is nog voorzien in particuliere investeringen ten bedrage van 3.5 miljard dollar. Als men ook de indirecte Amerikaanse bijdragen via internationale instellingen en de particuliere Amerikaanse investeringen in aanmerking neemt, is het duidelijk dat de Verenigde Staten verreweg het grootste gedeelte van de bijstand leveren. Uit politieke en psychologische overwegingen acht de Amerikaanse regering het echter van groot belang, dat vooral Europa niet achter blijft, teneinde de hulpactie geen zuiver Amerikaans, maar een algemeen-Westers karakter te geven. In het eerste jaar heeft de Alliance for Progress zich teveel tot een hulpprogramma van de Verenigde Staten ontwikkeld.

Wat kan Europa doen om de ontwikkeling van Latijns-Amerika te bevorderen?

De hierboven genoemde conferentie te Brussel heeft een aantal concrete maatregelen voorgesteld. Deze hebben betrekking op gunstiger voorwaarden voor exportkredieten voor kapitaalsgoederen (machines etc.), een overeenkomst met Latijns-Amerikaanse staten ter bescherming van de eventuele Europese investeringen, belastingfaciliteiten voor investeringen, de oprichting van industriële en agrarische ontwikkelingscentra in Latijns-Amerika en de opleiding van Latijns-Amerikanen in Europese bedrijven.

Verder werd op de E.E.G. een beroep gedaan het de Latijns-Amerikaanse landen gemakkelijker te maken hun tropische produkten en halffabrikaten naar West-Europa uit te voeren, bijvoorbeeld door lagere invoerrechten.

Alles bijelkaar een begin, maar een belangrijk begin.

Een zware steen met vrijwel onleesbaar geworden letters dekt het graf van Joseph Sinkel aan de voet van de Grote Kerk te Workum.

★

De winkel van Sinkel

Bijna iedereen kent het „schone” lied over de „Winkel van Sinkel”, waarin alles te koop is: „Daar kan men krijgen, mandjes met vijgen, hoeden en petten en damescorsetten, doosjes pommade, flesjes orgeade (amandelmelk), drop om te snoepen, pillen om te . . . . .” Nou ja, kortom alles! Maar niemand kent de herkomst van dit lied waarop zelfs enige — zij het onbetekenende — variaties in omloop zijn volgens welke de orgeade bijvoorbeeld chocolade wordt. En bijna niemand weet dat diezelfde Winkel van Sinkel werkelijk heeft bestaan en dit jaar precies een halve eeuw geleden werd opgeheven. Het was het eerste grootwinkelbedrijf, het eerste warenhuis met vertakkingen in vele plaatsen van ons land, een familiebedrijf dat in Amsterdam z'n activiteiten moet zijn begonnen, doch waarvan het „zakelijk brein” voor een belangrijk deel in Leeuwarden was gevestigd. Behalve in Amsterdam, Leeuwarden, Utrecht, Leiden en Den Haag ligt er aangaande de Winkel van Sinkel ook nog een tragisch stuk geschiedenis in de Friese stad Workum, waar op het kerkhof naast de fraaie grote kerk een van de grondleggers van het legendarische bedrijf begraven ligt. Honderdveertig jaar geleden, in 1822, trok in Amsterdam een zekere Anton Sinkel, afkomstig uit Kloppeburg in het hertogdom Oldenburg, de aandacht omdat hij in zijn manufacturenzaak aan de Nieuwendijk een nieuwe verkoopmethode invoerde. Het was bij hem niet meer mogelijk af te dingen zoals te doen gebruikelijk was, waarbij de prijs mondeling aan adspirant-kopers was meegegeven, doch de artikelen werden geprijsd en ook tegen de op de prijskaartjes vermelde bedragen verkocht.

De geldschietter van Anton moet van

dat besluit grijs haar hebben gekregen want hij zag er het begin van het einde in. Trouwens, niemand geloofde in deze methode, behalve Anton Sinkel en hij kreeg gelijk want het kopend publiek ontdekte al spoedig dat de aangegeven prijzen laag waren en bovendien bleek men het prettig te vinden dat het spel van loven en bieden niet langer gespeeld hoefde te worden.

Anton Sinkel wreef zich in de handen en vestigde in de Kalverstraat een tweede zaak, die hij overnam van een apotheker met de merkwaardige voorwaarde dat in de Winkel van Sinkel ook speciale geneesmiddelen verkocht zouden worden. Wellicht had die apotheker er nog belangen bij dat Anton Sinkel in het vervolg naast manufacturen en kleding, pepermint en eau de cologne ook aan een zijden draad geregen olijfpitjes uit Jeruzalem ging verkopen opdat kleine kinderen, die à raison van twee gulden en vijftien stuivers daarmee uitgerust konden worden, pijnloos tanden zouden krijgen. En, in hetzelfde bedrijf waar men jassen verkocht van een kwaliteit dat ze konden staan, als onverslijtbaar te boek stonden en van vader op zoon overgingen als waardevolle erfstukken, werden nu ook „onfeilbare” middelen tegen kinkhoest en verstoppingen verkocht. Zo kwamen de pillen in dat schone lied over de Winkel van Sinkel, die nu al een filiaal had en zich in een blijvende groei naar omzet en populariteit verheugde. Dank zij het nieuwe verkoopsysteem ontstond ook de uitdrukking: „Je kunt een kind wel naar Sinkel sturen.” In die tijd toen er ook al meubelen en tapijten werden verkocht, het bedrijf werd uitgerust met paskamers en aparte afdelingen voor katoen, laken en linierie, trokken de Sinkels ook naar Friesland. In het Amsterdamse

bedrijf moeten op een zeker ogenblik zelfs honderd bedienden hebben gewerkt en was de dagomzet soms meer dan f 20.000,—. Iedereen kende het bedrijf en de dienstvaardigheid van met zorg gekozen personeel alsmede de speciale lapjesdagen en verkoopavonden waarop stoffen voor een appel en een ei werden verkocht, droegen bij tot de

Voor Moeder

successen van de Sinkels, die dank zij hun grote omzet ook voordelig inkochten en bovendien de weg wisten. Zo reisde Anton Sinkel elk jaar in een met vier paarden bespannen bolderwagen naar Leipzig om in te kopen. Hij was evenals zijn familieleden een ijverige figuur, die zich behalve voor het bedrijf alleen tijd gunde om te schaken. Die hobby beoefende hij zo graag dat hij in het rijtuig waarmee hij 's avonds naar zijn buiten Hors du Boue in Hilversum reed, een schaakbord had laten maken dat hem in de gelegenheid stelde om onderweg een partij te spelen. Het bord was zelfs verlicht en dikwijls nam hij vrienden mee om te kunnen schaken. De middenstand was weinig met de Sinkels ingenomen en dat werd niet onder stoelen of banken gestoken, maar de Sinkels werkten rustig en met succes door. Waarschijnlijk zijn de plannen voor verdere uitbouw van het bedrijf mede in Leeuwarden gemaakt, waar in 1827 de 37-jarige Hermann Sinkel die kort tevoren in Utrecht was getrouwd met de 22-jarige Cornelia de Kruyff zich vestigde met zijn nog ongehuwde broer Joseph Sinkel. Tegenslagen bleven trouwens niet uit. In december 1832 vertrok Joseph Sinkel, die op 27 oktober van

hetzelfde jaar was gehuwd met de uit Kloppenburg afkomstige Dorethea Schenckberg, per boot uit Harlingen voor een zakenreis naar Amsterdam. Het werd zijn laatste tocht, want hij sloeg onderweg bij de zuidkust van Friesland overboord en verdronk.

Het duurde tot 12 mei 1833 voordat twee inwoners van Workum, een zekere Klaas van der Meulen of in de wandeling „alde Klaes kuormakker” en een kennis wiens naam niet meer bekend is, het stoffelijk overschot vonden. Joseph Sinkel werd op de begraafplaats aan de zuidzijde van de Workumer Grote Kerk begraven.

De zaken werden energiek voortgezet door Hermann en Anton, een en ander nog steeds tot ergernis van de middenstanders. In 1836 bijvoorbeeld kocht Anton Sinkel voor f 24.000,— de gebouwen van het Barbara- en Laurentiusgasthuis aan de Oudegracht. Ze werden geheel gesloopt en er verrees een modern warenhuis dat een „paleis-winkel” werd genoemd. Het pand kreeg meerdere stijlen maar werd bijzonder opvallend, alleen al omdat de voorgevel werd geschraagd door vier meer dan levensgrote maagden en er nog beelden werden aangebracht die de koophandel, de voorzichtigheid, de

en Kind

zeevaart en de hoop verbeeldden. De opening van dit bedrijf in 1839 wekte de nodige reacties. Dat blijkt ook uit een passage in de Utrechtse Volksalmanak van 1842 waarin wordt gezegd, dat deze winkel van Sinkel wel bijdroeg tot verfraaiing van de stad maar dat de doelstellingen van Sinkel bepaald minder edel waren dan die van de man die in 1359 op dezelfde plaats de gasthuizen had laten bouwen. Het enige voordeel voor de stad was dat vreemdelingen naar de winkel kwamen kijken, zo meende de schrijver, die bovendien constateerde dat Sinkel de binnenlandse industrie niet steunde door veel in het buitenland te kopen en door die buitenlandse inkoop bij grote hoeveelheden weer kon verkopen tegen prijzen die het met name kleine manufacturiers onmogelijk maakte tegen hem te concurreren. Ondanks de kritiek bleven de zaken goed gaan, ook in Leeuwarden waar in het bedrijf behalve het gezin van Hermann Sinkel — blijkens de volkstellingsuitkomsten — in 1840 al „7 bedienden, 6 winkeldochters en 1 dienstmaagd” inwoonden.

De Sinkels hielden niet van half werk en nog altijd ging het goed. Hermann Sinkel vertrok uit Leeuwarden, wellicht naar Den Haag, maar daaromtrent geven de annalen geen juist beeld. Het gebouw bleef

De fietstocht van Kees en Koos

„Wat doen jullie nou?” vroeg vader, toen hij Kees en Koos bij de schuur bezig zag met de fietspomp. „jullie pompen toch niet zelf je banden op?”

„Ja,” antwoordde Kees, terwijl hij met een rood hoofd overeind kwam en de slang losliet die sissend van het ventiel schoot, „wij pompen vandaag zelf onze banden op, want we gaan een fietstocht maken.”

„Tsjong,” zei vader, „dat mag in de krant. En waar gaat de reis naar toe, als ik vragen mag, zeker naar Istanboel, want voor een verre reis pompen jullie je banden misschien wel op, maar de rest doen jullie toch immers altijd op de velgen?” „Wij pompen zelf,” hield Kees vol, „en we gaan niet naar Istanboel, maar we gaan naar het bos om de wilde dieren te bekijken.”

„Pas maar op, dat jullie niet door de wolven verscheurd worden, en op tijd thuis zijn,” grapte vader en hij liep het tuinpad af, op weg naar zijn werk.

„Haha, wolven,” lachte Koos, „hoogstens de zeven geitjes, maar wolven . . .”

Toen de banden opgepompt waren stapten de jongens op hun fietsen, met rode hoofden van inspanning. In het bos hing de geur van rot-tend blad. Grote plassen stonden op de paden. En het was er zo stil, dat je de eekhoorns van de ene boom in de andere boom kon horen springen. Maar zien konden de jongens ze niet, die eekhoorns. Misschien waren ze ook wel bezig aan hun winterslaap, misschien ook niet, want hoe weten jongens wanneer bij de eekhoorns de winter precies begint of eindigt?

Ze passeerden het huis van de boswachter, die bij de schuur bezig was een paar blokken hout te kloven en

hen nieteens zag. De jongens reden kalm de paden langs, dan weer linksaf, dan weer rechts. Opeens schoot een konijn over de weg, vlak voor het wiel van Kees, die er zo van schrok, dat hij pardoes in de modder naast het pad terecht kwam. Een poosje later reed Koos plotseling tegen het achterspatbord van zijn grotere broer omdat die opeens van de fiets en riep: „Kijk 'es een hert, dat gaan we besluisen!”

Maar het hoefde al niet meer, want Kees schreeuwde zo hard dat het hert na een bange blik de lange slanke poten strekte en tussen de bomen verdween. De jongens stookten elkaar intussen op. Kees zei dat er misschien wel rovers of heksen in het bos waren en dat ze misschien wel een groot avontuur zouden beleven. Zo vergleed de middag tot het schemerig werd en juist toen reed Koos in een spijker en zijn band liep sissend leeg.

Goede raad was duur. „Ik kan je ook niet achterop nemen want ik heb geen bagagedrager,” zei Kees. Ze beraadslaagden hoe het allemaal moest en het werd intussen donker en steeds later. Toen nam Kees zijn broer voorop, de fiets aan zijn linkerhand. Maar het schoot ook al niet hard op. Koos stond het huilen nader dan het lachen en hij keek bang de duisternis in. Kees merkte het niet, die trapte tot het zweet langs zijn gezicht liep en totdat ze de lantaarns van hun stadje zagen. Toen moeder hen binnen zag komen slaakte ze een zucht van verlichting. Ze sloeg de handen in elkaar en zei: „Goddank, wat heb ik om jullie in angst gezeten.”

Koos barstte in tranen uit en stotterde: „Anders ik wel, ik was zo bang voor wolven . . .”

Onno Bastiaans

eigendom van Anton Sinkel, maar de zaken werden verder waarschijnlijk geleid door Willem Bredemeijer. Tegen 1859 werd bekend dat „het Huis” Sinkel het hotel van wijlen Baron Baud te Den Haag had aangekocht om het in te richten tot een kolossaal manufacturenmagazijn met

een entree op de Kneuterdijk en een op het Noordeinde, zulks met een door een glazen koepel overdekte passage.

Tegen het eind van de vorige eeuw moet voor de Winkel van Sinkel het

(vervolg op pag. 25)

WINKEL VAN SINKEL

(vervolg van pag. 23)

getij zijn gekeerd, waarschijnlijk mede door de toenemende concurrentie van andere, soortgelijke bedrijven. In Leeuwarden werd Sinkel's winkel tot 1877 geleid door Bredemeijer. Daarna werd er onder meer een schoenzaak (Bukers) gevestigd in wat eens de Winkel van Sinkel was. In Utrecht werd het pand van de Winkel van Sinkel, de ijzeren maagden inclusief, verkocht aan het bankiershuis Vlaer en Kol en nog altijd rolt het geld op de plaats waar eens duffel en pillen van eigenaar verwisselden. En in Amsterdam heeft vooral de concurrentie van het warenhuis dat de kooplieden Goudsmit en Polak op het Damrak lieten bouwen, namelijk De Bijenkorf, ertoe bijgedragen dat in 1910 de liquidatie-uitverkoop begon van de Winkel van Sinkel, een uitverkoop die twee jaar later, dus precies een halve eeuw geleden werd afgesloten met koopjes als een salonomielement voor vijfenzeventig gulden, een tafel voor twee rijksdaalders of een divan voor een tientje.

Sic, transit, gloria mundi . . .

Marianne

Personalia

Wij herdenken

Wmr. 1e kl.
R. M. Klein
Appingedam
ressort Groningen
† 8-11-1962

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 15-11-'62: G. Dragtsma, owmr., van Enkhuizen naar Helvoirt; J. H. Joor, owmr., van Zegveld naar Kammerik.

Per 16-11-'62: S. Roorda, wmr. 1e kl., van Amsterdam naar Heerenveen.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 15-11-'62: J. v. Beukelen, owmr., van Klaaswaal naar Haaften.
Per 1-12-'62: P. C. Smedema, wmr. 1e kl., van Heerjansdam naar Urk.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-11-'62: J. Christiaans, wmr. 1e kl., van Waalre naar Jisp; N. M. Geelen, wmr. 1e kl., van Tudderen naar Meerssen; A. H. Biesterbos, wmr. 1e kl., van Uden naar Zeeland.
Per 15-11-'62: H. J. Th. van Son, adj., van Halsteren naar Breda (staf district); A. W. J. Leenen, owmr., van Posterholt naar Roermond (park.gr.); J. F. Renkens, wmr. 1e kl., van Budel naar Posterholt; H. Streekstra, wmr. 1e kl., van Rijen naar Middelbeers.
Per 19-11-'62: S. G. M. de Kok, wmr. 1e kl., van Rucphen naar Bosschenhoofd.
Per 20-11-'62: J. J. A. de Leuw, wmr. 1e kl., van Best naar Deurne.
Per 30-11-'62: F. H. Kehrens, wmr. 1e kl., van Kelpen naar Heel.
Per 1-12-'62: G. Loermans, wmr. 1e kl., van Best naar Schoot; M. J. van Grinsven, wmr., van Megen naar Zeeland; G. J. van Hooft, owmr., van Schoot naar Alverna.

RESSORT ARNHEM

Per 13-11-'62: W. v. d. Kolk, wmr. 1e kl., van Vollenhove naar Olst.
Per 15-11-'62: H. W. Wisselink, wmr. 1e kl., van Nederhemert naar Zegveld; H. J. Gossink, adj., van Hattem naar Apeldoorn.
Per 21-11-'62: H. Holt, wmr. 1e kl., van Ruurlo naar Laren.
Per 28-11-'62: E. Donker, wmr. 1e kl., van Haaksbergen naar Vroomshoop.
Per 1-12-'62: J. G. v. Hoogmoed, owmr., van Alverna naar Malden.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-11-'62: L. Boer, owmr., van Holwerd naar Rinsumageest.
Per 5-11-'62: L. H. Westra, wmr. 1e kl., van Leek naar Ulrum.
Per 12-11-'62: R. Hoekstra, wmr. 1e kl., van Dokkum naar Nijkerk.
Per 20-11-'62: H. H. Bronsema, wmr. 1e kl., van Buinermond naar Leek.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-11-'62: A. Kok, wmr. 1e kl., van Drimmelen naar Venlo; J. M. Noorlander, wmr. 1e kl., van Arnhem naar Enkhuizen.
Per 1-12-'62: C. Visser, wmr. 1e kl., van Amsterdam I naar Nigtevecht.

HAAS
AZIJN

BOOG
AZIJN

Sinds 1564 in Hollandse keukens

ZACHT - AROMATISCH

Een zuiver natuurprodukt

ER IS GEEN BETERE

Wilt U goed verzekerd zijn en toch billijke premieën betalen?

Wendt U dan VOOR ALLE VERZEKERINGEN

tot de

Verzekering Maatschappijen „ONS BELANG" te Amersfoort

D. P. DE ROND N.V.

Internationaal Transportbedrijf

★
ZOUTKEETSGRACHT 32a
A M S T E R D A M
Tel. 24 81 48, 24 82 48, 24 16 38

VERHUIZINGEN

EMIGRATIEVERPAKKINGEN

Vervoer van ZWAAR MATERIAAL van 1 tot 50 ton

Aanwijzing voor functie

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-8-'62: Officier te kl. W. H. L. van Nijnanten tot districtscommandant te Breda.

Per 15-11-'62: Adjudant G. Dragtsma, tot groepscommandant te Helvoirt.

RESSORT ARNHEM

Per 15-11-'62: Adjudant J. van Beukelen tot groepscommandant te Haaf-ten.

Bevorderingen

STAF ALGEMEEN INSPECTEUR

tot wachtmeester te kl.:

Per 1-1-'62: K. Los, Alkmaar; J. Kerkhoff, Amsterdam; D. A. Schat, Amsterdam; W. J. van Ballegooijen, Bilt-hoven; W. Kooljman, Dordrecht; B. H. Kottink, Apeldoorn; A. van der Woude, Bilthoven; H. van Tuijl, Tilburg; J. Wierenga, 's-Gravenhage; H. van der Steen, Breda; J. Ras, 's-Gravenhage.

Per 4-7-'62: J. van Dalen, Leiden.

Per 6-7-'62: F. A. Th. Bossink, Amsterdam.

RESSORT AMSTERDAM

tot opperwachtmeester:

Per 1-6-'62: W. Temmink te Soestdijk. Per 1-10-'62: F. Heemsbergen te Soestdijk.

tot wachtmeester te kl.:

Per 1-1-'62: T. Prins, te Blaricum; B. Methorst te Westzaan; A. Buning te Oosterend; F. Sminck te Amsterdam; W. Hartenberg te Andijk; T. Bos te Heemskerk; H. H. Brandt te Amsterdam; N. J. Nieuwland te Oostzaan; H. ter Meer te Bilthoven; J. Groot te Slootdorp; W. Boersma te Hippolytushoef; C. Snip te Aalsmeer-Dorp; Ch. H. v. d. Berg te Alkmaar; R. W. Jans te Breezand; J. Hoogendoorn te Diemen; J. de Jong te Schagen; J. Baas te Loosdrecht; F. Jansen te Willeskop; W. N. Justus te Amsterdam; J. Blonk te Schagen; M. J. de Leeuw te Groot; C. N. Winter te Opmeer; H. Sikkema te De Rijp; A. de Jong te Bilthoven; A. Buijzert te de Meern; G. Appelman te Berkhout; W. v. Rooij te Maarssen; J. Wegter te Heemskerk; H. Heetebrij te Amsterdam; H. J. Beets te Kleine Sluis; H. W. Botter te Den Oever; D. J. Schaaïj te Bennebroek; D. v. Beek te Weesperkarspel; P. Gorissen te Amsterdam; P. Wanink te Venhuizen; J. Ottens te Den Burg; A. W. Jonker te Amsterdam; H. A. Köhler te Halfweg; Y. Bergsma te Wormerveer; C. Schutte te Alkmaar; P. J. Kuipers te Heiloo; R. Jansen te Houten; M. Portengen te Weesperkarspel; H. Boersema te Heiloo; H. J. Mannée te Doorn; P. Verschoor te Noord-Scharwoude; J. Kulpjer te Heemskerk; T. v. d. Bosch te Abcoude; P. Compaan te Amsterdam; G. Dekker te Weesp; P. van Dijk te Halfweg; H. Heij te Rhenen; W. H. Kwant te Alkmaar; L. W. de Groot te Maarsen; N. J. Baar te Grootebroek en G. W. Holst te Driebergen.

Per 3-1-'62: D. Obbes te Muiden.

Per 4-1-'62: Th. Jaarsma te Purmerend.

Per 8-1-'62: C. Binsma te Amsterdam.

Per 13-1-'62: J. Wagenaar, Enkhuizen.

Per 22-1-'62: E. v. d. Meer te Hippolytushoef.

Per 23-1-'62: J. C. H. v. Ooijen te Renswoude.

Per 26-1-'62: D. v. d. Brink te Amsterdam.

Per 27-1-'62: A. G. Dekking, Utrecht.

Per 30-1-'62: J. J. Ottens, Enkhuizen.

Per 1-7-'62: A. G. Meijer, Bilthoven.

Per 3-7-'62: C. G. Brouwer te Amsterdam.

Per 8-7-'62: J. B. A. M. de Sain te Blaricum.

Per 13-7-'62: M. de Bakker, Wognum.

Per 18-7-'62: J. Hotting, Medemblik.

Per 19-7-'62: W. C. Sukkel te Schoorl.

Per 21-7-'62: A. Engelsma te Weesp.

Per 26-7-'62 (herbenoeming): H. J. v. d. Heuvel te Breukelen.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot opperwachtmeester:

Per 1-2-'62: M. P. H. v. d. Giessen te Everdingen.

Per 1-12-'62: H. de Kok te Domburg.

tot wachtmeester te kl.:

Per 1-1-'62: A. Aarnoudse, 's-Graven-deel; A. Aardeweg, Spijkenisse; L. v. d. Berg, Lexmond; P. A. Blaakman, Sas van Gent; C. Boertjes, Zuid-Beijerland; F. M. Bruggemann, Leiden; J. Dieleman, Roelofarendsveen; L. G. v. Eendenburg, Stellendam; M. A. v. d. Graaff, Wassenaar; P. F. Hoogende Jong, Leiden; Chr. Jousma, Rijp-doom, Ouderkerk a.d. Amstel; L. C. wetering; G. H. Ketellapper, St. Jan-steen; L. Klapwijk, Brouwershaven; J. Kootstra, Hendrik-Ido-Ambacht; D. R. Kraak, Terneuzen; H. v. d. Lans, 's-Gravenhage; J. v. d. Lugt, Terneuzen; G. v. Luik, Leiderdorp; C. I. de Meij, Kruiningen; W. v. Mid-delkoop, Vianen; O. M. Th. Minnaert, Middelburg; P. de Mol, Rijnsburg; G. B. v. Nunen, Hendrik-Ido-Ambacht; A. S. v. d. Oost, 's-Gravenhage; M. Paauwe, Papendrecht; G. Pan-nekoek, Spijkenisse; J. Plasman, 's-Gravenhage; J. Rietdijk, Bleiswijk; G. v. Rinsum, Dordrecht; W. v. Rij, Hendrik-Ido-Ambacht; A. J. Smal, Sommelsdijk; D. Smit, Leidschen-dam; H. Snel, Krimpen a.d. IJssel; D. Stout, Bergschenhoek; H. Ver-schoor, Ooltgensplaat; G. de Vogel, Terneuzen; J. Wasserman, Rotter-dam; A. v. d. Windt, 's-Gravenhage; W. Zevenbergen, Oegstgeest; J. G. A. v. Zijl, 's-Gravenhage; P. C. Smede-ma, Urk en G. W. Lavigne, Hazers-woude.

Per 2-1-'62: G. Gelderloos, Boven-Hardinxveld; M. v. d. Maas, Kort-gene en A. K. Zaagman, Noordwij-kerhout.

Per 9-1-'62: A. G. Clement, Meerkerk.

Per 11-1-'62: G. W. Assendelft, Leiden.

Per 15-1-'62: P. H. v. Damme, Klaas-waal.

Per 16-1-'62: W. A. J. Jansen, Poortu-gaal.

Per 20-1-'62: J. de Wilde, Middelburg.

Per 25-1-'62: Th. Spelt, Oegstgeest.

Per 28-1-'62: P. Menger, Stolwijk.

Per 1-4-'62: A. Janse, Zaamslag.

Per 1-7-'62: A. P. v. d. Linde, Oud-dorp.

Per 6-7-'62: A. Gelderblom, Voorhout.

Per 10-7-'62: Th. J. Zwemer, Leiden.

Per 11-7-'62: T. Noordhoek, Nieuw-Lekkerland.

Per 12-7-'62: G. Bijl, Vianen.

Per 16-7-'62: E. Bos, Brielle.

Per 18-7-'62: G. Zijlstra, Leiden.

Per 19-7-'62: Tj. Boersma, Alblasser-dam en J. de Haan, 's-Gravensande.

Per 20-7-'62: J. M. Lamper, Westka-pelle.

Per 21-7-'62: L. v. d. Sluis, Rozenburg en J. Israël, Barendrecht.

Per 3-12-'62: Chr. Goudappel, Middel-burg.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot adjudant:

Per 15-11-'62: G. Dragtsma te Helvoirt.

tot opperwachtmeester:

Per 15-10-'62: F. Togni, Staf T.I. 's-Her-togenbosch.

Per 1-11-'62: A. H. Biesterbos te Zee-land.

Per 15-11-'62: J. F. Renkens te Poster-holt.

Per 1-12-'62: G. Loermans te Schoot.

tot wachtmeester te kl.:

Per 1-1-'62: J. H. van Ampting, G. L. M. Groot, A. J. Jorna en W. B. P. La-mers te Roermond; E. A. J. van den Bergh en J. van der Wal te Gennep; A. Boer en C. Verhaaff te Ouden-bosch; T. van Bruggen en L. van der Muuren te Made; H. H. Engelaar, Halsteren; P. Goërts en G. J. Maijeur te Swalmen; A. K. Hakhoff, Arcen; F. W. Heumen, Mook; P. A. C. van Hoof, Oud Gastel; A. Jansen, Horn; K. Jonker, Maasbracht; A. W. G. van den Nieuwenhuijzen, Ulvenhout; P. A. Puijssers, Chaam; K. A. de Roo, Zevenbergen; J. L. Schipper, St. Wil-

lebrord; A. J. Stroobant, Stramproij; J. Tichelaar, Echt; J. van Vark, Breda; G. A. Vervoort, Venraij; W. Wes-ternolt, Geertruidenberg; G. K. Zoe-tekouw, Eten; T. Halma en W. den Das te Veghel; P. W. v. Deursen en G. v. Munster te Rosmalen; J. G. Kie-vit, St. Michielsgestel; F. Arends, H. J. de Haas, J. H. M. Daniels, A. Borst, H. Laas, A. Hoogenoorn en H. v. Velden te 's-Hertogenbosch; N. H. v. d. Heijuen en J. v. d. Berg te Bergnem; G. W. J. Ooms, St. An-tonis; J. B. P. M. Somers, J. S. Venema, A. H. C. Dankers en C. T. v. d. Siuis te Schijndel; H. F. A. Arensen, Mill; H. J. Buitennuis en J. B. Avelen te Vlijmen; B. H. W. Stok-man en E. P. M. van Dooren te Uden; A. B. Marijnissen, Volkel; P. J. van den Heuvel, R. J. Pepping, B. H. Bongers, G. W. Swets, F. de Bruijn en G. W. A. van Kuijk te Maastricht; M. Smeets, Beek; H. A. J. Spanjers en H. Vos te Eggenhoven; L. G. H. reerboom, Schnaelsberg; B. J. Vaan-nolt, Heer; L. J. Müris, Stein; P. G. Hendriks, Schinvelde; J. A. 'tousain, Waubacn; J. F. M. A. Baijens, Zundert; W. J. M. Top, H. H. van halder, A. J. van Opstal, L. Verzijl, J. Slotboom en W. Th. van Kesteren te Eindhoven; C. M. Ligthart, Somen-er; J. H. ten Katen, Veldhoven; G. J. Brinker, Waalre; A. W. van Kuijen en J. J. A. de Leuw te Best; P. J. Die-lissen, Boxtel; F. L. Laenen, Maar-neeze; J. Korpel, Erp; J. F. Zwart-hoed, Nuenen; E. Vijge en J. Nieuwen-huis te Gemert; R. J. te Luggenhorst, Oirschot; M. J. J. M. den Boer, Deur-ne; A. Roza, Veen; S. van der Velde, Sprang-Capelle; J. Tabor, Rijen; A. C. Honcoop, 's-Gravenmoer; C. G. van der Plas en J. F. de Jonge te Tilburg; J. van der Nat, Eethen; J. S. van der Lei, Wijk en Aalburg; L. J. A. van Oijen, Drunen; H. P. J. Neijts, Goir-le; G. D. Pullen en H. Flinterman te Werkendam; L. P. Hollemans, Hil-vaerenbeek; L. Damen, Berkel-Enschot; H. Streekstra, Middelbeers; A. B. van der Burg, Moergestel en B. P. A. Voets, Oisterwijk.

Per 2-1-'62: H. Verboom, Bladel.

Per 3-1-'62: H. J. Mosk, Kruisland.

Per 6-1-'62: W. van Eijkeren, Gulpen.

Per 6-1-'62: G. H. Sienter, Kessel.

Per 8-1-'62: G. van Blanken, Goirle.

Per 10-1-'62: A. P. School, Schijndel.

Per 11-1-'62: B. B. v. Kampen, Berli-cum.

Per 12-1-'62: G. Noorland, Eindhoven.

Per 14-1-'62: F. L. de Moor, Etten.

Per 15-1-'62: H. Berkhof, Tilburg.

Per 17-1-'62: A. D. M. van Meel, Eind-hoven.

Per 18-1-'62: W. G. Janssen, Heesch.

Per 19-1-'62: N. A. Spek, Grave; A. A. M. Olsthoorn, Udenhout.

Per 21-1-'62: G. Willems, Eindhoven; P. F. Mijts, Roermond.

Per 26-1-'62: H. J. Seip, Schaesberg; L. M. G. G. Donners, Meer.

Per 27-1-'62: J. Karst, Maastricht.

Per 29-1-'62: P. A. van Dommele, Wer-kendam; A. W. Meussen, Beek en Donk.

Per 1-2-'62: N. M. Geelen, Meerssen; H. I. Altena, St. Michielsgestel.

Per 1-7-'62: J. H. de Jong, Eindhoven; G. C. T. Leeuwen, Grevenbicht; F. P. M. Gijssbertsen, Cuijk.

Per 3-7-'62: A. M. van der Zee, Son en Breugel.

Per 5-7-'62: J. A. Groot, Oudbosch.

Per 9-7-'62: A. J. Roes, Montfort.

Per 14-7-'62: C. H. Renkens, Leende.

Per 15-7-'62: A. Koevoets, Tilburg.

Per 18-7-'62: C. P. Gooijer, Waalre; J. B. H. Kloppenburg, Bergeijk.

Per 18-12-'62: P. Slagter, Uden.

RESSORT ARNHEM

tot adjudant:

Per 15-11-'62: J. v. Beukelen, Haaf-ten.

tot opperwachtmeester:

Per 1-1-'62: H. Kwakernaak, Vuren. Per 15-11-'62: W. Leidekker, Almelo en D. Gelder, Doetinchem.

tot wachtmeester te kl.:

Per 1-1-'62: L. H. v. d. Berg, Heilig Land; A. J. den Boer, Buurmalsen;

G. J. Boers, Diepenheim; S. de Borst, Steenderen; H. Bouwman, Zwartsluis; G. J. Brouwer, Groesbeek; G. ter Brugge, Nijkerk; H. Bruggink, Albergen; J. ter Burg, Huissen; Th. J. Burgers, Berg en Dal; W. Bijl, Wijhe; O. Dam, Nunspeet; S. Dijkman, Zwolle; H. J. Eisenga, Olst; P. v. Elten, Drempt; T. v. Engelen, Lent; J. Feenstra, Urk; Q. Flippi, Zevenaar; J. A. Fluylt, 't Harde; D. W. Groeneweg, Neede; A. Hein, Nijkerk; P. Hendriks, Gendringen, P. Hendriks, Zwolle; P. Hertog, Doetinchem; C. Th. ter Hoeven, Rijssen; J. Hubers, Dreumel; W. G. C. Hunik, Nijmegen; J. Jansen, Rijssen; W. Jansen, Stad Delden; H. J. Janssen, Harderwijk; J. Kamphuis, Tuk/Steenwijkerwold; H. Kolk, Zwartsluis; C. A. Koopman, Elten; A. Koster, Dedemsvaart; W. Kramer, Zaltbommel; A. Kuijper, Zaltbommel; B. Lentink, Vaassen/Epe; H. Lentink, Hattem; E. Leurink, Wezep; W. Markus, Apeldoorn; S. Meijer, Beesd; A. Minor, Elten; Chr. Mol, Almelo; H. Mulder, Apeldoorn; E. H. Mulder, Raalte; A. Niezen, Nijkerk; A. H. Numan, 't Harde; H. Pulster, Apeldoorn; J. J. Ruessink, Wilp/Voorst; F. G. J. Spit, Borne; H. E. van het Spijker, Scherpenzeel; H. v. d. Stroom, Hattem; G. P. Sundahl, Aalten; A. Timmer, Holten; W. G. Veerbeek, Goor; P. K. Vellinga, Dedemsvaart; A. J. Verkerk, Vorden; A. C. de Vries, Groesbeek; W. R. J. Warringa, Vriezenveen; W. A. Weekhout, Markelo; J. H. Weusthof, Almelo; H. G. A. Willink, Tubbergen; J. van der Zalm, Haften; A. Zweekhorst, Vaassen.

RESSORT GRONINGEN

tot opperwachtmeester:

Per 1-2-'62: A. Heinen, Uffelte.
Per 15-11-'62: E. Voulon, Oude Pekela.
tot wachtmeester 1e kl.:
Per 1-1-'62: A. Ballema, Hoogeveen; R. Bil, Akkrum; Th. F. Bollen, Heerenveen; M. Bosma, Koudum; P. Bosma, Leeuwarden; L. Buma, Nieuwe Schans; A. J. Bijlsma, Marssum; J. ten

Cate, Lemmer; J. Das, Heerenveen; A. G. Drent, Groningen; J. van Dijk, Holwerd; H. Dijkstra, Joure; P. J. Faber, Franeker; H. Frikken, Leeuwarden; S. Grijpstra, Donkerbroek; A. de Haan en J. J. de Haan, Assen; W. Hadderling, Roden; M. Haringa, Tietjerk; J. A. Helmantel, Zwaagwesteinde; J. Hofman, Borger; H. Hooites, Groningen; E. Idsardi, Meenaldum; J. IJ. Jaarsma, Rinsumageest; A. de Jong, Buitenpost; J. Jongstra, Bolsward; H. Kaman, Diever; H. Kampen, Oude Pekela; G. Kamps, Zwaagwesteinde; G. Kingma, Nieuwe Pekela; G. M. Koning, Stiens; A. Kortenschijl, Kollum; J. Koops, Blijham; H. J. Kuiper, Warffum; F. H. Larool, Akkrum; H. Meijer, Bolsward; J. Postma, Oude Pekela; S. J. Procee, St. Nicolaas; D. Rotman, Roden; J. Schaper, Garrelsweer; F. Scholtens, Assen; H. Schut, Schoonoord; J. Staal, en S. Tienstra, Assen; H. A. Tiesinga, Woudsend; K. van Veen, Exloo; A. Visser, Gasselte; K. de Vries, Peize; E. v. d. Wal, Coevorden; D. Wolters, Oosterwolde; M. IJbema, Groningen; M. Zuidema, Bedum en B. Zijlstra, Joure.
Per 2-1-'62: J. D. Miedema, Oostemeer.
Per 3-1-'62: D. Smit, Scharnegoutum en H. Woppenkamp, Marum.
Per 11-1-'62: H. Vogelzang, Kollumerzwaag.
Per 17-1-'62: R. Hoekstra, Dokkum (thans Nijkerk).
Per 24-1-'62: R. H. de Hoop, Murmerwoude.
Per 29-1-'62: G. te Velde, Lemmer.
Per 10-7-'62: G. W. Spanninga, Wedde.
Per 17-7-'62: J. L. Russchen, Hoogeveen.
Per 19-7-'62: D. Keuning, Oosterwolde
Per 3-12-'62: J. Onrust, Appelscha.

RIJKSPOLITIE TE WATER

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-1-'62: J. G. Outhuijse, H. P. van den Heuvel, J. Paalman en J. Hoogeveen te Amsterdam; J. Wiersma, L. M. Dieleman en C. van Loenhout te Terneuzen; J. M. Jansen, Nijmegen; A. C. Nieuwland, Vlaardingen; H. Lok, Ridderkerk; A. J. van Kruijsbergen en H. M. de Bot, Maasbracht; A. Slingerland, Sliedrecht; J. de Jong, Grouw; F. J. van Dokkum en C. J. van Veldhuizen, Wemeldinge; N. H. de Jonge, Gouda; P. C. Molenaar, Harderwijk; J. B. van Leersum, Vreeswijk; A. Riezebos, Nigtevecht; T. J. Westerhuis, Harlingen en J. G. Delhaas, Drimmelen.

Per 4-1-'62: R. Schenkman, Wemeldinge.
Per 15-1-'62: M. Wildschut, Aalsmeer.
Per 25-1-'62: S. Bouma, Leeuwarden.
Per 27-1-'62: W. Dijkstra, Sneek.
Per 1-2-'62: A. A. Saanen, Amsterdam en S. Boomstra, Vlaardingen.
Per 6-7-'62: D. de Vries, Aalsmeer.
Per 15-7-'62: K. R. Sandburg, Tiel.

DIENST LUCHTVAART

Per 10-1-'62: J. Chr. O. van der Velden, Amsterdam.

In dienst getreden

ALGEM. INSPECTIE

Per 19-11-'62: A. B. W. H. Jungcurt, schrijver i. t. d. te 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

Per 15-11-'62: F. Massolt, wachtmeeester 1e kl. te Wijk bij Duurstede.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-12-'62: N. J. Boerboom, schrijver op a. c. te 's-Gravenhage.
Per 3-12-'62: S. Jongepier, techn. contr. te Middelburg.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-11-'62: J. A. M. Hopmans, adm. ambt. C3, te Maastricht.

RESSORT ARNHEM

Per 19-11-'62: R. Kuiper, schrijver te Wierden.

Per 1-12-'62: M. J. Th. Broekman, schrijver te Elst.

RESSORT GRONINGEN

Per 15-11-'62: F. J. v. d. Woude, schrijver i. t. d. te Oosterwolde.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-9-'62: Mej. J. J. van Ladesteijn, schrijver i. t. d. te Amsterdam.

De dienst verlaten

STAF ALGEMEEN INSPECTEUR

Per 1-12-'62: W. J. M. Pieters en J. van der Schee, adm. krachten op a. c. te 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-12-'62: J. Castricum, wmr. 1e kl. te Amsterdam en W. Blomberg, wmr. 1e kl. te Egmond aan Zee.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-12-'62: J. H. de Lang, wmr. te Zeeland.

RESSORT ARNHEM

Per 1-12-'62: G. Groenhuis, adjudant te Nijmegen.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-12-'62: G. J. Smeenk, adjudant te Winschoten.

Ambtsjubilea

Wmr. 1e kl.
G. Westerveld
Avenhorn
ressort Amsterdam
25 jaar op 12-11-1962

Wmr. 1e kl.
J. Nijhof
Heemskerk
ressort Amsterdam
25 jaar op 16-11-1962

Owmr.
J. Spaan
Amsterdam
ressort Amsterdam
25 jaar op 16-11-1962

Owmr.
G. J. Verbeek
Schagen
ressort Amsterdam
25 jaar op 16-11-1962

Wmr. 1e kl.
J. B. Leiten
Hoofddorp
ressort Amsterdam
25 jaar op 8-2-1963

Owmr.
C. Bos
Blaaksedijk
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 16-11-1962

Owmr.
L. Pakvis
Ber. gr. Wassenaar
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 19-12-1962

Owmr.
S. v. d. Wulp
ress. 's-Gravenhage
B. Hard./Giessdam
25 jaar op 3-1-1963

Owmr.
J. C. Hilgersom
's-Gravenzande
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 16-11-1962

Wmr. 1e kl.
J. A. v. d. Velde
Bruinisse
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 22-11-1962

Wmr. 1e kl.
N. v. Rijswijk
Tholen
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 1-12-1962

Owmr.
Chr. Wisse
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 3-12-1962

Wmr. 1e kl.
W. H. Rosie
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 4-12-1962

Owmr.
A. Goosen
Middelburg
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 6-12-1962

Adjudant
J. J. Vogel
Oud-Gastel
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 8-2-1962

Owmr.
J. H. Duisters
Grubbenvorst
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 15-11-1962

Owmr.
P. J. Mouthaan
Gennep
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 17-11-1962

Wmr. H. W. van
Zijll de Jong
Beek-L.
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 16-11-1962

Wmr. 1e kl.
J. A. Mols
Haaren
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 25-11-1962

Wmr. 1e kl.
J. H. J. Thissen
Nieuwenhagen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 1-12-1962

Owmr.
H. Peters
Alphen
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 3-12-1962

Owmr.
H. Gerritsen
Stein
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 8-12-1962

Owmr.
J. A. J. Lichtevelde
Gennep
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 8-12-1962

Wmr. 1e kl.
G. Veer
Denekamp
ressort Arnhem
25 jaar op 16-11-1962

Owmr.
M. Udo
Doetinchem
ressort Arnhem
25 jaar op 16-11-1962

Wmr. 1e kl.
H. F. Kuit
Nijmegen
ressort Arnhem
25 jaar op 16-11-1962

Owmr.
J. H. Kerkhoff
Nunspeet
ressort Arnhem
25 jaar op 16-11-1962

Wmr. 1e kl.
S. Hopman
Ermelo
ressort Arnhem
25 jaar op 16-11-1962

Owmr.
A. J. J. v. Drumpt
Arnhem
ressort Arnhem
25 jaar op 22-11-1962

Wmr. 1e kl.
J. E. M. Woltering
Arnhem
ressort Arnhem
25 jaar op 29-11-1962

Wmr. 1e kl.
R. Venema
Beuningen
ressort Arnhem
25 jaar op 1-12-1962

Owmr.
G. J. T. Papenburg
Ruurlo
ressort Arnhem
25 jaar op 1-1-1963

Wmr. 1e kl.
G. Kramer
Andelst
ressort Arnhem
25 jaar op 4-2-1963

Owmr.
H. J. van Putten
Vriezenveen
ressort Arnhem
25 jaar op 7-2-1963

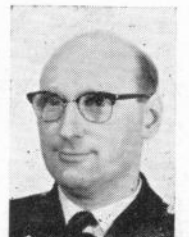
Owmr.
R. Heeling
Schoonebeek
ressort Groningen
25 jaar op 3-1-1963

Owmr.
P. Hiemstra
Eelde
ressort Groningen
25 jaar op 12-1-1963

Owmr.
H. Struik
Nieuw-Buinen
ressort Groningen
25 jaar op 3-2-1963

Adjudant
H. C. Timmer
Mantgum
ressort Groningen
25 jaar op 5-2-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

4e JAARGANG No. 6 - FEBRUARI 1963

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

Twaalfde 11-stedentocht zware opgave voor rijders en rijkspolitie

Een onverzettelijk leger van vastbraden kerels stortte zich in de grauwe duisternis van de woeste ochtend waarmee Frieslands langste winterdag begon op het ijs bij de brug over het Van Harinxmakanaal, de door verkeer verstopte zuidelijke toegang tot de Friese hoofdstad. Rauwe kreten uitende buitelden zij over elkaar langs het gladde talud, hier en daar beschenen door het onwezenlijke oranjelicht van natriumlantaarns. Zij stampden door de duizendkoppige menigte naar het schijnsel van fakkels en schijnwerpers op het ijs en in hun kreten klonk de onbeschrijfelijke spanning van dit spookachtig moment waarin de strijd om de hoogste eer die de winnaar van de twaalfde 11-stedentocht, die een barr-marathon zou worden, begon. Het stampen van de 578 dapperen werd soms overstemd door het geluid van ruige barsten die als kanonslagen door het ijs sprongen onder het gewicht van de duizenden die water zagen opwellen. Rijders vielen over de barsten, krab-

belden weer overeind en schoten weg door de smalle opening die tussen de toeschouwers was opengebleven. Zij verdwenen in duisternis en nevels, bij 15 graden vorst, moeizaam pogend hun cadans te vinden op de smalle ijzers die hen over 200 km slecht ijs moesten brengen, 200 km bar avontuur om de hoogste Friese schaatseer.

Zij werden gevolgd door bijna 10.000 voorzichtiger lieden, die het er niet om ging de eerste te zijn maar alleen om tot de laatste kilometer de tocht uit te rijden. Ieder kwartier 1000 rijders en terwijl de eerste 1000 de smalle baan verstopten stond de overste A. K. Holthuis van de rijkspolitie te water met de startkaart in z'n handen, die Jeen Nauta uit Grouw al op de eerste meters had verloren. De twaalfde Friese 11-stedentocht was begonnen.

Een half uur later joeg een wagen van de verkeersgroep Heerenveen voor een karavaan persauto's uit in de richting IJlst, de eerste etappe van een lange rijkspolitie-begelei-

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

4e JAARGANG

No. 6 — Februari 1963
VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie :

Majoor G. van Dijk te Heerenveen

Kapitein mr. A. J. De K
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester
J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester te klas
A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester
P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-adjutant F. de Jager
te Roermond

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie 's-Gravenhage
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie :

Bas den Oudsten, journalist
Bonkeweg 29

Lekum bij Leeuwarden
Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum
Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 3.50 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.50 per stuk

★

Advertenties :

J. Duyker - Groningen
Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag :

Ook het toezicht op de veiligheid van fraaie taferelen die uit oude tijden herleefden, behoorde tot de vele winterse activiteiten die leden van het Korps Rijkspolitie in de afgelopen siberische weken overal in het land ontflooiden.
(Foto: B. den Oudsten, Leeuwarden)

Een klassiek beeld in de 11-stedentocht: deelnemers passeren Sneek.

ding over dikwijls smalle, door opgewaarde sneeuwhopen nog smaller geworden spekgladde wegen, voor een karavaan die soms was als een kruiwagen kikers, waar er telkens een dreigt uit te springen.

Tegelijkertijd ook kwam de speciale radioverbinding in bedrijf die de groep bijzondere diensten had laten installeren en waaraan met name door de opperwachtmeester J. Verhagen hard was gewerkt. Er was een relaiszender geïnstalleerd in de Oldehove, waardoor 15 langs de hele route uitgezette mobilfoonposten met elkaar konden spreken, hetgeen ook hierbij van groot belang bleek. Sneek, IJlst, Sloten, Galamadammen, Staveren, Hindeloopen, Workum, Bolsward, Witmarsum, Franeker, Berlikum, Vrouwenbuurtstermolen, Bartlehiem, Dokkum en de T.P.W. bij de finish hadden een geregeld contact, onderling en met de centrale post in het districts-bureau te Leeuwarden.

Zo konden velerlei maatregelen worden genomen om een verkeerschaos te voorkomen. Zo kon bijvoorbeeld bij de eerste melding dat een groep wedstrijdrijders in Hindeloopen was aangekomen de weg Bolsward in de richting Workum worden afgesloten. Zo wisten de leden van het Korps Rijkspolitie ook voortdurend wanneer de eerste rijders en

daarmee een belangrijke verkeersstroom verwacht konden worden. Het net werkte uitstekend, behalve de apparatuur in Sloten, die op verschillende plaatsen werd geprobeerd, maar niet het gewenste resultaat opleverde en tenslotte werd opgeborgen.

Op de 11-stedenroute woedde de slijtageslag al vóór de eerste controlepost. Vijf kilometer van Leeuwarden stapten de eersten van de schaatsen met de opmerking dat verder rijden gelijk stond aan moorden en dat ze „een slokje” gingen kopen. Hylke Speerstra die als eerste wedstrijdrijder zijn kaart op de tafel bij de controlepost Sneek smet, moest vijf kilometer verder opgeven wegens hoornvliesbevrozing. Daarmee zou hij niet de enige blijven. Terwijl de perskaravaan onder vertrouwde spitsleiding van de verkeersgroep Heerenveen om de zuid koerste, naar Sloten, Staveren, Hindeloopen en Workum bleven in de wedstrijd-groep nog maar de sterksten over. Zelfs zeer bekende rijders, als bijvoorbeeld Anton Verhoeven uit Dussen konden het niet meer bijbenen. En op dit gedeelte van de route begon Reinier Paping zijn naam te vestigen door een prestatie te leveren die het publiek langs de baan tot groot enthousiasme bracht. Hij liep voorzichtig uit de kopgroep die niet volgde, legde er een klein schepje op en verdween uit het gezicht. Berichten over de positie van

de koprijders, over perskaravaan en verkeersdrukte en ook over ongevallen flitsten door de lucht boven Siberisch Friesland. Boven datzelfde in barre winter gevangen gewest cirkelde een vliegtuig met Prins Bernhard aan boord. En terwijl Paping oprukte naar Dokkum, werd vaag bekend dat Koningin Juliana en Prinses Beatrix ook naar Friesland zouden komen om een indruk te krijgen van deze twaalfde 11-stedentocht. Bij de finish, tegen alle traditie in op het meer De Grote Wielen bij Leeuwarden, waren alle voorzorgsmaatregelen genomen met dezelfde zorgvuldigheid waarmee ook tevoren de wegen waren verkend en het mobilfoonnet was ingericht. Er waren afzethekken geplaatst over een lengte van vele honderden meters, waarachter zich reeds lang voor de winnaar van de wedstrijd verwacht kon worden, duizenden kijkers bijeendromden. Friesland had de 200 kilometer lange baan geruimd, Friesland wilde ook, overal bij de controleposten en vooral bij de finish alles zien. Dat was niet meer dan recht. Men bleef niettemin achter de hekken, totdat een helikopter verscheen, die buiten de afzetting landde en waaruit Koningin Juliana en Prinses Beatrix voet op het ijs zetten. De afzethekken werden geopend om de vorstin door te laten. Het enthousiaste publiek dromde door de opening naar bin-

In Sloten vonden we leden van het korps die de onwillige mobilfooninstallatie verplaatsten. Ondanks hun inspanning bleef Sloten de enige post die „het niet deed”.

Een extra mobilfoonnet bewees ook bij de 11-stedentocht uitnemende diensten.

Wedstrijdrijders op het zwaarste deel van de route bij Vrouwbuurtstermolen.

Op een brug in Sloten zagen twee leden van het korps rijkspolitie de dapperen na.

nen maar werd voor een deel nog tegengehouden. Het publiek elders langs de hekken, gegrepen door 11-stedenkoorts en geestdrift, drong naar voren, de hekken voor zich uitschuivend over een lengte van honderden meters, en over de hekken wippend in vastberaden opmars opdringend in de richting van de koningin en prinses die zich naar de finish begaven, in gezelschap van onder meer de commissaris der koningin in Friesland, mr. H. P. Linthorst Homan, die zelf als toertochtrijder met een helikopter ergens bij Warns in Zuid-Friesland van de baan was gehaald toen bekend werd dat de koningin en de kroonprinses zouden komen.

Het publiek drong te ver op en liet alle dringende verzoeken die de overste Holthuis vanuit een geluidswagen liet horen, onbeschaamd langs zich heengaan. Toen het ijs kraakte informeerde de koningin lachend hoe diep het water ter plaatse was. „Tien meter” zei iemand. De koningin wees tot haar hals en reageerde opgewekt met te zeggen: „Dat is wel tot hier.”

De winnaar van wiens prestaties via de mobilfoon in de T.P.W. op het ijs de meldingen geregeld binnenkwamen, liet langer op zich wachten. De snijdende Noordooster wakkerde verder aan. Een enthousiasme zonder grenzen woedde aan de finish toen Reinier Paping aankwam, met 21 minuten voorsprong had hij de meest barre aller 11-stedentochten volbracht in 10 uur en 59 minuten, nog voor J. Uitham uit Noorderhogebrug en de door hoornvliesbevrozing sneeuwblinde Jeen van den Berg. Paping werd de eerste 11-stedenwinnaar die het verhaal van 200 kilometer strijd aan de koningin vertelde, een glorieus feit uit een 11-stedentocht, die veel kritiek heeft uitgelokt, kritiek op de organisatoren die de tocht op zulk slecht ijs niet hadden mogen laten doorgaan, kritiek op de politie die met harde hand had moeten optreden bij de finish. Aan het oordeel van de koningin lijkt in deze doorslaggevende betekenis te mogen worden gehecht. De commissaris der koningin, mr. H. P. Linthorst Homan zei ons: „De koningin en de prinses hebben het een machtig evenement gevonden.”

De adjudant K. van LEUSSEN naar Hattem

Met ingang van 1 januari 1963 is de adjudant K. v. Leussen aangewezen als groepscommandant te Hattem. Op 16 december 1917 is hij geboren te Avereest. Van 23 maart 1938 tot 15 juli 1940 was hij sergeant-capitulant en op 2 september 1940 trad hij in dienst bij de toenmalige IIIe Divisie Marechaussee. Van 23 maart 1943 tot 1 mei 1944 maakte hij deel uit van de Economische Groep Zwartsluis. Vervolgens werd hij postcommandant te Emmeloord en op 1 september 1958 werd hij aangewezen als groepscommandant te N.O.-Polder, met als standplaats Emmeloord. In verband met de groei van de bevolking tot rond 30.000 werd de Rijkspolitie in de Noordoostpolder vervangen door gemeentepolitie, zodat voor de adjudant Van Leussen het groepscommando aldaar verviel.

De adjudant J. BOLUYT naar Heeze

De adjudant J. Boluyt is met ingang van 1 februari 1963 aangewezen als groepscommandant te Heeze. Hij is op 26 december 1911 geboren te Dinteloord. Zijn politie-loopbaan ving aan op 7 april 1932 bij het depot van het Wapen der Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn. Na zijn opleiding werd hij ingedeeld bij de toenmalige 1e Divisie van het Wapen der Koninklijke Marechaussee. Na een diensttijd van ruim 6 jaar bij het Wapen, werd hij op 1 mei 1938 aangesteld als agent van politie te Alphen aan de Rijn. Op 31 oktober 1940 trad hij in dienst bij de toenmalige Marechaussee. Na de bevrijding werd hij op 1 januari 1946 aangesteld tot postcommandant te Heeze, welke standplaats hij hield tot 1 januari 1958, met ingang van welke datum hij werd aangewezen als groepscommandant te Steenbergen.

Patiënt van Johannastichting te Arnhem dirigeerde Rijkspolitiekapel tijdens bezoek van Koningin Juliana

Waarschijnlijk hebben nooit tevoren zoveel kinderen zo blij geluisterd naar het optreden van de rijkspolitiekapel en drumband als de lichamelijk gehandicapte bewoners van de Johannastichting bij Arnhem, waar kapel en drumband extra luister hebben bijgezet aan het officiële bezoek van koningin Juliana. Op de dag waarop het Nederlandse volk zou vernemen dat de grenzeloze offervaardigheid voor de opening van „Het dorp” voor lichamelijk gehandicapten een bedrag van f 21.192.000,— heeft opgeleverd, plaatste de koningin, beschermvrouwe van de Johannastichting, twee grenspalen aan de rand van de terreinen waarop „Het dorp” zal verrijzen, hetgeen symbolisch gezien mag worden als een mijlpaal in de hartverwarmende historie van dit dorp. Koningin Juliana heeft bovendien ter plaatse in de besneeuwde bossen een half uur lang staan schilderen aan het naambord voor Het Dorp; witte letters op een blauw vlak, zulks ten aanschouwe van natuurlijk Mies Bouwman en dr. A. Klapwijk, van vele blijde patiëntjes uit de Johannastichting en van een groot aantal genodigden en belangstellenden. Het waren de mannen van de rijkspolitiekapel en drumband die door hun optreden onder leiding van de kapitein H. Ch. Hoogervorst en de wachtmeester 1e kl. B. Groeneveld aan dit alles extra glans gaven. Een hoogtepunt in dit optreden was voor de kapel de aanbidding van een in rijkspolitie-uniform gestoken pop door de wachtmeester 1e kl. L. Damen uit Berkel-Enschot, groep Udenhout, die voor dit eervolle, representatieve gebeuren door loting was aangewezen. Hoogtepunt voor de patiënten van de Johannastichting was ten aanzien van dit optreden de rondgang die kapel en drumband maakten langs alle paviljoens waar zij met applaus en gejuich van gehandicapte maar nochtans opgewekte jongeren werden beloond.

De mooiste dag in het leven van Alwin Lisser.

Nooit tevoren hebben de leden van kapel en drumband met zoveel voldoening de urenlange terugreis naar hun standplaatsen aanvaard als op die maandag en nooit hebben zij met zoveel plezier zo lang in de kou staan musiceren als daar in de besneeuwde bossen, temidden van patiënten die in rolstoelen en op bedden de plechtigheid bijwoonden en deel hadden in dit gebeuren, dat ook werd bijgewoond door de algemeen-inspecteur, de generaal J. Gerritsen en diens echtgenote, alsmede door de kolonel P. Oom, territoriaal-inspecteur in het ressort Arnhem. Het mag nauwelijks verbazing wekken dat de leden van rijkspolitiekapel en drumband hun optreden op de terreinen voor de Johannastichting begonnen met het kopen van een „Open-het-dorp-sleuteltje”. Zij vonden het niet genoeg alleen maar te spelen ook al hadden zij privé en als korpslid al bijgedragen tot een gelukkiger bestaan van lichamelijk gehandicapte landgenoten. Wie door de gebouwen en om de terreinen van de Johannastichting gaat en zich inleeft in het leed van medemensens waaraan wij jaren voorbij zijn gegaan, wordt bekropen door een gevoel van wroeging ten opzichte van een maatschappij waarvan wij allen deel uitmaken, maar die jarenlang

De wachtmeester 1e kl. L. Damen bood Koningin Juliana een rijkspolitiepop aan.

de ogen gesloten hield voor het leed van lichamelijk gehandicapten. Want, wie heeft geweten en erbij stilgestaan dat al in 1900 de Johannastichting werd opgericht vanuit het diaconessenhuis te Arnhem, met als doel lichamelijk gebrekkige kinderen van alle gezindten en uit het gehele land op te leiden tot nuttige leden van de maatschappij. Sindsdien zijn er kinderen verzorgd en medisch behandeld, sindsdien kregen zij onderwijs en een vakopleiding. Daarmee was men de tijd ver vooruit en daaruit groeide naar de nieuwste inzichten het revalidatiecentrum voor kinderen, dat overigens pas in de afgelopen jaren aan de eisen aangepaste gebouwen kreeg en nu een apart dorp voor de ernstigste blijvend gehandicapten. In de muziek van kapel en drumband bij het bezoek van koningin Juliana aan de Johannastichting klonk de vreugde door over het feit dat Nederland heeft begrepen dat een volk ook verantwoordelijk is voor het welzijn van een bepaalde groep uit dat volk en dat de mens de plicht heeft van hij kan, bij te dragen tot de levensvreugde van de gehandicapte medemens.

De leden van de kapel en drumband, uit alle windstreken naar Arnhem gereisd en per bus naar de Johannastichting vervoerd hadden er echt zin in. Zij koesterden maar één grote vrees namelijk dat regen of sneeuw hen parten zou gaan spelen. Dat instrumenten onbruikbaar zouden worden en uniformen doornat en rijp voor de stomerij, hetgeen niet de eerste maal zou zijn. Maar alles werkte mee. De majoor F. M. C. Offermans organiseerde wat nog te organiseren viel en plukte nog 8 man van het station. De kapitein Hoogervorst nam in een van de lokalen

Het bezoek van Koningin Juliana aan de Johannastichting kreeg extra glans door het optreden van de rijkspolitiekapel.

Foto rechts: Niet slechts persfotografen maar ook patiëntjes van de stichting fotograferden de Koningin.

Wie hulp nodig heeft kan altijd op leden van het Korps Rijkspolitie rekenen . . .

van de Johannastichting met zijn mannen nog een paar passages door en buiten brak de zon door de wolken. Een opperwachtmeester sleepte een paar kinderen op rolstoelen door het park toen kapel en drumband al aangetreden stonden en al speelse klanken door de winterse bossen lieten stoeien, voordat de koningin en de genodigden door de lanen naderbij kwamen voor de officiële plechtigheid. Patiëntjes keken vol ontzag toe naar de dingen die gebeurden en kapel en drumband speelden ook toen de koningin de grenspalen plaatste en de tijd nam om van het bord „Ons Dorp” een degelijk werkstuk te maken.

Op het moment dat koningin Juliana terugging naar de gebouwen van de Johannastichting om met de genodigden een plan te zien van de actie van ons dorp trad de wachtmeester te kl. L. Damen naar voren uit de gelederen van de kapel en bood de

rijkspolitiepop aan die door de veraste vorstin werd aanvaard met de opmerking: „Ik vind 'm prachtig.” De commissaris der koningin in Gelderland mr. H. W. Bloemers zorgde toen voor hilariteit door de majoor Offermans te vragen of die pop het resultaat was van de leeftijdsverlaging. De kapel en drumband hebben daarna een rondgang gemaakt langs de paviljoens waar het enthousiasme geen grenzen kende toen de kapitein Hoogervorst de pittige Alwin Lisser, een van de patiënten, de kapel en drumband liet dirigeren. Dat gaf vreugde bij de leden van de kapel die de gastdirigent voortreffelijk bijstonden; het gaf nog meer blijdschap dan er al was op deze vreugdevolle dag, waarin het korps rijkspolitie een aandeel mocht hebben.

B. den O.

RAI toonde vooruitgang van automobielandustrie

Diverse oude problemen onopgelost

Honderd verschillende merken voertuigen en alles wat zo „drum und dran” was — en dat was heel wat — hebben op 36000 vierkante meter RAI-gebouw de vooruitgang in de automobielandustrie getoond en ook weer aandacht gevraagd voor enkele vraagstukken aan de veiligheid van het verkeer verbonden. Het was in feite volkomen begrijpelijk dat de voorzitter van de RAI, de heer S. Schootstra, bij de opening van zoveel glans, maatregelen bepleitte tegen de import van autowrakken op het punt waarvan Nederland de vuilnisbak van Europa genoemd wordt. Hij deed dit voor hij het woord gaf aan de minister van Verkeer en Waterstaat, drs. H. A. Kort-hals die de tentoonstelling officieel opende.

De RAI-automobielexposities zijn, zo is ook ditmaal weer gebleken, niet slechts een paradijs voor de liefhebbers en de vaklui, maar ook een studieobject voor de politie. De bezoeker behoeft zich niets te verdiepen in het zwaar vaktechnisch jargon waarin de technische kwaliteiten van de auto's zijn vervat om te ontdekken dat er niet slechts naar technische verbetering op het punt van cylinderinhoud, compressie, vermogen en wat dies meer zij, wordt gestreefd, maar dat ook ten aanzien van de veiligheid de constructeurs blijven dokteren aan chronische problemen.

Een van die vraagstukken, namelijk de afstelling van de koplampen overeenkomstig de belading, blijkt nog steeds niet ondervangen. Men is er nog altijd niet in geslaagd tot een automatische correctie van de koplampen te komen. Een aanzien van signaal- en markeringslichten geldt nog altijd het streven naar een zo groot mogelijke lichtsterkte overdag bij een zo gering mogelijk gevaar voor verblinding 's nachts. Het moet overigens mogelijk zijn de intensiteit van deze lichten automatisch te verminderen, bijvoorbeeld bij inschakeling van de overige verlich-

ting. De pijl-richtingsaanwijzer blijkt op personenauto's nu geheel verdwenen.

De remmen ondergaan door de jaren heen een gestage verbetering en omdat de remcapaciteit bij de toegenomen snelheden steeds belangrijker wordt, is de schijfrem een „selling point” geworden, waardoor de ene fabrikant niet bij de andere kon achterblijven. Ten aanzien van de veiligheid spelen ook de banden een belangrijke rol en op dit punt betekent de zogenaamde radiaalband weer een belangrijke vooruitgang. Het zogenaamde „undertired” zijn van auto's blijkt tegenwoordig niet veel meer voor te komen.

Een aspect dat steeds meer aandacht krijgt is de tendentie tot enorme verlenging van de doorsmeertermijnen, die werden uitgebreid (van normaal omstreeks eenmaal per 1500 kilometer) tot 10.000, 15.000 en zelfs al tot 60.000 kilometer. Ook het olie-erversen wordt steeds meer teruggebracht tot omstreeks eenmaal per 10.000 kilometer. Dat geeft veel gemak, veel kostenbesparing, maar het houdt ook een gevaar in, namelijk dat men de auto niet meer geregeld controleert. Velen leggen niet meer dan 10.000 kilometer per jaar af en dat betekent dat de motorkap een jaar lang omlaag blijft.

Ook in ander opzicht is de veiligheid een actuele zaak gebleven, enerzijds wordt de veiligheid vergroot, anderzijds wordt in verband met ge-

wicht en stroomlijn het profiel van dunne staalplaten dusdanig gemaakt dat zelfs een geringe aanrijding grote schade oplevert. In de auto worden zonnekleppen en randen afgezet met schuimrubber om letsel door stoten te voorkomen, er worden stuurwielen gemaakt met verdiepte naven, maar men vergeet nog steeds in vele fabrieken de stuurwielas zo te construeren dat hij bij een aanrijding niet als een lans het interieur van de auto binnendringt. Op het punt van veiligheidsgordels houden fabrikanten steeds meer rekening met de bevestiging daarvan door betrouwbare bevestigingspunten aan te brengen. De strijd tussen heup- en diagonaalgordel of uitsluitend de heupgordel is nog altijd niet uitgeweid. Verheugend is dat de fabrikanten langzaamaan iets meer aandacht gaan besteden aan de levensduur van de auto's, hetgeen mede tot uitdrukking komt in verlenging van de garantietermijnen. In de Verenigde Staten, bijvoorbeeld, waar ruim een jaar geleden nog de 6000 mijl als een verantwoorde en uitgeknoobelde garantietermijn gold, doet nu de 24/24-termijn opgeld, hetgeen erop neerkomt, dat men al naar gelang het uitkomt of 2 jaar of 24000 mijl onder garantie rijdt.

Intussen waren op de RAI diverse voertuigen te zien, die goede beken-den zijn geworden van de leden van het Korps Rijkspolitie. Een nieuwe ster onder de politievoertuigen is de vaderlandse DAF 750 in een politie-uitvoering met speciale voorzieningen voor inbouw van mobilfoon en zwaailicht, die speciaal in stadsverkeer goede diensten kan bewijzen.

De DAF in politiedienst

Met de drie manen op reis door Nederland

door de overste Jhr. W. A. GEVERS DEYNOOT te 's-Gravenhage

In de voorgaande artikelen heb ik de families, die een wapen met drie wassenaars voerden uitvoerig besproken. Ook hebben we gezien, dat families dikwijls de naam van het kasteel waarop zij woonden als hun naam gingen gebruiken. Anderzijds kreeg de Heerlijkheid die bij een kasteel hoorde, dikwijls het wapen van het geslacht dat daarop in de middeleeuwen zetelde. De wapens van de Heerlijkheden werden later dikwijls ook de wapens van de gemeenten waarin ze waren gelegen. Ik wil daarom eens nagaan, welke gemeenten het wapen van het geslacht Van Wassenaer hebben gekregen en nu nog gebruiken, in hoeverre het is gewijzigd en of het op de juiste manier wordt gebruikt. De hier gegeven wapenafbeeldingen zijn danook reproducties van die voorkomend op de officiële gemeentelijke stukken.

In de eerste plaats is dat vanzelfsprekend de gemeente **Wassenaar**, die het wapen van de Heerlijkheid van die naam overnam, zijnde het wapen van de Burggraaf van Leiden, Philips van Wassenaer, waarin rood en blauw van plaats hebben gewisseld.

Dit wapen werd op 24 juli 1816 door de Hooge Raad van Adel bevestigd en beschreven als: „gevierendeeld: I en IV, in blauw drie zilveren wassenaars; II en III, in rood, een gouden dwarsbalk; het geheel gedekt door een kroon met 5 bladen.”

Zoals uit de eerste afbeelding blijkt, gebruikt Wassenaar dit wapen op de juiste wijze weergegeven op het gemeentelijk briefpapier; ik heb echter

ook brieven gezien, waarop ten onrechte in het wapen de dwarsbalk als van zilver was aangegeven zie tweede afbeelding.

Voorschoten, dat zoals wij zagen het Huis Duivenvoorde binnen zijn grenzen heeft, heeft als wapen, dat van de Heerlijkheid en het geslacht Van Duvenvoorde. Dit wapen werd door de H.R.v.A. d.d. 24 december 1817 bevestigd en omschreven met: „in goud drie zwarte wassenaars”. Het komt op het schrijfpapier van de gemeente op juiste wijze afgebeeld voor.

De vroeger bestaande gemeente **Veur**, had blijkens de bevestiging door de H.R.v.A. d.d. 25 maart 1818, hetzelfde wapen als Voorschoten, waarnaast Veur was gelegen. Veur werd, met de gemeente **Stompwijk**, (waaraan op 4 november 1887

drinkend uit een rechts geplaatste zwarte drinkbak, waarboven een uit de rand van het schild komende zwarte kraan met een blauwe waterstraal; links een groene boom met bladeren; alles op een groene grasgrond”); samengevoegd tot de gemeente **Leidschendam**. Deze gemeente kreeg op 14 november 1938 van de H.R.v.A. het volgende wapen: „in zilver een golvende blauwe dwarsbalk, over zijn hoogte beladen met

een korte gouden paal beladen met twee schuingekruiste rode sleutels (Leiden op een dam in de Vliet). Boven de balk een zwarte wassenaar (Veur), er onder een rode hertekop (Stompwijk); het wapenschild gedekt door een kroon met drie bladen en twee paalen”. In de geval van het in 1940 gebouwde gemeentehuis zijn de drie bovenomdoor de H.R.v.A. als wapen was schreven wapens boven de ingangsverleend: „in zilver, een rood hertdeur aangebracht (zie foto). Op het

briefpapier van de gemeente gebruikt men, zoals u op de afbeelding daarvan kunt zien, een wapentekening, waarin de kleuraanduiding, behalve die van het goud, is weggelaten.

Ik noemde u in het wapen van Leidschendam de rode schuingekruiste sleutels van Leiden; het is misschien wel aardig u daarbij te vertellen dat dit sleutels van de Hemelpoort zijn en niet die van de stad. Leiden had — evenals vele andere steden die een sleutel in hun wapen hebben — een hoofdkerk die aan St. Pieter was gewijd. Zoals bekend, bevoort St. Pieter de sleutels van de hemel en ook zijn opvolger, Z.H. de Paus in Rome, voert een sleutel in zijn wapen.

Monster, binnen welks grenzen de Van Polanen's hun eerste Heerlijkheid hadden, kreeg natuurlijk het Van Polanen-wapen, hetwelk 24 juli 1816 door de H.R.v.A. werd bevestigd met de omschrijving: „in zilver drie zwarte wassenaars, het wapenschild gedekt door een kroon met paaren. Deze gemeente gebruikt op het briefpapier, op andere stukken en op stempels echter abusievelijk wapenteekeningen met drie horizontaal gearceerde, dus blauwe wassenaars (zie afbeelding); dat juist deze gemeente een monsterlijke afbeelding van haar wapen maakt, mag haar wellicht niet euvel worden gedeut!

Van de gemeenten, gelegen in het

gebied van de vroegere Heerlijkheid van de Lek, welke zoals wij zagen, in 1342 door Jan van Polanen werd verworven, voeren er velen, zij het met enige variaties, eveneens het Van Polanenwapen, te weten:

Krimpens aan de Lek, bevestigd H.R.v.A. d.d. 24 juli 1816: „in zilver drie zwarte wassenaars”. Dit wapen wordt zoals u ziet, ook op het briefpapier gebruikt.

Lekkerkerk, bevestigd H.R.v.A. d.d. 20 februari 1816: „in zilver drie zwarte naar rechts gewende wassenaars”. De gemeente gebruikt dit wapen met een enigszins gothische schildvorm op haar briefpapier, doch op ander drukwerk van de gemeente trof ik ook wapenafbeeldingen aan met een normale schildvorm (zie afb.). De aan Lekkerkerk grenzende voormalige gemeente Zuidbroek, die thans deel uitmaakt van de gemeente Bergambacht, had van 24 juli 1818 tot 8 november 1819 hetzelfde wapen als Lekkerkerk.

Ook Ouderkerk aan de IJssel voert blijkens bevestiging van de H.R.v.A. d.d. 24 juli 1816 ditzelfde wapen, zoals ook op het briefpapier van de gemeente is te zien.

Krimpens aan de IJssel, bevestigd H.R.v.A. d.d. 24 december 1817, voert: „in zilver drie omgewende zwarte wassenaars”. Dit wapen gebruikt de gemeente ook op het briefpapier. De thans tot deze gemeente behorende voormalige gemeente Stormpolder, voerde blijkens de bevestiging H.R.v.A. d.d. 24 december 1817 ditzelfde wapen, doch in het schildhoofd vergezeld van een zwarte letter „S”.

Berkenwoude kreeg eerst op 22 oktober 1928 van de H.R.v.A. een wapen, te weten: „in zilver een goud gekroonde, rood getongde en genagelde, zwarte dubbelstaartige leeuw, vergezeld van drie wassenaars in de schildhoeken”. Dit wapen zou de combinatie zijn van de wapens van de verschillende Heren van de Lek; vóór 1342 zou n.l. een geslacht Heer van de Lek geweest zijn, dat een dubbelstaartige leeuw in zijn schild voerde; maar ook hier zijn de drie wassenaars van de Van Polanen's toch vertegenwoordigd. Op het briefpapier van de gemeente vinden we in de wapentekening van de rode kleur van tong en nagels en van de gouden kleur van de kroon niets terug, maar erger is, dat ook de dubbele staart van de leeuw ontbreekt.

LEKKERKERK

Het in Noord-Brabant gelegen Oosthout, dat zoals wij zagen reeds een leen was van de rijke bastaard Willem van Duvendoerde en dat later Van Polanen-bezit werd, voert blijkens erkenning door de H.R.v.A. d.d. 16 juli 1817: „in zilver drie zwarte wassenaars; met twee gouden leeuwen als schildhouders, een kroon met vijf bladen en een goud met blauw kleed.” Op het briefpapier

van de gemeente is dit wapen vrij goed weergegeven, de kleuraanduiding op de leeuwen ontbreekt echter en het goud op het kleed is van een soort damascering voorzien.

Schijndel, in Noord-Brabant, reeds in 1398 genoemd als leen van Hendrik van der Lecke, kreeg van de H.R.v.A. d.d. 14 april 1958, in ruil voor een ander wapen, een

nieuw, dat historisch beter verantwoord was en dat een reconstructie is van het oude schependomszegel. De omschrijving van het wapen luidt nu: „gedeeled: I. doorsneden: a. in goud drie zwarte wassenaars, b. in zilver een groene jonge eikenboom; II. in blauw een gouden beeld van St. Servatius.”

Hedel, in Gelderland, dat reeds in het begin van de 15e eeuw een leen was van Otto van de Leck, de stamvader van de jonge Heren Van Bergh, kreeg d.d. 20 februari 1816 bevestiging door de H.R.v.A. van het wapen: „in goud drie blauwe wassenaars”. Vermoedelijk heeft het gemeentebestuur in 1816 de kleuren van de wapentekening niet geweten en slechts uit oude zegels bekendheid gehad met de wapenfiguren; men heeft toen maar — zoals wel meer werd gedaan in soortgelijke gevallen — de kleuren van het Rijkswapen aangenomen; een andere reden dat juist deze kleuren werden gekozen, kon ik althans niet vinden. De afbeelding van het wapen op het gemeentelijk briefpapier, geeft abusievelijk blauwe manen op zilver in plaats van op goud.

Obdam, in de provincie Noord-Holland, kwam, zoals wij zagen,

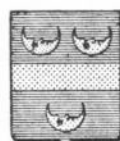

omstreeks 1500 in het geslacht Van Duvenvoirde, later Van Wassenaer. Blijkens bevestiging door de H.R.v.A. d.d. 26 juni 1816 voert deze gemeente als wapen: „in rood drie gouden wassenaars”. Zoals bijgaande afbeelding laat zien, staat op het briefpapier van de gemeente een wapen afgebeeld, dat het best omschreven zou kunnen worden met: „in zilver drie bananenschillen (kleur niet aangegeven)”. Dit is wel een droevig voorbeeld van ondeskundigheid op het gebied van de heraldiek, doch wij mogen dit de Obdammers niet te zeer euvel duiden, want ook de tekening van de wassenaars op het diploma van de H.R.v.A. van 1816 is heraldisch verre van fraai en doet aan bananenschillen denken.

Rijnsaterwoude, ten noorden van Leiden gelegen, voert blijkens de bevestiging door de H.R.v.A. d.d. 24 juli 1816: „in blauw een gouden dwarsbalk, vergezeld van drie gouden wassenaars”. Zoals de afbeelding van het wapen op een gemeenteformulier, hier gereproduceerd, laat zien, geeft de in gebruik zijnde wapentekening, in plaats van gewone wassenaars, zogenaamde „gezichtswassenaars” te zien; hoewel de H.R.v.A., zoals zou behoren, zulks niet uitdrukkelijk beschreef, komt dit soort wassenaar ook voor op het diploma van deze raad van 1816.

Ook het naast Rijnsaterwoude gelegen Woubrugge kreeg op 24 juli 1816 van de H.R.v.A. bevestiging van het wapen: „in blauw een gouden dwarsbalk, vergezeld van drie gouden wassenaars; het wapenschild gedekt door een vijfbladige kroon”. In dit geval vertoont het diploma geen gezichtswassenaars en een juiste afbeelding van het wapen is dan ook te vinden op het gemeentelijk briefpapier.

Beide laatstgenoemde wapens zijn die van de Heerlijkheid der Heren

Van den Woude, zoals deze het sinds 1302 voerden en hoewel deze Heerlijkheid omstreeks 1557 in het bezit van de familie Van Wassenaer-Van Duvenvoirde is gekomen, kunnen deze wapens toch niet tot de Van Wassenaer-wapens worden gerekend.

Ik wil u niet vermoeien met de genealogie der heren Van den Woude en er mede volstaan u te vertellen dat ze van vader op zoon altijd Jacob hebben geheten. Nu blijkt dat in 1285 een Jacob van den Woude zegelde met een gedamasceerde dwarsbalk en een in twee rijen geschaakt St. Andrieskruis over alles heen en dat in 1302 en 1306 zijn zoon Jacob een zegel gebruikte met een schild, waarop een dwarsbalk vergezeld van drie wassenaars. Het is wel opvallend, dat zowel het oude- als het nieuwe Van den Woude-wapen lijken op het oude- en het nieuwe Van Wassenaer-wapen en dat ook de wijziging omstreeks hetzelfde tijdstip heeft plaats gehad; enig verband zal er dus wel zijn.

Tenslotte wil ik u nog noemen, de gemeente Nieuwvliet in Zeeuws-Vlaanderen, die blijkens de bevestiging door de H.R.v.A. d.d. 31 juli 1817, „drie blauwe wassenaars op zilver” voert, het wapenschild gedekt door een vijfbladige kroon. Blijkens de hierbij gegeven tekening op het briefpapier van deze gemeente is het wapen daarop wel zeer gebrekkelijk weergegeven.

Het is mij niet mogen gelukken, enig verband te vinden tussen dit wapen en dat van het geslacht Van Wassenaer of de daaruit voortgekomen families; maar een bevredigende verklaring over de herkomst van dit gemeentewapen kreeg ik evenmin. Het blijkt dat de vroegere Heerlijkheid Nieuwvliet dit wapen reeds in 1664 gebruikte, maar op een kaart van het Vrije van Brugge, waarop de wapens van steden en heerlijkheden zijn afgebeeld, vervaardigd in 1571, komt het wapen van Nieuwvliet niet voor. Ik zal dus dit artikel moeten beëindigen met een open vraag, mogelijk dat een der lezers iets omtrent de herkomst van dit wapen zal weten te zeggen.

Nu achter de groene tafel in Utrechts rechtzaal

Oud-collega mejuffrouw mr. A. A. Schwartz heeft op 9 januari van dit jaar deze grote stap gedaan. Zij verliet op die datum de dienst bij de rijkspolitie en aanvaardde het ambt van rechter bij de arrondissementsrechtbank te Utrecht. De president van de rechtbank, die haar na het requisitoir van de officier van justitie installeerde belaste haar met de behandeling van de kinderzaken. Zij blijft dus met de politie door de groene tafel verbonden, doch verwisselde de symbolen van de springende granaat met die van de weegschaal en de blinddoek. Door de grote belangstelling van de zijde van de rijkspolitie ter bijzondere terechtzitting, bleek duidelijk de verbondenheid tussen beide organisaties, politie en rechterlijke macht. Het is een verheugende en geruststellende gedachte dat een vrouwelijke officier van de rijkspolitie, die gedurende 8 jaren ten nauwste betrokken is geweest bij de aanpak van jeugdzaken in de kleine gemeenten van de territoriale inspectie in het ressort Amsterdam thans de haar voorgelegde zaken waarbij minderjarigen zijn betrokken zowel strafrechtelijk als civielrechtelijk te behandelen krijgt. Zij zal bovendien het college rechters en het parket uit eigen ervaring kunnen voorlichten over de problemen die de politiefunctionarissen bij het opmaken van een procesverbaal of een rapport tegenkomt en heeft op te lossen. Inzicht en begrip voor elkaars taak en werkwijze leiden tot waardering.

Behalve dat mejuffrouw Schwartz kan terugzien op een mooie staat van dienst bij de politie, waar zij pionierswerk verrichtte, heeft zij in een andere functie de kinderbescherming gediend en wel als secretaresse van de vereniging voor gezinsvoogdij- en vrij patronaat Pro Juventute te Amsterdam. In de jaren, dat zij aan deze instelling was verbonden maakte zij een studiereis naar Ame-

rika waarover zij een en ander publiceerde.

De eerste contacten, die zij met de kinderbescherming heeft gehad waren tijdens de 2e wereldoorlog toen zij na beëindiging van haar studie in de rechtswetenschap aan de universiteit te Utrecht werk vond op het bureau van de kinderrechter aldaar. Of zij toen reeds aan het kinderrechterschap gedacht heeft?

De betrekkelijke rust in deze ambtelijke wereld was in tegenstelling met de oorlogsspanningen elders. Mejuffrouw Schwartz meende dat zij haar aangeboren eigenschappen van organiseren en activeren beter kon gebruiken in dienst van het vaderland ter bestrijding van het onrecht door de bezetter bedreven. Zij heeft dan ook verkozen om actief deel te nemen aan de voorbereidingen van de grote spoorwegstaking, waarvan de uitvoering geslaagd is geweest. Het is te begrijpen dat voor de gezinnen van de stakers materiële en morele steun eerste vereiste waren. Ook daaraan heeft zij met inzet van haar hele persoonlijkheid meegeholpen. Toen de oorlog voorbij was is mejuffrouw Schwartz betrokken geworden bij de oprichting van de Unie voor Vrouwelijke Vrijwilligers en later opgenomen in de leiding van de Stichting 1940-1945 te Amsterdam. Een veelbewogen loopbaan van een gevoelsbewogen en veelbelovende vrouw die het devies „plichtsgetroouw en steeds paraat” in de praktijk heeft gebracht en ongetwijfeld in de toekomst nog zal blijven brengen.

Haar vrouwelijke collega's zullen haar scherpzinnige, zakelijke en puntige opmerkingen in hun besprekingen missen, haar mannelijke collega's haar kameraadschappelijke omgang, het personeel en de leerlingen van de opleidingsschool te Arnhem haar didactische gaven en initiatieven op het gebied van de kinderbescherming, de kinderen met hun ou-

Mejuffrouw mr. A. A. Schwartz

ders waarmede zij in haar politie-functie in aanraking kwam, haar luisterende aandacht, haar werkelijke belangstelling in hun wel en wee en haar bereidheid tot het gezamenlijk zoeken naar een goede oplossing.

Wij wensen haar als kinderrechter evenveel succes als in haar functie van hoofdofficier bij de rijkspolitie.

Mej. L. J. M. Kleyn,

Hoofdofficier voor Jeugdzaken bij de
Territoriale Inspectie in het ressort
's-Gravenhage v.h. Korps Rijkspolitie

**Wilt u bij adresverandering
ook uw oude en nieuwe groep
en/of onderdeel en district
vermelden?**

★

**Ook bij verandering van werk-
kring of pensionering kan het
abonnement op het Korpsblad
behouden blijven.**

Red.

Nachtelijke stro op Amelande

Kilometers kruipen

en lopen door

mul zand, duindoorn

en gagel, duin op

duin af

Door de valse lichtkring van de laatste straatlantaarn bij Nes werden vier figuren van duisternis naar duisternis geschoven door de storm die hen met windkracht 9 in de rug duwde, in de richting van de zee, die bulderend een stuk uit de duinvoet vrat, zonder dat iemand op het eiland het merkte. Zonder licht koersten de vier vreemde fietsers de badweg af, zonder licht koersten zij achter elkaar het schelpenpad op, dat in de donkerte iets oplichtte maar toch nauwelijks zichtbaar was, zwijgzaam als gold het een geheime expeditie. Dat was het in feite ook. Zij hadden in het dorp al omzichtig het bureau van de postcommandant verlaten, want op een eiland in de nacht kunnen donkere ramen ogen hebben als het om stropen gaat, omdat stopers geen vakbond kennen en geen verzuiling, omdat zij een zijn.

Onherkenbaar vermomd — in overalls, verschoten manchester broeken of leren jas — de petten diep in de ogen getrokken, reden wij uit, de opperwachtmeester G. W. Verbeek, de wachtmeester 1e klasse P. A. de Jong, Reinder Visser, de zoon van de jachtopziener en een nog feller stroperjager dan zijn vader, en uw verslaggever.

Fietsen zonder licht op een smal pad in donkere duinen is een kunst, voor wie niet van nature radar heeft meegekregen. Fietsen zonder licht mag niet, fietsen met licht tijdens een stroperjacht op een eiland kan niet. Zo kan het voorkomen dat de gewone sterveling die nimmer de kans kreeg zich in „blind wielrijden” te trainen op een schelpenpad een wachtmeester aanrijdt in een stormachtige nacht . . .

De kilometers van het schelpenpad

opperjacht er Oerd

weken traag in de richting van het Oerd, de eenzame oostpunt van het eiland. Het soms even tegen de hemel zichtbare diep gebogen duinhelm wees driftig dezelfde weg. Op de hellingen van de Buren Blinkert, een hoge duintop met een oude Duitse bunker in zijn kale kruin, stonden we als sinistere monumenten tegen de blauwzwarte hemel, speurend over de Kooiduinen en een deel van het Oerd. Vaag in het noordoosten zwaaiden de lichtbundels van de vuurtoren van Schiermonnikoog, in het westen wenkten die van Hollum. In de gangen van de bunker, onbereikbaar voor de venijnige wind, hurkten we tegen de muur.

„Niets te zien,” zei de opper. „Nec, niks,” antwoordde de wachtmeester. „Dit kost massa's tijd. Je weet precies wanneer je weggaat, nooit wanneer je terugkomt,” verklaarde de opper. „Soms is het of er niets aan de hand is, zoals nu. Maar opeens begint het spel. Nou ja, een van de drie keer dat je wat ziet krijg je er een te pakken. 't Gaat nu om het lichtbakken. Dat doen ze tegenwoordig met aan elkaar gesoldeerde hulzen van zaklantaarns met een stuk of zeven staaflampjes en dus met een best stuk licht erin. De konijnen blijven erin zitten en 't is „kip ik heb je”. Nou ja, kip . . . We doen er veel aan de laatste tijd. De jacht-opperziener kreeg bij een jachtpartij per ongeluk een hagelschot — z'n ene oog is nog niet in orde al werkt hij weer —. Enfin, iedereen dacht dat toen de kust vrij was en dat was ook wel zo, maar het duin niet, zie je. Jongens, niet schijnen met de zaklantaarn want als er een lichtstraal naar buiten valt kunnen ze

Expeditie in kou en duisternis . . .

het op kilometers afstand zien . . .” zei de opper.

En hij vertelde ook een verhaal dat eigenlijk nogal paradoxaal is. Het hele duinterrein van Ameland is door Domeinen verpacht aan de Jagersvereniging Ameland, die ongeveer dertig, merendeels eilander leden heeft. En, hoewel er enkele jaren geleden door myxomatose vrijwel geen konijnen waren, zijn er nu in het vorige seizoen door één lid van de jagersvereniging al tweeduizend geschoten. Nochtans bleven er zoveel konijnen dat staatsbosbeheer vond dat er niet genoeg exemplaren van dit schadelijk wild opgeruimd worden en dat er enkele klemvergunningen werden afgegeven. Vele eilanders beschouwen het duin met al wat erin rondloopt echter als gemeenschappelijk eigendom en kunnen het niet verkroppen dat de konijnen in feite voor een kleine groep zijn, dat er konijnen teveel waren maar dat zij ze niet mogen vangen. En nu er op sommige delen van het eiland weer myxomatose heerst, stropen ze nog. Vele eilanders zit het stropen in het bloed. Het is hun meest geliefde sport die hen het gevoel van volledige vrijheid geeft.

En de opper vertelde in de oude bunker een paar van zijn stropersbelevissen, terwijl de wachtmeester De Jong nog eens op het duin poolshoogte nam.

„Ik kwam een man op laarzen tegen bij Ballum. Hij had een hond bij zich. Ik hield hem staande, maar hij gaf geen krimp. Een mens mag toch zeker wel met zijn hond wandelen, al is het na twaalven? Dat mag, maar het is wel vreemd als hij dan zeven ronde batterijen voor een staaflamp bij zich heeft. Ik keek rond en een eindje verder vond ik een staaflamp en een konijn dat nog warm was langs het pad. Toen kwam die man over de brug . . .

't Is trouwens moeizaam en tijdrovend werk. Je hebt niet altijd zoveel succes als die keer toen we een spoor volgden nadat we een schot gehoord hadden en in een boerderij zeven konijnen en een fazant vonden en tenslotte nog het geweer. Of die keer dat ik langs het schelpenpad bij Ballum fietste en opeens twee silhouetten op een duintop zag. Ik gooide de fiets neer en trok er heen. Toen ik aan de voet van het duin was, zag ik nog net een kop. Ik vond alleen twee fietsen met drie klemmen in een fietstas. Maar dan moet je met drie fietsen verder, dat valt ook niet mee. De eilanders stropen graag. Er zijn er, die op de Willem Barendsz op de walvisjacht gaan, maar het bijt ze de keel uit dat ze hier niet een konijn kunnen verschalken.”

„Er zijn er ook,” zei de wachtmeester De Jong, „die een paar weken naar de fjorden zijn, maar dan

zitten ze in Leeuwarden . . .” Onlangs snapten we een paar jongens die met zes klemmen op stap waren, de klemmen van pa. Maar ja, er is toevallig ook nog een Jachtwet,” zei de opper nog.

Buiten de bunker stond de wind aan het helmgras te rukken en werden bij elke voetstap langs de helling naar beneden slierten zand weggejaagd de duisternis in. Langs het schelpenpad stonden gabel en duindoorn verstijfd en was er geen verschil te zien tussen vaste grond en het zwarte water van poelen. Achter elkaar klommen we naar de top van de Oerder Blinkert en later naar de top van een ander duin op tien kilometer van de bewoonde eilandere wereld, de fietsen ergens beneden verborgen in de gabelstruiken. Alles scheen rustig, de wind gierde en in de verte dreunde de branding. Opeens schoot een lichtbundel door een duinpan op een paar honderd meter afstand.

„Jullie die kant om, ik en meneer de andere kant en kalm, geen zaklantaarns, geen gepraat,” siste de opper en hij gleed als een prehistorische hagedis weg naar de volgende duintop, waar plotseling het licht van de stroper op enkele tientallen meters opflitste en in noord-westerlijke richting bewoog naar de zee. De opper wees en gleed andermaal weg langs de helling om snel een paar meter naar het volgende duin over te steken. De lichtbundel van de stroperlamp gleed op hetzelfde ogenblik naar de duinovergang en draaide verder. Toen ik overstak naar het volgende duin was de opper opgelost in de duisternis. De lamp van de stroper flitste geregeld enkele tientallen seconden aan en weer uit; hij kwam snel naderbij. De branding donderde in de verte, de storm joeg het zand in mijn gezicht, terwijl ik plat tegen een helling lag, naast gabelstruiken en tenslotte poogde weg te komen opdat de stroper geen onraad zou bespeuren.

Ik dacht aan Wilde Rixt, de vrouw, die volgens de legende eens op het eenzame Oerd woonde. Zij ging op donkere avonden als deze met een lantaarn over de duintoppen om schepen te doen stranden en daarna de drenkelingen uit te schudden. Zij was nog beter af dan ik, dacht ik:

zij had tenminste een lantaarn. Alleen zou het waarschijnlijk met ons beter aflopen. Want, Wilde Rixt vond eens na een nieuwe stranding het aangespoelde stoffelijk overschot aan het strand van een jonge zee-man, in wien zij haar zoon herkende. Zij liep in zee met haar lantaarn en soms, op stormachtige avonden als deze moet zij nog over het duin dwalen. Dan kan men haar krijsende lach tot in de verte horen en men weet zeker dat het de stem van Wilde Rixt is, al heeft niemand haar ooit weer gezien . . .

Dat licht daar? . . . Nee, dat was het licht van de stroper, dat om het duin draaide en verdween, terwijl ik de stekels van duindoorn dwars door de overall in mijn vlees voelde priemen. „Elke doorn veroorzaakt een ontsteking, had de opper gezegd . . .”

Een stroper loopt met zijn lantaarn sneller door de valleien dan zijn belager kruipt, duin op, duin af, wachtend en speurend, ervoer ik. Het licht van de stroper flitste nu verderop aan. Het scheen of wij samen in het wijde Oerd waren, de stroper wiens licht nu weer verdwenen was en ik. Langzaam kwam ik omhoog bij een struik en op hetzelfde ogenblik flitste een felle licht-

straal in mijn gezicht, en sprong iemand mij in de nek. „Sommige stropers zijn soms tot alles in staat,” dacht ik, „hebben ze niet eens op het schelpenpad een spijkerplank klaargelegd om de speurders met een leuke band naar huis te sturen?” Toen zei een stem: „Verdraaid, bent u het?” En de wachtmeester De Jong grinnikte. Samen kropen we verder, het spoor van stroper en andere speurders bijster. Totdat plotseling op een duintop een zaklantaarn aanflitste en stemmen oplonken. „Ze hebben 'm,” riep de wachtmeester.

Bij de verborgen fietsen vonden we even later de zoon van de jachttopziener. „We hebben 'm hoor,” grinnikte hij en hij scheen in het gezicht van zijn vader, de jachttopziener onbezoldigd die zei: „Ach ja, ik dacht ik ga er nog maar eens opuit. Maar voor stroperij is het nu veel te licht . . .”

Twintig kilometer fietsen door de storm, kilometers kruipen door de duinen tussen twaalf en vijf uur 's nachts: voor niets. En dat alles alleen omdat Jacob van Reimer, de jongens van Sjouke Jaap of Dolle Dries Buffel misschien op stap zijn. Het is op Ameland gewoon . . .

B. den O.

Oud reglement licht doopceel van legendarische veldwachter

Zwerfers, vreemdelingen en misdaden alles kwam in het zakboekje

door adjudant M. P. VAN DER DAM te Exloo

Nu taak, functie en betekenis van de politie in betrekkelijk korte tijd sterk zijn veranderd, aangepast en meegegroeid met deze moderne tijd; nu volledig is afgerekend met het begrip veldwachter dat nog slechts voortleeft in de herinnering en dan nog in verhalen, is het te meer boeiend eens even achterom te kijken naar de „goede oude tijd”, die voor de handhavers van het gezag helemaal zo goed niet was. Wij doen dat aan de hand van een artikel van de adjudant M. P. van der Dam, commandant van de groep Odoorn te Exloo in het district Assen. Hij besteedt aandacht aan de veldwachterij in Drente en was daartoe in de gelegenheid doordat hij min of meer bij toeval een oud boekje in handen kreeg, namelijk het „Reglement op de inrigting der veldwachters in de provincie Drenthe”, dat op 26 juni 1829 is verschenen. Het bevat boeiende stof voor de politieman van vandaag en bijgaand artikel zal menige glimlach opwekken.

Daarbij moet nog in aanmerking worden genomen, dat in Drente ten aanzien van de ordehandhaving juist orde op zaken was gesteld. In dit gewest, slecht bereikbaar, met vele woeste, onontgonnen en bijna onbegaanbare gebieden van poelen en moerassen, waar de bevolking met de grootste moeite het hoofd boven water hield en waar voedsel voor de mens en mest voor het land het kostbaarste bezit vormden, was tot kort tevoren de orde gehandhaafd door kerspelsoldaten. Zij dienden hun taak uit te oefenen, gekleed in blauwe rok met rode kraag, blauw camisol en bewapend met een snaphaan. Drost en gedeputeerde staten van Drente vonden dat deze ordehandhavers vijf gulden per week moesten verdienen. Zij wisten overigens niets hoe veel er waren en wie het gezag handhaafden. In het begin van de vorige eeuw werd een soort enquête ingesteld naar aanleiding van vele uitwassen waarbij kerspelsoldaten waren betrokken. Die soldaten waren voor hun honorering afhankelijk van bijdragen van de leden van het kerspel en sommigen maakten alleen de ronde om die bijdrage op te halen. Ze werden benoemd door de boerschappen zelf, door de volmachten of eigenerfden. Ze hadden er allerlei baantjes bij, werden geminacht en waren onbekwaam. De meesten konden lezen noch schrijven, sommigen waren „niet erg oppassend of gezeggelijk”, danwel „lomp en lui”, danwel „zeedert eenigen tijd zwak en ongesteld van hersenen”, maar werden dikwijls benoemd of gehandhaafd omdat zij anders door de diaconie onderhouden zouden moeten worden. Het lag voor de hand dat er iets moest gebeuren en het aantal bewakingskringen werd tenslotte ingekrompen evenals het aantal kerspelsoldaten, maar die kregen tenminste de nodig geachte twee rijksdaalders per week en tenslotte verschenen na 1811 toen de burgerlijke gemeenten kwamen, de veldwachters in vol ornaat. Hun komst betekende een belangrijke verbetering.

Totdat in 1829 het „Reglement op de inrigting der veldwachters in de provincie Drenthe” verscheen, was het met het politietoezicht in dit gewest een ruige zaak. Hoewel het reglement ons vandaag meermalen doet glimlachen, betekenden de hierin vastgelegde regelingen een aanzienlijke verbetering. Er werden plotseling eisen gesteld aan degenen die orde en gezag moesten hand-

haven. Om tot veldwachter benoemd te kunnen worden moest men niet jonger dan 25 en niet ouder dan 40 jaar zijn, aan de wetten op de dienst der nationale militie voldaan hebben, van goed erkend zedelijk gedrag zijn, kunnen lezen en schrijven en van een goed lichaams-gestel zijn, sterk en in staat de vermoeienissen van de dienst te doorstaan.

Dat was al heel wat. Wanneer er vacatures waren zouden in de eerste plaats en boven andere kandidaten lieden in aanmerking komen die eervol uit de militaire dienst waren ontslagen en in het bijzonder zij die „versierd waren” met enige militaire eretekenen of medailles. De veldwachters van kleine gemeenten hadden (des verkiezende) voorkeur bij een vacature in een grotere gemeente en elke veldwachter moest wonen in de gemeente waar hij in het bijzonder dienst moest doen.

De hele organisatie van de politie in Drente was ingedeeld in brigades, elk van een brigadier en vijf veldwachters. Deze provincie had zeven brigades, dus 42 man politie, die elk meerdere gemeenten omvatten. Zo was er een brigade voor Anlo, Assen, Norg, Rolde en Smilde, een voor Eelde, Peize, Roden, Vries en Zuidlaren, een voor Borger, Emmen, Gieten, Gasselte en Odoorn, Coevorden, Dalen, Oosterhesselen, Zweeloo en Sleen deelden een brigade, Beilen, Hoogeveen, Ruinen, Westerbork en Zuidwolde werden door een brigade bediend en dan waren er nog brigades voor Diever, Dwingeloo, Havelte en Vledder, alsmede voor Meppel, Nijeveen, Ruinerwold en De Wijk.

Om te ontkomen aan vele oude, ongewenste toestanden werd meteen maar bepaald dat de beroepen van klerk of kantoorschrijver, molenaar, broodverkoper, bakker, brouwer, vleeshouwer, herbergier, tapper of slijter in sterke drank onverenigbaar waren met het ambt van veldwachter.

De veldwachters mochten ook niet wonen in huizen waar deze beroepen werden uitgeoefend, zij mochten ook geen boerenarbeider zijn of werkzaamheden uitoefenen in geregelde loondienst. Zag hij naast al deze taboes toch nog kans een bijbaantje te vinden dan mocht hij dat alleen maar aannemen met bijzondere goedkeuring van de gemeente en

van de gouverneur, die de veldwachters ook benoemde.

In handen van de vrederechter (dit klinkt ons thans onaangenaam in de oren) moesten zij de eed van getrouwheid aan de Koning en aan de Grondwet afleggen, waarvan door de vrederechter aantekening werd gemaakt op de akte van aanstelling.

Kleding

Iedere veldwachter en brigadier kreeg aan kleding: één rok van grijs laken met groene opslagen en kraag; één buis van dezelfde kleur, dezelfde opslagen en kraag; twee lange broeken van grijs laken, het kruis en de binnenpijpen van zwart leer; twee paar slobkousen van zwart karsaai; één jas van grijs karsaai met een groene kraag.

Het equipment bestond uit:

twee stropdassen en een koperen gesp; één ronde hoed, aan één zijde opgetoomd, met een groene band, waarop het woord „Veldwachter”, in zwarte letters; één pet voor de dagelijkse dienst; twee paar sterke schoenen; één patroentas welke moest worden gedragen van voren door een band om het lijf vastgemaakt.

Bewapening

De bewapening van de aldus fraai uitgedoste ordehandhavers bestond uit één infanteriesabel met koppel van zwart vernist leer, voorzien van een koperen plaat, met het opschrift: „Veldwachter der gemeente . . .” en in het kringsgewijze rand-schrift: „Drenthe” en voorts één karabijn, met bajonet, bandelier en bajonetschede. De veldwachters mochten geen jachtakte of jacht-permissie hebben.

De draagtijd van de rok, buis, jas, stropdassen en de broek bedroeg twee jaar. Over de andere kleding wordt niet gesproken.

Bij vernieling, breken of verliezen, tenzij dit buiten de schuld van de veldwachter of brigadier geschiedde, kwam de vernieuwing daarvan ten laste van de ambtenaar en wel door inhouding van een gedeelte van de bezoldiging.

Zij moesten steeds bij het verrichten van hun dienst en voorts altijd als zij in het openbaar verschenen in uniform (in montering) gekleed en bewapend zijn.

In de periodieke vernieuwing van

kleding werd bij wijze van aanbeveling over de gehele provincie voorzien.

Het onderscheidingsteken van de brigadier bestond uit een zilveren galon ter breedte van 15 strepen, geplaatst op iedere mouw van de rok of wel op de mouwen van het buis en van de jas, boven de opslagen. Het woord „Veldwachter” werd vervangen door het woord „Brigadier”.

Van de wapenen mocht alleen gebruik worden gemaakt ingeval van strikte noodzakelijkheid.

Taak

De brigadiers en veldwachters moesten volgens het reglement waken tegen:

wanbedrijven en overtredingen in het bijzonder (opzichtelijk) de velden en gewassen betreffende; het beschadigen van bomen, bossen en

land- en tuinbouwgereedschap; het zonder toezicht lopen van vee op openbare plaatsen en wegen; het verwaarlozen van wegen en sloten. Zij moesten voorts optreden bij overtreding van hetgeen in het Wetboek van Strafrecht en bij de Wet op de Veldpolitie was bepaald en van wat bij andere reeds bestaande of nog te maken (daar te stellen) wetten of verordeningen is of zal worden bepaald of voorgeschreven. Bovendien waren zij geroepen tot behulpzaamheid in het uitvoeren van plaatselijke verordeningen, zoals het houden van een bijzonder toezicht op overtredingen van verordeningen ter wering van bedelaars en vagebonden; op het onvoorzichtig bewaren van vuur en licht; het opsporen en aanhouden van gedeserteerde of onwillige militairen zowel als van alle andere voortvluchtige of verdachte perso-

De rijksveldwachter die ongeveer tussen 1860 en 1900 dienst deed in Westerbork.

nen; het vervoer van gearresteerden. Maar dat was nog niet alles, want het vervoer van buskruit; het stelsel van maten en gewichten; toezien op het vieren van de zon- en christelijke algemene feestdagen; optreden tegen het maken van nacht- en straatrumoer; handhaven van orde op jaarmarkten, kermissen en dergelijke hoorden er ook bij, evenals het dobbelen en loten of het waarzeggen, horoscooptrekken en dergelijke bedriegerijen; de vreemdelingen in de herbergen of in de logementen overnachtende en verder „al hetgeen betrekking heeft op de bescherming der openbare en bijzondere eigendommen, de zekerheid van personen en het behoud van de goede orde.” De veldwachters moesten voorts ook nog voldoen aan alle dienstverrichtingen die plaatselijke of gerechtelijke autoriteiten hen mochten opleggen. Het was heel wat waarmee de veldwachters officieel hun dagen vulden. Ook een stukje strafvordering ontbreekt in het Reglement niet.

Bij het plegen van misdaden of wanbedrijven, waarop gevangenisstraf of een zware straf stond mochten de veldwachters, indien zij dit op heterdaad ontdekten of achterhaalden, de daders aanhouden en geleiden voor het Hoofd van het Plaatselijk bestuur.

Van alle misdaden, wanbedrijven en overtredingen moesten zij behoorlijk proces-verbaal opmaken en dat inleveren, met de door hen inbeslaggenomen of inbewaringgenomen stukken van overtuiging, bij het Hoofd van het Plaatselijk bestuur.

Stiptelijk

Overigens waren zij gehouden, al de aan hen, door de Officier van Justitie, de Vrederechter, de Hoofden van Plaatselijk bestuur of de Brigadier, gegeven orders „stiptelijk” ten uitvoer te brengen, zonder zich in de beoordeling in te laten of de order tot zijn taak behoorde of niet.

Indien zij zich omtrent de opdracht bezwaard voelden dan mochten zij daarvan aantekening doen in hun zakboekje.

De orders van de Officier van Justitie en de Vrederechter werden via bemiddeling (intermediair) der plaatselijke besturen aan de veld-

wachters kenbaar gemaakt, tenzij spoed vereist was.

Op tournee

De veldwachters moesten dagelijks patrouilles (tournees) doen en wel zoveel mogelijk in alle delen van de gemeente, terwijl gelast zou kunnen worden dit ook bij nacht te doen, wanneer dit nodig geoordeeld werd. Zij moesten zich gedragen naar de orders die hun door de Hoofden der Stedelijke of Plaatselijke besturen werden gegeven en waren verplicht dadelijk aan de Burgemeester kennis te geven van hetgeen zij, als strijdig met de goede orde of de algemene rust, mochten ontdekken. Ook gaven zij bericht van alle wanbedrijven in het bewakingsgebied gepleegd.

De veldwachters waren kennelijk ook assistent van de ambtenaar van de burgerlijke stand, omdat zij ook kennis moesten geven van alle personen welke zich in de gemeente vestigden (zich nederzetten).

Zakboekje

Hoe die meldingen werden gedaan, leert het volgende artikel, waarin is bepaald dat de veldwachters zich een zakboekje moesten aanschaffen waarin zij dag voor dag van de door hen gedane rondes en van de geconstateerde misdaden of ontdekte wanbedrijven en andere bijzonderheden melding moesten maken.

Assistentie

Ook toen werd al over assistentieverleningen gesproken. In gevallen van buitengewone noodzakelijkheid tot een bepaalde dienst ten behoeve van justitie of politie konden de veldwachters ook elders worden ingezet, zulks op uitdrukkelijk bevel van de Gouverneur.

In bijzondere gevallen was de burgemeester bevoegd assistentie te vragen van de veldwachters der omliggende gemeenten, indien in zijn gemeente de openbare orde plotseling en onverwacht bedreigd of gestoord werd. Zonder verlof van de burgemeester mocht de veldwachter zich niet uit zijn gemeente verwijderen, tenzij de dienst het nodig maakte.

Inspectie

De Brigadiers moesten vier maal per jaar in hun brigade inspectie

(revue) houden in een gezamenlijke bijeenkomst in een gemeente die door de gouverneur werd aangewezen, terwijl de Burgemeester van de aangewezen plaats of één door hem gedelegeerd lid van het Plaatselijk Bestuur, de inspectie bijwoonde. De brigadiers werden tweemaal per jaar geïnspecteerd door een lid van Gedeputeerde Staten in een door hem te bepalen plaats.

Het voornaamste oogmerk van deze „revuën” was te controleren of al de kleding-, equipment- en wapeningstukken geheel aanwezig en in goede staat waren; om diegenen der veldwachters ernstig te onderhouden, te onderrichten en tot hun plichten terug te brengen, indien zij daaraan tekort waren gekomen; om zich ervan te overtuigen of allen voorzien waren van een exemplaar van het „Reglement”. Van de inspecties werden rapporten gemaakt voor gouverneur en gemeentebestuur.

Wanneer een veldwachter zonder vrijstelling niet aan de inspectie deelnam werd een vierde gedeelte van zijn maandsalaris ingehouden.

Geen drank of giften

Als een brigadier of veldwachter zich aan insubordinatie tegen zijn superieuren, of aan nalatigheid of oogluiking in de dienst, schuldig maakte, of zich aan de drank overgaf, of, terzake van zijn dienst, een gift, gave of geschenk, hetzij in geld, hetzij in veldvruchten, fruit, groente of andere voorwerpen, aannam, alsmede zonder toestemming van het Plaatselijk Bestuur een beroep of bedrijf uitoefende en ten slotte op enige andere wijze aan verzuim van zijn plichten bij de bestaande of nog te „emaneren” wetten of reglementen voorgeschreven of voor te schrijven schuldig maakte, kon hij terstond in zijn „bediening” worden afgezet.

Ook schorsing was mogelijk, want in een ander artikel wordt gezegd dat bij een schorsing de bezoldiging werd ingehouden.

De schorsing vond plaats door de Plaatselijke Besturen. Het ontslag (finale afstelling) door de Gouverneur.

Het Plaatselijk Bestuur was echter gehouden om de geschorste (gesuspendeerde) of ontslagen (Gedemit-

teerde) ambtenaar voorlopig (provisioneel) te voorzien, hetgeen ook het geval was ingeval ziekte of overlijden van de ambtenaar, voor wat betrof het gezin.

Tractement en pensioen.

Ook de tractementen werden in het reglement geregeld. Zo mocht een veldwachter verdienen tussen de f 208.00 en f 312.00 per jaar. De grootte van het tractement werd geregeld door de Stedelijke Besturen en voor de politie van het platteland door Gedeputeerde Staten, na overleg met het gemeentebestuur. De Brigadiers hadden een jaarlijkse verhoging van niet beneden de f 60.— en niet boven de f 72.—, boven de bezoldiging van een veldwachter.

Aan veldwachters die 25 jaar in één of meer gemeenten van de provincie gediend hadden en door lichaamsgebreken tot de verdere waarneming van de dienst onbekwaam waren geworden, werd een pensioen van maximaal de helft en minimaal een vierde gedeelte van de jaarlijkse bezoldiging, uitgekeerd. Ook wanneer de veldwachter in de dienst buiten zijn schuld tot de verdere waarneming van zijn post ongeschikt werd, werd eenzelfde pensioen uitgekeerd.

De weduwen kregen - zolang zij niet hertrouwd waren - eenzelfde pensioen, indien haar man in de uitoefening van zijn functie was omgekomen of aan de toegebrachte verwondingen was overleden. De pensioenen werden levenslang genoten.

Het werd aan Hoofden en verdere Leden van de Plaatselijke Besturen uitdrukkelijk en ten strengste verboden, om zich van de veldwachters tot het doen verrichten van bijzondere huis- of andere personele diensten te bedienen. Veroorloofd was echter dienst ten behoeve van de gemeentelijke administratie, als zulks zonder enig nadeel voor de gewone dagelijkse dienst en behoudens de onbelemmerende waarneming der functies kon geschieden. En dat kon heel dikwijls zo weten wij. Er is gelukkig toch wel bar veel veranderd en niet alleen in Drente.

Overste P. J. van Boon nam „zijn“ Limburgse reserve-

Overste P. J. van Boon speldt voor de laatste maal de vrijwilligers-medaille op.

Bindingsavond in „De Prins van Oranje . . .“

De muziekkapel van de reserve-rijkspolitie in het district Roermond onder leiding van de reserve-adjutant A. Partouns, droeg veel bij tot het succes van de avond.

afscheid van rijkspolitie

door de opperwachtmeester
J. J. H. VAN AERSEN te Nijmegen

Hoe springlevend het instituut van de reserve-rijkspolitie in Limburg is bleek dezer dagen nog eens overduidelijk op een aan karakter bijzonder rijke contact- en vormingsbijeenkomst van het district Roermond in het concertgebouw „De Prins van Oranje” te Venlo, waarop ook de overste P. J. van Boon afscheid nam van „zijn” reservisten. Daar was de eigen muziekkapel van de reserve-rijkspolitie, onder leiding van de reserve-adjutant A. Partoums en daar werd door een reeks autoriteiten met de enige honderden reservisten en hun dames het refrein gezongen van de door de reservist P. Kwaspens gecomponeerde reserve-rijkspolitiemars. Er was een „buutreedner” en er was eensgezindheid en sfeer.

Aan het hoofd van de ere-tafel zat bij deze bijeenkomst de bisschop van Roermond, mgr. P. J. A. Moors, met aan zijn rechterhand de Algemeen Inspecteur van het Korps, de generaal J. Gerritsen. Rondom de ere-tafel zagen wij nog vele andere autoriteiten, onder meer burgemeester van Venlo, mr. dr. L. de Gou, de Venlose politiecommissaris C. B. M. Wolf, de subs.-officier bij de arrondissementrechtbank in Roermond, mr. J. A. J. van der Bruggen, de kolonel b.d. G. L. Steeghs van het Steun Wettig Gezag en van het eigen Korps, de territoriaal inspecteur in het ressort Den Bosch, de kolonel J. F. M. M. Oor en de districtscommandanten M. C. Ruigrok, G. L. J. J. Bekker en H. W. Weerts. Sjenske, de „buutreedner” uit Kessel wist met onvervalste Limburgse spot de ernst te verdrijven. Het moet trouwens gezegd, dat er in deze kwinkslagen wellicht meer ernst schuilt, dan men er door de bank aan wil toekennen. Wie immers de ernst, maar ook de betrekkelijkheid van alle aardse dingen niet weet te onderscheiden, zou óf nooit een goed „buutreedner” kunnen zijn, óf de „buut” nimmer volledig weten te waarderen. Wel, Sjenske was een prima „reedner” en de aanwezigen (ook die van „boven de Moerdijk”), hebben er zich kostelijk mee geamuseerd. Maar vóór Sjenske aan het woord kwam, had de voormalig districtscommandant Roermond, de overste P. J. van Boon, de man die de reserve-rijkspolitie in Limburg groot maakte, reeds gesproken. Overste Van Boon spoorde de reservisten aan, de fakkel der geestdrift over te dragen aan de jongeren. Voor de

De kolonel W. de Gast, auctor intellectuelis van de tentoonstelling heeft de wimpeltjes laten vervaardigen als een meer blijvende herinnering aan de tentoonstelling,

laatste maal heeft de overste daarna de vrijwilligers-medailles uitgereikt, want in de toekomst zal deze taak beschoren zijn aan de huidige districtscommandant, de kapitein W. A. Hulsmans, die in het instituut van de reserve-rijkspolitie in Limburg, een waardevolle erfenis kreeg, die hij met zorg zal beheren, al zal hij het straks moeten stellen zonder zijn „trouwe waakhond” (zoals hij het zelf uitdrukte), reserve-adjutant F. de Jager, die de zeven kruisjes nadert en er dan noodgedwongen een streep onder moet zetten. De muziekkapel en het dames-reservistenkoor, onder leiding van de heer J. Berden, droegen op deze avond zoveel bij tot een vreugdevolle sfeer, dat alle sombere gedachten verdwenen. En zolang de geest, die sprak uit de toespraak van de reserve-wachtmeester 1e kl., R. Suilen, over de Limburger vaardig blijft, zolang de fakkel van overste Van Boon en reserve-adjutant De Jager, door hun opvolgers zal worden voortgedragen, zolang zal het instituut van de reserve-rijkspolitie in Limburg welig tieren.

Nu ook R. P. wimpels met standaard

speciaal bestemd voor de jeugd, die de wimpeltjes (verkrijgbaar tegen de summere prijs van f 0,20 per stuk) bijvoorbeeld als fietsvlagjes zou kunnen gebruiken. Inmiddels is gebleken dat de belangstelling hiervoor niet tot de jeugd beperkt blijft maar leeft bij een groot deel van de korpsleden en ook bij de reservisten. In verband daarmee is ook al een beukenhouten standaard ontworpen, waarmee het mogelijk wordt de wimpeltjes bijvoorbeeld ook op een bureau te plaatsen. De standaard kost f 0,75, zodat men voor nog geen gulden in het bezit kan komen van wimpel plus standaard. Bestellingen kunnen worden gedaan bij de Territoriale Inspectie te 's-Gravenhage, betalingen op giro no. 13 96 37 ten name van J. Goedbloed te 's-Gravenhage.

De tentoonstelling „raad & daad” van het korps rijkspolitie was van 12 tot en met 15 februari te zien in Spijkenisse, is van 19 tot en met 22 februari in Oud-Beijerland, van 27 februari tot en met 1 maart in Hendrik-Ido-Ambacht en op 12, 13 en 14 maart in Hardinxveld-Giessendam.

Slemppartijen ...

Het lijkt bepaald onnet om iemand tot slemppartijen aan te zetten, want slempen is brassen en slemppartijen hebben zodoende in eerste aanleg ook al geen beste klank. Maar toch: in het slempen waartoe ik u wil brengen schuilt geen kwaad, alleen maar ouderwetse winterse gezelligheid.

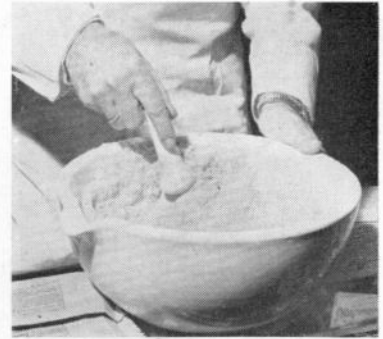
Als bewijs voor de onschuld mag een citaat gelden uit een van de boeken van Arthur van Schendel, die toch een door en door onbedorven schrijver was: „toen ze allen zaten met de kopjes slemp en de kersttaart voor zich...”

Hoewel bijna iedereen al is vergeten wat slemp eigenlijk is, komt in het „gerenommeerde Kookboek van de Amsterdamse Huishoudschool” van C. J. Wannée en zelfs nog in de door mevrouw R. Lotgering—Hillebrand bewerkte elfde druk van dit lijvige boek voor aankomende en reeds erkende aanhangsters van schuimspaan, frituurpan, de echte ouderwetse „slemp” voor.

Alle noodzakelijke ingrediënten werden vermeld: 2 liter melk, driekwart gram saffraan, zeven gram thee, acht kruidnagelen, 8 centimeter pijpkaneele, stukje foelie, 80 gram suiker en 20 gram maizena, waarvan zelfs het merk wordt genoemd, een

gratis reclame, waar ik natuurlijk niet in trap. Dan lees ik verder: „Bind de kruiden in een neteldoeks lapje, doe ze in de melk en breng deze langzaam aan de kook. Laat ze verder zolang trekken tot er genoeg smaak aan de melk is gekomen (plm. een half uur). Knijp het lapje van tijd tot tijd voorzichtig tussen twee lepels uit, doe de suiker in de melk en laat ze met de aangemengde maizena nog 3 à 4 minuten doorkoken. Neem de kruiden er uit en giet de slemp in het warme melkketeltje”, aldus dit werk voor fijnproevers en smullers.

Ik vind het allemaal nogal ingewikkeld. Weegschaal, duimstok en telraam zijn bijna onontbeerlijke hulpmiddelen. Vooral dat „warme melkketeltje” lijkt mij erg lastig, maar misschien kan het ook wel in een ander pannetje of keteltje, al is dat niet helemaal authentiek voor deze drank uit een ver verleden, de drank waar grootvader en grootmoeder zich heel wel bij voelden. Melk is een gezonde drank, geloven wij, maar er zijn zo weinig variaties. Nou ja, er zijn tegenwoordig ook milkshakes, maar die doen het in ons land toch niet zo heel best. En, de oude melkdranken als anijsmelk, saliemelk of citroenmelk, ra-

ken evenals slemp steeds meer uit de mode. Er was ook nog theemelk, dat was geen thee met veel melk, maar veel melk met een heel klein

Voor Moeder

beetje thee, hetgeen heel anders smaakt.

Van Lennep en Hildebrand schreven al over saffraanmelk. Dat was een nogal dure drank, aangezien voor een kilo saffraan de stampers van 2000 crocusbloemen nodig zijn. Uit de saffraanmelk is eigenlijk de goedkopere slemp, een saffraancompositie geboren. Heel vroeger ging men de kaneel, de kruidnagelen, de saffraan, de foelie en de vermalen cardimonpit droog vermengen, maar dat gaf stof in de melk en daarom ging men extracten maken. Er zijn vandaag de dag nog op enkele plaatsen in ons land zakjes slempoeder te krijgen, die zonder meer in melk opgelost kunnen worden. Dat poeder wordt gemaakt door alle ingrediënten in een mortier dooren en fijn te wrijven. In de slemp zit nu ook nog een heel klein beetje gember, wat cola en wat vanille.

Behalve in zakjes is het ook als stroop verkrijgbaar geweest, maar dat is reeds lang uit de mode. „Te veel geknoei”, zei ons een drogist die nog steeds slemp verkoopt in ouderwetse zakjes, met het oude recept erop.

Ik vind het niet lekker en als kind vond ik het afschuwelijk, zegt hij eerlijk.

(vervolg op pag. 25)

Dit is de Eenige Echte, Oprechte en de Ouderwetse Slempoeder
van Plantinga's Drogisterij in de St. Jacobstraat te Leeuwarden
Ter verkrijging, van de Gezonde Houwerdrijvende en Geurige:
Slempmelk.
de welke als winter- en avonddrank bijzonder aandoenlijk wordt door hare zuivere plantaardige samenstelling, door haar fijnheid van smaak, door haar houwerdrijvende uitwerking, en door haar krachtige voedzaamheid. lossc men op naar gelang de smaak 1 à 2 theelepels op een kop heete melk. Men voege deze beroemde slemp- is, opdat de geuren van crocus en cardamoni en meerdere kruiden niet vervollegen
de eenige echte soort van
Plantinga's Drogisterij
in de St. Jacobstraat te Leeuwarden.
prijs per pakje van 1 ons 40 ct.

Kees en Koos op Groenland (1)

„In het ongenaakbare poolgebied van Noord Groenland wordt de expeditie van de vermaarde poolonderzoeker Fridjoff Nanninga sinds enkele weken vermist. De expeditie vertrok in september van het afgelopen jaar uit Noorwegen. Aanvankelijk werden geregeld radiomeldingen van Nanninga en zijn mannen ontvangen. Daaruit bleek ook dat de tocht bijzonder zwaar was. De expeditie raakte in hevige sneeuwstormen, die wekenlange ver-

en Kind

tragingen tot gevolg hadden. De temperaturen daalden tot meer dan dertig graden onder nul. Een van de kampen van Nanninga en zijn

SLEMPPARTIJEN

(vervolg van pag. 24)

Slemp is niet afgestemd op de kindersmaak, ook niet op de mannen-smaak, zegt die drogist, die het geregeld schenkt op bijeenkomsten van plattelandsvrouwen. „Die zijn er gek op”, beweert hij.

Zo wordt er nog altijd slemp gedronken, al is de oude winterdrank verdwenen uit de koek en zopies op de ijsbanen. Zo worden er nog zakjes poeder verkocht met de tekst: „Gezonde, kouverdrijvende en Geurige Slemmelk, dewelke als winter- en avonddrank bijzonder wordt aanbevolen door hare zuivere plantaardige samenstelling, door haar fijnheid van smaak.”

U bent vrij om die drank uit grootmoeders tijd nogeens te maken en een slemppartij aan te richten. U bent ook vrij om te zeggen: „Da's eens maar nooit weer”, zoals dat in deze dagen met van afschuw vertrokken mond gedaan werd door

MARIANNE.

mannen werd in het hoge noorden overvallen door een groep mannen, die de indruk gaven tot een andere expeditie te behoren. Nadien had de expeditie van Fridjoff Nanninga gebrek aan voedsel, maar de mannen trokken verder omdat zij zich al bij het einddoel bevonden. Sinds meer dan twee weken zijn geen berichten meer ontvangen.

Besloten is daarom reddingsploegen uit te zenden, die zullen pogen Nanninga en zijn mannen op te sporen en hen van nieuwe voedselvoorraad te voorzien. Het wordt niet uitgesloten geacht dat de leden van de expeditie gastvrijheid genieten van een nederzetting van Eskimo's, die daar leven van de jacht op rendieren, poolvossen, ijsberen, lemmings en hazen en dan nog van de visvangst.”

Zo luidde het bericht dat die zaterdagmiddag werd voorgelezen door de hopman van de verkennerstroep waarvan Kees en Koos nu al een paar maanden lid waren. Jawel, Kees en Koos waren padvinders geworden. Vader plaagde hen nog weleens door te zeggen: „Jongens, hebben jullie vandaag je goede daad al gedaan, anders kunnen jullie mooi even mijn schoenen poetsen.”

Moeder zei lachend: „Je moet ze niet plagen met de padvinderij. Ze doen elke dag al een goede daad door de vogels te voeren, die anders zouden omkomen in sneeuw en kou. Bovendien steken ze heel wat op. Koos bijvoorbeeld kan ineens z'n eigen schoenen poetsen en hij kan ze nog vastmaken ook: met een echte platte knoop, zonder lussen...” Koos kon zich daar nog wel eens boos om maken, maar Kees troostte hem door te zeggen dat vaders en moeders helemaal niks van de padvinderij wisten. En, nu ze daar allemaal om de hopman heen stonden, dacht Koos: „Neem dit nou bijvoorbeeld. Wat begrepen vaders en moeders van een poolreiziger, die al maanden op reis was en nu misschien zonder eten en drinken in de barre sneeuw van Noord Groen-

land rondwaalde, bedreigd door allerlei vreemde gevaren?”

Je hoefde je niet eens te verbeelden hoe het er wel allemaal uitziet daar in Noord Groenland, mijmerde Kees, die om zich heenkeek over de wijde witte vlakten rond het troephuis aan de rand van de stad. Een dik pak sneeuw had de wereld van Kees en Koos veranderd in een poollandschap. Op sommige plaatsen was de sneeuw opgewaaid tot complete duinen van een paar meter hoog. De sloten waren allemaal volgestoven en je kon nauwelijks zien waar ze waren. Het was compleet Groenland en niet anders en Kees zou nieteens verbaasd zijn als hij straks een ijsbeer of een paar Eskimo's met een hondenslee zou tegenkomen. Hij zou gewoon zijn hand opsteken en „Hei” zeggen en de Eskimo's zouden ook de hand opsteken en roepen „Ook Hei”, ze zouden hun capuchons van rendiervel nog wat verder over het voorhoofd trekken en voortjagen op hun slee over de wijde witte wereld. Hij zou ze natuurlijk kunnen vragen of ze de poolvorser Fridjoff Nanninga ook hadden gezien, overwoog Kees...

De jongens werden in groepen verdeeld. Ze namen een geweldig pak mee; de nieuwe voedselvoorraden voor de poolreiziger en zijn mannen. En ze trokken op het kompas naar het noorden, te beginnen van de schaapskooi, die nu de laatste Eskimonederzetting in de buurt zou zijn. Ze hoopten een spoor te vinden in de sneeuw, maar ze konden er niet op rekenen, want er waren hier en daar ook sneeuwstormen geweest, die de sporen met een wit tapijt hadden bedekt. Achterelkaar trokken ze door de onafzienbare witte wereld, die oneindig groot scheen, zo groot als Groenland zelf, het grootste eiland van de hele wereld. „Wat er ook gebeurt, altijd bij het voedsel blijven”, riep de leider van hun groep. Toen trokken ze zwiingend verder, het barre avontuur tegemoet...

Onno Bastiaans.

**De adjudant
B. LIJKLEMA
commandant
verkeersgroep
Leeuwarden**

Met ingang van 1 februari 1963 is de adjudant B. Lijklema aangewezen als commandant van de Verkeersgroep Leeuwarden. Op 5 oktober 1913 is hij geboren te Woudsend en in 1934 trad hij in dienst bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee. In de bezetting ging hij over naar de Staatspolitie (Marechaussee). Nadat hij in januari 1945 was ongedokend volgde zijn ontslag door de bezetter. Op 1 januari 1946 werd hij aangesteld als opperwachtmee-ster der rijkspolitie bij de Verkeersgroep Heerenveen. Van 15 maart 1952 tot 11 mei 1953 was hij sport-instructeur bij het toenmalig Gewest Groningen, waarna hij werd geplaatst bij de Verkeersgroep Leeuwarden, waarna hij op 15 maart 1957 werd benoemd tot groepscom- mandant te Barradeel en op 15 fe- bruari 1958 tot groepscommandant te Franeker. Op 1 april 1958 werd hij bevorderd tot adjudant der rijks- politie.

BANDEN BESTELLEN

U kunt nog banden bestellen voor het inbinden van de derde jaargang van het Korpsblad. Ook van de 1e en 2e jaargang zijn nog enkele ban- den beschikbaar.

De prijs is f 1,95 per stuk.
Uitvoering: Blauw linnen band met zilveropdruk.

Bestellingen per postwissel of op giro 83 31 11 t.n.v. Schaaf- sma & Brouwer te Dokkum, waarna toezending volgt.

Aan onze abonnees-reservisten

Voorzover door u het abonnementsgeld voor de 4e jaargang (sept. '62 t.m. aug. '63) nog niet werd voldaan, verzoeken wij u het bedrag van f 3,50 vóór 8 maart a.s. over te maken per postwissel of op giro no. 83 31 11 t.n.v. Schaafsma & Brouwer te Dokkum.

Na die datum zal u per post een kwitantie worden aangeboden, verhoogd met 45 ct. administratie- en incassokosten.

Personalia

Wij herdenken

Owvr.
A. A. v. Vliet
Nw. Lekkerland
ress. 's-Gravenhage
† 2-1-1963

Leidschendam naar Bilthoven; J. B. Faber, wmr. 1e kl. en J. Plasmans, wmr. 1e kl., van verk.gr. 's-Graven- hage en H. P. Kater, wmr., van Wad- dinxveen en J. Heinen, wmr., van Oudewater naar Staf Alg. Insp. (Sec- tie Bijz. Verkeerstaken) (met behoud van standplaats).

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-12-'62: J. A. Hermans, wmr. 1e kl., van Schijf naar Rucphen.
Per 3-12-'62: H. van Komen en A. K. C. v. d. Noort, techn. contrs., van Bilthoven naar Breda.
Per 10-12-'62: C. J. Gaarhuis, wmr. 1e kl., van Grathem naar Obbicht; M. J. Alers, wmr. 1e kl., van Meers- sen naar Nuland.
Per 17-12-'62: V. Koster, wmr. 1e kl., van Neerkant naar Waalre.
Per 19-12-'62: J. v. d. Wal, wmr. 1e kl. van Gennep naar Hoogkerk.
Per 27-12-'62: J. H. Hagen, wmr. 1e kl., van Nistelrode naar Dongen.
Per 2-1-'63: W. van Eijkeren, wmr. 1e kl., van Gulpen naar Ouderkerk a.d. Amstel; A. C. Kavelaars, wmr. 1e kl., van Breda naar Eindhoven; A. B. v. d. Burg, wmr. 1e kl., van Moergestel naar Tilburg; G. B. Bossink, wmr., van Horst naar Eindhoven; E. Vijge, wmr. 1e kl., van Gemert naar Ein- dhoven; de wmsrs. 1e kl. G. Willems, J. Slotboom en G. Noorland van Ein- dhoven naar Staf Alg. Insp. (Sectie Bijz. Verkeerstaken) (met behoud van standplaats).

Per 9-1-'63: A. F. C. Brouwer, wmr., van Liessel naar Gemert.
Per 14-1-'63: W. Westerholt, wmr. 1e kl., van Geertruidenberg naar Den Hulst.
Per 15-1-'63: L. Hanssen, wmr. 1e kl., van Belfeld naar Grathem.

RESSORT ARNHEM

Per 10-12-'62: W. F. Sueters, wmr. 1e kl., van Hengelo-G. naar Esch.
Per 18-12-'62: A. Minor, wmr. 1e kl., van Elten naar Lochem.
Per 20-12-'62: L. Hamberg, wmr. 1e kl., van De Pollen naar Goor.
Per 31-12-'62: H. Huysman, wmr. 1e kl. van Emmeloord naar Losser; J. H. S. Olde Juninck, owmr., van Emmel- oord naar Zwolle; P. Visscher, wmr.

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 15-12-'62: L. J. Ch. v. Leeuwen, wmr., van IJpendam naar Uithoorn.
Per 17-12-'62: G. B. de Kamper, wmr. 1e kl., van Wijk bij Duurstede naar Bunschoten.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 11-12-'62: J. J. v. d. Enden, wmr. 1e kl., van Lekkerkerk naar Voor- schoten.
Per 16-12-'62: L. Klapwijk, wmr. 1e kl., van Brouwershaven naar St. An- naland; A. v. Elsäcker, wmr. 1e kl., van Renesse naar Brouwershaven.
Per 2-1-'63: G. v. Duijn, wmr. 1e kl., van Rijsaterswoude naar Leimuiden; H. A. Daalman, wmr., van Waddinx- veen naar Norg; A. Kok, wmr., van

le kl., van Emmeloord naar Utrecht; H. v. Dijk, wmr. 1e kl., van Marknesse naar Dronten; R. Nijdeken, wmr., van Ens naar Roggebotsluis; H. Mulder, wmr. 1e kl., van Nagele naar Dalmsholte.

Per 1-1-'63: K. v. Leussen, adjudant, van Emmeloord naar Hattem; H. Hadderingh, wmr., van Leeuwen naar Schoonebeek; W. van 't Sant, owmr., van Elten naar Nijmegen.

Per 2-1-'63: Naar Staf Alg. Insp. (Sectie Bijzondere Verkeerstaken) de navolgende wmr. 1e kl.:

J. v. d. Scheer, W. L. Groeneweg en A. Bruggeman te Doetinchem; C. J. de Groot te Nijmegen; J. Kamphuis te Tuk; J. Jansen te Apeldoorn en J. P. v. Bennekom te Wamel.

Per 2-1-'63: H. J. M. Boomkamp, wmr. van Borne naar Utrecht; P. v. Luijnen, wmr. 1e kl., van Lemelerveld naar Almelo; H. J. Peters, wmr. 1e kl., van Hedel naar 's-Hertogenbosch; J. v. d. Zalm, wmr. 1e kl., van Haaf ten naar Geldermalsen; J. A. H. v. Velzen, owmr., van Alphen naar Gendringen.

RESSORT GRONINGEN

Per 10-12-'62: J. v. d. Zee, owmr., van Borger naar Holwerd.

Per 1-1-'63: A. de Roode, adjudant, van Westerbork naar Middelharnis; J. Miedema, owmr., van Appelscha naar Heerenveen.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-1-'63: C. van Loenhout, wmr. 1e kl., van Terneuzen naar Drimmelen.

OPLEIDINGSSCHOOL ARNHEM

Per 1-1-'63: De volgende aspiranten naar:

ressort Amsterdam:

H. M. Bakker naar Blokker.
H. J. de Man naar Purmerend.
Tj. Meinema naar Volendam.
S. G. Piersma naar Uithoorn.
L. Visser naar Uitgeest.

ressort 's-Gravenhage:

A. de Boer naar Hillegom.
C. Bouwman naar Leidschendam.
M. van Deventer naar Middelharnis.
H. J. Evers naar Bergschenhoek.
W. Herder naar Waddinxveen.
H. W. de Landmeter naar Hellevoet-sluis.

ressort 's-Hertogenbosch:

L. J. Baltes naar Meerssen.
A. Bos naar Thorn.
H. M. J. Donker naar Budel.
P. Gouderjaan naar Horst.
G. P. van de Griek naar Someren.
P. J. Hetteema naar Fijnaart.
K. de Leeuw naar Rijen.
J. A. G. M. Melis naar Hoogerheide.
A. B. M. Nieuwkamp naar Gulpen.
H. Smink naar Uden.
J. A. A. Somers naar HanK.
J. G. Theunissen naar St. Michiels-gestel.
A. van Leusen naar Raamsdonksveer.

ressort Arnhem:

G. Drent naar Doesburg.
Th. H. Everts naar Borne.
H. Gerhardus naar Groesbeek.
J. F. Leene naar Berkum.
G. W. van Mourik naar Maurik.
R. R. van Rees naar Huissen.

ressort Groningen:

J. Aarnoutse naar Appingedam.
H. A. Grasmeyer naar Norg.
H. J. Muller naar Menaldum.

Rijkspolitie te Water:

M. Danel naar Amsterdam-II.
A. A. Meijer naar Venlo.
C. Tj. Visser naar Amsterdam-III.
N. Zuidema naar Terneuzen.

Aanwijzing voor functie

RESSORT ARNHEM

Per 1-1-'63: Officier 1e kl. J. Zijp tot districtcommandant te Almelo; Adjudant K. v. Leussen tot groepscommandant te Hattem.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-1-'63: Adjudant A. de Roode tot groepscommandant te Middelharnis.

Bevorderingen

STAF ALGEMENE INSPECTIE

(Sectie Bijzondere Verkeerstaken)

tot opperwachtmeester:

Per 15-11-'62: J. van Helden, Almelo; A. G. v. d. Poel, Terneuzen.

RESSORT AMSTERDAM

tot opperwachtmeester:

Per 1-1-'62: G. Westerveld, Avenhorn; A. Bijpost, Nibbixwoud; A. H. Huisken, Loenersloot en J. H. A. Overmars, Cothen.

Per 1-6-'62: J. Bakker, Hensbroek.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-1-'62: W. J. Rasch, Wervershoof.
Per 18-12-'62: J. v. d. Pol, Enkhuizen.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot opperwachtmeester:

Per 1-1-'62: P. J. Goedendorp, Gouderak; C. D. Kemp, Kedichem; P. v. Es, Lange Ruige Weide; M. J. v. Eck, Hagestein; A. Bosma, Hoogblokland; H. Stek, Ameide; B. B. Smits, Heinkenszand; I. J. Wielaard, Waarder; A. de Koster, Cadzand; J. J. van 't Hart, Maasdijk; D. C. Kleijbeuker, Ammerstol; M. A. Ruissen, Zuidland; W. Muilwijk, Benthuizen; C. Brand, Zwartewaal; A. B. v. Koert, Noorde-loos; J. Stroo, Wolphaartsdijk en J. v. d. Meijden, Heerjansdam.

Per 1-6-'62: G. C. M. Keller, Hekendorp.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-10-'62: J. A. v. Uitert, Hendrik-Ido-Ambacht.

tot adm. ambt. C 2 in v.d.:

Per 1-5-'62: C. J. M. Straver, 's-Gravenhage.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot opperwachtmeester:

Per 1-1-'62: H. J. v. d. Lisdonk, Teteringen en C. v. Drent, Veen.
Per 1-6-'62: P. W. H. Kersjes, Cadier en Keer; J. A. v. Engeland, Nieuwstadt; J. Quaedflieg, Slenaken en C. H. Hintzen, Beegden.
Per 10-12-'62: W. F. Sueters, Esch; M. J. Alers, Nuland en C. J. Gaart-huis, Obbicht.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 26-10-'62: K. J. Spitters, Rijen.
Per 3-11-'62: J. W. Le Duc, Tilburg.

RESSORT ARNHEM

tot opperwachtmeester:

Per 2-1-'63: L. Stam, Hattemberbroek.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-1-'62: Th. M. Boer, Vaassen.
Per 1-7-'62: W. C. Put, Almelo.

RESSORT GRONINGEN

tot opperwachtmeester:

Per 1-6-'62: A. van Esveld, Sauwerd.
Per 10-12-'62: J. v. d. Zee, Holwerd.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 3-12-'62: J. Onrust, Appelscha.

In dienst getreden

STAF ALGEMENE INSPECTIE

Per 15-1-'63: A. L. Esser, schrijver in tijd. dienst te 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

Per 3-12-'62: C. van Tol en J. D. Nijkamp, techn. assistent te Bilthoven.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-12-'62: E. Blaauw, schrijver in tijd. dienst te Echt.

RESSORT ARNHEM

Per 3-12-'62: A. Kieft te Zwolle; N. J. de Kat, W. v. d. Linden, B. H. Stomps te Doetinchem en C. H. Polhout te Harderwijk, allen als techn. controleur.

RESSORT GRONINGEN

Per 3-12-'62: B. K. Wassing, Groningen, A. J. Leever en R. Prummel te Assen, als techn. controleur op a.c.

Per 1-1-'63: G. H. Brummer, rijks-ambt. E te Groningen; B. N. Dinckgreve, ambt. C 3e kl. i.t.d. te Gronin-

gen; mej. W. A. Veldstra, typiste op a.c. te Leeuwarden; T. S. Halma te St. Anna Parochie, W. Tigges te Ferwerd, B. D. Huitema te Witmarsum, C. Smouter te Sleen en S. v. d. Bij te Noordbergum, allen als schrijver in tijd. dienst.

OPLEIDINGSSCHOOL ARNHEM

Per 1-1-'63: Als aspirant:

A. W. van Aanholt, H. J. Angenent, A. R. Appelfhof, P. J. Beelen, J. D. van den Berg, R. J. D. van Beusekom, N. A. Blom, Chr. Bokkers, W. M. Boons, J. J. Bos, J. Boschman, A. J. Bosma, C. P. P. G. van Boven, J. Braun, A. J. Bremmer, J. C. M. Broekhof, J. de Bruin, P. de Bruin, J. L. Buijs, J. le Clercq, H. G. Damveld, P. M. J. Ch. E. van Dinther, B. Dijkstra, H. L. J. Eftting, A. Folgerts, H. S. Freen, T. van de Graaf, B. H. Harbers, P. G. de Heer, G. Hooghiemstra, M. A. J. M. Jansen, W. de Jong, H. Keizer, J. A. A. Kusters, P. L. H. Lap, J. van Loon, A. M. D. Loos, C. K. A. van der Lugt, C. Luime, J. Marinissen, A. Messchendorp, L. Mulder, G. Nieuwenhuis, J. Niks, A. Nijebanning, J. D. A. van Oosterhout, F. J. M. C. van Os, H. van den Oudenalder, J. Paauw, F. P. Passchier, C. Pasveer, L. Peper, D. J. van der Ploeg, J. P. A. Plog, L. W. J. Plum, J. Rimmelzwaal, C. L. Ringelberg, J. de Ru, H. A. P. van Sambeek, H. J. ter Schure, R. Schut, J. Smit, H. van der Spoel, J. C. Stada, F. Stuijenga, J. D. van Toorn, K. H. van der Veen, H. J. Verhoef, J. Verkuil, B. M. Voolstra, P. van der Vries, J. Westerhuis, H. Wieringa, W. A. van Woerkom, J. G. A. van der Woning, S. J. van der Zwaag, J. B. H. van Alfen, J. Eits, F. J. Hageman, B. Heimensen, J. Hiemstra, H. Homan, W. W. Idema, J. J. de Koning, J. Kramer, W. J. Kranenburg, H. Leppink, W. Magendans, G. W. Oberink, J. Ch. M. Ottenheim, J. J. van der Putte, H. J. Roks, J. M. Roks, G. J. de Valk, G. J. M. Verhoeven, G. J. F. Vermeer, J. A. Verplanke en J. A. van Wessel.

De dienst verlaten

RESSORT AMSTERDAM

Per 7-12-'62: J. v. Oijen, wmr. 1e kl. te Amsterdam.

Per 1-1-'63: G. M. Dubois, wmr. 1e kl. te IJsselstein en F. W. v. Dulmen, wmr. te Vinkeveen en Waverveen.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-12-'62: A. Batenburg, adm. kr. op a.c. te Barendrecht.

Per 17-12-'62: Joe Sloot - Tjon-Kon, schr. op a.c. te 's-Gravenhage.

Per 1-1-'63: J. Holwerda, owmr. te Barwoutswaarder; C. Groenewoud, owmr. te Heinenoord; A. C. v. Mil, wmr. te Lisse.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-1-'63: D. v. Pijkere, adjudant te Horst; P. J. A. de Kort, wmr. 1e kl. te Nuland.

RESSORT ARNHEM

Per 15-12-'62: P. de Bil, owmr. te Almelo.

Per 1-1-'63: N. J. Bijlsma, dir. off. 2e kl. te Almelo; E. Bekamp, H. T. Buijmer, B. Kalteren, J. Schuurman en G. M. Warringa, wmr. 1e kl. te Emmeloord; J. G. v. d. Belt, wmr. 1e kl. te Bant; J. Kroeskop, wmr. 1e kl. te Tollebeek; P. J. Posthumus, wmr. 1e kl. te Luttelgeest; J. B. Brusse, wmr. te Emmeloord; G. v. Aalderen, owmr. te Emmeloord; E. J. Gagliardi, schrijver te Raalte; H. L. J. Eftting, schrijver te Wychen en H. Keizer, schrijver te Apeldoorn.

RESSORT GRONINGEN

Per 12-12-'62: B. Kalma, owmr. te Leeuwarden.

Per 1-1-'63: T. Luppens, adjudant te Groningen; F. Sleiffer, adjudant te Heerenveen; A. de Jong, wmr. 1e kl. te Buitenpost; J. J. Raspe, adm. kr. op a.c. te Winschoten; G. Nieuwenhuis, adm. kr. op a.c. te Bellingwolde.

Ambts- jubilea

Adjutant
C. Mondria
Leusden
ressort Amsterdam
25 jaar op 30-12-1962

Owmr.
B. Welle
Noord-Scharwoude
ressort Amsterdam
25 jaar op 15-12-1962

Owmr.
J. Boerma
Bennebroek
ressort Amsterdam
25 jaar op 4-1-1963

Owmr.
J. W. Schipper
Oostvoorne
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 15-12-1962

Adjutant
B. C. Bijkerk
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 16-12-1962

Owmr.
A. Arendse
Breskens
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 29-12-1962

Owmr.
A.N.M. v.d. Heijden
Middelburg
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 3-1-1963

Adjutant
W. Kristelij
Middelburg
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 3-1-1963

Wmr. 1e kl.
J. Ringoir
Capelle a.d. IJssel
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 10-1-1963

Owmr.
P. Clements
Maasland
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 28-2-1963

Owmr.
J. H. Raadschelders
Maastricht
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 18-12-1962

Adjutant
A. J. Consten
Eijsden
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 20-12-1962

Adjutant
J. L. W. Saes
Melick-Herkenbosch
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 22-12-1962

Owmr.
P. J. H. Nuijen
Roermond
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 22-12-1962

Owmr.
P. v. Melsen
Breda
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 24-12-1962

Owmr.
H. A. Salfischberger
's-Hertogenbosch
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 29-12-1962

Wmr. 1e kl.
G. J. Beem
Sprundel
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 3-1-1963

Owmr.
L. J. Warnier
Leur
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 7-1-1963

Wmr. 1e kl.
J. P. den Boer
Vaassen
ressort Arnhem
25 jaar op 17-1-1963

Wmr. 1e kl.
J. A. Vedder
Spijk
ressort Arnhem
25 jaar op 20-1-1963

Owmr.
F. Numan
Gendt
ressort Arnhem
25 jaar op 28-2-1963

Owmr.
Th. G. Hagelaar
Apeldoorn
ressort Arnhem
25 jaar op 1-3-1963

Wmr. 1e kl.
J. F. Haverkamp
Teuge
ressort Arnhem
25 jaar op 10-3-1963

Adjutant
G. H. R. Brunekreef
Almelo
ressort Arnhem
25 jaar op 12-3-1963

Owmr.
J. D. v. d. Sloot
Nijkerk
ressort Arnhem
25 jaar op 15-12-1962

Wmr. 1e kl.
T. P. Ploos v. Amstel
Aalten
ressort Arnhem
25 jaar op 27-12-1962

Owmr.
J. Bout
Wemeldinge
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 20-3-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

4e JAARGANG No. 7 - MAART 1963

WWW.RIJKSPOLITIE.ORG

Het beslissende ogenblik: een politiemans belt vanuit een bakkerij tegenover de gevangenis dat er drie zwaarhandelaren worden gebracht, de gevangenskraak begint. . .

„De overval“ monument voor gevangenskraak

Een miljoen Nederlanders hebben in de afgelopen weken de film „De Overval“ gezien, een film die meer Nederlands is dan welke andere van vaderlandse bodem, een monument voor de verzetslieden die op 8 december 1944, in een tijd van moedeloosheid, depressie en bittere nood, de Leeuwarder strafgevangenis kraakten, geluidloos, op kousenvoeten als het ware, en die 51 gevangenen bevrijdden zonder een schot te lossen. Het nieuws van de gevangenskraak in het donkerste van de bezetting ging als een lopend vuurtje door het land en wekte niet alleen grote bewondering maar gaf velen nieuwe moed. De film „De Overval“, een degelijk onopgesmukt en sober relaas — naar een scenario van dr. L. de Jong vervaardigd — is een monument en ook een machtig stuk voorlichting voor de jeugd, die de bezetting alleen van horen en zeggen kent. Maar de film is bovenal een boodschap omdat hieruit de ideale spreken uit de bezetting, omdat eraan wordt herinnerd wat mensen voor de vrijheid over hadden, hoe groot de eensgezindheid was en vooral dat de vrijheid als de meest waardevolle voorwaarde voor het menselijk bestaan waard is om ook in vreedstijd voortdurend waakzaam te zijn ten opzichte van invloeden die een bedreiging daarvan kunnen inhouden.

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

4e JAARGANG

No. 7 — Maart 1963

VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie :

Majoor G. van Dijk te Heerenveen

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachtmeester

J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klas

A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester

P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-adjutant F. de Jager
te Roermond

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie 's-Gravenhage
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie :

Bas den Oudsten, journalist
Bonkeweg 29

Lekku bij Leeuwarden
Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum

Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 3.50 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.50 per stuk

★

Advertenties :

J. Duyker - Groningen

Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag :

In de organisatie van de unieke toertochten voor auto's over het IJsselmeer had de Rijkspolitie een belangrijk aandeel. O.a. omstreeks 80 leden van de R. P. te Water waren daarbij R. P. te IJ.

(Foto: B. den Oudsten, Leeuwarden)

Juist toen de bevrijden de gevangenis zouden verlaten, werd er gebeld: twee S.S.'ers stonden voor de poort.

Wanneer er een film is die de Nederlandse politie-ambtenaar in elk geval gezien moet hebben, dan is het „De Overval”, al was het ook alleen maar omdat deze film ook een belangrijke episode uit het bestaan van enige voortreffelijke politiemensen belicht, politiemensen die met het zweet in de handen en op het voorhoofd de première hebben gezien, die daarna de eerste voorstelling in Leeuwarden en de reünie van de bij de overval betrokken verzetslieden bijwoonden en die later nog bij een voorstelling in het paleis Soest-

dijk waren en andermaal — evenzeer in spanning — de befaamde overval uitgevoerd zagen op het witte doek met Rob de Vries als Piet Kramer, de man die de totale leiding van de overval had, maar nu gewoon als de houthandelaar P. Oberman in Dokkum woont. En voorts met Kees Brusse als de inspecteur Bakker om wiens bevrijding het vooral ging, maar die als commissaris J. Dreeuws van het Leidse politiekorps aanwezig was, evenals trouwens de inspecteur-korpschef G. Spoelstra uit Harlingen, die destijds als verzetsman Gadse, maar ook als officier van het Leeuwarder politiekorps het middel verschafte waarmee de overvallers in de gevangenis kwamen, een simpel insluitingsbevel. Dat deed de deur van het Huis van Bewaring opengaan, toen op de achtste december 1944 een politiemann, een N.S.B.'er, drie zwarthandelaars kwamen brengen. In werkelijkheid werden vijf overvallers binnengelaten, die nadat het dienstdoende personeel was uitgeschakeld nog 14 man binnelieten. De tussendeuren gingen open, de wacht van de cellenvleugel werd overvallen en verzetslieden klonnen langs de ijzeren trappen om de cellen te openen van tevoren zorgvuldig gekozen gevangenen. Bijna ging de zaak mis. Tot grote

schrik van de dekkingsploeg in een pand tegenover het huis van bewaring, reed een auto over de brug die niet in de plannen voorkwam. Tot evengrote schrik van de overvallers werd er tijdens de operatie gebeld en stonden twee S.S.'ers voor de poort op het moment dat de bevrijden al in de gang daarachter stonden. Snel werden zij teruggedreven, de S.S.'ers werden binnengelaten, van uniformen ontdaan en opgesloten in de cel waar ook de niet betrouwbare adjunct-directeur van het Huis van Bewaring opgeborgen was. Een groot vraagstuk waarvan de afloop onzeker was, werd tijdens deze overval soepel opgelost. Twee gevangenen, namelijk de heren Dreeuws en Leijenaar zaten niet in het Huis van Bewaring maar in de Bijzondere strafgevangenis die daarachter ligt. Twee telefoontjes naar de andere kant met de opdracht hen onmiddellijk voor verhoor naar het Huis van Bewaring te brengen, waren voldoende.

Het is allemaal zo simpel verteld, en het verliep allemaal zo kalm en rustig alsof het de gewoonste zaak van de wereld was, deze voor het Nederlandse verzet zo typerende kraak waarin het niet ging om zoveel mogelijk vijanden te doden maar alleen om medemensen te redden. Wekenlange moeizame voorbereidingen en besprekingen waren er aan voorafgegaan. En wekenlang ook was de commissaris Dreeuws al opgesloten omdat hij een S.D.-gevangene had vrijgelaten. Wekenlang probeerden de Duitsers de namen van verzetsmannen over zijn lippen te persen. De commissaris Dreeuws, na de bevrijding korpschef te Alkmaar en nu te Leiden vertelde tijdens de reünie van het verzet na de vertoning van de film in Leeuwarden: „Ze hebben mij geslagen en getrapt, uitgekleeft en met waterstralen bespoten, geboeid in een cel van nauwelijks een vierkante meter gegooid en steeds weer geslagen als ik tegen de muur leunde. Ze sloegen een autobandpomp op mij in drieën. Ik kreeg vrijwel geen eten en drinken, moest honderd diepe kniebuingingen maken. Toen zij mij en Leijenaar die avond kwamen halen zei ik: Nou is het gebeurd, nou schieten ze ons toch nog kapot. En zelfs in het Huis van Bewaring be-

Zo werden de wapens van boerderijen in het wijde Friese land Leeuwarden binnengesmokkeld: in takkebossen voor de bakkerij tegenover de gevangenis.

☆

☆☆

seften we eerst nog niet dat we bevrijd werden. Ik heb alles door deze film weer voor mij gezien. Hier en daar is in de film wel iets anders, maar wat geeft dat?"

Wekenlang was er gewerkt aan deze overval, onder leiding van Piet Kramer, een man voor wie commissaris Dreeuws de diepste bewondering koestert. Het vraagstuk was hoe de overvallers in de gevangenis moesten komen. Er werd gedacht aan over de gracht varen met een boot, er werden plannen gesmeed om door een zijpoort binnen te komen. Gadse oftewel inspecteur G. Spoelstra operde het idee om het simpelweg door de poort te doen met een insluitingsbevel. Het lukte grandioos, zonder dat een druppel bloed vloeide en speciaal dat bleek achteraf de Duitsers zo te imponeren dat zij geen represaille maatregelen troffen. Er was zelfs geen spoor van de bevrijden, er was peper gestrooid op de brug, toen de laatsten door andere groepen leden van de ondergrondse, werden afgevoerd naar onderduikadressen.

De overval, waarvoor al voorbereidingen waren getroffen toen er nog geen directe noodzaak bestond, maar die nog vrij plotseling, evenwel zonder dat iets aan het toeval werd gelaten, werd uitgevoerd toen bericht kwam dat een van de gevangenen de verhoren waarschijnlijk niet lang meer zou kunnen verdragen, was een succes. De hele episode herleeft in de film, waarvoor het huis van bewaring in de afgelopen herfst wekenlang was veranderd in een filmstudio. Er liepen weer Duitsers rond

als in de bezetting. Alleen, nu zaten andere gedetineerden achter de deuren, die snoep en sigaretten kregen in ruil voor hun „stille” medewerking, omdat zij tijdens de opnamen door lawaai te maken alles konden bederven. Piet Kramer van toen kwam kijken hoe het allemaal ging, hoe producer Rudolf Meijer en regisseur Paul Rotha bouwden aan een monument voor een verzetsdaad. In de film speelde mevrouw G. Koopman-Sprock oftewel de actrice Diny Sprock mee, die als de koerierster Mies samen met mevrouw R. Sijse-Hofstra, toen Lou in dagelijkse moeizame fietstochten met brieven, mondelinge boodschappen en wapens door het wijde Friese land een aandeel had in de overval. En op de reünie van de verzetslieden na de première in Leeuwarden, waren ze er bijna allemaal, die er niet waren, zoals Jodocus of Johannes Kolff, werden pijnlijk gemist. Zij behoren tot de velen die hun leven gaven voor de vrijheid en alleen al omdat deze film herinnert aan wat vrijheid betekent, verdient de Overval ieders belangstelling. Bovendien is het een weliswaar simpele, maar ondanks het ontbreken van franje, adembenemend spannend document.

B. den O.

Foto boven:
Commissaris J. Dreeuws nu korpschef te Leiden, . . . ik zei: nou schieten ze ons toch nog kapot . . .

Foto onder:
Inspecteur G. Spoelstra (Gadse) . . . toen man van het insluitingsbevel, nu korpschef te Harlingen.

☆

Een scène uit „De Overval”: inspecteur Bakker (gespeeld door Kees Brusse) in de rol van de toenmalige inspecteur J. Dreeuws, wordt verhoord door de Hauptsturmführer Grundman (H. D. Culeman), die hier probeert de lichamelijke murw geslagen maar geestelijk ongebroken inspecteur met een zacht lijtje te verleiden namen te noemen.

☆☆

„Pas goed op je zelf Piet”, zei de koerierster (hier Yoka Berretty) tegen Piet Kramer (Rob de Vries) voor de overval begon.

„Operatie Meerkoet” te Rossum op beeldbuis

door de adjudant J. W. KOKKELINK te Zaltbommel

Het „hulp verlenen aan wie hulp behoeft” is in deze winter door vele leden van het Korps Rijkspolitie wel op zeer ruime wijze geïnterpreteerd, getuige de vele manieren, waarop die hulp, ook tot de dieren werd uitgestrekt. Op vele plaatsen in het land zijn leden van het Korps Rijkspolitie weer betrokken geweest bij de zorg voor het dier, bij de voeding van watervogels en dergelijke, die reeds sinds jaar en dag in het district Vlaardingen van de Rijkspolitie te Water voor wat betreft de Biesbosch wordt beoefent, maar ook de aandacht heeft van bijvoorbeeld de post Kornwerderzand, waarvan de leden alweer ettelijke tochten voor het welzijn van de vogels op het IJsselmeer hebben gemaakt. Daarbij is het allemaal niet gebleven. Enkele weken geleden toen ook de Waal door temperaturen van 15 graden en meer onder het vriespunt lag dichtgevroren, gingen op een zondagmiddag de postcommandant van Rossum, de wachtmeester 1e kl. J. de Schifart en de reserve-wachtmeester C. E. Cretier, garagehouder te Rossum, door de bijtende oostenwind naar het kanaal dat de Waal

verbindt met de sluizen bij het voormalige fort Sint Andries. Zij hadden elkaar 's morgens al ontmoet en het plan gemaakt om in nood verkerende watervogels, waarvan velen de honger dood tegemoet gingen, te redden.

In het kanaal zaten verscheidene meerkoeten aan het ijs vastgevroren. Middenin was nog een stuk open water, een sleuf die was ontstaan door een paar sleepboten, die daags tevoren enkele op de Waal ingevroren schepen hadden verlost.

Het was onzeker of het ijs aan weerszijden van de sleuf sterk genoeg was en of het mogelijk zou blijken de vastgevroren meerkoeten te bevrijden. De wachtmeester en de reserve-wachtmeester hadden terecht een ladder en een stuk touw bij zich, zaken die zij zeker nodig bleken te hebben bij hun „operatie meerkoet”. Voetje voor voetje oprukkend langs de ladder bereikten zij vijftien meerkoeten, die behoedzaam uit het ijs werden bevrijd en overgebracht naar de garage van de reserve-wachtmeester, waar de dieren een goede „service-beurt” kregen en voor „na-zorg” in een hok

Zo ontkwamen bij Rossum meerkoeten aan de dood.

bij andere geredde vogels werden gezet. Een passerende fotograaf maakte er een aantal plaatjes van, die nog dezelfde avond op het t.v.-scherm verschenen in honderdduizenden huiskamers, ten bewijze van het feit, dat de rijkspolitie-ambtenaar niet alleen maar oog heeft voor overtredingen of misdrijven, maar weet wat plicht is tegenover mens en dier. Deze plaatjes waren er enkele van de vele soortgelijke die in de afgelopen maanden gemaakt hadden kunnen worden.

Slechts over een ladder waren de dieren te bereiken.

Brandkastkraker

In de gevangenis van de Amerikaanse staat Nebraska is een brandkastkraker op officieel verzoek aan het werk geweest. De handelsschool van Milford zond namelijk twee brandkasten naar de gevangenis. Niemand in de school kon ze openkrijgen omdat de lettercombinaties verloren waren gegaan. Prompt verscheen in „The Forum”, een blad voor en door degenen die in deze gevangenis hun straf uitzitten, een advertentie waarin een brandkastkraker werd gevraagd. Er was wel liefhebberij . . .

Ontdekkingstocht naar „raffinement“ van de olie in het Botlekgebied

De olieraffinaderij waarvan het silhouet machtig afsteekt tegen de hemel boven het Botlekgebied, vormt een belangrijke schakel in de voortschrijdende industrialisatie van ons land. Industrie eist immers voldoende en niet te dure energie. Zolang derhalve de kernenergie voor wat betreft de toepassing voor de industrie nog „in de kinderschoenen“ staat, zal naast de kolennijnen en de in betekenis toenemende aardgasbronnen, de olieraffinaderij een zeer belangrijke bijdrage in de energievoorziening blijven leveren. Dit betekent nog altijd dat er steeds meer ruwe olie verwerkt moet worden. Eigenlijk al direct na de tweede wereldoorlog werd naast de bestaande olieraffinaderij te Pernis, door een andere maatschappij de stichting van een tweede raffinaderij in ons land overwogen. Dat bedrijf kwam evenwel tenslotte niet in ons land maar bij Antwerpen uit de grond, doch de plannen voor de tweede raffinaderij in Nederland kwamen in 1956 andermaal op tafel, waarbij tot bouw in het Botlekgebied werd besloten. Drieduizend arbeiders van onder meer dertig Nederlandse aannemingsbedrijven werkten twee jaar lang aan de totstandkoming van dit project. waaruit met een verwerkingscapaciteit van omstreeks 4,5 miljoen ton aardolie per jaar of 70.000 vaten per dag het dagelijks werk van tienduizenden arbeiders overal in ons land wordt gegarandeerd voorzover dat tenminste direct van energie afhankelijk is. En dan te weten, dat de raffinaderij in het Botlekgebied nog maar een half pro-

270 km pijpleiding . . .

cent van de wereldproductie omvat. Voordat deze raffinaderij beschikbaar was, betrok deze Maatschappij haar producten van de in 1953 gebouwde raffinaderij te Antwerpen en van de Lago raffinaderij op Aruba. Bij de nieuwe fabriek werd een petroleumhaven gegraven, waaraan tankers tot 50.000 ton kunnen meren. Wanneer de haven Europort gereed is kunnen ook de grootste tankers ter wereld hier olie aanvoeren.

Naast de import van ruwe olie, hoofdzakelijk uit het Midden-Oosten, wordt ook ruwe olie verwerkt van de Nederlandse Aardolie Maatschappij, welke onderneming voor 50 % eigendom is van de Standaard Oil Company of New Jersey, waarvan de Esso een dochter Mij is en ja... voor 50 % van de Koninklijke Shell-groep (N.V. Koninklijke Nederlandse Petroleum Maatschappij), die dus broederlijk gedeeld de vaderlandse olie raffineren.

Bij de gehele opzet van de nieuwe raffinaderij is ruimte voor uitbreiding gereserveerd met het oog op de toekomstige fabricage van chemische producten.

Gezien de ervaringen met andere raffinaderijen was het te verwachten dat ook binnen afzienbare tijd een chemische fabriek op het terrein zou verrijzen. De bijproducten die uit ruwe olie kunnen worden gemaakt zijn schier onuitputtelijk.

Bij de vervaardiging van organisch-chemische producten is ook aardolie een der voornaamste grondstoffen, doch in steeds belangrijker mate wordt aardolie ook gebruikt voor de bereiding van anorganische chemische producten.

De gebruikelijke — traditionele — grondstoffen voor de bereiding van organische chemische producten waren steenkool en plantaardig materiaal. Aardolie heeft over het algemeen genomen deze eerder aangevuld dan vervangen. Dezelfde chemische producten worden tegenwoordig vervaardigd uit alle drie de grondstoffen.

De fabricage van chemische producten uit olie is geen afzonderlijke industrie doch een integrerend deel van de chemische industrie. Dit had tot gevolg dat vele raffinaderijen een chemische fabriek dichtbij of op het terrein van hun raffinaderij hadden gebouwd. De gassen die namelijk bij de vervaardiging van kraakbenzine worden verkregen dienen als grondstof voor chemische producten. Nu tegenwoordig gemakkelijk te transporteren vloeibare

Duik in de olie

In het district Dordrecht is de (goede) traditie gegroeid dat elk jaar groepscommandanten en andere stafunctionarissen onder leiding van de districtscommandant, de overste A. C. van Gorkum excursies ondernemen naar belangrijke bedrijven in of bij dit district. Daaraan danken wij bijgaand artikel over een van de belangrijkste nieuwe bedrijven voor ons land, namelijk de olieraffinaderij in het Botlekgebied. Ook dit bedrijf werd uiteraard op een van die excursies aangedaan. Het is van dermate grote allure dat wij graag ruimte geven aan bijgaand nogal technisch maar boeiend relaas dat de adjudant W. J. van Essen over dit bedrijf schreef en waarmee wij even goed in de olie raken . . .

oliefracties beschikbaar zijn is het minder noodzakelijk dat olie-chemische installaties in de buurt van een raffinaderij zijn gelegen en vindt men ook wel chemische fabrieken buiten de terreinen van een raffinaderij.

Uit de afvalstoffen van de ruwe olie kunnen vele producten worden gemaakt, waarvan hier een bescheiden (onvolledig) waslijstje:

isopreen-rubber — een synthetische rubber —, fenol-aceton, glycerine, ammoniak, stikstof, etheenoxide en zijn derivaten, polythene en polypropenen kunsthars plastics, ethylbenzenen, styreen (isolatie-stof), alkylaar (bestemd voor de bereiding van synthetische wasmiddelen), oplossingsmiddelen, asphalt-bitumen, roet en nog veel meer.

Bijzonder kenmerkend is wel dat de wereldproductie van kunststoffen uit olie vervaardigd, is gestegen van ± 39.000 ton in 1920 tot 5 milj. ton in 1960.

Zij overtreft momenteel al de productie van de belangrijkste non-ferro metalen, zoals aluminium, koper en lood.

Maar we zijn inmiddels al te ver in het chemische afgedaald en keren thans terug naar het procedé der olie-raffinage:

Het doel van de raffinage is ruwe aardolie om te zetten in de producten die bruikbaar zijn voor de hedendaagse machines.

De taak van de olieraffinage is de aardolie te scheiden in een aantal fracties of componenten.

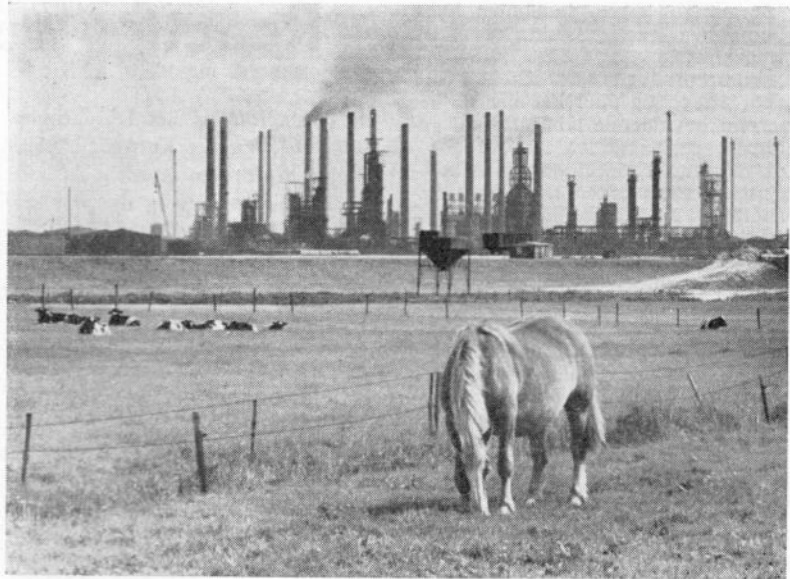
Een deel van deze componenten zijn licht en vluchtig, verdampen snel en worden ruwe benzine genoemd, andere componenten zijn

meer of minder zwaar en worden midden destillaten genoemd, die de basis vormen voor petroleum, diesel- en huisbrandolie; de zwaarste componenten die overblijven vormen de stookolie.

De eerste verdeling van aardolie bereikt men door de gedeeltelijke destillatie, een proces dat is gebaseerd op de natuurkundige wet dat lichte bestanddelen bij lage temperaturen tot koken komen, terwijl de zwaardere een hogere temperatuur verlangen om tot het kookpunt te geraken. In de moderne techniek bereikt men de fractionele scheiding door de ruwe olie te brengen op een temperatuur van $\pm 420^{\circ}\text{C}$. Dit geschiedt in het zogenaamde „fornuis” van de raffinaderij. In dampvorm gaat zij vervolgens naar de hoge destillatietoren, die van binnen is voorzien van geperforeerde schotten. De lichte vluchtige bestanddelen stijgen naar de top van de destillatietoren, de zwaardere stijgen tot verschillende hoogten, terwijl de zwaarste van de bodem van de toren kunnen worden afgetapt. De destillatietoren van deze raffinaderij heeft een hoogte van 60 meter, de grootste diameter is circa 6 meter.

In de top van de toren komt de lichte benzine, direct daarna de zwaardere benzine en op meerdere plaatsen daaronder de verschillende andere destillaten, die ieder afzonderlijk kunnen worden afgetapt. De volgende aftappunten na de zwaardere benzine leveren producten die na een speciale bewerking diesel- en huisbrandolie, alsmede industrie-olie opleveren. Dicht boven de bodem van de toren komt lichte stookolie vrij, die wordt aangewend voor lichte industrieën, terwijl van de bodem zelf zware stookolie wordt afgetapt die wordt gebruikt voor de zware industrieën en als brandstof voor zeeschepen. De destillaten hebben bij het verlaten van de toren nog een zeer hoge temperatuur,

die door middel van lucht (uniek op deze raffinaderij) worden gekoeld en vervolgens in tanks worden opgeslagen om tot een praktisch volmaakt eindproduct te worden verwerkt.

De zwaardere benzine wordt voor een verdere bewerking toegevoerd aan de zogenaamde „powerformer” — een goed Nederlands woord hiervoor is nog niet gevonden — waarin de zwavel (zeer schadelijk deel in de ruwe benzine) verwijderd wordt en de structuur van de moleculen wordt veranderd. De benzinefracties worden daartoe tot zeer hoge temperaturen van 500°C verhit en naar een reactor geleid, waarin zich een platina katalysator bevindt. Het platina veroorzaakt een omvorming van iedere molecuul benzine, of om de taal van de che-

micus te gebruiken, het maakt dat elk van de koolwaterstofmoleculen van een rechte in een ringvormige keten wordt veranderd. Dit betekent in de praktijk dat de oorspronkelijke benzinefractie, die in de hedendaagse motoren een slechte verbranding zou veroorzaken, wordt veranderd in een zuivere en stabiele brandstof met een maximum van energie. Na door de katalysator te zijn gegaan, passeert de benzine opnieuw enkele kleinere destillatietoren, waarin zij opnieuw in enkele fracties wordt gescheiden, waarbij het propaan-butaangas vrijkomt. Door een latere menging worden deze in de juiste verhouding weer samengevoegd en kleinere toevoegingen van bepaalde stoffen, z.g. „additives” zorgen dan voor een efficiënt eindproduct, de benzine.

De midden-destillaten (dus ruwe diesel- en huisbrandolie) worden door een z.g. „hydrofiner” (ook niet goed in Nederlands vertaalbaar) gevoerd, waarin zij in contact worden gebracht met waterstofgas en vervolgens over een andere katalysator worden geleid, waarbij zwavel en andere schadelijke bestanddelen aan de moleculen worden onttrokken.

De basis-producten krijgen dus ieder voor zich een aparte behandeling en worden daarna door menging samengevoegd tot eindproducten, in dit geval dus tot diverse soorten diesel- en huisbrandoliën. Al deze producten worden bovendien nog gewassen met loog, hetzij met koperchloride, zodat de grootst mogelijke zuiverheid van de eindproducten wordt bereikt.

Die eindproducten zijn: industrie-gas, propaan- en butaangas, benzine, tractorpetroleum, brandstof

Voor wie van cijfers houdt

oppervlakte van het terrein	192 ha
opgespoten hoeveelheid zand	5 milj. ton
terreinverhoging	4,5 meter
aantal heipalen	2700 met een gezamenlijke lengte van 57 km
hoeveelheid beton	30.000 m ³
hoeveelheid staal	30.000 ton
totale lengte van de op het terrein aanwezige pijpleidingen	270 km
totale oppervl. v. h. weggennet	13.000 m ²
aantal tanks	92 met een gezamenlijke inhoud van 800.000 m ³
grootste tank	24.000 m ³

voor straalmotoren, dieseloliën, huisbrandoliën, gasolie, lichte en zware stookoliën.

Al deze producten worden nog eens voor aflevering door het zich op het terrein bevindende laboratorium getest.

Ik zei dat het hierbij gebruikte koelstelsel uniek is en zo'n kreet behoeft een zekere toelichting.

De technici zijn bij deze raffinaderij afgestapt van de veelal gevolgde conventionele waterkoeling.

In feite is het luchtkoelingsstelsel vooral in aanschaf kostbaarder, maar met waterkoeling zit men steeds weer met 't lozingsprobleem. Directe lozing van afgewerkt koelwater mag zonder meer niet in de rivier geschieden en eist dan weer zuiveringsinstallaties. De hier gevolgde methode is uniek in Europa en bestaat uit een aantal krachtige electromotoren, die middels propellers een sterke luchtstroom verwekken voor de koeling.

Het hoofdcontrole-bureau van dit bedrijf lijkt veel op de schakelinstallatie van een groot elektrisch bedrijf. Op grote schaal zijn hier elektronische instrumenten toegepast. Het gehele raffinageproces kan in deze elektronische controlekamer op de voet worden gevolgd en bijgeregeld waar nodig. De gehele raffinaderij kan op zon- en feestdagen op een volledige capaciteit draaien met een bezetting van slechts omstreeks 25 man personeel.

Een enkele druk op de knop van een bepaald elektronisch instrument geeft inhoud of temperatuur van de grote opslagtanks zeer nauwkeurig weer. Alles kan op afstand bediend en geregeld worden.

De veiligheidsmaatregelen zijn zodanig dat ongelukken praktisch zijn uitgesloten. Mocht er onverhoeds toch iets gebeuren dan is een zeer parate en goed getrainde fabrieksbrandweer onmiddellijk met alle mogelijke moderne materiaal ter beschikking.

Het bedrijf beschikt voorts over een laboratorium en een eigen medische staf.

Direct voor de ingang, waarvoor zeer ruim gelegenheid tot parkeren is, treft men het grote administratiegebouw aan. Door de zeer rechte wanden en het vele glas waaruit het is opgetrokken, kreeg het zeer spoedig de bijnaam van het aquarium. Treedt men het echter binnen dan waant men zich in de hal van een modern hotel, waarin zijn ondergebracht een prachtige . . . . . zaal tevens te gebruiken als bioscoopzaal, een eigen keuken en eetzaal en alle mogelijke comfort.

Dit en nog veel meer hangt ten nauwste samen met de benzine in uw bromfiets, de olie voor uw haard, de inhoud van uw petroleumstel maar ook met de wasmiddelen en de plasticemmers in uw keuken.

Het zit allemaal „in de olie.”

Reacties op omslagfoto

De omslagfoto op het februarinummer 1963 van het Korpsblad Rijkspolitie heeft hier en daar reacties gewekt, die het gevolg zijn van vragen, gerezen naar aanleiding van die foto. Omdat soortgelijke vragen wellicht elders zijn gerezen, publiceren wij hierbij de vragen en het antwoord daarop.

De wachtmeester 1e kl. J. M. Mudde te 's-Gravenhage schrijft:

Bij een nadere beschouwing van de foto's in het februarinummer is onder collega's echter een meningsverschil ontstaan met betrekking tot de omslagfoto. Aan u de daad om dit meningsverschil op te lossen. Er zijn er die menen, dat die collega rechts op de foto tijdens de opname niet aanwezig was. Hun argumentatie is, dat de contouren van die collega onnatuurlijk aandoen ten opzichte van de andere objecten op de foto. Tevens missen zij op de sneeuw en gedeeltelijk op het ijsvlak de z.g.n. zijschaduw van die collega. Deze zijschaduw is bij de paarden en arrestede duidelijk zichtbaar. Ook vinden zij de lichtvalling die weerkaatst wordt op het linkerbeenstuk niet in overeenstemming met de werkelijkheid, aangezien het zonlicht van een andere zijde komt. Ook had de huidskleur volgens hen donkerder moeten zijn, ongeveer overeenkomstig de gezichtsweergave van de bestuurder van de arrestede. Het is, zeggen zij, praktisch een tegenlichtopname, waardoor grijstinten donkerder worden. Deze collega is uit een bestaande foto geknipt en op deze foto geplaatst; geretoucheerd en vervolgens geclicheerd. Andere zeggen, deze collega stond ter plaatse toen de opname werd genomen, doch tijdens die opname is er gebruik gemaakt van aanvullend blitslicht, waardoor verschillende effecten worden overstraald. Uit het vorenstaande moge bij u niet de gedachte zijn opgekomen van een zekere critiek, want dit is in het geheel niet aanwezig, doch het is zuiver en alleen een bestaand meningsverschil onder collega's.

Mevrouw Chr. Sildez-Kamperman, echtgenote van de postcommandant te Ankeveen, vraagt:

Hoe komt u aan die wachtmeester 1e kl.? Iedereen belt me op en zegt dat het mijn man is. De kinderen en zelfs mijn man zien geen verschil. Wie is die dubbelganger? Mijn man is nog nooit in Friesland geweest, dus hij kan daar ook niet bij die wedstrijden geweest zijn. Wij vinden het enig, maar zijn toch ook wel erg nieuwsgierig wie het is.

Beide reacties bewijzen dat het Korpsblad Rijkspolitie nauwkeurig wordt gelezen, de foto's met aandacht beschouwd en dat is verheugend. Er valt ook uit af te leiden dat de rijkspolitie-ambtenaar zich niet laat misleiden, diens echtgenote evenmin.

Ten aanzien van de eerste brief moet gezegd dat de foto inderdaad een montage is. De wachtmeester op de omslagfoto was er wel, de paarden en arresteden ook. Bij arrestedenwedstrijden is het evenwel dikwijls moeilijk de beide in een bepaalde ronde kampende sleden op een foto vast te leggen, omdat de ene slee de andere dikwijls ver vooruit is. Er waren derhalve al ettelijke foto's gemaakt waarop de wachtmeester 1e kl. te zien was met één slede, terwijl de foto met twee sleden pas een juist beeld zou geven. Aangezien er ook nog een foto was gemaakt met twee sleden maar zonder wachtmeester, is er een montage gemaakt, die voor het clicheren nog geretoucheerd had moeten worden. Dat is niet bij de clichéfabriek vergeten en behalve ten aanzien van de contouren van de wachtmeester 1e kl., als ten aanzien van lichtval en schaduwen rezen dus terecht bedenkingen. De wachtmeester 1e kl. op de foto is uiteraard niet de postcommandant te Ankeveen, maar de wachtmeester 1e klas J. Dijkstra te Joure bij wiens standplaats, namelijk te Broek de foto werd gemaakt.

De redactie.

Zestien R.P. ambtenaren uit één district ontvangen tegelijk N.S.F. diploma

door opperwachtmeester J. J. H. VAN AERSSEN te Nijmegen

In het district Apeldoorn komt de liefde voor de sportbeoefening van twee kanten. Enerzijds van de districtscommandant, de overste jhr. A. M. C. Mollerus, die de sport een zeer warm hart toedraagt en anderzijds (we zouden haast zeggen, hoe kan het anders) van de politiemannen in het district, die bereid zijn ook in eigen tijd sport te beoefenen. Overste Mollerus bracht het persoonlijk onder woorden, toen hij op 26 februari j.l. in hotel Bloemink in Apeldoorn een unieke gebeurtenis inleide. Uniek inderdaad, want het was voor de eerste maal in de geschiedenis, dat tegelijk 16 N.S.F.-diploma's in één district konden worden uitgereikt. De Ned. Sport Federatie had in deze uitzonderlijke gebeurtenis dan ook aanleiding gevonden aan de overste Mollerus te verzoeken aan de uitreiking een feestelijk tintje te mogen geven. Een verzoek waarop de overste van harte was ingegaan, zo bleek uit zijn toespraak. Hij memoreerde verder in het kort, wat er al zo kan worden bereikt, als de „liefde van twee zijden komt”. Het district Apeldoorn was 11 maal atletiekkampioen van het ressort Arnhem en heeft bloeiende tafeltennis-, judo- en volleybalafdelingen. En toen van dienstzijde geen vrije-tijd-faciliteiten meer werden verleend voor de voetbalsport, zeiden ze in Apeldoorn, dan voetballen we in eigen vrije tijd. Het was juist deze houding, dit niet in de steek laten, dat door de overste bijzonder op prijs was gesteld. Verder roemde de spreker het stimulerende voorbeeld en harde werken van de sportinstructeur van het district, adjudant J. v. d. Starre. Van de zijde van de N.S.F. waren op deze bijeenkomst aanwezig, de kapitein H. W. Handgraaf en de heer S. M. Lansink, respectievelijk lid en secretaris van de werkgroep vaardigheidsproeven en mej. E. J. Kroese,

secretaresse van de afdeling vaardigheidsproeven van de N.S.F.

Kapitein Handgraaf voerde namens de Federatie het woord. Het was voor hem, zo zei hij ondermeer, een geruststelling zich onder sportieve mensen te weten. „Hoe kan het ook anders, met overste Mollerus aan het hoofd,” zei hij letterlijk. Spreker noemde het N.S.F.-diploma een tegenwicht tegen de topprestatie en een veelzijdigheid op sportgebied, waarop de bezitter terecht zeer trots mag zijn. Ook hij roemde het werk van adjudant v. d. Starre. Dit werk heeft grote propagandistische waarde en wordt door de N.S.F. zeer op prijs gesteld. Uit erkentelijkheid hiervoor mocht hij, namens de Federatie, aan adjudant v. d. Starre een boekwerkje overhandigen over de Olympische beweging en haar betekenis voor de sportbeoefening.

Na de toespraak bleek ook waarom mejuffrouw Kroese mee naar Apeldoorn was gekomen. Terwijl kapitein Handgraaf de diploma's uitreikte, speldde zij de medailles op de borst van de geslaagden. Een geste die kennelijk zeer op prijs werd gesteld. Ook van de zijde van andere sportorganisaties ondervond de bijeenkomst — gewaardeerde — belangstelling. De heer W. J. Carels vertegenwoordigde het Kon. Ned. Gymnastiekverbond en de heren G. Rijke en F. de Rooy de Ned. Boksbond.

Acte de présence gaven tevens de toegevoegd officier in het district Apeldoorn, kapitein E. Spierenburg (zelf viermaal N.S.F.-diploma) en de voorzitter van het district Apeldoorn der S.R.G.A., adjudant Chr. v. Ooijen. Opperwachtmeester T. G. Hagelaar voerde tenslotte het woord namens de geslaagden. Hij deed dat op de van hem bekende, humoristische wijze. Uit zijn woorden sprak vooral de dank voor het werk van adjudant v. d. Starre en de officials. De navolgende zestien politieambte-

naren verschenen voor de charmante N.S.F.-secretaresse, om te worden „gedecoreerd”:

De wachtmeesters 1e kl. J. Quist, groep Elburg; M. B. H. Harmsen, groep Brummen; H. Mulder, bereden groep Apeldoorn; R. P. A. M. Leusink, bereden groep Apeldoorn; wachtmeester G. S. Schoots, bereden groep Apeldoorn en adspirant H. Keizer, alleen voor de eerste maal (N.S.F.-diploma wel te verstaan); de wachtmeesters 1e kl.: J. S. v. d. Werf, groep Epe; A. J. H. Bosch, groep Brummen; H. J. v. d. Wal, groep Brummen, E. Harmelink, groep Nijkerk; E. Lutjes, groep Hatterm; H. B. Groothuis, bereden groep Apeldoorn en J. J. Ruessink, groep Voorst, tweede maal.

Zilver (derde maal) voor wachtm. 1e kl. H. J. Janssen, verkeersgroep Apeldoorn. Zilver (bijna goud ?, vierde maal) voor opperwachtmeester T. G. Hagelaar, bereden groep Apeldoorn en tenslotte het goud (vijfde maal) voor adjudant J. v. d. Starre, staf district Apeldoorn.

Hol gezwets over reflecterende R.P. vesten

Nadat enige ongevallen zijn gebeurd waarvan bij nacht en ontij opererende leden van het Korps Rijkspolitie het slachtoffer zijn geworden omdat zij door automobilisten niet werden opgemerkt, is de vraag gerezen hoe de veiligheid op dit punt kan worden vergroot. Daaruit is een proef voortgekomen met de scotchlighvesten, die nu vrij algemeen worden ingevoerd aangezien de proeven het nut daarvan bewezen. Daarna is het vest inzet geworden van discussies, waarbij onder meer de kritiek naar voren kwam, dat soortgelijke vesten in gebruik zijn bij kantoniers van Rijkswaterstaat en dat „men” derhalve geen verschil meer zou kunnen zien

tussen politie- en Rijkswaterstaatsambtenaren. Men kan over de vraag of de vesten al dan niet fraai zijn van mening verschillen, maar in feite gaat het om de veiligheid, want een door een dergelijk vest wellicht „lelijke levende” rijkspolitie-ambtenaar is in elk geval meer waard dan „een mooie dode”, om het maar eens cru te zeggen. Overigens heeft het vest zelfs buiten Nederland de aandacht getrokken. Het Engelse dagblad „The Times” heeft er zelfs in een nogal licht gestemd hoofdartikel aandacht aan besteed.

„Als men de agenten in het oog krijgt”, aldus „The Times”, zal men over bijzonder sterke zenuwen

moeten beschikken om geen „shock” op te lopen. Motorrijders zijn op zichzelf al opmerkelijke verschijningen.”

Het blad vervolgt: „Politieagenten, of ze nu Nederlandse zijn of een andere nationaliteit bezitten, zien het natuurlijk niet helemaal vanuit dit oogpunt. Toch zal het hen moeilijk vallen om, nu er aan hun traditionele uniform het vlamme-rood van de vesten is toegevoegd, op hun brommende, loeiende motoren niet even er aan te denken dat ze nu, laten we zeggen, „iets speciaals in hoge mate” zijn geworden. En de kleur rood in het vest, afgezien van de politieke bijbetekenis, is daarbij nog een inspirerende, aanvurende kleur.

Laten we eens denken aan een voetballer uit Wales die een vrij matig speler is in zijn club. Trek deze man nu het rode vest van zijn landstreek aan en hij wordt over het algemeen een dolzinnig optredende, tierende duivel.

Het is een gelukkige omstandigheid dat politieagenten er op getraind zijn het hoofd koel te houden en dat de Nederlanders de reputatie genieten een keurig en kalm volk te zijn. Anders zouden ze misschien zelf voortdurend in de war zijn door hun opzienbarend uiterlijk en dat zou toch werkelijk wel een beetje te veel zijn.”

Men kan van een Engels blad natuurlijk niet verwachten dat het verschil kent tussen agenten en wachtmeesters, temeer niet, waar vele Nederlandse bladen op dit punt nog in het duister tasten, maar dat het helemaal niet blijkt te begrijpen waar het allemaal om draait — afgezien van de vraag of de vesten al dan niet fraai zijn — en derhalve de zaak afdoet in enig „hol gezwets” — dat is — dunkt ons — een bedreuwenswaardig feit, waarvan akte!

Nog meer N.S.F.-diploma's

De „landelijke” lijst van geslaagden voor de vaardigheidsproeven van de N.S.F. over het laatste kwartaal van 1962, ziet er als volgt uit:

Adjudanten:		R. P. A. M. Leussink, Apeldoorn	(1)
R. G. A. Oldenkotte, Breda	(4)	J. G. A. van Zijl, Den Haag	(1)
W. Kristelijn, Middelburg	(4)	J. L. Dingler, Alkmaar	(1)
J. van der Starre, Apeldoorn	(5)	J. de Boer, Heiloo	(1)
Opperwachtmeesters:		H. Boersema, Heiloo	(1)
N. Boerboom, Bergambacht	(2)	P. Antheunisse, Valkenburg	(5)
J. Splinter, Hazerswoude	(1)	G. W. Assendelft, Leiden	(3)
D. C. Kleijbeuker, Ammerstol	(2)	D. Smit, Leidschendam	(4)
L. Bouman, Rucphen	(6)	J. Meijer, Raamsdonkveer	(8)
P. J. Beckers, Rijsbergen	(9)	W. J. Anker, Den Haag	(3)
J. H. Fijnenberg, Breda	(9)	K. van Wilgen, Nieuwerkerk aan de IJssel	(1)
B. J. Kuiper, Hilversum	(6)	A. S. van der Oost, Den Haag	(2)
F. W. J. Schutte, Chaam	(8)	H. J. Janssen, Harderwijk	(3)
Wachtmeesters 1e kl.:		S. van Biene, Teteringen	(8)
S. de Jong, Kolhorn	(2)	W. van Atten, Boskoop	(3)
W. P. Wisse, Groet	(2)	A. van der Giessen, Dinteloord	(3)
H. Mulder, Apeldoorn	(1)	Wachtmeesters:	
H. B. Groothuis, Apeldoorn	(2)	G. S. Schoots, Apeldoorn	(1)
H. J. v. d. Wal, Empe	(2)	W. P. van Zijl, Leiden	(4)
A. J. H. Bosch, Brummen	(2)	R. K. van Biezen, Sassenheim	(1)
J. S. v. d. Werf, Emst	(2)	J. Plasman, Den Haag	(4)
E. Lutjes, Heerde	(2)	Adspirant:	
E. Harmelink, Hoewelaken	(2)	H. Keizer, Apeldoorn	(1)
J. J. Ruesink, Wilp	(2)		
M. B. H. Harmsen, Brummen	(1)		
J. Quist, Elburg	(1)		

Het tussen ( ) geplaatste cijfer geeft aan hoeveel maal deze proef is afgelegd.

B. den O.

In „Een Historiesch Verhaal van veele en nooit meer gehoorde Voorvallen, die geschiet zyn in verscheide Harde Winters”, in de achttiende eeuw uitgegeven te Amsterdam, lazzen wij dat men in 1709 in januari en februari met paarden en sleden over de Zuiderzee trok, van Staveren naar Enkhuizen en verder, nadat het zo hard gevoren had als het „bij Menschen geheugen” niet gedaan had. Bekend zyn soortgelijke verhalen uit de winter van 1891, maar het zinkt allemaal in het niet bij de eerste toertocht voor personenauto's, die op 20 februari werd gehouden over het IJsselmeer, langs Workum, Medemblik, Wervershoof, Staveren en Hindeloopen. Ruim achthonderd auto's reden bijna honderd kilometer over de staalharde, vijftig tot tachtig centimeter dikke ijsvloer, die Holland met Friesland verbond, waarop omstreeks honderd manschappen van de rijkspolitie te land en te water, allemaal plotseling rijkspolitie te ijs geworden, dienst deden op de merkwaardige weg over het water, waar noch wegenverkeersreglement, noch binnen-aanvaringsreglement van toepassing waren, maar waar alles niettemin voortreffelijk geregeld was voor dit unieke schouwspel dat zyn weerga in de historie niet had.

Op zondag 24 februari werd de tocht nogeens herhaald en waren er omstreeks 4000 deelnemers, die bovendien ook Enkhuizen aandeden. Na de twee geslaagde toertochten voor personenauto's moest evenwel de rijkspolitie gaan optreden tegen automobilisten, die eigenmachtig en zonder vergunning van de rijkspolitie het IJsselmeer opgingen, een en ander om ongelukken te voorkomen. Er waren bij Lemmer, Hoorn, Staveren en de Afsluitdijk, buiten de gecontroleerde route, voertuigen door het ijs gezakt. Na een proef om met behulp van een vliegtuig van de Dienst Luchtvaart van de Rijkspolitie de kentekens van auto's op het ijs vast te stellen bleek het mogelijk de wagens aan te houden waar zij aan de kust komen.

De overste A. K. Holthuis, commandant van het district Leeuwarden van de Rijkspolitie te Water, tot wiens territorium het IJsselmeer behoort zei ons: „Deze maatregelen werden genomen in overleg met de commissarissen van de koningin in Noord-Holland en Friesland. De politie immers ook heeft de opdracht om daar waar de veiligheid in gevaar komt de nodige maatregelen te treffen. Het gaat uitsluitend om de veiligheid. Bij de twee officiële toertochten die zyn gehouden is het noodzakelijk gebleken de route grondig te controleren. Er sprongen vooral 's morgens elke dag weer nieuwe barsten in het ijs, soms van meer dan een halve meter breed. Van bovenaf was duidelijk te zien dat door die barsten op sommige plaatsen een soort vastliggende ijsschotsen of ijseilandjes waren ontstaan. Er waren nog vele gevaarlijke plaatsen en daarom mochten er geen auto's op het ijs wanneer er geen officiële toertocht werd gehouden op een tevoren deugdelijk gecontroleerde baan. Je weet nooit wat het ijs doet en het is niet mogelijk om op dit punt terug te grijpen op ervaringen van vroeger.

Rijkspolitie van unieke

Later optre

Er waren voor deze tocht door de rijkspolitie deugdelijke voorbereidingen getroffen, evenals trouwens door de ijsclubs van Workum, Wervershoof, Medemblik, Staveren en Enkhuizen. De ijsclub Workum had eigenlijk al op 9 februari een dergelijke tocht willen houden, maar de overste A. K. Holthuis, districtcommandant van de rijkspolitie te Water in het district Leeuwarden, onder wiens territorium het IJsselmeer valt, weigerde hiervoor goedkeuring te geven in verband met de werking van het ijs. Een goede week later kwam het ijsclubbestuur van Wervershoof over het IJsselmeer om de zaak andermaal aan te snijden. Het ijs werd onderzocht en er werden dikten gemeten van vijftig tot tachtig centimeter. Een uitgebreide organisatie kwam op gang, want het was wel duidelijk, dat de eventuele risico's zoveel mogelijk beperkt dienen te worden. Er werd een baan geveegd met drietons tractoren, rijkswaterstaat zegde toe het spuiprogramma voor het IJsselmeer op te zullen schorten, teneinde het afslijten van de onderkant van het ijs tegen te gaan. Bij sneeuwval of invallende mist zouden mistseinen, havenlichten en dergelijke in werking worden gesteld en over de kistwerken in het ijs zouden bruggen worden gestlagen.

„Dit wil allemaal nog niet zeggen, dat er geen enkel risico blijft be-

staan, de risico's worden alleen maar zoveel mogelijk beperkt en het is duidelijk, dat elke overheids- of hulpverlenende instantie zich distancieert van de verantwoordelijkheid voor het deelnemen aan deze tocht", zei de overste Holthuis tijdens een persconferentie. Hij deed ook uit de doeken, dat men aanvankelijk de route nog had willen uitbreiden tot

auto's er onderweg waren vanuit Medemblik of Wervershoof. Een T.P.W. op het IJsselmeer compleeteerde het net en voor de surveillance op de route zelf stonden 6 auto's en 5 motoren met zijspan klaar. Daarnaast waren er mobiele en vaste E.H.B.O.-posten en de A.N.W.B. had op de route de bekende blauwe borden geplaatst, ver-

mandant van het district Heerenveen, waartoe Staveren, Hindeloopen en Workum behoren en voorts ook de kapitein P. Spaanderman de route volgden. Zij waren trouwens niet de enigen.

In de morgenuren, toen het aanvankelijk bij de controleposten zeer stil bleef, trok ook de adjudant J. J. Bierma van de rijkspolitie te water

zorgde voor „glad verloop” autotochten over IJsselmeer den tegen ongeorganiseerde oversteek noodzakelijk

Oudezeug. „Ik had daar graag heen gewild omdat ik Oudezeug zo'n aardige naam vind op een controlestempel,” zo zei hij, „maar het werd toch niet verantwoord geacht.” Er zouden, zo deelde de overste nog mee maximaal tweeduizend auto's op het ijs worden toegelaten.

De rijkspolitie was erop klaar, die dag. Er was een mobilfoonnet met tien stations ingesteld, die voortdurend onderling contact hadden, zodat men in Staveren, Hindeloopen of Workum precies wist hoeveel

keersborden op het ijs, die precies vertelden dat Staveren nog twaalf of Workum nog 23 kilometer weg lagen, ergens achter de door nevel beperkte horizon van de uitgestrekte doodstille ijsvlakte, ergens aan het eind van de ijzige weg over het IJsselmeer, waarop ook de Wegewacht voor een dag een unieke nieuwe route had. Boven het IJsselmeer vloog de overste Holthuis, speurend naar eventuele opstoppingen, terwijl over het ijs zelf onder meer de majoor G. van Dijk, com-

in Leeuwarden er opuit om getuige te zijn van de laatste controle van de baan over zee, die plaats vond met de drietons tractoren die ook de baan hadden geveegd. Bij de start in Workum stonden vele leden van de rijkspolitie te Water uit de districten Leeuwarden en Nijmegen om ervoor te zorgen, dat niemand, ook al had hij zijn tientje inleggeld en nog een rijksdaalder per medepassagier betaald teneinde de tocht te kunnen maken waar hij nog over aan zijn kleinkinderen zou kunnen

vertellen, vertrok zonder in het bezit te zijn van de aanwijzingen die de rijkspolitie voor de deelnemers had opgesteld. Die aanwijzingen waren even merkwaardig als de tocht zelf. Er werd op gewezen dat de deelnemers de tocht geheel voor eigen verantwoordelijkheid maakten en dat niemand voor eventuele schade verantwoordelijk kon worden gesteld. De wegenverkeerswetgeving en het Binnenaanvaringsreglement zijn vanzelfsprekend tijdens het rijden op het IJsselmeer niet van toepassing, zo lazen wij en zelfs dat was uniek. Want waar kan men ongestraft zonder rijbewijs of lichtelijk onder invloed rijden?

De deelnemers mochten niet sneller rijden dan veertig kilometer per uur en dienden een onderlinge afstand van minstens veertig meter te bewaren, hetgeen, zo deelde de overste

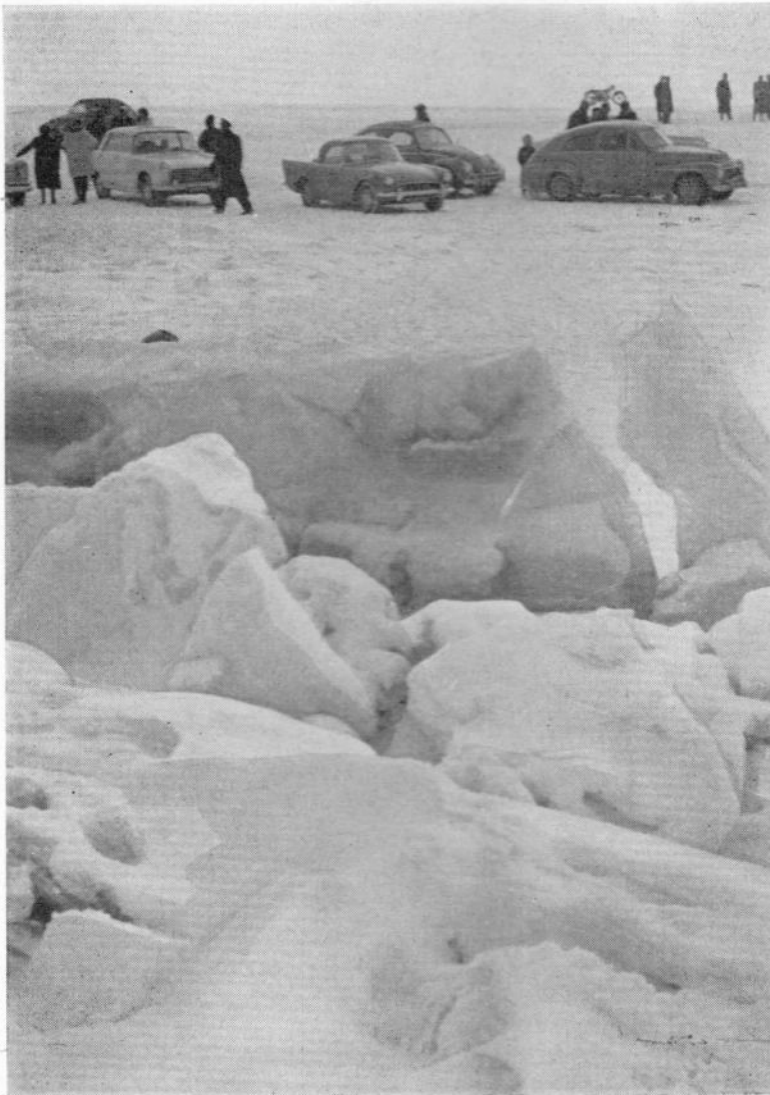
Holthuis nader mee, meer gericht was op de veiligheid in verband met de ijsvloer, dan op een berekening aangaande de remweg op het ijs. En bovendien bevatte de lijst van aanwijzingen nog een merkwaardige contradictio in terminis, namelijk dat men geen risico's diende te nemen ook al omdat de all risks-polissen bij het rijden op het IJsselmeer geen enkel risico zouden dekken. Het waren allemaal aspecten die ertoe bijdroegen dat deze tocht een unieke was en dat die leden van het korps rijkspolitie, die bij deze tocht waren ingeschakeld een zeer bijzondere taak hadden, een koude taak weliswaar, die echter niemand onaantrekkelijk heeft gevonden. Wij hebben de tocht gereden met de adjudant Bierma, die overigens bewees dat men bij de rijkspolitie te Water evengoed met het autostuur in een slippende wa-

. . . hoeveel zijn er nou? . . .

gen overweg kan als met het roer, de gehele route gereden. Overal vonden wij leden van het Korps, die deelnemers van advies dienden, die wezen op een gevaarlijke bocht na een afrit, zoals in Medemblik, die deelnemers in moeilijkheden een duwtje meegaven, zoals bij de open afrit op de dijk in Staveren, die veel te steil en te smal was voor autoverkeer. Daar bij de havenuitgang van Staveren was de mobilfoonpost ondergebracht in de koepel van het havenlicht en op de omloop hadden de dienstdoende korpsleden een fraai gezicht over het merkwaardige ijsfestijn op het IJsselmeer. Overigens liep het niet bepaald storm voor deze tocht. Vooral in de eerste uren na de start was het overall erg rustig. Middenop de route, in de barre, maar vrijwel egale vlakte van besneeuwd ijs, hebben wij met de adjudant Bierma staan luisteren naar de diepe, verkwikkende stilte van het dichtgevroren IJsselmeer, terwijl de dichtstbijzijnde auto voor ons slechts een zwarte stip in de verte en onze „achterliggers” slechts stippen in de verte waren. Er was geen geluid, geen teken van enig leven, er was geen kust omdat de horizon schuilging in de lichte nevel, die de hele dag bleef, ook toen de zon was doorgebroken. Later op de dag kwamen er meer deelnemers en steeg het aantal van minder dan vijfhonderd tot iets meer dan achthonderd.

Bij Wervershoof en bij Staveren, waar af en toe opstoppingen ont-

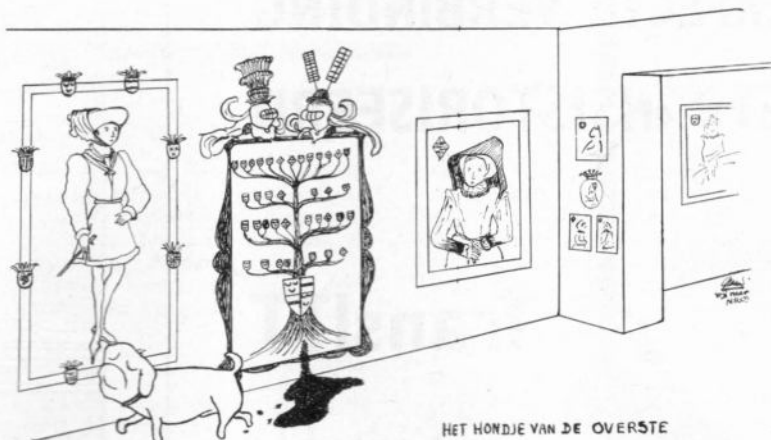

HERALDISCHE VERKENNINGEN

stonden, werd bewezen dat de organisatoren en uiteraard de rijks-politie in feite geen enkele risico hadden genomen, want zelfs waar honderden auto's op het ijs stonden, zoals later ook bij Staveren waar de deelnemers lopend over de dijk moesten om hun stempel te halen, daar kraakte het ijs zelfs niet.

Grote moeilijkheden kwamen niet voor. Nou ja, iemand verloor zijn contactsleuteltje, een ander stond ergens op de route met een kokende motor en een derde had een lekke band, maar daar bleef het bij. Op sommige plaatsen, waar de banen — zo duidelijk uitgezet dat zelfs bij plotselinge dichte mist verdwalen uitgesloten zou zijn — elkaar kruisten, was het een zeer merkwaardig schouwspel om leden van het korps daar, ergens op het IJsselmeer, waar toch eigenlijk geen mens auto's, maar eerder de boot zou verwachten, het verkeer te zien regelen. De overste Holthuis berichtte uit de lucht dat er wel meer dan tweeduizend auto's konden worden toegelaten, maar het aantal automobilisten dat de historische tocht wilde meemaken kwam maar even boven de achthonderd. In elk geval heeft het korps rijks-politie een belangrijke bijdrage kunnen leveren tot een goed verloop van de eerste auto-tocht over het IJsselmeer, waarbij alle oude verhalen over tochten met arresleden in het niet zinken, een tocht waarover

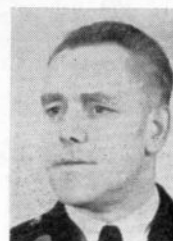

na tientallen jaren grootvaders aan hun kleinkinderen zullen zeggen: En in de barre winter van '63 ging opa met de auto over het IJsselmeer. Er stonden verkeersborden en de rijks-politie regelde het verkeer ergens tussen Staveren en Medemblik . . .

B. den O.

Adjutant N. Vertregt naar Brouwershaven

Met ingang van 15 februari 1963 is de adjutant N. Vertregt aangewezen als commandant van de groep Brouwershaven. Op 8 februari 1911 is

hij geboren te Middelburg en op 26 oktober 1932 begon hij zijn politieloopbaan op het depot van het Wapen der Koninklijke Marechaussee. Aan het einde van zijn zesjarig dienstverband, werd hij op 15 oktober 1938 aangesteld tot agent van politie te Amsterdam, om op 26 oktober 1940 in dienst te treden bij de toenmalige Marechaussee. Vóór zijn benoeming tot groepscommandant was hij vervangend groepscommandant, tevens rayoncommandant te Someren. Op 1 januari 1946 werd hij aangesteld tot wachtmeester der Rijkspolitie 1e kl., op 1 januari 1954 werd hij bevorderd tot opperwachtmeester en met zijn aanwijzing tot groepscommandant volgde per 15 februari zijn bevordering tot adjutant.

Waardering voor Rijkspolitie

te land, te water en te ijs

Het is op het IJsselmeer niet bij twee officiële autotochten gebleven en de belangstelling steeg bij elke tocht. Duizenden automobilisten zullen hun belevenissen over de autotocht tussen Staveren en Enkhuizen of op de Gouwzee aan hun kleinkinderen vertellen als een van de meest opmerkelijke belevenissen in de barre winter van 1963. Met het aantal deelnemers steeg ook de hoeveelheid werk voor de rijkspolitie en tegelijkertijd namen de problemen toe om te voorkomen dat automobilisten buiten de officiële tochten om op het IJsselmeer gingen pionieren. Immers, buiten de gecontroleerde en gebaande routes waren nog altijd gevaarlijke plaatsen en diverse voertuigen zakten door het ijs. Niemand kon dat beter weten dan de leden van het korps die het IJsselmeer van boven hadden gezien. Niemand had overigens meer zorgen over de sancties aangaande de maatregelen om de rijders-zonder-vergunning van het ijs te krijgen dan de overste A. K. Holthuis. De opdracht aan de politie om maatregelen te treffen in het belang van de veiligheid moest de politiemannen die automobilisten naar de dichtstbijzijnde, rijkspolitiepost aan land verwezen, een basis geven. Het artikel 461 van het Wetboek van Strafrecht en waterschapskeuren boden eventueel nog mogelijkheden om op te treden waar onwilligen aan land kwamen. Hoezeer overigens het optreden van het korps rijkspolitie is gewaardeerd en hoezeer de tientallen bij deze activiteiten betrokken korpsleden alles hebben gedaan om alles goed te doen verlopen, blijkt uit enige brieven van dankbare rijders.

De heer G. Miedema te Winsum schreef na de tweede tocht aan de groepscommandant te Workum:

Van de toertocht per auto over ijs Workum-Medemblik v.v. heb ik en mijn medetochtgenoten ontzettend genoten. Dat deze unieke gebeurtenis met een dergelijke deelname toch zo'n groot succes is geworden is voor een groot deel mede te danken geweest aan de bemoeiingen van de Rijkspolitie te Water en de manschappen van uw dienst te Workum e.o. Vooral 's avonds toen wij bij donker bij 't badpaviljoen te Workum arriveerden in een dubbele soms drie-dub-

bele file, was het bewonderenswaardig met welk een kalmte, rust en vriendelijkheid de heren der politie de één naar Workum de ander naar Medemblik wees. Nogmaals onze hartelijke dank voor U en uw corps.

*Hoogachtend,
w.g G. Miedema.*

Uit Zwolle kwam deze brief van de heer H. H. Gassenaar:

Gisteren maakten wij met drie personen de toertocht over het IJsselmeer. Zo kregen wij dus aan het begin het papier met nuttige (en aardig gestelde!) aanwijzingen van uw dienst. Daar wij dit een bijzonder aardige herinnering aan deze tocht vinden zou ik U willen vragen of het mogelijk is dat U ons nog twee van deze stencils toezendt — aangenomen natuurlijk dat er nog exemplaren over zijn. Bij voorbaat onze dank voor uw bemoeienis in deze.

Nu wij U toch schrijven: Alle waardering voor het vele werk dat de Rijkspolitie in verband met

deze tocht verzet heeft, in het bijzonder voor de correcte en steeds opgewekte antwoorden die wij op onze vragen zonder uitzondering kregen! Wij noemen dit speciaal omdat het zelfdiscipline vereist het goede humeur te bewaren tussen zovelen, waaronder steeds weer vele mensen zijn die zich niet aan de regels houden. De ongepaste drie en meer rijen naast elkaar waren in, naar verhouding, korte tijd weer gereguleerd tot één. Nogmaals: Dat was keurig werk!

(De heer Gassenaar heeft de stencils natuurlijk gekregen.)

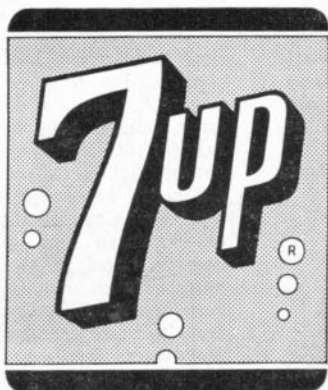
En de heer J. H. Boukema te Middenmeer zond zelfs dichterlijke inspiraties. Hij schreef er bij: „Er zijn ook politiedienaren waarop niet behoefte te worden neergekeken, wat maar al te vaak gebeurt. Meer menselijkheid der burgerij is ook nodig.” Bij zijn schrijven was het rijk gevoegd, namens acht Wieringermeerbewoners. Het is allemaal toch wel prettig dat het eens gezegd wordt, dachten wij!

EEN GASTURIJE HERMANDAD

*Wij reden per auto van d'aore kant,
Over 't IJsselmeerijs naar 't Friese land,
En wilden in 't mooie Hindeloopen,
Een een kopje koffie kopen.
Doch honderden verdrongen zich in de beide cafés,
„Dat kan wel wat duren”, was onze vrees.
Onze dames klaagden hun bittere nood,
Waarvoor zich nu geen gelegenheid bood,
Nergens een bosje of een verlaten plekje,
In dit overigens zo schilderachtig vlekje.
Gelukkig ontmoetten wij op ons pad,
Een dienaar van de Hermandad,
Die, vol begrip voor de moeilijke situatie,
Z'n sleutelbos greep - en deze met gratie,
Ons overhandigde en wees naar zijn huis,
„U vindt de weg wel, er is niemand thuis,
De W.C. is achter in mijn woning,
Ik moet hier blijven, geen dank, geen beloning.”
Getroffen door deze ware menselijkheid,
Zo vaak gemist in onze zaaklijke tijd,
Groeten wij vanuit „Holland” vandaan,
De onbekende politiemann, die zó z'n taak wist te verstaan.*

**OOK VOOR
VEILIGE WEGGEBRUIKERS
IS**

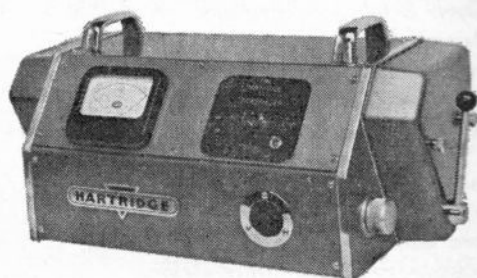

EEN BEGRIP

HARTRIDGE

brengt weer iets nieuws!

**Diesel
Uitlaatgassen meter**

Wettelijk aanvaard voor het testen van uitlaatgassen van dieselmotoren *)

- ★ Direct afleesbare rookdichtheid van 0-100
- ★ In draagbare en rijdbare uitvoering leverbaar.

*) Vonnis - kantongerecht te Rotterdam van woensdag 11 oktober 1961.

VOLLEDIGE DIESELTEST APPARATUUR
Theso Weesp N.V. - Tel. 02940. 2648

Dienst Luchtvaart 10 jaar

Onmisbaar onderdeel van Korps Rijkspolitie

De Dienst Luchtvaart van het Korps Rijkspolitie bestond dezer dagen tien jaar, een belangrijk feit, dat door iedereen bij de dienst zelf volkomen zou zijn vergeten, wanneer er van buiten de kringen van het korps niet op was geattendeerd, waarna de commandant, jhr. B. W. F. de Beaufort in een persconferentie uit de doeken deed hoe de dienst tot stand is gekomen en een steeds omvangrijker taak te vervullen krijgt.

De Dienst Luchtvaart werd geboren uit de behoefte aan een speciale tak van dienst op de vliegvelden. Hoe wijd de perspectieven voor de dienst in deze moderne tijd en hoe groot de betekenis, zou pas in de loop der jaren duidelijk worden. Het blijkt alleen al uit het feit dat er een afdeling fotografie is gegroeid en dat de Dienst juist deze dagen is ingeschakeld bij proeven van een vliegende surveillance boven de autosnelwegen in het westen, waarbij de waarnemingen van verkeers-overtredingen, opstoppingen of ongevallen radiografisch worden doorgegeven aan de Porsches van de Surveillance-groep Autosnelwegen.

Aanvankelijk was er bij de Dienst Luchtvaart nog niet veel sprake van vliegen, behalve dan voor de wachtmeesters Verdellen en Verberk, die al voor de dienst er was vlieglessen gingen nemen en hun brevet hadden toen de dienst in 1953 werd opgericht. Overigens was er ook nog geen eigen vliegtuig. Wanneer er gevlogen moest worden, werd er een toestel gehuurd. De Dienst Luchtvaart bestond al een jaar toen het eerste toestel werd gekocht: een twaalf jaar oude Auster, die voor een zacht prijsje van de Luchtmacht werd gekocht en als eerste PH-POL belangrijke diensten bewees. Het Korps Rijkspolitie had er een nieuw werkerrein bij: de lucht.

Van het begin af heeft de majoor De Beaufort het commando gevoerd, maar er zijn bij de negentien leden van de dienst (waarvan er twee op Eelde werken), meer werkers van het eerste uur, onder meer de commandant van de groep Schiphol, de adjudant M. C. Weijmer. De dienst heeft nu acht gebrevetteerde vliegende politieambtenaren en twee vliegtuigen. Verleden jaar kreeg de dienst de beschikking over een gloednieuwe vierpersoons Cessna, die het troetelkind is, als was het alleen maar omdat de technicus, de wachtmeester C. Louw het toestel heeft gemonteerd.

De werkzaamheden van de Dienst Luchtvaart zijn niet (vervolg op pag. 26)

**HAAS
AZIJN**

**BOOG
AZIJN**

Sinds 1564 in Hollandse keukens

ZACHT - AROMATISCH

Een zuiver natuurproduct

ER IS GEEN BETERE

DE WERELD VAN MAAND TOT MAAND

De politieke onderwerpen, geschikt voor een bespreking aan de bittertafel, zullen in wezen niet veel verschillen van de grote zorgen der staatslieden. De beschouwingen vinden plaats op een ander niveau, maar een probleem als de zorgelijke situatie waarin de Europese Economische Gemeenschap zich bevindt, dringt zich eveneens op aan regeringen in West en Oost. Het lijkt erop, dat president De Gaulle's veto tegen het Britse lidmaatschap van de Europese Economische Gemeenschap de communistische partijen in Europa ontslaat van de hun opgedragen taak de economische integratie in Europa en de groei naar een Atlantisch deelgenootschap te saboteren. Ondanks de communistische toejuichingen aan het adres van De Gaulle, worden in de communistische geleerden echter eveneens sterk-kritische geluiden gehoord ten aanzien van een juiste politiek met betrekking tot wat de communisten als het „E.E.G.-probleem” beschouwen.

De verschillen van mening in de communistische partijen betreffen de kernvraag: moet de verdere ontwikkeling van de Westerse economische en politieke integratie zoveel mogelijk geblokkeerd worden, of dient deze ontwikkeling ondersteund te worden om eventueel van binnen uit in het communistische vaarwater gelooft te worden? Tot in 1962 waren de communisten vrijwel unaniem in hun ondersteuning van de door de Sowjet-Unie geleide oppositie tegen de E.E.G., welk fenomeen zonder reserve — met veronachtzaming der feiten — werd veroordeeld als een middel voor de „monopolistisch kapitalistische exploitatie van de arbeidende klasse” en de herrijzenis van het „West-Duitse revanchisme”. Alleen de Italiaanse communisten opponeerden tegen een al te krasse veroordeling van de E.E.G.

De kritieke situatie waarin wij terzake van de E.E.G. zijn beland, heeft enkele dingen duidelijk gemaakt: de problemen zijn van wereldpolitiek formaat en er bestaan fundamentele verschillen van mening in de visie hierop. Niet alleen in het Westerse kamp, maar evenzeer in het communistische blok.

Evenals de communisten zich afvragen, wat er nu staat te gebeuren, komen wij in het Westen niet los van hetzelfde probleem. Het is echter duidelijk geworden, dat voor de verdere vooruitgang van de E.E.G. een zekere mate van politieke overeenstemming onontbeerlijk is, ook al lijkt die vooruitgang een zaak van zuiver technische aard: afbreken van tariefmuren etc.

Hoewel het dus gaat om wereldvraagstukken, heeft de crisis zich concreet geopenbaard in de

onderhandelingen met Engeland. Dit is hetgeen waar wij direct mee te maken hebben, hiervoor moet dus een oplossing gevonden worden, waarbij men zich terdege bewust dient te zijn van de wereld-politieke factoren die mede in het geding zijn. De redenen waarom De Gaulle niet wil dat Engeland deel gaat uitmaken van de E.E.G. zijn niet van technische aard, maar hebben te maken met die factoren van wereld-politieke aard. Ten aanzien van de toelating van Engeland tot de E.E.G. is een redelijke oplossing zeker mogelijk, natuurlijk met bepaalde tegemoetkomingen van beide kanten, zonder dat zulks geschiedt ten koste van het verdrag waarbij de E.E.G. in het leven werd geroepen of van de vaart en levensvatbaarheid van de E.E.G.

Wat moet nu de houding zijn als Frankrijk weigert verder te onderhandelen? Logisch gesproken zou men het kwaad bij de wortel moeten aanpakken en de politieke meningsverschillen moeten beslechten.

Maar het heeft weinig zin De Gaulle te overtuigen van de verkeerde kanten in zijn machtpolitieke conceptie. Deze conceptie komt tot uiting in het verlangen van de Franse president vorm te geven aan een continentaal Europa, gebaseerd op de Frans-Duitse overeenkomst, dat een tegenwicht moet vormen tegenover Amerika. Denkt De Gaulle aan een Europa dat zich uitstrekt van de Atlantische Oceaan tot de Oeral? De Gaulle staat in zijn opvattingen vrijwel alleen. De meeste naties in de Westerse alliantie willen een hecht verbond met de Verenigde Staten: een Atlantisch deelgenootschap. De weg die wij in het Westen nu moeten gaan is geen andere dan bij voortduring Frankrijk in de praktijk van het dagelijkse leven onder druk te zetten, aan te tonen dat in Europa sterke weerstand tegen de plannen van de Franse president bestaat; dat de andere Europese landen niet willen medewerken aan de verwezenlijking van zijn visie op de toekomst. Hem moet worden duidelijk gemaakt, dat de afwijzing van Engeland het voortbestaan van de E.E.G. bedreigt. Wij willen geen beperkte gemeenschap onder Franse of Duitse hegemonie.

En om een gedeelte uit een rede te citeren die dr. Mansholt enige tijd geleden in Leuven heeft gehouden: „De Europese Gemeenschap moet een einde maken aan het versplinterde Europa, dat in militaire coalities tegenover elkaar staat. Het moet in onderling overleg, in een Gemeenschap van gelijkgerechtigde leden een volwaardig partner zijn in een Atlantisch verbond.”

Warmte

De warmte in ons bestaan is een moeilijke aangelegenheid, moeilijk omdat wij niet er zonder kunnen en dat zowel in letterlijke als in figuurlijke zin. Warmte is een vraagstuk als het gaat om de verwarming van onze woning in een barre winter als die van 1962-1963. Neem alleen maar de kachels of haarden. Vroeger, toen de mens nog geen huis had, in holen of hutten leefde en ook later nog, waren er lang niet die problemen van tegenwoordig. Je maakte simpelweg een vuur met hout of van turf. En kwam de mens daarbij niet voldoende op temperatuur, dan was het simpelweg te koud. Overigens was de mens meer gehard en dikwijls doelmatiger gekleed. Nu lopen we bij de eerste nachtvorst hui-verend rond en beginnen tegelijkertijd de gesprekken over die haard of kachel, die het eigenlijk niet doen kan. De verwarming is een onuitputtelijke bron van conversatie geworden. Want: wat zal het wezen?

Centrale verwarming is duur in aanschaf, gasverwarming is duur in gebruik ondanks de reuze gasbel in de grond bij Slochteren, waar wij nog altijd niets mee doen dan er over praten. Elektrische verwarming is gezien het aantal calorieën per kilowatt, bijzonder onvoordelig en alleen maar geschikt in herfst of voorjaar, of voor kleine vertrekjes, die maar een paar uur per dag gebruikt worden. Dan blijven nog over kolen en olie. Olie is gemakkelijk; geen gezeur met aanmaken, asladen legen enzo. Maar eigenlijk is het een beetje vreemd dat wij de olie, waarvan de aarde toch maar betrekkelijk geringe voorraden heeft, gebruiken om die op te branden, doch dat is een heel ander hoofdstuk. Er is in elk geval veel meer steenkool dan olie en bovendien wordt ons veelvuldig

voorgehouden dat gezellige mensen kolen stoken. En wij willen toch zo graag allemaal gezellig zijn?

Nou dan!

Dus heeft verreweg het grootste deel van de vaderlandse mensheid een kolenhaard, zeer dikwijls een convector, die toch zo voordelig brandt en waar nootjes IV of V in kunnen. Dus sjouwt iedereen met de kolenkit en dus leeg ik trouw iedere morgen de stoffige asla. De nog niet zo lang geleden als goedkoop aangeprezen nootjes zijn inmiddels duurder dan de grotere kolen en dat die grotere naar verhouding meer warmte geven, daarover wordt nauwelijks gepraat, evenmin als over het feit dat die nootjes niet naar inhoud maar naar gewicht en toevallig meestal nat geleverd worden. Maar, ze geven de voor ons bestaan onmisbare warmte, zij het tegen een voortdurend toenemend bedrag, waarover wij — terecht — dikwijls klagen.

Er is evenwel ook nog een andere dan de puur calorische waar wij niet buiten kunnen en hoewel die warmte gratis is, buiten wij die te weinig uit, zo realiseer ik mij soms. Het is die warmte die vrijkomt bij de dagelijkse omgang tussen mensen, die voelbaar wordt bij een enkel woord, een blik of een gebaar, de warmte van sympathie, van verdraagzaamheid en begrip in de ontmoeting met de gemeenschap buiten de woning of in het dagelijks bestaan binnen gezinsverband. Al mijmerend over de warmte in het menselijk bestaan en uitgaande van de uit stukjes kool gekweekte calorieën, ben ik tot de conclusie gekomen, dat de mens het teveel zoekt in de verhitte bij de botsing der meningen en eigenbelangen, een verhitte die ongezond is en het gemoed verkilt.

Wij lopen dagelijks de kachels na

opdat wij warm kunnen zitten, wij zien met schrik en met een gevoelige scheut van pijn in de portemonnee dat de voorraad in het kolenhok bijna is uitgeput. Maar hoeveel aandacht besteden wij per dag aan het kweken van die gratis warmte, aan het kweken van een hartelijke sfeer van verstandhouding en goed begrip tussen mensen en dat binnen het ge-

Voor Moeder

zin en de verdeelde wereld daar buiten?

Een telefoontje en de kolenboer stort opnieuw zakken leeg in het hok en wij stortten onze portemonnee leeg in de hand van de kolenboer.

Ik dacht: „Eén klein beetje aandacht voor die gratis warmte en de temperatuur van het dagelijks bestaan stijgt tot een behagelijk niveau. Het ligt voor de hand dat het allemaal niet van één kant kan komen, maar iemand moet er toch mee beginnen, waar of niet.

Het komt trouwens niet van een kant en het zit in van die simpele dingen. Soms draagt zelfs de kolenboer bij tot deze gratis warmte. Neem bijvoorbeeld verleden week. Er werd gebeld en de kolenman stond op de stoep. Ik zei argeloos tegen mijn echtgenoot: „De kolenman is er. 't Is een hele leuke deze keer.” Hij antwoordde kort: „Wat kan jou het nou schelen hoe de kolenboer er uit ziet.” Kijk, dacht ik, dit is het nou, een klein beetje warmte als de kolenman alleen nog maar op de stoep staat. Als u begrijpt wat bedoeld wordt door

Marianne.

Kees en Koos op Groenland (2)

Moeilijk, soms wegzakkend tot hun knieën sjouwden de verkenners door de sneeuw, het noorden in, over de barre witte vlakten die eerst alleen maar besneeuwde weilanden geweest waren, maar nu opeens waren veranderd in een stuk Groenland. Dat kwam door de boodschap die de hopman had voorgelezen over het verdwijnen van de vermaarde poolonderzoeker Fridjoff Nanninga die hier ergens vermist moest zijn, die geen levensmiddelen meer had en door de verkenners opgespoord moest worden en van levensmiddelen voorzien. Vooraan ging Rob de Jong, de leider van de hulpexpeditie.

en Kind

Hij had een kompas in de hand, dat hij voortdurend in het oog hield. Achter hem kwam Koos, die alsmat probeerde om precies in de voetsporen van Rob te lopen, wat hem niet lukte, want de stappen van Rob waren veel te groot en achter Koos kwamen twee andere jongens, die de nieuwe voedselvoorraden voor Fridjoff Nanninga droegen en tegen Koos riepen: „Toe nou jôh, je moet doorlopen, de poolvorser ligt misschien wel ergens te verhongeren.” Kees, die het ook hoorde, was helemaal in het spel. „Tja, dacht hij, misschien ligt Fridjoff Nanninga wel in zijn nauwe tent op de barre vlakke, terwijl de sneeuwstorm over het tentdoek ritselt en in het zeil klappert. Om hem heen een handvol mannen, moedeloos, radeloos en bijna zonder hoop. Zou de redding nog op tijd komen? Kees liep ongemerkt wat harder en botste tegen de voedseldragers op, waarvan er een struikelde en languit in de sneeuw viel. Ze liepen naar het noorden, toen een beetje noordoost en speurden rond naar iets wat op een tent kon lijken, naar een teken van leven in de witte vlakke. De laatste Eskimonederzetting was al verdwenen in de nevels aan de horizon. Om hen heen was

de stilte, niets bewoog, alleen die rij donkere gedaanten, die steeds moeilijker vooruit kwamen, die door sloten trokken met soms wel een meter opgewaaide sneeuw, waar zij tot de heupen inzakten en daarna weer voortgingen naar een hekpaal, die zwart afstak in de witte wereld en volgens Rob de Jong gezien kon worden als een baken, achtergelaten door de poolvorser om de weg terug te kunnen vinden. Nog minstens een kilometer verder trokken ze twee sneeuwbergen op. „Mooie uitkijkpost over de omgeving,” riep Rob de Jong. Op hetzelfde ogenblik werd de stilte verscheurd door een afschuwelijk gehuil en de leden van de hulpexpeditie werden van alle kanten aangevallen. De belagers kwamen uit een diepe spleet in de sneeuw, die daar om een hek was heengestoven en kwamen luid brullend aanstormen. „Bij de voorraden blijven en vechten tot de laatste man,” riep Rob de Jong. Ze vochten als leeuwen, rolden van de helling van het sneeuwduin af en ze vergaten tenslotte de hele voedselvoorraad. Een van hen vocht niet . . . Kees was bij de eerste aanval in de spleet achter het eerste duin blijven liggen, waar iedereen hem scheen te vergeten. Behoedzaam kroop hij omhoog en keek over de top. Tot zijn verbazing stond de voedselvoorraad vlak bij hem. Hij stak zijn hand uit, maar toen verscheen boven de doos het gezicht van Koos, die juist op zijn broer zou springen, toen tot hem doordrong dat Kees „goed volk” was. „Kom mee jôh, die dozen mee en aftocht,” zei Kees met gedempte stem.

Een ogenblik later waren de jongens verdwenen. Het gevecht ging nog minstens een half uur door tot het bittere einde. Toen lagen de overvallers in de sneeuw en de leden van de hulpexpeditie hielden hen in bedwang. „We nemen ze mee en zetten de tocht voort,” zei Rob de Jong maar de woorden bestieven hem op de lippen toen hij keek naar de plaats waar de voedselvoorraden

moesten staan. „Het voedsel is gestolen”, we volgen de sporen van die onverlaten,” riep Rob en een van de gevangenen overvallers beet hij toe: „Dat is zeker een list van jullie hé, ons weglokken en dan stelen in het heetst van het gevecht, als de aandacht is afgeleid.”

De stoet trok de sporen langs in de sneeuw, mopperend omdat hun overwinning toch een nederlaag was gebleken. Het kompas hadden ze niet meer nodig, want het spoor wees de weg.

Iemand uit de groep zei: „Als ik het goed zie lopen deze sporen precies in de richting waar wij ook heen zouden trekken, daar begrijp ik niets van.” Niemand begreep het trouwens, en het werd helemaal vreemd toen zij ergens nog meer sporen vonden en bovendien die van de dozen met de voorraden. „Hier hebben ze duidelijk gerust, die boeven, maar dat zullen we ze inpeperen,” riep Rob en hij versnelde het tempo. Het liep allemaal anders af dan ze dachten. Op een gegeven ogenblik, zagen ze vaag een silhouet dat iets leek van goor tentdoek. Rob de Jong bleef staan. „Jongens”, zei hij, „we sluipen er naar toe. Het is mogelijk dat het de poolvorser Fridjoff Nanninga met een paar van zijn mannen is, die door de boeven worden vastgehouden. Misschien wisten die boeven wel dat wij kwamen omdat ze radioboodschappen hebben opgevangen, die voor de expeditie van Nanninga bestemd waren.

De leden van de hulpexpeditie lieten de gevangenen onder bewaking van een paar van hen achter en slopen naar de tent. Daar vielen ze bijna om van verbazing. Daar kwamen Kees en Koos glimlachend tevoorschijn. „Welkom in het bivak van Fridjoff Nanninga. Hij is dankbaar voor het voedsel en ligt binnen met een gebroken been dat hij heeft overgehouden aan een overval van dezelfde, die nu poogden het voedsel in de wacht te slepen. Ze wisten dat het kwam, omdat die kerels — verdwaalde leden van een wilde ex-

peditie- de zend- en ontvangapparaten van Nanninga ook in bezit hadden. De andere leden van de expeditie vonden we gebonden in de tent hiernaast. Rob de Jong ging snel de tent binnen. Daar lag Nanninga op een draagbaar van een paar jassen en verkennerstokken gemaakt. Hij had een zwarte baard, maar wie goed keek zag dat hij dezelfde was als de vaandrig van hun eigen verkennerstroep, waarvan de leden middenin in de sneeuwvlakte van Groenland een driewerf hoera aanhieven voor Kees en Koos, die samen de poolvorser hadden gevonden. En toen, toen veranderde die wijde vlakte sneeuw op eens weer in die gewone besneeuwde weilanden achter het troephuis . . .

Onno. Bastiaans.

PERSONALIA

Verplaatsingen

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-1-'63: J. Abrahamse, wmr. 1e kl. van Rhenen naar Elst.
Per 2-1-'63: P. van Dijk, wmr. 1e kl., van Haarlemmerliede, H. C. W. Keij, wmr. 1e kl., van Utrecht, A. G. Dekking, wmr. 1e kl., K. Kampen, wmr., A. G. Meijer, wmr. 1e kl., van Bilt-hoven, allen naar Sectie Bijz. Verk. Taken; G. Dekker, wmr. 1e kl., van Weesp naar Schiphol (Luva); A. B. Knippers, wmr., van Volendam naar Weesp; G. A. Enderink, wmr., van Haarlemmerliede naar Amsterdam.
Per 3-1-'63: J. H. Severs, owmr., van IJsselstein naar Waspijk.
Per 1-2-'63: A. G. Noij, wmr. 1e kl., van Alkmaar naar Nijmegen; J. Siemons, wmr. 1e kl., van Hoogland naar Appelscha.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-2-'63: T. den Ouden, owmr., en A. W. de Graaf, wmr. 1e kl., van 's-Gravenhage (Techn. Rech.) naar 's-Gravenhage (A. I. Bur. Verk. zaken); Chr. Littel, wmr. 1e kl., van Krimpen a.d. IJssel naar Stad a. h. Haringvliet.

Wij herdenken

Adjutant
L. Schopenk
Maastricht
ress. 's-Hert.bosch
† 21-1-1963

Dienst Luchtvaart 10 jaar

(vervolg van pag. 22)

De tentoonstelling „raad & daad” van het korps rijkspolitie was 12, 13 en 14 maart jl. te Hardinxveld-Giesendam en is op 19, 20 en 21 maart te Maasland.

beperkt gebleven tot de controle op de vliegvelden en de burgerluchtvaart. Bij grote evenementen is het de Dienst Luchtvaart die de posten en het surveillerend materieel op de grond per radio inlicht over de bewegingen van de verkeersstroom en eventueel over ongevallen, maar er is bijvoorbeeld ook gevlogen boven de Waddenzee en de Zeeuwse stromen in de strijd tegen zehondenstropers — waarbij meldingen werden gedaan aan de Rijkspolitie te Water —. Er zijn vele vluchten uitgevoerd in perioden van bosbrandgevaar of bij bosbranden en het door de fotodienst geproduceerde materiaal is eveneens van groot belang gebleken.

In de afgelopen winter heeft de Dienst Luchtvaart een rol gespeeld bij de organisatie en ten behoeve van de veiligheid voor en tijdens auto-toerchten op het IJsselmeer. De vliegende leden van het Korps Rijkspolitie hebben een ruime blik op het werkterrein van landdienst, verkeersgroepen en rijkspolitie te water. Niet zelden merken de bemanningsleden van een rijkspolitievliegtuig gebeurtenissen op, die nog

niet gemeld blijken, waarmee een snelle hulpverlening wordt bespoedigd door alarmering uit de lucht. Kort geleden ontdekten bemanningsleden van een van de toestellen een aanrijding op de weg Dordrecht-Rotterdam, met filevorming als gevolg. Ook bij de brand die na de aanvaring van twee tankers op de Westerschelde ontstond, heeft een rijkspolitievliegtuig een rol gespeeld. De bemanningsleden vingen een radiobERICHT op van een straaljagerpilot, die de brand aan zijn basis meldde. De bemanning van de PH-POL vroeg en kreeg permissie om over de plaats van de aanvaring te vliegen en alarmeerde de rijkspolitie te water, door enkele malen laag over het bureau te vliegen.

Na tien jaar is de Dienst Luchtvaart niet meer weg te denken uit een modern politie-apparaat als het Korps Rijkspolitie en het ligt voor de hand, dat er plannen zijn voor uitbreiding, met name van materieel. Voorts is er behoefte aan een vaste post op het vliegveld Zestienhoven, zo zei de majoor De Beaufort, die voorts verklaarde geen gebrek te hebben aan sollicitanten.

Wilt U goed verzekerd zijn en toch billijke premieën betalen?

Wendt U dan VOOR ALLE VERZEKERINGEN

tot de

Verzekering Maatschappijen „ONS BELANG” te Amersfoort

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 21-1-'63: K. Geelhoed, wmr. 1e kl. van Hoogerheide naar Geertruidenberg.
 Per 25-1-'63: N. Nagtzaam, wmr. 1e kl., van Raamsdonk naar Moerdijk.
 Per 1-2-'63: J. Boluijt, adjudant, van Steenberg naar Heeze.

RESSORT ARNHEM

Per 1-1-'63: N. J. A. M. Vervaart, owmr., van Nijmegen naar Breda;
 B. Grevink, owmr., van Brakel naar Zuilichem.
 Per 21-1-'63: Th. H. Everts, wmr., van Borne naar Schalkhaar.
 Per 1-2-'63: B. Gerdes, wmr. 1e kl., van Losser naar Dalen.

RESSORT GRONINGEN

Per 2-1-'63: G. Toren, wmr., van Menaldum naar Bilhoven; L. Stam, owmr., van Marssum naar Hattemerbroek.
 Per 1-2-'63: E. Schuring, owmr., van Pieterburen naar Baflo; H. Meinema, wmr., van Bedum naar Uithuizermeeden; D. v. d. Heide, wmr. 1e kl., van Uithuizermeeden naar Warffum; C. v. Belle, wmr. 1e kl., van Warffum naar Zuidwolde; B. Lijklema, adjudant, van Franeker naar Leeuwarden.

Aanwijzing voor functie**RESSORT 's-HERTOGENBOSCH**

Per 1-2-'63: Adjudant J. Boluijt tot groepscommandant te Heeze.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-2-'63: Adjudant B. Lijklema tot commandant verkeersgr. te Leeuwarden.

Bevorderingen**RESSORT AMSTERDAM**

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-1-'63: A. Smedes, Bunschoten.
 Per 3-1-'63: H. Gouderjaan, Abcoude.
 Per 5-1-'63: H. v. Beusekom, Enkhuizen.
 Per 6-1-'63: S. de Jong, Barsingerhorn.
 Per 8-1-'63: A. Wassens, Diemen;
 W. Leeman, Bilthoven.
 Per 11-1-'63: H. J. Boschman, Hamersveld.

tot wachtmeester:

Per 1-1-'63: T. Meinema, Volendam.
 Per 2-1-'63: H. J. de Man, Purmerend;
 H. M. Bakker, Blokker.
 Per 4-1-'63: L. Visser, Uitgeest.
 Per 8-1-'63: S. G. Piersma, Uithoorn.
 tot adm. ambt. C 2e kl.:

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot Officier der Rijkspolitie 1e kl.:

Per 1-9-'62: W. D. Lanting, Middelburg.

tot opperwachtmeester:

Per 1-2-'63: Chr. Littel, Stad a. h. Haringvliet.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 16-1-'62: C. H. Herweijer, Heukelum.
 Per 1-1-'63: M. Jochems, Hillegom.
 Per 12-1-'63: M. Vink, Leiden.
 Per 13-1-'63: C. Stroo, Ouddorp.
 Per 14-1-'63: W. Slob, Dordrecht; M. J. Boonman, Terneuzen.
 Per 16-1-'63: J. Hoek, Leiderdorp.
 Per 17-1-'63: A. v. Asch, Leiden.
 Per 18-1-'63: T. Fennema, Spijkenisse;
 A. H. v. d. Doorn, Roelofarendsveen.
 Per 23-1-'63: W. H. J. v. d. Heijden, Oude Tonge.

Staf (Sectie Bijz. verkeerstaken):

Per 3-1-'63: K. Kampen.
 Per 7-1-'63: P. de Korte.
 Per 9-1-'63: A. de Bruijn.
 Per 11-1-'63: J. Kremers.
 Per 12-1-'63: E. Philips.
 allen te 's-Gravenhage.

tot wachtmeester:

Per 1-1-'63: M. v. Deventer, Middelharnis; H. W. de Landmeter, Hellevoetsluis.
 Per 2-1-'63: C. Bouwman, Leidschendam.
 Per 7-1-'63: A. de Boer, Hillegom.
 Per 9-1-'63: W. Herder, Waddinxveen.
 Per 13-1-'63: H. J. Evers, Bergschenhoek.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-11-'62: H. P. Vis, St. Oedenrode.
 Per 1-1-'63: J. M. H. Peters, Boekel.
 Per 6-1-'63: P. A. J. Knoors, Herkenbosch.
 Per 10-1-'63: A. W. N. Timmermans, Heusden.
 Per 12-1-'63: H. P. Veenstra, Deurne.
 Per 14-1-'63: C. Rode, Woudrichem.
 Per 15-1-'63: C. E. van Harten, Mill.
 Per 16-1-'63: W. H. van Keulen, Lage Zwaluwe; N. H. A. de Groot, Etten.
 Per 17-1-'63: R. Hiddinga, Loon op Zand.
 Per 20-1-'63: P. H. Beuzenberg, Veldhoven; J. H. M. Kropman, Schaesberg.
 Per 21-1-'63: H. H. Assen, Dongen.
 Per 22-1-'63: J. H. van den Poll, Sprang-Capelle.
 Per 23-1-'63: N. M. A. Barten, Veghel.

tot wachtmeester:

Per 3-1-'63: K. de Leeuw, Rijen.
 Per 4-1-'63: J. A. G. M. Melis, Hoogerheide.
 Per 5-1-'63: A. Bos, Thorn; A. van Leusen, Raamsdonksveer; P. J. Hettema, Fijnaart.
 Per 6-1-'63: J. A. A. Somers, Hank; A. B. M. Nieuwkamp, Gulpen.
 Per 8-1-'63: J. G. Theunissen, St. Michielsgestel.
 Per 9-1-'63: P. Gouderjaan, Horst.
 Per 10-1-'63: L. J. Baltés, Meerssen;
 G. P. v. d. Griek, Someren.
 Per 13-1-'63: H. M. J. Donker, Budel.

RESSORT ARNHEM

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 4-1-'63: H. C. Arntz, Nijmegen.
 Per 8-1-'63: H. H. de Goeijen, Apeldoorn.

tot wachtmeester:

Per 4-1-'63: G. Drent, Doesburg.
 Per 6-1-'63: Th. H. Everts, Borne.
 Per 11-1-'63: H. Gerhardus, Groesbeek;
 J. F. Leene, Berkum.
 Per 12-1-'63: G. W. v. Mourik, Maurik.

RESSORT GRONINGEN

tot Officier der Rijkspolitie 1e kl.:

Per 1-9-'62: J. C. Warneke, Groningen.

tot opperwachtmeester:

Per 1-2-'63: B. Gerdes, Dalen; J. Siemons, Appelscha; E. Schuring, Baflo.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-1-'63: J. de Jong, Wommels; F. Kroon, Muntendam.
 Per 2-1-'63: J. Meima, Beilen.
 Per 5-1-'63: W. Dijkstra, Grootegast; P. Frieling, Rolde.
 Per 8-1-'63: R. Jansma, Baflo.
 Per 9-1-'63: K. de Boer, Oude-Pekela.
 Per 15-1-'63: D. v. d. Heide, Uithuizermeeden.
 Per 19-1-'63: J. Okken, Assen.

tot wachtmeester:

Per 1-1-'63: H. J. Muller, Menaldum.
 Per 2-1-'63: H. A. Grasmeyer, Norg.
 Per 6-1-'63: J. Aarnoutse, Appingedam.

RIJKSPOLITIE TE WATER

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-11-'62: J. Sepers, Nijmegen.
 Per 1-12-'62: C. Fluijt, Venlo.

In dienst getreden**RESSORT 's-GRAVENHAGE**

Per 14-1-'63 H. E. Vreede te Hillegom en G. L. Wubben te Wateringen, als schrijver in t.d.
 Per 28-1-'63: J. G. Nauta te Leidschendam, schrijver in t.d.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-2-'63: G. van Dijk, wmr. 1e kl. te Waubach.

RESSORT ARNHEM

Per 1-1-'63: J. H. Brus, schrijver te Borculo.
 Per 1-2-'63: F. H. Westera, wmr. te Borculo; H. J. Berenschot, wmr. te Hengelo-G.

De dienst verlaten**RESSORT AMSTERDAM**

Per 9-1-'63: Mej. mr. A. A. Schwartz, dir. officier der R.P. 3e kl. te Amsterdam.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-2-'63: M. Mulder, wmr. 1e kl. te Stad a. h. Haringvliet.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-2-'63: J. M. Tak, adjudant te Beek en Donk; R. G. A. Oldenkotte, adjudant te Breda.

RESSORT GRONINGEN

Per 2-1-'63: A. Nijenbanning, adm. kr. op a.c. te Exloo.
 Per 1-2-'63: N. de Groot, adjudant te Leeuwarden.

Ambtsjubilea

Wmr. 1e kl.
B. J. Breithor
Driebergen
ressort Amsterdam
25 jaar op 27-2-1963

Wmr. 1e kl.
P. Plas
Schellinkhout
ressort Amsterdam
25 jaar op 1-4-1963

Wmr. 1e kl.
P. M. v. d. Griff
IJsselstein
ressort Amsterdam
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
G. Groen
Lopik
ressort Amsterdam
25 jaar op 6-4-1963

Wmr. 1e kl.
F. Kalk
Wieringermeer
ressort Amsterdam
25 jaar op 7-4-1963

Wmr. 1e kl.
L. F. Schaeres
Alkmaar
ressort Amsterdam
25 jaar op 10-4-1963

Owmr.
J. J. Geels
Amsterdam
ressort Amsterdam
25 jaar op 17-4-1963

Owmr.
J. Huisman
Amsterdam
ressort Amsterdam
25 jaar op 17-4-1963

Wmr. 1e kl.
C. J. Overweel
Lisse
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 22-3-1963

Wmr. 1e kl.
A. Th. Cox
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 24-3-1963

Wmr. 1e kl.
J. A. v. Westerop
Leiden
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 26-3-1963

Wmr. 1e kl.
G. W. Renshof
Zierikzee
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 4-4-1963

Owmr.
H. A. Gieske
Leiden
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 6-4-1963

Wmr. 1e kl.
A. van Harberden
Someren
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 6-4-1963

Wmr. 1e kl.
W. te Nijenhuis
Susteren
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 29-3-1963

Wmr.
J. H. H. Tonnaer
Susteren
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 24-3-1963

Owmr.
N. Over de Vest
Vessem
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 22-3-1963

Wmr. 1e kl.
A. J. Gloerich
Bocholtz
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 22-3-1963

Owmr.
A. Bakker
Maasbree
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 22-3-1963

Wmr. 1e kl.
G. H. Peeters
Eijs
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 21-3-1963

Owmr.
J. A. van Engeland
Nieuwstadt
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 20-3-1963

Owmr.
J. Th. Schikhof
Veghel
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 8-2-1963

Owmr.
E. Buitenhuus
Nieuwleusen
ressort Arnhem
25 jaar op 22-3-1963

Owmr.
B. M. v. d. Waal
Doetinchem
ressort Arnhem
25 jaar op 22-3-1963

Wmr. 1e kl.
I. Buwalda
Apeldoorn
ressort Arnhem
25 jaar op 1-4-1963

Owmr.
J. Stijl
Vollenhove
ressort Arnhem
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
J. A. v. d. Wijk
Tuk
ressort Arnhem
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
J. Hartman
Gorsel
ressort Arnhem
25 jaar op 7-4-1963

Owmr.
D. J. Koekkoek
Brummen
ressort Arnhem
25 jaar op 11-4-1963

Wmr. 1e kl.
G. Halma
Arnhem
ressort Arnhem
25 jaar op 22-2-1963

Wmr. 1e kl.
H. Delger
Wedde
ressort Groningen
25 jaar op 27-2-1963

Wmr. 1e kl.
J. Metselaar
Groningen
ressort Groningen
25 jaar op 31-3-1963

Owmr.
L. Boer
Rinsumageest
ressort Groningen
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
S. Sikkema
Assen
ressort Groningen
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
R. Homan
Amsterdam
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 21-2-1963

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

4e JAARGANG No. 8 APRIL 1963

Drie M.E.-Pelotons verleenden „harde bijstand” te Hoogeveen

Krachtig optreden bij troebelen in Hollandscheveld

In Hollandscheveld bij Hoogeveen is het begin maart bijzonder on-Hollands of beter on-Nederlands toegegaan. Mobiele eenheden van het Korps Rijkspolitie hebben er rake klappen uitgedeeld toen zogenaamde „Urije Boeren”, volgelingen van „boerenleider” Hendrik Koekoek, ondersteund door een groot aantal even onbezonnen jeugdigen en woonwagenkambewoners, poogden de wet naar eigen goeddunken te interpreteren, het (vermeende) recht in eigen hand te nemen en het gezag met voeten te treden. De mobiele eenheden van het korps rijkspolitie uit Assen, Heerenveen en Leeuwarden hebben — ondanks alle provocaties — tot het uiterste lankmoedigheid betracht. Maar toen er niet meer geluisterd werd naar de bevelen van de politie hebben de leden met harde hand pogen duidelijk te maken wat de opstandigen zonder meer niet begrepen; wie het in een democratische staat niet eens is met maatregelen of wetten, heeft het recht te pogen een voldoende klankbord of genoeg aanhang te krijgen om daarin verandering te brengen, zo niet dan dient hij zich te schikken in de maatregelen, waarmee blijkbaar de gemeenschap waarvan hij deel uitmaakt, vrede heeft.

Bij de botsingen werd de wachmeester K. van der Veen uit Exloo door een steen aan zijn hoofd geraakt, de agent G. van der Veen van de gemeentepolitie werd met een dakpan op het hoofd geslagen. Hun verwondingen bleken niet ernstig, aan de zijde van de demonstranten liepen velen builen en schrammen op.

KORPSBLAD RIJKSPOLITIE

Officieel orgaan voor het Korps Rijkspolitie onder verantwoordelijkheid van de redactie, samengesteld door de Algemeen Inspecteur van het Korps Rijkspolitie

★

4e JAARGANG

No. 8 — April 1963
VERSCHEIJNT 1 x PER MAAND

★

Redactie :

Majoor G. van Dijk te Heerenveen

Kapitein mr. A. J. Dek
te 's-Gravenhage

Luitenant W. F. K. J. F. Frackers
te Arnhem

Adjutant J. Ranselaar
te 's-Gravenhage

Opperwachmeester
J. J. H. van Aerssen te Nijmegen

Wachtmeester 1e klas
A. J. Willems te Roermond

Wachtmeester
P. H. Beuzenberg te Veldhoven

Res.-adjutant F. de Jager
te Roermond

★

Redactiesecretariaat:

Velperweg 142 - Arnhem

★

Penningmeester Korpsblad Rijkspolitie te Roermond
Gironummer 89 70 17

★

Eindredactie :

Bas den Oudsten, journalist
Bonkeweg 29

Lekku bij Leeuwarden
Telefoon (05100) 2 33 61

★

Uitgave: Schaafsma en Brouwer

Postbus 10 — Dokkum
Telef. (05190) 23 21 - Giro 83 31 11

Abonnementsprijs f 3.50 per jaar
bij vooruitbetaling

Losse nummers: f 0.50 per stuk

★

Advertenties :

J. Duyker - Groningen
Van Royenlaan 46 - Tel. (05900) 24093

★

Foto omslag :

Een beeld van de „troebelen” in het Hollandscheveld bij Hoogeveen, die zozeer de aandacht hebben getrokken en waarbij M.E.-pelotons van het Korps Rijkspolitie o.l.v. de kapitein G. J. Feylbrief (links met megafon) en de kapitein A. C. van Dijk, met harde hand moesten optreden.

De troebelen in Hollandscheveld kwamen voort uit oud zeer: De zogenaamde Vrije Boeren weigeren de heffingen van het Landbouwschap te betalen, ook na herhaalde aanmaning veranderden de drie boeren in Hollandscheveld, waarom het bij de troebelen ging, niet van gedachten. Al in 1961 werden toen hun boerderijen verkocht. Vervolgens werden zij herhaaldelijk gemaand de boerderijen te ontruimen, zodat uitzetting moest volgen. Boerenleider Koekoek had herhaaldelijk gezegd dat de Vrije Boeren hun collega's-partijgenoten Benjamin Nijmeyer, Klaas Hartman en Daniël van der Sleen nooit in de steek zouden laten. Er gingen, voordat gerechtsdeurwaarder H. Bodde uit Hoogeveen in actie zou komen voor de uitzettingen, allerlei geruchten en burgemeester drs. J. A. Bakker van Hoogeveen achtte, evenals hoofdinspecteur A. J. P. Veerman, korpschef van de gemeentepolitie Hoogeveen, assistentie wenselijk. Zo reisde de kapitein G. J. Feylbrief met het peloton Assen van de mobiele eenheden naar Hollandscheveld.

Nooit tevoren was er in Hollandscheveld zoveel publiek op de been als die dinsdagochtend, de dag waarvan insiders voorspelden dat er bloed zou vloeien. Enige duizenden vrije boeren waren — ook al waren er bussen demonstranten al op weg naar Hoogeveen aangehouden — in het dorp. Hun gelederen werden versterkt door bewoners van de streek, die er een snipperdag voor genomen hadden. De hele menigte raakte in de ban van kreten als „on-

recht, nazi-methoden, diefstal” en raakte in een „niet dan over ons lijkt” en „sla-er-op-los-stemming”, terwijl de duizenden oprukten over de modderige paden langs „t Op-gaande” naar de boerderij van Klaas Hartman, die — zo wist men — het eerst aan de beurt zou komen. Trouwens, dat de ontruiming zou doorgaan geloofde bijna niemand. „Ze doen het niet,” zei Koekoek, die op een bord „Oost-Berlijn” schilderde en op een stuk karton: „Wat hier geschiedt, daaraan denkt men achter het ijzeren gordijn zelfs niet.” En ze kwamen inderdaad niet die dag, want er was een list beraamd en gemeente- en rijkspolitie hadden een cordon getrokken rond de boerderij van Benjamin Nijmeyer aan de 6e Krakeelsewijk op zeker een half uur afstand lopen, waar de ontruiming begon. Maar de menigte opstandige boeren en anderen bleef bij Hartman, want daar zouden ze 's middags zeker komen. Maar deurwaarder Bodde en zijn mannen hadden tot vijf uur 's middags werk om Nijmeyers spullen aan de openbare weg te zetten.

De vrije boeren kregen geen kans de ontruiming te verhinderen, want het politiecordons was deugdelijk. De opgewonden boeren begonnen het verkeer te belemmeren op de weg naar Hoogeveen en namen een provocerende houding aan. Maar nog altijd gebeurde er niets totdat opgeschoten jongeren en bewoners van het nabijgelegen woonwagenkamp zich ermee gingen bemoeien. Er werd fors met sneeuwballen, stukken hout, stenen en oude klompen ge-

goid naar de politie-ambtenaren die het met Jobsgeduld doorstonden. Tegen de tumult stond de kapitein Feylbrief, die nieteens de moete nam de sneeuw van zijn uniform te kloppen en na enige nieuwe treffers kalm tegen een paar knapen zei: „Jongens ga naar je moeder en zeg maar dat je een politicien met sneeuwballen gegoid hebt.”

Nieuwe ladingen sneeuwballen werden door daarin geknede stenen tot evenzovele gevaarlijke projectielen. Burgemeester drs. J. A. Bakker, die zich naar Hollandscheveld spoedde om te proberen olie op de golven te gieten, werd met geloei, gebrul en ook met sneeuwballen begroet.

De kapitein Feylbrief gelastte de menigte per megafoon herhaalde malen de weg te ontruimen: hysterisch gebrul was het antwoord. Een politicien kreeg een bloedende hoofd-wond door een in een sneeuwbal verborgen steen. Mede daardoor was het geduld van de politie uitgeput. De menigte werd per megafoon gewaarschuwd dat er geweld zou worden gebruikt, wederom gejoel. De gummistokken werden getrokken en er werden rake klappen uitgedeeld. Traangasbommen gleden rokend tussen de menigte, die hoestend en proestend terugdeinsde, fietsen en bromfietsen achterlatend.

Het was een kort treffen en het was niet de laatste botsing van het on-verstand met het gezag. Na het invallen van de duisternis kwamen ze terug: jeugdige buurtbewoners en anderen. De ogenschijnlijke rust rond de ontruimde boerderij duurde niet lang. Twee agenten van de gemeentepolitie werden in het nauw gedreven, een werd met een dakpan op het hoofd geslagen; er klonk een waarschuwingsschot om de bemanning van een politie-auto te alarmeren. Van daaruit werd nog voordat de auto op het ijs van een vaart werd gesmeten, het hoofdbureau in Hoogeveen gealarmeerd. Op die melding kwam ook het M.E.-peloton van Assen weer in het geweer. Het werd een complete veldslag: stenen, dakpannen en sneeuwballen werden beantwoord met dof neerkomende klewangslagen. Traangas verspreidde zich, aanvallers dropen af, kropen jammerend zonder iets te zien over de weg. Overal lagen bromfietsen waarover vluchtende nozems spits-

Boerenleider Hendrik Koekoek verscheen alleen op de derde dag om Daniël van der Sleen sterkte te wensen en om daarna een koe naar een veewagen te brengen.

Overleg tussen de kapitein A. C. van Dijk en enige manschappen bij de boerderij van Van der Sleen, waar de Leeuwarder kapitein zijn Asser collega, de kapitein G. J. Feylbrief enige tijd afloste.

roeden liepen. Nederland boekstaafde de ernstigste onlusten sedert de oorlog en de betekenis van de M.E.-pelotons werd op duidelijke wijze aangetoond.

De volgende dag werd intussen met zorg tegemoet gezien: door boer Klaas Hartman die in zijn bedrijfje aan 't Opgaande wakend de nacht doorbracht, maar eigenlijk nog niet geloven kon dat ook hij zou worden uitgezet door de autoriteiten.

In de na-nacht werden ook de mobiele eenheden van Heerenveen en Leeuwarden naar Hollandscheveld gedirigeerd. Het was te verwachten dan aan 't Opgaande rond de boerderij van Hartman de strijd verder gestreden zou worden. De vrije boeren hadden gezegd dat zij Klaas Hartman nooit in de steek zouden laten. „Wij zullen een herhaling van de provocaties van gisteren niet dulden,” zei de kapitein Feylbrief. „Wij zijn hier voor vreedzame bijstand bij tenuitvoerlegging van de wet. Dat wij hard kunnen zijn tegen wie dat willen verhinderen is gebleken. Tegen kinderen en gekken kunnen wij moeilijk vechten, maar als het moet kan 't nog harder.”

De eerste groepen vrije boeren waren alweer tot Hollandscheveld doorgedrongen, lang voordat de ontruiming van Hartmans boerderij zou beginnen. Zij werden terugge-

dreven over de bemodderde paden langs 't Opgaande.

„Weg met de Vopo's”, riep de menigte tegen de vastbesloten M.E.'ers, die ook met walkie-talkies werkten en niets aan het toeval overlieten.

„De dood aan Bodde”, kreten de woedende boeren toen Hartman en de zijnen het erf verlieten en deurwaarder H. Bodde en zijn helpers met de ontruiming begonnen, nadat Hartman zijn laatste kans om te betalen hardnekkig had laten varen. Ook die tweede dag waren er enkele charges nodig om de aanhangers van Koekoek — die zich zelf niet liet zien — op een afstand te houden. De boeren trokken zich terug, onder meer in café Welgelegen waar zij met opgewonden hoofden brandewijn dronken en de hele situatie achter het ijzeren gordijn situeerden. Er was aanzienlijk meer politie — ook vier beredenen uit Hoogetveen — en aanzienlijk minder publiek, die tweede dag, maar er broeide al iets terwijl Hartman's boerderij, door de vaart 't Opgaande en een stevig politiecordon onbereikbaar voor demonstranten, werd leeggehaald. Nochtans moesten weer enige charges worden uitgevoerd. „Vanavond gaat de boel in de fik, daar kun je donder op zeggen,” zeiden buurtbewoners met troebele blik in de ogen.

„Dit is niet de goeie manier om tegen het landbouwschap te vechten. Koekoek heeft hier een windei gelegd,” zei een wijze twijfelaar, die onmiddellijk fel werd aangevallen in een heet debat. Hoofdbestuurslid — rechterhand van Koekoek — J. E. Harmsen hield een persconferentie rond het biljart in Welgelegen waar ook tientallen boeren luisterden toen hij zei: „Optreden als achter het ijzeren gordijn blijkt ook in Nederland mogelijk. Het was genoeg geweest om voor die paar honderd gulden een of twee koeien te nemen. Maar ze nemen het hele bedrijf.” Die kreet werd meer gehoord in die dagen maar noch Harmsen, noch betweters die zich met deze zaak bezig hielden zeiden erbij dat het Landbouwschap er op die manier niet zou komen. In beslag genomen goederen moeten namelijk ter plaatse worden verkocht. Niemand zou er echt op bieden en zo zou een koe voor een gulden gekocht kunnen worden.

Harmsen zei ook dat de partij van vrije boeren borg staat, dat de uitgezette leden in het Hollandscheveld schadeloos worden gesteld.

Die nacht brandde de boerderij van Hartman af. Er was geen redding aan, het publiek drong op, er vielen weer enige klappen. Er was geen wacht bij geplaatst om eventuele kijkers niet te prikkelen en herhaling van taferelen van de vorige avond te voorkomen . . . De rokende puinhopen én de boerderij van Nijmeyer werden daarna op verzoek van de gemeentepolitie tot de volgende

De verbindingen waren weer best.

ochtend door de rijkspolitie bewaakt. Toen waren de leden van de M.E.-pelotons inmiddels verzameld rond de derde boerderij die ontruimd moest worden. Beredenen kwamen een kijkje nemen, de kapitein A. C. van Dijk uit Leeuwarden ontmoeten wij op het sompige erf van boer Daniël van der Sleen, die het gerechtelijk schrijven in de modder smeet, burgemeester en deurwaarder uitschold en hardnekkig weigerde te betalen. „Ik ben vannacht met hierboven in het reine gekomen en mij is gezegd dat ik dit moet doen,” zei hij met de vinger naar de grauwe hemel geheven.

Er was vrijwel geen belangstelling bij deze derde uitzetting en krachtdadig optreden tegen vrije boeren was alleen 's middags nodig toen vier boeren weigerden te verdwijnen. Boerenleider Hendrik Koekoek kwam even kijken, onaangedaan door het leed van een door hem misleide man, die zich met vrouw en 9 kinderen in de modder liet zetten. „Nou, sterkte man,” zei Koekoek koud en hij nam een koe aan het touw om het beest naar een veewagen te leiden. Dochters van Van der Sleen die hielpen bij het inpakken van huisraad hingen exemplaren van het orgaan van de boerenpartij voor de ramen.

Enige M.E.-'ers zeiden: „Wat moet die Koekoek hier, enfin, laat ook maar zolang hij niets doet.”

In Welgelegen werd de boycot besproken, die de streek over de boerderijen heeft uitgesproken. „Als er anderen dan de uitgezette boeren op komen, kunnen die hun lo! wel op,” zei men. De boeren waren niet langer alleen maar boos op het landbouwschap maar ook op de expediteur uit Pesse, die het vee van Nijmeyer had vervoerd, nadat vele van zijn collega's hadden geweigerd.

„Van ons geen orders meer en hij kan beter niet naar de markt in Hoogeveen gaan, want hij moet ook terug,” zo spraken ze dreigend.

In het raadhuis van Hoogeveen stonden burgemeester drs. J. A. Bakker, hoofdinspecteur A. J. P. Veerman, korpschef van de gemeentepolitie en de kapitein G. J. Feylbrief de vertegenwoordigers van de pers te woord. Er werden uitgebreide maatregelen aangekondigd om ongewenste activiteiten rond de ontruimde boerderij van Van der Sleen te voor-

komen. Er werd gesproken over de vraag of boerenleider Koekoek wist dat de boerderij van Hartman in brand zou worden gestoken. Er werd gepraat over de drie arrestanten van de relletjes en de twee verdachten van de brandstichting, die overigens dezelfde dag werden vrijgelaten.

Die nacht werden de ontruimde boerderijen van Nijmeyer en Van der Sleen bewaakt door leden van het M.E.-peloton Assen. Met de kapitein Feylbrief maakten wij een inspectietocht langs de posten. Bij de boerderij van Nijmeyer stond een G.S.A., voor eventueel mobilfooncontact met het politiebureau te Hoogeveen. Maar er gebeurde niets. Het enige geluid in de door een flauw maantje verlichte wereld van het Hollandscheveld was het suizen van de mobilfoon, het zuigende geluid van laarzen in de modder. Het inschakelen van de rijksrecherche bij een nader onderzoek van de brand in Hartman's boerderij, zulks na overleg met de procureur-generaal te Leeuwarden, mr. B. J. Besier, scheen voorlopig het laatste nieuws te zullen zijn.

„Je kunt natuurlijk niet eeuwig blijven waken, maar wij doen het tot na het weekend,” verklaarde de kapitein Feylbrief. Ook bij de boerderij van Van der Sleen was niets aan de hand. „Bent u het, kapitein,” informeerde een stem uit het niets, toen wij de boerderij naderden. „Wij hoorden wel stemmen, maar we wa-

ren toch maar in hinderlaag gaan,” zei een ander, die uit de bossen bij de boerderij kwam.

En een wachtmeester verklaarde, terwijl hij zijn voeten uit de modder trok en verplaatste: „De boerenoorlog is afgelopen.” Hij kreeg gelijk: nog geen 48 uur later legde boer Van der Sleen het hoofd in de schoot en kon hij terugkeren naar zijn boerderij, zij het nu, de kosten van uitzetting en dergelijke meegeteld, met een aanzienlijk grotere schuld, dan waarom het hele drama was begonnen.

Het is duidelijk, dat de publieke opinie zich met deze zaak heeft bezig gehouden. Er zijn — alles samen — tientallen ingezonden stukken in kranten opgenomen, die evenwel vrijwel alle door gebrek aan feitenkennis van de inzenders, geen enkele wezenlijke betekenis hadden. Een opmerking van velen was juist, namelijk die waarin de hele zaak tragisch werd genoemd, een gevolg van misleiding, van verkeerde methoden van een man die zich leider noemt, maar bij de troebelen duidelijk in leiderschap tekortschoot.

Anderzijds is het een feit dat de keuze van het Hollandscheveld als plaats van handeling voor de eerste bij kracht van wet gevoerde actie van het Landbouwschap, weinig gelukkig was. Over de situatie in het Hollandscheveld is nog in 1959 een sociologische studie verschenen. Daarin wordt gesproken over het geestelijk cultureel isolement, waar-

De wacht aan het 't Opgaande . . .

in de vooral van veenarbeiders afstammende bevolking van dit gebied zeer lang heeft verkeerd. Het Hollandscheveld is altijd een gewillige voedingsbodem voor protestgeroep geweest. Er is bovendien nog altijd een beperkt contact met de buitenwereld en zo bleef dit dorp een kleine wereld met een nogal kleurloos bestaan van mensen die geen idee hebben van vrijetijdsbesteding, van de wereld van deze tijd. Het rapport spreekt van een laag intelligentiepeil en een anti-intellectuele-inslag. Men voelt zich snel achteruitgezet en geminacht.

Dat wist het Landbouwschap kennelijk niet toen het zijn keuze voor de eerste acties op het Hollandscheveld liet vallen, terwijl er elders in het land honderden boeren zijn die ook weigeren de heffing te betalen. Boerenleider Hendrik Koekoek uit Bennekom wist dat allemaal wel, want hij is uit Hollandscheveld afkomstig. Daar ligt de oorzaak van de relletjes, die drie M.E.-pelotons — op verzoek van de burgemeester van Hooogeveen — voor assistentie naar Hollandscheveld bracht. Het ging er in feite om de uitvoering van de wet.

Immers, het Landbouwschap heeft dezelfde rechten als iedere andere schuldeiser om op grond van een vonnis zijn geld te incasseren, door beslag op roerend of onroerend goed of beslag onder derden. Omdat beslag op roerend goed door de solidariteit van de boeren die niet boden en het vee teruggaven, geen effect had, ging het in Hollandscheveld om onroerend goed. Het Landbouwschap is in 1954 bij algemene maatregel van bestuur, dus bij Koninklijk Besluit, na het horen van de Raad van State, tot stand gekomen op grond van de wet op de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie. Zolang boer Koekoek en de zijnen het niet tot een wetswijziging kunnen brengen waarvoor een meerderheid in de Kamers nodig is, is het heilloos en bijzonder bedenkelijk dit soort protestacties op touw te zetten, een feit waarvan vrijwel alle ingezonden stukkenschrijvers niet op de hoogte blijken.

Bij weldenkenden heeft het optreden van de M.E.-pelotons, ter ondersteuning van de uitvoering van de wet, terecht instemming en respect

afgedwongen. Zo lazen wij: met het grootste respect hebben wij het optreden van de rijks- en gemeentepolitie gevolgd. Dat het toch tot handtastelijkheden kwam kan zeker niet aan deze mannen worden toegeschreven. Meerdere malen werd door tactvol en rustig optreden een rel voorkomen. „Het is achteraf toch zelfs velen, die aanvankelijk foei en schande riepen, wel duidelijk geworden dat het fanatisme van de vrije boeren bij Hooogeveen, niet anders was dan een soort neo-fascisme, in elk geval een niet te dulden bedreiging van de democratie voor welke handhaving de M.E.-'ers pal stonden.

B. den O.

DOODSNOOD

Na een telefoontje van een voetganger, die op een late avond gegil van een mens in doodsnood had gehoord, is de Londense politie dezer dagen uitgerukt naar de flat van de 22-jarige mannequin Anita Foster. De politie trof de mannequin springlevend aan. Zij verklaarde dat zij een muis had gezien . . .

Adjutant F. P. van der Vaart te 's Gravenhage overleden

De adjutant der Rijkspolitie F. P. van der Vaart, correspondent van het Korpsblad en bureau-chef van het district 's-Gravenhage, is overleden. Dit droeve bericht ontvingen wij tegen alle goede verwachtingen die wij in de herfst van 1962 mochten koesteren, toen hij na een ziekbed van vele maanden uit het ziekenhuis terugkeerde.

Lang is hij niet in Den Haag werkzaam geweest; nauwelijks twee jaar geleden was hij uit Breda naar de residentie verplaatst. Ongeveer een half jaar geleden kon hij, ogenschijnlijk geheel hersteld, na een langdurige ziekte, vol goede moed verhuizen naar Rijswijk (Z.H.).

Te spoedig nadien bleek, dat de ziekte hem toch niet had los gelaten en in een ziekbed van amper twee maanden moesten zijn geestkracht en zijn toch zo taaie lichaam het onderspit delven.

Hoe kort adjutant Van der Vaart ook de sleutelpositie in het district Den Haag heeft mogen innemen, toch heeft hij zijn stempel daarop gedrukt en heeft hij zich daar vele vrienden gemaakt. In Breda, waar hij gedurende tien jaren plaatsver-

vangend Chef de Bureau was, maar in feite een veel belangrijker plaats innam, was men zijn vertrek naar Den Haag nog steeds niet geheel te boven gekomen.

Was het verwonderlijk, dat niet alleen het escorte van de begrafenis met Korpsceer, maar ook het zeer grote aantal belangstellenden daarbij, voor vrijwel gelijke delen uit de beide Districten afkomstig was? Getuigde het niet van de waardering die Van der Vaart in zijn werk genoot, dat niet alleen de districtscommandanten van Breda en 's-Gravenhage en de Officier-toegevoegd van 's-Gravenhage (die in het verleden ook te Breda geplaatst was geweest), maar ook de reeds gepensioneerde voormalige D.C. Breda, bij de plechtige requiem Mis en de begrafenis op 5 maart 1963 te Rijswijk (Z.H.) aanwezig waren?

De vriendelijke, opgewekte, deskundige en efficiënte wijze van optreden van adjutant Van der Vaart vervulde een ieder met sympathie en enthousiasme; de wijze waarop hij steeds klaar stond en bereid was om te helpen, stemde zeer velen tot grote dankbaarheid.

Mevrouw Van der Vaart en de beide kinderen wensen wij kracht en sterkte, naar het voorbeeld van de Adjutant, hun verdere weg in het leven te vinden.

Public relations met succes beoefend door R.P. te Water Amsterdam

door opperwachtmeester A. KES te Amsterdam

Een smaldeel van de Engelse Marine, bestaande uit de kruiser „Belfast” en drie destroyers waaronder de „Berwick”, bracht kortgeleden een vriendschappelijk bezoek aan de haven van Amsterdam. H.M.S. „Belfast” meerde aan de steiger van de „Shell” nabij de Buiksloterweg en de drie andere schepen aan het Stenen Hoofd.

Dezelfde dag werd de admiraalsloep van de „Belfast”, zijnde een luxe motorboot van ruim 10 meter, uitgerust met twee 80 pk motoren, overvaren door een motorschip van de Nederlandse Dok en Scheepsbouw Maatschappij te Amsterdam, de „Shipdock IV”. Hadden wij die morgen het toezicht bij het meren van het smaldeel in goede orde, nu moesten onze mannen de chief petty officer, als schipper van genoemde sloep verhoren in verband met de

aanvaring die de sloep dusdanig had beschadigd, dat die in zinkende toestand aan het dek van de „Belfast” was gehesen.

Gezien het feit, dat onze schipper in de tweede wereldoorlog in samengestelde konvooien onder Engels commando voer en behalve de lintjes ook nog een Engelse vrouw buit maakte, leverde het verhoor geen moeilijkheden op. Wel bleek bij de reconstructie van de aanvaring dat de Engelse schipper een navigatiefout had gemaakt. De onbekendheid ter plaatse en onvoldoende kennis van onze wetgeving op de binnenwateren mochten als verzachtende omstandigheden dienen. De Engelsen erkenden schuld aan de aanvaring en namen de schade voor hun rekening, waarna de aanvaring bij rapport werd vastgelegd.

Drie dagen later meldde een kapi-

Uit bijgaand artikel — dat de opperwachtmeester A. Kes te Amsterdam voor het Korpsblad Rijkspolitie schreef — moge blijken, dat ook de Dienst der Rijkspolitie te Water zijn steentje bijdraagt tot de goede verhoudingen op internationaal niveau.

tein der mariniers (liaison officer) aan de recherche van de rijkspolitie te Water dat een opvarende van de „Berwick” tengevolge van een ongeval was overleden. Het slachtoffer G. H. Hawes lag in de ziekenboeg van de Marinekazerne te Amster-

De „kiepedieve“

door de adjudant A. C. SCHUURMANS te Arcen-L.

De kippe van boer Hendrix hadden zich reeds geruime tijd ter ruste be-geven. 'n Enkele praatte vredig in haar slaap met de geluidjes van een kind. Zacht ruiste de wind over de Maas en de aangrenzende bossen van ons schone Noordlimburgse dorpje. Niets wees er op, dat deze nacht nog zoveel onschuldig bloed zou vloeien.

Iets minder vredig was het in een nabijgelegen cafeetje, waar het

„Beste Bier“ weer overvloedig had gestroomd en de kastelein alle zeilen bijzette om zijn, nog steeds dorstige, klanten buiten de deur te werken. Eenmaal buiten en niet meer in de gelegenheid zijnde om te drinken sloeg de dorst om naar honger, zoals dat wel meer gebeurt en zag men uit naar middelen om ook deze, overigens zeer menselijke behoefte, tegemoet te komen. Wat ook dikwijls voorkomt onder deze omstan-

dam opgebaard. In opdracht van de Officier van Justitie, alhier, werd door onze recherche een onderzoek naar de doodsoorzaak ingesteld. Hiertoe werden door de Groepscommandant der Recherche en een rechercheur meerdere opvarenden van de „Berwick“ verhoord, onder andere de scheepsarts en de ziekenverpleger. Na overleg met het Engelse consulaat en de Officier van Justitie werd — nadat was komen vast te staan dat er van misdrijf geen sprake was — (het slachtoffer was van een trap gevallen) verlot tot begraven verleend.

Onder toezicht van de recherche is het stoffelijk overschot van G. H. Hawes aan boord van de H.M.S. „Berwick“ gebracht om op de Naval Cemetery te Zhotley ter aarde te worden besteld. Een afschrift van het proces-verbaal met de verklaring van doodschouw en andere bijlagen werd aan de commandant van de „Berwick“ meegegeven. After all waren het zeer droevige omstandigheden die onze dienst in steeds nauwer contact brachten met de Engelse bezoekers.

Intussen was de H.M.S. „Belfast“, die 's avonds in floodlight een prachtige aanblik bood, door duizenden Amsterdammers en zelfs mensen van buiten bezocht en ook door schipper J. E. de Jong, van onze afdeling Documentatie en Statistiek, gefotografeerd.

De kolonel H. E. Overbeek, die genodigd was op een afscheidsparty aan boord van de „Belfast“, gaf opdracht de foto te vergroten en in te lijsten en voor het afscheid bood de

kolonel aan boord van de „Belfast“, de rear admiral F. R. Twiss, de foto aan. De rear admiral himself bleek nog niet in het bezit van een foto van de kruiser bij floodlight en was zeer verrast.

Via de verbindingsofficier van de Koninklijke Nederlandse Marine te Amsterdam bereikte ons een bericht uit zee, afkomstig van de „Belfast“ om vier afdrucken van de gemaakte foto, welke bestemd zouden zijn voor: de commandant, de 1e officier en de hoofdmachinist van het schip en een exemplaar voor het Bureau Naval Command te Londen. Aan dit verzoek werd voldaan.

Dat deze geste zeer op prijs is gesteld moge blijken uit een schrijven van de Right Honourable Rear Admiral F. R. Twiss, waarin hij onder meer zegt:

*The Flag Officer Flotillas
Home Fleet
H.M.S. Belfast
c/o G.P.O. Londen.*

Dear Colonel.

Ik was zo trots/vereerd dat u mij de werkelijk voortreffelijke foto van ons schip gaf, die in het donker is genomen terwijl het schip verlicht was. Ik ben u zeer veel dank verschuldigd voor dit prachtige geschenk en zal het in mijn kamer op-hangen als een plezierige herinnering aan ons bezoek in uw mooie stad.

Ik moet u ook nog hartelijk danken voor de hulp van uw dienst.

Iedere man van ons squadron heeft een prettige tijd gehad in Amsterdam.

digheden, was ook hier het geval; de wijsheid was diep onder in de lege kan achter gebleven.

Toen het woord „haantjes“ viel was het nog slechts één (zeer onberaden) stap, naar het kippenhok van boer Hendrix. Korte tijd later vloede onder hevige protest en in verwoede gevechten het onschuldige kippebloed, genadeloos een einde makend aan menige zoete kippedroom.

Wie schetst de verbazing van de boer toen hij de volgende morgen de inmiddels weer tot rust gekomen resterende kippen zag scharrelen tussen allerlei papieren op de bodem van het hok! Zijn verbazing steeg toen hij tussen de papieren het paspoort vond van een zijner achtenswaardige dorpsgenoten. Na rijp beraad besloot de boer de Rijks-politie van zijn vreemde vondst deelgenoot te maken. Deze verscheen spoedig op de plaats der slachting en concludeerde: kippediefstal.

Zelden werd een misdrijf zo snel tot klaarheid gebracht. De eigenaar van het paspoort, verloren in een verbeten strijd met een voor haar leven vechtende kip, koos eieren voor zijn geld en vertelde onomwonden de toedracht, tegelijk zijn vrienden in de strijd tegen de honger aan de gerechtigheid overleverend. De hele ploeg hongerigen, zes stuks, werd in recordtijd geknipt en geschoren en verliet daarna deemoedig en in colonne het groepsbureau. De achterste, een Tilburger, vatte toen hij de drempel overschreed de algemene depressie kernachtig samen met: „Doar goan de kiepedieve!“

De Politierechter in Roermond, die in zulke gevallen het laatste woord pleegt te hebben, vond dertig gulden per man, om het af te leren, een redelijk slot aan dit avontuur.

BANDEN

Er is nog een klein aantal banden van de 1e, 2e en 3e jaargang beschikbaar voor het laten inbinden van uw Korpsbladen.

De prijs is f 1,95 per stuk. Uitvoering blauwlinnen band met zilveropdruk.

Bestellingen per postwissel of op giro 833111 ten name van Schaafsma & Brouwer te Dokkum, waarna toezending volgt.

„Kijk er goed naar, neem het in je op, want dat maak je nooit meer mee,” zei de overste A. K. Holthuis, districtscommandant van de Rijkspolitie te Water in Leeuwarden, tijdens een van de vele vluchten, die wij uitvoerden boven het met ijs en sneeuw bedekte IJsselmeer. En zo was het ook. Nu de winter achter de rug is — al is het ook nog zo kort geleden — is het al moeilijk voorstelbaar dat wij deze unieke winterse gebeurtenissen beleefden en dat het wijde IJsselmeer zulke zeldzame taferelen te zien gaf van lange linten auto's en schaatsenrijders, door de witte wereld van de winter onderweg van Friesland naar Holland.

★

★

Barre winter gaf R.P. te ijs en in de lucht unieke taak

door de opperwachtmeester J. H. VERDELLEN te Amsterdam
Foto's: R.P. Dienst Luchtvaart afd. Luchtfotografie.

De Dienst Luchtvaart heeft voor de Rijkspolitie te Water verscheidene malen kris-kras over het toegevroren IJsselmeer gevlogen en wij zaten daar bij als bevoorrechten op logeplaatsen.

Alles was begonnen om het autorijden op het IJsselmeer buiten de officiële toertochten tegen te gaan en op de dagen dat de officiële toertochten werden gehouden toe-

zicht uit te oefenen waarbij de overste A. K. Holthuis, die aan boord was, bovendien regelend optrad.

Dat het inderdaad noodzakelijk was om niet buiten de uitgezette banen te rijden op het ijs bewijzen wel de luchtfoto's, die we hebben gemaakt van de scheuren in het ijs van het IJsselmeer. Bij de uitgezette banen kwamen uiteraard ook scheuren voor, doch die waren overbrugd met balken en planken. Het grootste gevaar bestond bij het rijden buiten de uitgezette banen, in het verdoofd raken in deze wijde horizonloze witte vlakte zonder enig oriënteringspunt, temeer omdat auto's doorgaans niet zijn uitgerust met het hiervoor toch eigenlijk onmisbare kompas.

Het ijs had geen onbeperkte draagkracht, hetgeen bleek op het moment dat voor de haven van Stavoren een tractor van 3,5 ton door het ijs ging en in de diepte verdween. De bestuurder kon er tijdig afspringen en ook de tractor is later gelicht.

We behoeven het in dit artikel niet meer te hebben over het nut van het rijkspolitievliegtuig bij evenementen. In het onderhavige geval hadden we de geestelijke vader van de door de Rijkspolitie te Water genomen vei-

Ook in de haven van Enkhuizen lag het vaartuig van de Rijkspolitie te Water vastgekluiserd.

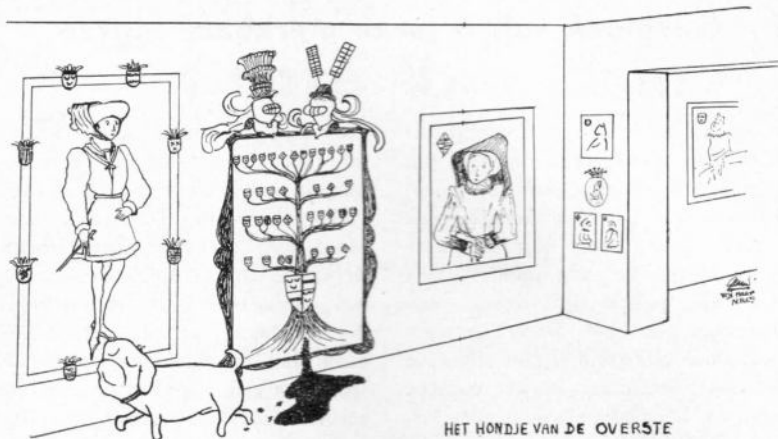

ligheidsmaatregelen aan boord en die hoefde zich geen zorgen te maken of het overal wel goed verliep, want hij kon op elk gewenst moment zichzelf langs de route en op de punten van vertrek en aankomst overtuigen van de situatie. Het is uiteraard bijzonder belangrijk voor een commandant om persoonlijk op zo'n snelle wijze elk gedeelte van het onder zijn verantwoording staande gebied, waarvoor de veiligheidsmaatregelen zijn getroffen, te kunnen overzien.

Als men er boven vliegt en alles loopt prachtig zou men geneigd kunnen zijn te zeggen: „Och het liep prachtig ik had het vliegtuig eigenlijk niet nodig gehad,” maar was de betrokkene ook zo gerustgesteld geweest wanneer hij ergens op de grond had gestaan en alleen afhankelijk was geweest van de mobilfoonberichten van posten op de grond en de binnensijpelende berichten van automobilisten?

Nu ik dat schrijf moet ik ook nog denken aan de elfstedentocht. Ook toen vlogen we boven de route. Op een gegeven moment vroeg de adjudant — nadat hij toestemming had gekregen van de centraalpost om rechtstreeks te werken met het vliegtuig — aan de waarnemer van het vliegtuig inlichtingen over het verkeer op een bepaald punt. Aan de wijze waarop hij het vroeg bleek overduidelijk dat hij zich zorgen maakte en van mening was, dat alle automobilisten klaar stonden om hem te verslinden. Toen hij na enige ogenblikken van ons vernam, dat er op het vermeende drukke punt niets te beleven viel, hoorden wij de adjudant als het ware zuchten van verlichting en zeggen: „Gelukkig dan kan ik de auto's laten doorkomen.”

Alhoewel de Rijkspolitie te Water zich met de schepen niet kon verplaatsen en hiermede eigenlijk tot werkloosheid was gedoemd — getuige de foto van het ingevroren rijkspolitievaartuig in de haven van Enkhuizen — heeft deze dienst in elk geval veel empooi gevonden op het ijs. Voor de rijkspolitie te ijs en in de lucht had de barre winter van 1963 een soms koude maar unieke taak weggelegd.

HET HONDJE VAN DE OVERSTE

Naar aanleiding van een tekening, afgedrukt in het maartnummer van het Korpsblad (en hierbij nogeens ter verduidelijking) een en ander als reactie op de heraldische verkenningen van de overste Jhr. W. A. Gevers Deynoot, ontvingen wij bijgaand (aangetekend) ingezonden stuk, dat wij publiceren met verontschuldigingen aan Cooky.

Nou ja, tenslotte waren het heraldische en geen kynologische verkenningen nietwaar, Cooky?

Mijnheer de Redacteur,

In uw blad van deze maand komt een publicatie voor, die mij ernstig heeft gegriefd en beledigd en alvorens ik over ga om U langs juridische weg daarvoor aan te spreken, wil ik trachten een minnelijke schikking met U te treffen.

Wat is namelijk het geval: U publiceerde een, weliswaar slecht gelijkende anatomisch onjuiste, doch door het onderschrift toch herkenbare tekening van mij, in een houding en onder omstandigheden, die mijn kuisheidsgevoel mij belet nader te omschrijven.

Hoe Mijnheer de redacteur, die nog wel beweert een hondenbaan te hebben, haalt U het zich in Uw hoofd te veronderstellen dat wij, behorende tot het Kyoonse ras, het verschil niet zouden kennen tussen een stamboom en een bruikbare boom!

Weet U niet hoe hygiënisch ontwikkeld wij zijn, hoe wij onze inrichtingen plegen te beruiken en besnuffelen voordat wij er toe overgaan er gebruik van te maken?

En een stamboom, ik verzeker het U, ruikt niet fris en hygiënisch, er zit bepaald een adellijk luchtje aan.

Door mij op deze wijze aan Uw lezers te vertonen, heeft U mijn eer en goede naam ernstig geschaad en ik moet van U eisen mij daarvoor genoegdoening te verschaffen.

En tenslotte mijnheer de Redacteur, pleeg ik inrichtingen als door U bedoeld niet te bezoeken — dat U dat veronderstelde neem ik U niet kwalijk, want U kent mij niet — maar ik ben een t e e f j e !

Hoogachtend,

COOKY

(het hondje van de Overste)

Rampspoedige winter voor hengelsport

Gevolgen zullen jaren merkbaar blijven.

Toen 5 maart de dooi eindelijk inviel, kon niet gezegd worden, dat daarmee de vissers (sport en beroep) een pak van het hart viel. Dat pak zullen beide groepen nog lang moeten dragen. Te lang immers heeft een dik pakket ijs, bedekt met sneeuw, over het water gelegen, waardoor een grote sterfte onder de vissen is ontstaan. In het ondiepe water is bijna alle vis door zuurstofgebrek gestikt. En aangezien er zeer veel ondiepe wateren zijn, is de slachting groot.

Hoe lang zal het duren, voor deze zware verliezen weer zijn hersteld? Laten wij hopen, dat het 1965 zal zijn, althans wat de kwestie van het aantal betreft. Er zullen dan nog wel enige jaren nodig zijn, voor ook het aantal grote vissen weer het peil van 1962 heeft bereikt. Een nogal triest vooruitzicht voor de sportvisser; want de goede hengelaar is het niet te doen om een partij maatvis, maar om een stuk of wat kanjers. Juist de kans een grote, sterke vis te vangen, geeft aan de hengelsport het verrassende en avontuurlijke karakter. Iedere beet kan de vangst van je leven inluiden.

Welnu, die kans zal tot 1969 aanzienlijk kleiner blijven, dan in 1962 het geval was. Het zuurstofgebrek in het water, heeft kleine en grote vissen in gelijke mate getroffen. Dat is

voor de op avontuur beluste hengelaar een extra ramp. De komende paaitijd zal weer een groot aantal visjes opleveren. Dat staat vast. Maar vóór die visjes het formaat, de kracht en het uithoudingsvermogen gekregen hebben van een vis, die een hengelaar tien minuten tot meer dan een half uur in uiterste spanning kan bezighouden, zijn we zes tot acht jaar verder. Een brasem van 50 cm is ongeveer acht jaar oud en een karper heeft zeker 6 jaar nodig om tot acht pond uit te groeien, wanneer althans de voedseltoestand van het water behoorlijk is. Voorlopig is de kans op het (ontoelaatbare) vangen van ondermaatse vis voor de hengelaar groot.

En de vraag, of in onze wateren nog ooit een redelijk aantal groter brasems zal verschijnen, is uitermate twijfelachtig. Velen, die ten aanzien van het visserijbeleid wat verder kijken dan hun neus lang is, zitten diep in de put ten aanzien van de vooruitzichten van brasem en kolblei. Ruim een jaar geleden is namelijk de maat op deze vissoorten opgeheven, wat betekent, dat zij vogelvrij zijn verklaard. Nu ze reeds gevangen kunnen worden vóór ze nog ooit kuit hebben geschoten, kunnen de hengelaars gerust hun hart vasthouden voor hetgeen hen als brasemvissers te wachten staat. Zeer

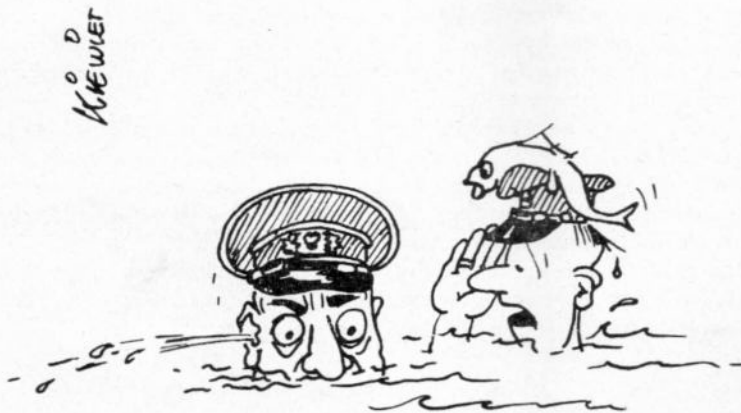
in het bijzonder, nu deze buitengewoon lange winter zulk een enorme slachting onder de brasem en kolblei heeft aangericht. Als zich ooit een gunstige gelegenheid heeft voorgedaan de maat op deze vissoorten weer te herstellen, dan is het ogenblik daarvoor nu aangebroken.

Een tegenslag komt echter zelden alleen. Een ander gevaar, dat de nog overgebleven visstand in de grote en diepe wateren bedreigt, is de kans, dat er een levendige handel in pootvis zal gaan ontstaan. Een handel, die misschien zelfs door de hengelsportverenigingen zal worden gestimuleerd. De mogelijkheid is namelijk niet uitgesloten, dat tal van hengelsportverenigingen een vrijwel uitgestorven visstapel in hun water zullen aantreffen en dat zij dan, om die weer aan te vullen, een beroep gaan doen op beroepsvissers voor de levering van handelspootvis. Dit kan hooglopende ruzies tussen hengelaarsverenigingen tot gevolg hebben en heel wat verzet tegen de beroepsvissers oproepen.

Het beroep kan uiteraard alleen aan de vraag naar pootvis voldoen, wanneer zij de uitgedunde visstand in de grotere wateren nog verder uitdunt, ten einde aan de uitgestorven wateren een magere visbezetting te kunnen leveren. Welke complicaties zullen ontstaan wanneer deze gang van zaken zich gaat voordoen, is niet te overzien. Het moet nog blijken, of de wijsheid en de bestuurskracht, aangevuld met sportieve collegialiteit, de hengelsportverenigingen in staat zal stellen deze moeilijkheden te overwinnen.

Tegenover de grote klappen, die de visstapel in de afgelopen maanden te verwerken kreeg, staat slechts één bijkomstig gelukje: er kon in die maanden ook niet gevestigd worden. En het beroep kan er in een winter heel wat uitslepen! Dit echter kan alleen van betekenis zijn voor de grote, diepe wateren. In hoeverre het stilliggen van de beroepsvisserij temperend heeft gewerkt op de grote verliezen aan vis tengevolge van de winter, valt moeilijk te begroten. Maar een klein winstpuntje is het

K. J. Vrijling.

... Ze zijn gegarandeerd allemaal dood overste ...

Koning Thialf, Cupido en de Rijkspolitie

Ijsbruiloft op voormalig eiland Marken

door de wachmeester te kl. G. MUIZELAAR te Marken

„Wilt gij elkander de linkerhand geven?” vroeg burgemeester B. G. van Hout op het gladde ijs bij Marken, waar vrijwel al zijn onderdanen verenigd waren. En hij vervolgde: „Dan verzoek ik te antwoorden op de volgende vraag: wilt gij de feestdrank met mate gebruiken?” Er klonk zonder aarzelen een krachtig „ja” door de winterlucht. Beide vragen werden, als improvisatie op de trouwformule, door de burgemeester gesteld aan een drietal Marker show-echtparen. Met het „ja” dat zij daarop lieten horen, was de viering begonnen van de unieke Marker bruiloft op het ijs van de haven, een bijzonder schilderachtig schouwspel, een kleurige herinnering uit de barre winter van 1963.

's Middags om kwart voor twee stapten de schijnbruidsparen in drie arresleden. Voorafgegaan door Marken's fanfare, waarvan vele leden hoge hoeden droegen, en gevolgd door een enorme schare feestelingen, gekleed in kleurrijke kostuums, ging het naar de haven. Het was een fantastische, wat sprookjesachtig aandoende stoet, die even later het ijs van de haven betrad. De drie bruidegoms namen met hun bruidjes plaats aan de „bruiloftstafel”, de vele gasten aan de zogenaamde „gastentafels”. Het waren welvoorzene tafels: grote hoeveelheden krentebroden waren zangesneden, tulbanden en met vele kleuren suiker bespoten taartjes werden opgediend. Zelfs de fles met „recht op en neer” was niet vergeten! Op de tafel waaraan de bruidegoms met hun bruidjes zaten, stond een enorme schaal met brandewijn met rozijnen. Dat was de feestdrank, waarop de vraag van de burgemeester betrekking had. De show-echtparen hielden zich stipt aan hun belofte: één eetlepel per rondje. Glazen werden daarbij niet gebruikt. Men deed het met één eetlepel die men om beurten in de mond kreeg gestoken. De bruidegoms boden daarbij hun bruidjes de helpende hand. Ook burgemeester Van Hout en diens echtge-

note moesten, overeenkomstig de traditie, de feestdrank proeven.

Zoals gezegd: men hield zich aan de belofte de drank met mate te zullen gebruiken: elk rondje één eetlepel „boerejongens”, een matige hoeveelheid! Dat vonden de „innemers” kennelijk ook en wellicht daarom volgden de rondjes elkaar steeds

sneller op. „Om de kou te verdrijven,” zei een van de bruidegoms verontschuldigend.

En het was koud. Koning Thialf regeerde met ijzige hand, die middag. Zijn „heerschappij” was meer merkbaar, meer „kennelijk” dan de invloed van Cupido op het gebeuren. Toch kwam deze minnegod om „een hele grote hoek” kijken: de drie show-echtparen waren echte paartjes, die over enige tijd werkelijk in het huwelijk hopen te treden. De ijsbruiloft was voor hen een soort „generale repetitie” zou men kunnen zeggen.

De bruidjes waren gekleed in kostuums van verschillende kleuren. Marken verdeelde vroeger zijn bruiden in kleuren, vandaar de aanwezigheid van een witte, een rode en een zwarte bruid. Het bruidje in het kostuum met witte mouwen en een wit schort, liet daarmee zien hoe men vroeger op het eiland in ondertrouwing, het meisje in het kostuum met rode mouwen toonde hoe dat thans in zijn werk gaat, terwijl het meisje, gekleed in een geheel zwart kostuum, „de bruid op de huwelijksdag

Zo zorgden rijkspolitie-ambtenaren dat de bruidsparen op het ijs kwamen en dat de belangstellenden niet rond hen te hoop liepen.

zelf" verbeelde. Het waren uitzonderlijk fraaie, meer dan honderd jaar oude kostuums. Eén ervan is nog gedragen door de overgrootmoeder van een 68-jarige Marker-vrouw, die het voor deze gelegenheid vrijwillig had afgestaan.

De bruidegoms waren geheel in het zwart getooid. Zij zagen er zeer waardig uit met hun hoge zwarte hoeden en hun feestelijk versierde lange pijpen.

„Speulmannen" waren er niet, die raken uit de tijd; en, zo zij er nog zijn, kosten ze te veel geld. Leden van het Marker fanfarekorps zorgden voor de muzikale afwisseling. Op een gegeven ogenblik waren alle tafels verlaten en danste heel die bonte en kleurige groep een rondedans met de bruidsparen in volle glorie in het midden. Een schitterend schouwspel, in zijn soort uniek in ons land. Het was de derde ijsbruiloft van na de oorlog. In 1947 en 1956 was ook van een dergelijk ijsfeestijn sprake. De eerste ijsbruiloft werd gehouden in 1907.

De ijsclubbesturen van Marken, Monnikendam en Volendam hebben het feest van 1963 eensgezind georganiseerd. Er was een autoroute uitgezet over de Gouwzee, van welke route velen gebruik hebben gemaakt. Ongeveer vierduizend „langbroeken" (dat is iedere niet-Marker, zegt de Marker) hebben het mogen aanschouwen.

Vanzelfsprekend bracht het gebeuren werk mee voor de rijkspolitie. Vertrouwd reeds met de dienst op het land, te water en in de lucht, hebben de rijkspolitieambtenaren getoond het „plichtsgetrouw en steeds paraat"-zijn, zelfs op de ijsvloer van de haven van Marken in praktijk te brengen. Immers, niet al die vierduizend mensen konden worden toegelaten tot die ijsvloer. De voertuigen van de over de Gouwzee toestromende kijklustigen moesten worden geparkeerd op het ijs bij de haven. Het te veel „op een kluitje" kruipen moest worden voorkomen, omdat een ijsvloer, hoe sterk ook, nu eenmaal geen „parkeerplaats te land" is. Zes man van elders kwamen assistentie verlenen. Zij waren bepaald niet overbodig en hadden die middag ruimschoots de gelegenheid de preventieve taak van de politie uit te voeren.

. . . Wilt gij elkaar de linkerhand geven . . .

In samenwerking met collega's van het rayon Monnikendam en Volendam (middels mobilfoonverbinding, verzorgd door opperwachmeester Verhagen van de Politie Verbindings Dienst) kwam een uniek stuk dienstdoen tot stand. Overigens kon ook hier gezegd worden dat bij alle verwarmende tafereelen de rijkspolitie te land ijskoud dienst deed als politie te ijs.

. . . één lepel per rondje . . .

Vette buit

In Bari hebben inbrekers de brandkast uit het gebouw van de rechtbank meegenomen. Aangezien het een grote brandkast was, waren de verwachtingen hoog gespannen en is de verbazing over het feit dat niemand iets van de vreemde sjouwpartij heeft gezien, zeer begrijpelijk.

Over de verdwenen inhoud van de brandkast bekreunt zich niemand: er was maar een bankbiljet in en het was nog vals ook. Het moest dienen als bewijsstuk in een strafzaak . . .

Politiesalarissen gestolen

In Zürich hebben dieven zich dezer dagen meester gemaakt van de politiesalarissen. De dieven hadden weinig moeite: zij wandelden op een avond rustig het politiebureau binnen en haalden de loonzakjes met in totaal 88.350 Zwitserse francs (f73.600,—) uit de brandkast, die zij zoals later bleek met een sleutel hebben geopend. Zij wilden duidelijk de gezinnen van de politieambtenaren niet geheel in verlegenheid brengen en lieten netjes 12.000 francs in de brandkast achter.

Tweemans-onderzeeër voor Rijkspolitie te Water

Het materieel van het Korps Rijkspolitie wordt gestaag aangepast aan de ontwikkeling van deze tijd. Landgroepen, verkeersgroepen, rayons en posten hebben of krijgen de beschikking over het modernste materieel en de vloot van de Rijkspolitie te Water is geheel vernieuwd. Eind maart evenwel werd plotseling bekend dat bij de Rijkspolitie te Water een geheel nieuwe ontwikkeling was ingeluid met de ingebruikname van een tweemans-onderzeeër. Het bericht, gepubliceerd in de Arnhemse Courant, het Nijmeegs Dagblad en het Gelders Dagblad verwekte in de gelederen van het korps verbazing, temeer omdat niemand ooit iets had horen verluiden over de voorbereidingen ten aanzien van een duikboot of experimenten daarmee. Van verschillende zijden werd de redactie van het Korpsblad op deze nieuwe fase in de materieelvoorziening gewezen en ook de korpsbladredactie nam met verbazing kennis van de publikatie, waarin werd gezegd:

De Rijkspolitie te Water heeft sinds kort de beschikking gekregen over een tweemans-onderzeeër, die haar veroorlooft haar patrouillevaarten in de Nederlandse wateren in samenwerking met de douane effectiever te maken.

Het vaartuig, gebouwd op een werf in Keulen, is vorige week afgele-

verd. Op zijn tocht naar zijn standplaats Rotterdam zal het onderzeebootje maandagmiddag, hoogstwaarschijnlijk tussen twaalf uur en half één, onze stad passeren, uiteraard boven water varende om duidelijk zichtbaar te blijven voor de scheepvaart. Het scheepje zal vanaf de brug of de kade goed te volgen zijn.

Aan boord zijn twee speciaal voor de besturing opgeleide rechercheurs. De bewapening bestaat o.m. uit een zware 50 mitrailleur.

Deze maritieme aanwinst van de rijkspolitie te water vormt een nieuw verrassend wapen in de strijd tegen smokkelaars, die vooral langs de Nieuwe Waterweg en voor de kust schijnen te opereren.

Het was allemaal te mooi om waar te zijn en bepaalde passages klopten niet helemaal. Wie op de kalender keek constateerde dat de bewuste maandag waarop de duikboot te zien zou zijn, uitgerekend de eerste april was.

De redactie van deze kranten had een foto gebruikt van de enige duikboot, die ooit voor het Amerikaanse Ministerie van Binnenlandse Zaken is gebouwd: een 1-tons scheepje van 4 meter, dat plaats biedt aan twee personen. Het is gebouwd ten behoeve van het laboratorium voor vis- en wildstand dat onderzoekin-

Salomo in Vogelwaarde

Dat wijsheid ook voor de rijkspolitieman een onontbeerlijke gave geacht moet worden, is weer eens duidelijk gebleken in een zitting van de politierechter te Middelburg. Daar verscheen een vrouw uit Vogelwaarde voor de groene tafel, beschuldigd van diefstal van een kip van haar buurvrouw. De politierechter had niet veel moeite met het bewijs, dank zij het feit dat de wachtmeester J. de Beule uit Vogelwaarde uit de doeken deed hoe hij een Salomonsoordeel heeft geveld. De benaemde vrouw kwam klagen dat haar buurvrouw een kip van haar had gestolen. De buurvrouw hield vol dat de bewuste kip in háár hok thuis hoorde en de wachtmeester vond steun bij Salomo's wijsheid.

De kip zou zelf moeten aanwijzen wie de waarheid sprak. De wachtmeester nam de kip en zette die op de dijk, precies tussen de woningen van de twee vrouwen. „Toen ik losliet aarzelde de kip even, maar rende toen naar het hek bij het huis van de klaagster, waarmee voor mij vast stond dat de kip inderdaad gestolen was,” zo heeft de wachtmeester een en ander uitgelegd aan de politierechter, die deze wijsheid naar waarde wist te schatten en de buurvrouw tot een boete van veertig gulden veroordeelde . . .

gen gaat verrichten in de baai van San Francisco. Het duikbootje kan onder water een snelheid bereiken van 2-6 knopen. Men had dit bootje voorzien van de tekst Rijkspolitie te Water . . .

„Goeie mop,” zei iedereen. „Jammer dat het een mop is,” heeft wellicht menig lid van de Rijkspolitie te Water gedacht. En de havenmeester van Nijmegen belde de Rijkspolitie te Water op met de opmerking: „Ik krijg nog extra havengeld voor die duikboot die jullie stiekum hebben gemeerd . . .”

Reacties op „De Overval”

Naar aanleiding van het artikel „De Overval” in ons maartnummer 1963, ontvingen wij van de heer G. Spoelstra, korpschef van de gemeentepolitie te Harlingen een reactie, waarvoor wij zeer gaarne plaatsruimte beschikbaar stellen.

Bijzonder veel respect hebben wij voor het besluit van de deelnemers aan deze overval, ook na de oorlog onbekend te willen blijven. Was dit tijdens de bezetting uit lijfsbehoud dwingende noodzaak, na de bevrijding was het anoniem blijven een getuigenis van de zuivere verzetsgeest, welke onder de deelnemers heerste. Nu eenmaal — en naar ons gevoelen terecht — bij het samenstellen van een nederlandse verzetsfilm de keus viel op het gebeuren rond het bevrijden van verzetslieden uit het Leeuwarder Huis van Bewaring, achten wij het — met de heer Spoelstra — in overeenstemming met de geest van goede kameraadschap, ook de niet in film genoemden, thans met ere te vermelden.

In het bijzonder willen wij hierbij een posthume hulde brengen aan Johannes Kolff, die aan de bevrijding van anderen een werkzaam aandeel heeft gehad, doch persoonlijk het licht der bevrijding niet heeft mogen beleven.

Zeer geachte Redactie,

Voor het toezenden van het maart-nummer van uw Korpsblad zeg ik u hartelijk dank. Zoals begrijpelijk had het hoofdartikel over „De Overval” mijn bijzondere belangstelling. Bij het doorlezen daarvan kwamen toch enkele gedachten bij mij boven, waarvan ik u niet onkundig wil laten. Het is na ongeveer 18 jaren zo moeilijk om de belevenissen van die 8ste december 1944 en de spanningen van die dag en de daaropvolgende dagen, op de juiste wijze naar voren te brengen. Deze gevoelens zijn noch op papier, noch in een film weer te geven. Toch heeft uw eindredacteur deze spanningen op een keurige wijze vertolkt in dit artikel.

Zoals deze actie indertijd werd voorbereid en ten uitvoer gebracht, n.l. zo geheim mogelijk, zo was ook de mening van het bestuur van de K.P. indertijd, dat na het gelukken van ons plan de medewerkers zouden verdwijnen en hun namen ook na de oorlog zouden geheim blijven. Jarenlang hebben wij dit voor de buitenwereld kunnen volhouden. Nu evenwel deze beroemd geworden 8ste december voor het voetlicht werd gebracht in de vorm van een film, waarvan het scenario zo meesterlijk werd geschreven door dr. L. de Jong, kon het niet anders of wat in de vergetelheid was verdwenen, kwam weer naar voren. Dat kon ook haast niet anders, daar met de vervaardigers van deze film contact moest worden opgenomen. Bij besprekingen is door ons naar voren gebracht, dat wij er persé op stonden dat deze film geen helden épos mocht bevatten. De deelnemers waren gewone burgers, meubelmakers, boeren, bakkers, politiemensen enz. Dit moest een film worden die geboren werd uit de ziel van het volk, waarin het verzet brandde tegen de daden van onze overweldigers en waarin in afhankelijkheid aan God, daden werden verricht voor onze medemensen. Deze basis is dan ook de grondslag geworden van deze film en ieder die hem heeft kunnen zien kan bevestigen, dat deze opzet geslaagd is.

In bovengenoemd artikel worden echter enige namen genoemd en enige foto's ter illustratie geplaatst van personen die weliswaar een rol hebben gespeeld bij dit gebeuren, doch er zijn nog zoveel andere politiemensen die hieraan hebben deelgenomen.

Dat commissaris Dreeuws door de S.D. werd gearresteerd vond weer zijn oorzaak in het feit, dat hij een S.D.-arrestant uit een cel aan het politiebureau te Leeuwarden had laten ontsnappen. Deze arrestant was niemand minder dan de tegenwoordige commissaris van politie te Leeuwarden, de heer A. Houwing.

Bij de overval op het Huis van Bewaring te Leeuwarden hebben ook verschillende politiemensen actief aan de bevrijding van de gedetineerden meegewerkt. Om een volledig overzicht te geven van die politiemensen, die met inzet van hun leven deze daad hebben mede verricht, volgen hier hun namen en enkele gegevens.

Bij de eerste groep van vijf man die de gevangenis binnen gingen met

het valse insluitingsbevel waren twee actief dienende politiemannen die weliswaar ondergedoken waren, doch actief meewerkten in het verzet; het waren:

Christiaan Hofing — bijnaam Arie — voorheen marechaussee en na de bevrijding werkzaam bij de Rijkspolitie.

Joop Willems — bijnaam Berend — agent van politie bij de gemeentepolitie te Leeuwarden.

Bij de andere medewerkers bevonden zich:

Johannes Kolff — bijnaam Jodocus — die tot de militaire politie behoorde.

Gerben Oppewal — bijnaam Gerhard — voorheen marechaussee, na de bevrijding werkzaam bij de Rijkspolitie, voorts

Gerrit Jan Niesing — bijnaam Chris — werkzaam bij de Rijkspolitie te Water;

Jan Gerhardus Visser — bijnaam Jelle — opperwachtmeester der Rijkspolitie.

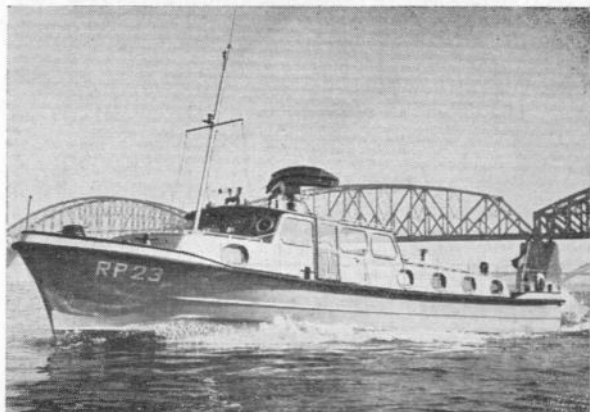
Pieter Jan Stavast — bijnaam Cor — werkzaam bij de Rijkspolitie, voorheen diende hij bij de marechaussee, en ten slotte

Ernst Endricus Rob — bijnaam Ab — eveneens opperwachtmeester der Rijkspolitie.

De enige van al deze politiemannen die de bevrijding niet heeft beleefd is *Johannes Kolff*. Hij werd op 29 januari 1945, toen hij op het punt stond gevangen genomen te worden en daarop vluchtte, door zijn achtervolgers in Leeuwarden aangeschoten en is enige uren later overleden. Het gedenkboek dat in 1949 verscheen en deze overval in rapportvorm vermeldt en waaraan de film is ontleend, is dan ook aan hem opgedragen. Ook in de film hoort u P. Kramer enige malen zijn naam noemen.

Ik hoop, mijnheer de redacteur, dat deze toelichting ook in uw blad mag verschijnen opdat velen in den lande kunnen kennis nemen van de namen van hen die tot uw korps behoorden en waarop de Rijkspolitie trots kan zijn.

G. Spoelstra, Harlingen

**OOK DE „RP 23“
dankt zijn verbluffende
vaareigenschappen aan de
SCHOTTEL-ROERPROPELLER**

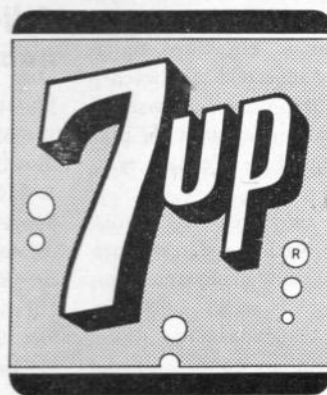
de ideale voortstuwing en besturing voor
Patrouille-, Directie- en Werkboten

Uitvoerige inlichtingen worden verstrekt door

SCHOTTEL-NEDERLAND N.V.

Melkwegstraat 12 — DEN HAAG
Telefoon 070 - 85 6100

**OOK VOOR
VEILIGE WEGGEBRUIKERS
IS**

EEN BEGRIP

Adjutant I. Benedick naar Putten

Met ingang van 1 april 1963 is de adjutant I. Benedick aangewezen als commandant van de groep Putten-G. Op 2 oktober 1914 is hij te Jubbega geboren en op 8 oktober 1936 begon hij zijn politieloopbaan bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee. Hij is postcommandant geweest te Wildervank en Joure; te Wildervank was hij later ook plv. groepscommandant.

Op 3 oktober 1955 werd hij aangewezen als groepscommandant te Oude Tonge; op 1 maart 1957 werd hij bevorderd tot adjutant. Bij de herwaarderung werd hij per 1 januari 1946 aangesteld als opperwachtmeester der Rijkspolitie.

Adjutant J. Th. Schikhof naar Beek en Donk

Met ingang van 1 maart 1963 is de adjutant J. Th. Schikhof aangewezen als commandant van de groep Beek en Donk. Op 25 juni 1916 is hij geboren te Rotterdam. Op 8 februari 1938 trad hij in dienst bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee. Hij werd op 1 januari 1946 aangesteld als wachtmeester der Rijkspolitie 1e klasse en werd later postcommandant en plv. groepscommandant te Veghel.

Op 1 januari 1954 werd hij bevorderd tot opperwachtmeester en met zijn aanwijzing als groepscommandant volgde op 1 maart 1963 zijn bevordering tot adjutant der Rijkspolitie.

Portret van zestien sportieven

Zestien rijkspolitie-ambtenaren uit het district Apeldoorn ontvingen tegelijk het N.S.F.-diploma, zo meldden wij in het vorige nummer. Op dat moment waren nog geen foto's voorhanden van dit gebeuren, dat wij evenwel bijzonder genoeg achten om u hierbij de zestien sportieven te laten zien alsmede de zeer sportieve adjutant J. v. d. Starre op het moment dat hij het goud op de borst gespeld krijgt van de N.S.F.-secretaresse mej. E. J. Kroese.

Adjutant S.J.M. Dijkman naar Horst

Met ingang van 1 maart 1963 is de adjutant S. J. M. Dijkman aangewezen als commandant van de groep Horst. Hij werd op 3 mei 1909 geboren te Buiksloot en

trad op 1 juli 1937 in dienst bij het Korps Rijksveldwacht. Op 1 januari 1946 werd hij aangesteld als wachtmeester der Rijkspolitie 1e klasse. Nadat hij eerst postcommandant en plaatsvervangend groepscommandant is geweest te Echt, werd hij later plaatsvervangend groepscommandant te Horst.

Op 1 januari 1954 werd hij bevorderd tot opperwachtmeester der Rijkspolitie en per 1 maart 1963 volgde zijn bevordering tot adjutant.

Wilt U goed verzekerd zijn en toch billijke premieën betalen?

Wendt U dan VOOR ALLE VERZEKERINGEN

tot de

Verzekering Maatschappijen „ONS BELANG” te Amersfoort

De jeugd...

vroeger en nu

door de wachmeester H. J. M. BOOMKAMP te Bilthoven

Nu slechter of alleen maar anders?

Een kenmerkend verschijnsel van de laatste jaren is dat er een enorme belangstelling is ontstaan voor de jeugd, die op het hellend vlak is geraakt. Vooral na de jaren 1940—1945 is er een grote openlijke publieke belangstelling gaan leven voor de groei van de ge- of misdragingen der jeugd. Nu is het geenszins mijn bedoeling om hiermee te suggereren dat de jeugd van tegenwoordig slechter is dan die van vroeger. Ongetwijfeld zullen er vroeger net zo goed als heden ten dage wel problemen hebben bestaan en belangstelling zijn getoond voor misdadige en seksuele excessen in al zijn verschijningen. Men omschrijft de jeugd van vandaag vaak als „asfaltjeugd, nozems, brozems etc.". Ook leest men dikwijls in boeken en tijdschriften, hoort men via de radio en ziet men via de televisie dat de moderne jeugd niet meer opgewassen is tegen de „genoegens des levens".

Wie, o wie?

Is „de jeugd van tegenwoordig" slechter dan die van vroeger, of alleen maar „anders"? Daarover schreef de wachmeester H. J. M. Boomkamp te Bilthoven bijgaande beschouwing. Wellicht smijt hij hiermee de knuppel in het hoenderhok en zal dit artikel reacties uitlokken. Wanneer daarmee de meningsvorming gediend wordt, dan graag. Wie, o wie laat zijn licht schijnen over de hope des vaderlands?

Hieruit spruit dan de hedendaagse misdadige en seksuele problematiek voort, met betrekking tot de jeugd. Ze — en dat is de jeugd — willen geen verantwoording meer dragen, hoort men vaak de ouderen zeggen. Ze leven van swing, patates-frites, achteloos om hun nekken geslagen wollen dassen — ook des zomers — willen zich ondanks hun geringe leeftijd vaak de houding aanmatigen van een oudere door bedachtzaam te trekken aan achteloos in hun mondhoeken hangende pijpen. Lichaamsvormen worden geaccentueerd door nauwsluitende kleding, die zodanig wordt gedragen dat niemand in het ongewisse wordt gelaten wat die lichamelijke gevormdheid betreft. Dat dit dikwijls leidt tot uitpattingen van allerlei aard is voor velen niets ongewoons. Het wordt al beschouwd als een normaal voorkomend verschijnsel. Men hoort tegenwoordig niets anders.

Inbraken door jeugdbenden, illustere feestjes in kelders langs grachten, joy-riding, aanrandingen, mishandelingen, vechtpartijen tussen „gangs" zijn schering en inslag. Lees de kranten maar na. U behoeft beslist geen oude kranten op uw zolder na te pluizen om te weten te komen wat de jeugd misdreven of misdaan heeft. Nee, ook vandaag leest U dat.

Zou dat nu vroeger niet zo zijn geweest? Was de jeugd toen beter? Onder vroeger wil ik verstaan de tijd voor de 2e wereldoorlog. Waren er toen geen jeugdbenden, besloten feestjes waar het iets anders toe ging dan op een normaal feestje? Bestonden er toen geen „sleutelclubs"? Pleegde de jeugd toen

geen joy-riding? Hingen ze toen niet rond patates-friteskramen? Kortom, was de jeugd toen beter dan nu? Dat is een vraag gemakkelijk te stellen, doch moeilijk te beantwoorden. Vele aspecten moeten daarvoor nader bekeken worden. De toestand van nu en zoals die vroeger was. Vooral economisch gezien. Daarin zit mijns inziens de sleutel tot oplossing van het „jeugd-vraagstuk". Voorzover daarvan gesproken kan worden. Als men willekeurige oudere mensen vraagt: zou U terug willen naar de tijd van voor de oorlog, dan zult U tien tegen één ontkennend horen antwoorden. Op de vraag waarom ze niet terug willen naar die tijd, volgt meestal het antwoord dat ze het nu beter hebben dan voorheen. Een ieder beschikt over ruimere financiële middelen, dientengevolge betere kleding, beter voedsel, meer luxe. Ook dit laatste is wel aanvechtbaar; vindt U het echt allemaal luxe wat men daar tegenwoordig onder verstaat? Een koelkast, een gecombineerde was- en centrifuge-inrichting, een behoorlijk vervoermiddel in de vorm van een bescheiden autootje, is dat nu wel echt luxe in dit atomisch tijdperk? Beantwoord U die vraag eens voor Uzelf!

De na-oorlogse verandering in de economische structuur heeft ook zijn uitwerking niet gemist bij de jeugd. Een afspiegeling van hoe het nu is in ons bestaan treft men (vervolg op pag. 26)

DE WERELD

VAN MAAND TOT MAAND

President Nasser's campagne voor een Arabisch rijk, dat zich uitstrekt van de Atlantische Oceaan tot de Perzische Golf lijkt aanmerkelijk aan kracht te hebben gewonnen door de revolutionaire gebeurtenissen — binnen een periode van 6 maanden — in Jemen, Irak en Syrië.

Anti-Nasser regiems werden door militaire junta's weggevaagd. Alleen Jemen vormt een gedeeltelijke uitzondering. De omwenteling in dat kleine land heeft nog steeds niet zijn beslag gekregen. De republikeinen hebben weliswaar de macht in de steden op de Imam weten te veroveren, maar het platteland — en voornamelijk het ruige berggebied — is in handen van de gevluchte Imam en zijn trouwe bergstammen. Beide partijen in deze, voor het Midden-Oosten zo gevaarlijke burgeroorlog, drijven voor een belangrijk deel op steun van buitenlandse bondgenoten.

In antwoord op het verzoek om hulp van de nieuwe Jemenitische machthebber, Abdoelah Al Salal, zond President Nasser van de Verenigde Arabische Republiek Egyptische troepen naar Jemen. Russische bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen, destijds door de Sowjet-Unie aan Egypte geleverd, worden nu ingezet tegen de koningsgezinde troepen.

De totale Egyptische steun aan Jemen bedraagt nu ongeveer 25.000 man, beschikkend over vliegtuigen, zware tanks en artillerie. Veldmaarschalk Abdel Hakim Amer, opperbevelhebber van alle Egyptische strijdkrachten, leidt vanuit zijn hoofdkwartier in de Jemenitische hoofdstad, Sana, de strijd tegen de bergstammen onder aanvoering van de Imam. De Imam en zijn volgelingen ontvangen op hun beurt militaire steun van Saoedië-Arabië en Jordanië.

Weliswaar is in dit laatste geval de steun aanzienlijk minder dan die welke de Egyptenaren aan het republikeins Jemenitische regiem verlenen. Over tanks, vliegtuigen en artillerie beschikt de Imam niet.

Een groot gedeelte van zijn troepen vecht zelfs nog met ouderwetse geweren. Het terreinvoordeel is daarentegen aan de vechtlustige stammen. De confrontatie tussen Saoedië-Arabië en Jordanië enerzijds en Egypte aan de andere zijde, een confrontatie die het gevolg is van deze burgerkrijg, kan tot explosies leiden die het gehele Midden-Oosten in vuur en vlam zetten. Saoedië-Arabië en Jordanië zijn fel gebeten op Nasser en zijn opvattingen van de Arabische eenheid. Omgekeerd stelt Nasser alles in het werk zijn dromen ook ten aanzien van Saoedië-Arabië en Jordanië — via revoluties in beide landen — te realiseren. Aan de invloed van de Verenigde Staten van Amerika is het tot dusver te danken, dat het georganiseerde geweld van beperkte omvang is gebleven. Maar Nasser kan zich, vooral gezien de ontwikkelingen in Irak en Syrië, geen nederlaag in Jemen veroorloven. Dit is alleen al af te leiden uit de omvang van de Egyptische militaire inmengingen in Jemen.

Het einde van de strijd is dan pas in zicht als

Nasser een eind kan maken aan de regiems in Saoedië-Arabië en Jordanië. Beide woestijn-koninkrijken zullen zich echter tot het uiterste tegen Nasser verzetten en hem dwarsbomen waar zij kunnen.

De Chinees-Russische controverse blijft in de internationale politiek de aandacht eisen. Vergeleken met de situatie in 1962, is de toestand dit jaar grondig veranderd. Tot eind 1962 namen de twee tegenstanders elkaar alleen maar indirect onder vuur. De Chinezen vielen in plaats van de Sowjet-Unie Tito aan en de Sowjets spraken de banvloek uit over China's bondgenoot: Albanië. Deze situatie legde een Italiaans communist de uitspraak in de mond, dat het leek alsof er 600 miljoen Albanezen waren.

Tijdens het congres van de Italiaans communistische partij in december van het vorig jaar, haalden de twee antagonisten voor het eerst direct naar elkaar uit. De Chinese zondaars werden bij de naam genoemd en stonden aan hevige kritiek bloot. Dit proces herhaalde zich tijdens de partijcongressen te Praag en Boedapest.

De grote vraag is nu, of er een verzoening tot stand kan komen tussen de twee leidende machten in het communistische kamp. Deze vraag klemt vooral na het, in januari van dit jaar, te Oost-Berlijn gehouden zesde partijcongres van de Oost-Duitse communistische partij. Tijdens dit congres viel een hooggeplaatst vertegenwoordiger van de Chinese communistische partij de meest vernederende behandeling ten deel, die ooit een communistisch functionaris moest ondergaan. Niet alleen ontketenden 4500 communistische afgevaardigden uit 70 landen met hun geloei en voetgetrappel een geweldig lawaai dat de woorden van de Chinese vertegenwoordiger onverstaanbaar maakte, maar bovendien beledigde Chroestsjow het Chinese gemoed op een gevoelige manier, door tijdens de rede van de Chinees een uitstapje te ondernemen naar een Oostduitse fabriek van televisietoestellen.

Het Chinese standpunt geraakte te Oost-Berlijn in de verdrukking, hetgeen tot uiting kwam in het perscentrum. In de vertalingen van de Chinese redevoering waren de aanvallen op Joegoslavië weggelaten. Alle redevoeringen, behalve de Chinese, werden binnen een uur woordelijk vertaald ter beschikking van de pers gesteld. De vertaling van het Chinese standpunt, mét zijn aanvallen op Joegoslavië, kwam pas acht uur later. Het gehele klimaat te Berlijn was doortrokken van meer dan ideologische meningsverschillen nl. van uitgesproken vijandschap.

Uiterlijk onbewogen hebben de Chinezen alle beledigingen ondergaan.

Een verzoening lijkt nu onwaarschijnlijker dan ooit. De beledigingen te Berlijn ondergaan hebben de Chinezen niet handelbaarder gemaakt. Integendeel!

Hoe het ook zij, het emotionele karakter van het conflict geeft de tegenstellingen tussen de Chinezen en Russen een geheel nieuwe dimensie.

Iets anders . . .

„Mijn verhaal, mijne heren rechters, zal kort zijn”, aldus sprak dezer dagen een man voor de godsdienstige rechtbank van Haifa. „Ik wil scheiden omdat mijn vrouw geen algemene ontwikkeling heeft genoten, geen moderne denkbeelden heeft en mij mateloos verveelt.” De man zette uiteen dat hijzelf in de loop der jaren de nodige kennis heeft vergaard en moderne opvattingen is gaan koesteren, terwijl zijn echtgenote op hetzelfde peil is gebleven als voorheen. Hij zag maar een oplossing: scheiden en met een moderne vrouw trouwen.

De rechtbank stelde zich volledig op de hoogte en veroordeelde tenslotte de man tot het gedurende drie maanden bijwonen van alle voorkomende zaken opdat hij zelf zal kunnen constateren hoeveel verveling ook een moderne vrouw haar echtgenoot kan bezorgen.

Dit simpele verhaal, dat ik in mijn lijfblad aantrof, is ongetwijfeld niet afgedrukt ten vermake van de lezers, maar vooral omdat het ernstige achtergronden heeft, omdat het tot lering kan dienen of als waarschuwing, zo dacht ik.

Het verziecte huwelijk van de man in Haifa, waarvoor de rechtbank een medicijn voorschreef dat te laat komt en daarom vermoedelijk niet helpen zal, staat niet op zichzelf. De symptomen van de kwalen die dit huwelijk hebben aangetast, heb ik dikwijls opgemerkt in onze eigen omgeving; ze vinden een oorzaak in een soort virus waarvoor vele huwelijken uitermate vatbaar zijn en dat dodelijke gevolgen kan hebben, zoals in Haifa.

Het huwelijk is de basis waarop twee mensen voor het leven teamwork van de hoogste orde gaan verrichten, in de wetenschap dat zij geen van beiden volmaakt zijn en op wederzijds begrip en vertrouwen, waarin voortdurende wederzijdse bijstand als het ware al besloten ligt. Zo gaan de echtgenoten op vrijwillige basis aan hun taak in deze we-

reld, in deze maatschappij beginnen. Nu is de taak van ieder van de echtgenoten wel totaal verschillend; de man verkeert buitenshuis, gaat dagelijks met anderen om, staat midden in het leven, heeft ruime mogelijkheden om zich zonder al te veel moeite geestelijk te ontplooiën. De vrouw daarentegen leeft maar al te vaak dagelijks tussen de muren van de woning, heeft zich nu eenmaal bezig te houden met de zorg voor dagelijks nat en droog en alles wat daarbij komt: de aardappelen, de groente, de borden en het andere familieporcelain, mitsgaders het stof, de kachel, de bedden, de was, het naai- en stopwerk en dan nog als zeer belangrijke taak de duizenden en één bemoeienissen met de kinderen, om maar even een wilde greep te doen. Wie evenwel meent, dat daarmee de taak van de vrouw bekeken is, vergist zich schromelijk, want de goede verstandhouding in het huwelijk laat zich niet ongestraft achteloos terzijde dringen. Het geheel opgaan in de huishouding, min of meer met buitensluiting van de wereld buiten waarvoor dikwijls ook maar weinig tijd overblijft, is de grootste bedreiging van het geestelijk bestaan van de vrouw en van het huwelijk, temeer omdat de taak van de man buitenshuis ligt, in diezelfde maatschappij buiten de woning. De vrouw verkeert ongetwijfeld in een ongunstige positie op het punt van het bijhouden van de ontwikkeling buiten. Daaruit kan wanbegrip ontstaan met moeilijkheden als in Haifa tot gevolg. Het is de taak van de man zijn vrouw te steunen, ook hierin, maar wanneer de vrouw zozeer in beslag wordt genomen door allerlei andere besognes dat zij eenvoudig de belangstelling mist, zal zijn streven om de eenheid in het team te bewaren vruchteloos blijken. Toen ik het geval Haifa las, dacht ik dat het goed is, dat wij ons dit van tijd tot tijd realiseren, dat wij beseffen dat het leven van de gehuwde vrouw niet behoort te be-

staan uit alleen maar koken of afwassen, dat de vrouw zich evenmin helemaal „op de kinderen behoort te gooien” omdat zij dan straks, wanneer die het huis hebben verlaten, helemaal met lege handen staat. Wij dienen onze interesse voor andere zaken te bewaren opdat wij niet achterblijven, maar geestelijk meegroien.

Tenslotte zal een man meer prijs stellen op een goede onderlinge verstandhouding en op begrip dan op een voortdurende geur van chloor en boenwas.

Gelukkig, zo bedacht ik, verkeren wij, politievrouwen dan nog in een bevoorrechte positie omdat wij vrijwel dagelijks bij het werk van onze

Voor Moeder

mannen betrokken worden als wij voor de zoveelste maal naar de telefoon sloffen of naar de huisdeur, waar de buitenwereld zich meldt. Dat is soms lastig, maar eigenlijk is het goed beschouwd alleen maar voordeel want het doet ons vaak onbewust — en ook al mopperen wij er weleens om — beseffen dat er ook nog iets anders is dan het dagelijkse huishoudelijk bestaan.

Marianne.

Kabouter Rimpeltje en de rover

Op een mooie zomeravond wandelde kabouter Rimpeltje door het bos. De late zon gluurde tussen de stammen van de bomen en toverde zilveren spiegeltjes op de bladeren. In de hoge top van een oude spar zong de merel een heel zacht liedje. Rimpeltje vond het heerlijk in het stille bos.

Plotseling bleef het kaboutertje stokstijf staan. Wat was dat? Wie sloop daar door het varenbosje? Het was iemand met een zwarte mantel aan en met een grote zwarte hoed op het hoofd. Onder de brede rand van die

en Kind

hoed loerden twee zwarte ogen boos naar alle kanten.

Kabouter Rimpeltje was erg geschrokken. Vlug kroop hij weg onder een rode paddestoel. Hij durfde haast geen adem te halen. Ineens hoorde hij het fijne stemmetje van zijn vriendje, eekhoorn Pluisje. Voorzichtig stak kabouter Rimpeltje zijn hoofd naar buiten. Daar zat zijn vriendje, op een dikke tak van een denneboom. „Je hoeft niet meer bang te zijn, Rimpeltje”, zei eekhoorn Pluisje. „Die nare rover is weg. Kom maar gauw weer tevoorschijn.” „O Pluisje, wat zeg je nou toch, was dat een rover?”, fluisterde het kaboutertje.

„Ja Rimpeltje, die gemene rover sluipt elke avond naar het dorp om te gaan stelen bij de mensen,” vertelde het eekhoortje.

„Oooo, . . . wat vind ik dát erg!, riep kabouter Rimpeltje. „Maar vanavond zal dat niet gebeuren. Ik ga die nare rover achterna. Ik ben helemaal niet bang meer, Pluisje.”

En zonder op de angstige kreetjes van zijn vriendje te letten, holde Rimpeltje dwars door het varenbosje, op zoek naar de rover.

Eindelijk zag kabouter Rimpeltje in de verte de zwarte hoed van de rover boven de struiken uitsteken. Zonder een takje te kraken trippelde Rimpeltje in de richting van die wandelende hoed. Na een poosje had het kaboutertje de rover inge-

haald. Stilletjes sloop hij achter hem aan, zonder dat de rover het merkte. Eindelijk kwamen ze in het dorp. Het was al heel laat. Overal sliepen de mensen in de donkere huizen. Als een schaduw gleed de rover langs de achtertuintjes, terwijl hij telkens over zijn schouder keek. Maar kabouter Rimpeltje zag hij niet. Die sloop op zachte voetjes en zo stil als een muisje achter de rover aan.

Opeens bleef de rover staan. Hij boog zich naar voren en maakte een tuinhekje open. Luisterend bleef de rover staan en toen liep hij over een stenen paadje naar de achterkant van een mooi huis.

Rimpeltje had alles gezien. Hij verstopte zich onder een bloempot, die in de tuin lag. Door het gaatje van die bloempot kon hij naar de rover kijken.

Hij zag nog juist hoe de rover door het open kelderraam van het huis naar binnen gleed. Meteen wipte kabouter Rimpeltje te voorschijn, holde zo vlug als hij kon langs de zijkant van het huis naar de voordeur. Onderweg botste hij bijna tegen een stenen kaboutertje op, dat in het grasveld stond. Maar Rimpeltje, die erg geschrokken was, had nu geen tijd om daar lang over na te denken.

Pluisje de eekhoorn had hem eens verteld, dat elk huis een bel heeft. Rimpeltje moest op zijn teentjes gaan staan om naar die bel te zoeken. En ja hoor, daar zag hij een knop uit de voordeur steken. Maar o, o, wat zat die hoog!

Naast de deur groeide een rozenstruik tegen de muur. En wat deed Rimpeltje? Hij klom zo vlug als een aapje door de rozenstruik naar boven. Af en toe prikte hij zich aan de scherpe dorens, maar Rimpeltje zette dan zijn tanden stevig op elkaar. Eindelijk kon kabouter Rimpeltje bij de bel komen. Met één hand hield hij zich vast aan de takken en met de andere hand drukte hij stevig op de bel.

Rimpeltje bleef maar bellen, tot hij eindelijk gestommel hoorde in het stille huis. Hier en daar floepte het licht aan. Overal klonken voetstap-

pen op de slaapkamers en op de trap. Opeens hoorde kabouter Rimpeltje een zware stem, die riep: „Nou heb ik je, lelijke dief, nou heb ik je!”

Rimpeltje hield zich stil verborgen tussen de rozen. Plotseling werd de voordeur opengerukt. Rimpeltje schrok daar zo erg van, dat hij de tak, waaraan hij zich had vastgeklampt, losliet. „O, nu val ik op de grond,” dacht Rimpeltje angstig. Maar een grote tros van wel tien rozen ving Rimpeltje op! Het leek wel of het kaboutertje in een zacht geurig bedje terecht kwam.

Toen Rimpeltje over de ergste schrik heen was, keek hij met grote ogen naar de deur. Wat zag hij daar? Rimpeltje hield zijn adem in, want hij zag de rover, die vlak bij hem stond, onder de rozenstruik. De rover werd stevig vastgehouden door een meneer en een mevrouw, die gekleed waren in een pyama. Een jongetje van een jaar of zeven, ook al in pyama, had de zwarte mantel van de rover stevig tussen zijn handen geklemd.

„En nou mee naar het politiebureau!”, riep de meneer boos. De rover probeerde zich los te rukken, maar dat lukte hem niet. Hij moest mee of hij wilde of niet. Kabouter Rimpeltje lag nog steeds op het rozenbedje. Hij bleef zo lang kijken totdat de rover, de meneer, de mevrouw en het jongetje om de hoek van de straat verdwenen waren. Toen gleed Rimpeltje voorzichtig naar beneden en holde zo hard als hij kon naar het bos terug. Het begon al een beetje licht te worden. De zon keek met een slaperig gezicht over de rand van haar wolkenbed. De vogels begonnen hun eerste liedje te zingen. En de bloemen deden hun hartjes open om te drinken van de morgendauw. Eekhoorn Pluisje zat al op Rimpeltje te wachten en ze waren allebei erg blij, dat ze elkaar terugzagen. Toen heeft kabouter Rimpeltje alles aan zijn vriendje verteld. En het werd een lang verhaal!

De rover hebben ze nooit meer teruggezien in het bos.

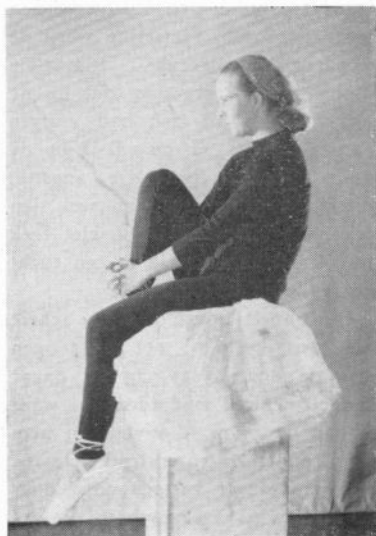
Cévané.

DE JEUGD . . . vroeger en nu

(vervolg van pag. 21)

aan bij de gedragingen der jeugd. Veel oudere mensen accepteren dat niet! Dat is zoveel anders dan hun

eigen jeugd, dus daarom niet goed! Ze zijn vaak te conservatief, te vasthoudend in hun houding en denken. Als gevolg hiervan ontstaan botsingen tussen ouders enerzijds en hun kinderen anderzijds.

Deze twee groepen leven teveel langs elkaar heen. De ouderen denken aan vroeger met zoals het was in de „goede oude tijd“ en jongeren met frissere, nieuwe ideeën over de huidige levensopvattingen. Dit is al een motief, dat de oorzaak kan gaan vormen van de eerste stap van een jeugdig delinquent in spé op het pad der misdaad.

Zo zijn er nog wel meer aanwijsbare oorzaken die hebben geleid tot een verandering bij de jeugd. Om er enkele te noemen. Bezoek

aan dancings en nachtclubs, de invloed van films en andere publiciteitsmiddelen.

Wat denkt U van de wijze van adverteren van tegenwoordig? Hoe vaak wordt middels een aantrekkelijke jongedame in spaarzame kleding de aandacht van het publiek niet gevestigd op het betrokken artikel. Brengt U op een zomerse dag eens een bezoek aan een zwembad. Buiten de heerlijke zonnestralen waarvan U geniet geniet U ouder ook nog wel van iets anders! Of niet soms? Mijnheer, draait U uw hoofd om als U een aantrekkelijke jongedame tegenkomt? En U mevrouw, ziet U echt niets wat U aantrekkelijk vindt? Ziet U beiden het verschil tussen vroeger en nu? Vindt U het aanstotend? Vindt U het slecht? Nee toch! Daarom bent U niet slechter dan vroeger! Het is een voortvloeisel van de tijd waarin we leven. De tijd blijft niet stilstaan. Iedereen moet met de tijd mee. We moeten nergens bij stil blijven staan, want stilstand betekent achteruitgang.

Resumerend kunnen we ons afvragen: is de jeugd van tegenwoordig slechter dan die van vroeger? Daarop wil ik echter antwoorden met een pertinent: neen! Ze is beslist wel anders . . .

GROTE TRICOTAGEFABRIEK

vraagt

CONTROLEUR

voor controle en het houden van toezicht op de nachtdienst, ook wat betreft veiligheid e.d. De gedachten gaan uit naar een flinke persoonlijkheid die gewend is met mensen om te gaan en in staat is op tactische wijze gezag en controle uit te oefenen.

Bij voorkeur iemand van de Politie of uit militaire kringen.

Schriftelijke sollicitaties met uitvoerige inlichtingen en pasfoto te richten aan: chef Personeelsdienst.

Tricotagefabrieken

v.h. Frans Beeren & Zonen N.V.

Louis Regoutstraat 3

Weert

De tentoonstelling „raad & daad“ van het korps rijkspolitie was van 9 tot en met 12 april te Zoetermeer en is van 7 tot en met 9 mei te Pijnacker en van 14 tot en met 16 mei a.s. te Haastrecht.

Personalia

Wij herdenken

Adjutant
F. P. v. d. Vaart
's-Gravenhage
ress. 's-Gravenhage
* 16-8-1917
† 28-2-1963

Wmr. 1e kl.
G. W. Giesberts
Horst
ress. 's-Hert.bosch
* 17-2-1916
† 24-2-1963

Owmr.
A. W. Busser
's-Hertogenbosch
ress. 's-Hert.bosch
* 30-7-1919
† 2-3-1963

Wmr. 1e kl.
H. Schriever
Arnhem
ressort Arnhem
* 30-8-1904
† 2-3-1963

Owmr.
J. Vierbergen
Hoevelaken
ressort Arnhem
* 31-3-1912
† 9-3-1963

Verplaatsingen

STAF ALGEMENE INSPECTIE

Per 15-2-'63: W. L. Groeneweg, wmr. 1e kl., van 's-Gravenhage naar Doetinchem.

RESSORT AMSTERDAM

Per 15-2-'63: Th. Ellander, wmr. 1e kl. van Hoogkarspel naar Oudeschild; M. Lastdrager, owmr., van Bilthoven van Wieringerwerf; P. Plas, wmr. 1e kl., van Schellinkhout naar Enkhuizen.

Per 1-3-1963: S. A. Veldman, wmr. 1e kl., van Utrecht naar Haarlemmerliede te Halfweg.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-3-'63: W. v. Gent, owmr., van Koudekerke naar Klaaswaal.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 15-2-'63: N. Vertregt, owmr., van Someren naar Brouwershaven
Per 28-2-'63: B. Wever, wmr. 1e kl., van Rijswijk-N.B. naar Tubbergen.
Per 1-3-'63: J. Th. Schikhof, owmr., van Veghel naar Beek en Donk.
Per 4-3-'63: E. P. M. Dooren, wmr. 1e kl., van Uden naar Eindhoven.

RESSORT ARNHEM

Per 1-3-'63: G. Kramer, wmr. 1e kl., van Andelst naar Zuidbroek.

RESSORT GRONINGEN

Per 1-3-'63: E. de Vries, owmr., van Anjum naar Blijham; P. Wit, owmr., van Zuidbroek naar Nieuwe-Pekela.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-3-'63: P. Vlieg, adjudant, van Zwolle naar Amsterdam-II.

Aanwijzing voor functie

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-3-'63: Adjudant J. Th. Schikhof tot groepscommandant te Beek en Donk; Adjudant S. J. M. Dijkman tot groepscommandant te Horst.

Bevorderingen

STAF ALGEMEEN INSPECTEUR

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-1-'62: L. P. de Moor, 's-Gravenhage.

RESSORT AMSTERDAM

tot opperwachtmeester:

Per 1-1-'62: C. Stam, Twisk.

Per 1-2-'63: S. A. Veldman, Utrecht.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 18-1-'63: L. Nieuwenhuis, Purmerend.

Per 23-1-'63: H. Terpstra, Amsterdam.

Per 1-3-'63: L. Burger, Midwoud.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

tot adjudant:

Per 15-2-'63: N. Vertregt, Brouwershaven.

tot opperwachtmeester:

Per 1-3-'63: M. H. C. v. Aurich, Voorshoten.

tot wachtmeester 1e kl.:

Per 1-12-'61: E. Montizaan, 's-Gravenhage.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

tot Dir. Officier der Rijkspolitie 3e kl.:

Per 1-8-'62: W. H. L. van Nijnanten, Breda; W. A. Hulsmans, Roermond.

tot adjudant:

Per 1-3-'63: J. Th. Schikhof, Beek en Donk; S. J. M. Dijkman, Horst.

RESSORT ARNHEM

tot Dir. Officier der Rijkspolitie 3e kl.:

Per 1-9-'62: P. J. Plattel, Nijmegen.

RESSORT GRONINGEN

tot Dir. Officier der Rijkspolitie 3e kl.:

Per 1-9-'62: J. H. Ittman, Winschoten.

tot opperwachtmeester:

Per 1-3-'63: G. Kramer, Zuidbroek.

In dienst getreden

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 15-2-'63: Mej. H. C. M. Peters, schrijver op a.c. te Dordrecht.

Per 16-2-'63: Mej. A. J. M. v. d. Zwet, schrijver op a.c. te Oegstgeest.

Per 1-3-'63: R. Couwenberg te Hazerswoude; M. R. F. Kloër te Leiden en M. de Roy van Zuidewijn te Noordwijkerhout, allen als schrijver op a.c.

RESSORT ARNHEM

Per 4-2-'63: J. Medendorp, rijksambtenaar E, te Zwolle.

RESSORT GRONINGEN

Per 2-2-'63: F. Klompstra, transportgeleider in t.d. te Leeuwarden.

Per 18-2-'63: F. Rosier, schrijver i.t.d. te Franeker.

Per 1-3-'63: Mej. mr. M. A. Dijksma, officier der rijkspolitie 2e kl. te Leeuwarden; H. Zijlstra, wmr te Ferwerd; J. Miedema, schrijver i.t.d. te Ternaard.

De dienst verlaten

RESSORT AMSTERDAM

Per 1-2-'63: R. Scherer, wmr. 1e kl. te Amsterdam.

Per 1-3-'63: G. Bakker, owmr. te Middelle en Kwadijk.

RESSORT 's-GRAVENHAGE

Per 1-3-'63: A. Houmes, wmr. 1e kl. te Domburg.

RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Per 1-3-'63: M. H. Segers, adjudant te Terheijden; J. P. v. Hekke, wmr. 1e kl. te Giessen; A. Mikkers, wmr. te Liempde; J. H. Hagen, wmr. 1e kl. te Dongen.

RESSORT ARNHEM

Per 1-3-'63: E. Vos, adjudant te Putten; J. Witvoet, wmr. 1e kl. te Ermelo.

RIJKSPOLITIE TE WATER

Per 1-3-'63: H. Hoenderdos, adjudant te Amsterdam.

Ambtsjubilea

Wmr. 1e kl.
D. J. Arends
Mijdrecht
ressort Amsterdam
25 jaar op 22-3-1963

Owmr.
A. P. Bruijnogge
's-Heer H. kinderen
ress. 's-Gravenhage
40 jaar op 16-4-1963

Owmr.
J. H. Veldmeijer
De Lier
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 24-4-1963

Owmr.
P. A. de Ridder
Dordrecht
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 30-4-1963

Owmr.
N. G. v. d. Poel
Reeuwijk
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 2-5-1963

Owmr.
M. Pijl
Lisse
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 12-5-1963

Owmr.
J. Mast
Arnhem
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 16-4-1963

Wmr. 1e kl.
H. Q. Pak
Wilhelminadorp
ress. 's-Gravenhage
25 jaar op 20-3-1963

Wmr. 1e kl.
W. van Gils
Zundert
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 27-2-1963

Owmr.
J. M. M. de Kok
's-Hertogenbosch
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 24-2-1963

Owmr.
G. A. Gerards
Gronsveld
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 17-4-1963

Owmr.
H. Martens
Sevenum
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 11-5-1963

Owmr.
H. J. Sas
Boxtel
ress. 's-Hert.bosch
25 jaar op 1-5-1963

Owmr.
D. Koons
Apeldoorn
ressort Arnhem
25 jaar op 20-3-1963

Owmr.
J. v. Gelder
Nijkerk
ressort Arnhem
25 jaar op 6-4-1963

Owmr.
N. Pronk
Zwolle
ressort Arnhem
25 jaar op 17-4-1963

Owmr.
K. A. J. Krosse
Lichtenvoorde
ressort Arnhem
25 jaar op 23-4-1963

Wmr. 1e kl.
J. S. v. d. Werf
Emst
ressort Arnhem
25 jaar op 24-4-1963

Wmr. 1e kl.
W. B. ter Steege
Overdinkel
ressort Arnhem
25 jaar op 26-4-1963

Owmr.
F. G. Veltink
Duiven
ressort Arnhem
25 jaar op 26-4-1963

Owmr.
C. Petersen
Doetinchem
ressort Arnhem
25 jaar op 2-5-1963

Adjutant
K. v. Leussen
Hatterm
ressort Arnhem
25 jaar op 21-3-1963

Wmr. 1e kl.
J. Rottier
Tolbert
ressort Groningen
25 jaar op 20-3-1963

Owmr.
P. D. Hofman
Winschoten
ressort Groningen
25 jaar op 22-3-1963

Owmr.
R. Postma
Joure
ressort Groningen
25 jaar op 22-3-1963

Adjutant
M. P. v. d. Dam
Exloo
ressort Groningen
25 jaar op 28-4-1963

Owmr.
J. Gruben
Heerenveen
ressort Groningen
25 jaar op 10-5-1963

Owmr.
J. H. Kooi
Franeker
ressort Groningen
25 jaar op 16-5-1963

Owmr.
F. Bulthuis
Gasselternijveen
ressort Groningen
25 jaar op 20-5-1963

Owmr.
P. C. Nieuwenhuijse
Tiel
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 22-3-1963

Owmr.
C. J. Brünott
Zaandam
Rijkspolitie te Water
25 jaar op 15-4-1963

Owmr.
J. Th. Lenior
Arnhem
Opl.school Arnhem
25 jaar op 6-4-1963